

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

UC-NRLF

\$B 62 586

REESE LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF CALIFORNIA.

Received

July, 1890

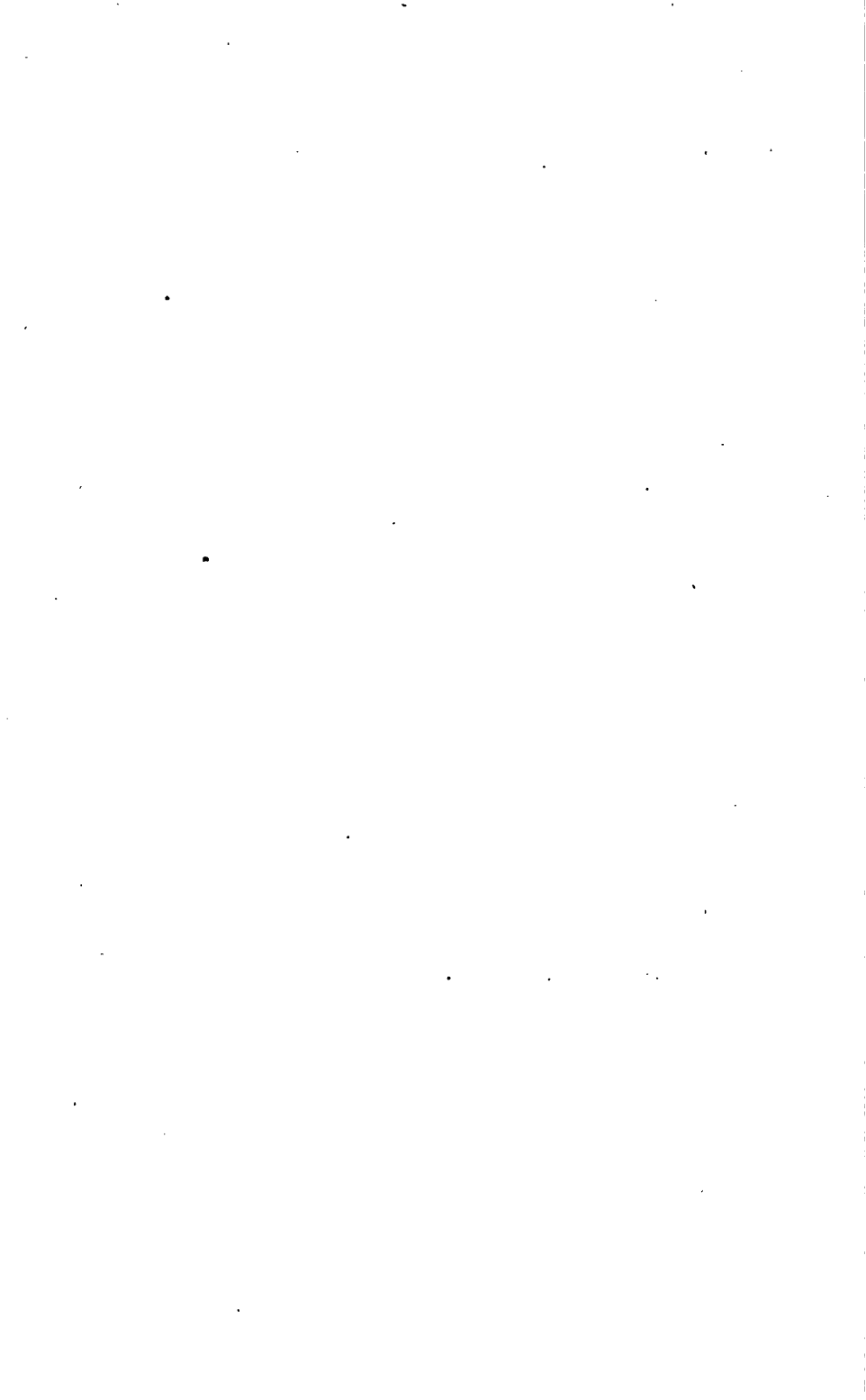
Accessions No.

41656

Shelf No.

D. IVNII IVVENALIS
S A T V R A R V M

LIBRI V,

EX RECENSIONE

ET CVM COMMENTARIIS

OTTONIS IAHNII.

VOL. I.

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GE. REIMERI
A. 1851.

D. IVNII IVVENALIS
SATVRARVM
LIBRI V

CVM SCHOLIIS VETERIBVS

RECENSUIT ET EMENDAVIT

OTTO IAHN,

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GE. REIMERI
A. 1851.

PA6446
A2
18512

41656

MAVRITIO HAVPTIO
THEODORO MOMMSENIO

AMICIS.

D. IVNII IVVENALIS
S A T V R A R V M
LIBRI V.

P codicis Pithoeani nunc Montepessulani lectio genuina. ubi quid erasum est neque legi potuit ** indicatum est. ubicumque nihil adnotatum est lectio cod. **P** genuina repraesentata est.

S scholiorum lectiones ipsis litteris, lemmatibus maxime, scriptae.

Σ scholiorum lectiones, de quibus interpretatione coniecturam capere licet.

Probus a G. Valla commemoratus.

ω codices interpolati uel omnes uel plurimi.

ς codices interpolati aliquot, maxime recentiores.

Ad hos pertinent

p codicis Pithoeani manus secunda.

r codicis Vaticani palimpsesti fragmentum XIV, 324 — XV, 43.

a codex bibliothecae Laurentianae plut. XXXIV, 42, saec. XI.

b codex bibliothecae Sangallensis D. 236. 871, saec. IX.

c codex bibliothecae Einsiedlensis 34, saec. X.

d codex bibliothecae Parisiensis 8070, saec. XII.

e codex bibliothecae Parisiensis 4883 A, desinens VI, 90.

f codex bibliothecae Parisiensis 8071, olim Thuaneus, saec. X.

g codex bibliothecae Parisiensis 7900, olim Puteani, saec. IX.

h codex bibliothecae Vaticanae Urbinae 661.

v excerpta e codice Vossiano apud Cortium et Fabricium.

edd. editiones ante Pithoeanam.

D. IVNII IVVENALIS
S A T V R A R V M

LIBER PRIMVS.

S A T V R A I.

Semper ego auditor tantum? numquamne reponam,
uexatus totiens rauci Theseide Cordi?
impune ergo mihi recitauerit ille togatas,
hic elegos? impune diem consumpserit ingens
Telephus, aut summi plena iam margine libri 5
scribtus et in tergo nec dum finitus Orestes?
nota magis nulli domus est sua, quam mihi lucus
Martis et Aeoliis uicinum rupibus antrum
Vulcani. quid agant uenti, quas torqueat umbras
Aeacus, unde alius furtiuae deuehat aurum 10

Sat. I.

2. *Seruius ad Verg. Aen. I p. 2 L. schol. Pers. I, 70.* rauci Theseide Codri *Seruius ad Verg. XI, 458.* Cordi PS: Codri *pw Seruius, cf. III, 203. 208.* 3. cantauerit *ex cod. Hauniensi Heinrich.* 5. *Priscian. VI, 3, 16 p. 684: 'Margo quoque marginis notandum quod tam masculini quam feminini generis inuenitur. Iuuenalis in primo: aut summi plena iam margine libri.'* pleno 5. 6. scribtus P: scriptus *Sw* et in — Orestes *Seruius ad Verg. Aen. V, 122.* nondum *vs.* 7. luctus *Flavius coni. 29.* 8. inclusum rupibus *N. Heinsius ad Sabini ep. III, 91. Valer. Fl. V, 642.* 9s. quas — Aeacus *Acron ad Horat. carm. II, 13, 22.* quas torqueat undas (uel aestus) Aeolus *Wernsdorffus poet. Latt. min. III p. 22.* 10. furtiue *P5.*

pelliculae, quantas iaculetur Monychus ornos,
 Frontonis platani conuulsaque marmora clamant
 semper et adsiduo ruptae lectore columnae:
 exspectes eadem a summo minimoque poeta.
 et nos ergo manum ferulae subduximus, et nos 15
 consilium dedimus Syllae, priuatus ut altum
 dormiret; stulta est clementia, cum tot ubique
 uatibus occurras, periturae parcere chartae.
 cur tamen hoc potius libeat decurrere campo,
 per quem magnus equos Auruncae flexit alumnus, 20
 si uacat ac placidi rationem admittitis, edam.

Cum tener uxorem ducat spado, Meuia Tuscum
 figat aprum et nuda teneat uenabula mamma,
 patricos omnis opibus cum prouocet unus,
 quo tondente grauis iuueni mihi barba sonabat, 25
 cum pars Niliacae plebis, cum uerna Canopi
 Crispinus, Tyrias umero reuocante lacernas,
 uentilet aestium digitis sudantibus aurum,
 nec sufferre queat maioris pondera gemmae,
 difficile est satiram non scribere. nam quis iniquae 30
 tam patiens urbis, tam ferreus, ut teneat se,
 causidici noua cum ueniat lectica Mathonis
 plena ipso, post hunc magni delator amici
 et cito rapturus de nobilitate comesa

13. et — columnae *Seruius ad Verg. georg. III, 328.* us. 14 *spu-*
rium putat Dobree adu. II p. 387. 16 sq. consilium — dor-
miret schol. Stat. Theb. I, 389. 16. Syllae *Pg.* 18. chartae *P.*
 20. Auruncae *PS: Aruncae §.* 21. si placat ac *P,* si uacat et *w,*
 si iuuat et *d.* 22. Meuia *Pv,* Neuia *§.* 24. 25 *om. avg.*
 26. faex Niliacae *Ptol. Flauius coniecti.* 30. prob. *Burm. ad Anth.*
Lat. I p. 744. 27. umero *P: humero p.* 28. aestiuo — auro
N. Heinsius epp. III p. 184, prob. Graenius ib. p. 193.
 29. quaeat *P.* 32 sq. lectica — ipso *Seruius ad Verg. Aen. I, 215.*
 34. *Priscian. XV, 3, 11 p. 1009: 'Et saepe corripunt o terminalem,*
quando in aduerbiu transeunt, ut cito, sero, modo. Iuuenalis in III:
et cito — superest. Anall. gramm. p. 466 not. h: 'Et cito breuis
lecta. Iuuenalis: et cito — comesa.'

21 si varat P. Rühle Philol 1874, 676.

55. sit P Nihil

quod superest, quem Massa timet, quem munere palpat 35
 Carus et a trepido Thymele summissa Latino,
 cum te summoueant qui testamenta merentur
 noctibus, in caelum quos euehit optima summi
 nunc uia processus, uetulae uesica beatae?
 unciolam Proculeius habet, sed Gillo deuncem, 40
 partes quisque suas ad mensuram inguinis heres.
 accipiat sane mercedem sanguinis et sic
 palleat, ut nudis pressit qui calcibus anguem,
 aut Lugdunensem rhetor dicturus ad aram.
 quid referam quanta siccum iecur ardeat ira, 45
 cum populum gregibus comitum premit hic spoliator
 pupilli prostantis, et hic damnatus inani
 iudicio (quid enim saluis infamia nummis?)
 exul ab octaua Marius bibit et fruitur dis
 iratis, at tu uictrix prouincia ploras? 50
 haec ego non credam Venusina digna lucerna?
 haec ego non agitem? sed quid magis? Heracleas
 aut Diomedearum aut mugitum labyrinthi
 et mare percussum puero fabrumque uolantem,
 cum leno accipiat moechi bona, si capiendi 55
 ius nullum uxori, doctus spectare lacunar,
 doctus et ad calicem uigilanti stertere naso;
 cum fas esse putet curam sperare cohortis,
 qui bona donauit praesepibus et caret omni
 maiorum censu, dum peruolat axe citato 60

35. super est *P.* tim etque munere *P.* 36. ut *Heinrich*
comm. I p. 31. 38. noctibus *pw*: nontib. *P.* 39. uetulae uesica
 beatae *Priscian. III*, 6, 34. uaesica *P.* 40. *Priscian. III*, 7, 41
 p. 617. procul eius *P.* 44. rethor *P.* 46. preinat *ς*.
 47. at hic *ω*. 49. 50. *Priscian. XVIII*, 25, 250 p. 1193.
 exul — bibit *Seruius ad Verg. Aen. IV*, 77. 52. Heracleas *S*
Probus, codex Vallas: Heracleas *P*, Herculeias *pw*. 53. aut
 diomedearum *pwS*: audio medearum *P.* 55. si *ω*: st. *P*, sit *Pithoeus*.
 56 s. doctus — naso *Acron ad Horat. carm. III*, 6, 28.
 58. spectare *ς*.

Flaminiam, puer Automedon nam lora tenebat
 ipse, lacernatae cum se iactaret amicae?
 nonne libet medio ceras implere capaces
 quadriuiio, cum iam sexta ceruice feratur
 hinc adque inde patens ac nuda paene cathedra 65
 et multum referens de Maecenate supino
 signator falso, qui se lautum adque beatum
 exiguis tabulis et gemma fecerat uda?
 occurrit matrona potens, quae molle Calenum
 porrectura uiro miscet sitiente rubetam, 70
 instituitque rudes melior Lucusta propinquas
 per famam et populum nigros efferre maritos.
 aude aliquid breuibis Gyaris et carcere dignum,
 si uis esse aliquid. probitas laudatur et alget.
 criminibus debent hortos praetoria mensas 75
 argentum uetus et stantem extra pocula caprum.
 quem patitur dormire nurus corruptor auarae,
 quem sponsae turpes et praetextatus adulter?
 si natura negat, facit indignatio uersum
 qualemcumque potest, quales ego uel Cluuienus. 80
 Ex quo Deucalion nimbis tollentibus aequor
 nauigio montem ascendit sortesque poposcit,
 paulatimque animae caluerunt mollia saxa,

63. *Marius Mercator* p. 5 *Baluz.*: 'Ille sane curet de nobis medio ceras implere capaces quadriuiio.' 64. quadriuiio *P.* quadruuiio *p.*
 65. adque *P* semper: atque *p* semper. 67. signato falso *Mad- uig opp. I* p. 40, signator falsus *Ruperti.* 68. fecerit *Svς Valla.*
 69. occurrat *Heinrich.* 71. Lucusta *Sgς*: Locusta *Pw.*
 73. breuius *Rob. Titius loc. controu. IX*, 20. 74. aliquid *Pw*: aliis *edd.* 75. criminibus — praetoria *schol. Cruq. ad Horat. carm. I*, 35, 21. 80. qualescumque *ς.* 81. *schol. Cruq. ad Horat. carm. I*, 2, 9: 'Iuuenal.: Deucalion lapides uacuum iactauit in orbem [*Verg. georg. I*, 62], et manibus nudas ostendit Pyrrha puellas.' *Vss.* 85. 86. 87. 81. 82. 83. 84. 88 *transposuit Pinzger Ien. Littztg.* 1822. n. 20. 83. paulatimq. *P.* anima *PŚς*: animas *w.* paulatimque animas *aut* paulatim inque animas *N. Hein- sius ad Ouid. met. VI*, 312.

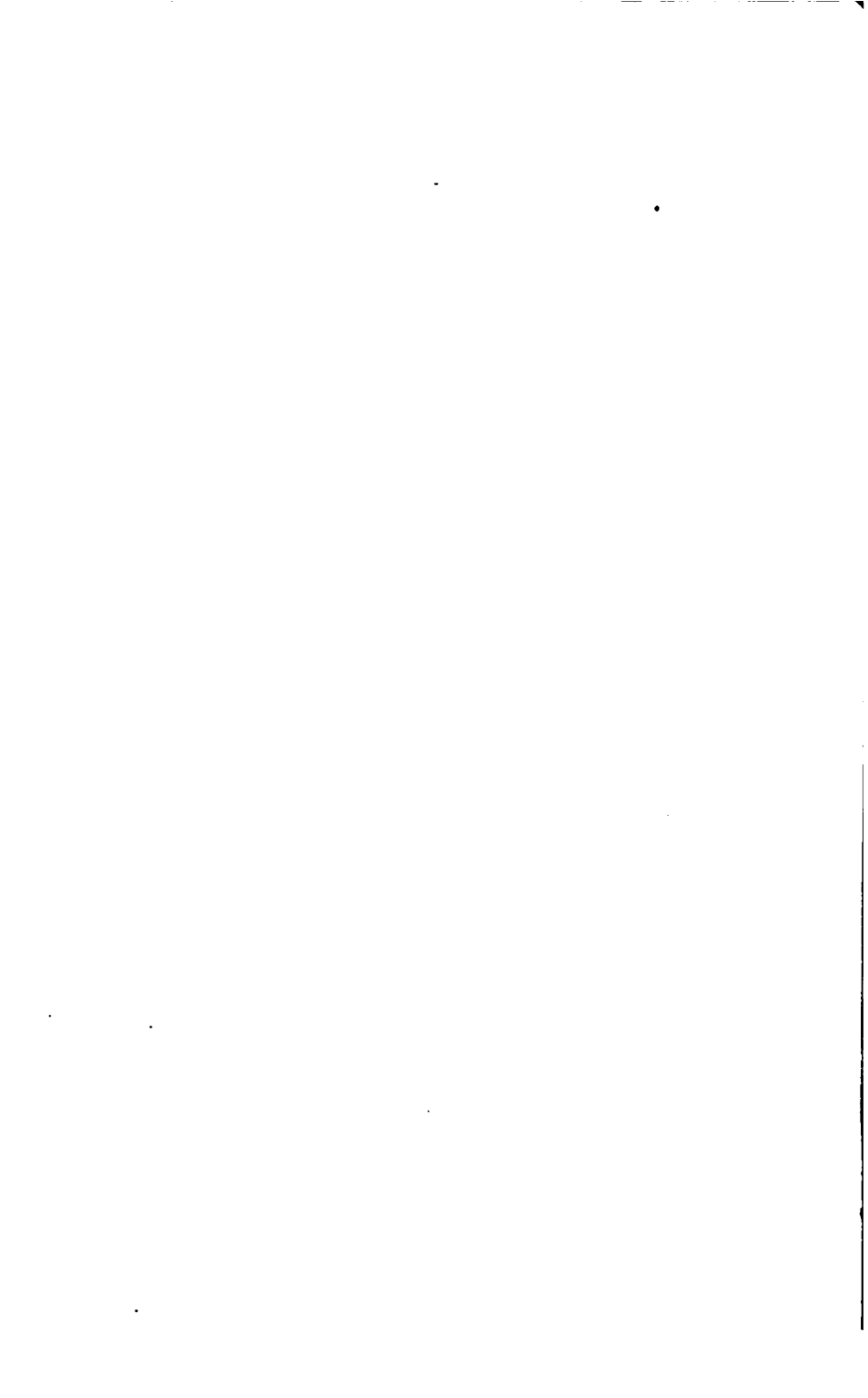
et maribus nudas ostendit Pyrra puellas,
 quidquid agunt homines, uotum timor ira uoluptas 85
 gaudia discursus nostri farrago libelli est.
 et quando uberior uitiorum copia? quando
 maior auaritiae patuit sinus? alea quando
 hos animos? neque enim loculis comitantibus itur
 ad casum tabulae, posita sed luditur arca. 90
 proelia quanta illic dispensatore uidebis
 armigero! simplexne furor sestertia centum
 perdere et horrenti tunicam non reddere seruo?
 quis totidem erexit uillas, quis fercula septem
 secreto cenauit auus? nunc sportula primo 95
 limine parua sedet turbae rapienda togatae.
 ille tamen faciem prius inspicit et trepidat, ne
 suppositus uenias ac falso nomine poscas;
 agnitus accipies, iubet a praecone uocari
 ipsos Troiugenas; nam uexant limen et ipsi 100
 nobiscum. "da praetori, da deinde tribuno."
 sed libertinus prior est. "prior," inquit, "ego adsum.
 cur timeam, dubitemue locum defendere? quamuis
 natus ad Euphraten, molles quod in aure fenestrae
 arguerint, licet ipse negem, sed quinque tabernae 105
 quadringenta parant. quid confert purpura maior
 optandum, si Laurenti custodit in agro
 conductas Coruinus oues, ego possideo plus

84. Pyrra *PS*. 85. uotum timor ira *pw*: uotum ira *P*. 86. farrago libelli est *Phg*: est farrago libelli *ω*. 88. *om. in margine add. a5*.
 89. haec animos *Heinecke anim. p. 56*. 94 *s.* quis fercula — auus *Seruius ad Verg. Aen. I, 637. 726*. 98. et falso *5*.
 99 *s. Priscian. VIII, 3, 19 p. 887: 'Iuuenalis in primo: agnitus — Troiugenas.'* iubet — Troiugenas *Seruius ad Verg. Aen. V, 117*.
 102. inquit ego *pw*: inquit et ego *P*. 104. *Sidon. Apollin. opp. VII, 17: natus ad Euphratem pro Christo ergastula passus.*
Euphraten Pw. molli *Marshall*. 106. quadringenta *PS*: qua-
 draginta *5*. purpura *Spw*: purpurae *P*. maior *P5*: maius *ω*.
 purpurae amator *d*, purpura maiorum *h*.

Pallante et Licinis?" exspectent ergo tribuni,
 uincant diuitiae, sacro ne cedat honori, 110
 nuper in hanc urbem pedibus qui uenerat albis,
 quandoquidem inter nos sanctissima diuitiarum
 maiestas, etsi funesta pecunia templo
 nondum habitas, nullas nummorum ereximus aras,
 ut colitur Pax adque Fides Victoria Virtus 115
 quaeque salutato crepitat Concordia nido.
 sed cum summus honor finito computet anno,
 sportula quid referat, quantum rationibus addat,
 quid facient comites, quibus hinc toga, calceus hinc est
 et panis fumusque domi? densissima centum 120
 quadrantes lectica petit, sequiturque maritum
 languida uel praegnas et circumducitur uxor.
 hic petit absenti nota iam callidus arte,
 ostendens uacuum et clausam pro coniuge sellam.
 "Galla mea est," inquit, "citius dimitte. moraris? 125
 profer Galla caput! noli uexare, quiescit."

Ipse dies pulchro distinguitur ordine rerum:
 sportula, deinde forum iurisque peritus Apollo
 adque triumphales, inter quas ausus habere
 nescio quis titulos Aegyptius adque Arabarches, 130
 cuius ad effigiem non tantum meiere fas est.
 uestibulis abeunt ueteres lassique clientes,
 uotaque deponunt, quamquam longissima caenae

109. licinis *P*: liciniis *p*. 110. ne *P*Ϛ: nec *ω*. 114. habitat *ς*.
 116. concordia *PSω*: ciconia *ς*. cuique — crotalistria *Heinrich*.
 117. honos *ς*. 119. faciant *ς*. 122. praegnas *P*: praegnas *pω*.
 123. notae — artis *Ruperti*. 124. clusam *ες*. 126. quiescit *pω*:
 quiescet *P*. 130. aut *ς*. Arabarches *PSω*: arabarches *ς*, ara-
 barches *ς*, alabarches *Cuiacius obs. VIII*, 37. 131. *Priscian*.
X, 1, 1 p. 875: 'Meio tertius coniugationis. in quo similiter i loco
 consonantis est. Iuuenalis eius infinitum profert in primo: cuius
 ad effigiem non tantum meiere fas est.' *Eutych. de disc. coni. II*, 8
 p. 2178: 'infinitium meiere apud Iuuenalem lectum: cuius — meiere
 fas est.' non solum *v*, tantum non i. e. *μωωωωυλ*! *Scaliger ad*
Catalecta p. 213. meiere *ω*: mengere *P*, megere *p*, mingere *ς*.

150. *Vices* P Rufe

spes homini: caulis miseris atque ignis emendus.
 optima siluarum interea pelagique uorabit 135
 rex horum, uacuisque toris tantum ipse iacebit.
 nam de tot pulchris et latis orbibus et tam
 antiquis una comedunt patrimonia mensa.
 nullus iam parasitus erit. sed quis ferat istas
 luxuriae sordes? quanta est gula, quae sibi totos 140
 ponit apros, animal propter conuiuia natum!
 poena tamen praesens, cum tu deponis amictus
 turgidus et crudum pauonem in balnea portas.
 hinc subitae mortes adque intestata senectus,
 et noua nec tristis per cunctas fabula cenas, 145
 ducitur iratis plaudendum funus amicis.

Nil erit ulterius, quod nostris moribus addat
 posteritas; eadem facient cupientque minores,
 omne in praecipiti uitium stetit, utere uelis,
 totos pande sinus. dicas hic forsitan "unde 150
 ingenium par materiae? unde illa priorum
 scribendi, quodcumque animo flagrante liberet,
 simplicitas cuius non audeo dicere nomen?
 quid refert dictis ignoscat Mucius an non?"
 pone Tigellinum, taeda lucebis in illa, 155
 qua stantes ardent, qui fixo pectore fumant,
 et latum media sulcum deducis harena."

139. edit. et quis *Marcilius ad Horat. sat. II*, 8, 30. ferat *Pw*:
 feret ζ . 141. animal — natum *schol. Cruq. ad Horat. carm.*
I, 27, 1. 143. *Phocas art. IV*, 4 p. 1706. *Schol. Pers. III*, 98.
 crudum *pw Phocas*: crudus *P*. 145. et *Pubdeg*: it *pw*. cae-
 nas *P*. 148. facient cupientque *P ζ* : cupient facientque *w*.
 150. dicas *pw*: dicas *P*. 151. materiae est ζ . 153. nunc
Grangaeus. audent *Graevius*. 155. lucebit *deg ζ Gronovius*
ad Senec. de ira III, 3. 156. qua stans exardet, qui — fumat
 et late — deducit *Didot*. pectore *P*: gutture *pw*. qua (uel
 et) fixo *Hauthal ad Pers. p. 197 ss.* fumat *Voss. ad Catull. p. 42.*
 157. deducis ζ *Gesner ad Plin. paneg. 33*, 3: deduci *P*, diducit ζ
Heinsius ad Ouid. met. IIII, 375, deducet ζ . et latus mediam sulcus
 diducit arenam *Lipsius ad Senec. de ira III*, 3 *Scaliger ad Sueton.*
Ner. 16, *Euseb. p. 181*, de em. tempp. p. 441 *Ferrar. elect. II*, 7, et

qui dedit ergo tribus patruis aconita, uehatur
pensilibus plumis, atque illinc despiciet nos?
“cum ueniet contra, digito compesce labellum. 160
accusator erit, qui uerbum dixerit ‘hic est.’
securus licet Aenean Rutulumque ferocem
committas, nulli grauis est percussus Achilles
aut multum quaesitus Hylas urnamque secutus.
ense uelut stricto quotiens Lucilius ardens 165
infremuit, rubet auditor, cui frigida mens est
criminibus, tacita sudant praecordia culpa:
inde irae et lacrimae. tecum prius ergo uoluta
haec animo ante tubas. galeatum sero duelli
paenitet.” experiar quid concedatur in illos, 170
quorum Flaminia tegitur cinis adque Latina.

S A T V R A II.

Vltra Sauromatas fugere hinc libet et glaciale
Oceanum, quotiens aliquid de moribus audent

latum media sulcum qui fecit arena *Dorleans ad Tac. ann. I p.143*,
et latum media sulcum pix ducit arena *Withof coniect. I p. 109*, et
latum media sulcum quae ducit arena *Porson tracts p.109 cl. class.*
journal. VIII p.178. XXVI p.375 sq., sulcum dant lucis *Dobree adu.*
II p. 387, et latus in media sulcum diducit arena *W. class. journal. V*
p.415 sqq., aut latus media sulcus te ducet arena *Heindorf apud E. G.*
Weberum, et latum media in sulcum te ducit arena *Hauthal ad Pers.*
p.197 ss. us.157 spurium habet Struus p.47. 158. uehatur P:
uehatur w. 159. despiciat g Heinrich. 160. ueniat g. contra st!
digito Burmann. ad anth. Lat. I p.630. 161. si uerbum dixerit
Plathner, cum uerbum dixeris *Ruperti. uerbum P: uerum pw.*
hic st! Heinsius apud Burmann. l. l. 162. rutilum g. 164. undam-
que Heinrich obs. in auctt. uett. p.108. 167. tacita pw: tacia P.
168 s. tecum — tubas Priscian. XVIII, 8, 70 p.1138. 169. animo
ante tubas v Curio: animo ante tubam Heinrich comm. I p.44,
anim. ante tuba. ag, animo ante tubas uel anime ante tubas codd.
Prisciani l. l., anime ante tubas Valla ex antiquissimis codd., ani-
mante tuba Pw. 170. paenitet PS: penitet g. quid pw: qui P.

Sat. II. De filosofis obscenis Pb.

1. hinc pw: hic P. glaciale P, glaciale p.

169 aminate kelas P Rife, mu Talla ?
Sanay Taha ed. 1868.

qui Curios simulant et Bacchanalia uiuunt.
 indocti primum, quamquam plena omnia gypso
 Chrysippi inuenias; nam perfectissimus horum est, 5
 si quis Aristotelen similem uel Pittacon emit,
 et iubet archetypos pluteum seruare Cleanthas.
 frontis nulla fides; quis enim non uicus abundat
 tristibus obscenis? castigas turpia, cum sis
 inter Socraticos notissima fossa cinaedos. 10
 hispida membra quidem et durae per brachia setae
 promittunt atrocem animum, sed podice leui
 caeduntur tumidae medico ridente mariscae;
 rarus sermo illis et magna libido tacendi
 adque supercilio breuior coma. uerius ergo 15
 et magis ingenue Peribomius. hunc ego fatis
 inputo, qui uultu morbum incessuque fatetur.
 horum simplicitas miserabilis, his furor ipse
 dat ueniam: sed peiores, qui talia uerbis
 Herculis inuadunt et de uirtute locuti 20
 clunem agitant. "ego te ceuentem, Sexte, uerebor?"
 infamis Varillus ait, "quo deterior te?"
 loripedem rectus derideat, Aethiopem albus.
 quis tulerit Gracchos de seditione querentes?
 quis caelum terris non misceat et mare caelo, 25
 si fur displiceat Verri, homicida Miloni,
 Clodius accuset moechos, Catilina Cethegum,
 in tabulam Syllae si dicant discipuli tres?

5. inuenias *Pw*: inuenies *Σς*. 6. Aristotelen *PSg*: Aristote-
 lem *ω*. Simmiam uel *H. Valesius*. picta conemit *P*.
 7. puteum *H. Valesius*. cl.anthas *P*, cloanthas *pw*. 8. fronti *ς*.
 10. Sotadicus *Leopard. emend. XIII*, 10. 12. podicae *P*.
 16. Peribomius *pwS*: Peribomus *P*, Peribonius *ς*. hoc *Rosen-*
baum, die Lustseuche im Alterthum p. 162 sq. 17. quem *Ruperti*.
 uultu *pw*: uultum *P*, cultu *H. Valesius*. 23. Ethiopem *P*.
 24 *om. a 2 m. add. ω*. Graccos *ς*. seditione^{*} querentes *P*.
 25. 26 *schol. Lucani I*, 323. 26. si homicida *ς* *C. Barth adu.*
ms. CLVIII, 19 *Scriuerius*. 27. Claudius *ς*. 28. *schol.*
Lucani I, 326. Syllae *PSς*: Sullae *ω*.

qualis erat nuper tragico pollutus adulter
 concubitu, qui tunc leges reuocabat amaras 30
 omnibus adque ipsi Veneri Martique timendas,
 cum tot abortiuis fecundam Iulia uuluam
 solueret et patruo similes effunderet offas.”
 nonne igitur iure ac merito uitia ultima fictos
 contemnunt Scauros et castigata remordent? 35

Non tulit ex illis toruum Laronia quendam
 clamantem totiens “ubi nunc lex Iulia? dormis?”
 adque ita subridens “felicia tempora, quae te
 moribus opponunt! habeat iam Roma pudorem.
 tertius e caelo cecidit Cato. sed tamen unde 40
 haec emis, hirsuto spirant opobalsama collo
 quae tibi? ne pudeat dominum monstrare tabernae.
 quod si uexantur leges, at iure citari
 ante omnes debet Scantinia. respice primum
 et scrutare uiros. faciunt hi plura, sed illos 45
 defendit numerus iunctaeque umbone phalanges:
 magna inter molles concordia. non erit ullum
 exemplum in nostro tam detestabile sexu.
 Tedia non lambit Cluiam nec Flora Catullam,
 Hispo subit iuuenes et morbo pallet utroque. 50
 numquid nos agimus causas, ciuilia iura
 nouimus, aut ullo strepitu fora uestra mouemus?
 luctantur paucae, comedunt colyphia paucae.
 uos lanam trahitis calathisque peracta refertis

29. tragico nuper ζ . 30. reuocabat *Pithoeus*: reuocabat *P*, reuocarat *pw*. 31. ipsi *Pv*: ipsis ω . 34 *sq.* uictos condemnant Scauros *Scruerius*. 36. Laronia *Pw*: Lauronia ζ . 37. quid nunc *Cort. ad Lucan. I*, 681. 38. adque ita *Pw*: ad quem ζ . 41. spirant opobalsama *P*. 43. ac iure *S*, unde *reposui* at iure: ac iura *Pw*. 44. Scantinia *Pw*: Scatinia ζ . respice *pw*: respicere *P*. 49. Tedia ω : Media *SP*, Meua *p*. 50. Hispo *pw*: Hippo *S*, Hi-po *P*. 53. colyphia *Pw*: coliphia ζ , coloephia *Valla*. post 53 legitur in *cod. Mazarineo*: spicum illustre tenens splendenti pectore uirgo. 54. calathisque *P*.

31. *ipso* P Rüge

uellerā, uos tenui praegnatem stamine fusum 55
 Penelope melius, leuius torquetis Arachne,
 horrida quale facit residens in codice pellex.
 notum est, cur solo tabulas impleuerit Hister
 liberto, dederit uiuus cur multa puellae.
 diues erit magno quae dormit tertia lecto; 60
 tu nube adque tace, donant arcana cylindros.
 de nobis post haec tristis sententia fertur?
 dat ueniam coruis, uexat censura columbas.”

Fugerunt trepidi uera ac manifesta canentem
 stoicidae; quid enim falsi Laronia? sed quid 65
 non facient alii, cum tu multicia sumas,
 Cretice, et hanc uestem populo mirante perores
 in Proculus et Pollittas? est moecha Fabulla;
 damnetur, si uis, etiam Carfinia, talem
 non sumet damnata togam. “sed Iulius ardet, 70
 aestuo.” nudus agas, minus est insania turpis.
 en habitum, quo te leges ac iura ferentem
 uulneribus crudis populus modo uictor et illud
 montanum positus audiret uulgi aratris!
 quid non proclames, in corpore iudicis ista 75
 si uideas? quaero an deceant multicia testem?
 acer et indomitus libertatisque magister,
 Cretice, perluces. dedit hanc contagio labem
 et dabit in plures, sicut grex totus in agris
 unius scabie cadit et porrigine porci, 80

55. praegnantem *P*? [cf. *I*, 122. *VI*, 405.]. 56. *Priscian. VI*, 11, 63
p. 707. *VII*, 2, 8 *p*. 731. Paenelope *P*. 57. cortice ς .
 paelex *P*, pelex ω . 60. eris — dormis *Probus*. Tertia Σ .
 68. Pollittas *P*, Pollucas $\rho\varsigma$, Polluicas seu Polliucas ω , Pollinas ν ,
 Pollenias *V. S. Beck obs. phil. in Satt. Iuuen. II* (*Altorf*. 1732) *p*. 23.
 moecha $\rho\omega$: moeca *P*. Fabulla *S*: abulla *P*, Labulla $\rho\omega$.
 69. Carphinia ς , Carfania *Cuiac. obs. XXVI*, 38. 71. insa-
 nia $\rho\omega$: infamia $\Sigma\varsigma$. insania turpis? *Heinecke anim. p*. 12.
 76. deceat $\rho\varsigma$. 80. porrigine $\rho\omega$: pr-rigine *P*, prorigine ς ,
 prurigine *v* *cod. Voss. apud Burmann. ad Seren. Sam.* 35.

uuaque conspecta liuorem ducit ab uua.
 foedius hoc aliquid quandoque audebis amictu,
 nemo repente fuit turpissimus; accipient te
 paulatim, qui longa domi redimicula sumunt
 frontibus et toto posuere monilia collo 85
 adque bonam tenerae placant abdomine porcae
 et magno cratere deam; sed more sinistro
 exagitata procul non intrat femina limen,
 solis ara deae maribus patet. "ite profanae!"
 clamatur, "nullo gemit hic tibicina cornu." 90
 talia secreta coluerunt orgia taeda
 Cecropiam soliti Baptae lassare Cotytto.
 ille supercilium madida fuligine tactum
 obliqua producit acu pingitque trementis
 attollens oculos, uitreo bibit ille Priapo 95
 reticulumque comis auratum ingentibus implet
 caerulea indutus scutulata aut galbina rasa,
 et per lunonem domini iurante ministro
 * * *
 ille tenet speculum, pathici gestamen Othonis,
 Actoris Aurunci spoliū, quo se ille uidebat 100
 armatum, cum iam tolli uexilla iuberet.
 res memoranda nouis annalibus atque recenti
 historia, speculum ciuilis sarcina belli.

81. conspecta *PS*ω: confecta *bc*, contacta *Io. Saresber. polier. V, 10 N. Heinsius ad Tac. ann. I, 43 Marshall.* 82. audebis *pω*: audebit *P.* 83. uenit *cod. apud Pontan. ad Macrob. Sat. III, 10.* 86. tenere *PS.* 92. Ceropiam *PS.* Cotyton *PS.* Cocyton *ω.* 93 sq. ille — acu *Priscian. V, 6, 33 p. 654. VI, 14, 75 p. 712.* tactum *ω*: tactum *P.* tinctum *pς Priscianus,* factum *Gonsalez ad Petron. p. 271.* 97. cerulea *P.* scutulata aut *pω*: scutula aut *P.* galbina *SP*: galbana *pω.* Post *u.* 98 exciderunt nonnulla. 99. 'gestamen, σκήπτρον ὡς Ἰουβενάλιος' adscripsit *Pithoeus*; non inuenio apud *Labbaeum.* 100. *Seruius ad Verg. buc. pr. p. 96 L.*: 'Sic Iuuenalis: Actoris Aurunci spoliū. nam Vergilii uersum de hasta dictum figurate ad speculum transtulit. Aurunci *ς.*

106 *Wibicaria campio* P. Ruge

nimirum summi ducis est occidere Galbam
et curare cutem, summi constantia ciuis 105
Bebriaci campo spolium affectare Palati
et pressum in faciem digitis extendere panem,
quod nec in Assyrio pharetrata Semiramis orbe,
maesta nec Actiaca fecit Cleopatra carina.
hic nullus uerbis pudor aut reuerentia mensae, 110
hic turpis Cybeles et fracta uoce loquendi
libertas, et crine senex fanaticus albo
sacrorum antistes, rarum ac memorabile magni
gutturis exemplum conducendusque magister.
quid tamen exspectant, Phrygio quos tempus erat iam 115
more superuacuam cultris abrumpere carnem?
quadringenta dedit Gracchus sestertia dotem
cornicini, siue hic recto cantauerat aere:
signatae tabulae, dictum "feliciter": ingens
cena sedet, gremio iacuit noua nupta mariti. 120
o proceres, censore opus est an haruspice nobis?
scilicet horres maioraque monstra putares;
si mulier uitulum uel si bos ederet agnum?
segmenta et longos habitus et flammea sumit,
arcano qui sacra ferens nutantia loro
sudauit clipeis ancilibus. o pater urbis,
unde nefas tantum Latiis pastoribus? unde
haec tetigit, Gradiue, tuos urtica nepotes? 125

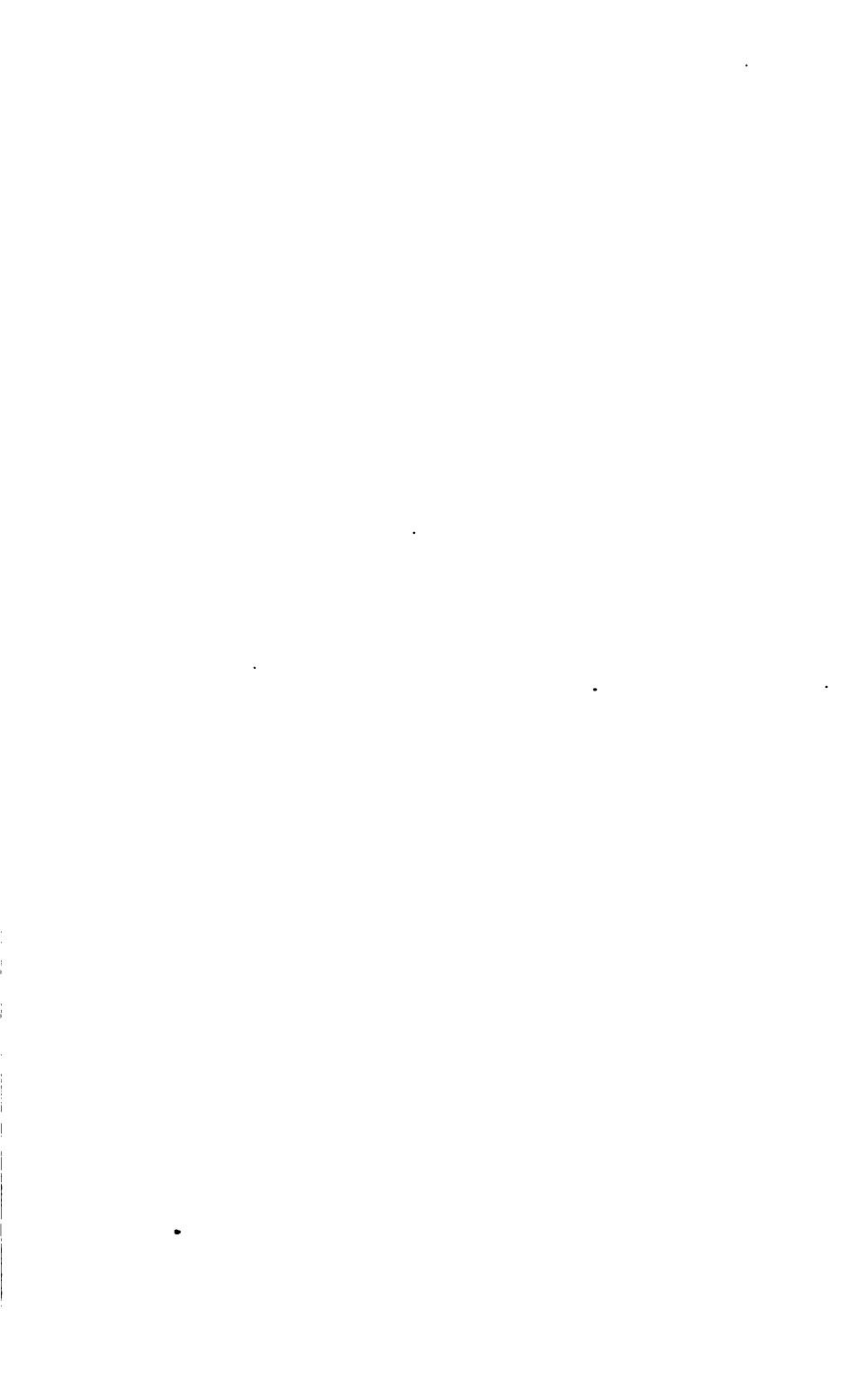

106. Bebriaci campo *PwΣ*: Bebriaci in campo ς , Bebriacis campis *S*.
107. faciem *P ς* : facie *pω*. 108. Semiramis *pω*: Sameramis *PSk*.
Assyria — urbe *H. Valesius*. 109. moecha *Heinrich*. 111. Cy-
bele est et *cod. Vimariensis Henninius*. 112. alto *Wakefield silu.*
crit. II p. 117 Ruperti. Valla: 'alto, alte presso. in multis est albo.'
115 sq. Phrygio — abrumpere carnem *Seruius ad Verg. Aen. IX, 620*.
116. abscondere ς *Oudendorp. ad Apul. met. IV p. 260*. 117. qua-
draginta ς . Gracchus ς . 118. cantauerit ς . 120. cena, sedet:
gremio *Pithoeus*. cena, sed et gremio *Lipsius epistt. quaestt. IV, 25*
Muretus uar. lectt. IX, 8. 124. segmenta — habitus *Seruius ad*
Verg. Aen. I, 654. flammea *PS ς* : flamea ω . 126. clypeis *PS*.
et pater *cod. Cantabrigiensis*, en pater *Wakefield ad Lucret. III, 1104*.

traditur ecce uiro clarus genere atque opibus uir:
 nec galeam quassas, nec terram cuspidē pulsas, 130
 nec quereris patri? uade ergo et cede seueri
 iugeribus campi, quem negligis. "officium cras
 primo sole mihi peragendum in ualle Quirini."
 quae causa officii? "quid quaeris? nubit amicus,
 nec multos adhibet." liceat modo uiuere, fient, 135
 fient ista palam, cupient et in acta referri.
 interea tormentum ingens nubentibus haeret,
 quod nequeant parere et partu retinere maritos.
 sed melius, quod nil animis in corpora iuris
 natura indulget; steriles moriuntur, et illis 140
 turgida non prodest condita pyxide Lyde,
 nec prodest agili palmas praebere luperco.
 uicit et hoc monstrum tunicati fuscina Gracchi,
 lustrauitque fuga mediam gladiator harenam
 et Capitolinis generosior et Marcellis 145
 et Catuli Paulique minoribus et Fabiis et
 omnibus ad podium spectantibus, his licet ipsum
 admoueat, cuius tunc munere retia misit.

130 sq. Priscian. XVIII, 19, 150 p. 1164: 'Queror te et tibi pro apud te. Iuuenalis in I: nec quereris patri nec terram cuspidē quassas.' XVIII, 25, 239 p. 1190: 'Similiter nostri queror tibi et te. Iuuenalis in I: nec quereris patri nec terram cuspidē quassas.' nec tempora cuspidē cod. apud Lipsium epist. quaest. II, 9. nec par-
 mam Plathner. Slothouwer act. soc. Rheno Traiect. III p. 191 sq.,
 nec gerrain Heinrich. 131. quaeris P. 133. in colle Qui-
 rini Bentleius ad Hor. carm. I, 2, 46. coni. Ruperti. 'In ualle colle
 Quirini' schol. 134. Priscian. XI, 3, 14 p. 918: 'Et contra ui-
 tuperationis causa possum dicere ut Iuuenalis in II: nubit amicus,
 et nuptus uir.' 138. nequeant P: nequeunt ω. 139. di melius
 cod. Vlmensis. in corpora Pw N. Heinsius ad Ouid. am. I, 1, 5:
 in corpore ζ. 140. moriuntur P: morientur ω. 141. condita
 pyxide Lide Pw: in pyxide condita lide aut condita in pyxide
 lide ζ. lite Bachmann. 146. Catuli Paulique P: Catulis Pau-
 lisque pw. Paulique em. Lipsius epist. quaest. IV, 25. Fa-
 biis pw: Fabiis P. et omnibus — spectantibus Seruius ad
 Verg. Aen. V, 340. 147. ad pw: at P. 148. munera retia
 pulsant ex cod. Schegkian ad Vell. Pat. I, 13.

133. $P = \text{schol. Ruhe}$

Esse aliquos manes et subterranea regna,
 Cocytum et Stygio ranas in gurgite nigras, 150
 adque una transire uadum tot milia cumba,
 nec pueri credunt, nisi qui nondum aere lauantur,
 sed tu uera puta. Curius quid sentit et ambo
 Scipiadae, quid Fabricius manesque Camilli,
 quid Cremerae legio et Cannis consumpta iuuentus, 155
 tot bellorum animae, quotiens hinc talis ad illos
 umbra uenit? cuperent lustrari, si qua darentur
 sulphura cum taedis et si foret umida laurus
 illic. heu, miseri traducimur! arma quidem ultra
 litora Iubernae promouimus et modo captas 160
 Orcadas ac minima contentos nocte Britannos,
 sed quae nunc populi fiunt uictoris in urbe,
 non faciunt illi, quos uicimus. et tamen unus
 Armenius Zalaces cunctis narratur ephobis
 mollior ardenti sese indulsisse tribuno. 165
 aspice quid faciant commercia: uenerat obses.
 hic fiunt homines; nam si mora longior urbem
 indulsit, pueris non umquam deerit amator,

149. *Seruius ad Verg. Aen. VI, 140. Liutprand antap. V, 8: 'Esse aliquos manes et subterranea regna, in quibus periuria puniuntur, Cocytum etiam et Stygio ranas in gurgite nigras, qui usque modo somniasti re ipsa quam mox experire.'* aliquid cod. *Vimariensis. Burmann. ad anth. Lat. II p. 41. Prop. IV, 7, 1.* 150. Cocytum *Liutprand l. l.: ****tuin P, et contum pωΣ, et pontum S Pithoeus, porthmeaque N. Heinsius ad Verg. Aen. VI, 302. Burmann ad anth. Lat. II p. 41, et cantum Sterke actt. soc. Rheno Trai. I p. 172 sqq.* 151. cumba *Pg: cimba p.* 152. *Euty chius de disc. con. II, 16 p. 2186.* 156 sqq. quotiens — laurus *Seruius ad Verg. Aen. VI, 741.* 157. 158. *Seruius ad Verg. Aen. VI, 229.* 158. sulphura *Pg. umida P: humida p.* 159. illic *abcdgς: 'illic, in aliis legitur illuc' Valla, ill.c P, illuc pω.* quid *ς Valla, Achaintre.* 160. Iubernae *Sg: ***** P, Iuuernae pω.* 161. et minima — Britannos *Seruius ad Verg. Aen. VI, 265.* ac *Pω: et ς Seruius. contentos P.* 162. si *Achaintre.* 164. Zalaces *Pω: Zelaces aut Zelates aut Zalates ς.* ephobis *P.* 166. commercia *Pg. hospes ς.* 167. sic cod. *H. Iunii, C. Valesius.* 168. nonnumquam *Pς.*

mittentur bracae cultelli frena flagellum:
sic praetextatos referunt Artaxata mores.

170

S A T V R A III.

Quamuis digressu ueteris confusus amici
laudo tamen, uacuis quod sedem figere Cumis
destinet adque unum ciuem donare Sibyllae.
ianua Baiarum est et gratum litus amoeni
secessus. ego uel Prochytam praepono Suburae. 5
nam quid tam miserum, tam solum uidimus, ut non
deterius credas horrere incendia, lapsus
tectorum adsiduos ac mille pericula saeuae
urbis et Augusto recitantes mense poetas?
sed dum tota domus reda componitur una, 10
substitit ad ueteres arcus madidamque Capenam.
17 in uallem Egeriae descendimus et speluncas
dissimiles ueris; quanto praesentius esset
numen aquae, uiridi si margine cluderet undas
20 herba, nec ingenuum uiolarent marmora tofum! 15
12 hic, ubi nocturnae Numa constituebat amicae,
nunc sacri fontis nemus et delubra locantur
Iudaeis, quorum cophinus faenumque supellex —
15 omnis enim populo mercedem pendere iussa est

169. bracae 5: br.ace P.

Sat. III. Quare Vmbricius urbem deserat Pb.

3. Sibille P. 4. Suburae pw: Suburae P. 6. miserum et
tam 5. 8. saeue P. 11. matidamque S. In codd. 16—20
leguntur ante u. 12—15. 12. in ualle megeiae P. egeriae p.
et speluncas dissimiles ueris Seruius ad Vergili georg. II, 469.
atque speluncas 5. 13. praesentius Grangaeus, N. Heinsius ad
Ouid. met. XIII, 757: praesentius P, prestantius pw, praestantius
isset flumen Wakefield ad Lucret. I, 231. 14. cluderet P5: clau-
deret pw. 16. hinc Ruperti. constertebat Dorleans ad Tac.
ann. I p. 180.

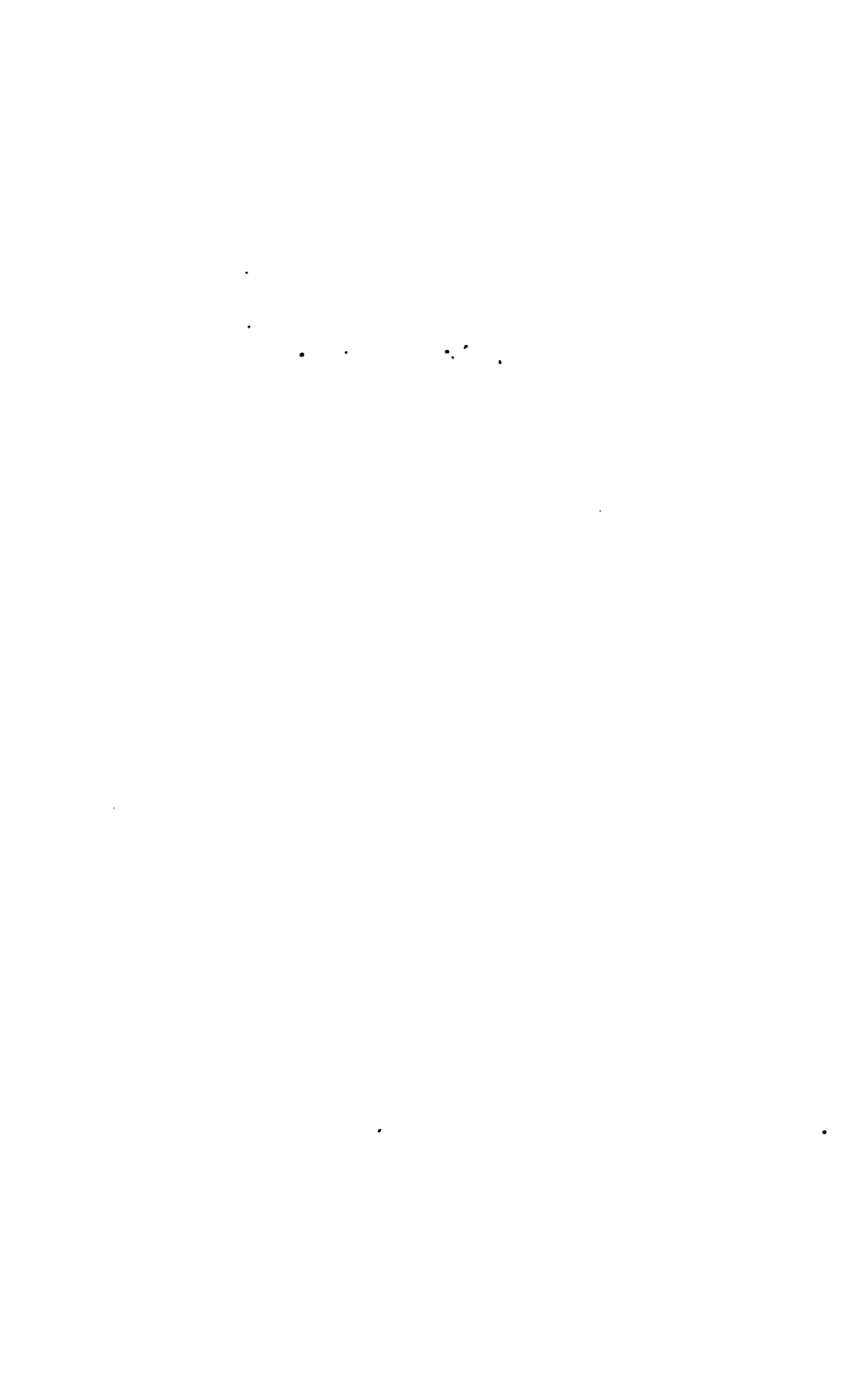
- 16 arbor, et eiectis mendicat silua Camenis — 20
 hic tunc Vmbricius "quando artibus" inquit "honestis
 nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum,
 res hodie minor est, here quam fuit, atque eadem cras
 deteret exiguis aliquid, proponimus illuc
 ire, fatigatas ubi Daedalus exuit alas, 25
 dum noua canities, dum prima et recta senectus,
 dum superest Lachesi quod torqueat, et pedibus me
 porto meis nullo dextram subeunte bacillo.
 cedamus patria. uiuant Artorius istic
 et Catulus, maneant qui nigrum in candida uertunt, 30
 quis facile est aedem conducere flumina portus,
 siccandam eluuiem, portandum ad busta cadauer,
 et praebere caput domina uenale sub hasta.
 quondam hi cornicines et municipalis harenae
 perpetui comites notaeque per oppida buccae 35
 munera nunc edunt, et uerso pollice uulgus
 quem iubet occidunt populariter, inde reuersi
 conducunt foricas, et cur non omnia? cum sint
 quales ex humili magna ad fastigia rerum
 extollit, quotiens uoluit Fortuna iocari. 40
 quid Romae faciam? mentiri nescio, librum,
 si malus est, nequeo laudare et poscere, motus
 astrorum ignoro, funus promittere patris

20. electis *a* [corr. eiectis] v *codex Dousae ad Lucil. fr. XXX, 31.*
 21. h. *P*, hic *pw*. Vmbricius *Pw*: Vmbritius *ς*. 23. 24. Priscian.
XV, 3, 14 p. 1011. 25. irae *Pd*. dedalus *P*. 29. artor-
 rius *PS*: arturius uel arcturius *ω*. 30. maneant — uertant *schol.*
Pers. I, 110. 32. luuiem *S*. 33. aut — domino *Heinrich.*
asta Sbc. 34. municipalis *pw*: municipales *PS*. 36. uulgus *Pw*:
 uulgi *ς*. 37. quem *pw*: quum *P*, quod *bc*, cum *ς*. iubet *Ph*:
 lubet *pa*, libet *ω*. 'quos ante populus iubebat id est imperabat occidi.'
schol. uulgus quem iubet *correxerit C. F. Hermann spicil. annott.*
p. 12. Kempfius obses. p. 34, cum — iubet Cramerus ad schol. p. 75.
 38. foricas *Σω*: poricas *P*, phoricas *v*. 39. 40. *schol. Lucani*
VI, 7. summa ad schol. Luc. ad pw: at P. 40. locari Se.

nec uolo nec possum, ranarum uiscera numquam
 inspexi, ferre ad nuptam quae mittit adulter, 45
 quae mandat, norunt alii, me nemo ministro
 fur erit, adque ideo nulli comes exeo, tamquam
 mancus et exstinctae corpus non utile dextrae.
 quis nunc diligitur, nisi conscius, et cui seruens
 aestuat occultis animus semperque tacendis? 50
 nil tibi se debere putat, nil conferet umquam,
 participem qui te secreti fecit honesti;
 carus erit Verri, qui Verrem tempore quo uult
 accusare potest. tanti tibi non sit opaci
 omnis harena Tagi quodque in mare uoluitur aurum, 55
 ut somno careas ponendaque praemia sumas
 tristis et a magno semper timearis amico!

Quae nunc diuitibus gens acceptissima nostris
 et quos praecipue fugiam, properabo fateri,
 nec pudor obstabit. non possum ferre, Quirites, 60
 Graecam urbem. quamuis quota portio faecis Achaei?
 iam pridem Syrus in Tiberim defluxit Orontes,
 et linguam et mores et cum tibicine chordas
 obliquas nec non gentilia tympana secum
 uexit et ad circum iussas prostare puellas: 65
 ite quibus grata est picta lupa barbara mitra!
 rusticus ille tuus sumit trechedipna, Quirine,
 et ceromatico fert niceteria collo!
 hic alta Sicyone, ast hic Amydone relictæ,
 hic Andro, ille Samo, hic Trallibus aut Alabandis 70

46. norint ζ . 48. exstincta — dextra *Eremita*, *Markland ad Stat. silu. II*, 2, 139. 55. tangi *S*. 56. horrendaque *Schrader*.
 58. quae nunc ω : quae $n\alpha$ *P*, quae non $pdgv\zeta$. 60 *sq.* non —
 Achaei *schol. Lucani I*, 284. 61. grecam *P*. fecis *P*. achaei
schol. Lucani, *deg\zeta*: achaeae *P\omega*, achivae *a\zeta*. 62. Syrus in Ti-
 berim *P\zeta*: in Tiberim Syrus ω . 63. linguam *P*: lingua *pe*.
 tibicine *p\omega*: α ibicine *P*, thibicine *S*. cordas *p\omega S*: α ordas *P*.
 67. traedaedipna *P*, rachaedipna *p*, rechedipna ω *Probus*, rechedimna
 uel recedimna ζ . 68. feret *P*. 70. trallibus *p\omega*: tralibus *P*.

misur A(ram): Dec- 66?

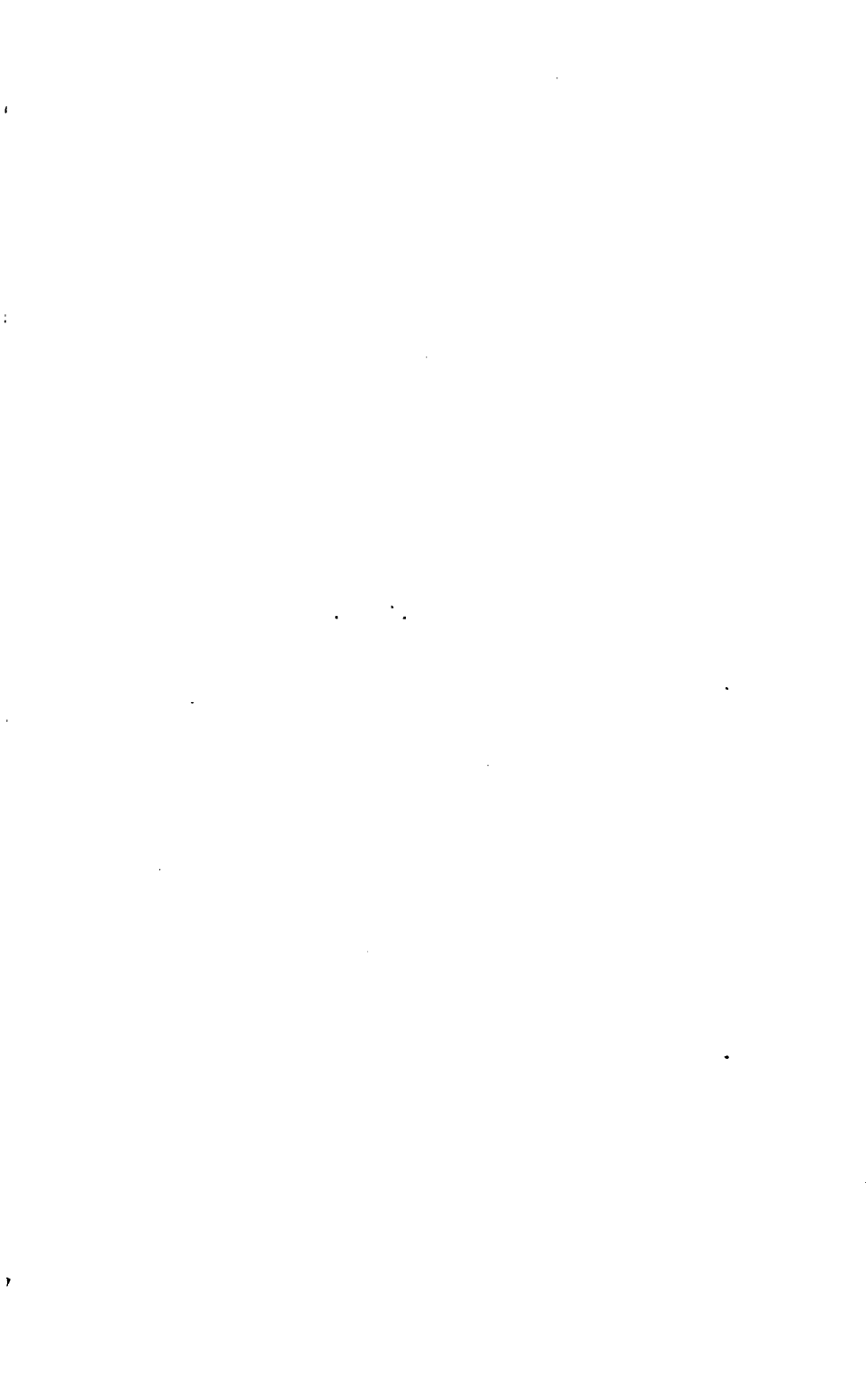
Esquilias dictumque petunt a uimine collem,
 uiscera magnarum domuum dominique futuri.
 ingenium uelox, audacia perditā, sermo
 promptus et Isaeo torrentior. ede, quid illum
 esse putes? quem uis hominem secum attulit ad nos, 75
 grammaticus rhetor geometres pictor aliptes
 augur schoenobates medicus magus, omnia nouit
 Graeculus esuriens, in caelum, iusseris, ibit;
 in summa, non Maurus erat neque Sarmata nec Thrax,
 qui sumpsit pinnas, mediis sed natus Athenis. 80
 horum ego non fugiam conchylia? me prior ille
 signabit fultusque toro meliore recumbet,
 aduectus Romam quo pruna et cottona uento?
 usque adeo nihil est, quod nostra infantia caelum
 hausit Auentini baca nutrita Sabina? 85
 quid quod adulandi gens prudentissima laudat
 sermonem indocti, faciem deformis amici,
 et longum inualidi collum ceruicibus aequat
 Herculis Antaeum procul a tellure tenentis,
 miratur uocem angustam, qua deterius nec 90
 ille sonat, quo mordetur gallina marito.
 haec eadem licet et nobis laudare, sed illis
 creditur. an melior; cum Thaida sustinet, aut cum

72. *Priscian. VII, 6, 27 p. 744.* uiscera magnarum domuum *Seruius ad Verg. Aen. II, 445.* *Cledonius p. 1903.* *Pompeius p. 219.*
 75. esse iubet *Heinrich.* 76. rethor *P.* 77. omnia nobis *Heinrich.*
 78. iusseris *pw: asseris P, si iusseris s.* 79. in summa *PS: ad summam pw.* trax *P.* 80. pinnas *P: pennas pw.* athe-
 nis *P: aliuus p.* 81. conchylia *p: concylia PS.* 82. signauit
abcegs, coenabit *Dorleans ad Tac. ann. II p. 188.* recumbet *P:*
recumbit ps. 83. cottona *P5: coctana pw, cottana as.*
 85. Auentinum *s Wakefield ad Lucret. II, 1038.* baca *s: bacca P.*
 89. anteum *P.* 90. deterius *pw: deteriu P, deterior s.*
 91. illa sonat cum *Clauertius, Iacobs in Matthiae miscell. phil. I p. 81.*
 illa sonat, qua mordetur gallina a marito aut deterior nec ille sonus,
 quo *Bredenkamp Magaz. f. Schulen I, 2 p. 439 sq.* cui mordetur *Ru-*
perti. 92. illi *Schrader.* 93. hic melior *Schrader.* taida *PS.*

uxorem comoedus agit uel Dorida pullo
 cultam palliolo? mulier nempe ipsa uidetur, 95
 non persona loqui, uacua et plana omnia dicas
 infra uentericulum et tenui distantia rima.
 nec tamen Antiochus, nec erit mirabilis illic
 aut Stratocles aut cum molli Demetrius Haemo,
 natio comoeda est. rides, maiore cachinno 100
 concutitur; flet, si lacrimas conspexit amici,
 nec dolet; igniculum brumae si tempore poscas,
 accipit endromidem; si dixeris 'aestuo', sudat.
 [non sumus ergo pares: melior, qui semper et omni]
 nocte dieque potest aliena sumere uultum 105
 a facie, iactare manus, laudare paratus,
 si bene ructauit, si rectum minxit amicus,
 si trulla inuerso crepitum dedit aurea fundo.
 praeterea sanctum nihil est nec ab inguine tutum,
 non matrona laris, non filia uirgo, neque ipse 110
 sponsus lewis adhuc, non filius ante pudicus;
 horum si nihil est, auiam resupinat amici.
 scire uolunt secreta domus atque inde timeri.
 et quoniam coepit Graecorum mentio, transi
 gymnasia atque audi facinus maioris abollae. 115

94. comedus *P.* *Priscian.* III, 7, 41 p. 617: 'Pallium, palliolum. Iuuenalis in I: Dorida nullo cultam palliolo.' pullo *Buchnerus*, *C. Barthius*, *M. Haupt*: nullo *PSw*, molli *Plathnerus*.
 97. *Priscian.* III, 5, 29 p. 611. 'rima, γυναικεία ῥώσις' gloss. *H. Steph.* p. 187. 98. tantum *cod. Norimbergens.* 3. *Schrader*.
 antiochus *S*: anthiochus *p*, Anthiocus *P*. 100. comoeda *S*.
 meliore *e cod. Cantabrigiensi Wakefeld ad Lucret.* I, 918. V, 706.
 104 *spurius est. habent codd. Ioannes Saresber. polier.* III, 4. *Petrus Bles.* ep. 77. 105. aliena *P*, ut uoluit *Markland*: alienum *pw*.
 107. lectum *Iun. Parrhasius de rebus per ep. quaes.* 36. *C. Valesius*.
 109. nihil est nec ab *p* *Vratislaviensis*: nihil ab *P*, nihil aut ab *abcdegg*, nihil atque ab *h*, nihil est et ab *w*. tutum est *bc*. 112. auiam *PSh* [?]: aulam *pw*. 113 *spurium iudicant Pinzger de uss. spur. p. 9 et Heinrich, post 115 transposuit Rigaltius.* esse uolunt *Schrader*.
 114. grecorum *P*.

5000 G. , 1. 1/2 Hinger ' Boer.

stoicus occidit Baream, delator amicum
 discipulumque senex, ripa nutritus in illa,
 ad quam Gorgonei delapsa est pinna caballi.
 non est Romano cuiquam locus hic, ubi regnat
 Protogenes aliquis uel Diphilus aut Hermarchus, 120
 qui gentis uitio numquam partitur amicum,
 solus habet; nam cum facilem stillauit in aurem
 exiguum de naturae patriaeque ueneno,
 limine summoueor, perierunt tempora longi
 seruitii; nusquam minor est iactura clientis. 125

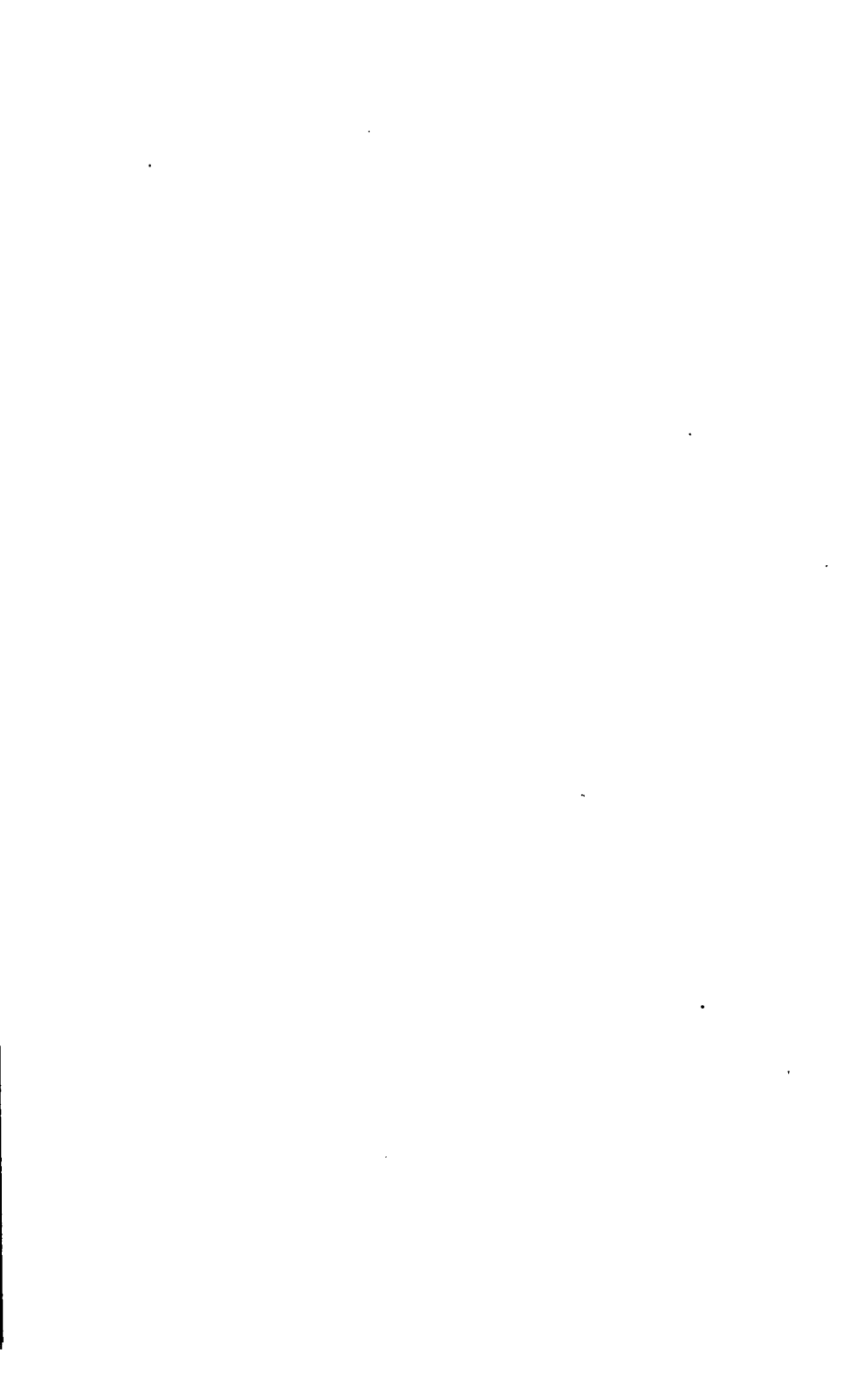
Quod porro officium, ne nobis blandiar, aut quod
 pauperis hic meritum, si curet nocte togatus
 currere, cum praetor lictorem impellat et ire
 praecipitem iubeat, dudum uigilantibus orbis,
 ne prior Albinam et Modiam collega salutet? 130
 diuitis hic serui cludit latus ingenuorum
 filius; alter enim quantum in legione tribuni
 accipiunt donat Caluinae uel Catienae,
 ut semel aut iterum super illam palpitet, at tu,
 cum tibi uestiti facies scorti placet, haeres 135
 et dubitas alta Chionem deducere sella.
 da testem Romae tam sanctum, quam fuit hospes
 numinis Idaei, procedat uel Numa uel qui
 seruauit trepidam flagranti ex aede Mineruam:
 protinus ad censum, de moribus ultima fiet 140
 quaestio, 'quot pascit seruos? quot possidet agri

118. pinna *PS*: penna *pw*. caballi *pw*: caualli *PS*. 120. her-
 marcus *P*, erimarcus *aut* erimachus *aut* erimanthus *ω*. 124. li-
 mine submoueor *Seruius ad Verg. Aen. VII*, 579. 126. Quo *Eremita*.
 130. ne *pw*: nec *PS*. et modiam *P*: aut modiam *pdeg*.
 131. cludit *Pdek*: claudit *ω*. 133. Catienae *P*, catilinae *h*.
 134. aut *Pb*: atque *ω*. 135. heres *P*. 136. arcta *Chimen-*
tellius de hon. bisell. 24 p. 133. Chionem *Pg*: Chionem *ω*.
 cella *Pignori de seruis* 16 p. 137, *Farnabius, Muretus opp. IV* p. 141.
 138. Idaei *pw*: Idae *P*. 139. tepidam *Nic. Loensis epiph. IX*, 2.
 141. agri *pw*: agri *P*.

iugera? quam multa magnaue paropside cenat?
quantum quisque sua nummorum seruat in arca,
tantum habet et fidei. iures licet et Samothracum
et nostrorum aras, contemnere fulmina pauper 145
creditur adque deos, dis ignoscentibus ipsis.
quid quod materiam praebet causasque iocorum
omnibus hic idem, si foeda et scissa lacerna,
si toga sordidula est et rupta calceus alter
pelle patet, uel si consuto uulnere crassum 150
adque recens linum ostendit non una cicatrix.
nil habet infelix paupertas durius in se,
quam quod ridiculos homines facit. 'exeat', inquit,
'si pudor est, et de puluino surgat equestri,
cuius res legi non sufficit, et sedeant hic 155
lenonum pueri quocumque in fornice nati,
hic plaudat nitidi praeconis filius inter
pinnirapi cultos iuuenes iuuenesque lanistae;
sic libitum uano, qui nos distinxit, Othoni'.
quis gener hic placuit censu minor adque puellae 160
sarcinulis impar? quis pauper scribitur heres?
quando in consilio est aedilibus? agmine facto
debuerant olim tenues migrasse Quirites!
haut facile emergunt, quorum uirtutibus opstat
res angusta domi, sed Romae durior illis 165
conatus, magno hospitium miserabile, magno
seruorum uentres et frugi cenula magno.

142. iugera om. *P*, add. in marg. *p*. paropside *P* *Valla*: parapside *pw*, parobside *g*, parabside ς . 143 sq. quantum — fidei *schol. Cruq. Hor. carm. I, 35, 22.* 144. iuret ς *H. Valesius*.
147. iocorum *P*: locorum *p*. 149. alte *Schrader*. 154. est et de puluino *pw*: est *** puluino *P*, est de se *p*. *S*. 156. quocumque * fornice *P*, quocumque in fornice *p*. quocumque e fornice noti *Lachmann*. 158. iuuenesque *P* ς : iuuenemque *pw*. 159. *Seruius ad Verg. Aen. II, 80. XI, 715.* 164. emergunt *pw*: mergunt *P*. 167 in margine adscriptum habet *P*.

fictilibus cenare pudet, quod turpe negabis
 translatus subito ad Marsos mensamque Sabellam
 contentusque illic ueneto duroque cucullo. 170
 pars magna Italiae est, si uerum admittimus, in qua
 nemo togam sumit nisi mortuus. ipsa dierum
 festorum herboso colitur si quando theatro
 maiestas tandemque redit ad pulpita notum
 exodium, cum personae pallentis hiatum 175
 in gremio matris formidat rusticus infans,
 aequales habitus illic similesque uidebis
 orchestram et populum, clari uelamen honoris
 sufficiunt tunicae summis aedilibus albae.
 hic ultra uires habitus nitor, hic aliquid plus 180
 quam satis est interdum aliena sumitur arca.
 commune id uitium est, hic uiuimus ambitiosa
 paupertate omnes. quid te moror? omnia Romae
 cum pretio. quid das, ut Cossum aliquando salutes,
 ut te respiciat clauso Veiento labello? 185
 ille metit barbam, crinem hic deponit amati,
 plena domus libis uenalibus. accipe et istud
 fermentum tibi habe: praestare tributa clientes
 cogimur et cultis augere peculia seruis.
 Quis timet aut timuit gelida Praeneste ruinam, 190
 aut positis nemorosa inter iuga Volsiniis, aut
 simplicibus Gabiis, aut proni Tiburis arce?
 nos urbem colimus tenui tibicine sultam

168. negabis Σ *H. Valesius*: negauit *Pw*, negabit *Ferrarius electt.* II, 9. 170. contextus *Schrader*. culullo *H. Valesius*.

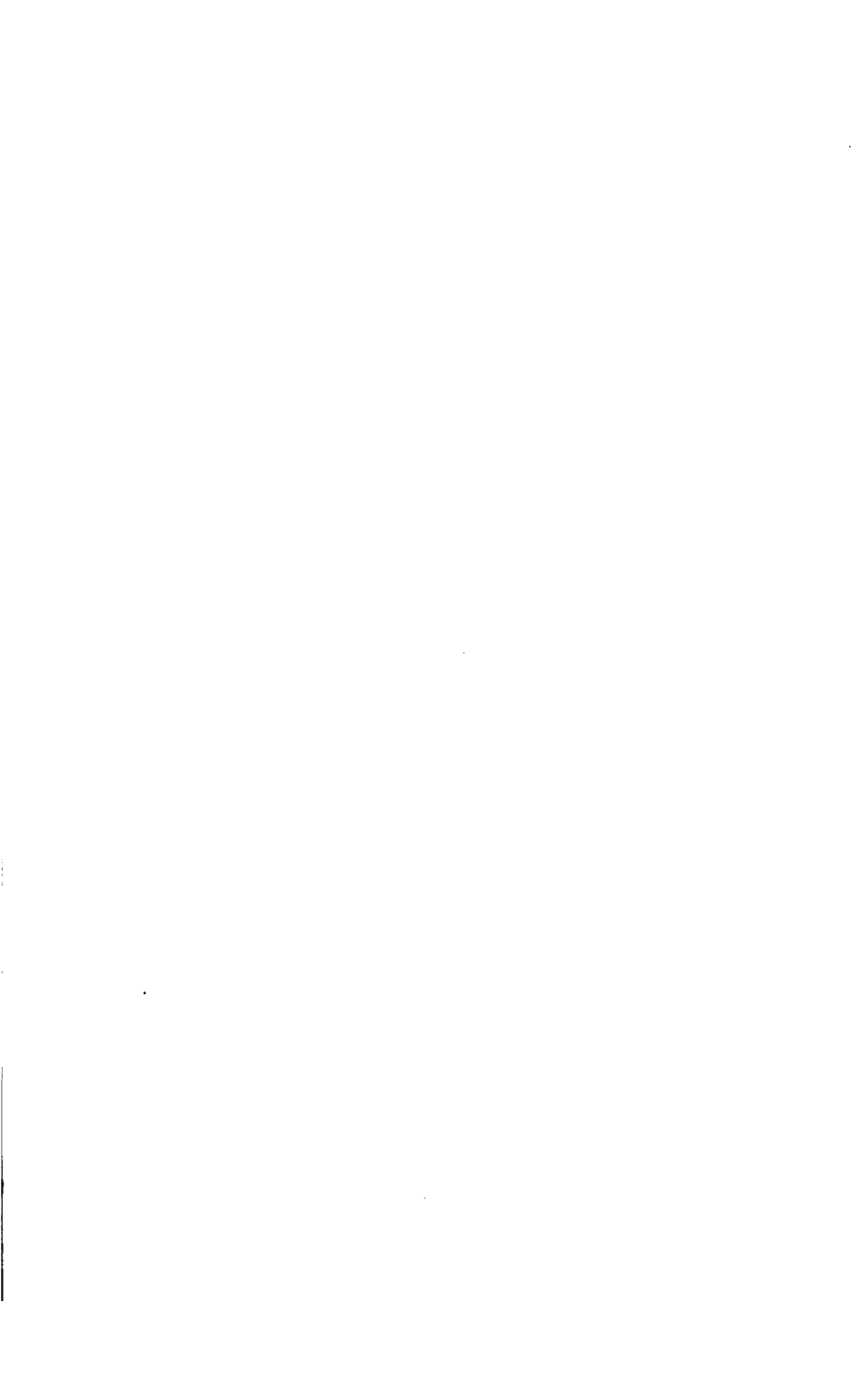
173. colitur, si quando, theatro *Wytttenbach ad Plut. cons. ad Apoll.* p. 113 *A*. 177. similemque ς . 178. orchestram *pw*: or-
 cestram *PS*. 184. praecio *S*. 185. cluso *d*. 186. amatus
Ruperti. deponit, amati *Francke uerisim. spec. p. 24 sqq.*
 187. libis ς *Valla*: libris *PSw*, libris *eraso r adh*, libis *add. r c.*
 uenalibus *Pw*: genialibus *Grangaeus*, uernalibus *Francke l. l.*
 188. praestare *S* ς : praesta. *P*, praestant *pw*. 193. *schol. Lucani*
 VII, 404 ubi incolimus et fidicine.

magna parte sui; nam sic labentibus obstat
 uilicus et, ueteris rimae cum textit hiatum, 195
 securos pendente iubet dormire ruina.
 uiuendum est illic, ubi nulla incendia, nulli
 nocte metus. iam poscit aquam, iam friuola transfert
 Vcalegon, tabulata tibi iam tertia fumant,
 tu nescis; nam si gradibus trepidatur ab imis, 200
 ultimus ardebit, quem tegula sola tuetur
 a pluuiâ, molles ubi reddunt oua columbae.
 lectus erat Codro Procula minor, urceoli sex,
 ornamentum abaci, nec non et paruulus infra
 cantharus et recubans sub eodem marmore Chiron, 205
 iamque uetus Graecos seruabat cista libellos,
 et diuina opici rodebant carmina mures.
 nil habuit Codrus, quis enim negat? et tamen illud
 perdidit infelix totum nihil; ultimus autem
 aerumnæ est cumulus, quod nudum et frustra rogantem 210
 nemo cibo, nemo hospitio tectoque iuuabit.
 si magna Asturici cecidit domus, horrida mater,
 pullati proceres, differt uadimonia praetor;
 tunc gemimus casus urbis, tunc odimus ignem.
 ardet adhuc, et iam accurrit qui marmora donet, 215

195. uilicus *P*: uillicus *pω*, 'uillicus, οἰκονόμος, ἐνοικολόγος' gloss.
H. Steph. p. 225. cum textit *Padeghs*: contextit *ω*. 197. uiuen-
 dum illic *P*. multa — multi *Schruder*. 200. crepitatur *Marshall*.
 203 sq. lectus — abaci *Priscian.* VI, 5, 27 p. 689. Codro Procula
 minor urceoli sex *om. P add. p.* Codro *pω*: Cordo *h. Valla, Pithoeus*.
 204. abaci *PS*, 'abaci, δελφικά, μινιστέριον ὡς Ἰουβενάλιος,' gloss.
H. St. p. 1. 205. cantarus *PS*. sub eo de marmore *C. Valesius*.
 echinus *Manso verm. Abhdngen* p. 222. 207. opici *Σω*: opici *P*,
 opizi *p Laurentianus pl. XXXIV*, 39, opifici *S*, 'apicus, ὀπικιστής
 ὡς Ἰουβενάλιος' gloss. *H. Steph.* p. 18, epici *Is. Vossius apud*
Burmann. ad *anth. Lat.* I p. 357. 208. Codrus *Pω*: cordus *ph.*
Valla, Pithoeus. 210. est *P*: *om. ω*. frustra *dē Dorleans ad Tac.*
ann. XIII p. 683: frustra *Pω*, 'aut sine causa aut panem petentem'
schol. 212. asturici *SPh*: asturi *pω*, arturi *ς*, Ostorii *Pulmannus*.
 214. tum *S*. geminus *Sω*: geminus *Peghs*. 215. accurrit *ς*:
 accurrit *P*, occurrit *pω Oudendorp. ad Suet. Calig.* 26.

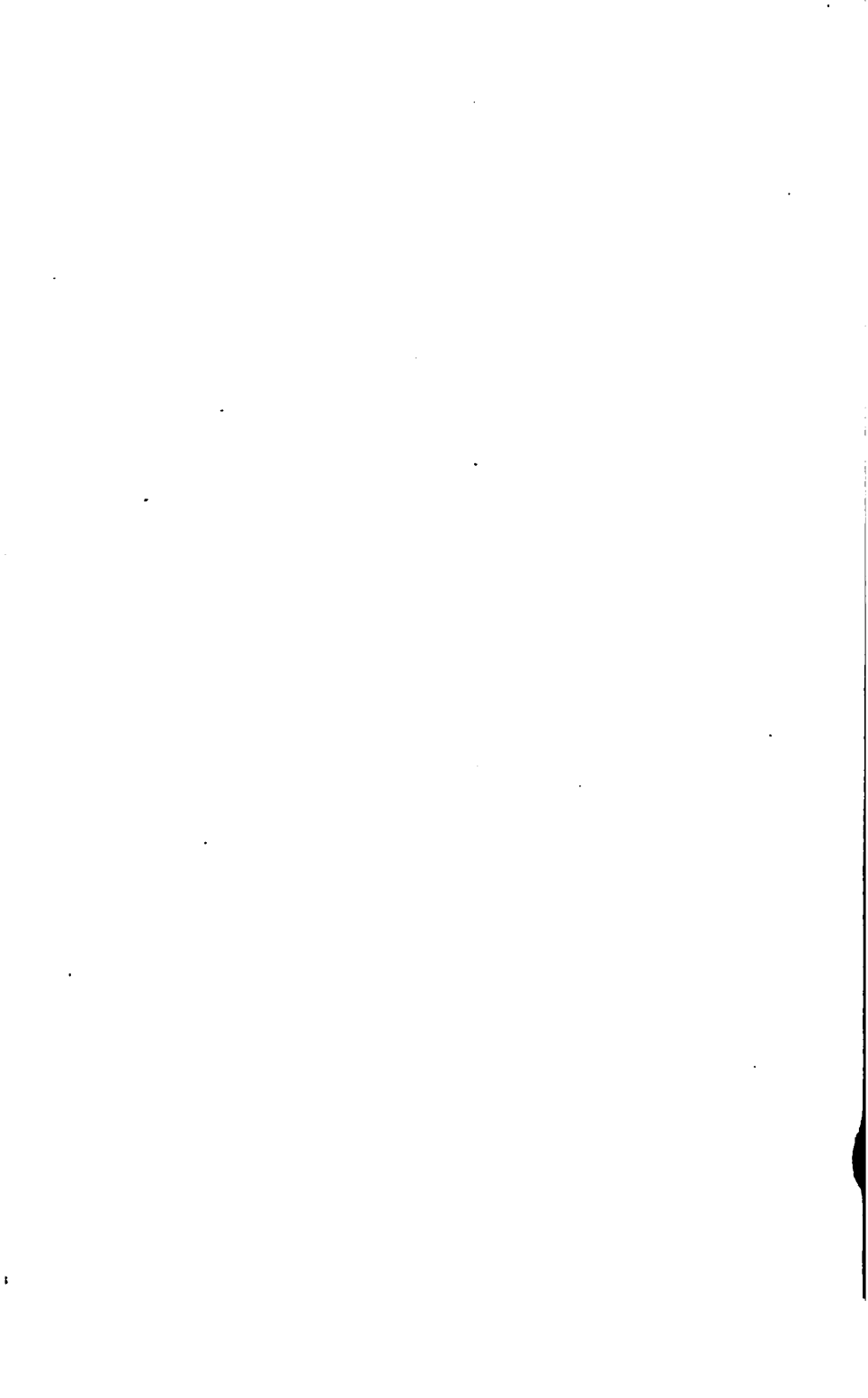
conferat impensas; hic nuda et candida signa,
 hic aliquid praeclarum Euphranoris et Polucliti,
 hic Asianorum uetera ornamenta deorum,
 hic libros dabit et forulos mediamque Mineruam,
 hic modium argenti: meliora ac plura reponit 220
 Persicus orborum lautissimus et merito iam
 suspectus, tamquam ipse suas incenderit aedes.
 si potes auelli circensibus, optima Sorae
 aut Fabrateriae domus aut Frusinone paratur,
 quanti nunc tenebras unum conducis in annum. 225
 hortulus hic, puteusque brevis nec recte mouendus
 in tenuis plantas facili defunditur haustu.
 uiue bidentis amans et culti uilicus horti,
 unde epulum possis centum dare Pythagoreis.
 est aliquid, quocumque loco, quocumque recessu 230
 unius sese dominum fecisse lacertae.

Plurimus hic aeger moritur uigilando; sed ipsum
 languorem peperit cibus imperfectus et haerens
 ardenti stomacho, nam quae meritoria somnum
 admittunt? magnis opibus dormitur in urbe, 235
 inde caput morbi; redarum transitus arto
 uicorum inflexu et stantis conuicia mandrae
 eripient somnum Druso uitulisque marinis.

217. polucliti *PS*, policleti *ω*. cf. *VIII*, 103. 218. haec asia-
 norum *PS*, cod. *Vimariensis*, fecasianorum *pω*, phaecasianorum *ς*
Burmamn. ad anth. Lat. I p. 608, phaecasiatorum *Roth.* 220. et *ς*.
 227. *Seruius ad Verg. georg. IV*, 115. tenuis *Pς*: tenues *pω*.
 defunditur *PS* *ς*: diffunditur *ω* *Seruius*. 228. uilicus *P*: uilli-
 cus *pω*. horti *P*: orti *pbc*. 229. *Phocas* 4, 4 p. 1706. py-
 tagoreis *PS*. 231. lacertae *PSω*: lacernae uel lacertae *d*, lacer-
 tae uel lacenae *b*, lacerti *N. Heinsius aduers. IV*, 8 p. 618. *ad Ouid.*
fast. II, 578, tabernae *Ruperti*. 232 sqq. plurimus — stomacho
Priscian. XVIII, 6, 62 p. 1136. plurimus — imperfectus *Priscian.*
VIII, 9, 44 p. 809. *VIII*, 13, 71 p. 824. ipsum *Pω*: illum *ς* *Priscian.*
 233. herens *P*. 234. quem *H. Valesius*. 236. raedarum *P*.
 237. conuitia *S*. 238. eripiunt *ς*, eripiant *edd.* urso *Britannicus.*
 uitulise *Iacobs in Matthiae misc. phil. I* p. 82. uetulisque maritis
H. Valesius.

Si uocat officiū, turba cedente uehetur
 diues et ingenti curret super ora liburna 240
 adque obiter leget aut scribet uel dormiet intus,
 namque facit somnum clausa lectica fenestra,
 ante tamen ueniet. nobis properantibus obstat
 unda prior, magno populus premit agmine lumbos
 qui sequitur, ferit hic cubito, ferit assere duro 245
 alter, at hic tignum capiti incutit, ille metretam;
 pingua crura luto: planta mox undique magna
 calcor, et in digito clauus mihi militis haeret.
 nonne uides, quanto celebretur sportula fumo?
 centum conuiuae, sequitur sua quemque culina. 250
 Corbulo uix ferret tot uasa ingentia, tot res
 impositas capiti, quas recto uertice portat
 seruulus infelix et cursu uentilat ignem.
 scinduntur tunicae sartae modo, longa coruscat
 serraco ueniente abies, adque altera pinum 255
 plaustra uehunt, nutant alte populoque minantur.
 nam si procubuit qui saxa Ligustica portat
 axis et euersum fudit super agmina montem,
 quid superest de corporibus? quis membra, quis ossa
 inuenit? obtritum uulgi perit omne cadauer 260
 more animae. domus interea segura patellas
 iam lauat et bucca foculum excitat et sonat unctis

240. liburna *Sh*: liburno *Pw*. 242 *spurium habent Pinxger de*
uss. spur. p. 9. et Heinrich. 244. praemit *P*. 245. 'asseret,
δοκίδες ὡς Ἰουβενάλιος' gloss. *H. Steph. p. 21. cf. VII, 132*.
 246. ad *P*. tignum *Pw*: lignum *p*ς. 248. heret *P*.
 250. conuiue *P*. 251. uix corbita ferat *Gesner, Hamburger verm.*
Bibl. I, 2 p. 171 ss. thes. s. v. 'corbita.' 252. quot edd.
 254 sq. scinduntur tunicae sartae *Seruius arte gr. p. 525 Lind.*
 longa — abies *Seruius ad Verg. Aen. I, 164*. 255. serraco *Pb*ς:
 sarraco *ω Seruius*, soraco *Cusaubonus ad Aen. tact. 30, Meursius*
exerc. cr. II, 5 p. 117 sq. 256. alte *PS*ς: altae *ω*. 259. de
 corporibus *pω*: e corporibus *Ph*. 260. uulgo *Eremita*.
 261. morte *e cod. Cantabrig. Wakefield ad Lucret. III, 102*.
 262. unctis *P*.

strigilibus et pleno componit lintea guto.
 haec inter pueros uarie properantur, at ille
 iam sedet in ripa taetrumque nouicius horret 265
 porthmea, nec sperat cenosi gurgitis alnum
 infelix, nec habet quem porrigat ore trientem.

Respice nunc alia ac diuersa pericula noctis,
 quod spatium tectis sublimibus, unde cerebrum
 testa ferit, quotiens rimosa et curta fenestris 270
 uasa cadant, quanto percussum pondere signent
 et laedant silicem. possis ignauus haberi
 et subiti casus inprovidus, ad caenam si
 intestatus eas: adeo tot fata, quot illa
 nocte patent uigiles te praetereunte fenestrae. 275
 ergo optes uotumque feras miserabile tecum,
 ut sint contentae patulas defundere pelues.
 ebrius ac petulans, qui nullum forte cecidit,
 dat poenas, noctem patitur lugentis amicum
 Pelidae, cubat in faciem, mox deinde supinus. 280
 ergo non aliter poterit dormire? quibusdam
 somnum rixa facit. sed quamuis improbus annis
 adque mero feruens cauet hunc, quem coccina laena
 uitari iubet et comitum longissimus ordo,
 multum praeterea flammaram et aenea lampas. 285
 me, quem luna solet deducere uel breue lumen
 candelae, cuius dispenso et tempero filum,
 contemnit. miserae cognosce prooemia rixae,

263. strigilibus et pleno *acdg*: strigibus *Probus*, strigilibus et pleno *Pbhw*, strigilibus pleno *cod. Vimar.* ζ. lintea guto *pegS*: linte acuto *P.* gutum, *λεχύθιον* [*ληχύθιον*] *Ἰουβενάλλω*, *gloss. H. Steph.* p. 105. 264. uariae *Ph.* 265. sedet *pSw*: sedet *P.* te, trum *P.* 266. port, mea *P.* portamea *pS.* 269. cerebro *S.* 271. cadant *Pagh*: cadent *pdes*, cadunt *ω.* pondere findant *Schrader.* 273. inprovidus *P.* 274. quod *P.* 277. defundere *Padeh*: diffundere *ω.* effundere ζ. 280. paelide *P.* 281 *spurium habet Heineke animm. p. 31, defendit Pinzger de uss. spur. p. 14.* 285. atque ζ. 288. *pramia P.* premia *pS.*

si rixa est, ubi tu pulsas, ego uapulo tantum.
 stat contra starique iubet. parere necesse est, 290
 nam quid agas, cum te furiosus cogat et idem
 fortior? 'unde uenis?' exclamat 'cuius aceto,
 cuius conche tumes? quis tecum sectile porrum
 sutor et elixi ueruecis labra comedit?
 nil mihi respondes? aut dic, aut accipe calcem! 295
 ede, ubi consistas! in qua te quaero proseucha?
 dicere si temptes aliquid tacitusue recedas,
 tantumdem est, feriunt pariter, uadimonia deinde
 irati faciunt; libertas pauperis haec est:
 pulsatus rogat et pugnis concisus adorat, 300
 ut liceat paucis cum dentibus inde reuerti.
 nec tamen haec tantum metuas, nam qui spoliēt te
 non deerit, clausis domibus postquam omnis ubique
 fixa catenatae siluit compago tabernae;
 interdum et ferro subitus grassator agit rem. 305
 armato quotiens tutae custode tenentur
 et Pomptina palus et Gallinaria pinus,
 sic inde huc omnes tamquam ad uiuaria currunt.
 qua fornace graues, qua non incude, catenae?
 maximus in uinclis ferri modus, ut timeas, ne 310
 uomer deficiat, ne marrae et sarcula desint.
 felices proauorum atauos, felicia dicas
 saecula, quae quondam sub regibus atque tribunis
 uiderunt uno contentam carcere Romam.

290. stat — iubet *Priscian.* XIV, 1, 5 p. 976. XIV, 3, 34 p. 990.

293. conche *S:* conch. *P,* concha *pω.* 294. et — comedit

Priscian. V, 6, 36 p. 655. uerbecis *P.* 296 ante 295 ponit

Pinzger de uis. spur. p. 14. 297. seu *Schrader.* 300. contusus

Domitius Calderinus. 302. hoc *ς.* 304. catenatae siluit *ω:*

catenaluit *P,* catenata siluit *p.* catenatae *S.* 307. pontina *ς.*

310. modus est, timeas nunc *e cod. Cantabrig. Wakefield ad Lucret.*

III, 255. 311. marrae *pω:* marra *P.* 312. prauorum *Bahrdf.*

dicas *P:* dicis *p.*

His alias poteram et pluris subnectere causas, 315
 sed iumenta uocant, et sol inclinat, eundum est;
 nam mihi commota iandudum mulio uirga
 adnuit. ergo uale nostri memor, et quotiens te
 Roma tuo refici properantem reddet Aquino,
 me quoque ad Heluinam Cererem uestramque Dianam 320
 conuerte a Cumis; saturarum ego, ni pudet illas,
 adiutor gelidos ueniam caligatus in agros."

S A T V R A III.

Ecce iterum Crispinus, et est mihi saepe uocandus
 ad partes, monstrum nulla uirtute redemptum
 a uitiiis; aegrae solaque libidine fortes
 deliciae, uiduas tantum spernatur adulter.
 quid refert igitur, quantis iumenta fatiget 5
 porticibus, quanta nemorum uectetur in umbra,
 iugera quot uicina foro, quas emerit aedes?
 nemo malus felix, minime corruptor et idem
 incestus, cum quo nuper uitata iacebat

317. ian dudum *P*, iam dudum *p*. *Anall. gramm. p. 458 not. k:*
'Iuuenalis correpte: mulio consul.' 318. adnuit *Pw*: innuit *Sg*.
 et — Aquino *Priscian VIII, 7, 34 p. 802.* 319. refici *P*.
 320. Heluinam *pS*: Heuinam *P*, Eluinam *ω*. uestramque *ω*:
 ues. tamque *P*. 321. conuerte *P*: conuelle *ω*. saturarum *f*:
 sat. rarum *P*, satirarum *pω*. 322. adiutor *pω*: ad. ator *P*, au-
 ditor *fv*.

Sat. III. De piscis magnitudine P.

1. et est *Pcfgh*: adest *ω*. 2. ad partes *Spω*: ad patres *PS*.
 3. aegrae *S*: aegr. *P*, aeger *pω*. fortes *PSf*: fortis *ω*.
 4. deliciae *PS*: delicias *ω*. uiduas *Pv*. delicias uiduas *N*.
Heinsius prob. Graeuio epp. IV p. 721. uiduae *ω*, uetulae *Ruperti*.
 spernatur *PS prob. Doederlino synonym. II p. 215. III p. 323:* sper-
 natus *fv*, aspernatur *ω*, aspernatus *e*. 5. quid *pω*: qui *PS*.
 7. quot *pω*: quod *Pg*. 8. hymenis corruptor *e cod. Schegk. ad*
Vell. Pat. I, 13, mimae corruptor *Scioppius uerisim. IV, 10. art.*
crit. p. 71 sq. corruptor *N. Heinsius epp. IV p. 143 cf. p. 151. 155.*
 721. 723. 9. uitata *S*: uitata *Pw*.

sanguine adhuc uiuo terram subitura sacerdos. 10
 sed nunc de factis leuioribus — et tamen alter
 si fecisset idem, caderet sub iudice morum,
 nam quod turpe bonis, Titio Seioque, decebat
 Crispinum — quid agas, cum dira et foedior omni
 crimine persona est? mullum sex milibus emit, 15
 aequantem sane paribus sestertia libris,
 ut perhibent qui de magnis maiora loquuntur.
 consilium laudo artificis, si munere tanto
 praecipuam in tabulis ceram senis abstulit orbi;
 est ratio ulterior, magnae si misit amicae, 20
 quae uehitur cluso latis specularibus antro.
 nil tale exspectes, emit sibi. multa uidemus,
 quae miser et frugi non fecit Apicius. hoc tu
 succinctus patria quondam, Crispine, papyro,
 hoc pretio squamam! potuit fortasse minoris 25
 piscator, quam piscis, emi; prouincia tanti
 uendit agros, sed maiores Apulia uendit.
 quales tunc epulas ipsum glutuisse putamus
 induperatorem, cum tot sestertia partem
 exiguam et modicae sumptam de margine cenae 30

11 sq. et — morum *Priscian. XII*, 5, 21 p. 945. 13. *Io. Saresber. I*, 4. Seioque *Dom. Calderinus*: Serioque *Pw*. Seio Titioque *Io. Saresb.* decebit *Io. Saresb. Heinrich.* 15. mullum *pw*: multum *P*, mulum ζ . 16. is sane *f*, insane *N. Heinsius ad Petron. I* p. 250. *Graeuus epp. IIII* p. 723. sestertia *pw*: setertia *P*. 17. peribent *PS*. locuntur *abceffgh*. 18. si munere *PSafg*: in munere *pbcddeg*, si in munere *cod. Gaibacensis* 1. 21. cluso *Pg*: clauso ω . luso — auro *Schrader.* 22. *Seruius ad Vergil. Aen. VI*, 104. 23. haec *c. Markland. ep. crit.* p. 152. 24. Pharia quondam *Markland. l. l. cf. Schrader obseruu.* p. 19. 25. praetio *PS*: pretium ω . 'S. piscem' *schol.* 'squamam autem pro pisce dicit' *Valla.* squamam *Cramerus ad schol.* p. 124: squamae *Pw*, squamas *Dorleans ad Tacit. ann. XIV* p. 762. *Ruperii.* 26. prouintia *Pe.* 27. apros *H. Valesius, Henninius.* et *Henninius.* maioris *cod. Monacensis* 260 Σ . sed maioris *Aurelia Ferrarius electt. I*, 18. 28. nunc ζ . aepulas *PS*. putamus *Pw*: putemus ζ . 29. endoperatorem *cod. Vimariensis.*

purpureus magni ructarit scurra Palati,
 iam princeps equitum, magna qui uoce solebat
 uendere municipales fracta de merce siluros.
 incipe Calliope! licet et considerare; non est
 cantandum, res uera agitur. narrate puellae 35
 Pierides! prosit mihi uos dixisse puellas.

Cum iam semianimum laceraret Flauius orbem
 ultimus et caluo seruiret Roma Neroni,
 incidit Adriaci spatium admirabile rhombi
 ante domum Veneris, quam Dorica sustinet Ancon, 40
 impleuitque sinus; nec enim minor haeserat illis,
 quos operit glacies Maeotica ruptaque tandem
 solibus effundit torrentis ad ostia Ponti
 desidia tardos et longo frigore pingues.
 destinat hoc monstrum cumbae linique magister 45
 pontifici summo. quis enim proponere talem
 aut emere auderet, cum plena et litora multo
 delatore forent? dispersi protinus algae
 inquisitores agerent cum remige nudo,
 non dubitaturi fugitium dicere piscem 50
 depastumque diu uiuaria Caesaris, inde
 elapsum, ueterem ad dominum debere reuerti.

31. ructarit *Pg*: ructaret *ω*. 33. fracta de merce *Σω*: facta de merce *P Ioannes a Ianua s. u.* 'silurus', Pharia de merce *Muretus, Salmas. ad Solin. p. 1314.* Eremita, facta de merce *C. Barth adu. mss. CLX, 2.* Heinrich, pacta de merce *Marshall*, pacta cum merce *Schrader*, parta de merce *u. d. Hall. Litt. Ztg. 1814 n. 223 p. 235*, fricta de merce *Manso verm. Abhdlgen p. 227*, pacta mercede *N. Heinsius ad Phaedr. IIII, 21, 5. opp. IIII, p. 723. 725*, facta mercede *u. d. l. l.*, fracta mercede *Achaintre*. 34. licet et *Pg*: licet e *f*, licet hic *ω*. 37. semianimum *ς*. 38. et — Neroni *Seruius ad Verg. Aen. IV, 215*. 41. impleuitque sinus *Spω*: impleuit sinus *P*. nec *Pfhg*: neque *ω*. 43. effundit *Pω*: effudit *p*. torrentis *S Eremita*: torrentes *f*, torpentis *Pω*. hostia *ω*. hostia Nili *ς*. 45. cumbae *Pdfh*: cymbae *ω*. 48. alni *Gracivius*, alti uel alto uel aulae *Ruperti*.

si quid Palfurio, si credimus Armillato,
 quidquid conspicuum pulchrumque est aequore toto,
 res fisci est, ubicumque natat; donabitur ergo, 55
 ne pereat. iam letifero cedente pruinis
 autumnno, iam quartanam sperantibus aegris,
 stridebat deformis hiems praedamque recentem
 seruabat; tamen hic properat, uelut urgeat auster.
 utque lacus suberant, ubi quamquam diruta seruat 60
 ignem Troianum et Vestam colit Alba minorem,
 obstitit intranti miratrix turba parumper;
 ut cessit, facili patuerunt cardine ualuae,
 exclusi spectant admissa obsonia patres.
 itur ad Atriden. tum Picens "accipe", dixit, 65
 "priuatis maiora focus, genialis agatur
 iste dies, propera stomachum laxare saginae,
 et tua seruatum consume in saecula rhombum.
 ipse capi uoluit." quid apertius? et tamen illi
 surgebant cristae; nihil est quod credere de se 70
 non possit, cum laudatur dis aequa potestas.
 sed deerat pisci patinae mensura. uocantur
 ergo in consilium procures, quos oderat ille,
 in quorum facie miserae magnaeque sedebat
 pallor amicitiae. primus, clamante Liburno: 75
 "currite, iam sedit!" rapta properabat abolla
 Pegasus attonitae positus modo uilicus urbi.

53. quit *PS*. Palfurio *PS*ζ: Palphurio *bc*ζ, Parfurio *ω*.

54. ex aequore toto est *ω*. 56 *sq.* iam — autumnno *Seruius ad Verg. Aen. VI*, 309. 60. superant ζ, superat *Marcilius ad Pers. II*, 60. *Eremita*, *Lindenbrog*, *Markland ad Stat. silu. I*, 1, 36.

ubi — minorem *schol. Lucani I*, 199. 61. ac ζ. 63. ut *PS*: et *ω*. excessit *Schmidt*. ualuae et *Iacobs (Matthiae misc. phil. I p. 81)*. 64. spectant *Pabcgh*ζ: expectant *ω*. 65. Atriden *Pω*: Atridem *p*ζ. 67. saginae *scripsi*: 'SAGINAM. alii SAGITTIS. — legitur et SAGINIS' *schol.*, saginas *P*, saginis *pω*, sagittis *f*. 71. possint *P*. aequae *S*.

anne aliud tunc praefecti? quorum optimus adque
 interpret legum sanctissimus omnia quamquam
 temporibus diris tractanda putabat inermi 80
 iustitia. uenit et Crispi iucunda senectus,
 cuius erant mores qualis facundia, mite
 ingenium. maria ac terras populosque regenti
 quis comes utilior, si clade et peste sub illa
 saeuitiam damnare et honestum adferre liceret 85
 consilium? sed quid uiolentius aure tyranni,
 cum quo de pluuiis aut aestibus aut nimbo
 uere locuturi fatum pendebat amici?
 ille igitur numquam direxit bracchia contra
 torrentem, nec cuius erat, qui libera posset 90
 uerba animi proferre et uitam inpendere uero:
 sic multas hiemes adque octogensima uidit
 solstitia, his armis illa quoque tutus in aula.
 proximus eiusdem properabat Acilius aevi
 cum iuvene indigno, quem mors tam saeua maneret 95
 et domini gladiis tam festinata. sed olim
 prodigio par est cum nobilitate senectus,
 unde fit ut malim fraterculus esse gigantis.
 profuit ergo nihil misero, quod comminus ursos
 figebat Numidas Albana nudus harena 100
 uenator. quis enim iam non intellegat artes
 patricias? quis priscum illud miratur acumen,

78. praefecti hic quorum *ds*, praefecti quorum hic *aes*. praefecti?
 procerum optimus *Hanow disp. de Iuu. III, 77 sqq. Gruenberg. 1844.*
 atque hic *cod. Berolinensis 39.* 78 *spurium indicat Heinrich.*
 79. quamquam *pw*: quamque *P.* 82. mitae *PS.* 83. ter-
 ras *pw*: terra *P.* gerenti *P.* 89. bracchia *PS.* 91. animo
Ruperti. 92. octogensima *P.* 93. his annis *H. Valesius.*
 96. tam festinata *P*: iam destinata *w*, iam designata *R. Stephanus,*
Lipsius epistt. quaestt. IV, 25. 97. est cum nobilitate *Pithoeus:*
 est *.. nobilitate P*, est in nobilitate *pw.* 98 *Priscian. III, 5, 26*
p. 610. nolim *Ruperti.* gigantis *PSw*: gigantum *bcg.*
 101. intelligit *cs.* 102. miretur *s.*

Brute, tuum? facile est barbato inponere regi.
 nec melior uultu, quamuis ignobilis, ibat
 Rubrius, offensae ueteris reus atque tacendae, 105
 et tamen improbior saturam scribente cinaedo.
 Montani quoque uenter adest abdomine tardus,
 et matutino sudans Crispinus amomo,
 quantum uix redolent duo funera, saeuior illo
 Pompeius tenui iugulos aperire susurro, 110
 et qui uulturibus seruabat uiscera Dacis
 Fuscus, marmorea meditatus proelia uilla,
 et cum mortifero prudens Veiento Catullo,
 qui numquam uisae flagrabat amore puellae;
 grande et conspicuum nostro quoque tempore monstrum, 115
 caecus adulator dirusque a ponte satelles,
 dignus Aricinos qui mendicaret ad axes
 blandaque deuexae iactaret basia redae.
 nemo magis rhombum stupuit, nam plurima dixit
 in laeuam conuersus, at illi dextra iacebat 120
 belua. sic pugnas Cilicis laudabat et ictus
 et pegma et pueros inde ad uelaria raptos.
 non cedit Veiento, set ut fanaticus oestro
 percussus, Bellona, tuo diuinat et "ingens
 omen habes", inquit, "magni clarique triumphi. 125
 regem aliquem capies, aut de temone Britanno
 excidet Aruiragus. peregrina est belua, cernis
 erectas in terga sudes?" hoc defuit unum
 Fabricio, patriam ut rhombi memoraret et annos.

106. saturam *S*: satyram *P*. cinedo *PS*. 107. *Seruius ad Verg. Aen. II*, 19. 111. dachis *P*. 113. ueiento *pw schol. ad u. 119. 123*: uel lento *P*, lento *S*, uegento *ς*. 116. e ponte *N. Heinsius ad Ouid. Ib.* 420, ac sponte *H. Valesius*. dignusque in ponte *Ruperti*, dignus qui a ponte *M. Haupt*. 117. Aricinas — arces *Ruperti*. 120. laeuam *ςΣ*: laeuo *P*, laeuum *pw*. 122. puma *S*. 'uelaria, ὀφώρια' *onomast. Vulcanii*. 123. ueiento *Σω*: uelento *P*. set *P*. 125. clari magnique *dς*. 126. britanno *S*: brittanno *P*. 127. excidit *aegvς*. 'britannorum rex arbila' *schol*.

'quidnam igitur censes? conciditur?' "absit ab illo 130
 dedecus hoc!" Montanus ait, "testa alta paretur,
 quae tenui muro spatiosum colligat orbem;
 debetur magnus patinae subitusque Prometheus.
 argillam atque rotam citius properate! sed ex hoc
 tempore iam, Caesar, figuli tua castra sequantur." 135
 uicit digna uiro sententia; nouerat ille
 luxuriam imperii ueterem noctesque Neronis
 iam medias aliamque famem, cum pulmo Falerno
 arderet. nulli maior fuit usus edendi
 tempestate mea; Circeis nata forent an 140
 Lucrinum ad saxum Rutupinoue edita fundo
 ostrea, callebat primo deprahendere morsu,
 et semel aspecti litus dicebat echini.
 surgitur, et misso procures exire iubentur
 consilio, quos Albanam dux magnus in arcem 145
 traxerat attonitos et festinare coactos,
 tamquam de Catthis aliquid toruisque Sycambris
 dicturus, tamquam et diuersis partibus orbis
 anxia praecipiti uenisset epistula pinna.
 adque utinam his potius nugis tota illa dedisset 150
 tempora saeuitiae, claras quibus abstulit urbi
 inlustresque animas impune et uindice nullo!
 sed periit, postquam cerdonibus esse timendus
 coeperat; hoc nocuit Lamiarum caede madenti.

131. testa illa *adef*ς. 133. prometeus *P*. 134. properare
Casaubonus ad Pers. III, 23. Rantzow, Wolfii anall. I p. 511 sq.
 135. figuli *P*: tegulae *pabcd*ς. 137. ingluuiem *cod. Basileensis*
in mg. 138. famam *S*. 141. Rutupinoque *ad*ς. 142. de-
 prahendere *P*, deprehendere *as*. 143. echini *pw*: echeni *P*.
 144. procures *pw*: properes *P*. exire *pw*: exhibere *P*. 145. con-
 silio *Padfw*: concilio *ς*. 147. Catthis *S Valla, Pithoeus: ****is P*,
 getis *pw*. tortisque *Valla e ms. Ramirez ad Martial. spect. 4, 9 p. 7.*
*Sycambris Pab*ς: Sicambris *ω*, sigambris *bcd*ς. 148. tamquam
 et diuersis *P*: tamquam diuersis *ω*, tamquam a diuersis *as*.
 149. praecipiti. uenis sed *P*, set *p*. epistula *P*: epistola *Sw*.
 pinna *PS*: penna *ω*. 150. ille *ς*.

S A T V R A V.

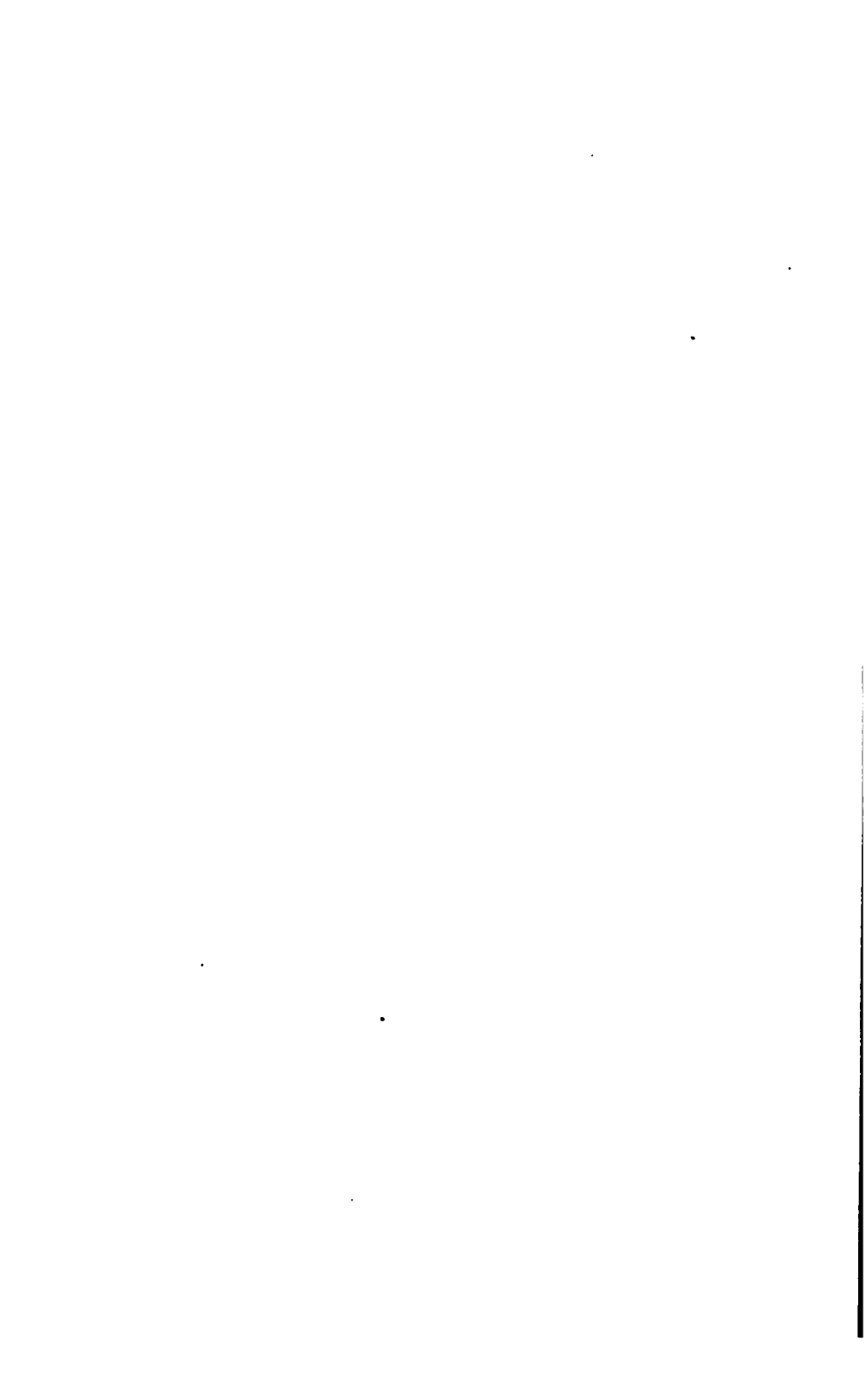
Si te propositi nondum pudet adque eadem est mens,
 ut bona summa putes aliena uiuere quadra,
 si potes illa pati, quae nec Sarmentus iniquas
 Caesaris ad mensas nec uilis Gabba tulisset,
 quamuis iurato metuam tibi credere testi. 5
 uentre nihil noui frugalius; hoc tamen ipsum
 defecisse puta, quod inani sufficit aluo:
 nulla crepido uacat? nusquam pons et tegetis pars
 dimidia breuior? tantine iniuria cenae?
 tam ieiuna fames cum possit honestius illic 10
 et tremere et sordes farris mordere canini.
 primo fige loco, quod tu discumbere iussus
 mercedem solidam ueterum capis officiorum.
 fructus amicitiae magnae cibus, inputat hunc rex,
 et quamuis rarum tamen inputat. ergo duos post 15
 si libuit menses neglectum adhibere clientem,
 tertia ne uacuo cessaret culcita lecto,
 "una simus" ait. uotorum summa, quid ultra
 quaeris? habet Trebius, propter quod rumpere somnum
 debeat et ligulas dimittere, sollicitus ne 20
 tota salutatrix iam turba peregerit orbem,

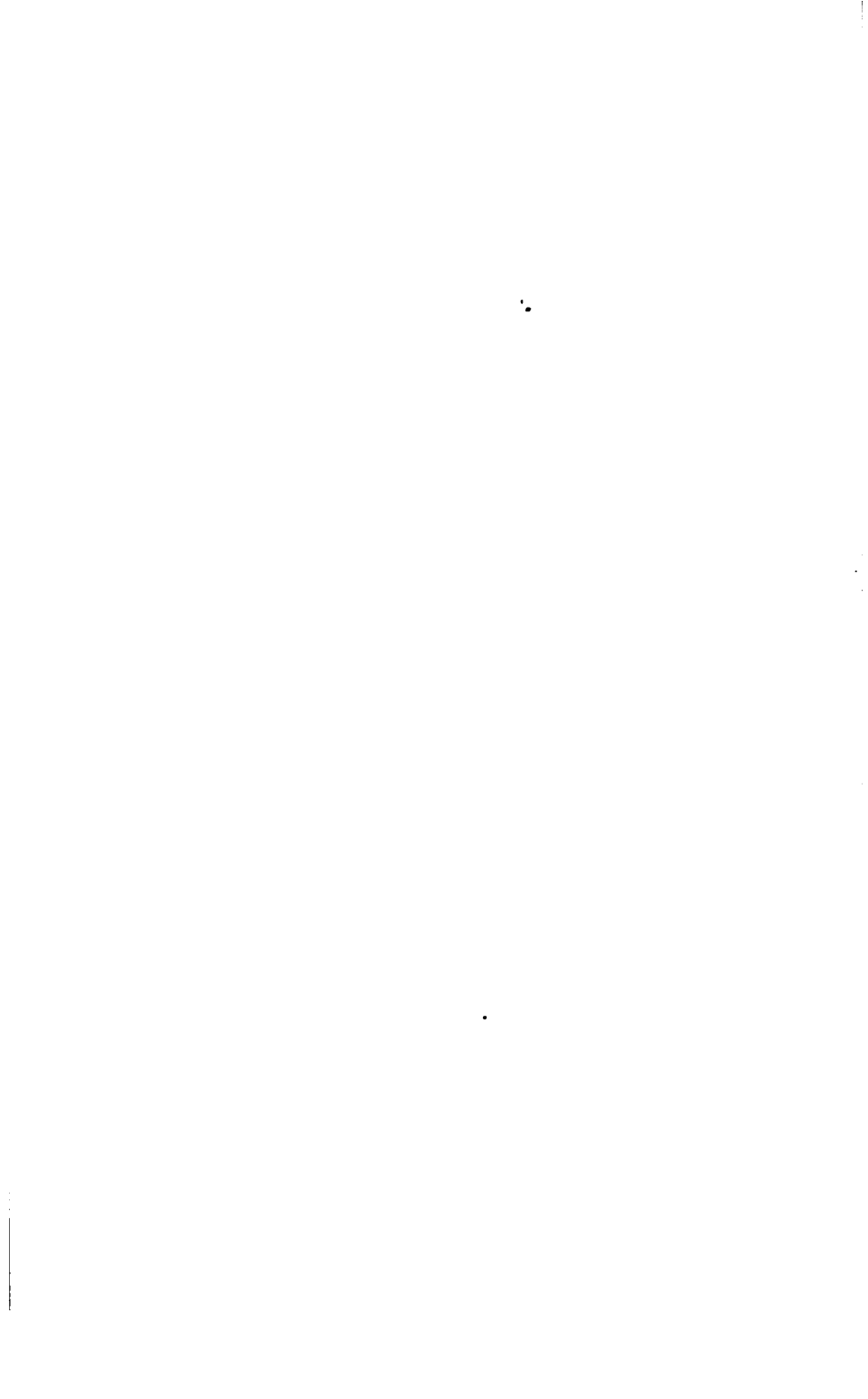
Sat. V. In parasitos de cenis contumeliosis P.

1. Sic *Lubinus*. adque eandem *S.* est om. ζ . 2 *Seruius*
ad Verg. Aen. VII, 115. 3. sic *Lubinus*. 4. ad $\rho\omega$: at *P*,
 ac f. gabba *PSd cod. Vimariensis*: Galba ω . 8 *Augustin.*
de gramm. p. 1976. 9. de media *P*, dimedia p. tantine — fa-
 mes spuria censet *Heinrich*. 10. cum possit *Pf* ζ : cum possis ω ,
 quin possis *cod. Gothanus* 2, quae possit *Manso vern. Abhdngen*
p. 232, cum pol sit *Ruperti*, quin possis? *Lubinus*, *Graeuus opp. IIII*
p. 193. *Heusinger obs. antibarb. p.* 363 sq., possis cum *Heinecke*
anim. p. 82. *Heinrich*. 12. finge ζ . 15. raro *adev* ζ . 17. ne $\rho\omega$:
 nec *PS*. culcita $\rho\omega$: culcita ζ . 19. somnum *P*. 21. per-
 egerit ω : perregeret *S*, peregeret *P*.

sideribus dubiis aut illo tempore, quo se
 frigida circumagunt pigri serraca Bootae.
 qualis cena tamen? unum, quod succida nolit
 lana pati, de conuiua Corybanta uidebis. 25
 iurgia proludunt, sed mox et pocula torques
 saucius et rubra deterges uulnera mappa,
 inter uos quotiens libertorumque cohortem
 pugna Saguntina feruet commissa lagona.
 ipse capillato diffusum consule potat 30
 calcatamque tenet bellis socialibus uuam,
 cardiaco numquam cyathum missurus amico;
 cras bibet Albanis aliquid de montibus aut de
 Setinis, cuius patriam titulumque senectus
 deleuit multa ueteris fuligine testae, 35
 quale coronati Thrasea Heluidiusque bibebant
 Brutorum et Cassi natalibus. ipse capaces
 Heliadum crustas et inaequales berullo
 Virro tenet phialas; tibi non committitur aurum,
 uel si quando datur, custos adfixus ibidem, 40
 qui numeret gemmas, unguis obseruet acutos.
 da ueniam, praeclara illi laudatur hiaspis;
 nam Virro, ut multi, gemmas ad pocula transfert

22. aut — Bootae *schol. Stat. Theb. IIII*, 655. 22. 23 *ponit Schurz-*
fleisch post 19. 23. serraca *PSw*: sarraca ζ *schol. Stat.*
 24. quod *pw*: quo *P*. succida *Pw*: sucida ζ . nollet *deg.*
 25. te e conuiua *H. Valesius*. 26. *Priscian. VIII*, 9, 50 p. 870:
 'In geo desinentia l uel r antecedentibus geo in si conuersa faciunt
 praeteritum perfectum ut — tergeo tersi — Iuuenalis in I: sed
 mox — mappa. 27. deterges *Pw Priscian.*: detergis *S cod.*
Norimbergensis 3. map·pa *P*. 29. lagona *P*: lagena ω .
 33. uiuit *S*. aliquid *P*. 35. ueteris *pw*: uetaris *P*. 36. so-
 lebant ζ . 38. Aeliadum *Paf*, eliadum ζ , Beliadum *Probus*.
 berullo *S*: herillos *P*, berillos *pw*, beryllo *Salmas. ad Solin. p. 197.*
 758, beryllis *H. Valesius*. 39. phialas *pw*: phiala *P*. 41. un-
 ges obseruit *P*. acutos *Pw*: amicos ζ *N. Heins. ad Ouid. a. a.*
I, 585. trist. I, 8, 65, aduncos cod. Medicus pl. XXXIII, 39 *Valla.*
 42. illi *Pg*: illic ω . hiaspis *PS*. 43. ut *pw*: et *Pg*.

a digitis, quas in uaginae fronte solebat
 ponere zelotypo iuuenis praelatus Iarbae. 45
 tu Beneuentani sutoris nomen habentem
 siccabis calicem nasorum quattuor ac iam
 quassatum et rupto poscentem sulphura uitro.
 si stomachus domini feruet uinoque ciboque,
 frigidior Geticis petitur decocta pruinis; 50
 [non eadem uobis poni modo uina querebar,]
 uos aliam potatis aquam. tibi pocula cursor
 Gaetulus dabit aut nigri manus ossea Mauri
 et cui per mediam nolis occurrere noctem,
 cliuosae ueheris dum per monumenta Latinae. 55
 flos Asiae ante ipsum pretio maiore paratus,
 quam fuit et Tulli census pugnacis et Anci
 et, ne te teneam, Romanorum omnia regum
 friuola. quod cum ita sit, tu Gaetulum Ganymedem
 respice, cum sities. nescit tot milibus emptus 60
 pauperibus miscere puer, sed forma, set aetas
 digna supercilio. quando ad te peruenit ille?
 quando rogatus adest calidae gelidaeque minister?
 quippe indignatur ueteri parere clienti,
 quodque aliquid poscas, et quod se stante recumbas. 65
 maxima quaeque domus seruis est plena superbis.
 ecce, alius quanto porrexit murmure panem
 uix fractum, solidae iam mucida frusta farinae,
 quae genuinum agitent, non admittentia morsum;

45. zelotype *S.* 46. beneuentanis uitoris *P.* notoris *S.* 48. sulphura *fh*: sulphura *P.*, sulphura *pw.* 50. *Liutprand. antap. V, 23*: 'Parta iam frigidior Goticis decocta priuinis.' 51 ante 49 *poni iussit Manso verm. Abhdlgen p. 233, spurium iudicant Pinzger de uss. spur. p. 9 sq. et Heinrich, legit schol.* 52. pocula furuus *Schrader.* 53. Gaetulus *ω*: Getulus *PS* 54. *Liutprand legat. 3*: 'Colore Aethiopem, cui per mediam nolis occurrere noctem.' nol. *S.*, nolles *g.* 56. praetio *P.* 59. Ganimeden *g.* 61. formas et *P.* 63 post 64 *ponit P.* rogatus *PS*: uocatus *ω.* 66 *spurium habet Heinrich, legit schol.* 68. solide *PS.*

sed tener et niueus mollique siligine factus 70
 seruatur domino. dextram cohibere memento,
 salua sit artoptae reuerentia! finge tamen te
 inprobulum, superest illic qui ponere cogat.
 "uis tu consuetis audax conuiuia canistris
 impleri panisque tui nouisse colorem?" 75
 'scilicet hoc fuerat, propter quod saepe relictā
 coniuge per montem aduersum gelidasque cucurri
 Esquillas, fremeret saeua cum grandine uernus
 Iuppiter et multo stillaret paenula nimbo!¹
 aspice, quam longo distendat pectore lancem, 80
 quae fertur domino squilla, et quibus undique septa
 asparagis qua despiciat conuiuia cauda,
 dum uenit excelsi manibus sublata ministri.
 sed tibi dimidio constrictus cammarus ouo
 ponitur exigua feralis cena patella. 85
 ipse Venafrano piscem perfundit, at hic qui
 pallidus adfertur misero tibi caulis olebit
 lanternam; illud enim uestris datur alueolis, quod
 canna Micipsarum prora subuexit acuta,
 propter quod Romae cum Boccare nemo lauatur. 90
 [*quod tutos etiam facit a serpentibus atris.*]

72. artoptae **P** *Probus codd. Vallae*: Saluis ita tot optae *f*, artocopi *ω*, *ΑΡΘΟΚΟΠΗ* d. finge *πω*: fingi **P**. fingit amentem *abfhv*.
 73. inprobū **P**. 74. uis **P***ς*: uix *ω*. uix — audeas *Ferrarius electt. II, 10.* 75. p. anis **P**. 77. cucurrit *cod. Turicensis, Heinrich.*
 79. et — nimbo *Seruius ad Verg. Aen. V, 179.* 80. distendat *ω* *N. Heinsius ad Ouid. met. III, 457*: distinguat **P** *Valla*.
 pectore *πω*: pectori **P**. 83. dum *Pω*: cum *abg.* excelso *f*,
 excelsis *ς*. 84. cammarus **PS**: gammarus *πω*. 86. at hic *πω*:
 hic **P**. 87. caulis **P**. olebit lanternam *Priscian. XVIII,*
25, 243 p. 1191. 88. lanternam *Pdf*: lanternam *ω*. dabitur **S**.
 89. canna micipsarum **P**. 90. boccare **PSω**: bocchore *cod. Vmariensis, Salmasius ad Solin. p. 281*, baccare *Weber animadu. p. 31 sqq.* 91 *om. P*, spurium habent *Weber l. l. Heinrich, defendit Pinzger de uss. spur. p. 14.* 91 ante 90 ponit *cod. Vmariensis.*
 atris *ω*: Afris *cod. Dresdensis D 153, Rutgers uarr. lectt. II, 17,*
 Afros *hς*.

nullus erit domini, quem misit Corsica uel quem
 Tauromenitanae rupes, quando omne peractum est
 et iam defecit nostrum mare, dum gula saeuit,
 retibus adsiduis penitus scrutante macello 95
 proxima, nec patimur Tyrrhenum crescere piscem.
 instruit ergo focum prouincia, sumitur illinc
 quod captator emat Laenas, Aurelia uendat.
 Virroni muraena datur, quae maxima uenit
 gurgite de Siculo; nam dum se continet Auster, 100
 dum sedet et siccatur madidas in carcere pinnae,
 contemnunt mediam temeraria lina Charybdim.
 uos anguilla manet longae cognata colubrae
 aut glacie aspersus maculis Tiberinus et ipse
 uernula riparum, pinguis torrente cloaca 105
 et solitus mediae cryptam penetrare Suburae.

Ipsi pauca uelim, facilem si praebeat aurem.
 "nemo petit, modicis quae mittebantur amicis
 a Seneca, quae Piso bonus, quae Cotta solebat
 largiri (namque et titulis et fascibus olim 110
 maior habebatur donandi gloria), solum
 poscimus ut cenes ciuiler; hoc face et esto,
 esto, ut nunc multi, diues tibi, pauper amicis."

Anseris ante ipsum magni iecur, anseribus par
 altilis, et flauus dignus ferro Meleagri 115

92. domino *f*g. 93. tauromenitanae *PS*g: tauromenitanae *ω*.
 94. defecit *Pω*: deficit *p*. 96. patimur *Padegω*: patitur *pb*chg.
 97. instruit — prouincia *schol. Lucan. I*, 338. illic *b*g.
 98. *Priscian. V*, 4, 22 p. 649: 'Est etiam Lenās, quod differentiae
 causa in fine circumflectitur. *Iuuenalis in I*: quod captator emat
 Lenās, Aurelia uendat.' Lenas *Pω*. 99. murena *P*, mur-
 rena *egg*. 101. pinnae *Pf*: pennas *pω*. 102. caribdim *PS*g.
 104. glanii uel gladii *H. Valesius*. 'aspersus, εἶδος ἰχθύος
 καταστρίχτου' gloss. *H. Steph. p. 19*. 105. torpente *Rutgers*.
uarr. lectt. II, 17. *Eremita*. 110. titulis et fascibus *pω*: titulis
 fascibus *P*. 115. ualidi uel gnauus seu nauis *N. Heinsius ad Ouid.*
med. fac. 85. ferro dignus flauus *ef*h_g.

fumat aper, post hunc tradentur tubera, si uer
tunc erit et facient optata tonitrua cenas
maiores. "tibi habe frumentum" Alledius inquit,
"o Libye, disiunge boues, dum tubera mittas."
structorem interea, ne qua indignatio desit, 120
saltantem spectes et chironomunta uolanti
cultello, donec peragat dictata magistri
omnia; nec minimo sane discrimine refert,
quo gestu lepores et quo gallina secetur.
duceris planta uelut ictus ab Hercule Cacus, 125
et ponere foris, si quid temptaueris umquam
hiscere, tamquam habeas tria nomina. quando propinat
Virro tibi sumitue tuis contacta labellis
pocula? quis uestrum temerarius usque adeo, quis
perditus, ut dicat regi "bibe"? plurima sunt, quae 130
non audent homines pertusa dicere laena.
quadringenta tibi si quis deus aut similis dis
et melior fatis donaret homuncio, quantus
ex nihilo, quantus fieres Virronis amicus!
"da Trebio! pone ad Trebium! uis, frater, ab ipsis 135
ilibus?" o nummi, uobis hunc praestat honorem,
uos estis fratres. dominus tamen et domini rex

116. fumat *p*ω: spumat *PS* *cod. Monacensis* 408. tradentur *P*:
traduntur *codd. Altorfinus Vlmensis*, raduntur *bceg*ω, radentur *adh*ς.
post huic radentur *N. Heinsius l. l. aduerss. II, 1 p. 202.* 118. Al-
ledius *P*: Aledius *bcdg*hω, Alidius *af*ς, Atidius *cod. Dresdensis*
D 153, Ruperti. 119. libiae *P*, libie ς, libia ω. 121. spectis *P*,
spectas *p*ω, uideas *vg*. chironomunta *PSa codd. Vallae*: cheiro-
nomunta *cod. Vimariensis*, chironomonta ω, chironomanta *p*ς.

126. foris *P*ω: foras *eg*ς, foris *bcd*ς. 127 *sq.* quando — tibi
Eutych. II, 10 p. 2180. quamquam ς. 128. sumitue *Paf, Iacobs*
(Matthiae misc. phil. I p. 82): sumetue *h*, sumitque ω. 132. qua-
dringenta *PS*ω: quadraginta ς. 134. fieres quantus ς.
135 *sq.* uis frater ab ipsis ilibus *Seruius ad Verg. ecl. VII, 26. Aen.*
VII, 499. ipsis *P*ω: istis ς, illis ς. sis — illis ilibus *Plathner.*
137. frater *cod. Parisinus* 8291, *Markland ad Stat. silu. II ep. p. 73.*

si uis tu fieri, nullus tibi paruolus aula
 luserit Aeneas nec filia dulcior illo.
 [iucundum et carum sterilis facit uxor amicum] 140
 set tua nunc Mycale pariat licet et pueros tres
 in gremium patris fundat semel, ipse loquaci
 gaudebit nido, uiridem thoraca iubebit
 adferri minimasque nuces assemque rogatum
 ac mensam, quotiens parasitus uenerit infans. 145
 uilibus ancipites fungi ponentur amicis,
 boletus domino, set quales Claudius edit
 ante illum uxoris, post quem nil amplius edit.
 Virro sibi et reliquis Virronibus illa iubebit
 poma dari, quorum solo pascaris odore, 150
 qualia perpetuus Phaeacum autumnus habebat,
 credere quae possis subrepta sororibus Afris;
 tu scabie frueris mali, quod in aggere rodit
 qui tegitur parma et galea metuensque flagelli
 discit ab hirsuta iaculum torquere capella. 155
 forsitan impensae Virronem parcere credas;
 hoc agit, ut doleas; nam quae comoedia, mimus
 quis melior plorante gula? ergo omnia fiunt,
 si nescis, ut per lacrimas effundere bilem
 cogaris pressoque diu stridere molari. 160

138. uis tu fieri ω : uis *** fieri *P*, uis tunc fieri *g cod. Dresdensis*
D. 153. 139. luserit $p\omega$: luserat *P*. 140 *spurius est*.
 141. mycale *pdf* ζ : mygale *PS*, micale *abceghw*, migale Σ *Doruille*
ad Charit. p. 247. 142. semel *P*: simul $p\omega$. 143. uiridem
 cito rhaga *L. Jan, Gymnas. Zeitg.* 1842 *p.* 238. 144. adferri *Pf*:
 afferri ω , auferri *edd.* 145. ac *P*: ad ω . 146. ponentur $p\omega$:
 portentur *S*, po. entur *P*. 147. dominos et *p*. quales $P\omega$, qualis *p*,
 qualem ζ . boletus domino, fungi ponentur amicis uilibus ancipites,
 seu quales *Schurzfleisch*. 148. post quem $p\omega$: postquam *P cod.*
Gaybacensis 2. 146 — 148 *spurios habet Heinecks anim. p.* 32.
 151. pheacum *P*. 152. subrepta *Pf*: surrepta $p\omega$. 154. tegi-
 tur parma $p\omega$: tegi parma *P*. 155. yrsuto *bc*, hirsuto — *Capella*
Yuo Villiom. animm. VII, 3. Eremitu, Lindenbrog. 156. quae-
 ras *v*. 157. comedia *P*. 158. plorante gula melior *des*.

tu tibi liber homo et regis conuiua uideris;
 captum te nidore suae putat ille culinae,
 nec male coniectat. quis enim tam nudus, ut illum
 bis ferat, Etruscum puero si contigit aurum
 uel nodus tantum et signum de paupere loro? 165
 spes bene cenandi uos decipit. "ecce dabit iam
 semesum leporem adque aliquid de clunibus apri;
 ad nos iam ueniet minor altilis." inde parato
 intactoque omnes et stricto pane tacetis.
 ille sapit, qui te sic utitur. omnia ferre 170
 si potes, et debes; pulsandum uertice raso
 praebebis quandoque caput, nec dura timebis
 flagra pati his epulis et tali dignus amico.

161. regis conuiua uideris *ω*: regis uideris conuiua *PS*.
 166. caenandi *p*: canendi *P*. 168. ad uos *Murkland ad Stat. silu. IV*, 9, 34. *Oudendorp. misc. obs.* *X* p. 465. ad nostram ueniet mensam altilis *Francke uerisim. spec. p. 31 sq.* 169. iacetis *Lubinus*.

Iun. Iuu. Saturarum liber I explicit. Incipit liber II. Feliciter *P*.

D. JUNJJ JVVENALIS · S · L · B · I · EXPLICIT · FELICIT̃

JNCIP̃ · L · B · II · L · F · VRSEDIO POSTVMO

LEGJ EGO NICEVS AIUD [apud] M · SERBIŪ ROME · ET · EMDAVI

ita legitur in a.

D. IVNII IVVENALIS
S A T V R A R V M

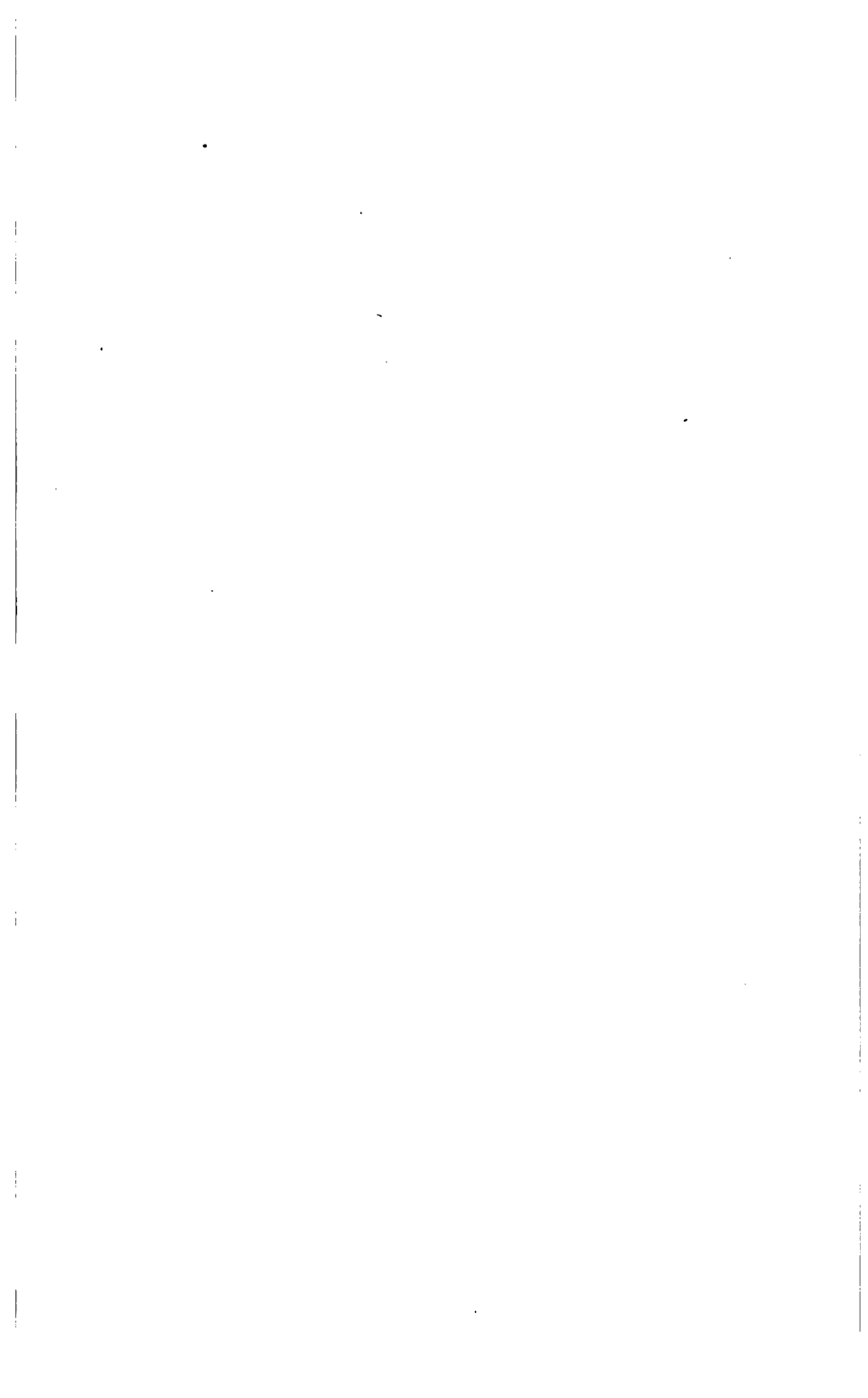
LIBER SECVNDVS.

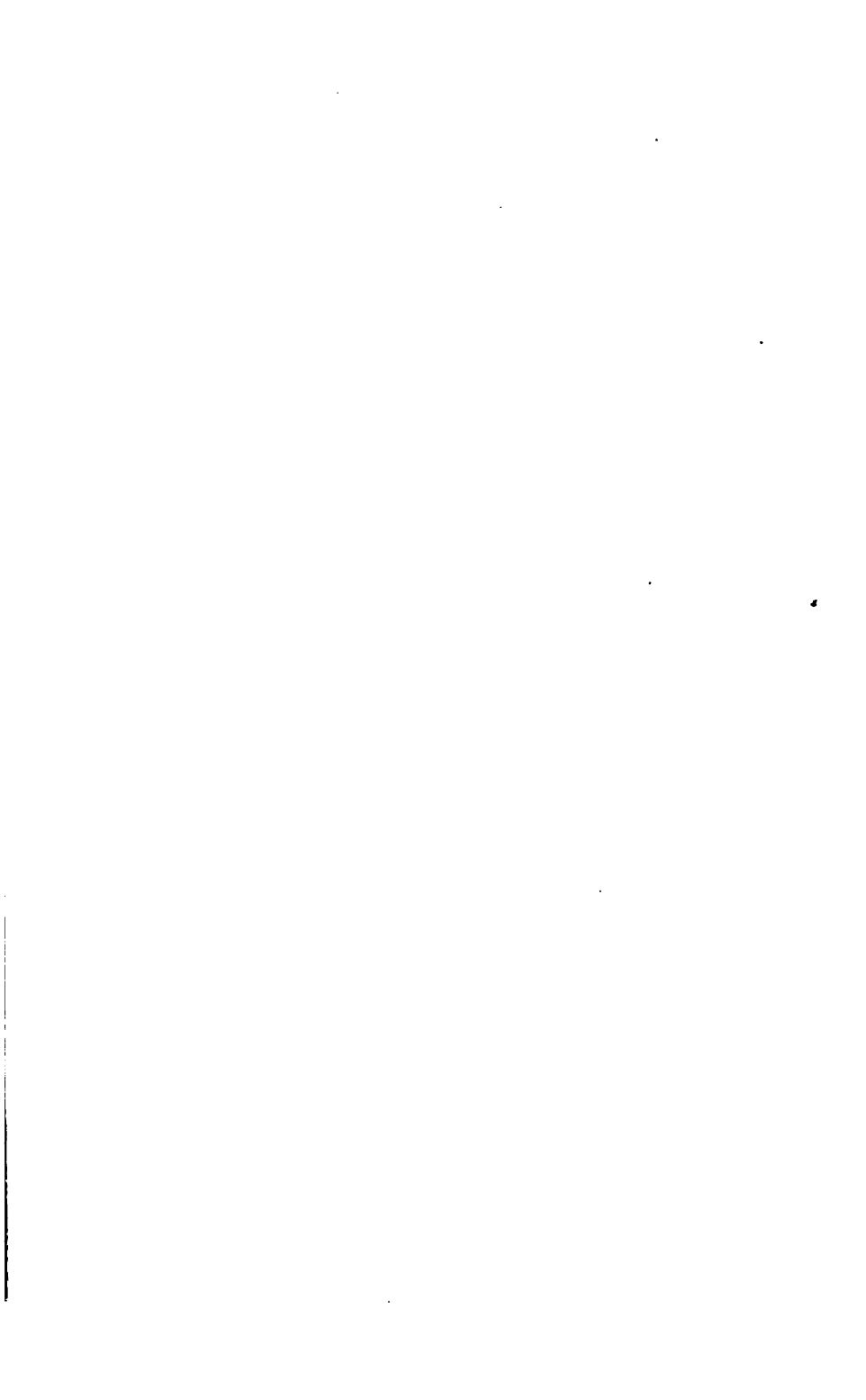
S A T V R A VI.

Credo Pudicitiam Saturno rege moratam
in terris uisamque diu, cum frigida paruas
praeberet spelunca domos ignemque laremque
et pecus et dominos communi clauderet umbra,
siluestrem montana torum cum sterneret uxor 5
frondibus et culmo uicinarumque ferarum
pellibus, haut similis tibi, Cynthia, nec tibi, cuius
turbauit nitidos extinctus passer ocellos,
sed potanda ferens infantibus ubera magnis
et saepe horridior glandem ructante marito. 10
quippe aliter tunc orbe nouo caeloque recenti
uiuabant homines, qui rupto robore nati
compositiue luto nullos habuere parentes.
multa pudicitiae ueteris uestigia forsan

Sat. VI. De aetatibus mundi *p.* 'In uno uet. cod. Cadurc. haec
satyra inscripta est L. FVRSEDIO POSTVMO' *Pithoeus.*

4 *schol. Stat. Theb. I,* 586. communis *schol. Stat. cod. Gayba-*
censis 2 *prob. Wakefield ad Lucret. V,* 954. 5. montanorum *v.*
7. non similis tibi Cynthia *Priscian. XVIII,* 2, 26 *p.* 1125. haut *pω:*
aut *Pf.* chyntia *P.* 8. turbauit *ω:* turbabit *PSf,* turpauit
Schurzfleisch, Schrader. 13. compositiue *Pithoeus:* compositi *α P,*
compositique *pω,* compositi *f.*

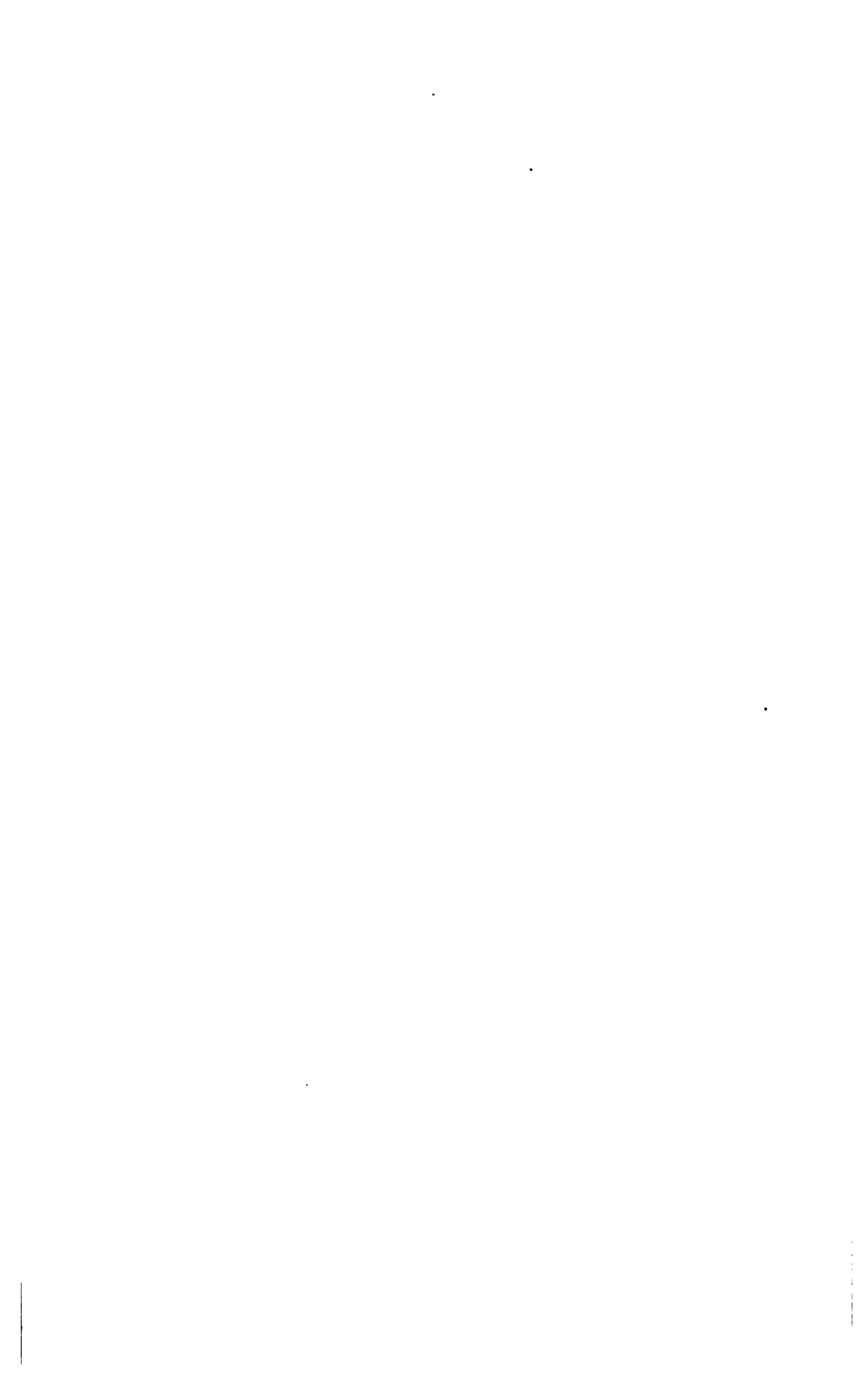
aut aliqua exstiterint et sub Ioue, set Ioue nondum 15
 barbato, nondum Graecis iurare paratis
 per caput alterius, cum furem nemo timeret
 caulibus et pomis et aperto uiueret horto.
 paulatim deinde ad superos Astraea recessit
 hac comite, adque duae pariter fugere sorores. 20
 anticum et uetus est alienum, Postume, lectum
 concutere adque sacri genium contemnere fulcri;
 omne aliud crimen mox ferrea protulit aetas,
 uiderunt primos argentea saecula moechos.
 conuentum tamen et pactum et sponsalia nostra 25
 tempestate paras, iamque a tonsore magistro
 pecteris et digito pignus fortasse dedisti.
 certe sanus eras. uxorem, Postume ducis?
 dic, qua Tisiphone, quibus exagitare colubris?
 ferre potes dominam saluis tot restibus ullam, 30
 cum pateant altae caligantesque fenestrae,
 cum tibi uicinum se praebeat Aemilius pons?
 aut si de multis nullus placet exitus, illud
 nonne putas melius, quod tecum pugio dormit,
 pugio, qui noctu non litigat, exigit ex te 35
 nulla iacens illic munuscula, nec queritur quod
 et lateri parcas nec quantum iussit anheles?

15. *ae** sub *P.* nondum *pω*: nonsum *P.* 16. grecis *P.* 18. et
 pomis *Pbc*: ac pomis *adefghuω*, aut pomis *ς*. sed aperto *C. Barth.*
adu. XXII, 7, et operto *Ruperti.* orto *bcy.* 19. astrea *PS*,
 'Astraea, *παρθένος Δικαιοσύνη ὡς Ἰουβενάλιος*' gloss. *H. Steph.*
p. 21. 21. anticum *P.* 22. fuleri *ω*: fulchri *pf*, pulchri *PS*.
 23. 24 *transposuit Schrader emendatt.* 9 *p.* 139 sq. 23 *spurium*
iudicat Heinecke anim. *p.* 33. aliut *P.* 24. mechos *P.* 25. et
 sponsalia *pω*: et *om.* *P.* 26. tonsore ministro *H. Valesius*,
 tonsore machaera *Heinrich.* 28. ducis *Pω*: duces *paefgς*.
 29. thisipone *P.* exagitare, *om.* quibus, *sed spatio relicto, P.*
 exagitare *ςς*, exagitate *H. Valesius.* 31. caliginantes *P.*
 34. putes *des.* pugio *f Valla*: 'PUNGIO a facto nomen' *schol.*
puatio P, pygio *Rutgers. uarr. lectt. II*, 17, pusio *pω*. 35. pu-
 gio *f*: *puatio P*, pusio *pω*. exigit ex te *scripti*: exigit *ate P*,
 exigit a te *pω*. 36. quaeritur *P.*

sed placet Vrsidio lex Iulia, tollere dulcem
 cogitat heredem, cariturus turture magno
 mullorumque iubis et captatore macello. 40
 quid fieri non posse putes, si iungitur ulla
 Vrsidio, si moechorum notissimus olim
 stulta maritali iam porrigit ora capistro,
 quem totiens textit perituri cista Latini?
 quid, quod et antiquis uxor de moribus illi 45
 quaeritur. o medici, nimiam pertundite uenam!
 delicias hominis! Tarpeium limen adora
 pronus et auratam Iunoni caede iuuenecam,
 si tibi contigerit capitis matrona pudici.
 paucae adeo Cereris uittas contingere dignae, 50
 quarum non timeat pater oscula. nocte coronam
 postibus et densos per limina tende corymbos!
 unus Hiberinae uir sufficit? ocius illud
 extorquebis, ut haec oculo contenta sit uno.
 magna tamen fama est cuiusdam rure paterno 55
 uiuentis. uiuat Gabiis, ut uixit in agro,
 uiuat Fidenis; et agello cedo paterno.
 quis tamen adfirmat nil actum in montibus aut in
 speluncis? adeo senuerunt Iuppiter et Mars?
 Porticibusne tibi monstratur femina uoto 60
 digna tuo, cuneis an habent spectacula totis
 quod securus ames quodque inde excerpere possis?

38 sq. sed — heredem *Seruius ad Verg. Aen. IV, 33.* tollere — magno *Priscian. IX, 9, 48 p. 869. IX, 10, 56 p. 874. XI, 4, 18 p. 921. XI, 7, 25 p. 926.* 40. mullorumque *pw*: multorumque *P.* 41. putes *f.* 42. stultissimus *v*, turpissimus *Maittaire.* 43. porrigit *pw*: porrigat *P*, porrigat *cod. Dresdensis D 153.* 44. peritura, *corr.* perituri, *abd*, periturum *cod. Norimbergensis 3. prob. Marshall, Schrader, Heinrich, periuri H. Valesius, Heinrich olim comm. I p. 33.* 46. nimiam *Pbcf*: mediam *pw.* 50. adeo *P.* 52. tende *ω*: nocte *p* (*eraso longiore uocabulo*) *adξ.* 53. hiberinae *Pabcdfw*: iberinae *ς.* 57. fidenis *pw*: fidens *PS.* ut agello *Manso verm. Abhdngen p. 235.* 58. aut in *in rasura p.*

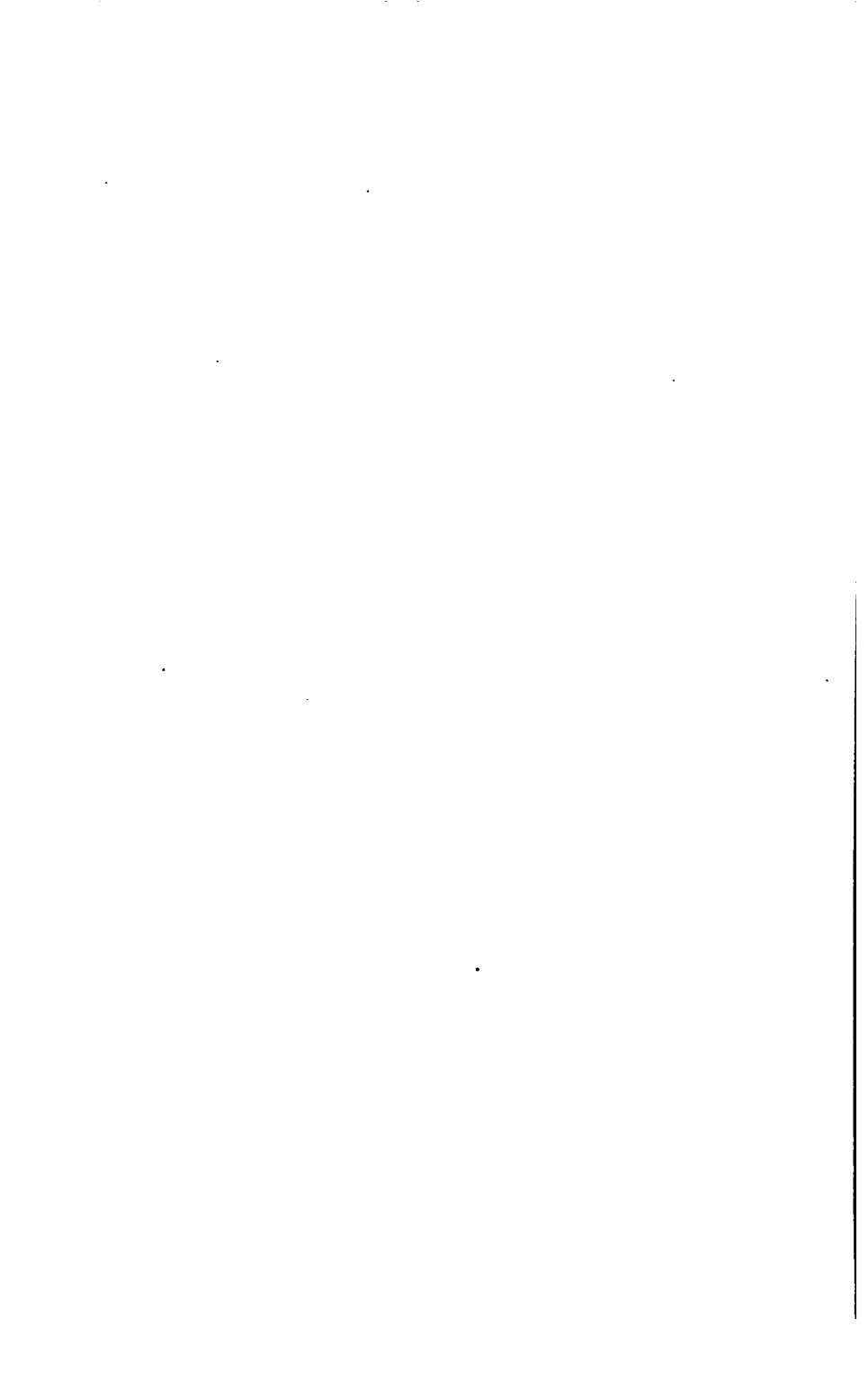

chironomon Ledam molli saltante Bathyllo,
 Tuccia uesicae non imperat, Apula gannit
 sicut in amplexu subito et miserabile, longum 65
 attendit Thymelee; Thymelee tunc rustica discit.
 ast aliae, quotiens aulaea recondita cessant,
 et uacuo clusoque sonant fora sola theatro,
 adque a plebeis longe Megalesia, tristes
 personam thyrsumque tenent et subligar acne. 70
 urbicus exodio risum mouet Atellanae
 gestibus Autonoes, hunc diligit Aelia pauper,
 soluitur his magno comoedi fibula, sunt quae
 Chrysogonum cantare uetent, Hispulla tragoedo
 gaudet: an exspectas ut Quintilianus ametur? 75
 accipis uxorem, de qua citharoedus Echion
 aut Glaphyrus fiat pater Ambrosiusque choraules.
 longa per angustos figamus pulpita uicos,
 ornentur postes et grandi ianua lauro,
 ut testudineo tibi, Lentule, conopeo 80
 nobilis Euryalum myrmillonem exprimat infans.
 nupta senatori comitata est Eppia ludium
 ad Pharon et Nilum famosaque moenia Lagi,
 prodigia et mores urbis damnante Canopo.
 inmemor illa domus et coniugis adque sororis 85

63. chironomo *Marcilius ad Pers. I, 19. Meursius opp. V p. 269. Heinrich obs. in auctt. uett. p. 109.* laeda. molli. P. batyllo PS.
 64. tuccia Pw: tuscia bds. 'ganit, λαγνεύει' gloss. H. Steph. p. 100, ganit *Hildebrand ad Apulei. I p. 187.* 65. subito P: subitum pw, subat *C. Barth adu. XXVII, 5. Burmann ad anth. Lat. I p. 629.*
 et del. *Dobres adu. II p. 387.* 66. thymelee Pw: thymlee P, thymelen & codd. *Vallus.* 69. plebeis Pfs. 70 gloss. *Max. Victorini de finalibus p. 460. 'SVBLIGAR ACNE, uestem tragoedi' schol.*
 acne P, actu p, Acci gloss. *Max. Victor. ω, Accii adgv, Actii es.*
 73. comedia S. 74. uetant &. 75. exspectes v. 76. citharoedus Pw: citaroedus P. 77. laphyrus dgs. *Ambrosiusue h. H. Valesius.* 78. figantur *H. Valesius.* 80. Postume *Marshall.* 81. auryalum myrmillonem P, Euryalum aut mirmillonem PwΣ. et mirmillonem &. 82. Eppia P: Ippia ω, Hippia edd. ludium &: ludum Pw.

nil patriae indulsit, plorantisque improba natos,
 utque magis stupeas, ludos Paridemque reliquit.
 sed quamquam in magnis opibus plumaque paterna
 et segmentatis dormisset paruula cunis,
 contempsit pelagus; famam contemserat olim, 90
 cuius apud molles minima est iactura cathedras.
 Tyrrenos igitur fluctus lateque sonantem
 pertulit Ionium constanti pectore, quamuis
 mutandum totiens esset mare. iusta pericli
 si ratio est et honesta, timent pauidoque gelantur 95
 pectore, nec tremulis possunt insistere plantis:
 fortem animum praestant rebus, quas turpiter audent.
 si iubeat coniunx, durum est conscendere nauem;
 tunc sentina grauis, tunc summus uertitur aer:
 quae moechum sequitur, stomacho ualeat. illa maritum 100
 conuomit, haec inter nautas et prandet et errat
 per puppem et duos gaudet tractare rudentis.
 qua tamen exarsit forma, qua capta iuuenta
 Eppia quid uidit, propter quod ludia dici
 sustinuit? nam Sergiolus iam radere guttur 105
 coeperat et secto requiem sperare lacerto;
 praeterea multa in facie deformia, sicut
 attritus galea mediisque in naribus ingens
 gibbus et acre malum semper stillantis ocelli.
 sed gladiator erat: facit hoc illos Hyacinthos; 110
 hoc pueris patriaeque, hoc praetulit illa sorori

86. plorantisque improba f: plorantesque improba Pw. 87. reli-
 quid PS. 89. Seruius ad Verg. Aen. I, 654. 90. contempsit p:
 contemset P. 92. tyrrenos P. sonorum Benileius ad Horat.
 epod. 10, 19. 96. possint f5. plantis pw: planis P. 98. na-
 uem PSbdf5: nauim pw. 102. puppem PSf: puppim pw.
 rudentis P: rudentes pw. 103. iuuenta Ph5: iuuenta est abcdfgw.
 104. Elipia P; Elppia p, Ippia w, cf. 82. 114. 106. fesso cod.
 Norimbergensis 1. 108. galeae H. Valesius. 109. semper Pw:
 saepe bcd f5, foede Iacobs (Matthias misc. phil. I p. 82).
 110. hyachintos PS.

adque uiro. ferrum est, quod amant: hic Sergius idem
accepta rude coepisset Veiento uideri.

Quid priuata domus, quid fecerit Eppia, curas?
respice riuales diuorum, Claudius audi 115
quae tulerit. dormire uirum cum senserat uxor,
ausa Palatino tegetem praeferre cubili,
sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos,
linquebat comite ancilla non amplius una,
et nigrum flauo crinem abscondente galero 120
intrauit calidum ueteri centone lupanar
et cellam uacuam adque suam. tunc nuda papillis
prostitit auratis titulum mentita Lyciscae,
ostenditque tuum, generose Britannice, uentrem,
excepit blanda intrantis adque aera poposcit, 125
et resupina iacens multorum absorbit ictus.
mox lenone suas iam dimittente puellas
tristis abit, et, quod potuit, tamen ultima cellam
clausit adhuc ardens rigidae tentigine uoluae,

112 sq. hic — uideri *Priscian. VII, 14, 70 p. 767.* 113. Veiento *ω*
Priscian.: uelento *P*, Vegento *ahg.* 114. Eppia *PSb*: Ippia *pw.*
115. respice riuales diuorum *Seruius ad Verg. Aen. V, 45.*
116. senserit *cg.* 118. sumens *Manso verm. Abhdngen p. 239,*
qui 118 et 119 transposuit. 119 post 116 poni iussit *Schurzfleisch.*
119. inde ibat uel atque ibat *Heinecke anim. p. 85.* 120 *Seruius*
ad Verg. Aen. IV, 698. et *adfw Seruius*: sed *Pbcghg.* galeno *S.*
121 *Priscian. VII, 12, 62 p. 763.* 122. capillis *h, C. Valesius,*
Baluzius ad Cyprian. p. 387. 123. prostitit *PSg*: constitit *ω.*
ornatis Schegk. praemess. ep. 5. Lycissae *g.* 124. offen-
ditque *C. Barthius adu. XXX, 2. ablegm. critt. II, 2.* Brit-
tannice *PS.* 124 post 126 posuit *Rigaltius,* 124 et 125 trans-
posuit *Achaintra.* 126 non habent *Pω,* reposuit ex antiquo libro
primus Pulmannus post 129, in uetustis codicibus post 128 inuenit
Io. Cuspinianus uit. Sigismundi Caes. p. 400, eo loco quo nunc legitur
posuit Henninius. paulum mutatus: continueque iacens cunctorum
absorbit ictus legitur hoc loco in codd. Gothano 2 Dresdensi D 155.
margini cod. Perizoniani ita adscriptus est: continueque iacens mul-
torum absorbit ictus. 128. sed *g.* 129. rigidae tentigine *pw:*
rigid...tentigine P. e tentigine S. uoluae *PSf.*

et lassata uiris nec dum satiata recessit, 130
 obscurisque genis turpis fumoque lucernae
 foeda lupanaris tulit ad puluinar odorem.
 hippomanes carmenque loquar coctumque uenenum
 priuignoque datum? faciunt grauiora coactae
 imperio sexus minimumque libidine peccant. 135

Optima set quare Censennia teste marito?
 bis quingena dedit: tanti uocat ille pudicam,
 nec pharetris Veneris macer est aut lampade feruet;
 inde faces ardent, ueniunt a dote sagittae.
 libertas emitur, coram licet innuat adque 140
 rescribat, uidua est, locuples quae nupsit auaro.

Cur desiderio Bibulae Sertorius ardet?
 si uerum excutias, facies, non uxor amatur.
 tres rugae subeant, et se cutis arida laxet,
 fiant obscuri dentes oculique minores, 145
 "collige sarcinulas", dicet libertus, "et exi!
 iam grauis es nobis et saepe emungeris, exi
 ocius et propera!" sicco uenit altera naso.
 interea calet et regnat poscitque maritum
 pastores et ouem Canusinam ulmosque Falernas — • 150
 quantulum in hoc! — pueros omnes, ergastula tota,
 quodque domi non est sed habet uicinus ematur.
 mense quidem brumae, quo iam mercator lason

130. lassata *pwS*: lasata *P*. sed non *uet. cod. Cadurc. apud Pithocum*. 136. optimas et *P*. censennia *PSabdfg*: Cesennia uel Caesennia uel Caesonia *ω*. 137. quingena *PS*: quingenta *pw*. 138. pharetris Veneris *Pw*: Veneris pharetris *ς*. lampadae *P*. feruet *e rasura p*. 142. Bibulae *pw*: uibulae *P*. 146. dicit *adfg*. 147 *om. af*. ut saepe *N. Heinsius ad Claudian. in Stilich. II*, 327. *Burm. ad Petron. I*. p. 279. emunceris *S*. 151. quantulum enim hoc *G. F. Hermann (Rhein. Mus. N. F. II p. 581 sq.)*. 152. sed *Pas*: et *ω*. 153. brumae] 'liber Iunii Numae. annotatur ibidem, ita Februarium dictum, quem Februo i. e. Plutoni consecrarit Numa.' *Pulmannus*. quo *P*: cum *ω*. lason *pw*: lasum *PS*.

clausus et armatis opstat casa candida nautis,
 grandia tolluntur crystallina, maxima rursus 155
 myrrhina, deinde adamas notissimus et Bernices
 in digito factus pretiosior; hunc dedit olim
 barbarus incestae, dedit hunc Agrippa sorori,
 observant ubi festa mero pede sabbata reges,
 et uetus indulget senibus clementia porcis. 160

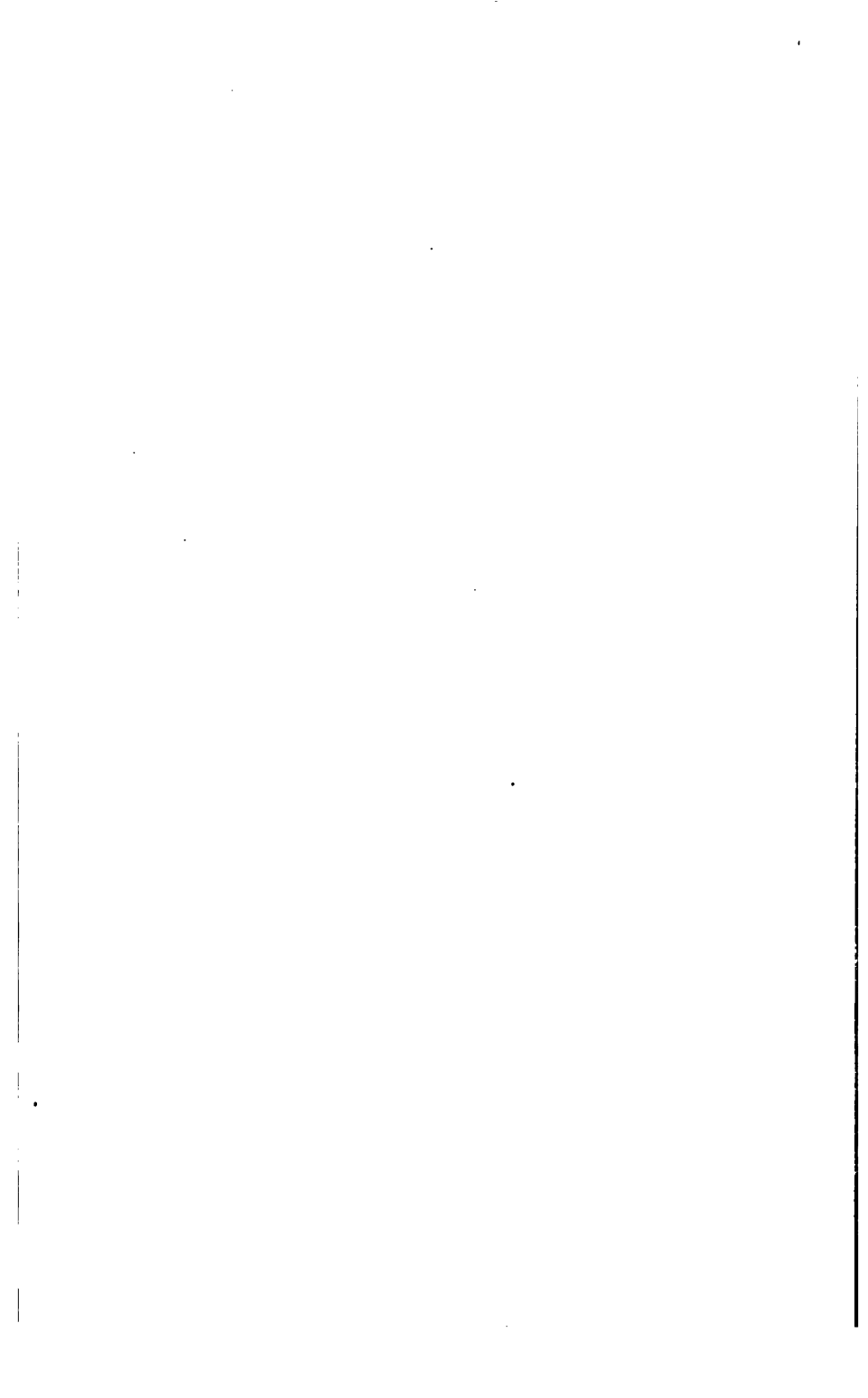
Nullane de tantis gregibus tibi digna uidetur?
 sit formosa decens diues fecunda, uetustos
 porticibus disponat auos, intactor omni
 crinibus effusus bellum dirimente Sabina,
 rara auis in terris nigroque simillima cycno, 165
 quis feret uxorem; cui constant omnia? malo,
 malo Venusinam, quam te, Cornelia mater
 Gracchorum, si cum magnis uirtutibus adfers
 grande supercilium et numeras in dote triumphos.
 tolle tuum, precor, Hannibalem uictumque Syphacem 170
 in castris et cum tota Carthagine migra!
 "parce, precor, Paeon, et tu dea pone sagittas;
 nil pueri faciunt, ipsam configite matrem!"
 Amphion clamat, sed Paeon contrahit arcum.
 extulit ergo greges natorum ipsumque parentem, 175
 dum sibi nobilior Latonae gente uidetur

154. opstat P. obstant uada Slothouwer (*act. soc. Trai. III*
 p. 192). 155. splendida Wakefield *silu. crit. V* p. 33.
 chrystallina PS. 156. myrrhina PS. adamans PSf.
 bernices PSf: Beronices ας, Beronicis βερνιδω, Beronices ζ.
 158. hunc pwS: hoc P. 159. mero ω: nudo *suprascr.* mero P.
 reces S. 162. formonsa f. 163 sq. *schol. Lucani I*, 118.
 sit castior Markland *ad Stat. silu. II*, 3, 74, cf. Schrader *animm.*
ad Mus. 10 p. 204 sq. 165. cycno P: cygno Sw. 166. quis —
 omnia Seruius *ad Verg. Aen. III*, 518. ferat ζ Seruius.
 168. Graccorum ζ. 169. triumphos S: triumphos P. 170 Ser-
 uius *ad Verg. Aen. VI*, 843. praecor P, procul Burmann *ad anth.*
Lat. II p. 699. Siphacem PSζ. 172 — 174 *mythogr. Vatic. I*, 156.
 praecor P. tu dea pone Gracuius *opp. IIII* p. 188. 723: tu de-
 pone Pw. 173 *schol. Stat. Theb. II*, 305. Amphion PSf.
 175. ipsamque ζ. 176. gente pw: gentem P.

adque eadem scrofa Niobe fecundior alba.
 quae tanti grauitas, quae forma, ut se tibi semper
 inputet? huius enim rari summique uoluptas
 nulla boni, quotiens animo corrupta superbo 180
 plus aloes quam mellis habet. quis deditus autem
 usque adeo est, ut non illam, quam laudibus effert,
 horreat inque diem septenis oderit horis?

Quaedam parua quidem, sed non toleranda maritis.
 nam quid rancidius, quam quod se non putat ulla 185
 formosam, nisi quae de Tusca Graecula facta est,
 de Sulmonensi mera Cecropis? omnia Graece,
 cum sit turpe magis nostris nescire Latine.
 hoc sermone pauent, hoc iram gaudia curas,
 hoc cancta effundunt animi secreta. quid ultra? 190
 concumbunt Graece. dones tamen ista puellis,
 tune etiam, quam sextus et octogensimus annus
 pulsatur, adhuc Graece? non est hic sermo pudicus
 in uetula. quotiens lascium interuenit illud
 ζῶῃ καὶ ψυχῇ, modo sub lodice relictis 195
 uteris in turba; quod enim non excitet inguen
 uox blanda et nequam? digitos habet. ut tamen omnes

177 *schol. Stat. Theb. I, 715.* 178. inputet f: imputet P. rari-
 sumique P, rarissimique f. 183. diem Pbcdg: dies aefw, die g.
 184 om. cod. *Gaybacensis* 2 prob. *Heinrich.* parua tamen vs, parua
 loquar e cod. *Pontanus ad Macrob. Sat. III, 10.* 185. num *Heinrich.*
 putet g. 187. maera P. grece P. 188 om. cod. *Gayba-*
censis 2, spurium iudicarunt C. *Barthius adu. XXIV, 5, Cramerus,*
Pinzger de uss. spur. p. 10, Paldamus (Zeitschr. f. Alterth. Wiss.
1838 p. 1140 sq.). quo sit H. *Stephanus de bene instituendis*
Graecae linguae studiis p. 92. turpe minus *Lubinus.* miscere
 Latina Io. *Cannegieter ad Vlpian. p. 43.* latinae P.
 191. grece P. 192. tunc etiam Sg. 196 sq. quod — habet
schol. Pers. I, 21. quod Pw: quid pbg. excitat cgg. totum locum
 sic contraxit *Heinrich:* pulsatur adhuc Graece? toties interseris illud
 ζῶῃ καὶ ψυχῇ? quod enim non excitet inguen 197. digitos ualeat
Heinrich. et tamen omnes subsident pennae uel penes H. *Vale-*
sius, at tamen omnis subsidat penis *Ieuer ad Lucan. I, 302.* attamen
Heinecke anim. p. 88.

subsidant pinnae, dicas haec mollius Haemo
quamquam et Carphophoro, facies tua computat annos.

Si tibi legitimis pactam iunctamque tabellis 200
non es amaturus, ducendi nulla uidetur
causa, nec est quare cenam et mustacea perdas,
labente officio crudis donanda, nec illud,
quod prima pro nocte datur, cum lance beata
Dacicus et scripto radiat Germanicus auro. 205
si tibi simplicitas uxoria, deditus uni
est animus, summitte caput ceruice parata
ferre iugum: nullam inuenies quae parcat amanti;
ardeat ipsa licet, tormentis gaudet amantis
et spoliis. igitur longe minus utilis illi 210
uxor, quisquis erit bonus optandusque maritus.
nil umquam inuita donabis coniuge, uendes
hac opstante nihil, nihil, haec si nolet, emetur;
haec dabit affectus, ille excludatur amicus
iam senior, cuius barbam tua ianua uidit. 215
testandi cum sit lenonibus adque lanistis
libertas et iuris idem contingat harenae,
non unus tibi riualis dictabitur heres.
"pone crucem seruo." "meruit quo crimine seruus
supplicium? quis testis adest? quis detulit? audi, 220
nulla umquam de morte hominis cunctatio longa est."
"o demens, ita seruus homo est? nil fecerit, esto:
hoc uolo, sic iubeo, sit pro ratione uoluntas."

198. pinnae *Sf*: penna *Pw*. aemo *P*. 199. carphophoro *PS*.
computat *Pf*. 202. mustacia *bcd*ꝯ, mustatia *fg*ꝯ. 205. Dacius *f*ꝯ.
scutilo *Pontanus ad Macrob. Sat. III, 10 cf. Iusti spec. obs. critt.*
p. 50 sq. 207. si est *Iacobs (Matthiae misc. phil. I p. 82)*.
summitte *pω*: summittite *P*. 208. amanti *pω*: amantes *P*.
213. opstante *PS*. nolet emetur *abc*ꝯꝯ: nolle temetur *P*. nollet *f*ꝯ,
nollit *p*, nolit *dω*. 214. ille — uidit *Seruius ad Verg. Aen. XI, 537*.
excludetur *ꝯ*. 218. ditabitur *cod. Vimariensis*. 220. qui de-
tulit *f*ꝯ. 221. nulli *N. Heinsius ad Ouid. met. VII, 453*.
222. feceris *abd*ꝯꝯ. 223. Sic uolo *ꝯ*.

Imperat ergo uiro, set mox haec regna relinquit
permutatque domos et flammea conterit, inde 225
auolat et spreti repetit uestigia lecti.

ornatas paulo ante fores, pendentia linquit
uela domus et adhuc uirides in limine ramos.
sic crescit numerus, sic fiunt octo mariti
quinque per autumnos, titulo res digna sepulchri. 230

Desperanda tibi salua concordia socru.
illa docet spoliis nudi gaudere mariti,
illa docet missis a corruptore tabellis
nil rude nec simplex rescribere, decipit illa
custodes aut aere domat. tunc corpore sano 235
aduocat Archigenen onerosaque pallia iactat;
abditus interea latet et secretus adulter,
inpatiensque morae pauet et praeputia ducit.
scilicet exspectas ut tradat mater honestos
adque alios mores quam quos habet? utile porro 240
filiolam turpi uetulae producere turpem.

Nulla fere causa est, in qua non femina litem
mouerit. accusat Manilia, si rea non est.
conponunt ipsae per se formantque libellos,
principium adque locos Celso dictare paratae. 245

Endromidas Tyrias et femineum ceroma
quis nescit? uel quis non uidit uulnera pali?
quem cauat adsiduis sudibus scutoque lacessit,

225. permultaque *S*, permutatque *P*. flammea *Sw*: flamea *P*z.
226. auolat *Pw*: auolet *f*, aduolat *g*. spraeti *P*. post 230
in cod. *Norimbergensi* 3 inseruntur: si fierent comites citius quam
nuberet uxor. 231 *Priscian. VI*, 8, 43 p. 697. 237. latet
et secretus *pw*: latet secretus *P*, latet et securus *g*, latet accer-
situs *Marshall*, arcessitus *Henninius*. 238. 'Hic uersiculus in
quibusdam codd. non est, inquit *Probus*.' *Valla*. mora *S*.
pauet *ωΣ*, *N. Heinsius ad Sil. Ital. XVI*, 432. adu. *III*, 4 p. 591:
pallet *f*, silet *P*z. ducit *Pw*: discit *pcdgs*. 239. exspectes *g*.
240. aut alios *afg*. 247. uel quis *P*z: aut quis *ω*. 248. sudibus *ω*
Pithoeus: audibus *P*, cudibus *p*, rudibus *f Lipsius mil. Rom. V*, 14.

adque omnes implet numeros, dignissima prorsus
 florali matrona tuba, nisi si quid in illo 250
 pectore plus agitat ueraeque paratur harenae.
 quem praestare potest mulier galeata pudorem,
 quae fugit a sexu, uires amat? haec tamen ipsa
 uir nolle fieri; nam quantula nostra uoluptas!
 quale decus rerum, si coniugis auctio fiat, 255
 balteus et manicae et cristae crurisque sinistri
 dimidium tegimen! uel si diuersa mouebit
 proelia, tu felix ocreas uendente puella!
 hae sunt quae tenui sudant in cyclade, quarum
 delicias et panniculus bombycinus urit. 260
 aspice quo fremitu monstratos perferat ictus,
 et quanto galeae curuetur pondere, quanta
 poplitibus sedeat quam denso fascia libro,
 et ride, positis scaphium cum sumitur armis.
 dicite uos neptes Lepidi caeciae Metelli, 265
 Gurgitis aut Fabii, quae ludia sumserit umquam
 hos habitus? quando ad palum gemat uxor Asyli?
 Semper habet lites alternaque iurgia lectus,
 in quo nupta iacet; minimum dormitur in illo.
 tunc grauis illa uiro, tunc orba tigride peior, 270
 cum simulat gemitus occulti conscia facti,
 aut odit pueros, aut ficta pellice plorat,

251. agitat *d* ς : agitet *PS* ω . 252. 'quem seruare potest mulier galeata pudorem inquit *Celsus*' *schol. Lucani VIII*, 76. 255. fiet *f* ς . 256. balteus et tunicae et cristae *Seruius ad Verg. Aen. X*, 494. manicae *PS* ω . cru,risque *P*. 257. tegimen *P* δ *f* ς : tegmen *\omega*. 259 sq. *Priscian. III*, 7, 39 p. 616: 'Notandum etiam pannus, quod panniculus facit. *Iuuenalis in II*: quarum delicias etiam bombycinus urit panniculus.' 261. gemitu *Markland. ad Stat. silu. III*, 3, 79. 264. ridet *abg* Σ . strophium *Manso verm. Abhdlgen p. 241*. 265. caeciae *\omega*: ceciae *PS* *f*, caeciae ς , Creteiae *cod. Pulmanni apud N. Heinsium ad Ouid. met. VII*, 224. 267. gemit ς . 270. tunc grauis *abcd* *f* ω : tum grauis ς , cum grauis *P* ς . 271. cum *P* ω : tunc ς . 272. ficta paelice *P*, ficta pellice ω , ficto pollice *Lindembrogus*.

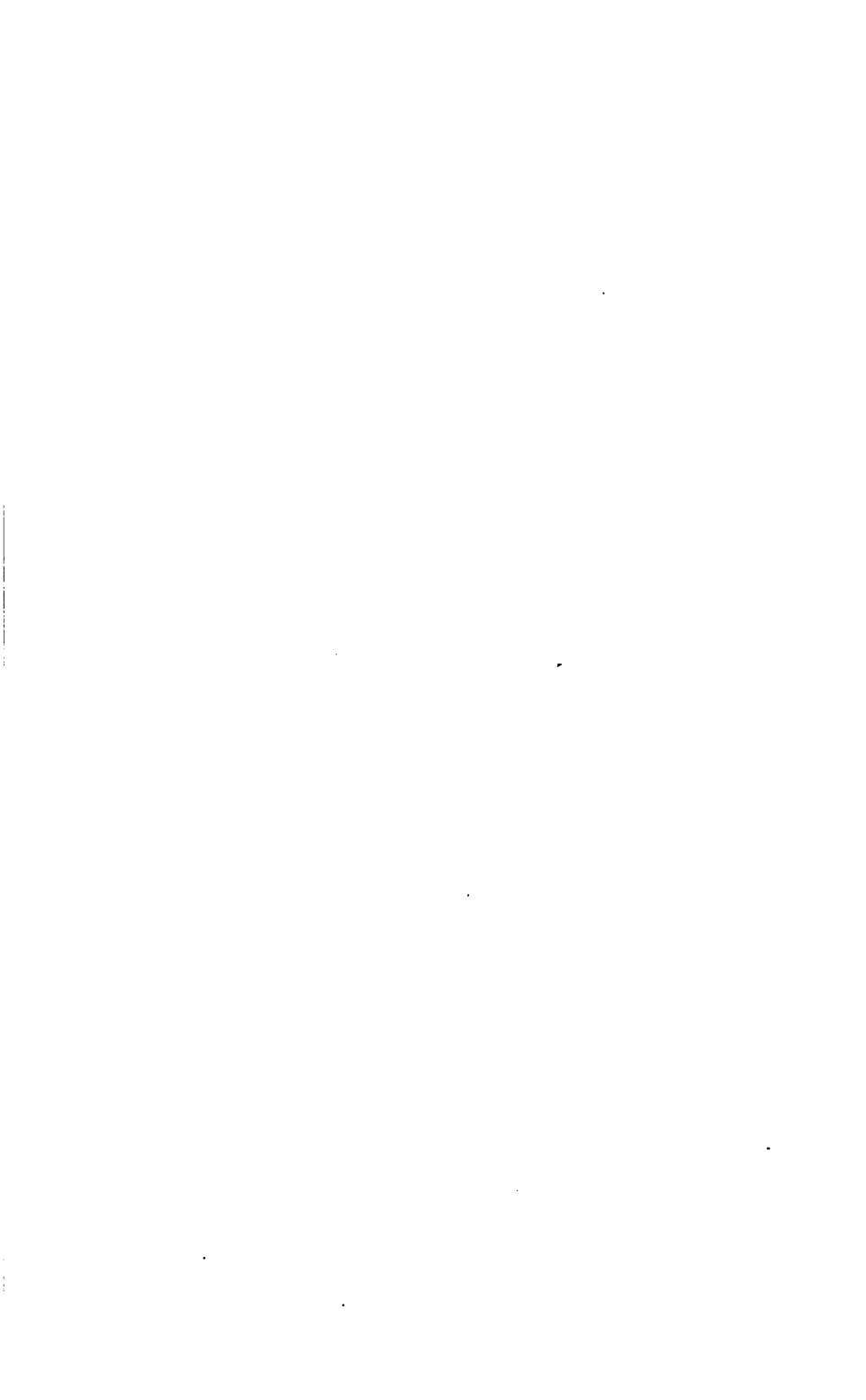
uberibus semper lacrimis semperque paratis
in statione sua, adque expectantibus illam,
quo iubeat manare modo. tu credis amorem, 275
tu tibi tunc Vruca places fletumque labellis
exorbes, quae scribta et quot lecture tabellas,
si tibi zelotypae retegantur scrinia moechae.
sed iacet in serui complexibus aut equitis. dic,
dic aliquem, sodes, hic, Quintiliane, colorem. 280
haeremus, dic ipsa. "olim conuenerat" inquit
"ut faceres tu quod uelles, nec non ego possem
indulgere mihi. clames licet et mare caelo
confundas, homo sum." nihil est audacius illis
deprensis, iram atque animos e crimine sumunt. 285

Vnde haec monstra tamen uel quo de fonte requiris?
praestabat castas humilis fortuna Latinas
quondam, nec uitii contingi parua sinebant

274. atque spectantibus *acdfg*, atque ipsis spectantibus *uel* atque ipsis expectantibus *uel* atque illis spectantibus *g*, nec non spectantibus *cod. Puteaneus apud Achaintre*. illas *H. Valesius*, illa *Huschke epist. crit. p. 78*. 276. tunc uruca *PS.* 'uruca, *ῥάμπη*' gloss. *H. Steph. p. 229, 337*: huruca *Valla*, curuca *abfgw*, curruca *chz*, 'curruca, *ὑπολαίς*' uetus onomasticon *B. Vulcanii*, coruca *uel* corruca *g*, cucur^aca *d cum schol.*: 'curuca auicula, quae alienos foetus educat. hanc dicunt esse linofam. unde hoc loco maritum curucam uocat irrisorie, qui alienos filios ex sua uxore natos nutrit. fertur autem cuculus curuca absente oua eius sorbere et sua oua illic deponere et abire. at curuca putans quod sua sint fouet illa, sed postquam pulli adulti fuerint curucam nutricem suam comedunt et de nido recedunt.' cucura *aut* cucurruca *Casaubonus (Casauboniana p. 59)*, cucuruca *Sturzius opp. p. 185*, cucurra *Lindenbergius, urica Salmasius exerc. Plin. p. 893. ad Tertull. de pall. p. 187, urtica aut* eruca *Alciatus parerg. iur. VII, 3.* 277. exorbes *Pf*: exsorbes *pw*. scribta *P*. quot *Pw*: quod *fg*, quas *g*. lecture *pw*: lectur^a *P*, lectura *b*. 278. zelotype legantur *P*. moech^a *P*, moeche *p*. 280. dic Quintiliane *dfghz*. hic aliquem — dic *Heinrich*. 281. heremus *P*. 282. possum *P*, *cod. Monacensis* 408. 285. animos e crimine posui: animos * crimine *P spatium minore quam pro littera a*, animos a crimine *w*. 287 — 295 perit *Augustinus ep. 138 II p. 316*. 287 *schol. Lucani I, 550*. seruabat castas *Augustinus, schol. Lucani*. 288. sinebant *Pw*: sinebat *dfghz*.

285 a crinoid of L. A. near *Tabes galatini*?

Brilliant green *Andromeda*? *Uganda R. M.*
1873, 341.

- tecta labor somnique breues et uellere Tusco
 uexatae duraeque manus ac proximus urbi 290
 Hannibal et stantes Collina turre mariti.
 nunc patimur longae pacis mala, saeuior armis
 luxuria incubuit uictumque ulciscitur orbem.
 nullum crimen abest facinusque libidinis, ex quo
 paupertas Romana perit, hinc fluxit ad Indos 295
 et Sybaris colles, hinc et Rhodos et Miletos
 adque coronatum et petulans madidumque Tarentum.
 prima peregrinos obscena pecunia mores
 intulit, et turpi fregerunt saecula luxu
 diuitiae molles. quid enim Venus ebria curat? 300
 inguinis et capitis quae sint discrimina, nescit,
 grandia quae mediis iam noctibus ostrea mordet,
 cum perfusa mero spumant unguenta Falerno,
 cum bibitur concha, cum iam uertigine tectum
 ambulat et geminis exsurgit mensa lucernis. 305
 i nunc et dubita qua sorbeat aera sanna
 306 Maura Pudicitiae ueterem cum praeterit aram,
 307 *Tullia, quid dicat notae conlactia Maurae.*
 noctibus hic ponunt lecticas, micturiunt hic
 effigiemque deae longis siphonibus implet, 310
 inque uices equitant ac luna teste mouentur,
 inde domos abeunt: tu calcas luce reuersa

291. in turre ς . 294 sq. nullum — perit *schol. Lucani I*, 163. faciesque *Vonck lectt. Latin. I*, 2 p. 12. 295. Indos *P*: Istros *bdw*, ystros *c*, istro *fg*, histros uel hystros ς , istos *ah* [?] *Nogarola apud Ian. Parrhasium epist.* 28, *Balbus ad Val. Flacc. III*, 555, *Pithoeus, Schrader emendd.* p. 8, *hirtos Paldamus (Zeitschr. f. Alt. Wiss.* 1843 p. 1035). 296. et hrodos *Pf.* Rhodon et Miletos *I. A. Thuanus apud Pithoeum*. Mitylene *G. Fabricius ad Hor. app. I*, 11 p. 138. 298 sqq. prima — molles *schol. Lucani I*, 161. 301 *schol. Cruq. Horat. c. I*, 8, 10. 302 *Seruius ad Verg. georg. I*, 207. 304. uertice *P*. 305. inunguet *S*. 307 et 308 transponunt ceteri codd. praeter *Gaybacensem* 2 et 2 *Parisienses Achaintrii*, cf. *Maduig opp. II* p. 196 sq. 308 *om.* *P* 3 codd. *Parisienses apud Achaintre*, add. *p.* conlactia *f*: collactea ω . 310. implet *P*.

coniugis urinam magnos uisurus amicos.
 nota bonae secreta deae, cum tibia lumbos
 incitat et cornu pariter uinoque feruntur 315
 attonitae crinemque rotant ululantque Priapi
 maenades. o quantus tunc illis mentibus ardor
 concubitus! quae uox saltante libidine! quantus
 ille meri ueteris per crura madentia torrens!
 lenonum ancillas posita Saufeia corona 320
 prouocat ac tollit pendentis praemia coxae,
 ipsa Medullinae fluctum crisantis adorat:
 palmam inter dominas uirtus natalibus aequat.
 nil ibi per ludum simulabitur, omnia fient
 ad uerum, quibus incendi iam frigidus aeuo 325
 Laomedontiades et Nestoris hirnea possit.
 tunc prurigo morae impatiens, tum femina simplex,
 ao pariter toto repetitus clamor ab antro:
 "iam fas est; admitte uiros!" iam dormit adulter,
 illa iubet sumpto iuuenem properare cucullo; 330
 si nihil est, seruis incurritur; apstuleris spem
 seruorum, uenit et conductus aquarius; hic si

315. intrat *Marcilius ad Pers. I, 21.* 316. ululantque Priapi *PS:*
 ululantque Priapo *h, cod. Vossianus 2, Bahrtdt,* ululantque Priapum
Ruperti, Heinrich, ululante Priapo *ω.* 317. menades *P.*
 318. saliente *Markland ad Stat. silu. IV, 6, 91.* 319. crura. *P.*
 320. 'AVTFETA aut certe SAVFEIA' *schol.,* sau-feica *P,* sau-
 fegia *f,* Laufela *ps,* Laufella *ω.* 321. ac tollit *reposui:* attollit *Ps,*
 et tollit *ω.* 322. fluctum *Sf, N. Heinsius apud Burmannum ad*
anth. Lat. I p. 622, Wakefield ad Lucret. IV, 1264, Boissonade ad
Nicet. Eugen. II p. 92 sq.: fluctum *P,* fructum *pbeqh,* frictum *ω*
Oudendorp. ad Apul. met. II p. 132, rictum C. Valesius. crisant-
 tis *PSacdgħs:* crissantis *ω.* frictum — adulat *N. Heinsius apud*
Burmannum ad anth. Lat. II p. 496. 323. spurium iudicat *Dobree*
aduu. II p. 387. palma *S.* uirus *Schrader, Bahrtdt.* 326. Lau-
 medontiades *ς.* hirnea *P:* hernia *ω.* 327. urigo *Pricaeus ad*
Apul. met. p. 471. tum *Ps:* tunc *ω.* 328. ac *P:* et *ω,* it *ς.*
 pariter toto *Pg5:* toto pariter *ω.* repetitur *edd.* 329 sq. *Priscian.*
VIII, 7, 37 p. 804. iam dormit *Pithoeus:* si ... dormit *P,* si iam
 dormit *S,* dormitat *ω Priscianus.* 331. apstuleris *P,* abstuleris *pw.*
 332. uenit et *PS:* ueniet *ω,* ueniat *ς.*

quaeritur et desunt homines, mora nulla per ipsam,
 quominus imposito clunem summittat asello.
 adque utinam ritus ueteres et publica saltem 335
 his intacta malis agerentur sacra! sed omnes
 nouerunt Mauri adque Indi, quae psalteria penem
 maiorem, quam sunt duo Caesaris Anticatones,
 illuc, testiculi sibi conscius unde fugit mus,
 intulerit, ubi uelari pictura iubetur, 340
 quaecumque alterius sexus imitata figuram est.
 et quis tunc hominum contemptor numinis? aut quis
 simpuium ridere Numae nigrumque catinum
 et Vaticano fragiles de monte patellas
 ausus erat? sed nunc ad quas non Clodius aras? 345
 audio quid ueteres olim moneatis amici.
 "pone seram, cohibe." sed quis custodiet ipsos
 custodes? cauta est et ab illis incipit uxor.
 iamque eadem summis pariter minimisque libido,
 nec melior, silicem pedibus quae conterit atrum, 350
 quam quae longorum uehitur ceruice Syrorum.

Vt spectet ludos, conducit Ogulnia uestem,
 conducit comites sellam ceruical amicas
 nutricem et flauam, cui det mandata, puellam.

335 et 336 *spurius habet Heinrich*. 337. penen *PSb*. 338. Caesaris ω : caesares *PS*. 339. testiculi. *P*, testiculis *S*. inde *P*. 341. figuram est *pw*: figuram *P*. 342. numinis *pw*: numinis *P*. 343. simpuium *PSw*: sympuium ς , simpulum *pS*, simpullum *Ruben. electt. II*, 8. Numae *p*: Numae *P*. nigrumque *Pw*: nigrumque *acg*, priscumque *H. Iunius animadu.* II, 1., Tuscumue *cod. Dempsteri Etrur. reg. I* p. 427, Müller *Etrusk. II* p. 243. 345. Clodius *S*: Cladius *P*, Claudius *pw* Σ *Rutgers. uarr. lectt. II*, 17. 'Probus autem legit: sed non ad quas nunc lodius aras' *Valla*. 347. cohibe ω : prohibe *P*. 350 *Priscian. V*, 6, 36 p. 655. 352. ogulnia *Pg*: oculnia ω . 353 *Seruius de ult. syll.* p. 1803. *Maximus Victorinus de finalibus* p. 458. *Metrorius Maximinus art. metr.* p. 506 (*Mai auctt. class. III*). conducit *PSw*: conducunt *Seruius, Maxim. Victorinus, Metr. Maximinus*. sellam et *Metr. Maximinus*. 354. faueam *I. Scaliger ad Propert.* p. 279 (ed. a. 1600). *B. Vulcanius ad gloss.* p. 39 *cl. gloss.*: fauea, *παιδίσκη*. faucus, *παῖς*. *fabiam Wouweren ad Petron.* 126.

haec tamen argenti superest quodcumque paterni 355
 leuibus athleticis et uasa nouissima donat;
 multis res angusta domi, sed nulla pudorem
 paupertatis habet, nec se metitur ad illum,
 quem dedit haec posuitque modum. tamen utile quid sit,
 prospiciunt aliquando uiri, frigusque famemque 360
 formica tandem quidam expauere magistra:
 prodiga non sentit pereuntem femina censum.
 ac uelut exhausta rediuius pullulet arca
 nummus et e pleno tollatur semper aceruo,
 non umquam reputant quanti sibi gaudia constant. 365

Sunt quas eunuchi inbelles ac mollia semper
 oscula delectent et desperatio barbae,
 et quod abortiuo non est opus; illa uoluptas
 summa tamen, quod iam calida matura iuuenta
 inguina traduntur medicis, iam pectine nigro. 370
 ergo spectatos ac iussos crescere primum
 testiculos, postquam coeperunt esse bilibres,
 tonsoris damno tantum rapit Heliodorus.
 conspicuus longe cunctisque notabilis intrat
 balnea, nec dubie custodem uitis et horti 375
 prouocat a domina factus spado. dormiat ille
 cum domina, sed tu iam durum, Postume, iamque
 tendendum eunucho Bromium committere noli,

356. et uasa *PSdfgh*: ac uasa *ω*. 357. domi est *f*.
 361 *Seruius ad Verg. Aen. IV*, 402. 362 *mythogr. Vatic. III*
p. 254 M. 362 post 364 ponendum censent *Schurzfleisch et Heinrich*.
 363. ac *Pω*: at *edd.*, sed *cod. Laurentianus pl. 34, 39.* ex-
 hausta *p*: exausta *Pf.* recidiuus *Scioppius uerisim. IV*, 10.
N. Heinsius ad Claudian. id. I, 66. 364. tollatur semper *P*:
 semper tollatur *ω*. 365. non unquam *pω*: non. u. quam *P*, non-
 numquam *f.* repetunt *adfg*, reputat *Ascensius*. 367. de-
 lectant *ς*. 369. quando calida *Schrader*. 371. spectatos *P*:
 exspectatos *pω*. 372. bilibres *pω*: bilibros *P*. 373 *Abbo*
Floriacensis quaest. gramm. p. 334 (Mai auctt. class. V). tun-
 soris *S.* damno tantum *Pω*: damno *Licini Abbo, quod prob. Osa-*
nus Hall. Litt. Ztg. 1836 Erg. Bl. n. 49 p. 387. 375. dubiae *P*.
 378. tundendum *P.* moechae Bromium *Kempfer obs. p. 47.*

Si gaudet cantu, nullius fibula durat
 uocem uendentis praetoribus, organa semper 380
 in manibus, densi radiant testudine tota
 sardoniches, crispo pulsantur pectine chordae,
 quo tener Hedymeles operas dedit, hunc tenet, hoc se
 solatur gratoque indulget basia plectro.
 quaedam de numero Lamiarum ac nominis Appi 385
 et farre et uino Ianum Vestamque rogabat,
 an Capitolinam deberet Pollio quercum
 sperare et fidibus promittere. quid faceret plus
 aegrotante uiro, medicis quid tristibus erga
 filiolum? stetit ante aram, nec turpe putauit 390
 pro cithara uelare caput, dictataque uerba
 pertulit, ut mos est, et aperta palluit agna.
 dic mihi nunc, quaeso, dic, antiquissime diuum,
 respondes his, lane pater? magna otia caeli;
 non est, quod uideo, non est quod agatur apud uos. 395
 haec de comoedis te consulit, illa tragoedum
 commendare uolet, uaricosus fiet aruspex.

Sed cantet potius, quam totam peruolet urbem
 audax et coetus possit quae ferre uirorum
 cumque paludatis ducibus praesente marito 400
 ipsa loqui recta facie siccisque mamillis.
 haec eadem nouit quid toto fiat in orbe,

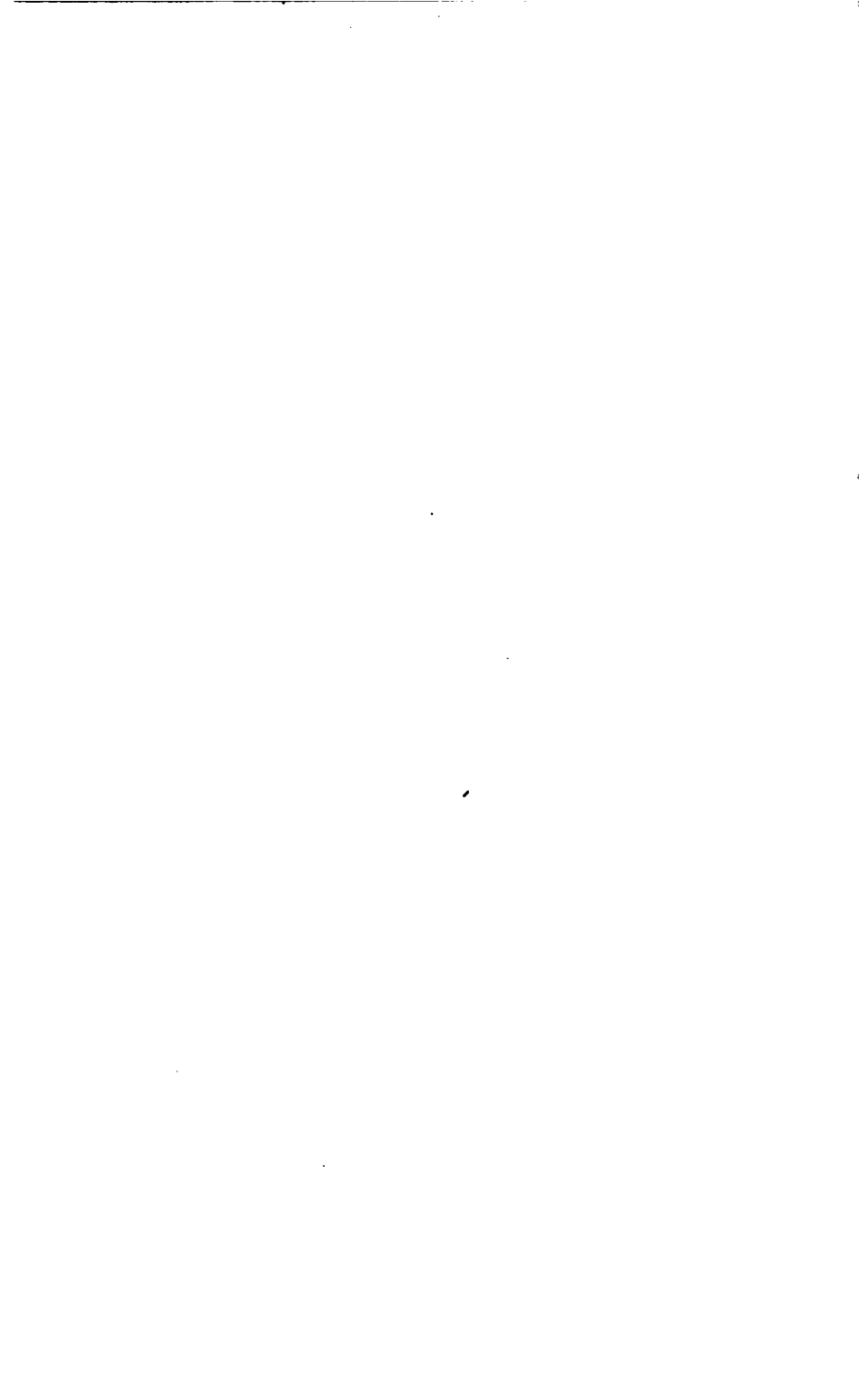
382. sardoniches *S*: sardonices *P*. pulsantur *Markland ad Stat. silv. III, 5, 64*: pulsanti *S*, numerantur *Pw*. 383. hedy-
 meles *PS*: hidimeles uel hydymeles *ω*. operas *Pw*: operam *ς*.
 385. Appi *f* *Pithoeus*: *an* *P*, 'NOMINIS AP. Appiam significat'
schol., alti *pw*, Aili *N. Heinsius ad Ouid. fast. IIII, 305*.
 386. et farre *P*: cum farre *ω*. 388. fidibus promittere *Priscian. XVIII, 25, 247 p. 1192*. 390. putabit *Pf*. 391. chitara *P*.
 392. protulit *as Dorleans ad Tac. Ann. I p. 95*. 395. quod uideo *P*:
 ut uideo *ω*. 396. comedis *P*. 399. posset *fgs*. quae *Pw*:
 quam *ς*. 401. siccisque *PSudsfghw Probus*: strictisque *bcs*.
 'pectoralis erat fascia, qua puellarum mammae stringebantur, ne
 nimium crescendo exuberescerent. ideo dicit siccis mamillis' *schol.*
in a d, rectisque uel exertisque *C. Valerius*. 402. quit *Pf*.

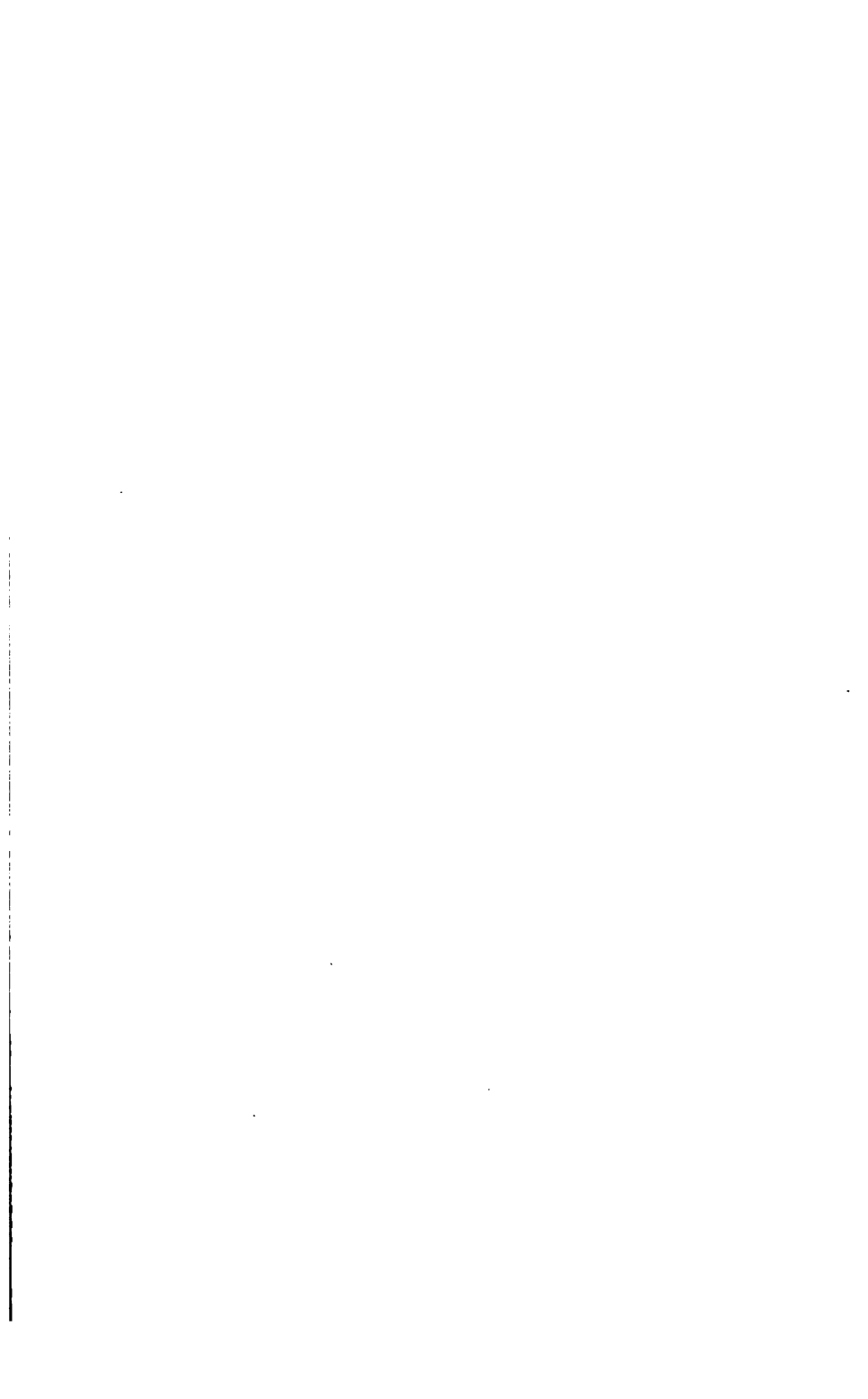

quid Seres, quid Thraces agant, secreta nouercae
et pueri, quis amet, quis diripiatur adulter.
dicet quis uiduam praegnatem fecerit et quo 405
mense, quibus uerbis concumbat quaeque, modis quot.
instantem regi Armenio Parthoque cometen
prima uidet, famam rumoresque illa recentis
excipit ad portas, quosdam facit, isse Niphatem
in populos magnoque illic cuncta arua teneri 410
diluuiio, nutare urbes, subsidere terras,
quocumque in triuiio, cuicumque est obuia, narrat.

Nec tamen id uitium magis intolerabile, quam quae
uicinos humiles rapere et concidere loris
exorata solet. nam si latratibus alti 415
rumpuntur somni, "fustes huc ocus", inquit,
"adferte", adque illis dominum iubet ante feriri,
deinde canem. grauis occursu, taeterrima uultu,
balnea nocte subit, conchas et castra moueri
nocte iubet, magno gaudet sudare tumultu, 420
cum lassata graui ceciderunt brachia massa,
callidus et cristae digitos inpressit aliptes
ac summum dominae femur exclamare coegit.
conuiuiae miseri interea somnoque fameque
urguntur; tandem illa uenit rubicundula, totum 425
oenophorum sitiens, plena quod tenditur urna
admotum pedibus, de quo sextarius alter
ducitur ante cibum, rabidam factururus orexim,
dum redit et loto terram ferit intestino.

403. traces *Pf.* 404. diripiatur *PS*: decipiatur *ω*.
405. praegnatem *P*: praegnantem *ω*. 407. harmenio *P*.
408. recentis *Pf.* 409. Niphatem *ω*, nimphatem *S*, ni-phatem *P*.
410. arma *P*. 413. intollerabile *P*. quae *P*: quod *ω*, quo
Schrader. 415. exorata *ω*: exortata *P*, exhortata *uestustissimus*
codex Vallae, exornata *Eremita*. 417. atferre *Sf.* 425. ur-
guentur *Pcfig*. 426. urnam *P*. 428. rapidam *adh*.
orexim *Pω*: orexin *bcdfig*; *Boissonade notic. et extr. XI, 2 p. 127*.
429. et loto terram *P*: et luto terram *ς*, et terram luto *acghς*, at-

marmoribus riui properant, aurata Falernum 430
 peluis olet; nam sic, tamquam alta in dolia longus
 deciderit serpens, bibit et uomit. ergo maritus
 nausiat adque oculis bilem substringit opertis.

Illa tamen grauior, quae cum discumbere coepit,
 laudat Vergilium, periturae ignoscit Elissae, 435
 committit uates et comparat, inde Maronem
 adque alia parte in trutina suspendit Homerum.
 cedunt grammatici, uincuntur rhetores, omnis
 turba tacet, nec causidicus nec praeco loquetur,
 altera nec mulier: uerborum tanta cadit uis, 440
 tot pariter pelues ac tintinnabula dicas
 pulsari. iam nemo tubas, nemo aera fatiget;
 una laboranti poterit succurrere lunae.
 inponit finem sapiens et rebus honestis;
 nam quae docta nimis cupit et facunda uideri, 445
 crure tenuis medio tunicas succingere debet,
 caedere Siluano porcum, quadrante lauari.
 non habeat matrona, tibi quae iuncta recumbit,
 dicendi genus, aut curuum sermone rotato
 torqueat enthymema, nec historias sciat omnes, 450
 sed quaedam ex libris et non intellegat. odi
 hanc ego, quae repetit uoluitque Palaemonis artem,
 seruata semper lege et ratione loquendi,
 ignotosque mihi tenet antiquaria uersus,

que luto terram *cod. Dresdensis D 153* ζ, et terramque luto *cod. Hauniensis 2029* ζ, ad terram luteo *cod. Hamburgensis*. rediit terramque luto *b.* 430. aurata *PS*: aut lata *ω*, abluta *Schurzfleisch*. Falerno ζ. 433. nausiat *Pf*: nauseat *pω*. atque — opertis *schol. Hor. c. I, 13, 4.* 435. Vergilium *PS*: Virgilium *pω*. 438. rethores *Pf*. 439. loquetur *Pω*: loquatur ζ. 441. ac tintinnabula *Pω*: et tintinnabula ζ, tot tintinnabula *edd.* 442. nemo aera *Pζ*: atque aera *ω*. 444 *spurium iudicat Heinrich.* 445 — 447 *post 456 poni iubet Heinrich.* 445. nam que *P.* 449. curuum *Pω*: curtum *gς N. Heinsius ad Ouid. fast. II, 408.* 450. entymema *PS*. 452. qua *P.* Palemonis *PSf.* arte *S.*

nec curanda uiris opicae castigat amicae 455
uerba: soloecismum liceat fecisse marito.

Nil non permittit mulier sibi, turpe putat nil,
cum uirides gemmas collo circumdedit et cum
auribus extentis magnos commisit elenchos. 460
intolerabilius nihil est, quam femina diues.

464 ad moechum lota ueniunt cute. quando uideri
uult formonsa domi? moechis foliata parantur,
466 his emitur quidquid graciles huc mittitis Indi.

461 interea foeda aspectu ridendaque multo
pane tumet facies aut pingua Poppaena 465

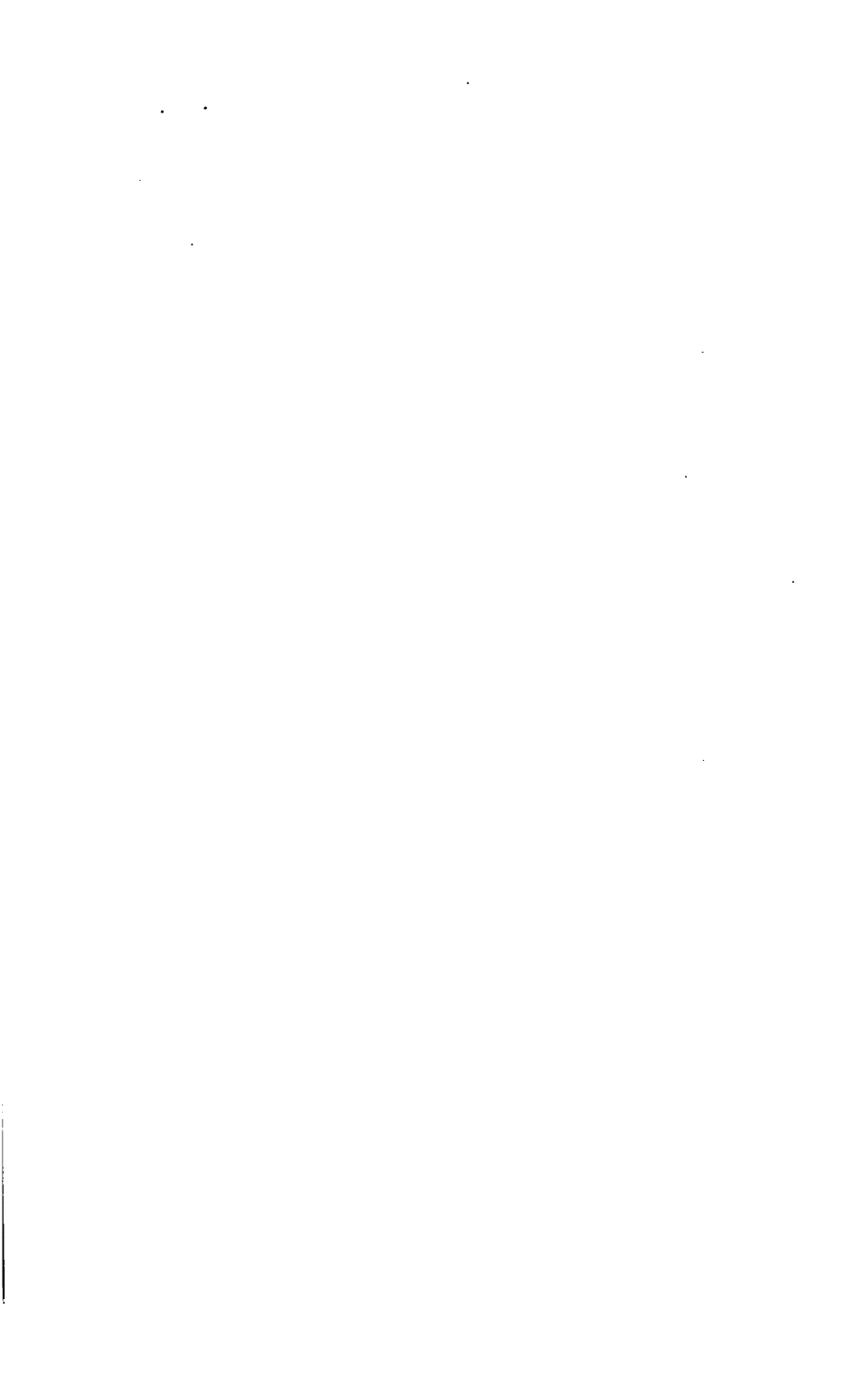
463 spirat, et hinc miseri uiscantur labra mariti.
tandem aperit uultum et tectoria prima reponit,
incipit agnosci, adque illo lacte fouetur,
propter quod secum comites educit asellas,
exul Hyperboreum si dimittatur ad axem. 470

sed quae mutatis inducitur adque fouetur
tot medicaminibus coctaeque siliginis offas
accipit et madidae, facies dicetur an ulcus?

Est pretium curae penitus cognoscere, toto
quid faciant agentque die. si nocte maritus 475
auersus iacuit, periit libraria, ponunt

455. uiris Σω: mihi P. 459. extentis P5: extensis ω.
committit adf5. 460 spurium habent Paldamus (*Zeitschr. f. Alterth. Wiss.* 1838 p. 1143) et Heinrich. post 460 in codd. leguntur 464, 465, 466, suo loco repositi a Maduigio opp. II p. 195 sq. post 470 eos poni iussit Ruperti, post 473 Gonzalez ad Petron. 23, II p. 121. Dusaulx. 461. lota ueniunt Pabcdfghw: ueniunt lota 5. MOE-CHVM. L. S. ueniunt Σ, ueniet 5. 462. formosa P, formonsa f. 463. huc ω: hic PS. 465. Poppeana PSf. 468. illo tunc lacte Schmidt ad XIII, 49 p. 304. 469. centum comites e cod. C. Barthius adu. mss. CLXI, 1. 471 sqq. sed — ulcus Augustin. de gramm. p. 1976. quid Augustinus. 473. accipit et madidae facies abcdfghw Augustinus: accipite facies madidae P, ACCIPITE. F. S, accipit et facies madidae 5. haec facies Eremita. 474. est operae pretium adg5. penitus cogitur cognoscere P. est operae, curas penitus cognoscere Schurzfleisch.

cosmetae tunicas, tarde uenisse Liburnus
 dicitur et poenas alieni pendere somni
 cogitur, hic frangit serulas, rubet ille flagello,
 hic scytica, sunt quae tortoribus annua praestent. 480
 uerberat adque obiter faciem linit, audit amicas
 aut latum pictae uestis considerat aurum
 et caedit, longi relegit transuersa diurni
 et caedit, donec lassis caedentibus "exi!"
 intonet horrendum iam cognitione peracta. 485
 praefectura domus Sicula non mitior aula.
 nam si constituit solitoque decentius optat
 ornari et properat iamque exspectatur in hortis
 aut apud Isiacae potius sacraria lenae,
 disponit crinem, laceratis ipsa capillis, 490
 nuda umero Psecas infelix nudisque mamillis.
 "altior hic quare cincinnus?" taurea punit
 continuo flexi crimen facinusque capilli.
 quid Psecas admisit? quaenam est hic culpa puellae,
 si tibi displicuit nasus tuus? altera laeuum 495
 extendit pectitque comas et uoluit in orbem.
 est in consilio materna admotaque lanis

479. flagello *Pabog*: flagellis *pdw*. 480. scytica *PS*: scutica *pw*.
 sunt — praestent et 484 donec — exi *transponit Schurzfleisch et 480*.
 485. 486. 481. 483. 482. 484. *hoc ordine posuit*. 483. et caedens *d*,
 adsidue *Schrader*, stare iubens *Withof coni. I p. 112 sqq.*
 transacta *d*. 484. et caedi *Withof l. l.* cedentibus *P*.
 486. praefectura domus *PS*: *uetustissimus codex Vallae*: profectura
 domo *w*, processura domo *Schurzfleisch*. 487. quod si *Schurz-*
fleisch. 489 *Priscian. V, 2, 10 p. 643*. 490. disponit *PS*:
 componit *w*. 491. umero *PSf*: humero *w*, humeros *ς Oudendorp*
ad Apul. met. VIII p. 579. obs. misc. III p. 136. nudo humero *Ru-*
perthi Heinrich. psecas *p*: *PS. S, ψεκας bcd f, γεηαc cod.*
Dresdensis 153, phecas ς, pecas P. 493. fluxi *C. Barthius*
adu. mss. CLXI, 1. crinem *P*. 494 *Priscian. VIII, 7, 37 p. 804*.
 496. plectitque *Rubenius electt. II, 26, flectitque Almeloueen*.
 497. materna *P*: *bcd fgh*: matrona *adw*. amotaque *sched. Cadurc.*
apud Pithoeum.

emerita quae cessat acu; sententia prima
huius erit, post hanc aetate adque arte minores
censebunt, tamquam famae discrimen agatur 500
aut animae. tanta est quaerendi cura decoris,
tot premit ordinibus, tot adhuc conpagibus altum
aedificat caput. Andromachen a fronte uidebis;
post minor est, credas aliam. cedo, si breue parui
sortita est lateris spatium breuiorque uidetur 505
uirgine Pygmaea, nullis adiuta cothurnis,
et leuis erecta consurgit ad oscula planta?

Nulla uiri cura interea nec mentio fiet
damnorum, uiuit tamquam uicina mariti,
hoc solo propior, quod amicos coniugis odit 510
et seruos, grauis est rationibus. ecce furentis
Bellonae matrisque deum chorus intrat et ingens
semiuir, obsceno facies reuerenda minori,
mollia qui rapta secuit genitalia testa
iam pridem, cui rauca cohors, cui tympana cedunt 515
plebeia et Phrygia uestitur bucca tiara.
grande sonat metuique iubet Septembris et Austri
aduentum, nisi se centum lustrauerit ouis
et xerampelinas ueteres donauerit ipsi,
ut quidquid subiti et magni discriminis instat, 520
in tunicas eat et totum semel expiet annum.

498. emerita — acu *Priscian.* V, 6, 33 p. 654. VI, 14, 75 p. 712.

501. tanta *PΣacfgw*: tanti *bδhς*. tanti anquirendi est *cod. Schegkii praem. epist.* 5. 502. praemit *P*. 504. aliam credas *ς*.
cedo *pω*: credo *P*. 506. pygmea *P*. adiuncta *cod. Scioppii uerisim.* IV, 10. coturnis *P*. 509. marito *bς*. 510. con-

iugis *ω*: coniun^{gis} *P*, coniungit *p*, coniugit *f*. 511. grauis est
rationibus *ω*: graui rationibus *Pg*, grauis rationibus *p*. 513. re-
ueranda *P*. 514. rapta *Pω*: rupta *ς*, fracta *Ramirez ad Martial.*
p. 276 at *cf. eiusdem πεντηχόνταρχος (Antu. 1612)* 4 p. 63, rubra
H. Valesius. 516. et — tiara *Seruius ad Verg. Aen. VII*, 247.
Phrygia P. 518. nisi *om. Pf, add. p.* 519. uestes *ς*. igni
praeceptor G. Canteri nou. lectt. III, 6 (*ed. Basil. a. 1564*) *H. Valesius*
cf. Voss. ad Catull. p. 168.

hibernum fracta glacie descendet in amnem,
 ter matutino Tiberi mergetur et ipsi
 uerticibus timidum caput abluet, inde superbi
 totum regis agrum nuda ac tremibunda cruentis 525
 erepet genibus, si candida iusserit Io,
 ibit ad Aegypti finem calidaque petitas
 a Meroe portabit aquas, ut spargat in aedem
 Isidis, antiquo quae proxima surgit ouili.
 credit enim ipsius dominae se uoce moneri. 530
 en animam et mentem, cum qua di nocte loquantur!
 ergo hic praecipuum summumque meretur honorem,
 qui grege linigero circumdatus et grege caluo
 plangentis populi currit derisor Anubis.
 ille petit ueniam, quotiens non abstinet uxor 535
 concubitu sacris obseruandisque diebus,
 magnaue debetur uiolato poena cadurco,
 et mouisse caput uisa est argentea serpens.
 illius lacrimae meditataque murmura praestant
 ut ueniam culpa non abnuat ansere magno 540
 scilicet et tenui popano corruptus Osiris.
 cum dedit ille locum, cophino fenoque relicto
 arcanam Iudaea tremens mendicat in aurem,
 interpres legum Solymarum et magna sacerdos
 arboris ac summi fida internuntia caeli. 545

524. uerticibus *Pw*: uorticibus ς . 526. erepet ω : ereptet *PS* ς .
 527. ibit *pws*: ibi *P*. calidaque *Pg*: calidasque ω . 528. por-
 tabit *pw*: potabit *Pg*. 529. antiquo — ouili *Seruius ad Verg.*
ed. I, 34. 530 *spurium censet Paldamus (Zeitschr. f. Alterth.*
Wiss. 1838 p. 1143). 531. loquuntur ς . 533. linigero *ahw*
N. Heinsius ad Ouid. a. a. I, 77: lanigero *adscr.* linigero *P*, lanigero *a*
(ex corr.) cdfgs prob. Pithoeus. grege *p*: grece *P*. 534 *Ser-*
uius ad Verg. Aen. IV, 609. derisor *L. Pignorius expos. mensae*
Istiaca p. 63. 537. cadurco *Pfg* *Probus cod. R. Stephani*: ca-
 duceo ω cf. *Pontan. ad Macrob. sat. I*, 21. *Oudendorp. ad Apul. met.*
XI p. 776. 539. lacrimae ω : lacrimae *P*, lacrimis *bcdg*. 541. po-
 pano *Pg*: pepono *abcdhw*. Osiris *pw*: Ois *P*, orisis *g*.
 542. feno *f*: phano *Pg*, foeno $\omega\Sigma$. 543. arcanum *Heinrich*.

implet et illa manum, set parcius; aere minuto
 qualiacumque uoles Iudaei somnia uendunt.
 spondet amatorem tenerum uel diuitis orbi
 testamentum ingens calidae pulmone columbae
 tractato Armenius uel Commagenus haruspex; 550
 pectora pullorum rimabitur, exta catelli,
 interdum et pueri; faciet, quod deferat ipse.
 Chaldaeis set maior erit fiducia; quidquid
 dixerit astrologus, credent a fonte relatum
 Hammonis, quoniam Delphis oracula cessant 555
 et genus humanum damnat caligo futuri.
 praecipuus tamen est horum, qui saepius exul,
 cuius amicitia conducendaque tabella
 magnus ciuis obit et formidatus Othoni.
 inde fides artis, sonuit si dextera ferro 560
 laeuaque, si longo castrorum in carcere mansit.
 nemo mathematicus genium indemnatus habebit,
 sed qui paene perit, cui uix in cyclada mitti
 contigit et parua tandem caruisse Seripho.
 consulit ictericae lento de funere matris, 565
 ante tamen de te Tanaquil tua, quando sororem
 efferat et patruos, an sit uicturus adulter
 post ipsam; quid enim maius dare numina possunt?
 haec tamen ignorat quid sidus triste minetur
 Saturni, quo laeta Venus se proferat astro, 570

546. manum set *p*: manus et *P*. 547. iudaei somnia *pw*: iudaei omnia *P*. 548. tenerum uel diuitis *pw*: tenerum diuitis *P*.
 550. harmenius *PSg*. 551. rimabitur *Pg*: rimatur *p*, rimatur et *ω*.
 553. caldeis *P*. set *P*: et *fg*. fidutia *P*. 554. fonte *cf* *ς*: fronte *Pω*. 555. Ammonis *adf* *ς*. 557. tamen horum hic est *bc* *ς*.
 sepius *P*. 558. 559 *om*. *Pf* a 2 m. *add*. *pg*. 560. arti *ad* *ς*.
 561. longa *P*. 562. *mythogr. Vatic. III* p. 259. 563 *om*. *f*.
 uix *pw*: uis *P*. cyclada *PSg*: cyclade *pw*. 564. latuisse
Schrader. 565. hictetrice *P*, HIC TET. *S*, hicteticae *ω*.
 longo *v* *ς*. 569. haec *pw* *ς*: nec *PS* *ς*. ignorat *ω* *ς*: igno-
 rant *P* *ς* *fg*. minatur *ς*.

qui mensis damnis, quae dentur tempora lucro;
 illius occursus etiam vitare memento,
 in cuius manibus, ceu pingua sucina, tritas
 cernis ephemeridas, quae nullum consulit et iam
 consulitur, quae castra uiro patriamque petente 575
 non ibit pariter numeris reuocata Thrasylli.
 ad primum lapidem uectari cum placet, hora
 sumitur ex libro; si prurit frictus ocelli
 angulus, inspecta genesi collyria poscit.
 aegra licet iaceat, capiendo nulla uidetur 580
 aptior hora cibo, nisi quam dederit Petosiris.
 si mediocris erit, spatium lustrabit utrumque
 metarum, et sortes ducet frontemque manumque
 praebebit uati crebrum poppysma roganti.
 diuitibus responsa dabit Phryx augur et inde 585
 conductus, dabit astrorum mundique peritus
 adque aliquis senior, qui publica fulgura condit.
 plebeium in circo positum est et in aggere satum.
 quae nudis longum ostendit ceruicibus aurum,
 consulit ante falas delinorumque columnas, 590
 an saga uendenti nubat caupone relicto.

Hae tamen et partus subeunt discrimen et omnis
 nutricis tolerant fortuna urgente labores:
 sed iacet aurato uix ulla puerpera lecto.
 tantum artes huius, tantum medicamina possunt, 595

572. et iam *Pg.* 573. sucina *Pafg*: succina *ω.* 575. que *Pg.*
 patriamue *H. Valesius Jacobs (Matthiae misc. phil. I p. 82).*
 576. thrasilli *PSg.* 577. conplacet *P.* 578. prurit *pw*: purit *P.*
 579. gen-esi *P.* poscunt *c. gloss.* poscit *P.* 581. Petosiris *fghg*:
 Petosyris *PSω.* 582. lustrabit *pw*: lustrauit *P.* utrumque *ς.*
 583. sortes in *litura p.* 584. poppysma *ς*: poppisma *Pω.*
 sonanti *Manso verm. Abhdlgen p. 242.* 585. dabit *fhg*: dabunt *Pω,*
 feret *ςg.* inde *PΣω*: Indus *gς.* 589. nullis *Salmasius exerce.*
Plin. p. 912. annum *Is. Vossius ad Catull. p. 304,* armum *Madwig*
opp. II p. 198. 590 *Seruius ad Verg. Aen. IX, 705.* 591. saca *S.*
 592—594 *om. g.* 592. hae *ω*: haec *PSg.*

quae steriles facit adque homines in uentre necandos
 conducit. gaude, infelix, adque ipse bibendum
 porrige quidquid erit; nam si distendere uellet
 et uexare uterum pueris salientibus, esses
 Aethiopis fortasse pater, mox decolor heres 600
 inpleret tabulas numquam tibi mane uidendus.
 transeo suppositos et gaudia uotaque saepe
 ad spurcos decepta lacus, saepe inde petitos
 pontifices, Salios Scaurorum nomina falso
 corpore laturos. stat Fortuna inproba noctu 605
 adridens nudis infantibus, hos fouet omnis
 inuoluitque sinu, domibus tunc porrigit altis
 secretumque sibi mimum parat, hos amat, his se
 ingerit utque suos semper producit alumnos.
 hic magicos adfert cantus, hic Thessala uendit 610
 philtera, quibus ualeat mentem uexare mariti
 et solea pulsare natis; quod desipis, inde est,
 inde animi caligo et magna obliuio rerum,
 quas modo gessisti. tamen hoc tolerabile, si non
 et furere incipias, ut auunculus ille Neronis, 615
 cui totam tremuli frontem Caesonia pulli
 infudit: quae non faciet quod principis uxor?

596. sterilem *dς.* et quae *cod. Gaibacensis* 2, *Lubinus.*

601. inpleret *S.* *post* 601 *leguntur in a:*

Semper aquam portes fimosa [rimosa] ad dolia, semper
 istud onus subeas ipsis manantibus urnis,

quo rabidus nostro [rostris] Phalarim ede [de rege] dedisti.

idem *uss.* *post* 614 *leguntur in h codd. Vallae Plathneri, tribus*
Achaintrii. 603. lacus saepe *ghv codex Zwickauensis apud*

Cortium ad Lucan. I, 521: lacu sa... *P,* lacus atque *pw.*

604. Salios *pw:* alios *P,* altos *Ruperti.* 605. inproba *Pf.*

606. omnis *Pf:* omnes *pw,* ulnis *Markland ad Stat. silu. V, 3, 209.*
Dusaulx Heinrich. 609. atque *ς.* semper *Pw:* ridens *ς.*

611. ualeat *Pw:* ualeant *ς.* 612. natis *P:* nates *pw.* desipis

e corr. p. 614. tollerabile *P.* 615. auunculus *pw:* auunculis *Pg.*

616 *sq. myth. Vatic. III p. 239.* cui — infudit *Seruius ad Verg.*

Aen. IV, 516. 617. quae — uxor *Seruius ad Verg. Aen. VII, 581.*

que *P.*

ardebant cuncta et fracta conpage ruebant
 non aliter quam si fecisset Iuno maritum
 insanum. minus ergo nocens erit Agrippinae 620
 boletus, siquidem unius praecordia pressit
 ille senis tremulumque caput descendere iussit
 in caelum et longa manantia labra saliuā:
 haec poscit ferrum atque ignes, haec potio torquet,
 haec lacerat mixtos equitum cum sanguine patres. 625
 tanti partus equae, tanti una uenefica constat.

Oderunt natos de pellice; nemo repugnet,
 nemo uetet, iam iam priuignum occidere fas est.
 uos ego, pupilli, moneo, quibus amplior est res,
 custodite animas et nulli credite mensae; 630
 liuida materno feruent adipata ueneno.
 mordeat ante aliquis quidquid porrexerit illa
 quae peperit, timidus praegustet pocula papas.
 fingimus haec altum satura sumente cothurnum
 scilicet, et finem egressi legemque priorum 635
 grande Sophocleo carmen bacchamur hiatu
 montibus ignotum Rutulis caeloque Latino.
 nos utinam uani! set clamat Pontia "feci,
 confiteor, puerisque meis aconita paraui,
 quae depraensa patent. facinus: tamen ipsa peregi." 640

621. praessit P. 622. ascendere *Hier. Grossetius Lislacus (Goldasti philol. opp. cent. p. 358)*, ascendere *Clauerius ad Claudian. p. 126. Gruterus suspic. II, 16.* 623. longa — saliuā *PSf5*, longam — saliuam *ω N. Heinsius ad Ouid. met. VI, 312.* 626. partus aequae P. tanti *PSg*: quantum *abcfhw*, quanti *d5*. uenefica *pω*: benefica *Pg*. 627. pellice *P5*. 629. eg.o P. 631. leuida *Probus*. 632. 633 a 2 manu add. *pg*, om. P 6 codd. apud *Achaintre*. 'hi duo, inquit *Probus*, uersiculi in aliis non sunt.' *Valla. eicit Paldamus (Zeitschr. f. Alterth. Wiss. 1838 p. 1143).* sorbeat *Schurzfleisch*. 634. satura f: satyra *Pω*. cothurnum *Pfg*. 635. scilicet et finem egressi *Pfg*: scilicet egressi et finem *ω*, scilicet egressi finem *b5*. 638. uanis et *Pg*. 640. depraensa P. facinus tantum *Guietus Heinrich*, facinus calidum *Iacobs animm. anth. Gr. III, 2 p. 8.*

tune duos una, saeuissima uipera, cena?
 tune duos? "septem, si septem forte fuissent."
 credamus tragicis quidquid de Colchide torua
 dicitur et Progne. nil contra conor; et illae
 grandia monstra suis audebant temporibus, sed 645
 non propter nummos. minor admiratio summis
 debetur monstris, quotiens facit ira nocentem
 hunc sexum; rabie iecur incendente feruntur
 praecipites, ut saxa iugis abrupta, quibus mons
 subtrahitur cliuoque latus pendente recedit. 650
 illam ego non tulerim, quae computat et scelus ingens
 sana facit. spectant subeuntem fata mariti
 Alcestim et, similis si permutatio detur,
 morte uiri cupiant animam seruare catellae.
 occurrent multae tibi Belides atque Eriphylae 655
 mane, Clytaemnestram nullus non uicus habebit.
 hoc tantum refert, quod Tyndaris illa bipennem
 insulsam et fatuam dextra laeuaque tenebat;
 at nunc res agitur tenui pulmone rubetae,
 sed tamen et ferro, si praegustabit Atrides 660
 Pontica ter uicti cautus medicamina regis.

641 sq. tune — duos *Priscianus VII*, 6, 28 p. 745, *XVII*, 1, 3 p. 1036, *XVII*, 9, 59 p. 1064. 643. torua *PS*ω: saeua ζ, tetra *Burmannus ad anth. Lat. II* p. 448. 644. progne *PS*ω: procne ζ. 647. nocentem *p*ω: nocentes *Pf*. 648. et rabie *ad*ζ. rabie *p*ω: rahiem *Pf*. iecur inpendere *Pf*. 652 sq. spectant — Alcesten *schol. Stat. Theb. VI*, 380. subeuntem fata *p*ω: subeuntem et fata *P*, subeuntem et fama *g*. 653. Alcestim *PS*f*g*: Alcestem *p*ω. 654. cupiant *Paf*gζ: cupient ω. 656. Clytemnestram *P*. 658. inuisam *dg*ζ. laeua dextraque ζ. leuaque *P*. 659. ad *Pfg*. 660. praegustabit *P*: praegustaret *p*ω, praegustarit *Markland epist. crit. p.* 139.

Iuni Iuu. Saturar. lib. II explicit. Incipit lib. III. Feliciter *P*.

D. IVNII IVVENALIS
S A T V R A R V M

LIBER TERTIVS.

S A T V R A VII.

Et spes et ratio studiorum in Caesare tantum.
 solus enim tristes hac tempestate Camenas
 respexit, cum iam celebres notique poetae
 balneolum Gabiis, Romae conducere fornus
 temptarent, nec foedum alii nec turpe putarent 5
 praecones fieri, cum desertis Aganippes
 uallibus esuriens migraret in atria Clio.
 nam si Pieria quadrans tibi nullus in umbra
 ostendatur, ames nomen uictumque Machaerae,
 et uendas potius, commissā quod auctio uendit 10
 stantibus, oenophorum tripodes armaria cistas,
 Alcithoen Pacci, Thebas et Terea Fausti.

Sat. VII. De sterilitate studiorum P.

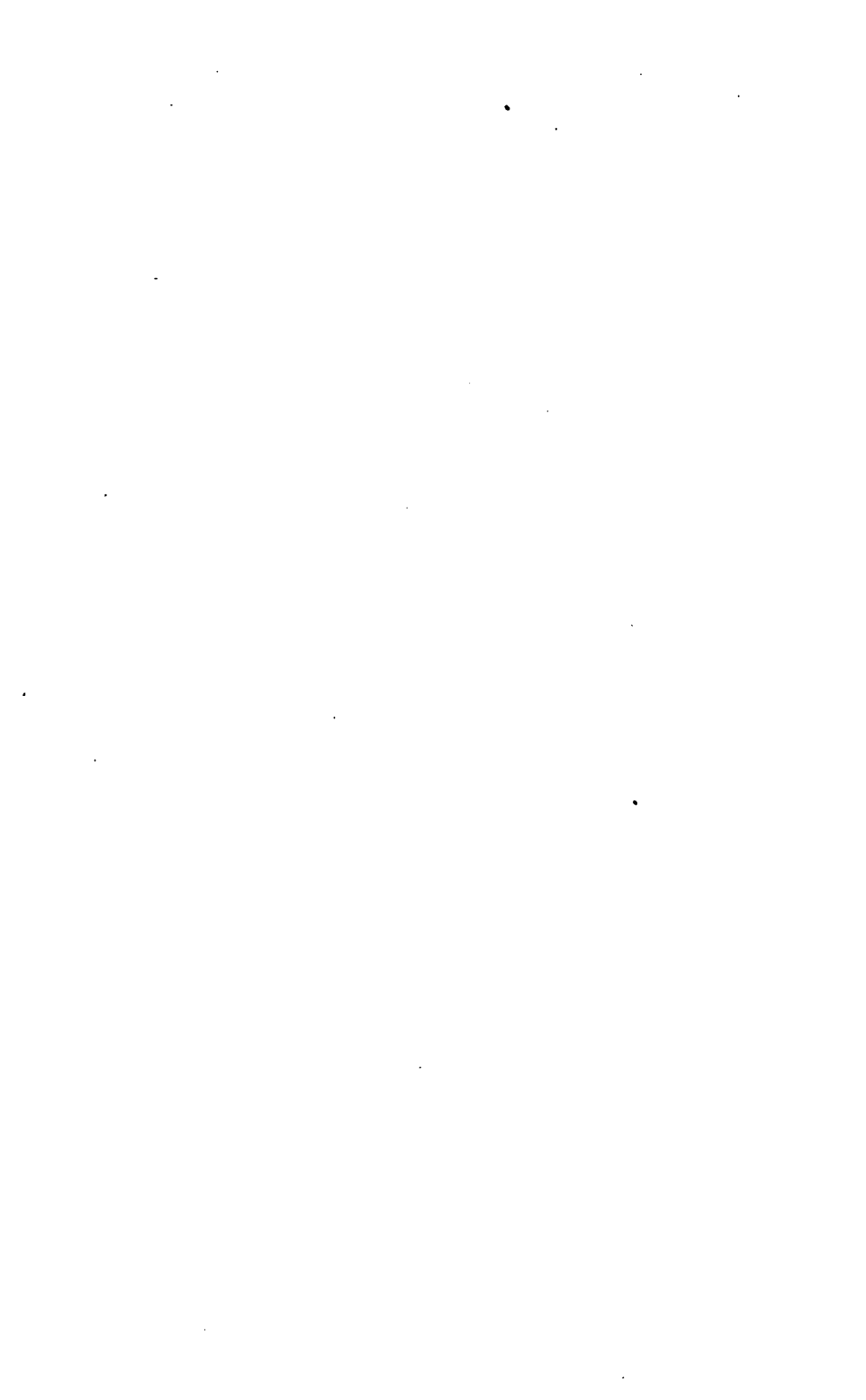
1. ce.sare P. tantum est ζ. 2. hac pω: ac Pgς. 3. noti
 celebresque dfg, multi celebresque bcς. 4. 'BALNEOLVM. G.
 in alio Gabiis' schol. fornus PSg: furnos pω. 5. f.dum P,
 fedum p. 7. uallibus pω: ballibus Pg. 8. umbra Pgh: arca ω.
 9. ame.s P. machere P, Magiri Heinrich. 10. commista
 F. W. E. Rostius (programm. Lips. 1805). 11. tripedes Pg, ri-
 pides f Boissonade ad Herodian. p. 118. 12. alcithoen g Rut-
 gersius uarr. lectt. II, 17: alcitheon P, alchitheon S, Alcinoen siue
 Alchinoen adfw, Altionem bc, Alcionem ζ. pacci P: P. S,
 Bacchi pω, Bassi C. Valesius.

hoc satius, quam si dicas sub iudice "uidi,"
 quod non uidisti. faciant equites Asiani,
 [quamquam et Cappadoces, faciant equitesque Bithyni], 15
 altera quos nudo traducit Gallia talo.
 nemo tamen studiis indignum ferre laborem
 cogetur posthac, nectit quicumque canoris
 eloquium uocale modis laurumque momordit.
 hoc agite, o iuuenes! circumspicit et stimulat uos 20
 materiamque sibi ducis indulgentia quaerit.
 si qua aliunde putas rerum exspectanda tuarum
 praesidia, atque ideo crocea membrana tabella
 impletur, lignorum aliquid posce ocius et quae
 componis dona Veneris, Telesine, marito, 25
 aut clude et positos tinia pertunde libellos.
 frange miser calamos uigilataque proelia dele,
 qui facis in parua sublimia carmina cella,
 ut dignus uenias hederis et imagine macra.
 spes nulla ulterior; didicit iam diues auarus 30
 tantum admirari, tantum laudare disertos,
 ut pueri Iunonis auem. sed defluit aetas
 et pelagi patiens et cassidis atque ligonis.
 taedia tunc subeunt animos, tunc seque suamque
 Terpsichoren odit facunda et nuda senectus. 35

13 sq. hoc — uidisti *Priscian. XV, 4, 23 p. 1015.* 14 sq. equites
 Bithyni — equitesque Asiani *C. F. Hermannus de codd. Iuuenal. p. 19.*
 15. post quamquam *distinxit Wakefield silu. crit. IV p. 78.*
 15 spurium iudicant *Pinzger de uss. spur. p. 10. Heinrich.* bi-
 tini *PS.* 16. Gallia *pω: gallica PSgh Rigaltius.* 18. cogetur *pω:*
 cogitur *P.* posthaec *adζ.* canoris *pω: canores P.* 20. o iu-
 uenes *pωS: iuuenes P.* uos *Pfgζ, nos ω.* 22. exspectanda *ω:*
 spectanda *Pζ.* 23. crocea — tabella *Pf: croceae — tabellae ω,*
 croceae *p, tabellae S.* 24. impletur *pω: implentur PS.*
 25. conscribis *acdζ.* 26. clude *PSfg: claude ω.* tinia *Pg:*
 tinea *pω.* 28. sella *Valesius (Valesiana p. 181).* 30 sq. di-
 dicit — disertos *Priscian. XIV, 6, 54 p. 1002.* 30. nam *ζ.*
 34. tedia *PS.* 35. terpsichoren *Pω.* nuda *P.*

Accipe nunc artes. ne quid tibi conferat iste,
 quem colis et Musarum et Apollinis aede relictā,
 ipse facit uersus atque uni cedit Homero
 propter mille annos, et, si dulcedine famae
 succensus recites, maculosas commodat aedes. 40
 haec longe ferrata domus seruire iubetur,
 in qua sollicitas imitatur ianua portas.
 scit dare libertos extrema in parte sedentis
 ordinis et magnas comitum disponere uoces.
 nemo dabit regum, quanti subsellia constant 45
 et quae conducto pendent anabathra tigillo
 quaeque reportandis posita est orchestra cathedris.
 nos tamen hoc agimus tenuisque in puluere sulcos
 ducimus et litus sterili uersamus aratro.
 nam si discedas, laqueo tenet ambitiosum 50
 [consuetudo mali, tenet insanabile multos]
 scribendi cacoethes et aegro in corde senescit.
 sed uatem egregium, cui non sit publica uena,
 qui nihil expositum soleat deducere, nec qui
 communi feriat carmen triuiale moneta, 55
 hunc, qualem nequeo monstrare et sentio tantum,
 anxietate carens animus facit, omnis acerbi
 inpatiens, cupidus siluarum auidusque bibendis

36. tunc ζ . post artes interpunxit Maduig opp. II p. 176.

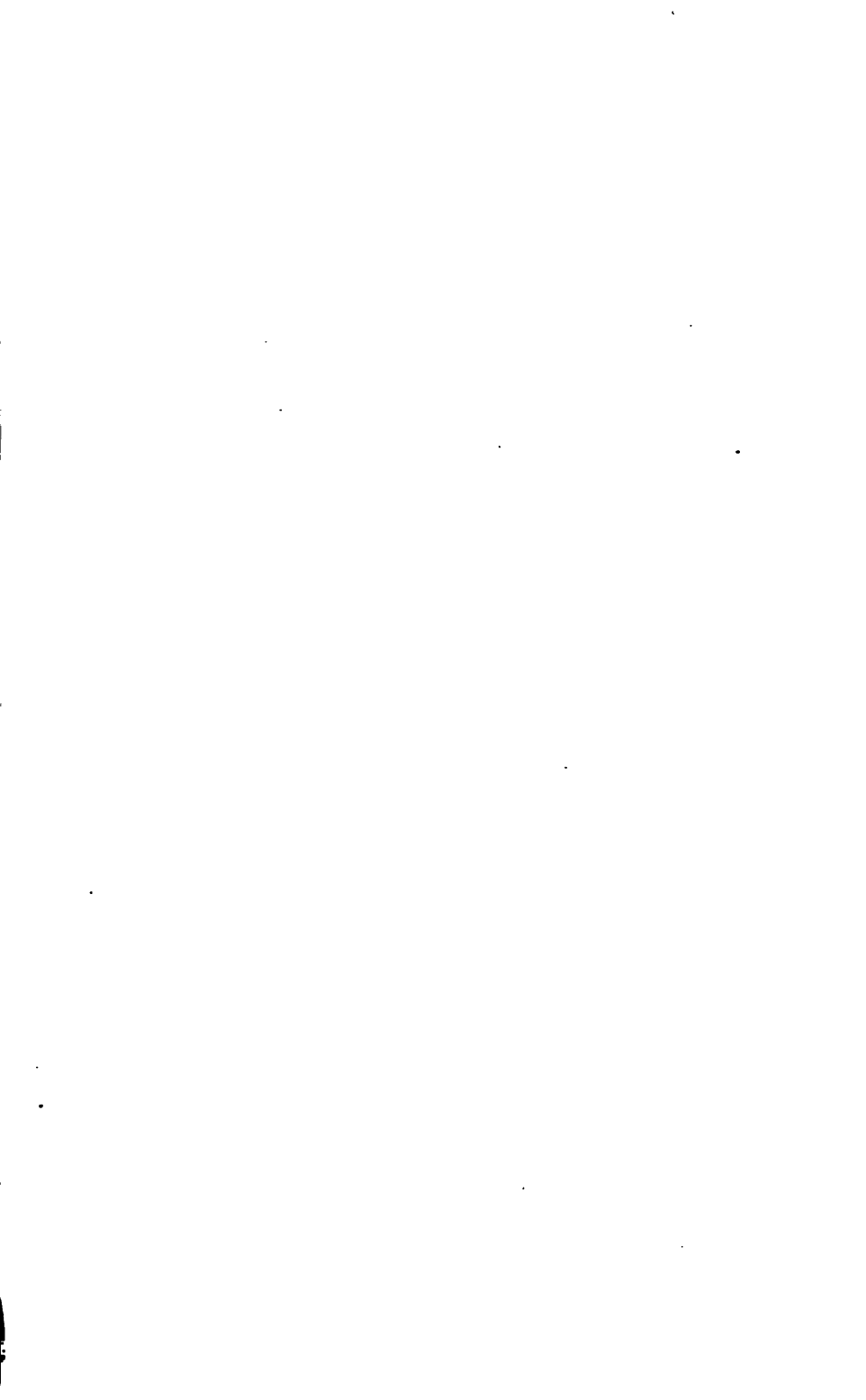
38. ipse Pw : ipsae p . 39. et $P\zeta$: at $bog\zeta$, aut $adf\zeta$, sed ζ , ac $h\zeta$. fame P . 40. maculosas Heinrich comm. I p. 22 sqq.: 'M. alii sordibus dix. alii pictas' schol., maculosos f , Maculonis $Pg\zeta$, Maculonus w . 41. haec $f\zeta$: haec P , ac w . feriata $F.W.E.$ Rostius (progr. Lips. 1805 p. 5). 45. quanti. subsella P .

constant $Sp\epsilon fghw$: constat P , constant ζ . 46. anabathra w : anabatra P , anabatra $p\zeta$, anabethra Valesius Valesian. p. 208.

48. tenuisque scripsi: tenui.que P , tenuique w . 50. ambitiosum scripsi: ambitiosi PSw , quod a correctore illatum est, postquam 51, quem spurium iudico, additus est. 52. chacoetes PS , chachetes $p\zeta$. aegroque ζ . aegre Graevius. 53. aegregium PS . 55. triuiale. P . 56 Priscian. XVIII, 29, 291 p. 1207. 58. inpatiens Sg : impaciens Pf . auidusque S : aptusque Pw . bibendis pw : uiuendis P .

fontibus Aonidum. neque enim cantare sub antro
 Pierio thyrsumque potest contingere sana 60
 paupertas adque aeris inobs, quo nocte dieque
 corpus eget. satur est, cum dicit Horatius "euhoe!"
 qui locus ingenio, nisi cum se carmine solo
 uexant et dominis Cirrae Nysaeque feruntur
 pectora uestra duas non admittentia curas? 65
 magnae mentis opus nec de lodice paranda
 attonitae, currus et equos faciesque deorum
 aspicere et qualis Rutulum confundat Erinys.
 nam si Vergilio puer et tolerabile deesset
 hospitium, caderent omnes a crinibus hydri, 70
 surda nihil gemeret graue bucina. poscimus ut sit
 non minor antiquo Rubrenus Lappa cothurno,
 cuius et alueolos et laenam pignerat Atreus.
 non habet infelix Numitor quod mittat amico,
 Quintillae quod donet habet, nec defuit illi 75
 unde emeret multa pascendum carne leonem
 iam domitum. constat leuiori belua sumptu
 nimirum, et capiunt plus intestina poetae.
 contentus fama iaceat Lucanus in hortis

60. Pierio ω : Plerio *PS*. tyrsumque *P* ζ : thyrsumue ω .
 sana $\Sigma\omega$: saeua $\zeta\zeta$, maesta *P* ζ . 61. inobs *P*. 62. *Sidon*.
Apollin. epp. VIII, 91: 'Quia forsitan satiricum illud de satirico
 non recordaris: satur est cum dicit Horatius euhoe.' oratius *Pf*.
 euhoe *Pg* ζ *Marcilius ad Pers. I*, 23. *Mitscherlich ad Hor. c. II*, 19, 7:
 heuhoe *af* ζ , ohe ω , aehoe *Toup emendd. in Hesych. III* p. 383.
 63. qui *P* ζ : quis *p\omega*. 64. Chyrrae *PS*. nysaeque *P*.
 65. uestra *PSabcdfgh*: nostra ω . admittentia *P*. 66. nec *p\omega*:
 ne *P*. lodice *p\omega*: lodice *P*, codice Σ . 68. erynis *P*, erinis ω .
 69. Vergilio *g*: Vergilio *P*, Virgilio *p\omega*. deesset *P*: desit ω .
 70. hospitium caderent *p\omega*: ospitium aderent *P*. 71. bucina *Pfg* ζ :
 buccina ω . 72. Rabienuus *Dorleans ad Tac. ann. I* p. 22. co-
 thurno *PSfg*. 73. alueolos *Pg*: alueolus *f*, albiolos *p\omega*. lenam *P*.
 Atreus *Sp\omega*: treus *P*. 75. Quintillae *p\omega*: Quintilae *PSf*.
 75 *sqq.* nec — poetae *Priscian. VII*, 13, 69 p. 766. 78. cupiunt
cod. Norimbergensis 1. Heinrich animm. in auctt. uett. p. 109.

marmoreis, at Serrano tenuique Saleio 80
gloria quantalibet quid erit, si gloria tantum est?
curritur ad uocem iucundam et carmen amicae
Thebaidos, laetam cum fecit Statius urbem
promisitque diem: tanta dulcedine captos
adfcit ille animos tantaque libidine uolgi 85
auditur; sed cum fregit subsellia uersu,
esurit, intactam Paridi nisi uendit Agauen.
ille et militiae multis largitus honorem
semenstri uatum digitos circumligat auro.
quod non dant proceres, dabit histrio. tu Camerinos 90
et Baream, tu nobilium magna atria curas?
praefectos Pelopea facit, Philomela tribunos.
haut tamen inuideas uati, quem pulpita pascunt.
quis tibi Maecenas, quis nunc erit aut Procleius
aut Fabius, quis Cotta iterum, quis Lentulus alter? 95
tunc par ingenio pretium, tunc utile multis
pallere et uinum toto nescire Decembri.

Vester porro labor fecundior, historiarum
scriptores? petit hic plus temporis adque olei plus.

80. marmoreus ζ Gronouius obs. III, 13. Burmannus ad anth. Lat. II p. 66. at PSg: et ω . serrano PS: Sarrano ω . saleio Sg Valla: Salmo P, saltio f, salino p (suprascr. saleio) ω Σ.
82 sq. curritur — Thebaidos Priscian. XVII, 15, 90 p. 1077.
iocundam f ζ . 83. cum fecit Pw: fecit cum ad ζ Santen ad Terent. Maur. p. 262. uolgi P: uulgi p ω . 87. ni ad ζ . uendit Pdfgh: uendat ω . 88. moestis Heinrich. largitus g Rubenius de re uestiaria I, 15 p. 94. Salmasius exerc. Plin. p. 450. Schrader: largitur Pw. honorem et Iacobs (Matthiae misc. phil. I p. 81).
89. semestri uatum digitos ω , semenstri uatum digitos p in marg.: semenstri gitos uatum P, SEMENS. V. S, semenstri digitos uatum p. semestris Salmasius exerc. Plin. p. 450. Masson uita Plin. p. XXXII ed. Arniz. Heinrich., semestrem Rubenius de re uest. I, 15 p. 94. 91. baream PSf: barea g, Bareas ω . 92. philomella P, Philomena ζ . 93. haut Pa. inuidia suaa P. uati p.
94. mecenas P. 96. nunc utile H. Valesius. 97 Priscian. VII, 12, 61 p. 762. 99. post scriptores interrogandi signum posuit Heinrich.

nullo quippe modo millensima pagina surgit 100
 omnibus et crescit multa damnosa papyro;
 sic ingens rerum numerus iubet atque operum lex.
 quae tamen inde seges, terrae quis fructus apertae?
 quis dabit historico, quantum daret acta legenti?
 "Sed genus ignauum, quod lecto gaudet et umbra." 105
 dic igitur, quid causidicis ciuilia praestent
 officia et magno comites in fasce libelli?
 ipsi magna sonant, sed tum cum creditor audit
 praecipue, uel si tetigit latus acrior illo,
 qui uenit ad dubium grandi cum codice nomen. 110
 tunc immensa caui spirant mendacia folles
 conspuiturque sinus; ueram depraendere messem
 si libet, hinc centum patrimonia causidicorum,
 parte alia solum russati pone lacernae.
 consedere duces, surgis tu pallidus Ajax 115
 dicturus dubia pro libertate bubulco
 iudice. rumpe miser tensum iecur, ut tibi lasso
 figantur uirides, scalarum gloria, palmae.
 quod uocis pretium? siccus petasunculus et uas
 pelamydum, aut ueteres, Maurorum epimenia, bulbi, 120
 aut unum Tiberi deuectum, quinque lagonae.

100 *Seruius ad Verg. Aen. IV, 98. schol. Lucani I, 334.* nullo
 quippe modo *P Seruius schol. Luc.*: nulla quippe modo *g*, nullo
 quidem modo *h*, namque oblita modi *ω*. millensima *P*.
 101. multa crescit *ghς Cortius ad Lucan. I, 395.* 105. tuto *cdhς*.
 106. praestent *Pg*: praestant *ω Wunderlich obs. Tibull. I, 7, 21.*
 108. tum *P*: tunc *ω*. 109. acrior *ω*: acrior *P*, aecrior *p*. ille
Heinrich. 110. quid *S*. 112 *sq.* ueram — libet *Seruius ad Verg.*
georg. IV, 231. depraendere *P*. 114. solium *H. Valesius.*
 rus satipone *ω* 'satip. p. n. uillae' *schol. cod. Dresd. D 153.* lacer-
 nae *PS*: lacertae *ω*. 115. surgis *pω*: surg* *P*, surges *cς*, sur-
 git *f*. 116. Bubulco *Heinrich.* 119. ficus *cod. Canteri prob.*
Scriuerius. 120. paelamidum *P*. aut *Pfg*: et *ω*. Mauro-
 rum *Pac*: Afrorum *ω*. bulbi *PSω*: bulli *ς*, 'bulli, χρυσόχά-
 ρυποι' *gloss. H. Steph. p. 27. cf. Lipsius epist. quaest. IV, 25.*
 121. lagonae *Pf*: lagunae *g*, lagenae *ω*.

si quater egisti, si contigit aureus unus,
 inde cadunt partes ex foedere pragmaticorum.
 Aemilio dabitur quantum licet, et melius nos
 egimus. huius enim stat currus aeneus, alti 125
 quadriuges in uestibulis, adque ipse feroci
 bellatore sedens curuatum hastile minatur
 eminus et statua meditatur proelia lusca.
 sic Pedito conturbat, Matho deficit, exitus hic est
 Tongilii, magno cum rhinocerote lauari 130
 qui solet et uexat lutulenta balnea turba
 perque forum iuuenes longo premit assere Medos,
 empturus pueros argentum murrina uillas;
 spondet enim Tyrio staltaria purpura filo.
 et tamen est illis hoc utile, purpura uendit 135
 causidicum, uendunt amethystina, conuenit illis
 et strepitu et facie maioris uiuere census,
 sed finem impensae non seruat prodiga Roma.
 fidimus eloquio? Ciceroni nemo ducentos
 nunc dederit nummos, nisi fulserit anulus ingens. 140
 respicit haec primum qui litigat, an tibi serui
 octo, decem comites, an post te sella, togati
 ante pedes. ideo conducta Paulus agebat

122. contingit *P*. 123. ex foedere *Pg*: in foedere *abcfhw*, in
 foedera *dvz*. 124. licet *Pabcz*: libet *gh* Heinrich, petet *dfw*.
 at Cramerus, Ruperti. 125. si egimus Manso verm. *Abhdigen*
p. 250. 128. statuā. *P*. 129. Priscian. VIII, 6, 31 *p.* 801:
Iuuenalis in tertio: sic Matho deficit. delicit Lubinus.
 130. Tongilii scripsi: tongila. *P*, tongilli *pw*. rinoceronte *P*.
 132. praemit *P*. Moesos Lipsius *epist. quaest. IV*, 25.
 133. murrina *Pfg*: mirrina *pw*. 134. splendet *gh*. stalt-
 aria *Pz*: staltaria *w* 'staltaria, uestis piratica.' gloss. Isidori.
 138 *spurium indicat Heinrich*. 139 *sq.* Priscian. XVIII, 25, 244
p. 1191. fidimus eloquio *Pg* Priscianus: ut redeant ueteres *w*.
 140. anulus *fg*: annulus *w*. 142. an post te sella *Pgz*: an posita
 sella *abcdfw*, posita an sit sella *z* Scioppius *uerisim. IIII*, 10, post
 te an sit sella *z*. Agroetius *de orthograph. p.* 2274 'circum pedes
 sunt obsequia seruorum, antepedes amicorum. Iuuenalis: togati ante-
 pedes.' 'antepedes, obsequia amicorum.' gloss. Isidori.

sardonyche, adque ideo pluris quam Gallus agebat,
 quam Basilus. rara in tenui sacundia panno. 145
 quando licet Basilo flentem producere matrem?
 quis bene dicentem Basilum ferat? accipiat te
 Gallia uel potius nutricula causidicorum
 Africa, si placuit mercedem ponere linguae.
 Declamare doces? o ferrea pectora Vetti, 150
 cum peremit saeuos classis numerosa tyrannos!
 nam quaecumque sedens modo legerat, haec eadem stans
 perferet adque eadem cantabit uersibus idem.
 occidit miseros crambe repetita magistros.
 quis color et quod sit causae genus atque ubi summa 155
 quaestio, quae ueniant diuersae forte sagittae,
 nosse uelint omnes, mercedem soluere nemo.
 "mercedem appellas? quid enim scio?" "culpa docentis
 scilicet arguitur, quod laeua parte mamillae
 nil salit Arcadico iuueni, cuius mihi sexta 160
 quaque die miserum dirus caput Annibal inplet,
 quidquid id est de quo deliberat, an petat urbem
 a Cannis, an post nimbos et fulmina cautus
 circumagat madidas a tempestate cohortes.
 quantum uis stipulare, et protinus accipe, quid do, 165

144. Gallus *Pfgh*: Cossus *bcdw*. 146. flentem Basilo *abcw*.
 producere *Pg*: deducere *w*. 147. feret *ç*. 148 *Priscianus*
de uss. Aen. 9 p. 1262 *P.* 104 *L.* 149. ponere *P*: imponere *w*.
 150. Vetti *Pç*: Vecti *w*. peremit *Pf*. 153. proferet *ç*. can-
 tauit *P*. idem *scripsi*: isdem *Pw*. 154. crambe *ç* *Politianus*
misc. 33: crambre *P*, grambræ *f Valla*, cambre *w*. 156. diuersae
 forte *P*: diuersae parte *fç*, diuersa parte *w*, diuersa a parte
E. G. Weberus. 157. uelint *Pithoeus*: uelunt *P*, uolunt *pw*.
 158 *sq.* culpa — salit *schol. Pers. II*, 53. 159 *sq. Fulgentius*
myth. II, 9: 'Vnde et Iuuenalis ait: si laeua parte papillae nil salit
 Arcadico iuueni.' laeua *pw*: leue *P*. parta *Pgh*: in parte *w*
schol. Persii. 160. Arcadio *ç*. 161. quaque *pw*: quamque *P*.
 Annibal *P*. 162. deliberat *pw*: liberat *P*. 163. nimbos *P*.
 fulgura *g*. 165 *sq.* quantum — audiat *Priscian. XVIII*, 19, 149
p. 1164. accipe *pw*: accipere *P*. quid do *P Priscianus*,
 quiddo *f cum glossa* 'flagellum', quiddam *codd. antiquissimi Vallaes*,
 quod do *pw*, quin do *Th. Mommsen*, 'quidum?' *Lachmann*.

ut totiens illum pater audiat." haec alii sex
 uel plures uno conclamant ore sophistae,
 et ueras agitant lites raptore relicto;
 fusa uenena silent, malus ingratusque maritus,
 et quae iam ueteres sanant mortaria caecos. 170
 ergo sibi dabit ipse rudem, si nostra mouebunt
 consilia, et uitae diuersum iter ingrediatur,
 ad pugnam qui rhetoricā descendit ab umbra,
 summula ne pereat, quā uilis tessera uenit
 frumenti; quippe haec merces lautissima. templa, 175
 Chrysogonus quanti doceat uel Polio quanti
 lautorum pueros, artem scindes Theodori.
 balnea sescentis et pluris porticus, in qua
 gestetur dominus, quotiens pluit — anne serenum
 exspectet spargatque luto iumenta recenti? 180
 hic potius, namque hic munda nitet ungulā mulae —,
 parte aliā longis Numidarum fultā columnis
 surgat et argentem rapiat cenatio solem.
 quanticumque domus, ueniet qui fercula docte
 componat, ueniet qui pulmentaria condiat. 185
 hos inter sumptus sestertia Quintiliano,
 ut multum, duo sufficient: res nulla minoris
 constabit patri, quam filius. unde igitur tot
 Quintilianus habet saltus? exempla nouorum
 fatorum transi. Felix et pulcher et acer, 190
 felix et sapiens et nobilis et generosus
 adpositam nigrae lunam subtexit alutae,
 felix orator quōquē maximus et iaculator

166. haec *Pg*: ast *pω*, ast haec *f*. 167. uel *PS*: et *ω*.
 173. rethorica *P*. descendat *Heinrich*. 174. summula *ω*:
 summauia *PS*, submola *Σ*. 175. laetissima *Schurzfleisch*.
 176. polio *P*. 177. scindes *correx*: scindens *PSω*.
 178. sescentis *PSfg*. 180. spargatue *Ruperti*. 181. spurium
censet Heinrich. 185. componit *gς*. condiat *Lachmann*: con-
 dit *Pω*, condat *cgς*. 190. pulcher *p*, pulcer *P*. 192. alute *P*.

et, si perfrixit, cantat bene. distat enim quae
sidera te excipiant modo primos incipientem 195
edere uagitus et adhuc a matre rubentem.
si fortuna uolet, fies de rhetore consul;
si uolet haec eadem, fies de consule rhetor.
Ventidius quid enim? quid Tullius? anne aliud quam
sidus et occulti miranda potentia fati? 200
seruis regna dabunt, captiuis fata triumphum.
felix ille tamen coruo quoque rarior albo.
penituit multos uanae sterilisque cathedrae,
sicut Thrasymachi probat exitus atque Secundi
Carrinatis: et hunc inopem uidistis, Athenae, 205
nil praeter gelidas ausae conferre cicitas.
di, maiorum umbris tenuem et sine pondere terram
spirantisque crocos et in urna perpetuum uer,
qui praeceptorem sancti uoluere parentis
esse loco! metuens uirgae iam grandis Achilles 210
cantabat patriis in montibus, et cui non tunc
eliceret risum citharoedi cauda magistri.
sed Rufum adque alios caedit sua quemque iuuentus,
Rufum, quem totiens Ciceronem Allobroga dixit.
Quis gremio Celadi doctique Palaemonis adfert 215
quantum grammaticus meruit labor? et tamen ex hoc

194. perfrixit *Sw*, 'perfrixit, περιψύγη' gloss. *H. Steph.* p. 157: perfrixit *P*. distat — uagitus *Seruius ad Verg. Aen. VI*, 129. mythogr. *Vatic. III* p. 201. 196. ex matre *cdz*. 198. fies *pw*: fiet *P*. 199. alius *P*. 201. triumphum *Pz*: triumphos *ω*. 203. penituit *PSf*. uane *P*. 204. thrasymachi *Pw*: thresimachi *bcgh*, lisimachi *pf*. 205. Carrinatis *PSw*: Carinatis *z*. post 205 quaedam excidisse putat *Heinrich*. 208. spirantisque reposui: spirandisque *PS*, spirantesque *pw*. det in urna *Wakefield silu. crit. II* p. 58. 210. achilles *pSw*: acilles *P*. 211. patriis *pw*: patris *P*. nunc *fz*. post 211 repetitur in *P* 196 postea deletus. etiam in *a* hic est *us. erasus*. 212. citharoedi *p*: citaroedi *P*. 213. cedit *P*. quemque *Pw*: quaeque *z*. 214. quem *Pg Rostius (progr. Lips. 1805 p. 20)*: qui *pw*. 'Allobroga, Gallus Rufus' gloss. *Isidori*. 215. Celadi *Pg*: Enceladi *pw*. palemonis *P*.

quodcumque est, minus est autem quam rhetoris aera,
 discipuli custos praemordet ἀκοινώητος,
 et qui dispensat, frangit sibi. cede, Palaemon,
 et patere inde aliquid decrescere, non aliter quam 220
 institor hibernae tegetis niueique cadurci,
 dummodo non pereat, mediae quod noctis ab hora
 sedisti, qua nemo faber, qua nemo sederet,
 qui docet obliquo lanam deducere ferro,
 dummodo non pereat totidem olfecisse lucernas, 225
 quot stabant pueri, cum totus decolor esset
 Flaccus et haereret nigro fuligo Maroni.
 rara tamen merces, quae cognitione tribuni
 non egeat. sed uos saeuas inponite leges,
 ut praeceptori uerborum regula constet, 230
 ut legat historias, auctores nouerit omnes
 tamquam unguis digitosque suos, ut forte rogatus,
 dum petit aut thermas aut Phoebi balnea, dicat
 nutricem Anchisae, nomen patriamque nouercae
 Anchemoli, dicat quot Acestes uixerit annis, 235
 quot Siculi Phrygibus uini donauerit urnas.
 exigite ut mores teneros ceu pollice ducat,
 ut si quis cera uultum facit, exigite ut sit
 et pater ipsius coetus, ne turpia ludant,
 ne faciant uicibus. non est leue tot puerorum 240

217. est autem quam *pw*: est quam *P*. rethoris *p*: retoris *P*.
 218. ἀκοινώητος *Grangaeus*: acoenonoetus *PgΣ*, acoenetus *dfΣ*,
 acoenetus ipse *abcw*. 219. frangit *fghwΣ*, frangat *PΣ*, franget *abcdΣ*.
 palaemon *P*. 222. medie *Pf*. oram *P*, ora *p*. 223. sederet *P*:
 sedebat *w*, sedebit *fg*. 226. quot *pw*: quod *P*. 231. storias *PS*.
 232. ut forte *pw*: sit forte *Pf*, si forte *gvΣ*. 233. Pauli balnea
G. Fabricius dēscr. urbis Romae 9 p. 185. 235. Anchemoli *Σ*:
 Archemori *PSw*, Anchemori *g*. quot *p*: quod *P*. annis *P*:
 annos *pw*. 236. quot *p*: quod *Pf*. Siculi *g C. Valesius*: Si-
 culis *P*, Siculus *w*. 238. uultum *P*: uultum *p*. 239. coe-
 tus *p*: cuetus *P*. 240 *sq.* 'Hi duo uersiculi Iuuenalis non sunt'
Valla.

obseruare manus oculosque in fine trementis.
 "haec," inquit, "cura; set cum se uerterit annus,
 accipe, uictori populus quod postulat, aurum."

S A T V R A VIII.

Stemmata quid faciunt? quid prodest, Pontice, longo
 sanguine censeri, pictos ostendere uultus
 maiorum et stantis in curribus Aemilianos
 et Curios iam dimidios umerosque minorem
 Coruinum et Galbam auriculis nasoque carentem? 5
 quis fructus, generis tabula iactare capaci
 [Coruinum, posthac multa contingere uirga]
 fumosos equitum cum dictatore magistrōs,
 si coram Lepidis male uiuitur? effigies quo

241. oculos — trementis *Seruius et Philargyrius ad Verg. ecl. III, 8. schol. Pers. I, 18.* trementis *P*5: trementes *pw*, patrantes *Ca-selius uarr. lectt. I, 9.* 242. at uos: haec cura *Schurzfleisch.* cura sed *cod. Vimariensis*: curas et *Pw*, curas sed *v*5, cures et *5*. 243. postulat aurum *pw*: postulaturum *P*.

Sat. VIII. De claritate natalium *Pb*.

1. Schemata *Alciatus parerg. II, 30.* 2. pictosque *5*. 3. stantis *P*: stantes *p*. 4. diuiduos *Heinsius adu. II, 19 p. 361.* umerosque minorem *P* *cod. Norimbergensis* 1: humeroque minorem *cod. Dresdensis D 155*, nasumque minorem *ω*. 5. Coruinum *P* *codd. Norimbergensis* 1. *Dresdensis D 155*. *5*: Coruini *pw*. carentem *p*: caretum *P*. 5 et 6 spurios censet *C. F. Hermannus (Rhein. Mus. N. F. VI. p. 454 sqq.)*. 7 *om. ω*, 2 *m. add. cd, exstat in PS codd. Vimar. Dresdensi D 155. Monac. 260. Norimb. 15, defendunt Lipsius epp. quaeest. IV, 15. Hand ad Stat. silu. I p. 206. Döderlein syn. IV p. 202.* 7 ante 5 poni iubet *Pinzger de uss. spur. p. 15 sqq. et ita codd. Monacensis 260 Dresdensis D 155.* 7 uestigium duplicis recensionis seruari uidetur *Paldamo (Zeitschr. f. Alterth. Wiss. 1838 p. 1144 s.)*. Coruinum *Pf*5, Fabricium *codd. Dresdensis D 155. Monacensis 280. Parisinus 8290 et Argentoratensis apud Oberlinum ad Ouid. trist. p. XIII sq. prob. Pinzger.* nomina tot, posse ac multa *Withofus con. I p. 114 sqq.* deducere *cod. Schegkii ad Vell. Pat. I, 13. Hildebrand ad Apul. I p. 779.* 8. fumosos *Pf*: famosos *pw*.

tot bellatorum, si luditur alea pernox 10
 ante Numantinos, si dormire incipis ortu
 luciferi, quo signa duces et castra mouebant?
 cur Allobrogicis et magna gaudeat ara
 natus in Herculeo Fabius lare, si cupidus, si
 uanus et Euganea quantumuis mollior agna, 15
 si tenerum attritus Catinensi pumice lumbum
 squalentis traducit auos, emptorque ueneni
 frangenda miseram funestat imagine gentem?
 tota licet ueteres exornent undique cerae
 atria, nobilitas sola est adque unica uirtus. 20
 Paulus uel Cossus uel Drusus moribus esto,
 hos ante effigies maiorum pone tuorum,
 praecedant ipsas illi te consule uirgas.
 prima mihi debes animi bona. sanctus haberi
 iustitiaeque tenax factis dictisque mereris, 25
 agnosco procerem; salue, Gaetulice, seu tu
 Silanus. quocumque alio de sanguine rarus
 ciuis et egregius patriae contingis ouanti,
 exclamare libet, populus quod clamat Osiri
 inuento. quis enim generosum dixerit hunc, qui 30
 indignus genere et praeclaro nomine tantum
 insignis? nanum cuiusdam Atlanta uocamus,
 Aethiopem cycnum, paruam extortamque puellam
 Europen, canibus pigris scabieque uetusta
 leuibus et siccae lambentibus ora lucernae 35
 nomen erit pardus tigris leo, si quid adhuc est

11. ortu *Pf*: ortus *pω*, hortus *d*. 14. lare *in litura p*.
 15. *schol. Lucani VII*, 192. euganea *pω*: eucanea *PS*.
 16. attritus *pω*: attritus *P*. 17. traducit *PSf*: producit *ω*, pro-
 ducat *d*g. 19. caere *P*. 21. paulus *pω*: palus *P*. es tu
H. Valesius. 24. tibi *H. Valesius*. 26. adgnosco *Sf*.
 agnosco. procerum *Reisig gramm. Lat. p.* 137. 27. Silanus *Pf*:
 Sillanus *bcdω*, Syllanus *ag*. quorumue *Schrader*. 32. atlanta *P*.
 33. cycnum *PSg*: cygnum *ω*. prauam *adfg* *Burmamnus ad*
Petron. I p. 325. 34. scabie *pω*: caue *P*.

quod fremat in terris uiolentius. ergo cauebis
et metues ne tu sic Creticus aut Camerinus.

His ego quem monui? tecum est mihi sermo, Rubelli
Blande. tumes alto Drusorum stemmate, tamquam 40
feceris ipse aliquid, propter quod nobilis esses,
ut te conciperet quae sanguine fulget Iuli,
non quae uentoso conducta sub aggere textit.
"uos humiles," inquis, "uulgi pars ultima nostri,
quorum nemo queat patriam monstrare parentis. 45
ast ego Cecropides." uiuas et originis huius
gaudia longa feras! tamen ima plebe Quiritem
facundum inuenies; solet hic defendere causas
nobilis indocti; ueniet de plebe togata,
qui iuris nodos et legum aenigmata soluat. 50
hic petit Euphraten iuuenis domitique Bataui
custodes aquilas armis industrius; at tu
nil nisi Cecropides truncoque simillimus hermae.
nullo quippe alio uincis discrimine, quam quod
illi marmoreum caput est, tua uiuit imago. 55
dic mihi, Teucrorum proles, animalia muta
quis generosa putet, nisi fortia? nempe uolucrem
sic laudamus equum, facili cui plurima palma
feruet et exultat rauco uictoria circo.
nobilis hic, quocumque uenit de gramine, cuius 60
clara fuga ante alios et primus in aequore puluis;

37. fremat *Padfg*: fremit ω . 38. tu sic *H. Iunius, Schrader*:
tu si *P*, tu sis *p\omega*, hic tu sis *Heinrich*. 39. quem *p\omega*:
quae *P*. 40. Blande *PS\omega*: Blance ζ , Plance ζ , Plaute *Lipsius*
ad Taciti ann. XIII, 19. stemmate *Pfg*: sanguine ω .
42. et te *Heinrich*. 43. sub aere ζ . 45. quaeat *P*. 47. ima
in litura *p*. 49. gente *abd\zeta*. togatus *Scriuerius, Heinrich*.
51. eu.raten *P*, eufraten *pcg*. bataui *p\omega*: atataui *P*, uataui *S*.
53. herme *P*. 57. putet *Pg\zeta*: putat ω . 58. facili *P\omega*: facile *p*,
facilis *Prateus*. 60 sq. cuius — puluis *Seruius ad Verg. Aen.*
XI, 706. 61. puluis *p\omega*: cuius *P*, cursus *Scriuerius*.

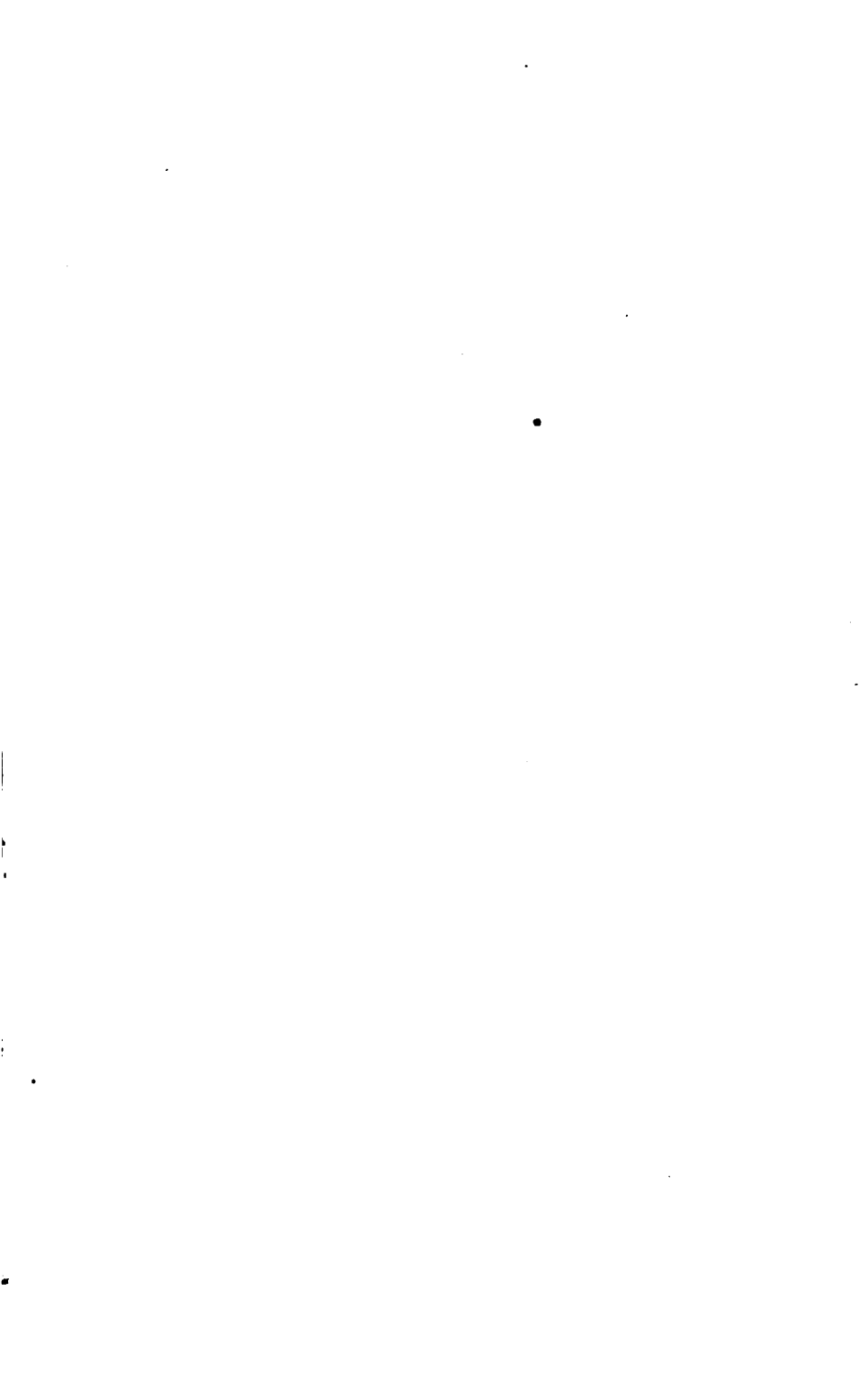
sed uenale pecus Coryphaei posteritas et
 Hirpini, si rara iugo Victoria sedit.
 nil ibi maiorum respectus, gratia nulla
 umbrarum; dominos pretiis mutare iubentur 65
 exiguis, trito ducunt epiredia collo
 segnipedes dignique molam uersare Nepotis.
 ergo ut miremur te, non tua, priuum aliquid da,
 quod possim titulis incidere praeter honores,
 quos illis damus ac dedimus, quibus omnia debes. 70

Haec satis ad iuuenem, quem nobis fama superbum
 tradit et inflatum plenumque Nerone propinquo;
 rarus enim ferme sensus communis in illa
 fortuna; sed te censeri laude tuorum,
 Pontice, noluerim sic ut nihil ipse futurae 75
 laudis agas. miserum est aliorum incumbere famae,
 ne conlapsa ruant subductis tecta columnis.
 stratus humi palmes uiduas desiderat ulmos.
 esto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem
 integer. ambiguae si quando citabere testis 80
 incertaeque rei, Phalaris licet imperet ut sis
 falsus et admoto dictet periuria tauro:
 summum crede nefas animam praeferre pudori
 et propter uitam uiuendi perdere causas.
 dignus morte perit, cenet licet ostrea centum 85
 Gaurana et Cosmi toto mergatur aeno.

62. coryphaei *fh* Schurzfleisch: 'C. coryfeorum' *schol.*, Coryphaeae
 Heinrich, coryte *P*, corythe *p*, Corythae *ω*. 63. Harpinnae
 Farnabius. 66. trito ducunt *pbcd/fh*ς; et trito *P*, ducunt *cod*.
Vlmensis, tritoque ducunt *ag*ς, tritoque trahunt *ω*. epiredia *ω*:
 ephiredia *PSb*, epiurbedia *ς*. 67. nepotis *pω*: nepotes *Pbfg*.
 68. priuum *Salmasius exercec. Plin. p. 61. cf. Oudendorp ad Apul. III*
p. 184. Doederlein Syn. III p. 343: primum *Pω*. 70. ac *Pω*: et *ς*.
 dahimus *Markland ad Stat. silu. I, 3, 62*. 71. stemma *Iacobus*
(Matthiae misc. phil. I p. 83). 72. plenumque *pω*: plerum-
 que *Pbfg*. 74. censeri *pω*: cen**** *P*. 80. si *pω*: st *P*.
 85 *Prician. XVIII, 2, 31 p. 1127*. tantum uel secum *Schrader*,
 nequam *Withofus coni. I p. 117 sq.* 86. Cosmi *pω*: Cosmo *PS*.

expectata diu tandem prouincia cum te
 rectorem accipiet, pone irae frena modumque,
 pone et auaritiae, miserere inopum sociorum.
 ossa uides rerum uacuis exucta medullis. 90
 respice quid moneant leges, quid curia mandet,
 praemia quanta bonos maneant, quam fulmine iusto
 et Capito et Numitor ruerint damnante senatu,
 piratae Cilicum. sed quid damnatio confert?
 96 praeconem, Chaerippe, tuis circumspice pannis, 95
 98 cum Pansa eripiat quidquid tibi Natta relinquit,
 iamque tace; furor est post omnia perdere naulon.
 non idem gemitus olim neque uulnus erat par
 damnorum sociis florentibus et modo uictis.
 plena domus tunc omnis, et ingens stabat acervos 100
 nummorum, Spartana chlamys, conchyilia Coa,
 et cum Parrasii tabulis signisque Myronis
 Phidiacum uiuebat ebur, nec non Polycliti
 multus ubique labor, rarae sine Mentore mensae.
 inde Dolabellae adque hinc Antonius, inde 105
 sacrilegus Verres referebant nauibus altis
 occulta spolia et plures de pace triumphos.
 nunc sociis iuga pauca bouum, grex paruus equarum

88. accipiet ω : accipiat P . 90. uidens $H. Valesius$. rerum Pg : regum ω . exucta $PSad\zeta$ $Heinsius$ ad $Ouid. met. XIII$, 208. *aduus. IIII*, 1 p. 559 sq.: exaucta g , exsuta $f\zeta$, exusta $bc\omega$, exhausta ζ .
 91. mandat P . 93. Numitor $PS\zeta$: tutor $\omega\Sigma$. 94. pirate P .
 95. 96 hoc ordine ponunt $P\omega$, uulgo transponuntur. 95. cherippe P .
 96. planta f . Natta $p\omega$: nata $Pdfg\zeta$. reliquid P , reliquit d , reliquit ω . 97. naulon P , naulom f , naulum $p\omega$. 98. nec $cfgh\zeta$.
 100. acervos b : acervus P , acervus $p\omega$. 101. chlamis $P\zeta$.
 concilia P , comecilia S , conchilia p . 102. Parrasii P . 103. fidiacum P . polycliti Pg : polycleti $p\omega$. 104. multus $p\omega$: multos PS . labor sine P spatio relicto, rarae *add. p.* laborae sine f . raro ζ . 105. Dolabellae adque *Ruperti*, Dolabella est adque P , Dolabella atque ω , Dolabellas atque *Scaliger*, Dolabellae statuariae hinc *Manso verm. Abhdngen* p. 245, Dolabellae atque inde *Döllenius Beitr.* p. 132, Dolabellae atque dehinc *Lachmann*. Dolabella ζ .

et pater armenti capto eripiatur agello,
 ipsi deinde lares, si quod spectabile signum. 110
 [si quis in aedicula deus unicus. haec etenim sunt
 pro summis, nam sunt haec maxima. despicias tu]
 forsitan inbellis Rhodios unctamque Corinthon
 despicias merito; quid resinata iuuentus
 cruraque totius facient tibi leuia gentis? 115
 horrida uitanda est Hispania, Gallicus axis
 Illyricumque latus; parce et messoribus illis,
 qui saturant urbem circo scenaeque uacantem.
 quanta autem inde feres tam dirae praemia culpaee,
 cum tenues nuper Marius discinxerit Afros? 120
 curandum inprimis ne magna iniuria fiat
 fortibus et miseris. tollas licet omne quod usquam est
 auri adque argenti, scutum gladiumque relinques.
 [et iaculum et galeam, spoliatis arma supersunt.]
 quod modo proposui, non est sententia, uerum est; 125
 credite me uobis solum recitare Sibyllae.
 si tibi sancta cohors comitum, si nemo tribunal
 uendit acersecomes, si nullum in coniuge crimen,
 nec per conuentus et cuncta per oppida curuis
 unguibus ire parat nummos raptura Celaeno, 130
 tu licet a Pico numeres genus, altaque si te
 nomina delectant, omnem Titanida pugnam

109. eripiatur *P*: eripietur *ω*. 111 et 112 *spurius* iudicat *Manso verm. Abhdlgen* p. 246. unus *Heinecke* anim. p. 34 *Heinrich*, qui haec — maxima eiciunt. haecce tamen *Pinzger de uss. spur.* p. 17 sq. 112 sq. pro summis. bellos Rhodios unctamque *omissis quae interposita leguntur C. F. Hermannus (Rhein. Mus. N. F. VI p. 457 sq.)*. 113. inbellis *f*: inbellis *P*, inbelles *p*. corinthon *f*: chorinton *P*, chorinthon *pd*, chorinto *S*, corintho *g*. 117. Illyricique *N. Heinsius ad Ouid. her. XII, 27*. 118. turbam *Dorleans ad Tucit. ann. XIV p. 730*. 122. tollas *pw*: tollas *P*. usquam *ω*: umquam *P*. 123. relinques *acdfgw*: relinquens *P*, relinquo *Sb*. 124 *spurius esse uidit Lachmann*. iaculum *P*: iacula *pw*. 125. uerum est *Pfgh*: est *om. ω*. sententia nostra *e cod. Scriuarii Pinzger de uss. spur. p. 4*. 126. Sybillae *PS*. 131. tu *PSgh*: lu *f*, tunc *ω*, tum *p*.

inter maiores ipsumque Promethea ponas,
 de quocumque uoles proauum tibi sumito libro.
 quod si praecipitem rapit ambitio adque libido, 135
 si frangis uirgas sociorum in sanguine, si te
 delectant hebetes lasso lictore secures,
 incipit ipsorum contra te stare parentum
 nobilitas claramque facem praeferre pudendis.
 omne animi uitium tanto conspectius in se 140
 crimen habet, quanto maior qui peccat habetur.
 quo mihi te solitum falsas signare tabellas
 in templis quae fecit auus statuamque parentis
 ante triumphalem? quo, si nocturnus adulter
 tempora Santonico uelas adoperta cucullo? 145

Praeter maiorum cineres adque ossa uolucris
 carpento rapitur pinguis Lateranus, et ipse,
 ipse rotam astringit multo sufflamine consul,
 nocte quidem, sed luna uidet, sed sidera testes
 intendunt oculos. finitum tempus honoris 150
 cum fuerit, clara Lateranus luce flagellum
 sumet et occursum nusquam trepidabit amici
 iam senis, ac uirga prior annuet adque maniplos
 soluet et infundet iumentis hordea lassis.
 interea dum lanatas robumque iuuenicum 155
 more Numae caedit Iouis ante altaria, iurat
 solam Eponam et facies olida ad praesepia pictas.

133. ponas *bo*: po.nas *P*, pingas *padfghw*. 135. ambitus *ς*.
 139. preferre *P*. pudendis *pw*: puendis *P*. 140. tanto *pw*:
 tanta *P*. 142 *Priscian. XVIII*, 30, 292 p. 1208. signare ta-
 bellas *pw Priscian.*: signa..bellas *P*. 147. Lateranus *PSgh*:
 Damasippus *pw* 'Lateranus siue Damasippus' *schol.* 167. 'Dama-
 sippus scilicet' *schol.* 179. 151. lateranus *Pg*: Damasippus *w*.
 152. nusquam *df*: numquam *Pw*. 154. ordea *fg*. 155. ro-
 bumque *S*: rubumque *gh*, probumque *f*, toruumque *Pw*, 'uestustis-
 simi *codd. habent* rursusque iuuenicum' *Valla*. 157. Eponam *Sfg*:
 .ponam *P*, yponam *pbcdw*, iponam *ahs*, hiponam *ς*. facies *pw*:
 facie. *P*.

sed cum peruigiles placet instaurare popinas,
obuius adsiduo Syrophoenix udus amomo
currit, Idumaeae Syrophoenix incola portae, 160
hospitis adfectu dominum regemque salutat,
et cum uenali Cyane succincta lagona.
defensor culpa dicet mihi "fecimus et nos
haec iuuenes." esto. desisti nempe, nec ultra
fouisti errorem. breue sit quod turpiter audes, 165
quaedam cum prima resecuntur crimina barba,
indulge ueniam pueris. Lateranus ad illos
thermarum calices inscriptaque lintea uadit
maturus bello Armeniae Syriaeque, tuendis
amnis et Rheno atque Istro; praestare Neronem 170
securum ualet haec aetas. mitte ostia, Caesar,
mitte, sed in magna legatum quaere popina.
inuenies aliquo cum percussore iacentem,
permixtum nautis et furibus ac fugitiuis,
inter carnifices et fabros sandapilarum 175
et resupinati cessantia tympana galli.
aequa ibi libertas, communia pocula, lectus
non alius cuiquam, nec mensa remotior ulli.

159 *post 160 ponit b.* obuius adsiduo Syrophoenix incola portae
f codd. Gaibacensis 2. Gothanus 1. omissis ceteris. prob. C. F. Hermannus de codd. Iuuen. p. 19. adsiduo. *P.* Assyrio *Dorleuns ad Tacit. ann. II p. 287. C. Valesius.* udus *ω:* u. *us P.* unctus *psv*
cf. N. Heinsius ad Ouid. a. a. I, 76. fast. V, 340. 160. Idumaeae *ω:*
ydimee PSD, Idimeae gh. 162. cyane *pw:* cyan. *P.* logona *P,*
laguna gh, laguena f, lagoena p, lagona ω. 163. dicet *pw:*
dicat P, dicit ahg. 165. fouisti. *P.* 167. lateranus *PSg* 'La-
teranus, in quibusdam legitur Damasippus.' Valla: Damasippus ωΣ.
168. thermarum *pw:* termarum *P.* inscriptaque *pw:* scripta-
que Pcs. 170. hreno *P.* histro *Pfghg.* prestare *P.*
171. haec ostia *ahg,* hostia *Pbdg.* 174. aut — aut *adw.*
175. 'si SANDALIORVM auctores — si SARDANAPALLOS in-
famis hominis nomen est, si SANDAPILARVM' schol. 'sunt qui
legant fabrum sardanapallum' Valla. flabros Bon. Vulcanius ex
glossa Isidori: 'flabri, fabulosi, uentosi, perfecti.'

quid facias talem sortitus, Pontice, seruum?
 nempe in Lucanos aut Tusca ergastula mittas. 180
 at uos, Troiugenae, uobis ignoscitis, et quae
 turpia cerdoni, Volesos Brutumque decebunt.

Quid si numquam adeo foedis adeoque pudendis
 utimur exemplis, ut non peiora supersint?
 consumptis opibus uocem, Damasippe, locasti 185
 sipario, clamorū ageres ut phasma Catulli;
 Laureolum uelox etiam bene Lentulus egit,
 iudice me dignus uera cruce. nec tamen ipsi
 ignoscas populo; populi frons durior huius,
 qui sedet et spectat triscurria patriciorum, 190
 planipedes audit Fabios, ridere potest qui
 Mamercorum alapas. quanti sua funera uendant,
 quid refert? uendunt nullo cogente Nerone,
 nec dubitant celsi praetoris uendere ludis.
 finge tamen gladios inde atque hinc pulpita poni, 195
 quid satius? mortem sic quisquam exhorruit, ut sit
 zelotypus Thymeles, stupidi collega Corinthi?
 res haut mira tamen citharoedo principe mimus
 nobilis. haec ultra quid erit, nisi ludus? et illic
 dedecus urbis habes, nec myrmillonis in armis, 200

179. Regule *g*, 'Regule, sunt qui legant Pontice.' *Valla*, regulae *suprascr.* 'potentiae' *h*. 182. Volesos *ω*: Volsos *P*, Volusos *g* *cf. N. Heinsius ad Ouid. epp. III*, 2, 105. 183. quid *pw*: quod *P*. 186. sipario *PS*: siphario *ω*. 187 *Priscian. III*, 7, 41 p. 617. uelox etiam *pw* *Priscian.*: uelox iam *P*. 190. triscurria *PSgw*: triscurria *dfhs*, trascurria *I. Scaliger de emend. temp. V* p. 449. *ad Catull. p. 14. Eremita*, strictoria *Is. Vossius ad Catull. p. 55 sq.* 'strictoria, στυγία' gloss. *H. Steph. p. 203*, tricharia *Petitus ad legg. Att. p. 329*. spectans discrimina *Withofius cont. I* p. 119 sq. patriciorum *P*. 192. munera *Dobree adu. II* p. 387. 194 spurium censet *Ruperti*, *cf. Pinzger de uss. spur. p. 18*. Celsi *g*. praetores *fv*, praetores cernere *Iacobs (Matthiae misc. phil. I p. 83 sq.)*. 195. poni *P Sterke actt. soc. Traiect. I p. 174 sq. Ruperti*: pone *pw*. 196. si *dfg*. 198. haut *pw*: aut *PSg*. mimus *Psf*: natus *ω Io. Saresberiensis polier. I*, 7. 199. illic *Pw*: illuc *afg*, illud *g*. ludus et illic *Arndt progr. Raceburg. a. 1826 p. VIII*. at illud *Heinrich*. 200. de dedecus *P*. et illud — habus? *Heinrich secundis curis*. myrmillonis *Pf*: mirmillonis *Sw*.

nec clipeo Gracchum pugnantem aut falce supina.
 damnat enim tales habitus, et damnat et odit,
 nec galea faciem abscondit. mouet ecce tridentem,
 postquam uibrata pendentia retia dextra
 nequiquam effudit, nudum ad spectacula uoltum 205
 erigit et tota fugit agnoscendus harena.
 credamus tunicae, de faucibus aurea cum se
 porrigat et longo iactetur spira galero.
 ergo ignominiam grauiorem pertulit omni
 uulnere cum Graccho iussus pugnare secutor. 210

Libera si dentur populo suffragia, quis tam
 perditus, ut dubitet Senecam praeferre Neroni,
 cuius supplicio non debuit una parari
 simia nec serpens unus nec culleus unus?
 par Agamemnonidae crimen, sed causa facit rem 215
 dissimilem; quippe ille deis auctoribus ultor
 patris erat caesi media inter pocula, sed nec
 Electrae iugulo se polluit aut Spartani
 sanguine coniugii, nullis aconita propinquis
 miscuit, in scena numquam cantauit Orestes, 220
 Troica non scripsit. quid enim Verginius armis
 debuit ulcisci magis, aut cum Vindice Galba,
 quod Nero tam saeua crudaque tyrannide fecit?
 haec opera atque hae sunt generosi principis artes,
 gaudentis foedo peregrina ad pulpita cantu 225

201. Gracchum P. aut pugnantem *adfs.* supinat e *codd. G. Canterus nou. lectt. IIII, 12.* 202. spurium censent *Ruperti, Pal-*
damus (Zeitschr. f. Alterth. Wiss. 1838 p. 1144). Heinrich. et *pw*
Pinzger de uss. spur. p. 18: sed P. et spernit et odit *Orellius.*
 203. galea *pw:* galeam P. frontem *ds.* 204. uibrata *pw:*
 bibrata P, librata *as.* 205. effudit P. uoltum P: uultum *p.*
 206. agnoscendus *g.* 212. perferre P. 214. culleus *abfg:*
 culleus P. 216 *sq.* quippe — pocula *Seruius ad Verg. Aen.*
XI, 268. deis P: diis *p.* 221. Verginius *abdç:* Vergenius *p,*
 Virginius *w,* Virgilius *PSf.* 222. galba *p:* galua P.
 223. quod *Madwig opp. II p. 199 sq.:* quid *Pw.* tyrannide *pw:*
 tyrannice P. 225 *Priscian. VIII, 11, 59 p. 817.* gaudentes
Priscian. cantu *Pg Priscian.:* saltu *w.*

prostitui Graiaequē apium meruisse coronae.
 maiorum effigies habeant insignia uocis,
 ante pedes Domiti longum tu pone Thyestae
 syrma uel Antigoniae seu personam Menalippes
 et de marmoreo citharam suspende colosso. 230
 quid, Catilina, tuis natalibus atque Cethegi
 inueniet quisquam sublimius? arma tamen uos
 nocturna et flammās domibus templisque paratis,
 ut Bracatorum pueri Senonumque minores,
 ausi quod liceat tunica punire molesta. 235
 sed uigilat consul uexillaque uestra coercet.
 hic nouus Arpinas, ignobilis et modo Romae
 municipalis eques, galeatum ponit ubique
 praesidium attonitis et in omni monte laborat.
 tantum igitur muros intra toga contulit illi 240
 nominis ac tituli, quantum in Leucade, quantum
 Thessaliae campis Octavius abstulit udo
 caedibus adsiduis gladio; set Roma parentem,
 Roma patrem patriae Ciceronem libera dixit.
 Arpinas alius Volscorum in monte solebat 245
 poscere mercedes, alieno lassus aratro;
 nodosam post haec frangebat uertice uitem,
 si lentus pigra muniret castra dolabra.
 hic tamen et Cimbros et summa pericula rerum
 excipit, et solus trepidantem protegit urbem, 250

226. graiaequē *p*ω: grataequē *Pg*ς. 228. thyestae *p*: tyestae *P*.
 229. Antigoniae s. personam *P*: Antigoniae tu personam *f*ς, Antigones
 tu personam *ω*. Menalippes *p*ω: Menalippis *Ph*, Menalippi *Σf*ς.
 230. chitaram *P*, clitharam *p*. 231. catillina *P*. 232. inue-
 niet. *P*. 233. paratis *P*ς: parastis *ω*. 234. bracatorum *PSfg*:
 braccatorum *ω*. 235. ausi *ω*: auasi *P*, aut si *S*, et si *f*.
 deceat *ς*. 239. 'MONTE — legitur et PONTE' *schol.* monte *fg*:
 ante *P*, mente *h*, gente *p*ω. 241. ac *P*ω: et *ς*. quantum in
 Leucade *PSfgh*, quantum non Leucade *p*ω. an sibi? Leucate *d*.
 244 *Seruius ad Verg. Aen. VI*, 612. *schol. Lucani VIII*, 732, 'et
Iuuenalis: et patrem patriae Ciceronem libera dixit Roma.'
 245. Vulscorum *g*ς.

adque ideo, postquam ad Cimbros stragemque uolabant
 qui numquam attigerant maiora cadauera corui,
 nobilis ornatur lauro collega secunda.
 plebeiae Deciorum animae, plebeia fuerunt
 nomina: pro totis legionibus hi tamen et pro 255
 omnibus auxiliis adque omni pube Latina
 sufficiunt dis infernis terraeque parenti;
 pluris enim Decii, quam quae seruantur ab illis.
 ancilla natus trabeam et diadema Quirini
 et fasces meruit regum ultimus ille bonorum. 260
 prodita laxabant portarum claustra tyrannis
 exulibus iuuenes ipsius consulis et quos
 magnum aliquid dubia pro libertate deceret,
 quod miraretur cum Coclite Mucius et quae
 imperii fines Tiberinum uirgo natauit. 265
 occulta ad patres produxit crimina seruus
 matronis lugendus; at illos uerbera iustis
 adficiunt poenis et legum prima securis.

Malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis
 Aeacidæ similis Vulcanique arma capessas, 270
 quam te Thersitæ similem producat Achilles.
 et tamen ut longe repetas longeque reuoluas
 nomen, ab infami gentem deducis asylo:
 maiorum primus quisquis fuit ille tuorum,
 aut pastor fuit aut illud quod dicere nolo. 275

251. adeo *Eremita*. 254. plebeie *PS*. 256. adque *P*.
 pube *PSghs*: plebe *ω*. 257. dis *P*: diis *p*. 258. *spurium cen-*
set Dobree adu. II. p. 387. quam qui *ς*. 260. ultimus *pω*:
 alti, mus *P*. 264. Choclite *P*. Mutius *fgs*. et — natauit *Ser-*
uius ad Verg. Aen. VIII, 474. XI, 598. 266. occulta *pω*: occult. *P*.
 produxit *P*: eduxit *ω*. 267. at *pω*: ad *Pf*. 268. legum
 poenis et *Ruperti*. 269. thersites *pω*: thersites *P*. 270. Vulcani
Pς: Volcani *g*, Vulcania *pω*. 272sq. *Seruius ad Verg. Aen. VIII,*
342. mythogr. Vatic. I, 60. 273. asylo *P*. 274sq. *schol.*
Lucani I, 93: 'unde Iuuenalis: primusque tuorum aut — nolo'. schol.
Lucani VII, 438: 'Iuuenalis: quisquis primus fuit — nolo'.

S A T V R A VIII.

Scire uelim quare totiens mihi, Naeuole, tristis
 occurras fronte obducta ceu Marsya uictus.
 quid tibi cum uultu, qualem deprensus habebat
 Rauola, dum Rhodopes uda terit inguina barba?
 nos colaphum incutimus lambenti crustula seruo. 5
 non erit hac facie miserabilior Crepereius
 Pollio, qui triplicem usuram praestare paratus
 circumit et fatuos non inuenit. unde repente
 tot rugae? certe modico contentus agebas
 uernam equitem, conuiua ioco mordente facetus 10
 et salibus uehemens intra pomeria natis.
 omnia nunc contra, uultus grauis, horrida siccae
 silua comae, nullus tota nitor in cute, qualem
 Bruttia praestabat calidi tibi fascia uisci,
 sed fruticante pilo neglecta et squalida crura. 15
 quid macies aegri ueteris, quem tempore longo
 torret quarta dies olimque domestica febris?

Sat. VIII. Querela Neuoli de rege inpudico P.

1. totiens P: toties p. neuole P, noeuole p, nebulo Σ.
 2 Priscian. VII, 2, 4 p.729. occuras P. ceu Marsya uictus
 Priscian. de uss. Aen. 6 p.1244 P. 69 L. myth. Vatic. I, 125. Mar-
 sia Sw. 3. quid mihi Cramerus ad schol. p. 356. deptraehen-
 sus P. 4. rauola et rabula S. 5 Seruius ad Verg. georg.
 III, 360. Aen. VII, 115. spurium indicant Pinzger de uss. spur. p.11.
 Heinrich. lambenti p: labenti P. seruo p: s... P.
 6. erit PSg: erat pw. 7. prestare P. 8. circumit Pad.
 9. ruge P, rugas N. Heinsius ad Ouid. her. XII, 84. certa. P.
 14. Bruttia praestabat calidi tibi fascia uisci Salmasius ad Tertull.
 de pall. p.243: Brustia praestabat calidi circum fascia uisci P, bruc-
 cida praestabat calidi tibi fascia uisci cod. secundae notae Latiniac.
 apud Pithoeum, praestabat calidi circumlita fascia uisci ω, sed simul
 bruttia praestabat calida tibi fascia uisci d in marg., h inter 11 et 12.
 de g nihil adnotatum habeo, de quo idem tradit Achaintre.
 15 Priscian. VIII, 14, 79 p.828. fruticante pw Σ Priscianus:
 fructificante PSg. crura pw: cruro P. 17. torquet g
 Wakefield ad Lucret. III, 930.

depraendas animi tormenta latentis in aegro
 corpore, depraendas et gaudia; sumit utrumque
 inde habitum facies. igitur flexisse uideris 20
 propositum et uitae contrarius ire priori.
 nuper enim, ut repeto, fanum Isidis et Ganymedem
 Pacis et aduectae secreta palatia Matris
 et Cererem — nam quo non prostat femina templo? —
 notior Aufidio moechus scelerare solebas, 25
 quodque taces, ipsos etiam inclinare maritos.

“Vtile et hoc multis uitae genus, at mihi nullum
 inde operae pretium: pingues aliquando lacernas,
 munimenta togae, duri crassique coloris
 et male percussas textoris pectine Galli 30
 accipimus, tenue argentum uenaeque secundae.
 fata regunt homines, fatum est et partibus illis,
 quas sinus abscondit. nam si tibi sidera cessant,
 nil faciet longi mensura incognita nerui,
 quamuis te nudum spumanti Virro labello 35
 uiderit et blandae adsidue densaeque tabellae
 sollicitent, αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα κίναϊδος.

18sq. depraendas — facies *schol. Stat. Achill. I, 617.* depraen-
 das *Pf*: deprehendas *acd*ς. aequo *schol. Stat.* 19. utrum-
 que *Pw*: utrinque *psg*. 22. Ganymedem *Pw*: ganimeden *g*,
 ganimedes *f*, Ganymedis *Valla.* 23. salacia *H. Valesius.*
 25. Vrsidio *H. Valesius.* scelerare *P*: celebrare *ω N. Heinsius*
ad Ouid. met. IV, 46. 26. quodque taces *PSfg*: quodque tacet *h*,
 quod taceo atque *ω*, quod taceo atque etiam inclinare *ς*. 27. uite *P*.
 at *pω*: ad *P*, ac *h*. nullum *pω*: nullo *P*. 28. opere *P*.
 ‘in alio PINGVES’ *schol.* 29. solocis *H. Valesius.* 31. te-
 nue *pω*: tenuem *P*. 33. cessant *Pw*: cessent *pad*ς. 36. ad-
 sidue *g*: assidue *ω*, adsiduae *Pg*. 37. αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται
 ἄνδρα κίναϊδος *Pithaeus*: αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἀναγα *CINAI-*
ΔOC P, ‘SOLLICITENT. ipse ad se trahit’ *schol.*, αὐτὸς γὰρ
 ἐφέλκεται ἀνορα κίναϊδος *g*, ΑΥΤΟC ΓΑΡ ΕΦΕΛΚΕΤΑΙ
 ΑΝΑΡΑ ΚΙΝΑΙΔΟC *h suprascr.* ‘mores dulces uiri molles’,
 ΑΙΤΟC ΡΑΡΕ ΦΕΛΚΕΤΕΝΑΡΑ ΚΙΝΑΙΔΟC *cod. Dresden-*
sis D 153, ασηδος τις ηφεαριενιλος *f*, ΑΙΤΟC ΓΑΙΚΟY
 ΑΝΑΡΑ ΚΙΝΑΙΔΟC *d suprascr.* ‘mores dulces uiri molles’,
 ΑΙΘΟC ΓΑΙΚΟC ΑΝΑΡΑ ΚΙΝΕΔΟC *a*, ΑΥΘΟC. ΤΑΥ.

quod tamen ulterius monstrum, quam mollis auarus?
 'haec tribui, deinde illa dedi, mox plura tulisti.'
 computat ac ceuet. ponatur calculus, adsint 40
 cum tabula pueri, numera sestertia quinque
 omnibus in rebus, numerentur deinde labores.
 an facile et proum est agere intra uiscera penem
 legitimum atque illic hesternae occurrere cenae?
 seruus erit minus ille miser, qui foderit agrum, 45
 quam dominum. sed tu sane tenerum et puerum te
 et pulchrum et dignum cyatho caeloque putabas.
 uos humili adseculae, uos indulgebitis umquam
 cultori, iam nec morbo donare parati?
 en cui tu uiridem umbellam, cui sucina mittas 50
 grandia, natalis quotiens redit aut madidum uer
 incipit et strata positus longaue cathedra
 munera femineis tractat secreta kalendis!
 dic, passer, cui tot montis, tot praedia seruas
 Apula, tot miluos intra tua pascua lassas? 55
 te Trifolinus ager secundis uitibus implet
 suspectumque iugum Cumis et Gaurus inanis —
 nam quis plura linit uicturo dolia musto? —;

KOY. ANAPA. KINHOC bc *suprascr.* 'mores dulces uiri mol-
 lis.' *similia* ω, *graeca om.* ζ. 'Prouerbum erat de catamitis dictum:
 dulces sunt mores i. faciles et flexibiles uiri mollis. unus pes deest
 uersui graeco, quem magister hiericus scire non potuit.' *schol. adh.*
αὐτὸν γὰρ ἐφέλκεται ἄστρα κίναidon Schurzfleisch, λιτὸς δ' ἀφε-
λῆς τ' ἐφ' ἀνδροκίναιδος uel ἡθός δ' ἀφελὲς πέλει ἀνδρὶ κίναιδω
I. Scaliger in epistola ad P. Danielelem inedita bibliothecae Bernensis.
 39. 'HAEC TRIBVI. D. in alio TVLISTI' *schol.* 40—150
om. f. ac ceuet *PS*: et ceuet *gh*, atque ceuet ζ, atque cauet ω.
 46. tenerum *PSg*: tener *pω*. 48. adseculae *Pdg*: asseculae ω.
 50. en cui tu ω: en cultu *P*, in cultu *S*. 53 *Seruius ad Verg.*
Aen. VIII, 638. tractat *g Seruius C. Valesius*: tractas *Pw*, tra-
 das *Heinecke anim.* p. 93. 55. lassas *gh M. Haupt*: lassos *PSω*.
 56. Trifolinus ζ. 57. subiectumque *Heinrich*. Gaurus in
 imis *E. G. Weberus*. in annis *Reisigius apud eundem*. 58 *Priscian.*
X, 7, 38 p. 898.

quantum erat exhausti lumbos donare clientis
iugeribus paucis! meliusne hic rusticus infans, 60
cum matre et casulis et conlusore catello,
cymbala pulsantis legatum fiet amici?
'improbis es, cum poscis,' ait. sed pensio clamat
'posce!' sed appellat puer unicus, ut Polyphemi
lata acies, per quam sollers euasit Ulixes. 65
alter emendus erit, namque hic non sufficit, ambo
pascendi. quid agam bruma spirante? quid, oro,
quid dicam scapulis puerorum aquilone Decembri
et pedibus? durate adque exspectate cicadas?
uerum, ut dissimules, ut mittas cetera, quanto 70
metiris pretio, quod, ni tibi deditus essem
deuotusque cliens, uxor tua uirgo maneret?
scis certe, quibus ista modis, quam saepe rogaris
et quae pollicitus. fugientem saepe puellam
amplexu rapui; tabulas quoque ruperat et iam 75
signabat, tota uix hoc ego nocte redemi
te plorante foris. testis mihi lectulus et tu,
ad quem peruenit lecti sonus et dominae uox.
instabile ac dirimi coeptum et iam paene solutum
coniugium in multis domibus seruauit adulter. 80
quo te circumagas? quae prima aut ultima ponas?
nullum ergo meritum est, ingratis ac perfide, nullum,

59 sq. Priscian. VII, 6, 25 p. 742: 'Dicitur tamen et hoc iugus, iugeris, unde Iuuenalis in III: iugeribus paucis lumbos donare clientis.'
60. meliorne s. hic om. s. 61. casulis pω: caculis P, catulis cod. Monacensis 408. conlusore PSg: cum lusore ω.
62. legatum Pg Lipsius epp. quaest. IV, 25: legatus ω. 63. est — poscit P cod. Monacensis 408. ais s. pusio N. Heinsius ad Ouid. met. III, 454. 64. appellit Schreuelius. polyphoemi P.
65. ulixes PSg. 67. spirante quid euro? Slothouwer (act. soc. Trai. III p. 192 sq.). 68. aquilone Decembri P: aquilone decreui gh, mense Decembri ω. 79. etiam P. paene ω: pene PS, pane g. 79 sq. eici iussit Pinxger de uss. spur. p. 11.
80. seruabit s.

quod tibi filiulus uel filia nascitur ex me?
 tollis enim et libris actorum spargere gaudes
 argumenta uiri. foribus suspende coronas, 85
 iam pater es, dedimus quod famae opponere possis,
 iura parentis habes, propter me scriberis heres,
 legatum omne capis nec non et dulce caducum;
 commoda praeterea iungentur multa caducis,
 si numerum, si tres impleuero." iusta doloris, 90
 Naeuole, causa tui, contra tamen ille quid adfert?

"Neglegit adque alium bipedem sibi quaerit asellum.
 haec soli commissa tibi celare memento,
 et tacitus nostras intra te fige querellas;
 nam res mortifera est inimicus pumice leuis. 95
 qui modo secretum commiserat, ardet et odit,
 tamquam prodiderim quidquid scio, sumere ferrum,
 fuste aperire caput, candelam adponere ualuis
 non dubitat; nec contemnas aut despicias, quod
 his opibus numquam cara est annona ueneni. 100
 ergo occulta teges, ut curia Martis Athenis."
 o Corydon, Corydon, secretum diuitis ullum
 esse putas? serui ut taceant, iumenta loquentur
 et canis et postes et marmora. claude fenestras,
 uela tegant rimas, iunge ostia, tollite lumen, 105
 e medio iaceant omnes, prope nemo recumbat;
 quod tamen ad cantum galli facit ille secundi,
 proximus ante diem caupo sciet, audiet et quae

83. quot *S.* 84 sq. tollis — uiri *Seruius ad Verg. georg. II*, 502.
 titulis *Seruius*. actorum *P* et *Seruius*: fastorum *g*, astorum *h*,
 auctorum *ω*. aspergere *H. Valesius*. 91. neuole *P*, neuule *g*,
 ne uolet *S*, noeuole *p*. 92. neglegit *P*: nec legit *Sg*, negligit *ω*.
 94. querellas *pg*: quærellas *P*. 98. ualuis *p*: ualbis *P*.
 100. cara est *PgS*: careas *ω*. 104. canis *pω*: canes *P*.
 105. hostia *bdhς*. tollite *Pg*: tollito *ω*. 106. iaceant *Ru-*
perti: taceant *P*, clament *ω*, clamant *ς*, clauēs *Schurzfleisch*, abeant
C. F. Hermannus de codd. Iuuen. p. 19, face eant *M. Haupt*.
 107. secundi *Pω*: secundum *gς*.

- finxerunt pariter librarius archimagiri
 carptores. quod enim dubitant componere crimen 110
 in dominos, quotiens rumoribus ulciscuntur
 baltea? nec deerit qui te per compita quaerat
 nolentem et miseram uinosus inebriet aurem.
 illos ergo roges quidquid paulo ante petebas
 a nobis, taceant illi. sed prodere malunt 115
 arcanum, quam subrepti potare Falerni,
 pro populo faciens quantum Sauseia bibebat.
 uiuendum recte est cum propter plurima, tunc est
 123 idcirco ut possis linguam contemnere serui.
 119 [praecipue causis, ut linguas mancipiorum 120
 contemnas, nec lingua mali pars pessima serui.]
 deterior tamen hic, qui liber non erit illis,
 122 quorum animas et farre suo custodit et aere.

“Vtile consilium modo, sed commune, dedisti;
 nunc mihi quid suades post damnum temporis et spes 125
 deceptas? festinat enim decurrere uelox
 flosculus angustae miseraeque breuissima uitae
 portio; dum bibimus, dum sarta unguenta puellas
 poscimus, obrepat non intellecta senectus.”
 ne trepida, numquā pathicus tibi deerit amicus 130
 stantibus et saluis his collibus, undique ad illos
 conuenient et carpentis et nauibus omnes,

110. quid ζ. 111sq. quotiens — baltea *Seruius ad Verg. Aen.*
X, 494. 116. postare *P*. 117. Sauseia *Pgh*: Laufela *pw*.
 bibebat *p*: uiuebat *P*. 118. est *om. gh*ζ. tum propter *d*ζ.
 tunc est *P cod. Monacensis* 408, tunc *gh*, tunc his *p*ζ, tum his
ω, tum de his ζ, tum uel *coniicias*, tunc et *Lachmann*.
 119 hic ponunt *P cod. Monacensis* 408, post 122 *ω*. spurium iudi-
 carunt *Pithoeus, Heinrich*. possis *P cod. Monacensis* 408 *bch*ζ,
 possim *ω*. 120 et 121 spurios censeo. 119. 124. 125 spurios
 habuit *Pinzger de uss. spur. p. 11 sq.* praecipue caue sis. ut—contem-
 nas (nec—serui), deterior *Lachmann*. 121. nec *P*: nam *pw*.
 122. illis *p*: illos *P*. 124. misi *v* [mihi?]. 127. misereque *P*.
 130sq. numquam—caput *schol. Lucani VII*, 726. 132. con-
 uenient *PΣω*: conueniunt *pagh*ζ *schol. Lucani*.

qui digito scalpunt uno caput. altera maior
spes superest, tu tantum erucis inprime dentem.

"Haec exempla para felicibus; at mea Clotho 135
et Lachesis gaudent, si pascitur inguine uenter.
o parui nostrique Lares, quos thure minuto
aut farre et tenui soleo exorare corona,
quando ego figam aliquid, quo sit mihi tuta senectus
a tegete et baculo? uiginti milia fenus 140
pigneribus positis, argenti uascula puri,
sed quae Fabricius censor notet, et duo fortes
de grege Moesorum, qui me ceruice locatum
securum iubeant clamoso insistere circo.
sit mihi praeterea curuus caelator et alter, 145
qui multas facies pingit cito. sufficiunt haec,
quando ego pauper ero. uotum miserabile, nec spes
his saltem; nam cum pro me Fortuna rogatur,
adfixit ceras illa de naue petitas,
quae Siculos cantus effugit remige surdo." 150

134. inprime *pω*: inprima *P*. post 134 *P* et cod. *Monacensis* 408
inserunt: gratus eris tu tantum erucis inprime dentem. 135. Clotho *p*: Cloto *P*. 136. gaudent *ω*: gaude. *P*, gaudet *p*.
137. thure *PSω*: ture *gς* 'turs [ture] pollen, *μάρνα*. tus, polline,
μάρνα gloss. *H. Steph.* p. 219. 138. exornare *ς*. 139. figam *pω*:
fiam *P*. quod *Sgς*. 140 sq. uiginti—positis *Priscian.* VI,
17, 89 p. 721. 141. pigneribus *P* *Priscianus*: pignoribus *ω*.
142. quam *S*. 143. Moesorum *pω*: Mosorum *P*, Medorum *ς*.
locatum *Heinrich*: locata *PωΣ*. 145. celator *P*. 146. mul-
tas *pω*: multa *P*, maltha *Pithoeus*, *Salmasius exerc.* *Plin.* p. 1096,
mutas *Cramerus ad schol.* p. 471. pingit *Pς*: pingat *ω*, fingit *ς*.
sufficiunt *ς*. 149. affigit *adhς*. 150. effugit *pω*: et fugit *P*.

I. I. SAT. lib. III. explicit. Incipit lib. IIII saturarum feliciter
saturarum *P*.

D. IVNII IVVENALIS
S A T V R A R V M

LIBER QVARTVS.

S A T V R A X.

Omnibus in terris, quae sunt a Gadibus usque
Auroram et Gangem, pauci dinoscere possunt
uera bona adque illis multum diuersa, remota
erroris nebula. quid enim ratione timemus
aut cupimus? quid tam dextro pede concipis, ut te 5
conatus non paeniteat uotique peracti?
euertere domos totas optantibus ipsis
di faciles; nocitura toga, nocitura petuntur
militia; torrens dicendi copia multis
et sua mortifera est facundia, uiribus ille 10
confisus periit admirandisque lacertis.
sed plures nimia congesta pecunia cura

Sat. X. De uotis contrariis P.

1. omnibus—Gadibus *schol. Lucani III*, 279. 2. Gangem ζ.
pauci—bona *Seruius ad Verg. georg. II*, 461. dinoscere *Pw Seruius*
Oudendorp. ad Apul. met. IX p. 604: discernere αζ. 5. quid tu
Schurzfleisch. dextro loue *Turnebus adu. XXIX*, 35. con-
cipis *Pfg*: concupis ω *Oudendorp. ad Apul. met. VIII* p. 585.
6. peniteat *Pf*. 7. domus *bcfζ*. op.tantibus *P*, operantibus
cod. Bernensis 61, *cod. Rittershusii apud Scioppium uerisim. IV*, 10.
9. et torrens ω. 11. periit ω: perit *Pf*. admirandusque ζ.
12sq. *schol. Lucani I*, 167. pluris *f*.

strangulat et cuncta exuperans patrimonia census,
 quanto delphinis ballaena Britannica maior.
 temporibus diris igitur iussuque Neronis 15
 Longinum et magnos Senecae praediuitis hortos
 clausit, et egregias Lateranorum obsidet aedes
 tota cohors, rarus uenit in cenacula miles.
 pauca licet portes argenti uascula puri,
 nocte iter ingressus gladium contumque timebis 20
 et notae ad lunam trepidabis harundinis umbras;
 cantabit uacuus coram latrone uiator.
 prima fere uota et cunctis notissima templis
 diuitiae, crescant ut opes, ut maxima toto
 nostra sit arca foro. sed nulla aconita bibuntur 25
 fictilibus; tunc illa time, cum pocula sumes
 gemmata et lato Setinum ardebit in auro.
 iamne igitur laudas, quod de sapientibus alter
 ridebat, quotiens de limine mouerat unum
 protuleratque pedem, flebat contrarius auctor? 30
 sed facilis cuiuis rigidi censura cachinni;
 mirandum est, unde ille oculis suffecerit umor.
 perpetuo risu pulmonem agitare solebat
 Democritus, quamquam non essent urbibus illis
 praetexta et trabeae fasces lectica tribunal. 35
 quid si uidisset praetorem curribus altis
 exstantem et medii sublimem puluere circi

13. exuperans *Pd.* 14 *Priscian. VI, 25 p. 689.* ballena *adfg*,
 balena. *P.* britanica *P*, britannica *Sfg.* 16. Longini *Ru-*
 perti. prae diuitiis *P.* hortos *pw*: hortos *P.* 21. mota *S.*
 harundinis *Pfg.* umbras *Padf*: umbram *w.* 22. cantabit
 uacuus *schol. Lucani VIII, 19.* 24. diuitiae et crescant *Iacobs*
 (*Matthiae misc. phil. I p. 84.*) 25 *sq.* sed — fictilibus *Priscian.*
VIII, 2, 10 p. 788. 29. de limine *P*: a limine *w* *Oudendorp. ad*
Caes. b. Gall. II, 24. 30. auctor *Pgh*: alter *w.* 31. cuiuis *pw*:
 cuius *P.* 32. umor *Pfg.* 34. essent *Pw*: esset *gs.* 35. tra-
 beae *p*: rabeae *P.* 36. in curribus *ς.* 37. extantem *g*:
 stantem *dgs.* sublimem *w* *Boissonade ad Herodian. p. 297. Pinzger*
de uss. spur. p. 19 sq.: sublimen *P*, sublimem in *gs.* 37 *spu-*
rium iudicat Rupertii.

in tunica lous, et pictae sarrana ferentem
 ex umeris aulaea togae magnaeque coronae
 tantum orbem, quanto ceruix non sufficit ulla. 40
 quippe tenet sudans hanc publicus et, sibi consul
 ne placeat, curru seruus portatur eodem.
 da nunc et uolucrum, sceptro quae surgit eburno,
 illinc cornicines, hinc praecedentia longi
 agminis officia et niueos ad frena Quirites, 45
 defossa in oculis quos sportula fecit amicos.
 tum quoque materiam risus inuenit ad omnis
 occursum hominum, cuius prudentia monstrat
 summos posse uiros et magna exempla duros
 ueruecum in patria crassoque sub aere nasci. 50
 ridebat curas, nec non et gaudia uulgi,
 interdum et lacrimas, cum fortunae ipse minaci
 mandaret laqueum mediumque ostenderet unguem.
 ergo superuacua aut uel perniciose petuntur:
 propter quae fas est genua incerate deorum. 55

Quosdam praecipitat subiecta potentia magnae
 inuidiae, mergit longa adque insignis honorum
 pagina. descendunt statuae restemque sequuntur,
 ipsas deinde rotas bigarum inpacta securis
 caedit, et inmeritis franguntur crura caballis. 60
 iam strident ignes, iam foliis atque caminis

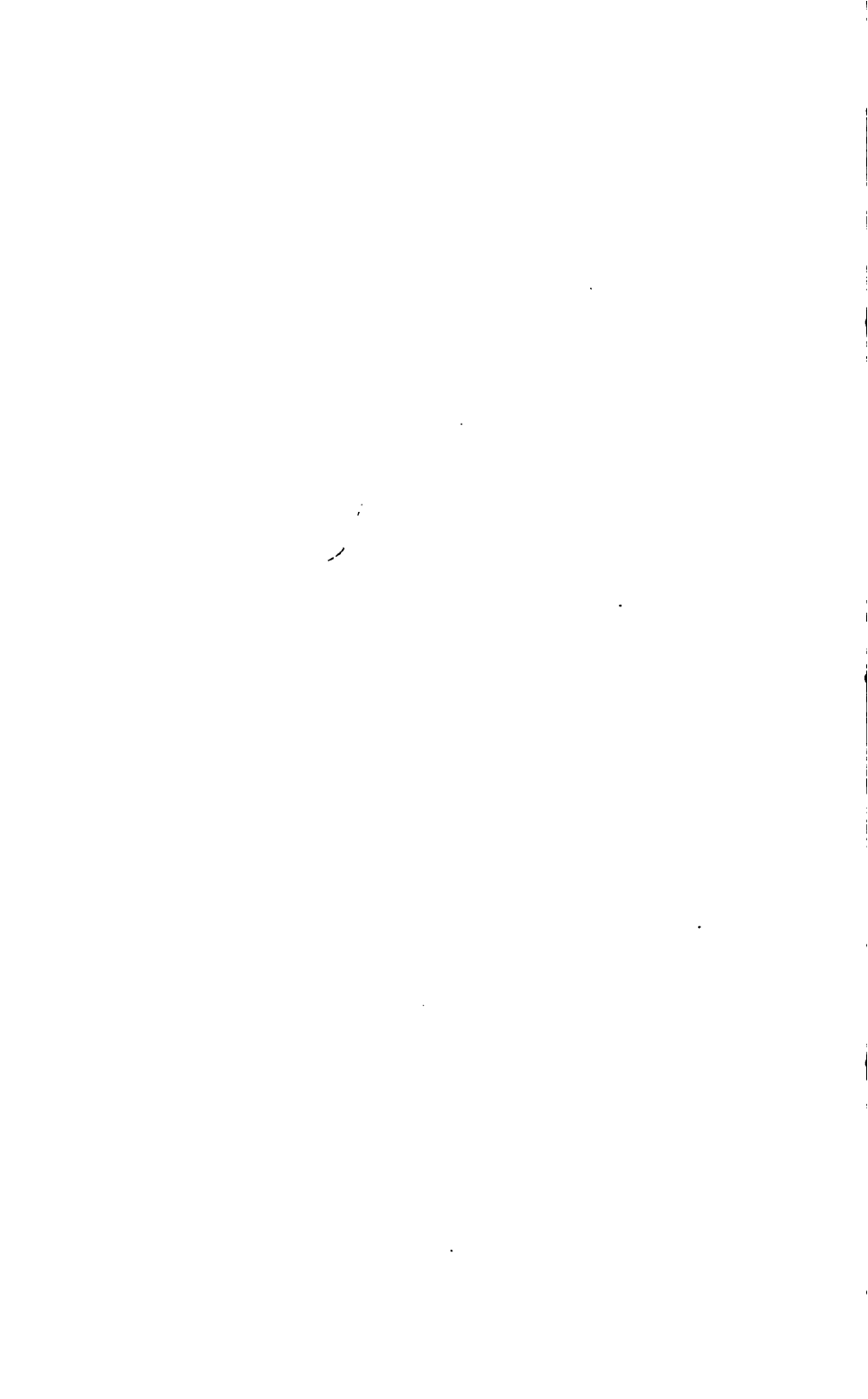
38. in tunica lous *Seruius ad Verg. ecl. X, 27. myth. Vatic. III p. 175.*
 aut pictae—togae *Seruius ad Verg. georg. II, 506.* sarrana *Pw:*
 serrana *S.* 39. umeris *PSf.* aulaea *P.* 40. quantum *bcg.*
 47. tunc *fSg.* omnis *P:* omnes *pw.* 50. ueruecum *pw:*
 uerbecum *Pfg.* 52sq. cum—unguem *schol. Pers. II, 33.*
 54. aut uel *Döderlein Reden u. Aufs. II p. 310sq. Kempfius obs.*
p. 49: aut *Pro,* uel *cod. Dresdensis D 153,* aut et *Schurzfleisch,* haec
 aut *edd.* ergo, superuacua aut ne perniciose petantur, — incerate
 deorum? *Lachmann.* 55. incerate *Maduig. opp. II p. 201:* in-
 cerare *Pw.* 58. descendunt—sequuntur *Priscian. VII, 10, 53*
p. 758. secuntur *acdghg.* 59. 'si INTACTA noua, si
 INPACTA percussa.' *schol.* 61. *Priscian. X, 5, 29 p. 893.*
 strident *PSf; Priscian.:* stridunt *gw.*

ardet adoratum populo caput, et crepat ingens
 Seianus, deinde ex facie toto orbe secunda
 fiunt urceoli pelues sartago matellae.
 pone domi laurus, duc in Capitolia magnum 65
 cretatumque bouem, Seianus ducitur unco
 spectandus. gaudent omnes. "quae labra, quis illi
 uultus erat! numquam, si quid mihi credis, amaui
 hunc hominem. sed quo cecidit sub crimine? quisnam
 delator? quibus indicibus, quo teste probauit?" 70
 'nil horum, uerbosa et grandis epistula uenit
 a Capreis.' "bene habet, nil plus interrogo." sed quid
 turba Remi? sequitur fortunam, ut semper, et odit
 damnatos. idem populus, si Nortia Tusco
 fauisset, si oppressa foret secunda senectus 75
 principis, hac ipsa Seianum diceret hora
 Augustum. iam pridem, ex quo suffragia nulli
 uendimus, effudit curas; nam qui dabat olim
 imperium fasces legiones omnia, nunc se
 continet adque duas tantum res anxius optat, 80
 panem et circenses. "perituros audio multos."
 'nil dubium, magna est fornacula, pallidulus mi
 Brutidius meus ad Martis fuit obuius aram.
 quam timeo, uictus ne poenas exigat Aiax

64. matellae *g* Boissonade ad Herodian. p. 295. Weber animadu.
 p. 5 sqq.: 'M. conchae breues aut uasa turpia'. schol., metellae *f*,
 patellae *Pw*. 65. laurus *Ph*: lauros *pw*. duc—bouem *Ser-*
uius ad Verg. Aen. IX, 628. 66. Seranus ducitur unco *schol.*
Cruq. Hor. c. I, 35, 20. Seranus *f*. 70. indicibus *Pw*: indi-
 ciis *pbz*. probauit *pw*: probabit *P*. 71. nil *pw*: nihil *P*.
 epistula *Pg*. 72 sqq. sed—damnatos *schol. Cruq. Hor. c. I*, 28, 25.
 73. Remi *PSg*: tremens *ω* Oudendorp ad Apul. met. III p. 365, fre-
 mens *z*, Remens *N. Heinsius ad Ouid. fast. III*, 131. 74. nor-
 sia *P*, nyrtia *Σ*, nurtia *gh*, nutria *f*, Nursia *ω*. 76. ac ipa *fzS*.
 78. effudit *PSg*: effugit *ω*. 81. panem *Pfg*: pan *pw*. peri-
 turos audio multos *Priscian. XVIII*, 27, 284 p. 1205. 82. palli-
 dulus mi *pw*: pallidus mihi *P*. 83. bruttidius *gh*. fugit
 ocus *Dorleans ad Taciti ann. III* p. 421.

ut male defensus! curramus praecipites et, 85
 dum iacet in ripa, calcemus Caesaris hostem.
 sed uideant serui, ne quis neget et pauidum in ius
 ceruice obstricta dominum trahat.' hi sermones
 tunc de Seiano, secreta haec murmura uulgi.
 uisne salutari sicut Seianus, habere 90
 tantundem, adque illi summas donare curules,
 illum exercitibus praeponere, tutor haberi
 principis augusta Caprearum in rupe sedentis
 cum grege Chaldaeo? uis certe, pila cohortes,
 egregios equites et castra domestica? quidni 95
 haec cupias? et qui nolunt occidere quemquam,
 posse uolunt. sed quae praeclara et prospera tanti,
 ut rebus laetis par sit mensura malorum?
 huius, qui trahitur, praetextam sumere mauis,
 an Fidenarum Gabiorumque esse potestas 100
 et de mensura ius dicere, uasa minora
 frangere pannosus uacuis aedilis Ulubris?
 ergo quid optandum foret, ignorasse fateris
 Seianum; nam qui nimios optabat honores
 et nimias poscebat opes, numerosa parabat 105
 excelsae turris tabulata, unde altior esset
 casus et impulsae praeceps immane ruinae.
 quid Crassos, quid Pompeios euertit, et illum,
 ad sua qui domitos deduxit flagra Quirites?
 summus nempe locus nulla non arte petitus 110
 magnaue numinibus uota exaudita malignis.

87. in ius *Pw*: intus *g*, in huius *f*, huius *bchz*. 88. obstricta *P*:
 adstricta *ω*. hii *P*. 90. habere *PSbgw*: haberi *pfz N. Hein-*
sius ad Ouid. trist. I, 8, 44, hauere *Lachmann*. 91. summas *Pg*:
 seclas *f*, sellas *ω*. 93. augusta *Pz*: angusta *fgw Arntzen. ad*
Plin. paneg. p. 112. 94. chaldeo *P*. uis ducere pila *Scioppius*
uerisim. IIII, 10. co. cohortes *P*, cohortis *fz*. 97. tanti *Pgz*:
 tantum *pfw*. 99. tra. hitur *P*.

ad generum Cereris sine caede ac uulnere pauci
descendunt reges et sicca morte tyranni.

Eloquium ac famam Demosthenis aut Ciceronis
incipit optare et totis quinquatribus optat, 115
quisquis adhuc uno parcam colit asse Mineruam,
quem sequitur custos angustae uernula capsae.
eloquio sed uterque perit orator, utrumque
largus et exundans leto dedit ingenii fons.
ingenio manus est et ceruix caesa, nec umquam 120
sanguine cauidici maduerunt rostra pusilli.
"o fortunatam natam me consule Romam!"
Antoni gladios potuit contemnere, si sic
omnia dixisset, / ridenda poemata malo,
quam te conspicuae, diuina Philippica, famae, 125
uolueris a prima quae proxima. saeuus et illum
exitus eripuit, quem mirabantur Athenae
torrentem et pleni moderantem frena theatri.
dis ille aduersis genitus fatoque sinistro,
quem pater ardentis massae fuligine lippus 130
a carbone et forcipibus gladiosque parante
incude et luteo Vulcano ad rhetora misit.

Bellorum exuuiae, truncis adfixa tropaeis
lorica et fracta de casside buccula pendens
et curtum temone iugum uictaeque triremis 135

112 sq. *Seruius ad Verg. georg. II*, 498. ac uulnere *Pf*g: et uulnere *ω*, ac sanguine *gh*, et sanguine *g* *Seruius Io. Saresberiensis polier. II*, 15. *N. Heinsius ad Claudian. Stilic. II*, 16. 113. ac *bc*.
114. ac famam *pw*: aut famam *P*. 115. quinquatribus *pw*: quinquat. *P*. 116. parcam *P*, *Graevius epp. IIII p.* 193. *N. Heinsius epp. IIII p.* 194. 197. ad *Ouid. fast. III*, 829: partam *pw*.
119. leto *P*: loeto *p*. 123 *Priscian. VII*, 4, 13 p. 735. *XII*, 5, 22 p. 946. 125. conspicue *P*. 131. paranti *Pg*. 132. tuto Vulcano *Iacobs (Matthiue misc. phil. I p. 84 sq.)*. uolcano *f*.
133. tropaeis *Pug*: trophaeis *pwΣ*. 134 sq. et fracta — aplustre *Seruius ad Verg. Aen. XI*, 9. casside *pw*: caede *P*. pendet *Seruius*.

aplustre et summo tristis captiuos in arcu
humanis maiora bonis creduntur. ad hoc se
Romanus Graiusque et barbarus induperator
erexit, causas discriminis adque laboris
inde habuit. tanto maior famae sitis est quam 140
uirtutis; quis enim uirtutem amplectitur ipsam,
praemia si tollas? patriam tamen obruit olim
gloria paucorum et laudis titulique cupido
haesuri saxis cinerum custodibus, ad quae
discutienda ualent sterilis mala robora fici, 145
quandoquidem data sunt ipsis quoque fata sepulchris.
expende Hannibalem, quot libras in duce summo
inuenies? hic est quem non capit Africa Mauro
percussa Oceano Niloque admota tepenti,
rursus ad Aethiopum populos altosque elephantos. 150
additur imperiis Hispania, Pyrenaeum
transilit. opposuit natura Alpemque niuemque,
diducit scopulos et montem rumpit aceto.
iam tenet Italiam, tamen ultra pergere tendit.
“actum,” inquit, “nihil est, nisi Poeno milite portas 155
frangimus et media uexillum pono Subura.”

136. captiuos *P*. 137. haec ζ . 138. et *Padf* ζ : ac *begw*.
143 sq. titulique — custodibus *Priscian*. VII, 7, 33 p. 748. 144. ad
quae *pw*: atque *Pcf*. 145. robora *p* in *litura*. fici *P* ζ : ficus ω .
146 eici uoluit *Pinzger de uss. spur.* p. 12. 147. quot *pw*: quod
Pfg. 149. percussa *Pw*: perfusa *pg* ζ . 150 *Priscian*. VI, 5, 26
p. 689. prorsus *Freinshem. ad Flor.* II, 6, 2, uersus *H. Valesius*,
furuos Aethiopum ad populos *Iacobs (Matthias misc. phil. I p. 85 sq.)*.
altosque *P*: aliosque ω *Priscianus Weber animadu.* p. 14 sq., albos-
que *Plathner, Iacobs.* elefantos *Pf*. 151. pyraeneum *P*.
152 *Priscian*. VII, 10, 51 p. 757. adposuit — niuemque *schol.*
Lucani I, 481. opposuit *Pw*: imposuit *Priscianus*, adposuit
schol. Luc. 153. diducit *PSw*: deducit *f*, diduxit ζ . et —
aceto *schol. Lucani I*, 183. 255. rumpit *Padf* ζ : rupit *begw schol.*
Lucani. schol. Lucani IV, 658 apud *Weber praef. p. XLI tamquam*
Iuuenalis laudat: deductisque uiam scopulis sibi fecit aceto.
155. actum *P* ζ : acti *fgw*. inquit *p*: inquit *Pfg*.

o qualis facies et quali digna tabella,
 cum Gaetula ducem portaret belua luscum!
 exitus ergo quis est? o gloria! uincitur idem
 nempe et in exilium praeceps fugit adque ibi magnus 160
 mirandusque cliens sedet ad praetoria regis,
 donec Bithyno libeat uigilare tyranno.
 finem animae, quae res humanas miscuit olim,
 non gladii, non saxa dabunt, nec tela, sed ille
 Cannarum uindex et tanti sanguinis ultor 165
 anulus. i demens et saeuas curre per Alpes,
 ut pueris placeas et declamatio fias!
 unus Pellaeo iuueni non sufficit orbis,
 aestuat infelix angusto limite mundi,
 ut Gyari clausus scopulis paruaque Seripho; 170
 cum tamen a figulis munitam intrauerit urbem,
 sarcophago contentus erit. mors sola fatetur,
 quantula sint hominum corpuscula. creditur olim
 uelificatus Athos et quidquid Graecia mendax
 audet in historia, constratum classibus isdem 175
 suppositumque rotis solidum mare, credimus altos
 defecisse amnes epotaque flumina Medo
 prandente, et madidis cantat quae Sostratus alis.
 ille tamen qualis rediit Salamine relicta,
 in Corum atque Eurum solitus saeuire flagellis 180

158. getula *Pf.* 160. fugit *Pbcg*: ab it *ad* *g.* habitatque ibi *f.*
 162. iugulare *bcs*. 164. non tela *ad* *g.* 166. i om. *P.*
 a *g.* o cod. *Vimariensis.* i saeuas cod. *Vim. Burmannus ad*
anth. Lat. I p. 510. 168. pelleo *Pf.* peleo *ps.* 170. gyare
Pf. cyare *g.* clusus *g.* paruaue *H. Valesius.* 171. ur-
 nam *Dorleans ad Taciti ann. III. p. 329.* 172. sarcophago *Sf.*
 173. sunt *acd* *g.* hominis *g.* creditur—mendax *schol. Lu-*
ciani II, 677 ubi olim om. 174 *sq.* uelificatus—historia *Priscian.*
VIII, 7, 34 p. 802. uelificatus Athos *Priscian. VIII, 4, 20 p. 794.*
 175. constratum *p* *ω*: contractum *P.* idem *g.* 176. subpo-
 situm *f.* 177 *sq.* epotaque—prandente *Priscian. IX, 9, 49 p. 869.*
XVIII, 15, 132 p. 1159. 180. chorum *PS* *ω*, quorum *f.* sae-
 uire *p* *ω*: seruire *P.*

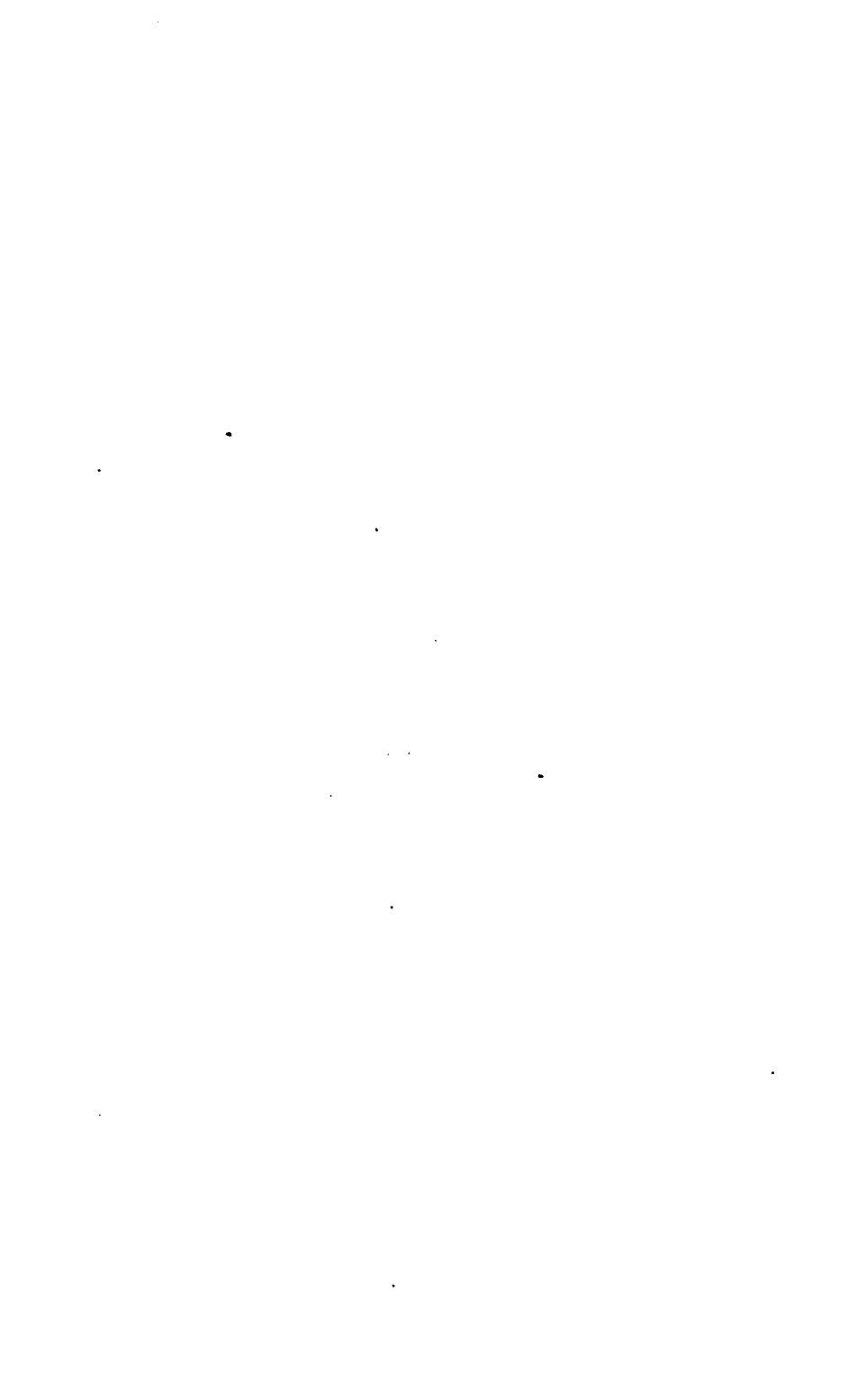
barbarus Aeolio numquam hoc in carcere passos,
 ipsum conpedibus qui uinxerat Ennosigaeum —
 initius id sane. quid? non et stigmate dignum
 credidit? huic quisquam uellet seruire deorum! —
 sed qualis rediit? nempe una naue, cruentis 185
 fluctibus ac tarda per densa cadauera prora.
 has toliens optata exegit gloria poenas!

“Da spatium uitae, multos da, Iuppiter, annos!”
 hoc recto uultu, solum hoc et pallidus optas.
 sed quam continuus et quantis longa senectus 190
 plena malis! deformem et taetrum ante omnia uultum
 dissimilemque sui, deformem pro cute pellem
 pendentisque genas et talis aspice rugas,
 quales, umbriferos ubi pandit Thabraca saltus,
 in uetula scalpit iam mater simia bucca. 195
 plurima sunt iuuenum discrimina, pulchrior ille
 hoc, atque ille alio, multum hic robustior illo;
 una senum facies, cum uoce trementia membra
 et iam leue caput madidique infantia nasi,
 frangendus misero gingiua panis inermi. 200
 usque adeo grauis uxori natisque sibique,
 ut captatori moueat fastidia Cosso.
 non eadem uini atque cibi torpente palato
 gaudia. nam coitus iam longa obliuio, uel si

181. Aelio P. 183. quid? *Weber animm. p. 16sq.*: quod *Pw.*
 quandoque et *Heinecke anim. p. 97.* 184. credidit *Pw.*: crede-
 ret *pcdfhs.* 189. spurium habet *Heinrich.* hoc recto *w.*
 hoc recto P, arrecto *Grotius ad eu. Luc. 18, 13.* hoc altus, cae-
 lum intuens sonus hoc et pallidus optas f, hoc altus caelumque
 tuens hoc pallidus optas *codd. Iunii et Basileensis,* hoc altus cae-
 lumque tuens hoc e *qoas schol. a.* 191. taetrum P. 193. et
 aniles *N. Heinsius apud Burmannum ad anth. Lat. I p. 516.*
 194. thabraca *PSgh*: tabracha f, Tabraca *w.* 198. labra *fhs.*
 199. madidique *pw*: madidaque P. 200. miseris *bs.*
 202. captatori *pw*: captori *Ph.* moueat *pw*: moueant P.
 204 sq. nam — *neruus Priscian. X, 9, 54 p. 908.*

coneris, iacet exiguus cum ramice neruus 205
 et, quamuis tota palpetur nocte, iacebit.
 anne aliquid sperare potest haec inguinis aegri
 canities? quid, quod merito suspecta libido est,
 quae Venerem adfectat sine uiribus. aspice partis
 nunc damnum alterius. nam quae cantante voluptas, 210
 sit licet eximius, citharoedo, situe Seleucus
 et quibus aurata mos est fulgere lacerna?
 quid refert, magni sedeat qua parte theatri,
 qui uix cornicines exaudiet atque tubarum
 concentus? clamore opus est, ut sentiat auris, 215
 quem dicat uenisse puer, quot nuntiet horas.
 praeterea minimus gelido iam in corpore sanguis
 febre calet sola, circumsilit agmine facto
 morborum omne genus, quorum si nomina quaeras,
 promptius expediam quot amauerit Oppia moechos, 220
 quot Themison aegros autumnno occiderit uno,
 quot Basilus socios, quot circumscriberit Hirrus
 pupillos, quot longa uiros exorbeat uno
 Maura die, quot discipulos inclinet Hamillus,
 percurram citius quot uillas possideat nunc, 225
 quo tondente grauis iuueni mihi barba sonabat.
 ille umero, hic lumbis, hic coxa debilis, ambos
 perdidit ille oculos et luscis inuidet, huius

205. coneris *pw* Priscian: conuersi *P*, conetur ζ . 207. aliquit *g*.
 211. citharoedo *P*: cithaedo *f*, citharoedus *pw*. situe Seleu-
 eus ω : siue Seleuco *P*, siue Seleucos *g*, siuae eleuco coraules *f*,
 siue Seleucus *aps*. 214. cornicines *PS*. exaudiet *Pbg*:
 exaudiat ω . 216. quot *pw*: quod *Pg*. 217. iam in cor-
 pore *Pbcdfs*: iam corpore *agh*. 220. quot *pw*: quod *Pfg*.
 Oppia *PSfs*: Eppia *gh*, Yppia *a*, Ippia *pcds*, Hippia ζ .
 221. quot *pw*: quod *Pfg*. *egros *p*. uno tutor *P* [*glossa*
ad Hirrus]. 222. quot *pw*: quod *Pfg*. basilius *Sg*.
 quot *pw*: quod *Pfg*. 223. quot *pw*: quod *Pfg*. exorbeat *PS*:
 exorbeat *pw*. 224. Hamillus *PSw*: amillus *bch*, camillus *f*.
 225. quot *pw*: quod *Pfg*. 227. umero *P*: humero *pw*.

pallida labra cibum accipiunt digitis alienis,
 ipse ad conspectum cenae diducere rictum 230
 suetus hiat tantum, ceu pullus hirundinis, ad quem
 ore uolat pleno mater ieiuna. sed omni
 membrorum damno maior dementia, quae nec
 nomina seruorum nec uultum agnoscit amici,
 cum quo praeterita cenauit nocte, nec illos, 235
 quos genuit, quos eduxit. nam codice saeuo
 heredes uetat esse suos, bona tota feruntur
 ad Phialen; tantum artificis ualet halitus oris,
 quod steterat multis in carcere fornicis annis.
 ut uigeant sensus animi, ducenda tamen sunt 240
 funera natorum, rogos aspiciendus amatae
 coniugis et fratris plenaque sororibus urnae.
 haec data poena diu uiuentibus, ut renouata
 semper clade domus multis in luctibus inque
 perpetuo maerore et nigra ueste senescant. 245
 rex Pylus, magno si quicquam credis Homero,
 exemplum uitae fuit a cornice secundae.
 felix nimirum, qui tot per saecula mortem
 distulit adque suos iam dextra computat annos,
 quique nouum totiens mustum bibit. oro, parumper 250
 attendas, quantum de legibus ipse queratur
 fatorum et nimio de stamine, cum uidet acris
 Antilochi barbam ardentem, cum quaerit ab omni,
 quisquis adest socius, cur haec in tempora duret,
 quod facinus dignum tam longo admiserit aeuo. 255

229. capiunt ζ . 230. caene P. diducere Pg: deducere pw.
 231. ad quem pw: at quem P. 232. mater ieiuna pw: mate-
 riae luna P. 238. Phialen PSg ζ : Pialen abcdw, Piale m f ζ .
 oris P. 240. sunt pw: sint P. 241. funera natorum pw:
 funerarium P. 245. paedore Wakefield traged. del. I p. 183.
 senescant pw: senescat P. 246. quicquam P. 251. quera-
 tur P. 253. Antilochi P. cum P: nam w. 254. socio ζ .
 255 Servius ad Verg. Aen. IX, 497.

haec eadem Peleus, raptum cum luget Achillem,
 adque alius, cui fas Ithacum lugere natantem.
 incolumi Troia Priamus uenisset ad umbras
 Assaraci, magnis sollemnibus, Hectore funus
 portante ac reliquis fratrum ceruicibus inter 260
 Iliadum lacrimas, ut primos edere planctus
 Cassandra inciperet scissaque Polyxena palla,
 si foret exstinctus diuerso tempore, quo non
 coeperat audaces Paris aedificare carinas.
 longa dies igitur quid contulit? omnia uidit 265
 euersa et flammis Asiam ferroque cadentem.
 tunc miles tremulus posita tulit arma tiara
 et ruit ante aram summi Iouis, ut uetulus bos,
 qui domini cultris tenue et miserabile collum
 praebebat ab ingrato iam fastiditus aratro. 270
 exitus ille utcumque hominis, sed torua canino
 latrauit rictu, quae post hunc uixerat, uxor.
 festino ad nostros et regem transeo Ponti
 et Croesum, quem uox iusti facunda Solonis
 respicere ad longae iussit spatia ultima uitae. 275
 exilium et carcer Minturnarumque paludes
 et mendicatus uicta Carthagine panis
 hinc causas habuere. quid illo ciue tulisset
 natura in terris, quid Roma beatius umquam,
 si circumducto captiuorum agmine et omni 280
 bellorum pompa animam exhalasset opimam,
 cum de Teutonico uellet descendere curru?

258. incolumi *P*: incolomi *pf*. 259. haectore *Pd*. 263. quo
 non *P*: quo iam *ω*. 266. et—cadentem *Seruius ad Verg. Aen.*
I, 1. *schol. Stat. Achill. III*, 277. 274. iusti quem uox fa-
 cunda *dfg*. iusti facunda *pw*: iustificanda *P*. uox mox iustifi-
 canda *susp. Pithoeus*. Saloni *bcs*. 276. paludes *pw*: pa-
 ludis *P*. 278 *sq.* quid—terris *Priscian. VII*, 13, 68 *p.* 766.
 280 *sq.* et—opimam *Priscian. XI*, 9, 33 *p.* 929. 282 *sq. schol.*
Lucani I, 256. teutonico *pw*: testonico *P*, teu.tonico *f*.

prouida Pompeio dederat Campania febres
optandas, sed multae urbes et publica uota
uicerunt, igitur fortuna ipsius et urbis 285
seruatum uicto caput abstulit. hoc cruciatu
Lentulus, hac poena caruit ceciditque Cethegus
integer, et iacuit Catilina cadauere toto.

Formam optat modico pueris, maiore puellis
murmure, cum Veneris sanum uidet anxia mater, 290
usque ad delicias uotorum. "cur tamen," inquit,
"corripias? pulchra gaudet Latona Diana."
sed uetat optari faciem Lucretia qualem
ipsa habuit, cuperet Rutilae Verginia gibbum
accipere adque suam Rutilae dare. filius autem 295
corporis egregii miseros trepidosque parentes
semper habet. rara est adeo concordia formae
atque pudicitiae. sanctos licet horrida mores
tradiderit domus ac ueteres imitata Sabinos,
praeterea castum ingenium uultumque modesto 300
sanguine seruentem tribuat natura benigna
larga manu — quid enim puero conferre potest plus
custode et cura natura potentior omni? —
non licet esse uiro; nam prodiga corruptoris
improbilas ipsos audet temptare parentes. 305
tanta in muneribus fiducia. nullus ephebum
deformem saeua castrauit in arce tyrannus,
nec praetextatum rapuit Nero loripedem nec

284. moestae *Ruhnkenius ad Vell. Pat. II, 48, 2*, pullae *Herodius*.
287. Cethegus *P.* 288. Catilina *pω*: Catillina *P.* 292. corripias *g.* 293. optari. *P.* 294. Verginia *acd5*: uirginea *PΣ*, uirginea *p*, Virginia *ω*. 295. ad quae *P.* 296. aegregii *P.* 299. Sabinos *Pfg*: Sabinas *ω* *N. Heinsius ad Ouid. am. II, 4, 15. Schrader obs. p. 80.* 300. modesto *Pg*: modestum *pω*. 301. sanguine *pω*: sanguinem *PS.* 303. custode. *P.* 304. uiro *corresi*: uiros *Pbcg5*, uiris *adfω* *N. Heinsius ad Ouid. her. XIII, 104.* 305. improbitas *f.* temptare *Pfg.* 306. ephoebum *P.* 307. seua *P.* arc.e *P.* 308. loripedem uel *f5*.

strumosum atque utero pariter gibboque tumentem.
i nunc, et iuuenis specie laetare tui, quem 310
maiora expectant discrimina. fiet adulter
publicus et poenas metuet quascumque maritis
iratis debet, nec erit felicior astro
Martis, ut in laqueos numquam incidat. exigit autem
interdum ille dolor plus quam lex ulla dolori 315
concessit; necat hic ferro, secat ille cruentis
uerberibus, quosdam moechos et mugilis intrat.
sed tuus Endymion dilectae fiet adulter
matronae; mox cum dederit Seruilia nummos,
fiet et illius, quam non amat, exuet omnem 320
corporis ornatum; quid enim ulla negauerit udis
inguinibus? siue est haec Oppia, siue Catulla
deterior: totos habet illic femina mores.
sed casto quid forma nocet? quid profuit immo
Hippolyto graue propositum, quid Bellerophonti? 325
erubuit nempe haec, ceu fastidita, repulso
nec Stheneboea minus quam Cressa excanduit, et se
concussere ambae. mulier saeuissima tunc est,
cum stimulos odio pudor admouet. elige quidnam
suadendum esse putes cui nubere Caesaris uxor 330

309. iterum C. Valesius. 310. i nunc et PS: i nunc ergo g, nunc ergo pw. 311. expectant fg. 312. metuit P. maritis iratis debet Rigaltius: mariti irati debet P, mariti irati debent pdç, mariti exigere irati debent abcfgw, mariti exigere ira potest ç, mariti irati faciunt cod. Canteri nouu. lectt. III, 6, maritis irati debent Lipsius opp. quæstt. IV, 25, mariti exigere irati Gronovius obseru. II, 14. Schurzfleisch, maritus exigit iratus Farnabius. 317. Phocas artis II, 5 p. 1693: 'Hic mugil, sed Iuuenalis hic mugilis nominatiuum dixit'. 322. Oppia Saghs: appia P, Ippia ps, Hippia ç, Yppia bcs, Optia dfg. 323 spurius uidetur Heinrichio. amores H. Valesius. 324. olim ç. 325. hippolito P. propositum pw: .positum P. bellorophonti Pf. 326. erubuit certae (certe ç) ceu fg. repulso PSç, repulsa pw. hac—repulsa M. Haupt. 327. stenepoea P. he.se P. 329. stimulos, odio, P.

destinat. optimus hic et formosissimus idem
gentis patriciae rapitur miser exstinguendus
Messalinae oculis. dudum sedet illa parato
flammeolo, Tyriusque palam genialis in hortis
sternitur, et ritu decies centena dabuntur 335
antiquo, ueniet cum signatoribus auspex.

haec tu secreta et paucis commissa putabas;
non nisi legitime uult nubere. quid placeat, dic.
ni parere uelis, pereundum erit ante lucernas;
si scelus admittas, dabitur mora paruula, dum res 340
nota urbi et populo contingat principis aurem.
dedecus ille domus sciet ultimus. interea tu
obsequere imperio, si tanti uita dierum
paucorum. quidquid leuius meliusque putaris,
praebenda est gladio pulchra haec et candida ceruix. 345

Nil ergo optabunt homines? si consilium uis,
permittes ipsis expendere numinibus, quid
conueniat nobis rebusque sit utile nostris.
nam pro iucundis aptissima quaeque dabunt di.
carior est illis homo quam sibi. nos animorum 350
impulsu et caeca magnaue cupidine ducti
coniugium petimus partumque uxoris; at illis
notum, qui pueri qualisque futura sit uxor.
ut tamen et poscas aliquid, uoueasque sacellis
exta et candiduli diuina tumacula porci, 355
orandum est ut sit mens sana in corpore sano.
fortem posce animum, mortis terrore carentem,
qui spatium uitae extremum inter munera ponat

331. destinet ζ. formosissimus f. 334. flammeolo PS.
ortis PS. 336. ueniet — auspex *Seruius ad Verg. Aen. I, 346.*
341. aurem Pγς: aures ω. 343. si pω: sit Pγ. si tanti est ζ.
344. quicquid leuius putaris P meliusque *add. in marg.*, melius le-
uiusque ω. 346. nihil P. 349. iocundis fg. 352. at pω:
ad P. 354. at tamen ut *adf*ς. 355. tumacula P: toma-
cula ω, thomacula f, thimacula g.

naturae, qui ferre queat quoscumque labores,
 nesciat irasci, cupiat nihil et potiores 360
 Herculis aerumnas credat saeuosque labores
 et Venere et caenis et pluma Sardanapalli.
 monstro quod ipse tibi possis dare. semita certe
 tranquillae per uirtutem patet unica uitae.
 nullum numen habes, si sit prudentia; nos te, 365
 nos facimus, Fortuna, deam caeloque locamus.

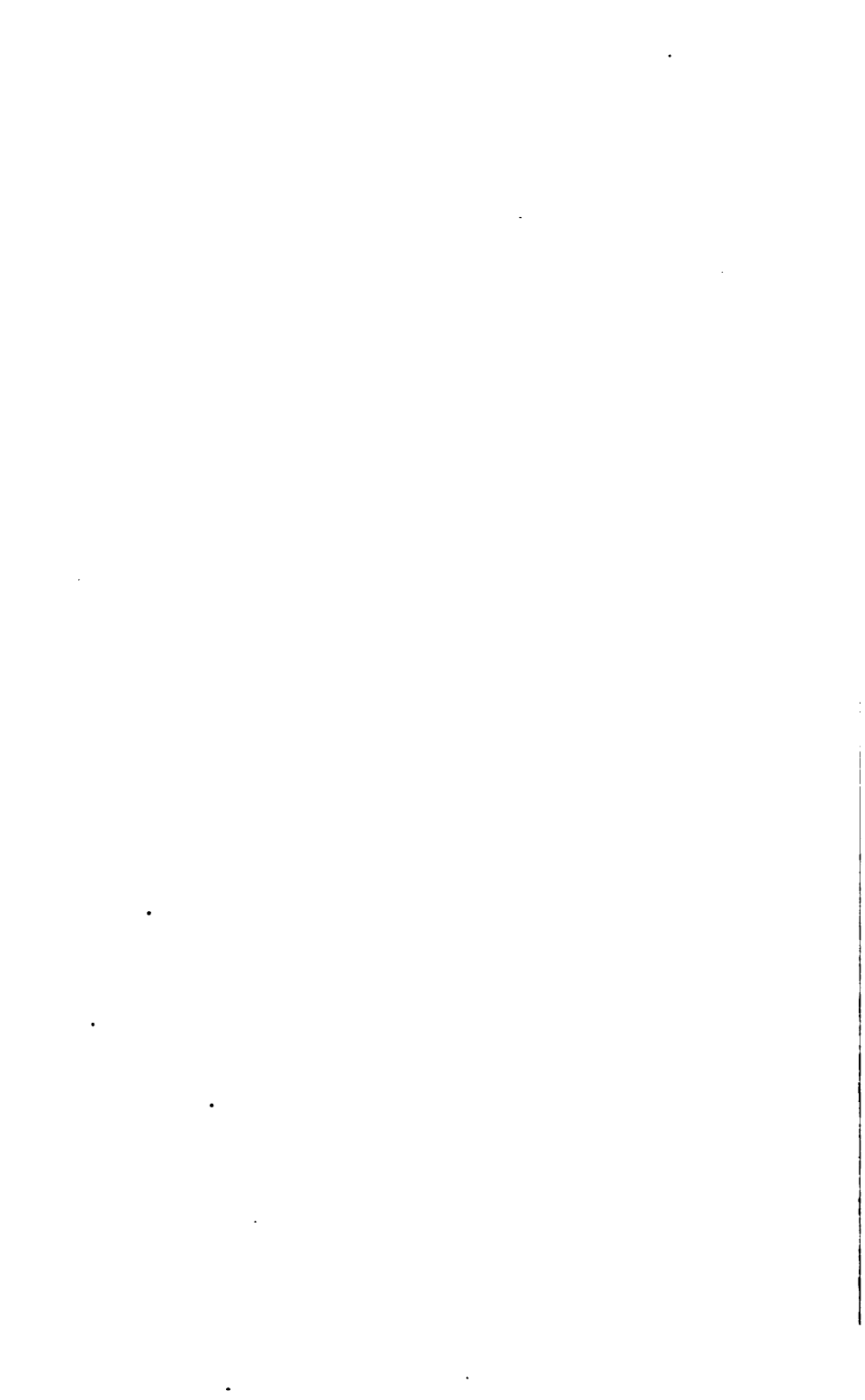
S A T V R A XI.

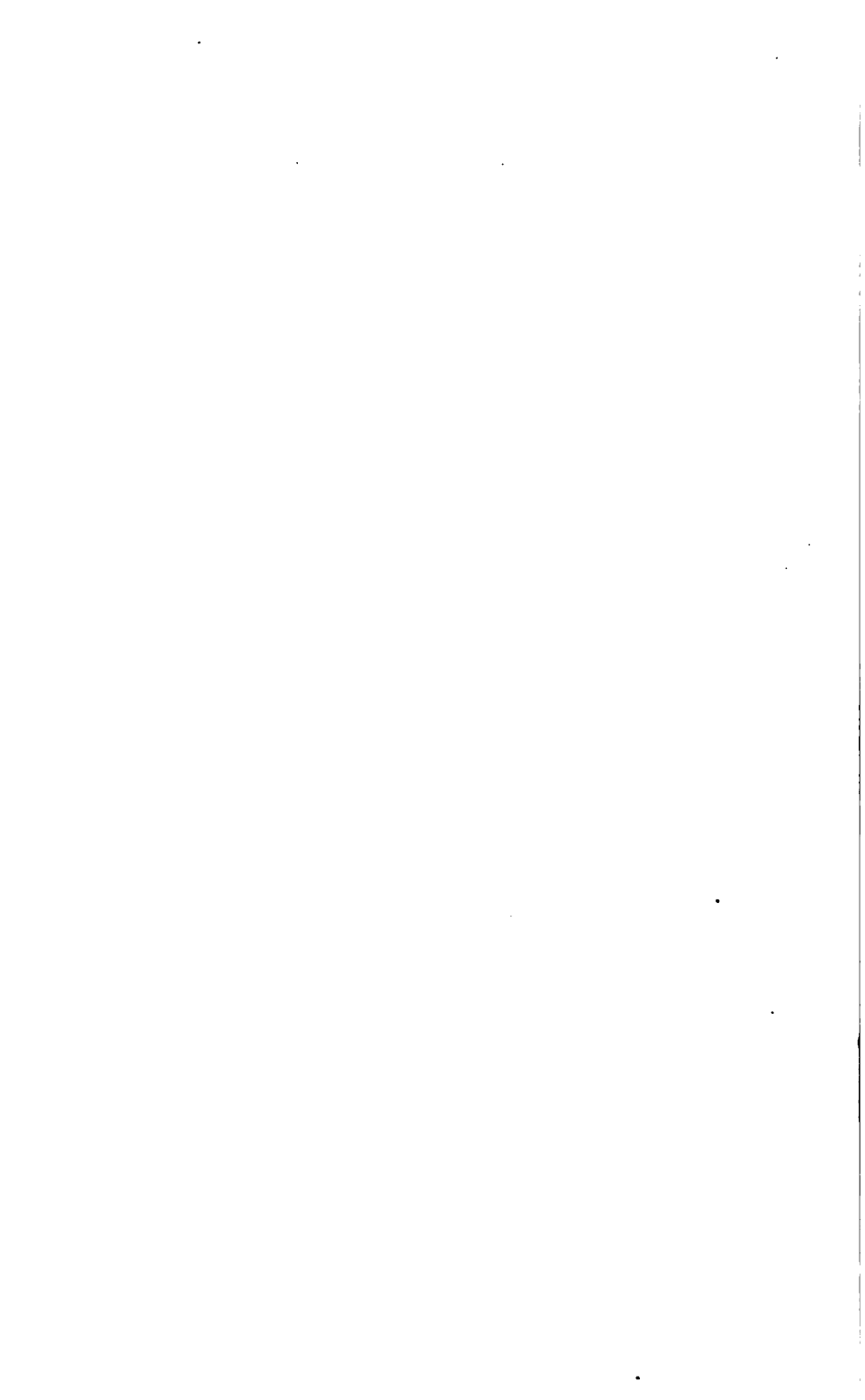
Atticus eximie si caenat, lautus habetur,
 si Rutilus, demens. quid enim maiore cachinno
 excipitur uulgi, quam pauper Apicius? omnis
 conuictus thermae stationes, omne theatrum
 de Rutilo. nam dum ualida ac iuuenalia membra 5
 sufficiunt galeae dumque ardent sanguine, fertur
 non cogente quidem, sed nec prohibente tribuno,
 scribiturus leges et regia uerba lanistae.
 multos porro uides, quos saepe elusus ad ipsum
 creditor introitum solet expectare macelli, 10
 et quibus in solo uiuendi causa palato est.

360. *Macrob. in somn. Scip. I, 8, 9: 'Fortitudinis passiones ignorare, non uincere, ut nesciat irasci, cupiat nihil.'* 361. saeuosque *pw*: saeuusque *P*. 362. caenis *P*. sardanapalli *PSubcf*gς. 365 *sq. Lactantius diu. instt. III, 29.* habes *ω*: abest *P*, abest *gς*. si adsit *Heinrich*. nos te *PSg*: sed te *ω*. 366. *ream N. Heinsius epp. IIII p. 217.*

Sat. XI. De comparatione uictus Pag.

1. eximiae *PSf*. 2. Rutulus *gς*. chachinno *P*. 4. conuictus *ω*: conuictus *P*, conuentus *ς C. Barthius adu. XLII, 16, CLXI, 6.* turmae *cod. Lipsii epp. qu. II, 9.* stationes. *P.* tribunal *cod. Lipsii.* 5. iuuenalia *Podfgς*: iuuenilia *pw*. 6. ardent *C. Barthius adu. XLII, 6. Rigaltius, Rutgersius uarr. lectt. II, 17. Wakefield silu. crit. I, p. 80: ardenti fg, ardentis cod. Monacensis 408, ardens Pw.* 8. scribiturus *P*, scripturit is *Eremita.* laniste *P*. 9. sepe *P*. 10. expectare *fg*.

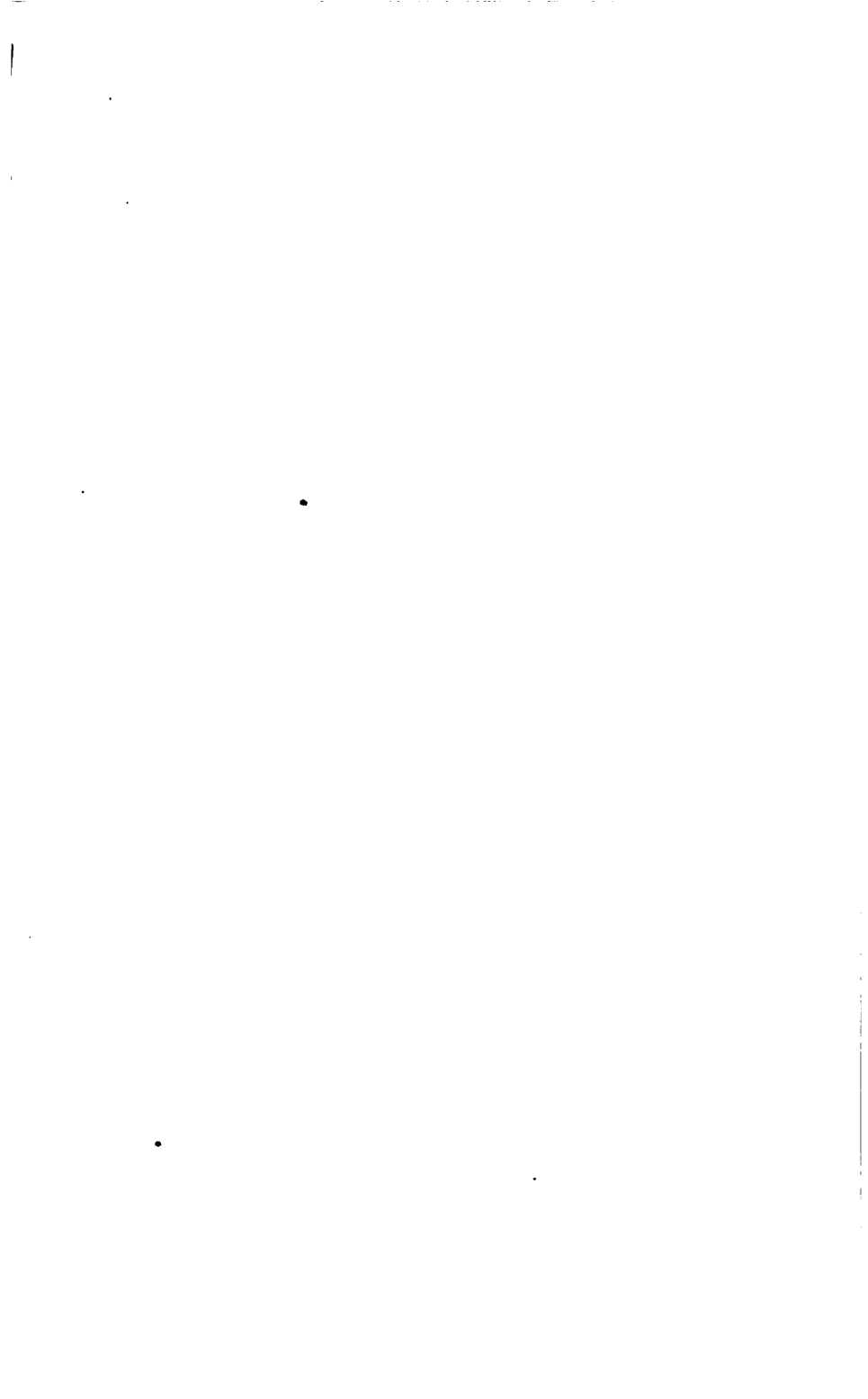

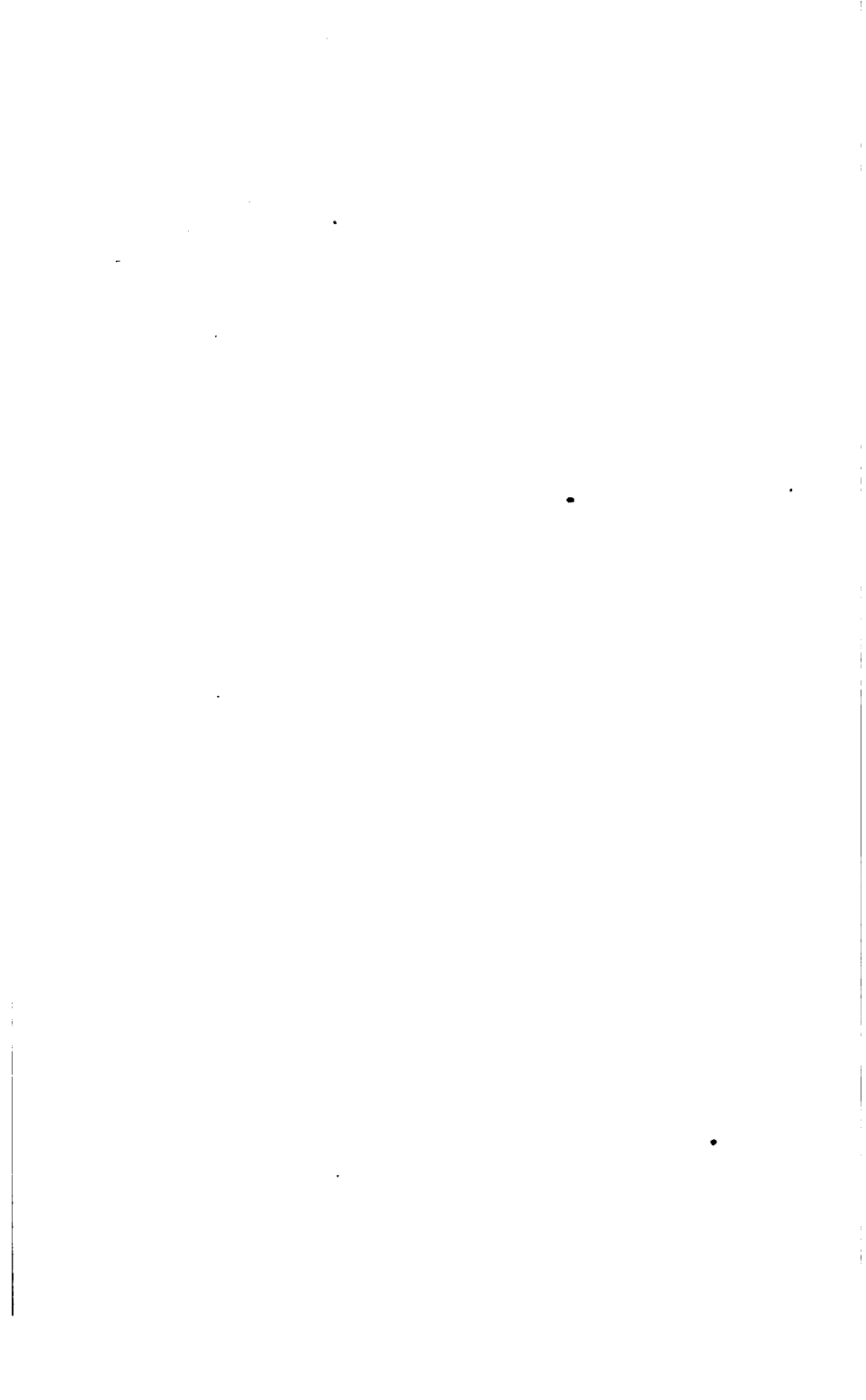
egregius caenal meliusque miserrimus horum
 et cito casurus iam perlucente ruina.
 interea gustus elementa per omnia quaerunt,
 numquam animo pretiis opstantibus; interius si 15
 adtendas, magis illa iuuant, quae pluris emuntur.
 ergo haut difficile est perituram arcessere summam
 lancibus oppositis uel matris imagine fracta,
 et quadringentis nummis condire gulosum
 fictile: sic ueniunt ad miscillanea ludi. 20
 refert ergo, quis haec eadem paret; in Rutilo nam
 luxuria est, in Ventidio laudabile nomen
 sumit et a censu famam trahit. illum ego iure
 despiciam, qui scit quanto sublimior Atlas
 omnibus in Libya sit montibus, hic tamen idem 25
 ignoret quantum ferrata distet ab arca
 sacculus. e caelo descendit γυνῶθι σεαυτόν,
 figendum et memori tractandum pectore, siue
 coniugium quaeras uel sacri in parte senatus
 esse uelis, neque enim loricam poscit Achillis 30
 Thersites, in qua se transducebat Ulixes,
 ancipitem seu tu magno discrimine causam
 protegere adfectas, te consule, dic tibi qui sis,
 orator uehemens, an Curtius et Matho buccae.

12 *Priscian. III*, 1, 8 p. 600. nouissimus *gh.* 14. *schol. Lu-*
ciani X, 156 'et gustus—quaerit'. alimenta *Heinrich animm. in*
auctt. uett. p. 110. 15. pr. et iis *P.* opstantibus *P*: optanti-
 bus *p.* 16. iuuant *p*: iuhant *Pf.* quo *f.* emuntur *pω*:
 ementur *P.* 17. haut *Pgh.* accersere *ς.* 20. miscilla-
 nea *PS*: miscellanea *ω.* 23. sumtus et *Heinrich.* 24. scit *pω*:
 sci. *P.* athlas *P*, athlans *S*, atlans *g*, adlans *f.* 26. igno-
 rat *ς*, si ignoret *Manso verm. Abhdngen p.* 250. 27. *Graeca om. ς.*
 28 *Priscianus VII*, 12, 63 p. 763. fingendum *abcς Prisc.*
 30 *sqq.* neque — ancipitem *eici iussit Heinecke anim. p.* 36, defendit
Pinzger de uss. spur. 20. neque *Pς*: nec *ω.* 31. Tersites *P.*
 transducebat *PSg*: traducebat *pω.* 33. adfectas *Pg.* qui *Pcdgς*:
 quis *ω*, quid *cod. N. Heinsii ad Ouid. her. XII*, 31. 34. et *PS*:
 an *ω*, aut *Heinrich.*

noscenda est mensura sui spectandaque rebus 35
 in summis minimisque, etiam cum piscis emetur,
 ne mullum cupias, cum sit tibi gobio tantum
 in loculis. quis enim te, deficiente culina
 et crescente gula, manet exitus, aere paterno
 ac rebus mersis in uentrem fenoris atque 40
 argenti grauis et pecorum agrorumque capacem?
 talibus a dominis post cuncta nouissimus exit
 anulus, et digito mendicat Pollio nudo.
 non praematuri cineres, nec funus acerbum
 luxuriae, sed morte magis metuenda senectus. 45
 hi plerumque gradus. conducta pecunia Romae
 et coram dominis consumitur; inde ubi paulum
 nescio quid superest et pallet fenoris auctor,
 qui uertere solum, Baias et ad ostrea currunt.
 cedere namque foro iam non est deterius quam 50
 Esquilias a feruenti migrare Subura.
 ille dolor solus patriam fugientibus, illa
 maestitia est, caruisse anno circensibus uno.
 sanguinis in facie non haeret gutta, morantur
 pauci ridiculum et fugientem ex urbe pudorem. 55
 Experiere hodie, numquid pulcherrima dictu,
 Persice, non praestem uita nec moribus et re,
 si laudem siliquas occultus ganeo, pultes

35. sua *g*, suae *ς*, tuae *ς*. 37. ne *PSfg*: nec *ω*. 38. enim
 te deficiente *pw*: enim deficiente *P cod. Monacensis* 408. cu-
 lina *fg*: *culina P*, *crumina pb*, *crumena ω*. 39 *sqq. Priscian.*
VI, 17, 89 p. 721: 'Excipitur fenus feneris. Iuuenalis in *III*: aere—
 capacem'. 42. damnis *Heinrich*. 43. anulus *PSfg*.
 44. praematuri *pw*: praematu^{us} *P*, prematur *S*. 49. cum *cod.*
Rob. Stephani. ostrea *fg*: hostrea *pw*, hostria *P*, ostia *bς*.
 50. caedere *Sf*. 54 *sq.* morantur—pudorem *Priscian. VIII*, 4, 23
 p. 795. et fugientem *ςς Priscian.*: effugientem *Pw*, fugientem *ς*.
 57. nec *adgς*: *... P*, uel *pw*, seu *ς*. praestem, inuitate, et mori-
 bus *Schurzfleisch*. 58. si *S cod. Monacensis* 408: sed *Pw*.
 ganeo *pw*: caneo *Pf*.

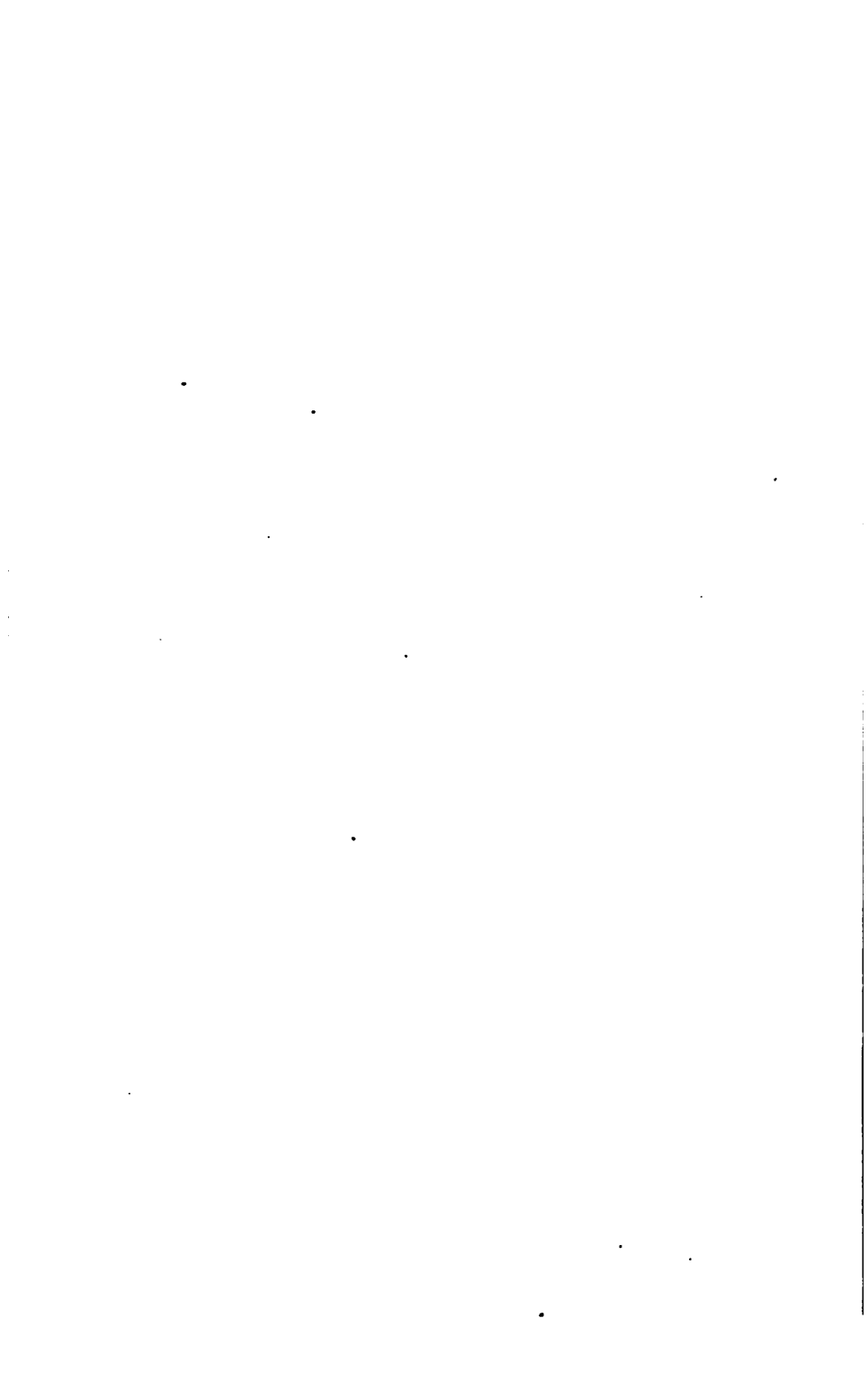
coram aliis dictem puero, sed in aure placentas.
nam cum sis conuiua mihi promissus, habebis 60
Euandrum, uenies Tirynthius aut minor illo
hospes et ipse tamen contingens sanguine caelum,
alter aquis, alter flammis ad sidera missus.
fercula nunc audi nullis ornata macellis.
de Tibertino ueniet pinguissimus agro 65
haedulus et toto grege mollior, inscius herbae,
necdum ausus uirgas humilis mordere salicti,
qui plus lactis habet quam sanguinis, et montani
asparagi, posito quos legit uilica fuso.
grandia praeterea tortoque calentia faeno 70
oua adsunt ipsis cum matribus, et seruatae
parte anni, quales fuerant in uitibus, uuae,
Signinum Syriumque pirum, de corbibus isdem
aemula Picens et odoris mala recentis,
nec metuenda tibi, siccatum frigore postquam 75
autumnus et crudi posuere pericula suci.
haec olim nostri iam luxuriosa senatus
caena fuit. Curius paruo quae legerat horto,
ipse focus breuibus ponebat holuscula, quae nunc
squalidus in magna fastidit compede fossor, 80
qui meminit, calidae sapiat quid uulua popinae.
sicci terga suis, rara pendentia crate,
moris erat quondam festis seruare diebus

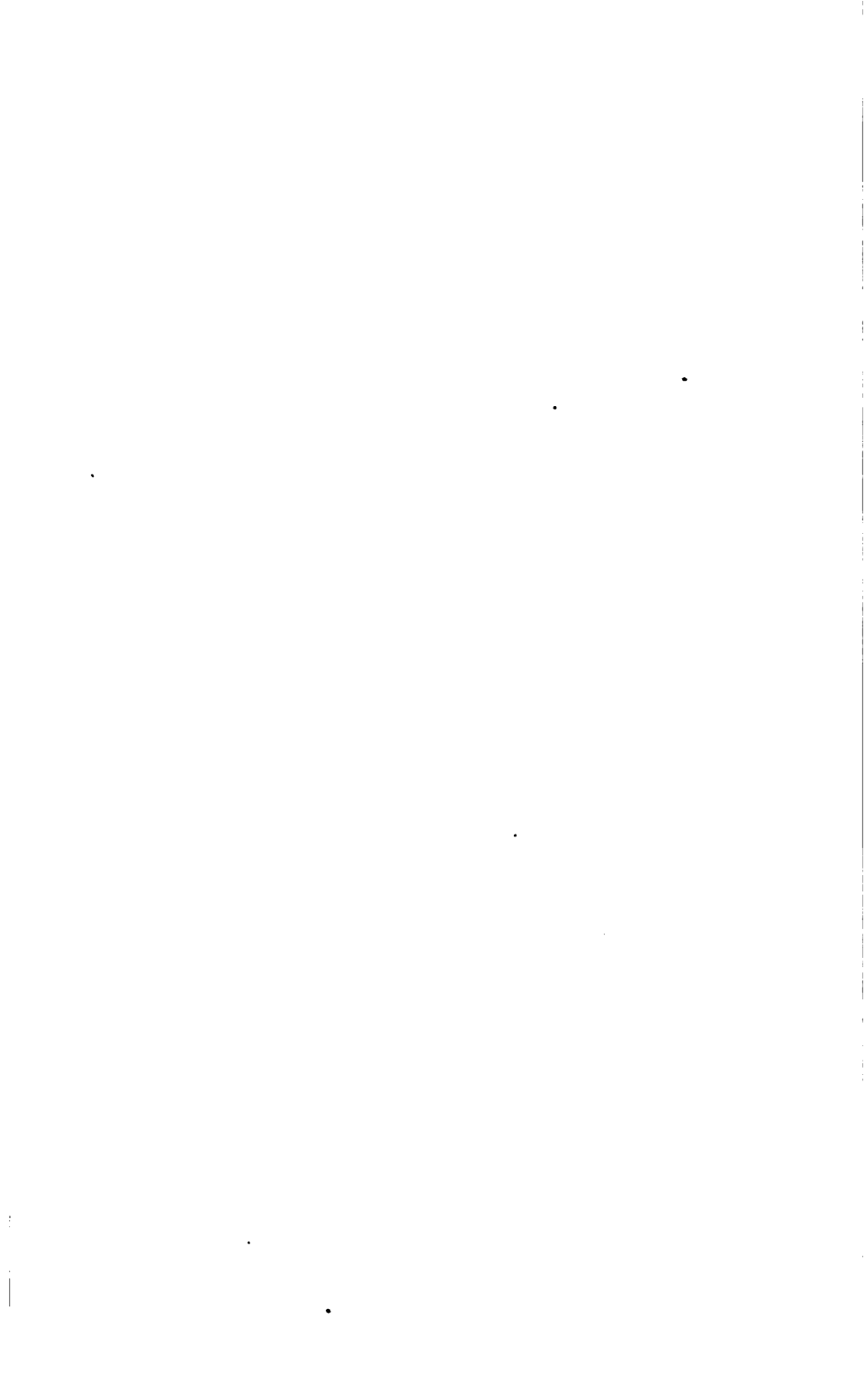
59. sed *pw*: *** *P.* ore *g*. 61. *tirynthius P.* 62 *sq.* et—missus
Seruius ad Verg. Aen. VI, 332. ipse mihi *Seruius.* contin-
gens *Pw*: contingit *pdfg*. 63 *Seruius ad Verg. Aen. IV*, 619,
spurius censet Heinrich. 64. portata *Schrader*, corrassa *Iacobs*
animm. anth. Gr. III, 2 p. 18, onerata *Manso verm. Abhdngen* p. 250.
66. loto *N. Heinsius ad Ouid. fast. IIII*, 758. 67. uiridis *g*.
68. uilica *Pfsg*: uillica *pw*. 70. faeno *Pfg*. 73. pirum *P*.
76. suci *PS*. 80 *Priscian. VI*, 10, 56 p. 703. conpede *f*.
81 *Priscian. VIII*, 7, 37 p. 804. quid *pw*: qui *P*, quit *g*.
uolua *fg*. 82. crate *pw*: *** *P*, grate *S*, gratae *fg*.

et natalicium cognatis ponere lardum,
 accedente noua, si quam dabat hostia, carne. 85
 cognatorum aliquis titulo ter consulis atque
 castrorum imperiis et dictatoris honore
 functus ad has epulas solito maturius ibat,
 erectum domito referens a monte ligonem.
 cum tremere autem Fabios durumque Catonem 90
 et Scauros et Fabricios, postremo seueros
 censoris mores etiam collega timeret,
 nemo inter curas et seria duxit habendum,
 qualis in Oceano fluctu testudo nataret,
 clarum Troiugenis factura et nobile fulcrum, 95
 sed nudo latere et paruis frons aerea lectis
 uile coronati caput ostendebat aselli,
 ad quod lasciui ludebant ruris alumni.
 [tales ergo cibi, qualis domus atque supellex.]
 tunc rudis et Graias mirari nescius artes 100
 urbibus euersis praedarum in parte reperta
 magnorum artificum frangebatur pocula miles,
 ut phaleris gauderet ecus, caelataque cassis
 Romuleae simulacra ferae mansuescere iussae
 imperii fato, geminos sub rupe Quirinos, 105
 ac nudam effugiem clipeo uenientis et hasta
 pendentisque dei perituro ostenderet hosti.

85. daret *adf.* carnem *fg.* 89. et rectum *S.* 90. ad-
 huc *Heinrich.* 91. postremo *P:* rigidique *ω.* 93. habend-
 dum *pω:* habendam *P.* 94. oceano *P* *N. Heinsius ad Clau-*
dian. epith. 88. *Scriverius opp. phil. p. 40:* oceani *ω.* 95. et *Padf:*
 ac *ω.* fulcrum *P.* 96. nullo *S.* 97. uite *Henninius.*
 coronatis *Ruperti,* coronatae — asellae *Scoppe coll. I, 27.* 99 *spu-*
rium esse uidit Heinrich. 100. tum *adf.* rudis *pω:* ruris *P.*
 imitari *g.* 103. faleris *g.* equus *pω,* secus *P.* celataque
 casis *P.* 105. rume *C. Barthius ablegm. crit. II, 2. aduers.*
XXX, 2. 106. in clipeo *H. Valesius.* uenientis *P* *Sg:* ful-
 gentis *ω.* ab hasta *I. Möser Werke V p. 34.* 107. frenden-
 tisque *Hildebrand. ad Apul. I p. 654.* pendentisque deos *Lipsius*
anall. ad mil. Rom. III, 2. ostenderit *S.*

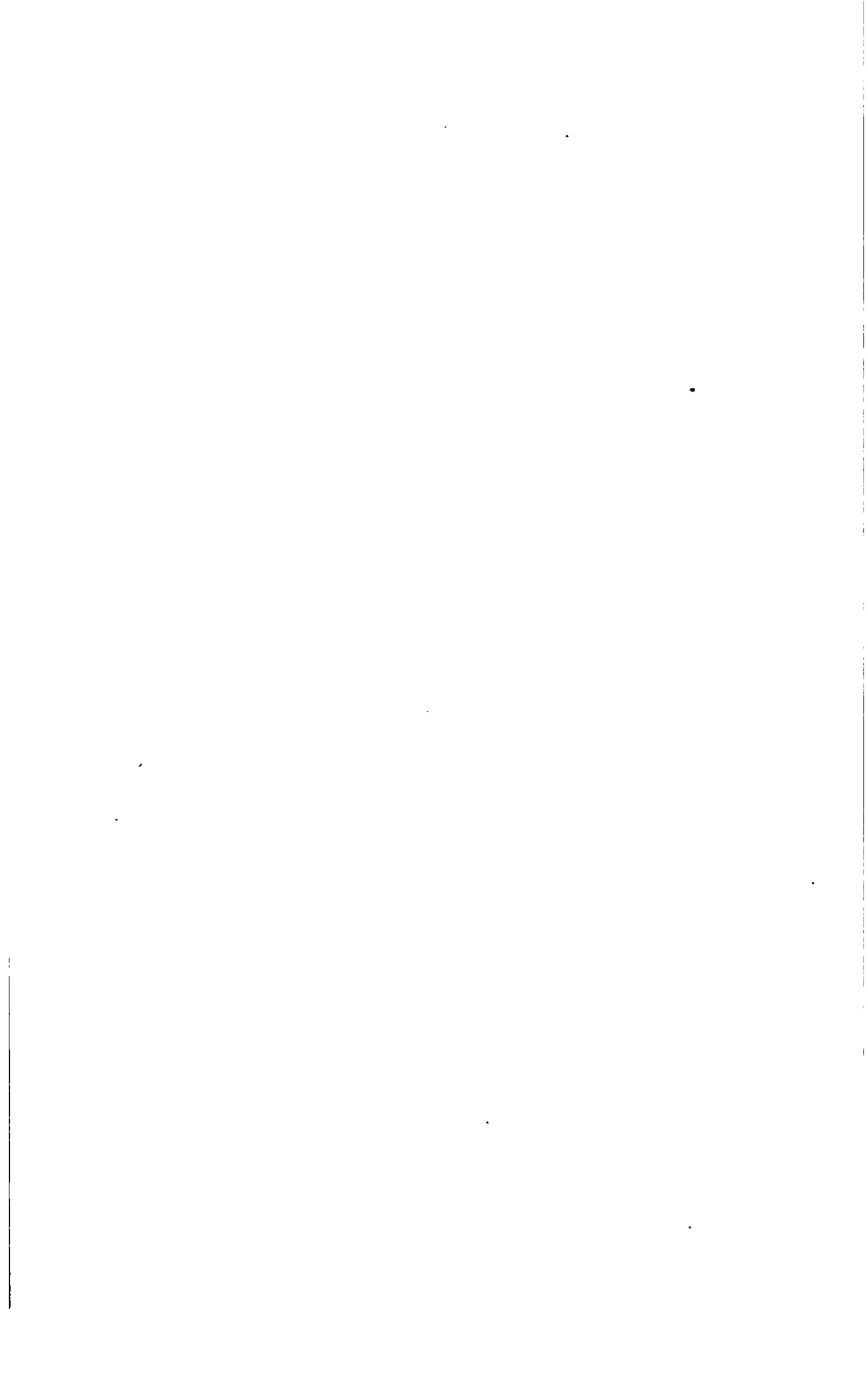
[argenti quod erat solis fulgebat in armis.]
ponebant igitur Tusco farrata catino,
omnia tunc, quibus inuideas, si liuidulus sis. 110
templorum quoque maiestas praesentior et uox
nocte fere media mediamque audita per urbem,
litore ab Oceani Gallis uenientibus et dis
officium uatis peragentibus. his monuit nos,
hanc rebus Latiis curam praestare solebat 115
fictilis et nullo uiolatus Iuppiter auro.
illa domi natas nostraque ex arbore mensas
tempora uiderunt, hoc lignum stabat ad usus,
annosam si forte nucem deiecerat Eurys.
at nunc diuitibus caenandi nulla uoluptas, 120
nil rhombus, nil dama sapit, putere uidentur
unguenta atque rosae, latos nisi sustinet orbes
grande ebur et magno sublimis pardus hiatu,
dentibus ex illis, quos mittit porta Syenes
et Mauri celeres et Mauro obscurior Indus, 125
et quos deposuit Nabataeo belua saltu
iam nimios capitique graues. hinc surgit orexis,
hinc stomacho uires. nam pes argenteus illis,
anulus in digito quod ferreus. ergo superbum
conuiuam caueo, qui me sibi comparet et res 130
despicit exiguas. adeo nulla uncia nobis

108 et 109 transp. Pacfgs. 108 om. ε, spurium censuisse uidetur Müller Etrusk. II p. 243, eicit Heinrich. 109. farrata Sw: farrata P, farraca ps. 113. oceani Pbcgs: oceano ω Lipsius opp. quaest. III, 25, N. Heinsius ad Claudian. epith. 88, Burmannus ad anth. Lat. II p. 296, Wakefield ad Lucr. V, 36. 114. Ante his interpungi iussit Maduig opp. II p. 170. hos Marshall, hic Rupert, hoc Numitor class. journ. XV p. 21 sq., hinc Heinrich. 115. latiis pw: latis Pf. 118. hoc Pg: hos ω Oudendorp. ad Suet. Dom. 7. ad Pfg: in ω. 121. nil pw: nihil P bis. 122. orbis g. 123. num ebum? 126. Nabataeo P: nabataeo p, Nabathaeo ω. 128. uires Pgs: bilis ω, dirus Eremita, uirus Lindenbrogius. 129. anulus PSfg. 130. comparet PS: comparat ω. 131. untia P.

est eboris, nec tessellae, nec calculus ex hac
 materia, quin ipsa manubria cultellorum
 ossea. non tamen his ulla umquam obsonia fiunt
 rancidula, aut ideo peior gallina secatur. 135
 sed nec structor erit, cui cedere debeat omnis
 pergula, discipulus Trypheri doctoris, aput quem
 sumine cum magno lepus adque aper et pygargus
 et Scythicae uolucres et phoenicopterus ingens
 et Gaetulus oryx hebeti lautissima ferro 140
 caeditur et tota sonat ulmea caena Subura.
 nec frustum capreae subducere nec latus Afrae
 nouit auis noster, tirunculus ac rudis omni
 tempore et exiguae furtis inbutus ofellaè.
 plebeios calices et paucis assibus emptos 145
 porriget incultus puer adque a frigore tutus;
 non Phryx aut Lycius, non a mangone petitus
 quisquam erit; in magno cum posces, posce Latine.
 idem habitus cunctis, tonsi rectique capilli
 adque hodie tantum propter conuiuia pexi. 150
 pastoris duri hic est filius, ille bubulci,
 suspirat longo non uisam tempore matrem
 et casulam, et notos tristis desiderat haedos,
 ingenui uultus puer ingenuique pudoris,

132. tessellae P. calculus *pw*: cauculus P. 133. mate-
 ria *pw*: materiam P. manubria *pw*: manubrea P. 136. ce-
 dere *pw*: credere P. 137. discipulus *pw*: discipulos P.
 aput *Pg*: apud *pw*. 138. sumine *pw*: sumne P. 139. Scy-
 thicae *PS*. phoenicopterus *gS*: ponicopterus P, phoenix
 opterus *pw*. 140. getulus *PSf*. hebeti—Subura *Priscian*.
VII, 12, 65 p. 764. 141. ut—sonet *Cramerus ad schol.* p. 444.
 tota *om. P add. p.* Subura *pw*: Sybura P. 142 *sqq.* nec
 frustum—tempore *Priscian. III*, 6, 34 p. 614. capreae *pwS*
Priscian.: caprae P. 143. tiro unctis caulibus omni *Wilhof*.
coni. I p. 120 *sqq.* 144. frustis *ς*. 146. a *om. P add. p.*
 147. licius *Pg*. 148. in magno *PSfgh*: et magno *ω Oudendorp*.
ad Apul. met. II p. 167. posces *Pw*: poscis *fgς*. posce *pw*:
 pasce P. latinae S. 151. hic est *Padfς*: est hic *ω*.

quales esse decet quos ardens purpura uestit, 155
 nec pupillares desert in balnea raucus
 testiculos, nec uellendas iam praebuit alas,
 crassa nec opposito pauidus tegit inguina guto.
 hic tibi uina dabit diffusa in montibus illis,
 a quibus ipse uenit, quorum sub uertice ludit; 160
 namque una atque eadem est uini patria atque ministri.
 forsitan expectes ut Gaditana canoro
 incipiant prurire choro plausuque probatae
 ad terram tremulo descendant clune puellae,
 [spectant hoc nuptae iuxta recubante marito, 165
 quod pudeat narrare aliquem praesentibus ipsis.]
 inritamentum Veneris languentis et acres
 diuitis urticae. maior tamen ista uoluptas
 alterius sexus; magis ille extenditur, et mox
 auribus atque oculis concepta urina mouetur. 170
 non capit has nugas humilis domus. audiat ille
 testarum crepitus cum uerbis, nudum olido stans
 fornice mancipium quibus abstinet, ille fruatur
 uocibus obscenis omniue libidinis arte,

155. qualis g. 156. pupillares *PS* cod. *Monacensis* 408: pu-
 gillares *pw*. draucus ς . 157. uellendas *pw*: uellandas *Pc*.
 158. apposito ς *N. Heinsius ad Ouid. her. VII*, 100. guto *Pfg*.
 159. hic *pw*: hinc *PS*. defusa g. 161 *spurium censet Hein-*
rich. patria *pw*: patri. *P*. 162. expectes *P*. 163. inci-
 piant *PS*: incipiat ω . praeire *Markland. ad Stat. silu. I*, 6, 71.
 164 *Priscian. V*, 5, 29 p. 652, *Seruius ad Verg. Aen. II*, 554. descen-
 dunt *Priscian. Seru.* 165. 166 h. l. ponunt *Pbcg* codd. *Monacen-*
sis 408 *Dresdensis D* 153 *Canteri nouu. lectt. III*, 6, post 159 d. cum
schol.: 'hi duo uersus in aliis reperti sunt' ς , post 160 f, post 162
cod. Medicus pl. XXXIII, 39, post 171 a (manu secunda), post 172 ς ,
 post 202 ω , om. ς *Pinzger de uss. spur. p. 6 sqq. Heinrich*, post 175
 posuit *Bahrdt*. 165. spectant hoc *afg*, expectant hoc *P*
cod. Monacensis 408, hoc spectant *c*, spectent hoc ω . iuxta
pw: iusta *P*. recumbante *P*. 166. narrare *Pa* cod. *Monacen-*
sis 408: narrasse ω , narras f. 167. artes *Markland epist. crit.*
p. 143. 168. urticae *pw*: orticae *P*. 169. incenditur *Prateus*.
 171. audiat *pw*: audeat *PS*.

qui Lacedaemonium pytismate lubricat orbem. 175
 namque ibi fortunae ueniam damus. alea turpis,
 turpe et adulterium mediocribus; haec eadem illi
 omnia cum faciunt, hilares nitidique uocantur.
 nostra dabunt alios hodie conuiuia ludos,
 conditor Iliados cantabitur atque Maronis 180
 altisoni dubiam facientia carmina palmam.
 quid refert, tales uersus qua uoce legantur?

Sed nunc dilatis auerte negotia curis
 et gratam requiem dona tibi, quando licebit
 per totum cessare diem. non fenoris ulla 185
 mentio, nec, prima si luce egressa reuer-
 nocte solet, tacito bilem tibi contrahat uxor,
 umida suspectis referens multicia rugis
 uexatasque comas et uultum auremque calentem.
 protinus ante meum quidquid dolet exue limen, 190
 pone domum et seruos et quidquid frangitur illis
 aut perit, ingratos ante omnia pone sodales.
 interea Megalesiacae spectacula mappae,
 Idaeum sollemne, colunt, similisque triumpho

175. lacedaemonium *P.* pytismate *pw*: pytismatae *P.* pygismate *Lips. epp. quaestt. IV*, 25, pitylismate *A. Politianus misc. I*, 38 et *epp. XI. XII. I. C. Scaliger poet. I*, 22. *Florens Christianus ad Arist. uespp.* 698, pyreismate *Alciatus parerg. VI*, 3, poppysmate *Flavius coniect. 51*, proptysmate *H. Mercurialis de arte gymn. I*, 10, per crusmata *Scriuerius apud Gronou. epp. II* p. 543, pitteumate *Taubmann ad Plaut. Pers. V*, 2, 67, petteumate *Muretus uarr. lectt. X*, 6, pitte-remate *Eberh. Mollerus apud Lubinum*, pedemate *Bapt. Egnatius racem. 17. Brodaeus misc. V*, 26. *Britannicus*, paedaeumate *Caelius Rhodiginus antt. lectt. XVIII*, 1, nudo pede *Schegkius praem. 5.* orbum *Susius apud Lipsium epp. quaestt. IV*, 25, oecum *Iacobs (Matthiae misc. phil. I* p. 87 sq.), ensem *cod. Pincierii purerg. IV*, 6.
 178. faciunt *a5 C. Valesius*: faciant *Pw*. 180. conditor *pw*: conditur *P*, conducitur *S*. 182 spurium indicat *M. Sebastiani apud Heinrichium*. 184. licebit *pw*: licebat *P*. 185. totum *Paddg*: totam *w*. 187. tacito *pw*: acito *P*. bilem *pw*: uilem *PS*. 188. umida *Pg*. 194. Ideum *PS*.

praeda caballorum praetor sedet ac, mihi pace 195
 immensae nimiaeque licet si dicere plebis,
 totam hodie Romam circus capit, et fragor aurem
 percutit, euentum uiridis quo colligo panni.
 nam si deficeret, maestam attonitamque uideres
 hanc urbem, ueluti Cannarum in puluere uictis 200
 consulibus. spectent iuuenes, quos clamor et audax
 sponsio, quos cultae decet adsedis puellae,
 nostra bibat uernum contracta cuticula solem
 effugiatque togam. iam nunc in balnea salua
 fronte licet uadas, quamquam solida hora supersit 205
 ad sextam. facere hoc non possis quinque diebus
 continuis, quia sunt talis quoque taedia uitae
 magna: uoluptates commendat rarior usus.

S A T V R A XII.

Natali, Coruine, die mihi dulcior haec lux,
 qua festus promissa deis animalia cespes
 expectat. niueam reginae ducimus agnam,
 par uellus dabitur pugnanti Gorgone Maura,

195. praeda *Suf* ς : predia *g*, praeda *P*, praedo *pw* *Ruhnkenius ad Aquil. p.* 170. 197 *sqq.* et—deficeret *Priscian. VIII*, 7, 37 p. 804. aurem *pw*: aurem *P*. 198. qui *S*. 199. deficeret *pw*: defecerit *PS*. uideres *pw*: uideret *P*. 201 *sq.* spectent—puellae *Priscian. XVIII*, 27, 281 p. 1203. 202. adsedis *g*: acsedisse *P*. 203 *sq.* nostra—togam *schol. Pers. IV*, 18. *Priscian. III*, 5, 31 p. 612: 'Cuticula I antepenultimam producit Iuuenalis: combibet aestium contracta cuticula solem'. bibat *pw*: uiuat *P*. 205. quamquam *pw*: quamque *P*. 208. rarior *pw*: parior *S*, arrior *P*.

Sat. XII. De reditu Catulli *P*.

1 *Seruius ad Verg. ecl. III*, 76. carior *ad* ς , clarior ς . 2. diis *P*.
 3. 'R. Iunoni, alii FORTVNAE' *schol.* caedimus *beg*.
 4. pugnanti *w*: putante *P*, pugnante *p*.

sed procul extensum petulans quatit hostia funem 5
 Tarpeio seruata Ioui frontemque coruscat,
 quippe ferox uitulus templis maturus et arae,
 spargendusque mero, quem iam pudet ubera matris
 ducere, qui uexat nascenti robora cornu.
 si res ampla domi similisque adfectibus esset, 10
 pinguior Hispulla traheretur taurus et ipsa
 mole piger nec finitima nutritus in herba,
 laeta set ostendens Clitumni pascua, sanguis
 iret et a grandi ceruix ferienda ministro,
 ob reditum trepidantis adhuc horrendaque passi 15
 nuper et incolumem sese mirantis amici.
 nam praeter pelagi casus et fulminis ictus
 euasit. densae caelum abscondere tenebrae
 nube una subitusque antennae inpulit ignis.
 cum se quisque illo percussum crederet et mox 20
 attonitus nullum conferri posse putaret
 naufragium uelis ardentibus, omnia fiunt
 talia, tam grauiter, quam quando poetica surgit
 tempestas. genus ecce aliud discriminis audi
 et miserere iterum, quamquam sint cetera sortis 25
 eiusdem pars dira quidem, sed cognita multis
 et quam uotiuā testantur fana tabella
 plurima: pictores quis nescit ab Iside pasci?

5 *Seruius ad Verg. Aen. III, 234 myth. Vatic. III p. 209.* 8. 9 *spu-
rios iudicat Valla.* quem — cornu *Seruius ad Verg. Aen. IX, 628.*
 ubera matris *om. P add. p.* 9. qui — cornu *Seruius ad Verg.*
Aen. III, 21. 11. *Hispilla Is. Vossius ad Catull. p. 79, Hispella*
Donnola de patria Propertii, Cluuerius Ital. ant. II p. 628, Montfau-
con diar. Ital. p. 379. 13. *laetas et P, laetus et f.* sanguis
 — magistro *Seruius ad Verg. Aen. VIII, 106.* 14. *a om. P add. p.*
 magno — magistro *Seruius.* 17 *sq. recte constituit Maduig opp.*
II p. 171 sqq. fulminis ictus *PSv: fulguris ictum w.* 18. *eua-*
sit Pfv: euasi w. 23. *grauiter quam quando Schurzfleisch:*
grauiter quando cod. Vimariensis, grauiter si quando PSw, grauis
si quando f. 26. *fors Heinrich animadu. in auctt. uett. p. 110.*

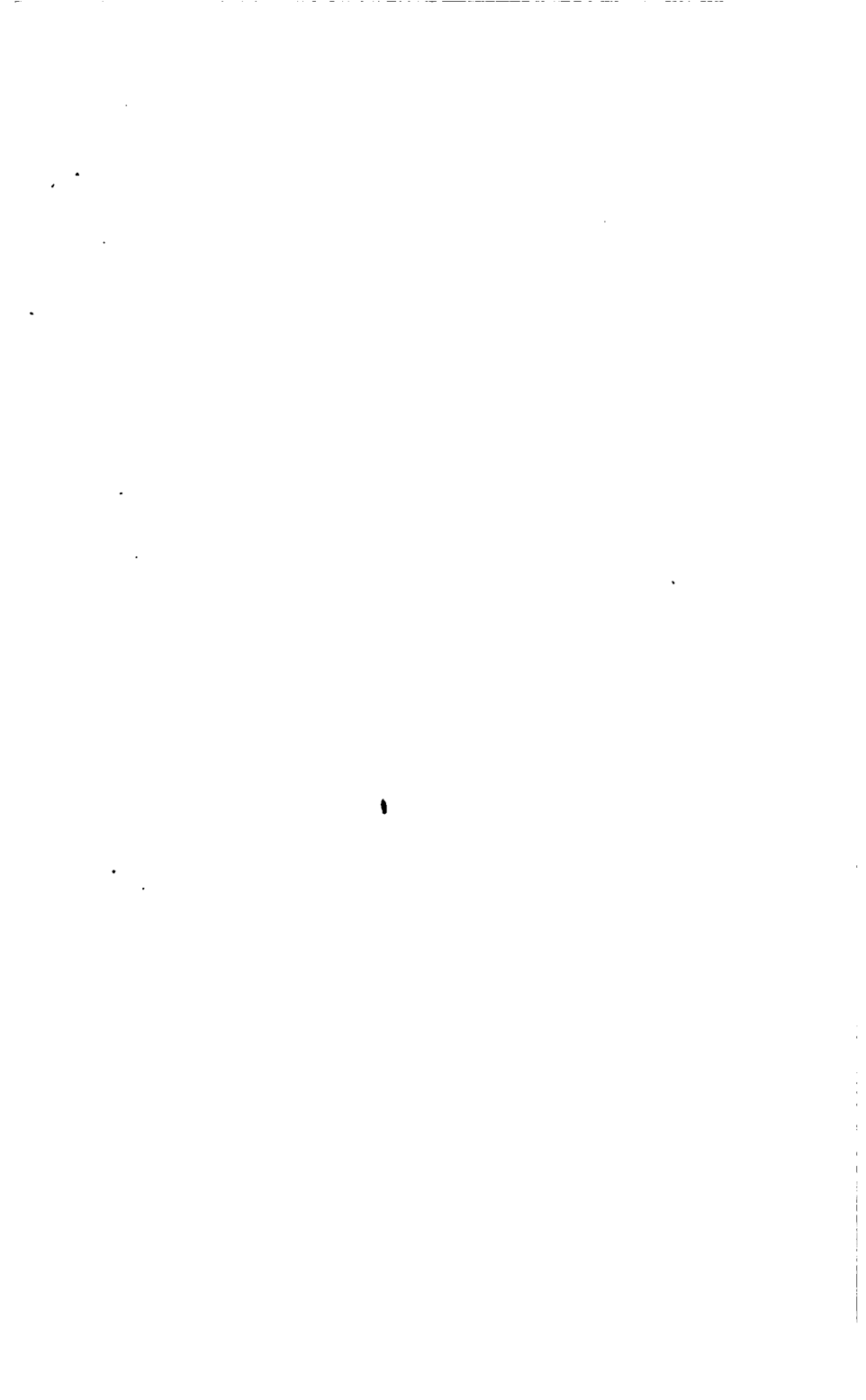
accidit et nostro similis fortuna Catullo.
 cum plenus fluctu medius foret alueus, et iam 30
 alternum puppis latus euertentibus undis
 arbori incertae nullam prudentia cani
 rectoris cum ferret opem, decidere iactu
 coepit cum uentis, imitatus castora, qui se
 eunuchum ipse facit, cupiens euadere damno 35
 testiculi: adeo medicatum intellegit inguen.
 "fundite, quae mea sunt", dicebat, "cuncta", Catullus,
 praecipitare uolens etiam pulcherrima, uestem
 purpuream, teneris quoque Maecenatibus aptam,
 atque alias, quarum generosi graminis ipsum 40
 infecit natura pecus, sed et egregius fons
 uiribus occultis et Baeticus adiuuat aer.
 ille nec argentum dubitabat mittere, lances
 Parthenio factas, urnae cratera capacem
 et dignum sitiante Pholo uel coniuge Fuscii, 45
 adde et bascaudas et mille escaria, multum
 caelati, biberat quo callidus emptor Olynthi.
 sed quis nunc alius, qua mundi parte quis audet
 argento praeferre caput rebusque salutem?

31 sq. emergentibus undis arbore in incerto *Hildebrand ad Apul. I*
p. 53. 32. arbori *Lachmann: arboris Pw.* incerte *Pg.*, in-
 certo *padghw*, incerti *bc*, incerta *f*, arboris incuruum *Schurzfleisch*,
 aequoris incerti *Iacobs (Matthiae misc. phil. I p. 88 sq.)*, marmoris
 incerti *Heinrich*, arboreque incerta *Kempfer obs. p. 58*, arbitrio
 incerto *Bezzenberger progr. Dresd. a. 1844 p. 25.* 33. cum fer-
 ret *w*: conferret *Pg.* 34 sqq. qui — testiculi *Seruius ad Verg.*
georg. I, 58. 36 spurium habet *Heinrich.* testiculi *pacfgs*
N. Heinsius ad Claud. II cons. Stil. 167: testicul P, testiculorum w.
 inguen *P.* 37. Catullus *pw*: Catullis *P.* 38. uolens *om. P*
add. p. 39. Mecenatibus *P.* 42. adiuuat *pw*: adiunat *P.*
 43. dubitabat *pw*: dubitat *Pg.* 44. parthenie *g.* 45. Pholo *pw*:
 polo *P.* 46. mascaudas *S*, uascaudas *fg.* escaria *Pw*:
 escalia *abcdz.* 47. celati *P.* quo *pw*: quod *Pf.* palli-
 dus *P.* olynthi *P.* 48. ecquis *Iacobs (Matthiae misc. I p. 89.)*

[non propter uitam faciunt patrimonia quidam, 50
sed uitio caeci propter patrimonia uiuunt.]
iactatur rerum utilium pars maxima, sed nec
damna leuant. tunc aduersis urgentibus illuc
reccidit ut malum ferro summitteret, ac se
explicat angustum: discriminis ultima, quando 55
praesidia adferimus nauem factura minorem.
i nunc, et uentis animam committe, dolato
confusus ligno, digitis a morte remotus
quattuor aut septem, si sit latissima taeda;
mox cum reticulis et pane et uentre lagonae 60
aspice sumendas in tempestate secures.
sed postquam iacuit planum mare, tempora postquam
prospera uectoris fatumque ualentius euro
et pelago, postquam Parcae meliora benigna
pensa manu ducunt hilares et staminis albi 65
lanificae, modica nec multum fortior aura
uentus adest, inopi miserabilis arte cucurrit
uestibus extentis et, quod superauerat unum,
uelo prora suo. iam deficientibus austris,
spes uitae cum sole redit. tunc gratus lulo, 70
atque nouercali sedes praelata Lauinio,
conspicitur sublimis apex, cui candida nomen

50 et 51 *spurius censent Bentleius ad Horat. a. p. 387, Pinzger deuss. spur. p. 5 sq.* patrimonia multi *G. E. Weberus (Jahn N. Jbb. XXXII p. 148).* 53. urgentibus *Pg.* 54. recidit *PSfgs: deccidit w.* hac re *cod. Gaybacenis 1, hoc se Marshall, Iacobs (Matthiae misc. phil. I p. 89 sq.).* 56. nauem *Pw: nauim ps.* 57. in nunc *Sf.* dolato *pw: dlatato P, doloso Iacobs (Matthiae misc. phil. I p. 90).* 59. aut *Pw: ac s.* latissima *P, lautissima s.* taeda *P: tedae S.* 60. lagonae *Pf: lagenae pw.* 63. uectores *adf, uectori H. Valesius.* 67. inopi *pw: inopia P.* arte *Spw: artes P.* 68. 'VESTIBVS [restibus] funibus, aut VESTIBVS uelis.' *schol.* extentis *P: extensis pw.* 70. tunc *Pg: tum w.* 71. Lauinio *A. de Rooy spicil. crit. p. 57, Santen ad Terent. Maur. p. 429 sq.: Lauino Pw.*

scrofa dedit, laetis Phrygibus mirabile sumen,
 et numquam uisis triginta clara mamillis.
 tandem intrat positas inclusa per aequora moles 75
 Tyrrhenamque pharon porrectaque brachia rursum,
 quae pelago occurrunt medio longeque relinquunt
 Italiam — non sic igitur mirabere portus,
 quos natura dedit —, sed trunca puppe magister
 interiora petit Baianae peruia cumbae 80
 tuti stagna sinus. gaudent ibi uertice raso
 garrula securi narrare pericula nautae.

Ite igitur, pueri, linguis animisque fauentes,
 sartaque delubris et farra inponite cultris
 ac mollis ornate focos glebamque uirentem. 85
 iam sequar, et sacro, quod praestat, rite peracto
 inde domum repetam, graciles ubi parua coronas
 accipiunt fragili simulacra nitentia cera.
 hic nostrum placabo Iouem Laribusque paternis
 tura dabo atque omnis uiolae iactabo colores. 90
 cuncta nitent, longos erexit ianua ramos
 et matutinis operatur festa lucernis.

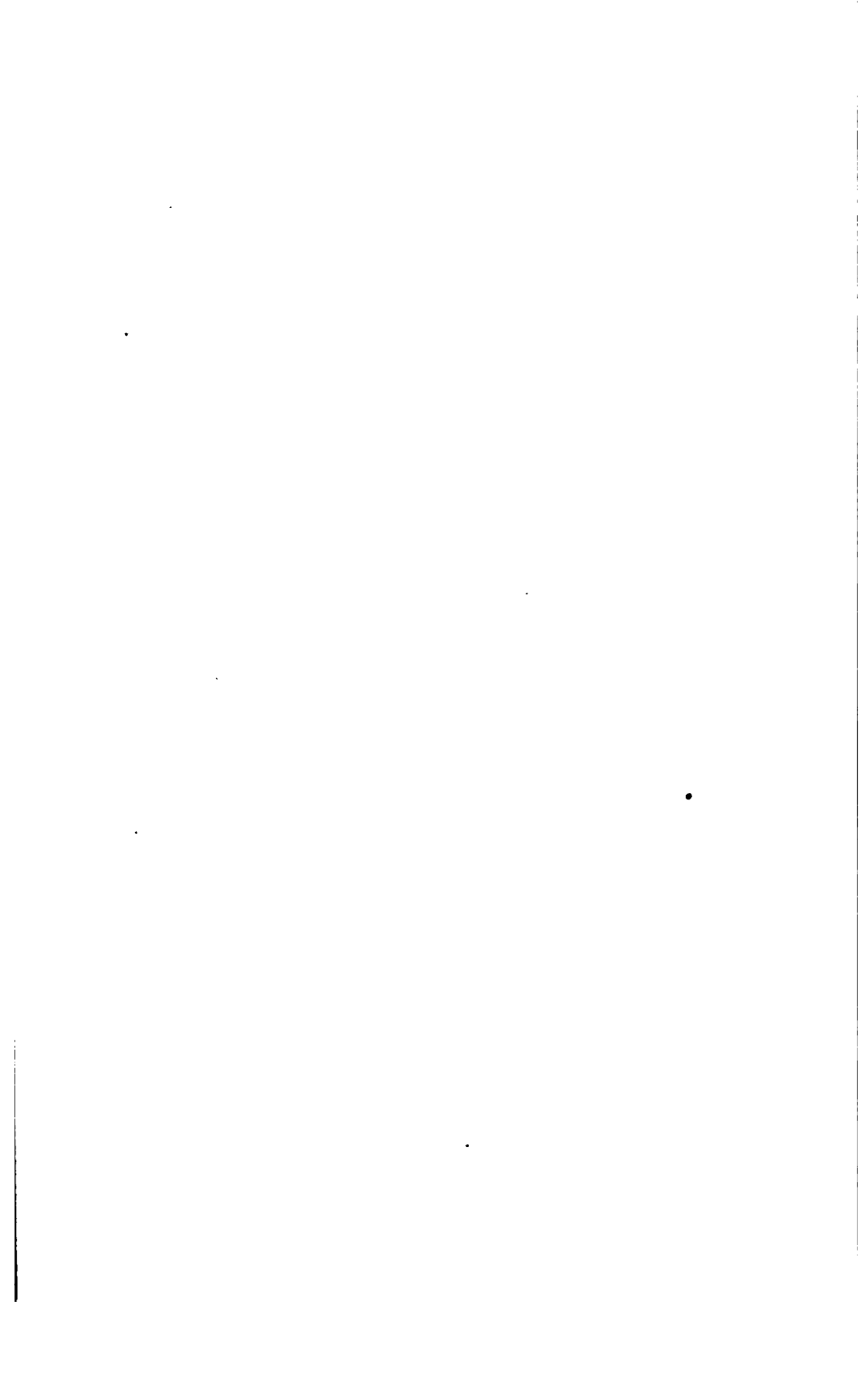
Nec suspecta tibi sint haec, Coruine: Catullus,
 pro cuius reditu tot pono altaria, paruos
 tres habet heredes. libet expectare quis aegram 95

73. Phrygibus P. 'aut MIRABILE aut MISERABILE' schol.
 mirabile Pw: miserabile ζ. 75. aequora Spw: equore P.
 76. rursum Pbcfgς: rursus w. 77sq. quae—Italian Seruius ad
 Verg. Aen. X, 693. occurrunt w Seruius: currunt PSbcς. re-
 linquit P, relinquunt p. 80. cumbae Pfg: cimbae p. 81. tuti
 stagna sinus Pς: tuti stacta sinus g, tunc stagnante sinu pw.
 ibi Pfg: ubi w. 82. cantare cod. Gaulmini ad Eustath. p. 44.
 84. polubris C. Valesius. 85. mollis Pf: molles pw.
 86. prestat Pw: restat pg. peracto pw: peract* P, peractum S.
 88. facili Burmann ad anth. Lat. II p. 515. 90. omnis Pg: om-
 nes pw. 91. uncta, nitens H. Valesius. 92 Seruius ad Verg.
 Aen. III, 136. operatur pw Σ Seruius: operantur Pv cod. Mona-
 censis 408, Vlitius ad Grat. cyneg. 42, operitur cod. R. Stephani, Lipsius
 electt. I, 8, H. Valesius. 93. ne Lachmann. tibi pw: ibi P.

et cludentem oculos gallinam inpendat amico
 tam sterili — uerum haec nimia est inpena, coturnix
 nulla umquam pro patre cadet. sentire calorem
 si coepit locuples Gallita et Pacius orbi,
 legitime fixis uestitur tota libellis 100
 porticus, existunt qui promittant hecatomben,
 quatenus hic non sunt nec uenales elephanti,
 nec Latio aut usquam sub nostro sidere talis
 belua concipitur, sed furua gente petita
 arboribus Rutulis et Turni pascitur agro, 105
 Caesaris armentum, nulli seruire paratum
 priuato, siquidem Tyrio parere solebant
 Hannibali et nostris ducibus regique Molosso
 horum maiores ac dorso ferre cohortes,
 partem aliquam belli et euntem in proelia turrem. 110
 nulla igitur mora per Nouium, mora nulla per Istrum
 Pacuium, quin illud ebur ducatur ad aras
 et cadat ante Lares Gallitae uictima, sola
 tantis digna deis et captatoribus horum.
 alter enim, si concedas mactare, uouebit 115
 de grege seruorum magna et pulcherrima quaeque
 corpora, uel pueris et frontibus ancillarum
 imponet uittas, et, si qua est nubilus illi
 Iphigenia domi, dabit hanc altaribus, etsi
 non sperat tragicae furtiua piacula ceruae. 120

96. cludentem *g*. 99. locuplex *P*. Gallita *Pw*. Pacius *Pf*:
 Paccius *pw*, Pactius *ç*. 100. libellis *PSabcdfw*: tabellis *gç*.
 101. promittant *PSgç*: promittunt *w*. haecatombem *PS, EKA-*
TOMBHN bcgh. 104. furua *wç*: fuua *P*, fulua *pfç*.
 109. ac *Pç*: ad *f*, et *w*. cohortes *pw*: cohortis *P H. Valesius*,
 coortis *Lachmann*. 110. belliquet *P*, bellique et *f*, bellis *H. Va-*
lesius. turrem *Pgh*: turrim *ç*, turbam *afç*, turmam *bcç*.
 111. nulla per Istrum *om. P add. p*. Istrum *adfç*: Histrum *bcgç*,
 Istrum *pç*. 112. Pacuium *pw*: Pacubium *P*. illud *Pg*: illud *pw*.
 113. cadet *S*. Gallitae *çç*: Gallitae *Pw*. sola *Pfgç*: sacra *w*.
 114. deis *Pw*: diis *p*. 116. et *pw*: ut *P*, aut *ç*.

laudo meum ciuem, nec comparo testamento
 mille rates; nam si Libitinam euaserit aeger,
 delebit tabulas, inclusus carcere nassae,
 post meritum sane mirandum, atque omnia soli
 forsā Pacuio breuiter dabit, ille superbus 125
 incedet uictis riualibus. ergo uides quam
 grande operae pretium faciat iugulata Mycenis.
 uiuat Pacuius, quaeso, uel Nestora totum,
 possideat quantum rapuit Nero, montibus aurum
 exaequet, nec amet quemquam, nec ametur ab ullo! 130

125. Pacuio *pω*: Pacubio *P*.   127. opere praetium *P*.
 128. Pacuius *pω*: Pacubius *P*. tantum *vς*.   130. exequet *P*.
 I. Iuu. Sat. lib. IIII. explicit. Incipit liber quintus saturarum. *P*.
-

D. IVNII IVVENALIS
S A T V R A R V M

LIBER QVINTVS.

S A T V R A XIII.

Exemplo quodcumque malo committitur, ipsi
displicet auctori. prima est haec ultio, quod se
iudice nemo nocens absolvitur, improba quamuis
gratia fallaci praetoris uicerit urna.

quid sentire putas omnes, Caluine, recenti
de scelere et fidei uiolatae crimine? sed nec
tam tenuis census tibi contigit, ut mediocris
iacturae te mergat onus, nec rara uidemus
quae pateris; casus multis hic cognitus ac iam
tritus et e medio fortunae ductus aceruo.

ponamus nimios gemitus. flagrantior aequo
non debet dolor esse uiri, nec uulnere maior.
tu quamuis leuium minimam exiguamque malorum

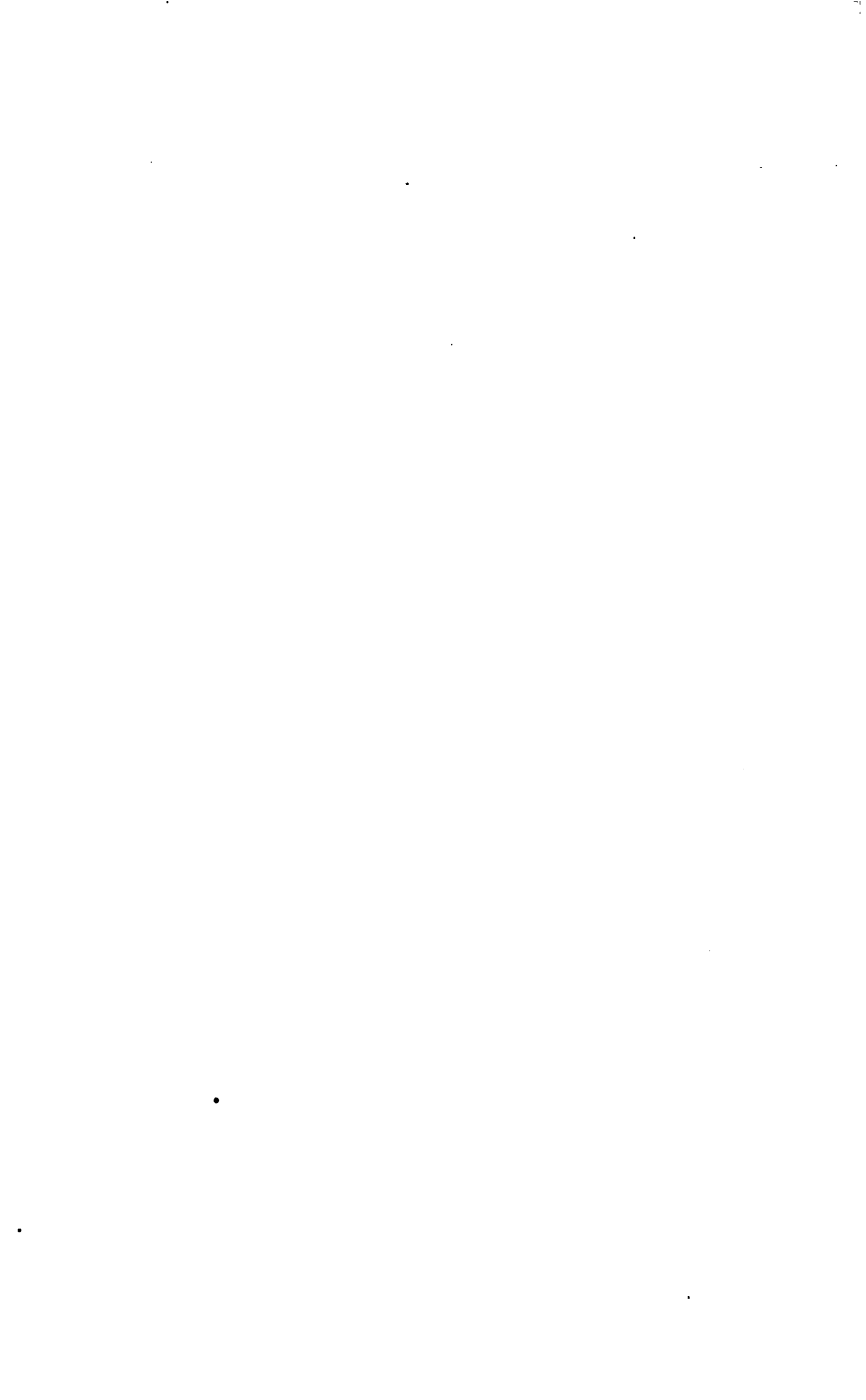
Sat. XIII.

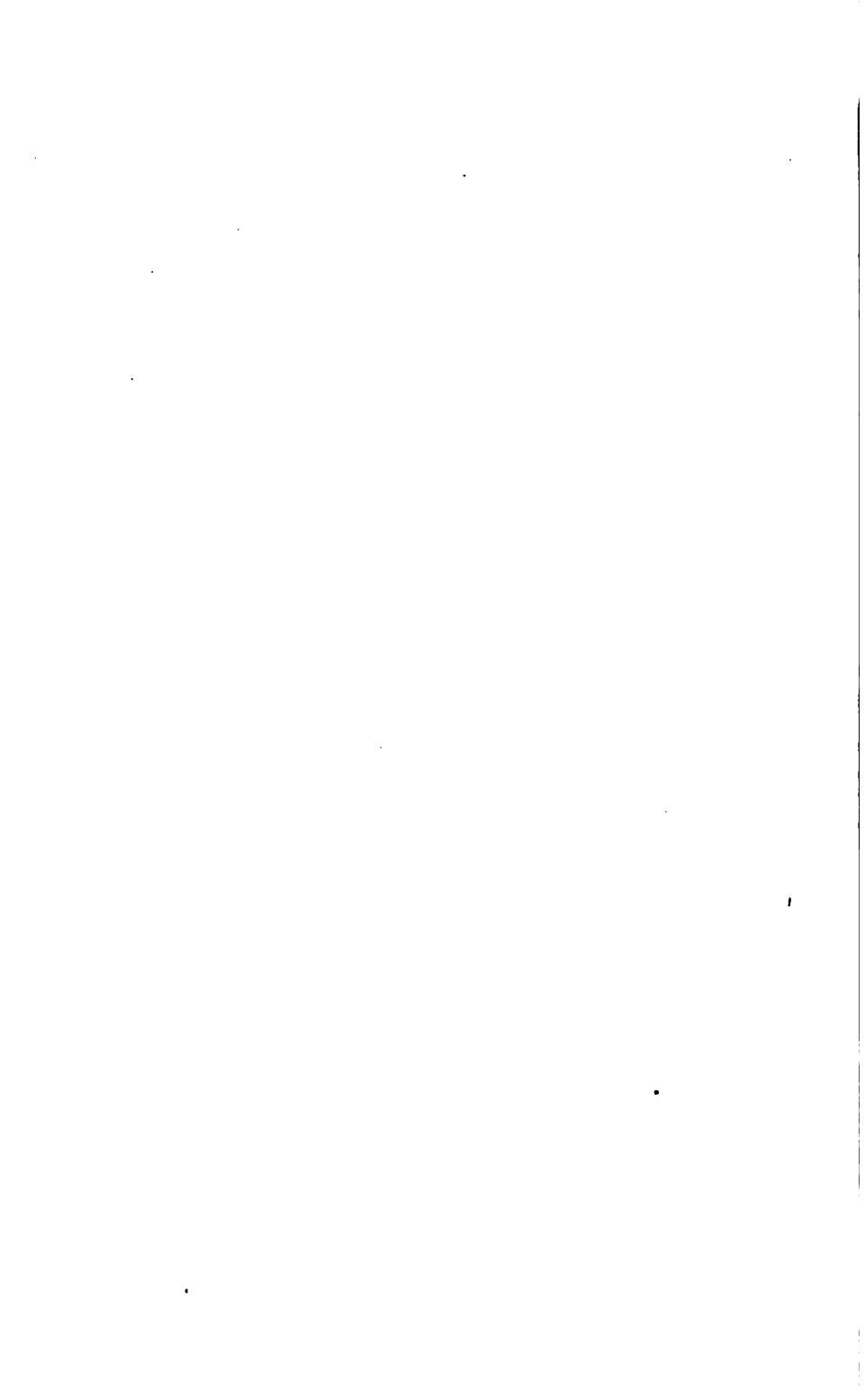
2 sq. prima — absolvitur *schol. Stat. Theb. III, 4.* se — absoluitur *schol. Lucani VII, 784. Macrobius in somn. Scip. I, 10, 12: 'Nec ulla sibi miseratione parcentis lege hac qua se iudice nemo nocens absolvitur.'* 4. *Seruius ad Verg. Aen. VI, 431.* fallaci *Pbcg5: fallacis pω Seruii codd.* urna *PSbg5: urnam ω Seruius.* 5. retenti *Rutgers uarr. lectt. II, 17.* 6. fidei *pω: fide P.* crimine *pω: criminae P.* 9. ac iam *Pω: est iam p, et iam 5.* 11. flagrantior *pω: flagratior P.* 12. uiri *pω: ueri P.* 13. laborum *df5.*

70

5

10

particulam uix ferre potes, spumantibus ardens
 uisceribus, sacrum tibi quod non reddat amicus 15
 depositum. stupet haec, qui iam post terga reliquit
 sexaginta annos, Fonteio consule natus.
 an nihil in melius tot rerum proficit usus?
 magna quidem, sacris quae dat praecepta libellis,
 uictrix fortunae sapientia; ducimus autem 20
 hos quoque felices, qui ferre incommoda uitae
 nec iactare iugum uita didicere magistra.
 quae tam festa dies, ut cesset prodere furem
 perfidiam fraudes atque omni ex crimine lucrum
 quaesitum et partos gladio uel puxide nummos? 25
 rari quippe boni, numero uix sunt totidem quot
 Thebarum portae uel diuitis ostia Nili.
 nunc aetas agitur, peioraque saecula ferri
 temporibus, quorum sceleri non inuenit ipsa
 nomen et a nullo posuit natura metallo. 30
 nos hominum diuumque fidem clamore ciemus,
 quanto Faesidium laudat uocalis agentem
 sportula. dic, senior bulla dignissime, nescis
 quas habeat Veneres aliena pecunia? nescis
 quem tua simplicitas risum uulgo moueat, cum 35
 exigis a quoquam ne peieret et putet ullis
 esse aliquod numen templis araeque rubenti?

18. an *PSg*: at *pω*, ad *f*, ut *a*, ac *ς*. | proficit *PS*: proficis *ω*.
 usus *Σ*: usu *Pω*. post h. u. addit cod. *Dresdensis D.* 153: 'gutta
 cauat lapidem, consumitur anulus usu.' 19. equidem *abdς*.
 20. dicimus *abcς*. 25. puxide *S*: *p*xide *P*, buxide *f*, pixide *p*,
 pyxide *ω*. 26. numero uix sunt totidem *Pω*: numerum uissunt
 totidem *f*, in numerum iussi totidem *g*, numerus uix est totidem
 codd. *Vlmensis*, *Norimbergensis* 1, *Gudianus* 2, *Pithoeus*, numeres,
 uix sunt *Schurzfeisch*. quot *pω*: quod *P*. 27. hostia *Pfg*.
 28. nunc *P*: non ad *Heinecke anim.* p. 19, nona *pω*, noua *ς*. non
 alias *f prob. Boissonade ad Nicet. II* p. 320 sq. 32. Faesi-
 dium *Pω*: Fesidium *S*, Fessidium *ς*. 33. dic—dignissime
schol. Pers. V, 31. 34 om. *ς*.

quondam hoc indigenae uiuebant more, priusquam
 sumeret agrestem posito diademate falcem
 Saturnus fugiens, tunc, cum uirguncula Iuno 40
 et priuatus adhuc Idaeis Iuppiter antris.
 nulla super nubes conuiuia caelicolarum,
 nec puer Iliacus, formosa nec Herculis uxor
 ad cyathos, et iam siccato neclare tergens
 brachia Vulcanus Liparaea nigra taberna. 45
 prandebat sibi quisque deus, nec turba deorum
 talis, ut est hodie, contentaque sidera paucis
 numinibus miserum urgebant Atlanta minori
 pondere. nondum aliquis sortitus triste profundi
 imperium aut Sicula toruus cum coniuge Pluton, 50
 nec rota nec Furiae nec saxum aut uulturis atri
 poena, sed infernis hilares sine regibus umbrae.
 improbitas illo fuit admirabilis aeuo,
 credebant quo grande nefas et morte piamdum,
 si iuuenis uetulo non adsurrexerat et si 55
 barbato cuicumque puer, licet ipse uideret
 plura domi fraga et maiores glandis acervos.
 tam uenerabile erat praecedere quattuor annis,
 primaque par adeo sacrae lanugo senectae.
 nunc, si depositum non infitietur amicus, 60

40. tunc— Iuno *Priscian. III, 6, 34 p. 614.* 41. primaueus *Britannicus*, uagiret *Burmannus patruus*, nutritus uel lactatus *Burmannus secundus ad Propert. III, 1, 27.* adhuc + idaeis *P.* adhuc in idaeis *p.* 43. formosa *P.* 44. cyathos *PS.* nec iam (uel aut iam) libato neclare tendens *Ruperti*, et non — torquens uel tollens *Cramerus ad schol. p. 480.* porgens *Beierus ad Cic. p. Tull. p. 37 cf. p. 263.* 45. brachia *P.* 46 sqq. nec — pondere *schol. Stat. Theb. V, 440.* 48 sq. numinibus — pondere *Priscian. VII, 13, 69 p. 766.* miserumque urgebat *Priscianus.* urgebant *Pfg.* 49. nondum aliquis sortitus *pw:* nondum sortitus *P. fortasse* alius. 52. sed *om. P add. p.* 54. quo *P Schmidt:* quod *pabodfgvw,* hoc *ς.* 55. assurrexerit *dfς.* 57. fraga *PΣς:* farra *ω.* 58. *fortasse* tum. 59. par adeo *pw:* ar adeo *P, PRIMAQVE. C. D. schol.,* cara adeo *g,* pars adeo *f.*

si reddat ueterem cum tota aerugine follem,
 prodigiosa fides et Tuscis digna libellis,
 quaeque coronata lustrari debeat agna.
 egregium sanctumque uirum si cerno, bimembri
 hoc monstrum puero uel mirandis sub aratro 65
 piscibus inuentis et fetae conparo mulae,
 sollicitus, tamquam lapides effuderit imber
 examenque apium longa consederit uua
 culmine delubri, tamquam in mare fluxerit amnis
 gurgitibus miris et lactis uertice torrens. 70

Intercepta decem quereris sestertia fraude
 sacrilega? quid si bis centum perdidit alter
 hoc arcana modo? maiorem tertius illa
 summam, quam patulae uix ceperat angulus arcae?
 tam facile et prouum est superos contemnere testes, 75
 si mortalis idem nemo sciat. aspice quanta
 uoce neget, quae sit ficti constantia uultus.
 per Solis radios Tarpeiaque fulmina iurat
 et Martis frameam et Cirraei spicula uatis,
 per calamos uenatricis pharetramque puellae 80
 perque tuum, pater Aegaei Neptune, tridentem,
 addit et Herculeos arcus hastamque Mineruae,
 quidquid habent telorum armamentaria caeli.
 si uero et pater est, "comedam", inquit flebile, "nati
 sinciput elixi Pharioque madentis aceto". 85

61. erugine *Pf.* 65. ut monstrum *abfz.* uel *p:* *** *P.*
 et *abcdfw*, aut *ghz.* mirandis *Pz:* mirantis *gz*, miranti *pw*
Wakefield ad Lucret. V, 130. Iortinus eccles. hist. I p. 7. Porson tracts
p. 310, miranti iam cz, liranti iam Gatakerus ad Antonin. VIII, 15
p. 243. 66. faetae *P*, factae *f.* conparo *S.* 68. exa-
 menue *gz.* 70. niueis uel nigris *Schrader*, rubris *Iacobs (Mat-*
thiae misc. phil. I p. 90 sq.), miniis *Porson tracts p. 310.* aut *Pri-*
caeus ad Apul. met. IX p. 552. uortice *z.* 71. decim *PS.*
 quereris *pw:* quaereris *P.* 73. ille *cfz.* 79. Cirrei *P.*
 81. egei *P.* 85. farioque *P.*

Sunt in fortunae qui casibus omnia ponant
et nullo credant mundum rectore moueri,
natura uolente uices et lucis et anni,
adque ideo intrepidi quaecumque altaria tangunt.
est alius metuens ne crimen poena sequatur; 90
hic putat esse deos et peierat, atque ita secum:
"decernat quodcumque uolet de corpore nostro
Isis et irato seriat mea lumina sistro,
dummodo uel caecus teneam, quos abnego, nummos.
et phthisis et uomicae putres et dimidium crus 95
sunt tanti. pauper locupletem optare podagram
nec dubitet Ladas, si non eget Anticyra nec
Archigene; quid enim uelocis gloria plantae
praestat et esuriens Pisaeae ramus oliuae?
ut sit magna, tamen certe lenta ira deorum est; 100
si curant igitur cunctos punire nocentes,
quando ad me uenient? sed et exorabile numen
fortasse experiar; solet his ignoscere. multi
committunt eadem diuerso crinina fato;
ille crucem sceleris pretium tulit, hic diadema". 105
sic animum dirae trepidum formidine culpae
confirmat, tunc te sacra ad delubra uocantem
praecedit, trahere immo ultro ac uexare paratus.
nam cum magna malae superest audacia causae,
creditur a multis fiducia. minimum agit ille, 110
urbani qualem fugilius scurra Catulli;
tu miser exclamas, ut Stentora uincere possis,

86. sunt in fortunae qui *Spghs*: sunt fortunae qui *P*, sunt qui in fortunae iam casibus *abcdftw*. ponant *Pw*: ponunt *cs*.

87. credant *Pw*: credunt *acs*. 93 *Isidorus origg. III, 21*.

95. *hisis P*, *phisis f*, *thisis pbcz*. 96. optarem *S*.

97. nec *Pw*: ne *fz*. dubitat *bcz*. ladas *PSg*: laudas *pw*, laudes *fz*. 99. *piseae P*. 103. his *pw*: is *P*, solitis *f*.

105. praetium *P*. 106. dire—culpe *P*. 107. confirmat *Sz*: confirmant *Pw*. ad *pw*: ac *Paγ*.

uel potius quantum Gradius Homericus: "audis,
Iuppiter, haec, nec labra moues, cum mittere uocem
debueris uel marmoreus uel aeneus? aut cur 115
in carbone tuo charta pia tura soluta
ponimus et sectum uituli iecur albaque porci
omenta? ut uideo, nullum discrimen habendum est
effigies inter uestras statuamque Vagelli."

Accipe quae contra ualeat solacia ferre 120
et qui nec cynicos nec stoica dogmata legit
a cynicis tunica distantia, non Epicurum
suspicit exigui laetum plantaribus horti.
curentur dubii medicis maioribus aegri,
tu uenam uel discipulo committe Philippi. 125
si nullum in terris tam detestabile factum
ostendis, taceo, nec pugnis caedere pectus
te ueto nec plana faciem contundere palma,
quandoquidem accepto claudenda est ianua damno,
et maiore domus gemitu, maiore tumultu 130
planguntur nummi quam funera. nemo dolorem
fingit in hoc casu, uestem diducere summam
contentus, uexare oculos umore coacto:
ploratur lacrimis amissa pecunia ueris.
sed si cuncta uides simili fora plena querella, 135
si decies lectis diuersa parte tabellis
uana superuacui dicunt chirographa ligni,

115. debueris *PSadfgvç*: debueras ω . 119. Vagelli *Sfgç*:
axelli *P*, bacelli *p*, bacilli *abcdw*, batilli ς . 120. solacia *Pg*.
123. suscipit *aç*. 124. curentur *pw*: currentur *P*. 127. ce-
dere *P*. 131. planguntur *Iacobs* (*Mutthiae misc. phil. I p. 91*).
dolorem *Pw*: dolores *pfç*. 132. in hoc casu *PSgç*: in occasu ω .
diducere *P*: deducere ω *N. Heinsius ad Ouid. am. I, 7, 48*.
133. umore *Sgp*: α ore *P*. 134. spurium *conset Heinrich*.
135. querella *g*: quaerella *P*. 136. diuersa in parte *aç*. lini
Salmasius spec. confut. anim. Heraldii p. 115. lini uel signi *N. Hein-*
sius ad Ouid. epp. II, 9, 69.

arguit ipsorum quos littera gemmaque princeps
sardonichum, oculis quae custoditur eburnis,
ten, o delicias! extra communia censes 140
ponendum, quia tu gallinae filius albae,
nos uiles pulli nati infelicibus ouis?
rem pateris modicam et mediocri bile ferendam,
si flectas oculos maiora ad crimina. confer
conductum latronem, incendia sulphure coepta 145
adque dolo, primos cum ianua colligit ignes.
confer et hos, ueteris qui tollunt grandia templi
pocula adorandae robiginis et populorum
dona, uel antiquo positas a rege coronas.
haec ibi si non sunt, minor exstat sacrilegus, qui 150
radat inaurati femur Herculis et faciem ipsam
Neptuni, qui bratteolam de Castore ducat:
an dubitet solitus totum conflare tonantem?
confer et artifices mercatoremque ueneni,
et deducendum corio bouis in mare, cum quo 155
clauditur aduersis innoxia simia fatis.
haec quota pars scelerum, quae custos Gallicus urbis
usque a lucifero donec lux occidat, audit?
humani generis mores tibi nosse uolenti
sufficit una domus; paucos consume dies, et 160
dicere te miserum, postquam illinc ueneris, aude.
quis tumidum guttur miratur in Alpibus? aut quis
in Meroe crasso maiorem infante manillam?
caerula quis stupuit Germani lumina, flauam

139 et 140 *transp. P.* sardonichum *Pg*: sardonichus *ω*. 140. teno delicias *Pg*: te nunc delicias *ω*, ten et delicias *Manso verm. Aufs. p. 252.* 141. quia *Pw*: qui *fz*, quid *Heinrich.* *Afrae Ruperti.* 142. uiles populi *ghz*, uilis populus *fz*. 145. sulphure *fgh*: sulfure *P.* 147. ueteres *P.* 148. robiginis *P*: rubiginis *pω*. 150. est an *H. Valesius.* 152. bratteolam *P.* 153. stolidus *H. Valesius.* cunflare *PS.* 154. artificem *fz*. 155. bouis *pω*: bo. is *P.* 163. meroe *pω*: mero *Pf.* 164. caerula *P.* quis *pω*: qui *Pg.* *Alemanni cod. Monacensis* 408.

caesariem et madido torquentem cornua cirro? 165
 nempe quod haec illis natura est omnibus una.
 ad subitas Thracum uolucres nubemque sonoram
 Pygmaeus paruis currit bellator in armis,
 mox impar hosti raptusque per aera curuis
 unguibus a saeua fertur grue. si uideas hoc 170
 gentibus in nostris, risu quatiare; sed illic,
 quamquam eadem adsidue spectentur proelia, ridet
 nemo, ubi tota cohors pede non est altior uno.

Nullane periuri capitis fraudisque nefandae
 poena erit? abreptum crede hunc grauiore catena 175
 protinus et nostro — quid plus uelit ira? — necari
 arbitrio; manet illa tamen iactura, nec umquam
 depositum tibi sospes erit, sed corpore trunco
 inuidiosa dabit minimus solacia sanguis.
 at uindicta bonum uita iucundius ipsa. 180
 nempe hoc indocti, quorum praecordia nullis
 interdum aut leuibus uideas flagrantia causis:
 quantulacumque adeo est occasio, sufficit irae.
 Chrysippus non dicet idem nec mite Thaletis
 ingenium dulcique senex uicinus Hymetto, 185
 qui partem acceptae saeua inter uincla cicutae
 accusatori nollet dare. plurima felix

165. madidos torquentem in cornua cirros *Salmasius de coma* p. 284,
 torquentis *idem exerc. Plin.* p. 535. 166. spurium iudicant
Pinzger. de uss. spur. p. 12 sq. *Heinrich.* 167. trachum *Pf.*
 168. pygmaeus *PS.* puruis *P.* trepidis *Ieuer ad Lucan. III,* 199.
 170. seu a *P.* haec *bcs.* 171. quatiare *PS;* quatiaris *g,*
 quatiere *ω,* quatieris *ς.* 172. quando — spectantur *Iacobs (Mat-*
thiae misc. phil. I p. 91 sq.). adsiduae *P.* spectentur *P;*
 spectantur *abcsfω.* 174. peiuri *PS.* 176. qui *P.* 177 sq. nec
 — erit *Priscian. V,* 4, 25 p. 650. *VII,* 8, 35 p. 749. *VII,* 12, 65 p. 765..
 178. tempore paruo *f.* 179. missus *Wakefield silu. crit. I* p. 149.
 180. at *pω:* ad *P,* ac *Achaintre,* et *Heinrich.* 182. fragrantia *P.*
 183. occansio *P.* 184. thaletis *pω:* thaletis *P.* 185. hy-
 meto *Pf.* 187. fellis *Cramerus ad schol. p.* 498.

paulatim uitia adque errores exuit omnes,
 prima docet rectum sapientia. quippe minuti
 semper et infirmi est animi exiguique uoluptas 190
 ultio: continuo sic collige, quod uindicta
 nemo magis gaudet quam femina. cur tamen hos tu
 euasisse putes, quos diri conscia facti
 mens habet attonitos et surdo uerbere caedit
 occultum quatiente animo tortore flagellum? 195
 poena autem uehemens ac multo saeuior illis,
 quas et Caedicius grauis inuenit et Rhadamanthus
 nocte dieque suum gestare in pectore testem.
 Spartano cuidam respondit Pythia uates,
 haut impunitum quondam fore, quod dubitaret 200
 depositum retinere et fraudem iure tueri
 iurando. quaerebat enim quae numinis esset
 mens, et an hoc illi facinus suaderet Apollo?
 reddidit ergo metu, non moribus; et tamen omnem
 uocem adyti dignam templo ueramque probauit 205
 extinctus tota pariter cum prole domoque
 et quamuis longa deductis gente propinquis.
 has patitur poenas peccandi sola uoluntas.
 nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum,
 facti crimen habet: cedo, si conata peregit? 210
 perpetua anxietas nec mensae tempore cessat.
 faucibus ut morbo siccis interque molares
 difficili crescente cibo, Setina misellus

188. omnis *Cramerus*. 189. docens *adfgs*. docens recti *Cramerus*.
 190. et *om. P.* 193. putas *fgs*. quos — flagellum *Seruius ad Verg. Aen. VI, 274.* 197. Caedicius *PΣw*: Caecidius *Sς*.
 et *Pw*: aut *ς*. rhadamantus *P.* 205. Phoebo *Iacobs (Matthiae misc. phil. I p. 92 sq.)*. probauit *pw*: proauit *P.*
 208. sola *ω*: saeua *P cod. Monacensis* 408 *ς*, scaeua *f Boissonade ad Nicet. II p. 179.* uoluptas *P.* 210. quod si uel sed si *Markland ad Stat. silu. V, 1, 8.* cognata *P.* 213. Setina *Herelius (Klotz act. litt. II p. 113 sq.) Withof coni. Ip. 122 sqq.*: sed uina *PΣw*.

expuit, Albani ueteris pretiosa senectus
 displicet; ostendas melius, densissima ruga 215
 cogitur in frontem, uelut acri ducta Falerno.
 nocte brevem si forte indulsit cura soporem
 et toto uersata toro iam membra quiescunt,
 continuo templum et uiolati numinis aras
 et, quod praecipuis mentem sudoribus arguet, 220
 te uidet in somnis, tua sacra et maior imago
 humana turbat pauidum cogitque fateri.
 hi sunt, qui trepidant et ad omnia fulgura pallent,
 cum tonat, exanimes primo quoque murmure caeli;
 non quasi fortuitus nec uentorum rabie, set 225
 iratus cadat in terras et iudicet ignis.
 illa nihil nocuit, cura grauiore timetur
 proxima tempestas, uelut hoc dilata sereno.
 praeterea lateris uigili cum febre dolorem
 si coepere pati, missum ad sua corpora morbum 230
 infesto credunt a numine, saxa deorum
 haec et tela putant. pecudem spondere sacello
 balantem et Laribus cristam promittere galli
 non audent; quid enim sperare nocentibus aegris
 concessum? uel quae non dignior hostia uita? 235
 mobilis et uaria est ferme natura malorum.
 cum scelus admittunt, superest constantia; quid fas
 adque nefas, tandem incipiunt sentire peractis
 criminibus. tamen ad mores natura recurrit
 damnatos, fixa et mutari nescia. nam quis 240
 peccandi finem posuit sibi? quando recepit

214. praetiosa P. 216. frontem *pw*: fontem P. 223. fulmina ζ .
 225 sq. *Seruius ad Verg. Aen. IIII*, 209. *VI*, 179. fortuitu ζ *Seruius*.
 rabie *pw*: abie P. 226. terra sed P. uindicet ζ *Seruius*, ut
 uindicet *H. Valesius*. 227 sq. cura—tempestas *schol. Pers. II*, 24.
 229 *Priscianus VII*, 12, 65 p. 764. *VII*, 16, 68 p. 771. 237. quid *fgs*:
 quod *Pw*.

eiectum semel attrita de fronte ruborem?
 quisnam hominum est, quem tu contentum uideris uno
 flagitio? dabit in laqueum uestigia noster
 perfidus et nigri patietur carceris uncum 245
 aut maris Aegaei rupem scopulosque frequentes
 exulibus magnis. poena gaudebis amara
 nominis inuisi, tandemque fatebere laetus
 nec surdum nec Tiresian quemquam esse deorum.

S A T V R A XIII.

Plurima sunt, Fuscine, et fama digna sinistra
 et nitidis maculam haesuram figentia rebus,
 quae monstrant ipsi pueris traduntque parentes.
 si damnosa senem iuuat alea, ludit et heres
 bullatus paruoque eadem mouet arma fritillo. 5
 nec melius de se cuiquam sperare propinquo
 concedet iuuenis, qui radere tubera terrae,
 boletum condire et eodem iure natantis
 mergere ficedulas didicit nebulone parente
 et cana monstrante gula. cum septimus annus 10

246. aegei Pf.

249. teresian P.

Sat. XIII. De institutionibus *P ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΩΓΩΝ*
ΠΡΟΣ ΦΟΥΚΙΝΟΝ vet. cod. *Lat. apud Pithoeum.*

Post 1 habent abcg (in margine) codd. *Canteri nouu. lectt. III, 61 5:*
 et quod maiorum uitio sequiturque minores, post 14 cod. *Dresden-*
sis D. 153. (ubi quid et uitias), quisquis maiorum uitio sequiturque
 minores *suprascr. VACAT* cod. *Monacensis 260*, et quod est ma-
 iorum sequitur uitium minores cod. *Hauniensis. post 3 poni posse*
censuit Pithoeus, eiecit Lipsius epistt. quaestt. IV, 15. 2. macu-
 lam haesuram *P Weber animadu. p. 37sq.:* maculam ac rugam *ω,*
 maculam et rugam *5 Wakefield silu. crit. I p. 149.* 7. conce-
 det *P5:* concedit *ω.* raderet ubera *P,* raderet umbra *f. tubera*
 terrae, *ἔδρα gloss. H. Steph. p. 218.* 8. natantis *P:* natantes *ω.*
 9. ficellas *Lachmann.* 10. gula *pω:* gyla *P.*

transierit puerum, nondum omni dente renato,
 barbato licet admoueas mille inde magistros,
 hinc totidem, cupiet lauto cenare paratu
 semper et a magna non degenerare culina.
 mitem animum et mores modicis erroribus aequos 15
 praecipit atque animas seruorum et corpora nostra
 materia constare putat paribusque elementis,
 an sacuire docet Rutilus, qui gaudet acerbo
 plagarum strepitu et nullam Sirena flagellis
 conparat, Antiphates trepidi Laris ac Polyphemus, 20
 tunc felix, quotiens aliquis tortore uocato
 uritur ardenti duo propter lintea ferro?
 quid suadet iuueni laetus stridore catenae,
 quem mire adficiunt inscripta ergastula, carcer?
 rusticus expectas ut non sit adultera Largaе 25
 filia, quae numquam maternos dicere moechos
 tam cito nec tanto poterit contexere cursu,
 ut non ter decies respiret? conscia matri
 uirgo fuit, ceras nunc hac dictante pusillas
 implet et ad moechum dat eisdem ferre cinaedis. 30
 sic natura iubet: uelocius et citius nos
 corrumpunt uitiorum exempla domestica, magnis
 cum subeant animos auctoribus. unus et alter
 forsitan haec spernant iuuenes, quibus arte benigna

11. puerum *P*: puero *ω*. 13. cupiet *pw*: cupient *P*. 16. animos *acdfω*. 17. constare pari paribusque *Wakefield ad Lucret. III*, 375. 18. Rutilus *pw*: rutilus *P*, Rutulus *ς*. 19. crepitu *Broukhus. ad Tibull. III*, 1, 59. 20. anthiphates *P*. 21. tum *ς*. aliquis quotiens *ς Doruill. ad Charit. p. 234*. 22. propter duo *ς*. 24. inscripta *pw*: scripta *PS*. post carcer *interpungendum docuit Doederlein Aufs. n. Reden I p. 402 sq.* 29sq. ceras—cinaedis *Priscian. VII*, 5, 21 p. 740. 30 *Priscian. VII*, 4, 15 p. 737. *XIII*, 3, 15 p. 961. *XVIII*, 28, 288 p. 1206. dat—cinaedis *Priscian. XII*, 5, 22 p. 946. moechum *P*: moechos *ω Priscianus, Pontanus ad Macrob. sat. II*, 10. cinedis *P*. 33. subeant *ω*: subeunt *Pg*. animos *pw*: animis *P*. 34. spernant *pw*: sperant *PS*, spernent *ς*, spernunt *ς*.

et meliore luto finxit praecordia Titan, 35
 sed reliquos fugienda patrum uestigia ducunt
 et monstrata diu ueteris trahit orbita culpa.
 abstineas igitur damnandis. huius enim uel
 una potens ratio est, ne crimina nostra sequantur
 ex nobis geniti, quoniam dociles imitandis 40
 turpibus ac prauis omnes sumus, et Catilinam
 quocumque in populo uideas quocumque sub axe,
 sed nec Brutus erit, Bruti nec auunculus usquam.
 nil dictu foedum uisusque haec limina tangat,
 intra quae pater est. procul, ah procul inde puellae 45
 lenonum et cantus pernoctantis parasi.
 maxima debetur puero reuerentia. si quid
 turpe paras, ne tu pueri contempseris annos,
 sed peccaturo obstet tibi filius infans.
 nam si quid dignum censoris fecerit ira 50
 quandoque et similem tibi se non corpore tantum
 nec uultu dederit, morum quoque filius et qui
 omnia deterius tua per uestigia peccet,
 corripies nimirum et castigabis acerbo
 clamore ac post haec tabulas mutare parabis. 55
 unde tibi frontem libertatemque parentis,
 cum facias peiora senex uacuumque cerebro
 iam pridem caput hoc uentosa cucurbita quaerat?

38. damnandis huius enim *P*: damnis huiusce etenim *ω*. haecce
 etenim *Arndt progr. Raceburg*. 1825 p. 11. 39. ne *pw*: nec *P*.
 41. Catillinam *P*. 44. nec dictu *acg*. 45. pater *Pdfvg*: puer *ω*.
 es *Σ Cramer* ad *schol.* p. 508. procul ah *Cramer*: procul
 ac *Pf*, procul hac *abcdω*, procul inde *ς*, procul ite 2 *codd. Parisienses*
apud Achaintrium, Herelius, Wunderlich obs. ad Tibull. I, 6,
62. Doederlein (Münchn. gel. Anz. 1841 p. 1002). 48. ne *fg*:
 nec *Pw*. 49. obstet *Pvg*: obsistat *ω*. obstet sed peccaturo
Schmidt. 50. fecerit *PSω*: feceris *p*. 51. quandoque *P*:
 quandoquidem *ω*. et *om. ς*. 52. morum tibi filius *ag*.
simius Withof con. I p. 124sq. qui *P*: cum *pw*. 57. se-
 nex *pw*: senes *P*.

hospite uenturo, cessabit nemo tuorum.
 "uerre pauimentum, nitidas ostende columnas, 60
 arida cum tota descendat aranea tela,
 hic leue argentum, uasa aspera tergeat alter,"
 uox domini furit instantis uirgamque tenentis.
 ergo miser trepidas, ne stercore foeda canino
 atria displiceant oculis uenientis amici, 65
 ne perfusa luto sit porticus; et tamen uno
 semodio scobis haec emendat seruulus unus:
 illud non agitas, ut sanctam filius omni
 aspiciat sine labe domum uitioque carentem.
 gratum est quod patriae ciuem populoque dedisti, 70
 si facis ut patriae sit idoneus, utilis agris,
 utilis et bellorum et pacis rebus agendis.
 plurimum enim intererit quibus artibus et quibus hunc tu
 moribus instituas. serpente ciconia pullos
 nutrit et inuenta per deuia rura lacerta; 75
 illi eadem sumptis quaerunt animalia pinnis.
 uultur iumento et canibus crucibusque relictis
 ad fetus properat partemque cadaueris adfert;
 hic est ergo cibus magni quoque uulturis et se
 pascentis, propria cum iam facit arbore nidos. 80
 sed leporem aut capream famulae Iouis et generosae
 in saltu uenantur aues, hinc praeda cubili
 ponitur; inde autem cum se matura leuarit

59. cessabit *pw*: cessabit *P*. 62. leue *PS*: lauet *ω*. uasa—
 alter *Priscian. IX*, 9, 50 p. 870. 63. furit *PS*: fremat *abdcfgw*,
 fremit *ς*. 66. nec *ς*. et—unus *Eutychius II*, 5 p. 1274.
 67. scobis *PSfgς* 'scobis, *πολομα* gloss. *H. Steph.* p. 193: scrobis *ω*.
 emundat *ς* *Scioppius uerisim. IIII*, 10. *Wernsdorf poet. Latt. min. VI*
p. 553. 70. patribus *Bentleius ad Horat. c. III*, 6, 20. 71. pa-
 tria *PS*. 74sq. serpente—nutrit *Seruius ad Verg. georg. II*, 320.
 nidos *e cod. Perizonii Schrader obs.* p. 70, emendat. p. *LI*, *Porson*
tracts p. 310. 76. pinnis *P*: pennis *ω*. 77. et del. *Withof*
coni. I p. 126sq. 78. adfectus *P*. 82. hinc *Pς*: tunc *ω*, haec
Lachmann. 83sq. inde—ouo *Priscian. VI*, 11, 59 p. 704. se
om. P add. p. leuarit *ς*: leuaret *P*, leuauit *Priscianus*, leuabit *ω*.

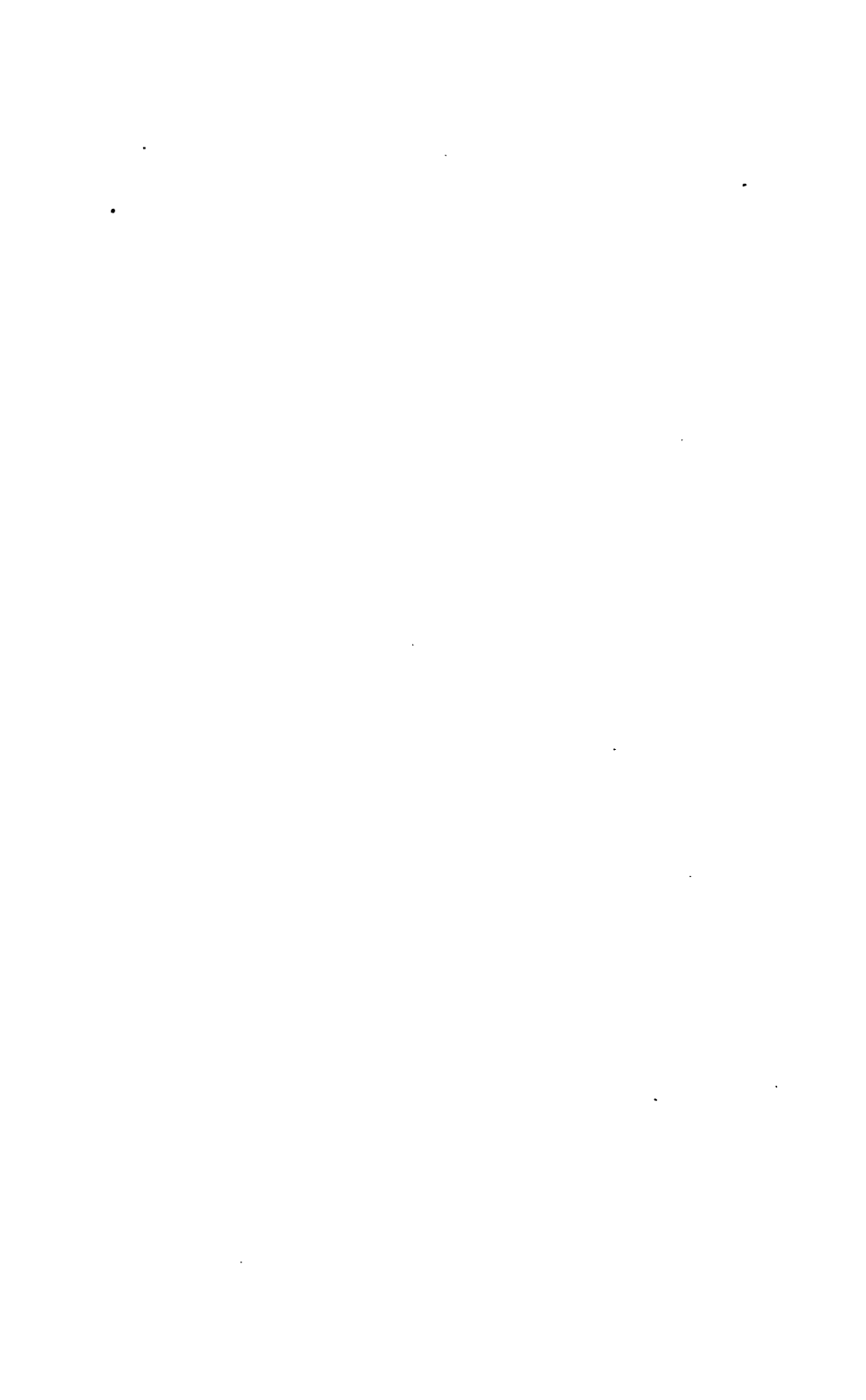
progenies stimulantē fame, festinat ad illam,
quam primum praedam rupto gustauerat ouo. 85

Aedificator erat Cretonius, et modo curuo
litore Caietae, summa nunc Tiburis arce,
nunc Praenestinis in montibus alta parabat
culmina uillarum Graecis longeque petitis
marmoribus uincens Fortunae atque Herculis aedem, 90
ut spado uincebat Capitolia nostra Posides.
dum sic ergo habitat Cretonius, imminuit rem,
fregit opes; nec parua tamen mensura relictæ
partis erat: totam hanc turbauit filius amens,
dum meliore nouas attollit marimore uillas. 95

Quidam sortiti metuentem sabbata patrem
nil praeter nubes et caeli numen adorant,
nec distare putant humana carne suillam,
qua pater abstinuit, mox et praepudia ponunt.
Romanas autem soliti contemnere leges 100
Iudaicum ediscunt et seruant ac metuunt ius,
tradidit arcano quodcumque uolumine Moyses,
non monstrare uias eadem nisi sacra colenti,
quaesitum ad fontem solos deducere uerpos.
sed pater in causa, cui septima quaeque fuit lux 105
ignaua et partem uitae non attigit ulla.

Sponte tamen iuuenes imitantur cetera, solam
inuiti quoque auaritiā exercere iubentur.

86. Cretonius *P*: Cretronius *p*, Cetronius *ω*, Centronius *ς*.
91. Posides *pw*: Possides *Sg*, possidens *P*. 92. Cetonius *P*,
Cretonius *pw*. 97 *schol. Lucani II*, 593. cilli *Is. Vossius ad*
Pomp. Mel. I, 8, 17. *St. le Moyne apud Graeuium ad Flor. III*, 5, 30.
epp. IIII p. 542 et *p.* 544. nomen *schol. Lucani, Meads prob.*
Bentleio (class. journ. X p. 407 *sq.*), lumen *Scaliger ad Catull. p.* 72.
ad Cirin p. 75. *clench. trihaer.* 31. *Canter nouu. lectt. IV*, 2. *Lomeier*
de lustratt. 10 *p.* 81 *sq.* 101. Iudaicum *P*. *Scaliger apud*
Pithoeum ante 101 poni iubet 103 et 104. 102. tradidit *pw*: tra-
dit *P*. Moyses *PS*₅.

fallit enim uitium specie uirtutis et umbra,
 cum sit triste habitu uultuque et ueste seuerum, 110
 nec dubie tamquam frugi laudetur auarus,
 tamquam parcus homo et rerum tutela suarum
 certa magis quam si fortunas seruet easdem
 Hesperidum serpens aut Ponticus. adde quod hunc, de
 quo loquor, egregium populus putat acquirendi 115
 artificem; quippe his crescunt patrimonia fabris.
 sed crescunt quocumque modo maioraque fiunt
 incude adsidua semperque ardente camino.
 et pater ergo animi felices credit auaros,
 qui miratur opes, qui nulla exempla beati 120
 pauperis esse putat. iuuenes hortatur ut illam
 ire uiam pergant et eidem incumbere sectae.
 sunt quaedam uitiorum elementa: his protinus illos
 inuit et cogit minimas ediscere sordes,
 mox acquirendi docet insatiabile uotum. 125
 seruorum uentres modio castigat injquo,
 ipse quoque esuriens; neque enim omnia sustinet umquam
 mucida caerulei panis consumere frusta,
 hesternum solitus medio seruare minutal
 Septembri, nec non differre in tempora cenae 130
 alterius conchem aestiui cum parte lacerti

111. dubiae *Pf.* laudetur *P*: laudatur *ω*. 114. de *om.* *P*
add. p. 115. acquirendi *Pf*g⁵: atque uerendi *abcdω*, atque
 uerendum *ς*. 117. maiora fiunt *P*. 118. semperque ardente
 camino *Seruius ad Verg. Aen. II*, 610. 119 *Priscianus XVIII*,
 25, 219 *p.* 1184. felices *P*⁵: felices *pω*. 120. miratur *P*⁵:
 mirantur *ω*. qui *Pω*: hi *dgp*⁵. 121. putat *P*: putant *pω*.
 iuuenes—sectae *Priscian. VII*, 5, 21 *p.* 740. hortatur *Padf*g⁵:
 hortantur *bcω Priscian.* mirantur—putant—hortatur *Maduig opp.*
II p. 202. 122. pergant *ω Priscianus*: peragant *P*. 123. il-
 los *pω*: illis *P*. 127. 'SVSTINET. VMQVAM. id est omnia
 sustinet, duo negatiua confirmatiuum faciunt.' *schol.* 128. frusta *pω*:
 frustra *Pf*⁵. 129. hesternum—Septembri *Priscian. VII*, 12, 61
p. 762. 131. conchem *PS*: concham *pω*. aestiui *pω*: aesti-
 uam *P*.

signatam uel dimidio putrique siluro,
 filaque sectiui numerata includere porri:
 inuitatus ad haec aliquis de ponte negabit.
 sed quo diuitias haec per tormenta coactas, 135
 cum furor haut dubius, cum sit manifesta phrenesis,
 ut locuples moriaris, egentis uiuere fato?
 interea pleno cum turgent sacculus ore,
 crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia creuit,
 et minus hanc optat qui non habet. ergo paratur 140
 altera uilla tibi, cum rus non sufficit unum,
 et proferre libet fines, maiorque uidetur
 et melior uicina seges: mercaris et hanc et
 arbusta et densa montem qui canet oliua.
 quorum si pretio dominus non uincitur ullo, 145
 nocte boues macri lassoque famelica collo
 iumenta ad uirides huius mittentur aristas,
 nec prius inde domum quam tota noualia saeuos
 in uentres abeant, ut credas falcibus actum.
 dicere uix possis quam multi talia plorent 150
 et quot uenales iniuria fecerit agros.
 sed qui sermones, quam foede bucina famae!
 "quid nocet haec?" inquit "tunicam mihi malo lupini,
 quam si me toto laudet uicinia pago
 exigui ruris paucissima farra secantem." 155
 scilicet et morbis et debilitate carebis,
 et luctum et curam effugies, et tempora uitae

134. negabit ω : negauit *PS*. 135. quod *Sf*. 136. aut *Pf*.
 frenesis *P ζ* . 137. egentis *Pf ζ* : genti ω . 139. creuit *Pf ζ* :
 crescit *p ω* . 141. sufficit *P*. 145. praetio dominus *P ζ* : do-
 minus pretio ω . 147. mittentur *P ζ* : mittuntur ω , mittantur *d ζ* .
 149. abeant *Pg*: habeant ω . 151. quot *p ω* : quod *Pa*, quos *f*.
 152. qui *p ω* : quid *P*. quam *P ω* : quae *c ζ* . foede *P*: foe-
 dae ω , foeda ea *Doederlein* (*Münchn. gel. Anz.* 1841 p. 1003).
 bucina *PSf*. 153. haec *Pf ζ* : hoc ω . lupini *p ω* : lupina *PS*,
 lupinam *cod. Monacensis* 408, lupinae ζ .

longa tibi posthac fato meliore dabuntur,
 si tantum culti solus possederis agri,
 quantum sub Tatio populus Romanus arabat. 160
 mox etiam fractis aetate ac Punica passis
 proelia uel Pyrrum inmanem gladiosque Molossos
 tandem pro multis uix iugera bina dabantur
 uulneribus. merces haec sanguinis adque laboris
 nullis uisa umquam meritis minor aut ingratae 165
 curta fides patriae. saturabat glebula talis
 patrem ipsum turbamque casae, qua feta iacebat
 uxor et infantes ludebant quattuor, unus
 uernula, tres domini; sed magnis fratribus horum
 a scrobe uel sulco redeuntibus altera cena 170
 amplior et grandes fumabant pultibus ollae.
 nunc modus hic agri nostro non sufficit horto.
 inde fere scelerum causae, nec plura uenena
 miscuit aut ferro grassatur saepius ullum
 humanae mentis uitium quam saeua cupido 175
 inmodici census. nam diues qui fieri uult,
 et cito uult fieri: sed quae reuerentia legum,
 quis metus aut pudor est umquam properantis auari?
 "uiuete contenti casulis et collibus istis,
 o pueri!" Marsus dicebat et Hernicus olim 180
 Vestinusque senex "panem quaeramus aratro,
 qui satis est mensis. laudant hoc numina ruris,
 quorum ope et auxilio gratae post munus aristae
 contingunt homini ueteris fastidia quercus.

158. posthac *P*: post haec *pw*. 162. gelidosque Molossos *Sca-*
liger. 163. bina *pw*: uina *P*. 165. nulli *Heinrich*.
 aut *Pfg*: haut *p*, haud *ω*. 168. unus *pw*: et unus *P*.
 175. caeca *Markland ad Stat. silu. II, 1, 214*. 176. inmodici *Pg*:
 indomiti *ω*. 178. modus *Herelius*. 182. qui *ω*: quis *Pg*.
 ruris *pw*: roris *P*. 183. ariste *P*. 184. homini *P*: homi-
 nes *ω*. ueteres *fg*.

nil uetitum fecisse uolet, quem non pudet alto 185
 per glaciem perone tegi, qui summouet euros
 pellibus inuersis. peregrina ignotaque nobis
 ad scelus adque nefas, quaecumque est, purpura ducit.”
 haec illi ueteres praecepta minoribus: at nunc
 post finem autumnii media de nocte supinum 190
 clamosus iuuenem pater excitat: “accipe ceras,
 scribe, puer, uigila, causas age, perlege rubras
 maiorum leges aut uitem posce libello.
 sed caput intactum buxo naresque pilosas
 adnotet et grandes miretur Laelius alas. 195
 dirue Maurorum attegias, castella Brigantum,
 ut locupletem aquilam tibi sexagesimus annus
 adferat, aut, longos castrorum ferre labores
 si piget et trepidum soluunt tibi cornua uentrem
 cum lituis audita, pares quod uendere possis 200
 pluris dimidio, nec te fastidia mercis
 ullius subeant ablegandae Tiberim ultra,
 neu credas ponendum aliquid discriminis inter
 unguenta et corium. lucri bonus est odor ex re
 qualibet. illa tuo sententia semper in ore 205
 uersetur, dis atque ipso Ioue digna poeta,
 ‘unde habeas, quaerit nemo, sed oportet habere’.”
 hoc monstrant uetulae pueris repentibus assae,

post 186 cod. Norimbergensis 3 inserit: frondoso pariter requiem capessere lecto. 187 sq. peregrina — ducit *Seruius ad Verg. Aen. IX, 614.* 189. at *pω*: ad *P.* 192. uigila *Pbcfgw*: uigil ac *dς*. 194. sit *ς*. naris *gς*. 195. lelius *P.* 196. attegias *Pω*: adtegias *acdf*, atteias *ς*. 199. trepidum *Pς*: trepido *pdfgω*. 200sq. pares — dimidio *Priscian. XVIII, 31, 300 p. 1211.* 202. ablegande *P.* 203. neu *Pω*: nec *ς*. 206. poeta *PS*: poetae *ω*. 208. repentibus assae *PSς Weber animaduu. p. 27 sqq.*: poscentibus assae *bcgς*, poscentibus assem *adfω*, *schol. d*: ‘alii legunt assae cum *diphthongo i. e. siccae, absque lacte*, repetentibus assem *ς*, reptantibus assae *Carrio emendatt. II, 9*, pascentibus assae *Pontanus ad Macrob. Sat. VII, 16*, repentibus asse *Hauthal ad Pers. I p. 132.*

hoc discunt omnes ante alpha et beta puellae.
 talibus instantem monitis quemcumque parentem 210
 sic possem adfari. dic, o uanissime, quis te
 festinare iubet? meliorem praesto magistro
 discipulum. securus abi, uinceris, ut Ajax
 praeteriit Telamonem, ut Pelea uicit Achilles.
 parcendum est teneris; nondum impleuere medullas 215
 maturae mala nequitiae. ast cum pectere barbam
 coeperit et longi mucronem admittere cultri,
 falsus erit testis, uendet periuria summa
 exigua et Cereris tangens aramque pedemque.
 elatam iam crede nurum, si limina uestra 220
 mortifera cum dote subit. quibus illa premetur
 per somnum digitis. nam quae terraque marique
 adquirenda putas, breuior uia conferet illi:
 nullus enim magni sceleris labor. "haec ego numquam
 mandaui," dices olim, "nec talia suasi." 225
 mentis causa malae tamen est et origo penes te;
 nam quisquis magni census praecepit amorem
 et laeuo monitu pueros producit auaros,
 [et qui per fraudes patrimonia conduplicare]
 dat libertatem et totas effundit habenas 230
 curriculo, quem si reuoces, subsistere nescit
 et te contempto rapitur metisque relictis.
 nemo satis credit tantum delinquere, quantum
 permittas; adeo indulgent sibi latius ipsi.

209. alfa P. A et B *ad*ς. 211. possem *Pf*ς: possum *ω*, pos-
 sim *υ*ς. 216. maturae *ς*: naturae *Pω*, natiuae *ς*. nequitiae
 ast cum *ς*: nequitia est cum *Pf*, nequitiae cum *pω*. 217. longi *pω*:
 longe P. 219. et om. *cdfgς*. 221. praeinetur P. 223. an-
 quirenda *Steuersius ad Apul. p. 184. Grangaeus.* putes *ς*.
 224. haec ego numquam om. *P add. p.* 228. leuo P.
 229 om. *abcdsf, spurium iudicant Ruperti, Pinzger de uss. spur. p. 7.*
Heinrich. conduplicari *Pς*. 230. et del. *Achaintre.*
 232. metisque P.

cum dicis iuueni stultum, qui donet amico, 235
 qui paupertatem leuet attollatque propinqui,
 et spoliare doces et circumscribere et omni
 crimine diuitias anquirere, quarum amor in te,
 quantus erat patriae Deciorum in pectore, quantum
 dilexit Thebas, si Graecia uera, Menoeceus, 240
 in quorum sulcis legiones dentibus anguis
 cum clipeis nascuntur et horrida bella capessunt
 continuo, tamquam et tubicen surrexerit una.
 ergo ignem, cuius scintillas ipse dedisti,
 flagrantem late et rapientem cuncta uidebis. 245
 nec tibi parceretur misero, trepidumque magistrum
 in cauea magno fremitu leo tollet alumnus.
 nota mathematicis genesis tua; sed graue tardas
 expectare colus: morieris stamine nondum
 abrupto. iam nunc obstas et uota moraris, 250
 iam torquet iuuenem longa et ceruina senectus.
 ocius Archigenen quaere atque eme quod Mithridates
 composuit, si uis aliam decerpere ficum
 atque alias tractare rosas. medicamen habendum est,
 sorbere ante cibum quod debeat et pater et rex. 255
 Monstro uoluptatem egregiam, cui nulla theatra,
 nulla aequare queas praetoris pulpita lauti,
 si spectes quanto capitis discrimine constant
 incrementa domus, aerata multus in arca
 fiscus et ad uigilem ponendi Castora nummi, 260
 ex quo Mars ultor galeam quoque perdidit et res

235. stultus ζ . 238. anquirere *Ruperti*: aquirere *P*, adqui-
 rere *p*. 240. ueraque *Moenoeus P*. 241. quorum *Pw Con-*
tarenus uarr. lectt. 14: quarum ζ . 245. et late *c ζ* . 247. ca-
 ueam *d ζ* . 248. nota—tua *Priscian. VIII*, 14, 75 *p.* 826.
 249. colos ζ . 250. uota *pw*: uoto *PS*. 252. occius *PS*.
 mitridates *P*. 255. sorbere ante *pw*: sorbere et ante *P ζ* .
 et—et *P*: aut—aut ω . 260. Castora *pw*: Castura *P*.

non potuit seruare suas. ergo omnia Florae
 et Cereris licet et Cybeles aulaea relinquas;
 tanto maiores humana negotia ludi.
 an magis oblectant animum iactata petauro 265
 corpora quique solet rectum descendere funem,
 quam tu, Corycia semper qui puppe moraris
 atque habitas, coro semper tollendus et austro,
 perditus ac uilis sacci mercator olentis,
 qui gaudes pingue antiquae de litore Cretae 270
 passum et municipes Iouis aduexisse lagonas?
 hic tamen ancipiti figens uestigia planta
 uictum illa mercede parat brumamque famemque
 illa reste cauet; tu propter mille talenta
 et centum uillas temerarius. aspice portus 275
 et plenum magnis trabibus mare, plus hominum est iam
 in pelago, ueniet classis quocumque uocarit
 spes lucri, nec Carpathium Gaetulaque tantum
 aequora transiliet, sed longe Calpe relictā
 audiet Herculeo stridentem gurgite solem. 280
 grande operae pretium est, ut lenso folle reuerti
 inde domum possis tumidaque superbus alula
 Oceani monstra et iuuenes uidisse marinos.
 non unus mentes agitat furor. ille sororis
 in manibus uultu Eumenidum terretur et igni, 285
 hic boue percusso mugire Agamemnona credit
 aut Ithacum. parcat tunicis licet atque lacernis,
 curatoris eget qui nauem mercibus implet
 ad summum latus et tabula distinguitur unda,

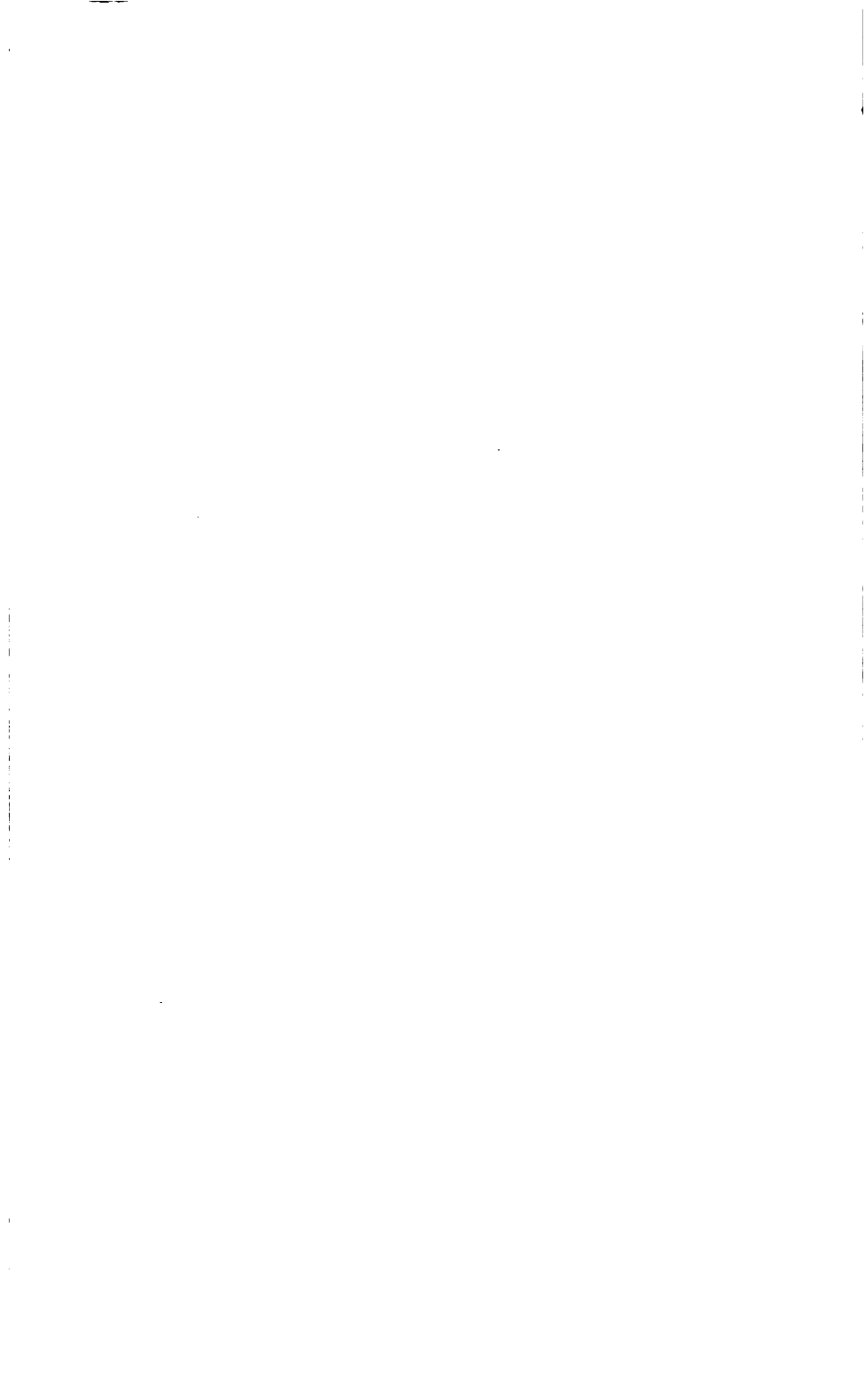
263. aulea P.   267. in Corycia begs.   268. choro Pafg.
 269. perditus ac uilis P ζ : perditus a Siculis ω , perditus a Cilici
 Schmidt.   270. pingue P ω : pingui g ζ .   271. municipes—
 lagonas Priscian. V, 7, 40 p. 657.   lagonas P: lagoenas pfg.
 278 sqq. nec—solem Priscian. VII, 2, 8 p. 732.   Getulaque P.
 281. opere praetium P.   287. lacertis ag ζ .   288. nauem P ω :
 nauim ap ζ .   289. unda Pg ζ : uda ω .

cum sit causa mali tanti et discriminis huius 290
 concisum argentum in titulos faciesque minutas.
 occurrunt nubes et fulgura, "soluite funem!"
 frumenti dominus clamat piperisue coempti
 "nil color hic caeli, nil fascia nigra minatur,
 aestium tonat." infelix hac forsitan ipsa 295
 nocte cadit fractis trabibus, fluctuque premetur
 obrutus et zonam laeua morsuque tenebit.
 sed cuius uotis modo non suffecerat aurum,
 quod Tagus et rutila uoluit Pactolus harena,
 frigida sufficient uelantis inguina panni 300
 exiguusque cibus, mersa rate naufragus assem
 dum rogat et picta se tempestate tuetur.
 Tantis parta malis cura maiore metuque
 seruantur. misera est magni custodia census.
 dispositis praediues amis uigilare cohortem 305
 seruorum noctu Licinus iubet, attonitus pro
 electro signisque suis Phrygiaque columna
 adque ebore et lata testudine. dolia nudi
 non ardent cynici; si fregeris, altera fiet
 cras domus, adque eadem plumbo commissa manebit. 310
 sensit Alexander, testa cum uidit in illa
 magnum habitatorem. quanto felicior hic, qui
 nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem,
 passurus gestis aequanda pericula rebus.
 nullum numen habes, si sit prudentia; nos te, 315
 nos facimus, Fortuna, deam. mensura tamen quae
 sufficiat census, si quis me consulat, edam.

293. piperisue *Pbcg*: piperisque *ω*.295. hac *P*: ac *b*, at *acg*, an *f*.297. leua *P*. morsuue *Heinrich*.299. *sq.* naufragus—tuetur *schol. Hor. c. I, 5, 13. a. p. 20.*305. amis *P*: hamis *p*. 307. phrygiaque *PS*. 310. adque *Padf*:
 aut *ω Lipsius epist. quaest. III, 25.*315. habes *Pω*: abest *ς*.
 nos te *P*: sed te *adfω*, sed nos *bcg*. 316. te facimus *bcg*.coemptor *cs*.296. cadit *P*: cadet *ω*.300. uelantis *P*: uelan-

in quantum sitis atque fames et frigora poscunt,
quantum, Epicure, tibi paruis suffecit in hortis,
quantum Socratici ceperunt ante Penates. 320
numquam aliut natura, aliut sapientia dicit.
acribus exemplis uideor te cludere. misce
ergo aliquid nostris de moribus, effice summam,
bis septem ordinibus quam lex dignatur Othonis.
haec quoque si rugam trahit extenditque labellum, 325
sume duos equites, fac tertia quadringenta.
si nondum inpleui gremium, si panditur ultra,
nec Croesi fortuna umquam nec Persica regna
sufficient animo, nec diuitiae Narcissi,
indulsit Caesar cui Claudius omnia, cuius 330
paruit imperiis uxorem occidere iussus.

S A T V R A XV.

Quis nescit, Volusi Bithynice, qualia demens
Aegyptus portenta colat? crocodilon adorat
pars haec, illa pauet saturam serpentibus ibin.
effigies sacri nitet aurea cercopitheci,
dimidio magicae resonant ubi Memnone chordae 5
atque uetus Thebe centum iacet obruta portis.
illic aeluros, hic piscem fluminis, illic

319. suffecit *pw*: sufficit *P*. 321. aliut *P*: aliud *p*. 322. clu-
dere *Pg*: claudere *ω*. 323. de nostris *ς*. 328. Crysi *PS*.

Sat. XV post XVI ponunt bcvς. De religionibus Aegypti P.

1. bolusi *S*. bythinice *P*. 2. corcodillon *rs*, cocodrillon *dς*,
crocodrillon *a*. 4. cercopatheci *P*, circopinthei *p*. 5. Mem-
non.e *P*, Memnona *r* cum *schol.*: 'Quidam dimidium non dimidio le-
gunt ad Memnona referentes.' 6 *Seruius ad Verg. Aen. V*, 52.
obrupta *P*. 7. illic aeluros *Brodæus misc. VII*, 2: illic aeru-
leos *P*, illic caeruleos *ω*. caeruleum *N. Heinsius ad Claud. in sec.*
cons. Stil. 167, 'caeruleus, bestia marina' *gloss. Isidori.* pisces *ς*.

oppida tota canem uenerantur, nemo Dianam.
 porrum et cepe nefas uiolare et frangere morsu.
 o sanctas gentes, quibus haec nascuntur in hortis 10
 numina! lanatis animalibus abstinet omnis
 mensa, nefas illic fetum iugulare capellae,
 carnibus humanis uesci licet. attonito cum
 tale super cenam facinus narraret Vlixes
 Alcinoos, bilem aut risum fortasse quibusdam 15
 mouerat, ut mendax aretalogus. "in mare nemo
 hunc abicit saeua dignum ueraque Charybdi,
 fingentem inmanis Laestrygonas adque Cyclopas?
 nam citius Scyllam uel concurrentia saxa
 Cyaneis, plenos et tempestatibus utres 20
 crediderim, aut tenui percussum uerbere Circes
 et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis.
 tam uacui capitis populum Phaeaca putauit?"
 sic aliquis merito nondum ebrius et minimum qui
 de Corcyraea temetum duxerat urna; 25
 solus enim haec Ithacus nullo sub teste canebat.
 nos miranda quidem, set nuper consule lunco
 gesta super calidae referemus moenia Copti,
 nos uolgi scelus et cunctis grauiora cothurnis;
 nam scelus, a Pyrra quamquam omnia syrmata uoluas, 30
 nullus aput tragicos populus facit. accipe nostro

9. caepe *rf.* et *P*5: ac *ω*, aut *ς*. 10. ortis *P*. 16. are-
 tologus *r.* mare nemo *pω*: ma...que nemo *P*. 17. saeua—
 Charybdi *Priscian. VII*, 11, 58 p. 761. seua *P*, Scylla *Schra-*
der. carybdi *S*. 18. inmanis *r.* Laestrygonas *S*.
 et *racf*g5. 20. Cyaneis *Prbv*: Cyaneas *cod. R. Stephani*, Cy-
 nes *ω*, Cyanea *Dausqueius ad Sil. Ital. XIV*, 515, Sicaneis *Schrader*.
 21. uerbere *pω*: ueruere *P*. 22. Elpenora *ω*: Elpinora *P*, pi-
 nora *S*, Elphenora *p*. 23. pheaca *P*. 24. memorito *r*.
 25. corcyrea *PS*, corcyrrea *p*. duxerat *P*: deduxerat *rω*, de-
 duxerit *g5*. 26. haec *rf*gpg5: hic *P*, hoc *ω*. 27. lunco *Prdh*
cod. Monacensis 408 *ς*: Vinco *ς*, lunio *bef*gpgω, Vinio *a*, luno *ς*.
 28. callidae *P*. Coptae *r*. 29. coturnis *PS*. 30. phyrre *r*.
 31. aput *PSr*.

dira quod exemplum feritas produxerit aeuo.

Inter finitimos uetus adque antiqua simultas,
 immortale odium et numquam sanabile uulnus
 ardet adhuc, Ombos et Tentyra. summus utrimque 35
 inde furor uulgo, quod numina uicinorum
 odit uterque locus, cum solos credat habendos
 esse deos, quos ipse colit. set tempore festo
 alterius populi rapienda occasio cunctis
 uisa inimicorum primoribus ac ducibus, ne 40
 laetum hilaremque diem, ne magnae gaudia cenae
 sentirent, positis ad templa et compita mensis
 peruigilique toro, quem nocte ac luce iacentem
 septimus interdum sol inuenit. horrida sane
 Aegyptos, sed luxuria, quantum ipse notauit, 45
 barbara famoso non cedit turba Canopo.
 adde quod et facilis uictoria de madidis et
 blaesius adque mero titubantibus. inde uirorum
 saltatus nigro tibicine, qualiacumque
 unguenta et flores multaeque in fronte coronae, 50
 hinc ieiunum odium. sed iurgia prima sonare
 incipiunt animis ardentibus; haec tuba rixae.
 dein clamore pari concurritur, et uice teli
 saeuit nuda manus. paucae sine uulnere malae,

32. produxerit *r.* 33. finitimas *Salmasius exerce. Plin. p. 447.*
 34. *spurium habet Ruperti.* 35. Ombos *PS*: Vinhos *r.* Com-
 bos *ω*, compos *g*, Coptos *Pauwius rech. sur les Egypt. II, p. 160.*
Dusaulx. tenara *g.* utrique *ad.* summus — sed *spuria*
iudicat Franckius apud Heinrichium. 36. uulgi *acfg*. 38. set *r.*
 41. ilaremque *P.* 43. nocte ac luce *P*: luce ac nocte *ω*.
 44. interdum *PS*: interea *ω*. horrida — titubantibus *eicienda*
putauit Franckius exam. crit. uit. Iuu. p. 107 sqq. de uita Iuuenalis qu.
altera. Dorp. 1827. prob. G. Hermann (Leipz. Litt. Ztg. 1822 n. 228
p. 1819) et Heinrichio. 45. Aegyptos *P*: Aegyptus *ω*, est Coptos
Markland ad Eur. suppl. p. 257 (267). 46. turba *P*: ripa *ω*.
 'CANOPO, Latina ripa' *schol.* 47. madidis et *om. P add. p.*
 48. blesius *PSfg.* 51. genuinum *bcg*. 52. ardentibus *pw*:
 ardentibus *P.* 53. dehinc *bcg*. 54. male *S.*

uix cuiquam aut nulli toto certamine nasus 55
 integer. aspiceres iam cuncta per agmina uultus
 dimidios, alias facies et hiantia ruptis
 ossa genis, plenos oculorum sanguine pugnos.
 ludere se credunt ipsi tamen et pueriles
 exercere acies, quod nulla cadauera calcent. 60
 et sane quo tot rixantis milia turbae,
 si uiuunt omnes? ergo acrior impetus, et iam
 saxa inclinatis per humum quaesita lacertis
 incipiunt torquere, domestica seditioni
 tela, nec hunc lapidem qualis et Turnus et Ajax, 65
 uel quo Tydides percussit pondere coxam
 Aeneae, sed quem ualeant emittere dextrae
 illis dissimiles et nostro tempore natae.
 nam genus hoc uiuo iam decrescebat Homero:
 terra malos homines nunc educat atque pusillos; 70
 ergo deus, quicumque aspexit, ridet et odit.
 a deuerticulo repetatur fabula. postquam
 subsidiis aucti, pars altera promere ferrum
 audet et infestis pugnam instaurare sagittis.
 terga fuga celeri praestant instantibus Ombis 75
 qui uicina colunt umbrosae Tentyra palmae.
 labitur hinc quidam nimia formidine cursum
 praecipitans, capiturque. ast illum in plurima sectum
 frustra et particulas, ut multis mortuus unus

56. agmina *pw*: agmin. *P*. 61. Sanaque iam *bcs*. quo *Pg* ζ :
 quod ω , quot ζ . milia *P*. turbe *P*. 64. seditioni Σ
H. Valesius: seditione *Pw*. 65. qualis et *P*: quali se ω , qua-
 lis se $f\zeta$. 66. uel — Aeneae *Seruius ad Verg. Aen. I*, 96. *IV*, 228.
 72. deuerticulo *Pfg*: diuerticulo ω . 75. fuga *Padfgw*: fugae ζ .
 praestant instantibus Ombis *Mercerius apud Salmasium exerce. Plin.*
p. 441: praestant instantibus omnes *cod. Mercerii, manus antiqua in*
marg. a, praestan***** *P*, praestantibus omnibus instans *pcfg* ζ ,
 praestantibus omnibus instant ω . 76. Pampae *Salmasius exerce.*
Plin. p. 441. 77. hinc *P* ζ : hic ω . 78. in *om. P add. p.*
 79. particulas ut *pw*: particula*** *P*.

sufficeret, totum corrosis ossibus edit 80
 uictrix turba; nec ardenti decoxit aeno
 aut ueribus, longum usque adeo tardumque putauit
 expectare focos, contenta cadauere crudo.
 hic gaudere libet, quod non uiolauerit ignem,
 quem summa caeli raptum de parte Prometheus 85
 donauit terris. elemento gratulor et te
 exultare reor. sed qui mordere cadauer
 sustinuit, nil umquam hac carne libentius edit.
 nam scelere in tanto ne quaeras et dubites an
 prima uoluptatem gula senserit; ultimus autem, 90
 qui stetit absumpto iam toto corpore, ductis
 per terram digitis aliquid de sanguine gustat.
 Vascones, haec fama est, alimentis talibus olim
 produxere animas: sed res diuersa, sed illic
 fortunae inuidia est bellorumque ultima, casus 95
 extremi, longae dira obsidionis egestas.
 huius enim, quod nunc agitur, miserabile debet
 exemplum esse cibi, sicut modo dicta mihi gens
 post omnes herbas, post cuncta animalia, quidquid
 cogebat uacui uentris furor, hostibus ipsis 100
 pallorem ac maciem et tenues miserantibus artus,
 membra aliena fame lacerabant, esse parati
 et sua. quisnam hominum ueniam dare quisue deorum
 uentribus abnueret dira atque inmania passis,
 et quibus illorum poterant ignoscere manes, 105
 quorum corporibus uescebantur? melius nos

81. nec — aeno *Seruius ad Verg. Aen. II, 610.* 82. ueri-
 bus *PSabdcfgw*: uerubus ζ . 85. Promethea *P.* 86 *sq.* ele-
 mento — reor *spuria habet Orellius.* 93. haec *P*: ut ω , ut
 haec *f.* est *om.* ζ . alimentis *p* ω : elementis *P.* olim *Pf*:
 usi ω . 97 *sq.* *spurios censet Franckius qu. alt. p. 5.* 102. mem-
 bra — sua *Priscian. VI, 11, 59 p. 704. VII, 14, 72 p. 768.* 104. uen-
 tribus *H. Valesius*: uiribus *P* ω , urhibus ζ . abnueret *P* ζ :
 abnuerit ω . 106. uescantur sed melius *beg* ζ .

Zenonis praecepta monent; nec enim omnia, quaedam
 pro uita facienda putant: sed Cantaber unde
 stoicus, antiqui praesertim aetate Metelli?
 nunc totus Graias nostrasque habet orbis Athenas, 110
 Gallia causidicos docuit facunda Britannos,
 de conducendo loquitur iam rhetore Thyle.
 nobilis ille tamen populus, quem diximus, et par
 uirtute atque fide, sed maior clade, Saguntos
 tale quid excusat: Maeotide saeuior ara 115
 Aegyptos. quippe illa nefandi Taurica sacri
 inuentrix homines, ut iam quae carmina tradunt
 digna fide credas, tantum immolat, ulterius nil
 aut grauius cultro timet hostia. quis modo casus
 inpulit hos? quae tanta fames infestaque uallo 120
 arma coegerunt tam detestabile monstrum
 audere? anne aliam terra Memphitide sicca
 inuidiam facerent nolenti surgere Nilo?
 qua nec terribiles Cimbri nec Britones umquam
 Sauromataeque truces aut immanes Agathyrsi, 125
 hac saeuit rabie inbelle et inutile uulgus,
 paruula fictilibus solitum dare uela phaselis
 et breuibus pictae remis incumbere testae.
 nec poenam sceleri inuenies, nec digna parabis
 supplicia his populis, in quorum mente pares sunt 130
 et similes ira adque fames. mollissima corda
 humano generi dare se natura fatetur,

107 sq. nec — putat *spuria iudicat Franckius qu. alt. p. 5.* quae-
 dam *pω*: quidam *P*. 108. putat *ς*. 112. iam *om. P*.
 rethore *pω*: re *P*. Thyle *PSς*: Thile *ω*. 114. Saguntos *dς*:
 Zagynthos *P*, Saguntus *ω*. 115. meotide *P*. 116. Aegyptos *P*:
 Aegyptus *pω*. 119. qui *fgς*. 124. Britones *Pω*: Brittones *ς*,
 Bristones *f*, Bistones *ς* *codd.* *Perizonii, Gaybacensis 2, Dresdensis D.*
 153, *Schrader obs. I p. 4 sq.*, Teutones *Markland ad Stat. silu. III,*
 2, 38. 125. Sauromataeue *aς Markland.* 126. seuit ra-
 biae *P*. 127. sutilibus *Schrader.* 128. teste *PS*.

quae lacrimas dedit; haec nostri pars optima sensus.
 plorare ergo iubet causam dicentis amici
 squaloremque rei, pupillum ad iura uocantem 135
 circumscriptorem, cuius manantia fletu
 ora puellares faciunt incerta capilli.
 naturae imperio gemimus, cum funus adultae
 uirginis occurrit uel terra clauditur infans
 et minor igne rogi. quis enim bonus et face dignus 140
 arcana, qualem Cereris uult esse sacerdos,
 ulla aliena sibi credit mala? separat hoc nos
 a grege mutorum, adque ideo uenerabile soli
 sortiti ingenium diuinorumque capaces
 adque exercendis capiendisq. artibus apti 145
 sensum a caelesti demissum traximus arce,
 cuius egent prona et terram spectantia. mundi
 principio indulsit communis conditor illis
 tantum animas, nobis animum quoque, mutuus ut nos
 adfectus petere auxilium et praestare iuberet, 150
 dispersos trahere in populum, migrare uetusto
 de nemore et proauis habitatas linquere siluas,
 aedificare domos, Laribus coniungere nostris
 tectum aliud, tutos uicino limine somnos
 ut conlata daret fiducia, protegere armis 155
 lapsum aut ingenti nutantem uulnere ciuem,

134. causam dicentis *Pw*: casum lugentis ζ *Curio Wakefield silu. crit. II* p. 101. 135 sq. circumscriptorem pupillum ad iura uocantem *Squaloremque rei cuius Wakefield l. l.* 136. fletum σ *cod. Vossiano N. Heinsius ad Ouid. met. VI*, 312. 138. adultae *pw*: adutae *P*. 140. minor igne rogi *Priscian. VII*, 13, 68 p. 766. 142. credit *P ζ* : credat *pw*. 146 sqq. *panegy. Berengarii III*, 214 sqq. (*Pertz mon. IIII* p. 205): 'namque poli sensum demissum — iuberet.' *arcae S.* 147 sqq. mundi — quoque *schol. Verg. apud C. Barthium adu. XXXVII*, 5. 149. animam *paneg. Bereng.* 150. prestare *PS*. 152. linquere *pw*: linquere *P*. 154. limine ω : limite *P ζ* .

communi dare signa tuba, defendier isdem
 turribus atque una portarum clauē teneri.
 sed iam serpentum maior concordia. parcit
 cognatis maculis similis fera. quando leoni 160
 fortior eripuit uitam leo? quo nemore umquam
 exspirauit aper maioris dentibus apri?
 Indica tigris agit rabida cum tigride pacem
 perpetuam, saeuīs inter se conuenit ursis.
 ast homini ferrum letale incude nefanda 165
 produxisse parum est, cum rastra et sarcula tantum
 adsueti coquere et marris ac uomere lassi
 nescierint primi gladios extendere fabri.
 aspicimus populos, quorum non sufficit irae
 occidisse aliquem, sed pectora brachia uultum 170
 crediderint genus esse cibi. quid diceret ergo
 uel quo non fugeret, si nunc haec monstra uideret
 Pythagoras, cunctis animalibus abstinuit qui
 tamquam homine et uentri indulsit non omne legumen?

S A T V R A XVI.

Quis numerare queat felicitis praemia, Galle,

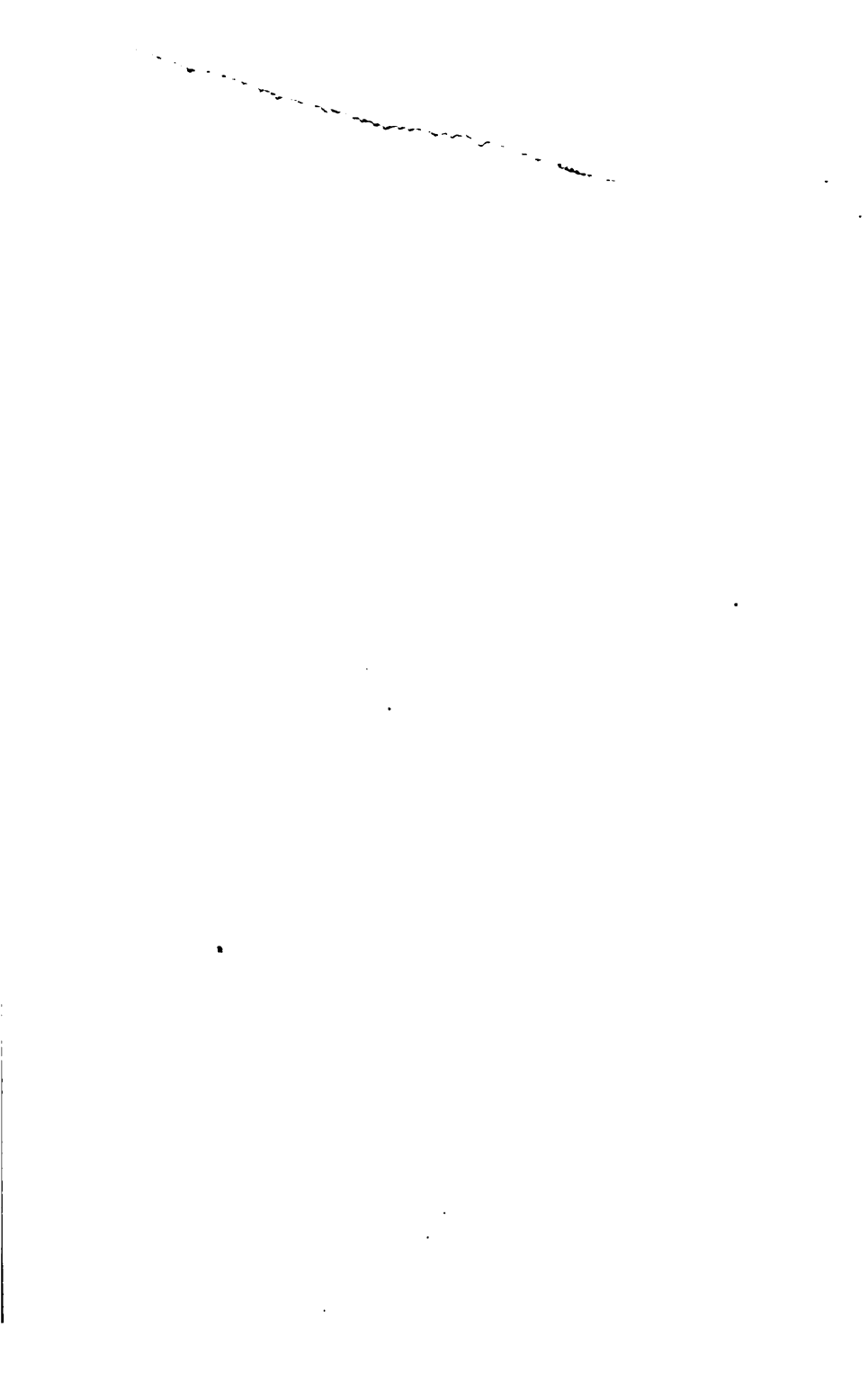
157. defendier *pw*: defendi^{ss} *P*. 163 *schol. Stat. Theb. I, 459.*
 rapida *ac*g. 167. coquaere *P*. 168 *Seruius ad Verg. georg.*
II, 539. nescierint *Pw*: nescierunt *Sas Seruius*, nescirent *df*g.
 extendere *P*g: extundere *w*, excudere *g* *Seruius*. 170. uul-
 tum *pw*: uultu^{ss} *P*. 171. crediderunt *Doederlein (Münchn. gel.*
Anz. 1841 p.1003). 173. cunctis animalibus abstinuit *Seruius*
ad Verg. Aen. X, 564. 174. homine *pw*: homini *P*. legum^{ss} *P*.

*Sat. XVI ante XV ponunt bc*g. De felicitate militum *P*. 'Qui-
 dam dixerunt hanc satiram non esse Iuuenalis sed appositam ab
 aliquo. sed Seruius uersum illius in exemplum ponens ostendit
 esse dicens Iuuenalis: expectandus erit qui lites inchoet annus.'
schol. in d. 'Haec satira a plerisque exploditur nec Iuuenalis esse
 refertur.' *schol. in b.*

1. quaeat *P*.

Galle *pw*: Galli *P*.

militiae? nam si subeuntur prospera castra,
 me pauidum excipiat tironem porta secundo
 sidere. plus etenim fati ualet hora benigni,
 quam si nos Veneris commendet epistola Marti 5
 et Samia genetrix quae delectatur harena.

Commoda tractemus primum communia, quorum
 haut minimum illud erit, ne te pulsare togatus
 audeat, immo etsi pulsetur, dissimulet, nec
 audeat excussos praetori ostendere dentes 10
 et nigram in facie tumidis liuoribus offam
 adque oculum medico nil promittente relictum.
 Bardaicus iudex datur haec punire uolenti
 calceus et grandes magna ad subsellia surae,
 legibus antiquis castrorum et more Camilli 15
 seruato, miles ne uallum litiget extra
 et procul a signis. iustissima centurionum
 cognitio est igitur de milite, nec mihi derit
 ultio, si iustae defertur causa querellae.
 tota cohors tamen est inimica, omnesque manipuli 20
 consensu magno efficiunt, curabilis ut sit
 uindicta et grauior quam iniuria. dignum erit ergo
 declamatoris mulino corde Vagelli,

2. quodsi — castra *Priscian.* VIII, 6, 31 p. 801. VIII, 15, 82 p. 830.
 nam si *Pw*: quodsi *Priscian.* subeuntur *Pfz Priscian.*: sub-
 eantur *ω*. 3. nec pauidum *Heinrich.* excipiat *PSω*: exci-
 piet *pz*. 6 *Seruius ad Verg. Aen. I*, 16. 7 *spurius uidetur*
Heinrichio. 12. oculum *P*: oculos *ω*. relictum *om. P*, re-
 lictos *pω*. 13. bardaicus *PSω*: bardiacus *z*, barbaricus
cod. Dresdensis D. 155 Cramerus ad schol. p. 561. 18. cogni-
 tio *pω*: cognito *P*. esto *Doederlein (Münchn. gel. Anz. 1841*
p. 1004.) derit *P*. 19. quaerellae *PS*. 20. tamen co-
 hors *P*. 21. efficiunt *P*: officiant *ω*. curabilis *P*: curabi-
 tis *pω*, durabitis *cod. Dresdensis D. 155*, durabilis uel plorabilis
Cramerus ad schol. p. 561, curabit is *H. Valesius*. 22. et *P*:
om. ω, ac *G. E. Weber (Iahn N. Ibb. XXXII p. 155.)* 23. mu-
 lino *Pz*: Mutinensis *ω*, Mutinensi *bcz* 'In alio MVTINENSI' *schol.*

cum duo crura habeas, offendere tot caligas, tot
 milia clauorum. quis tam procul absit ab urbe? 25
 praeterea quis tam Pylades, molem aggeris ultra
 ut ueniat? lacrimae siccentur protinus, et se
 excusaturos non sollicitemus amicos,
 "da testem" iudex cum dixerit. audeat ille,
 nescio quis, pugnos qui uidit, dicere "uidi", 30
 et credam dignum barba dignumque capillis
 maiorum. citius falsum producere testem
 contra paganum possis, quam uera loquentem
 contra fortunam armati contraque pudorem.

Praemia nunc alia atque alia emolumenta notemus 35
 sacramentorum. conuallem ruris auiti
 improbus aut campum mihi si uicinus ademit
 et sacrum effodit medio de limite saxum,
 quod mea cum patulo coluit puls annua libo,
 debitor aut sumptos pergit non reddere nummos, 40
 uana superuacui dicens chirographa ligni,
 expectandus erit, qui lites inchoet, annus
 totius populi. sed tunc quoque mille ferenda
 taedia, mille morae: totiens subsellia tantum
 sternuntur, iam facundo ponente lacernas 45
 Caedicio et Fusco iam micturiente, parati
 digredimur, lentaque fori pugnamus harena.
 ast illis, quos arma tegunt et balteus ambit,
 quod placitum est ipsis praestatur tempus agendi,
 nec res atteritur longo sufflamine litis. 50

24. duo *pw*: du *P*. caligas tot *ς* *Dempster Etrur. reg. III*,
 26 p. 311. ad *Coripp. p. 192. Mercerius apud Pricaeum ad Apul. met.*
p. 576: caligatos *Pw*. 29. cum *Pf*: quem *ω*. dixerit *pw*:
 duxerit *P*. 30. uidit qui *ucdgs*. 35. alia *om. P add. p.*
 38. effodit *pw*: effodi *P*. 39. patulo *Pfς*: uetulo *ω* *Burmann.*
ad Petron. I p. 192, uetula *ς*. 42 *Seruius ad Verg. Aen. II*, 102.
 inchoat *ς*. 45. sternentur *ς*. iam *Pgs*: tum *ω*. lucer-
 nas *pς*. poscente lucernas *C. Barthius adu. XIV*, 16. 48. il-
 lis *ω*: illi *Pfgs*.

25

30

35

40

45

50

III
mel.
p.
l. p.
m.
p.
c.
d.

Solis praeterea testandi militibus ius
uiuo patre datur; nam quae sunt parta labore
militiae, placuit non esse in corpore census,
omne tenet cuius regimen pater. ergo Coranum
signorum comitem castrorumque aera merentem 55
quamuis iam tremulus captat pater. hunc fauor aequus
prouehit et pulchro reddit sua dona labori.
ipsius certe ducis hoc referre uidetur,
ut, qui fortis erit, sit felicissimus idem,
ut laeti phaleris omnes et torquibus omnes. 60

56. captat socer *Heinrich*. fauor *Ruperti*: labor *Pw*. 60. leti
faleris *P*.

SCHOLIA VETERA

IN

I V V E N A L E M.

- P** codex Pithoeanus.
S codex Sangallensis.
V Georgius Valla.
c Cramerus.
f docta manus in exemplari Fabriciano.
h Heinrichius.
o Orellius.
p Pithoeus.
s Schopenius.

Quae [ ] inclusa sunt non leguntur in codicibus, quae ( ) circumdata sunt in codicibus leguntur, sed delenda videntur.

SATVRA I.

CVR SATVRAS SCRIBAT.

1. **SEMPER** EGO. Iuuenalem aliqui Gallum propter corporis magnitudinem, aliqui Aquinatem dicunt. ea tempora Domiciani tyranni, quibus etiam ipse uixit, eo quod in aula ipsius plus striones quam bonae uitae homines possent, gra- uiter carpsit. hos autem libros in exilium missus ad ciuita- tem ultimam Aegypti Hoasim ab ipso Domiciano scripsit. ideo autem in exilium missus est, quia dixit uersum illum [VII, 90], 'quod non dant proceres, dabit strio.' nunc autem ¹⁰ hoc inducit per figuras, quasi carptus sit a miseris poetis, qui nil nouum sed omnibus notas fabulas recitarent. et dicit magis ideo saturam se scribere, ut possit mores illius tem- poris demonstrando notare.

2. **THESEIDE** CORDI. Cordus hic poeta fuit uitiosus, ¹⁵ qui tragoediam (fabulam) Thesei scripsit; de quo Virgilius dixit [Aen. VI, 617] 'sedet aeternumque sedebit infelix Theseus.'

3. **ILLE** TOGATAS. togatae sunt comediae Latinae, (pallia Graece,) quales Afranius fecit.

20

4. eâ temporeâ S.	5. eram (corr. 2 m. etiam) P, erant S.
6. possunt PS.	8. hos PS, corr. Franckius ex. crit. p. 50,
Oasin p.	9. illum om. S.
10. quasi carptum se per figuras PS. corr. Lachmann.	11. sauram PS.
12. Post sedet suprascriptum sector P, fector S.	13. Post sedet
14. Afranius PS.	15. Afranius PS.

5. TELEPHVS filius Eraclis et Auges, a cerua nutritus est. TELEPHVS. A. S. P. notandum. marginem feminino genere dicit, Ouidius [met. I, 13] masculino dicit.

6. ORESTES. [Aegisthus,] Thyestis filius, dum Clitrame-
 5 stram uxorem Agamemnonis adulteraret, illa amoris illius
 causa communicato cum eodem consilio uenientem e Tro-
 iano bello maritum percussit. quam postea filius dicitur oc-
 cidisse. ORESTES, filius Agamemnonis et Clitremestrae,
 qui adulteram puniens matrem [occidit].

10 7. QVAM MIHI LVCVS. lucum Martis dicit, qui Romae
 est in Appia, in quo solebant recitare poetae; aut illum, qui
 aput Colcos est, in quo fuit pellis aurea; aut in quo Ilia
 peperit.

9. VVLCANI Q. A. VENTI. pro folliis posuit.

15 10. AEACVS Minos et Ramantus, hi tres apud inferos
 fratres fuerunt.

12. FRONTONIS. in Oratiana domo, in qua poetae reci-
 tabant.

20 20. AVRVNCE. Luci[li]um satyricum dicit, qui fuit Au-
 runcus id est Tuscus.

1. Augeste P, Augustae S. 6. communicata PS. communicata
 — consilia Hildebrand ad Apul. I p. 189. 10. 'ne aliis quidem
 adstipulatus fuerim ut lucum credam hic eum intelligi, qui ut Pro-
 bus inquit apud colobum fuit ubi Aeolus fuit ex auro, quem sub-
 stituerat Romulus Martis filius et ubi insigne Apollinis oraculum
 fuisse perhibetur. Virum ergo lucum martis in quo peperit Ilia
 Remum et Romulum uelut etiam Probus interpretatur: an lucum
 Martis dicit qui Romae fuit in Apia, quod ibi solerent multi di-
 cere, ut item Probus putat.' V. 16. arbitri sederunt Hilde-
 brand ad Apul. II p. 488. 19. hoc schol. om. S. 'Lucillium dicit
 ut sit Aurunca pro Italia synecdochicos exposita, uel ut Probus ex-
 ponit Turnum dicit Scaeu Remoris (Memoris p) tragici poetae fra-
 trem. Turnus hic libertini generis ad honores ambitione prouectus
 est potens in aula Vespasianorum Titi et Domitiani, uel Lenium
 (Lenaeuum Casaubonus de Rom. sat. p. 231 sq.) dicit, quia (qui p) et
 ipse satyras scripsit, uel Silium et ipsum sui temporis satyricum,
 qui omnes ut Probus refert ex Aurunca fuerunt.' V.

23. FIGAT APRVM. matrona, ut quod natura denegat deliciarum affluentia largiatur.

26. CVM PARS. Niliacus. [Crispinus] unus de consulibus Liciniae ac de plebe Aegypti fuit, magnarum postea Romae facultatum. CANOPI. Canopus oppidum Aegypti, dictum a gubernatore Menelai, qui ibidem morsu serpentis extinctus est.

28. VENTILET AE. D. per luxuriam enim anulos aestiuos et hiemales inuenerat.

31. VT TENEAT SE. ut non scribat accusationes illorum. 10

32. MATHONIS. aduocati, qui sceleribus diues effectus est. LECTICA. genus uehiculi; nobiles enim lecticis uehebantur.

33. PLENA IPSO. quia crassus fuit. DELATOR AMICI. Heliodorum significat delatorem. [QVOD SVPEREST] uel ceteros; delatione scilicet partem maximam proscripse- 15 runt, ex quorum bonis multa diripuerunt. namque hoc, quia RAPTVRVS dicit, ad crudelitatem refert. nam a Silla multi occisi et proscripti. Heliodorum dicit stoicum philosophum, qui L. Iunium Silanum, discipulum suum, cum argueretur coniurationis, inficiatum domesticam de- 20 lationem etiam testimonio oppressit. alii philosophum Traiani dicunt, qui Baream senatorem detulit et damnauit. nonnulli Demetrium causidicum dicunt, qui multos Neroni de-

3. 'hic Crispinus e plebe fuit Aegyptia magnorum postea Romae facultatum et promotionum, siquidem ex libertino senator est a Nerone factus, ut Probus inquit.' V. consodalibus Licini Rubenius electi. II, 28. 6. Menalio PS. corr. Eremita, Rutgers uar. lecti. IIII, 4. 8. 'et hoc luxuria inuenerat, inquit Probus, alios anulos aestiuos, alios uero hiemales.' V. 9. inuenerant c. 11 sq. Mathonis—uehebantur om. S. 14. lemma addidi. 15. dilacione PS. scilicet correxi. Sicilie PS, Syllae Eremita, nobilium h. 17. rapturum PS. 19. qui Licinium Silanum PS. corr. Lipsius ad Tac. ann. XVI, 7. 20. inficiat cum PS, inficiantem praeter p. 21. dilacionem PS. 22. Boream PS. 23. cynicum p.

tulit. Soranum Baream Celer philosophus magister ipsius apud Neronem scelere delationis occidit, et ipse postea sub Vespasiano [ob] hoc ipsum Musonio Rufo accusante damnatus est.

34. ET CITO RAPTVRVS. consumpturus.

⁵ 35. QUID SVPEREST Q. M. Massa morio fuisse dicitur, et Carus nanus, Latinus uero actor mimicus. hi omnes Neronis fuerunt liberti et deliciae Augusti, sed et nequissimi delatores. Latinus autem mimus quasi conscius adulterii Messalinae, uxori Neronis, ab ipso occisus est. Massa autem et ¹⁰ Carus Heliodoro deferente occisi sunt. cuius futuram delationem ita metuebant, ut ei munera darent. nam Latinus mimus Thymelenem mimam submittebat ad mitigandum.

39. VESICA BEATAE. diuitis libidinosae.

43. PALLEAT. nimia coitus libidine fatigatus, aut ¹⁵ ctacione hereditatis, aut metu adulterii.

47. DAMNATVS INANI IVDICIO. non adeptis bonis. rectius dicitur, sine litium aestimatione. [50. PROVINCIA.] litis aestimatio illi non profuit. 48. [QVID.] subauditur

1—3. Soranum— est ad I, 47 ponunt PS. 2. dilationis PS.
3. Vsunio PS. corr. p. 'Probus autem Heliodorus inquit stoicus qui praeceptor Licinium Syllanum discipulum suum cum argueretur coniurationis inficantem praeter domesticam dilectionem oppressit. alii philosophum Traiani uolunt, qui Baream nobilem detulit senatorem et damnauit. nonnulli Demetrium causidicum, qui Neroni multos detulit. Comesa, ut Probus putat, propter Syllanum qui persecutus est senatores Marianos.' V. 5. 'Massa, ut Probus inquit, morio Traiani fuit.' V. 6. 'Carus, inquit Probus, nanus fuit Traiani.' V. 7. liberti om. S. Augustis PS. corr. Schurtzfleisch, aulae eius C. Barth aduu. mss. CLVIII, 20. 8. 'Latinus, inquit Probus, quasi conscius adulteriorum Messalinae occisus est a Claudio.' V. 12. Thymelene PS. corr. c. cf. Lupi epit. S. Seueri mart. p. 157 sqq. O. Jahn spec. epigr. p. 72 sqq. 15. metu SV, pretii P. ut pretii s.
16. adeptis PS. corr. p. decius PS. corr. Th. Mommsen, melius p, iudicium Rutgers uu. ll. I, 16, damnatus Eremita, dimissus C. Barth aduu. mss. CLVIII, 20. 17. sine litium aestimatione om. Rutgers. 18. legis PS. corr. Rutgers. QVID add. Rutgers.

nocet. INFAMIA NVMMIS. infamis pronunciatus sine dispendio pecuniae.

49. EXVL AB O. qui iudicio uacabant, decima ora cenabant. hic enim ab octaua.

50. PROVINCIA FLORAS. quia spoliata. 5

51. DIGNA LVCERNA. lucernam ideo dicit, quia satyrici ad hominum uitia quasi lucernam adinouent, et uel adurunt uel ostendunt crimina quae nouerunt. VENVSINA autem ideo, quia hæc fuit ciuitas Oratii. LVCERNA. id est aut talem saturam scribo, qualem Oratius scripsit. 10

52. HAEC EGO N. A. persequar, ut Virgilius [Aen. V, 265] 'pallantes Troas agebat.' HERACLEAS. Herculis (autem) columnas in Spaniis aut Atlantem.

53. AVT DIOMEDEAS. socios Diomedis in aues conuersos. LABYRINTHI. Minotauri. 15

54. ET MARE PER. P. Icarium dicit. FABRVMQVE VOLANTEM. Daedalum.

56. CVM LENO ACCIPIAT. maritus uendens coniugis castitatem. IVS NVLLVM. si facultatem maritus non habet, ut deprehendat spoliandos adulteros, quia nota est eius fraus, 20 tamen conniuentiam suam adulteris uendit. et sic intelligitur: si uxor eius iure impediatur adultero succedere, ipse maritus leno succedit adultero heres, ut per fideicommissum res adulteri ad adulteram ueniant.

56. DOCTVS. ut carius uendat adulterium praesens est. 25

58. CVM FAS ESSE P. ut accipiat consulatum. CVRAM SPERARE COHORTIS. militum tribunatum.

59. QVI BONA D. PRAE. propter equos hoc dixit et Nerone tangit.

61. FLAMINIAM PVER AVTOMEDON. pro auriga. 30

1. nocet *V Gronovius*. nota *PS*. notat *Rutgers*. 4. hic iam *s*.
7. omnium *PS. corr. s*. et ut *PS*. uel ut adurant uel ut ostendant *s*. 8. ut *PS*. 'Venusinam a Venusio ubi laternae leues fuerunt, ut *Probus* inquit, quas uilissimi ueniebant.' *V*.

62. IACTARET AMICAE. satyrice. nam habitu uirili feminam describit.

64. SEXTA CERVICE FERATVR. lectica enim faciente luxuria a sex hominibus portabatur.

5 65. HINC ADQVE INDE P. ut ab omnibus uideatur. CATHEDRA [QVADRIVIO]. ita his rebus concitatur, ut possit et in publico scribere.

66. ET MVLTVM REFERENS. multum lucri capiens. MECENATE SV PINO. superbo uel mortuo.

10 68. FECERIT VDA. salua tacta propter signaculi impressionem.

69. CALENVN. uinum dicit.

70. [RVBETAM.] rubeta rana est, ex cuius pulmonibus uel sanguine fit uenenum.

15 71. INSTITVITQVE RVDES. M. L. C. Lucusta quaedam fuit in Galliis matrona uenefica, quam Nero exciuit ad se propter uenena conficienda, quoniam magnae famae erat. quam etiam in familiaritate sua habuit, ut etiam eum doceret uenena miscere. inde ait Turnus in satyra: 'ex qua Caesareas
20 soboles horrida Locusta occidit cura sui uerna nota Neronis.' haec increpitata a Nerone, quod lentum uenenum Britannico (priuigno suo) parasset, tam efficax dedit, ut antequam poculum Britannicus exhauriret, in conuiuio Neronis

6. QVADRIVIO *add. s.* in his *PS. corr. o.* ut *om. PS. add. c.* posset *PS. corr. c.* uel in *s.* 8. sapiens *PS. corr. c.* 12. uenenum *PS. corr. s.* 16. exhibuit *PS. corr. Schreuel. cf. Muncker ad Fulg. p. 599.* propter uenena conficienda *post famae erat ponit h.* 18. et tanta *Schurtzfleisch, qui om. sua.* 19. 'Locusta ex Galliis propterea quod famosa uenefica esset Neroni exhibita est eidemque familiaris effecta, ut inquit Probus, ut et illum doceret et plures puellas. unde ait Turnus in satyra: ex quo Caesareas soboles Locusta cecidit horrendum curas: dum liberat atra Neronis. haec increpitata a Nerone—expiraret.' V. Coniecturis de Turni uersibus a Wernsdorffio (*poett. Latt. min. III p. 82*) collectis adde Walchii (*emend. Liv. p. 109*): ex quo Caesareas soboles horrenda Locusta occidit cura fraterna mota Neronis. 22. priuigno suo *om. V. compriuigno u. d. obs. misc. V p. 264.*

expiraret. PROPINQVAS autem dicit, tamquam a Locusta doctas. PROPINQVAS. quidam uxores dicunt propinquas.

72. NIGROS. a ueneno.

73. GYARIS. insula, ubi damnati mittebantur.

75. PRAETORIA MENSAS. illis donant hortos argentum uel caetera, quibus conscientia tenentur obnoxii.

76. EXTRA POCVLA CAPRV. dicit emblematicum opus.

77. QVEM PATITVR DORMIRE. dissimulare.

78. ADVLTER. puer, qui adhuc uir non est.

80. CLVVIENVS. delirus poeta uel indoctus. 10

81. EX QVO DEVCALION. ab initio mundi. TOLLENTI-
BVS AEQVOR. per diluuium.

82. SORTESQVE POPOSCIT. a Themide, quae ante Apollinem responsa dabat.

83. PAVLATIMQVE ANIMA. spiritu. MOLLIA SAXA ut 15
Virgilius [georg. I, 63]: 'unde homines nati, durum genus.'
(PYRRA PVELLAS.) et hic per consensum ostendit esse durissimum.

85. VOLVPTAS. hoc est, uitia hominum dant nobis scribendi materiem. 20

87. ET QVANDO VBERIOR. id est secundior.

88. ALEA QVANDO. in ellimsin dicit hoc.

89. Hos ANIMOS. enlipsis. subauditur habuit.

90. LVDITVR ARCA. [CASVM] ad incertum euentum.

91. DISPENSATORE VIDE BIS. subministrante pecuniam. 25

92. ARMIGERO. metafora [a] bellantibus. id est qui arma praebet tesseras et tabulam, et ipse qui nummos sub piglore portat.

6. obnoxia PS. corr. s. 7. emblematum PS. corr. Schurtz-
fleisch. 'Probus autem, caper hic, inquit, praecipue ab homini-
bus [omnibus p] praedicatur, quem etiam Martialis carmine suo
laudauit: stat caper in phiala Thebani uellere Phryxi cultus, ab
hoc mullet uecta fuisse soror.' V. 13. 'subaudi a Themide,
inquit Probus, quae ante Apollinem responsa dabat.' V. 24. in-
teritum PS. corr. Hofman Peerlkamp ad Verg. Aen. II p. 181. for-
tuitum s. 25. subministrantis P. subministrantes S. corr. c.

93. PERDERE ET HORRENTI. trementi, nudo.

95. QVIS FERCVLA SEPTEM. [SECRETO] non in publico conuiuio, sed priuato. in praeterito ostendit hanc uitam non fuisse, ideo dicit AVVS. SECRETO CENAVIT AVVS. quis tuorum auorum aut tam locuples aut tam luxuriosus fuit, ut tu es? moris autem erat apud antiquos, ne quis adderet possessionibus suis aut ex illis minueret.

96. LIMINE PARVA. uult intelligi, quod apud ueteres, quamuis pauperes essent, tamen maiorem humanitatem fuisse; nunc autem eam solam uideri humanitatem, si detur sportula, et ipsa tenuissima. tamen ab honoratis non excludaris, qui ad eam sine pudore conueniunt.

99. AGNITVS ACCIPIES. (id est, qui non agniti fuerint non accipiunt, nedum humiles possunt accipere.) pro exploratus.

100. IPSOS. nobiles. TROIYGENAS. patricios, qui nisi agniti fuerint non accipiunt, nedum humiles possunt accipere.

101. [NOBISCVM]. id est, cum pauperibus.

102. SED LIBERTINVS. arguit homines qui propter libidinem libertatem meruerunt. qui in libertinorum (corpus) tribus relati sunt. qui cum hereditatem meruerint, pertusis auribus signa libertinorum celare non possunt.

104. NATVS. Mesopotameni homines effrenatae libidinis sunt in utroque sexu. Salustius meminit.

106. QVADRINGENTA. qui erat census antea equitum Romanorum. QUID CONFERT PVRPVRA. Lucillius: 'aurum atque ambitio specimen uirtutis.' PVRPVRA. laticlauium.

4. dicit abuit PS. corr. Vs. dicit cenauit c. 5. auus PS. corr. s. 6. ne quid adderent—minuerent Tollius ad Auson. p. 797. 8. 'uult intelligi apud ueteres maiorem humanitatem fuisse, quamuis pauperiores essent; nunc autem eam solam clauentium exhiberi, quod sportulam et ipsam quidem tenuem proferant: nisi tamen ab honoratis excludaris, qui ad eam sine pudore conueniunt.' V. quod] cf. Lachmann ad Gai. instt. III, 160. 10. nec aut PS. corr. s. 14. explorati PS. corr. s. 22. signa seruitutis s. 26. cf. schol. III, 143. 27. ambitiosum PS.

107. OPTANDVM S. L. C. I. A. quid praestat nobilitas, si mercenarius alienus nobilis est et pauper?

109. PALLANTE ET L. Pallas et Licinius in aula Claudii Caesaris propositi, curam rei publicae gesserunt, cum libertini essent.

111. NVPER I. H. V. P. ostendit plus honoris uideri in calceis quam in persona. in illo enim tempore necdum senatores nigris calceis utebantur. [ALBIS] id est nudis pedibus, uel puluerulentis, uel bracis, uel pedules nouos in bracis, quos pedornis dicunt, ut peregrinus.

112. QVANDOQVIDEM INTER NOS. inter nos quidem magna

5. 'Pallas libertus, ut inquit Probus, Claudii Caesaris officium rationum administravit et in numerum praetorum relatus [est add.], quod primum percunctantem Caesarem de incuestu Agrippinae ad nuptias confirmasset, eamque ipse consuetudinem [consultationem h] stupri adeo palam fecerat, ut in quodam simulacro Palatinae Minervae adscriptum sit, Pallas αἰτιώμενος [αἰτιώμενος Eremila. ἀγριότητι Graevius. ἀτὰρ Schurtzfleisch]. V. 'Licinius, inquit Probus, ex Germania puer captus tantae industriae fuit, ut reliquias cibariorum inter conseruos foeneraret, et cui quid credidisset quali poterat chirographo pugillaribus subnotaret. quos cum expeditione quadam transiturus flumen in uestimentis recondidisset, C. Iulio Caesari quodam denegante ei pugillaribus quicquam annotatum barbarus lugens [lubens h. prudens s.] eos obtulit. statim ad dispensationem est admissus, non multo post manumissus, et deinde curationi Galliarum ab Augusto praepositus eas spoliavit, et cum flagraret invidia basilicam sub nomine Gaii Iulii aedificavit. decessit sub Tiberio, proinde dives fuit quod Cassii [Crassi p.] opes exhausisset et dictus est habuisse nummos [fundos p.] quantum milui uolant, unde Persius [II, 36]: nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in aedes.' V. haec non esse ueteris interpretis putat p. 6. 'Probus hic exponit alias consuetus [consutas Lachmann.] habere braches, uel quod pedules nouos haberet in brachis, quos pedurnos dicunt, uel quod non nigris non culceis senatorum: unde urbane ostendit plus honoris in calceis esse quam in persona.' V. 8. id est scripsi: sed PS. 9. baxeis Rutgers uarr. lectt. I, 16. braxeis Almeloueen. pedales nouos in baxeis habens Rutgers. pedulis nouos Meursius gloss. u. ποδόστριον. pedules nouas in calceis Salmasius ad Lampr. Alex. Seu. 41. pedules nouos cum braxeis Almeloueen. sine bracis h. 10. pedurnos uel udones p. perones Suuaro ad Sidon. Apoll. epp. III, 20. Ferrarius anall. 33sq. pedanas Rutgers. pedortes Meursius, Salmasius. uel peregrinos f.

est diuiciarum maiestas, etsi pecunia quidem nondum consecrata est ut in numero sit deorum uel etiam colatur in templis, quemadmodum Pax adque Fides et cetera. ac per hoc ostendit, tam inepte haec numina coli, quam si pecunia
 5 templum haberet.

113. (MAIESTAS) [FVNESTA] quoniam per scelera acquiritur. quod funerum faciendorum sit causa. quod per parricidia congeritur.

116. QVAEQVE SALVTATO C. CONCORDIA NIDO. ciconia,
 10 quae contra templum Concordiae ex consilio rostri sonitum facit. saturice SALVTATO NIDO, non templo.

117. SED CVM SVMMVS HONOR. id est senatorum.

118. SPORTVLA QVID REFERAT. prosit. RATIONIBVS. utilitatibus.

15 119. QVID FACIENT. quid faciant parasiti, cum senatores sic auidi sint ad sportulam?

122. LANGVIDA. id est, quietam sufferunt uxorem senatoris. ad accipiendam sportulam matrona sequitur uirum.

123. HIC PETIT ABSENTI. uxori sportulam.

20 126. PROFER GALLA. qui erogat, dicit. NOLI VEXARE. maritus dicit.

127. IPSE DIES. totos dies sic consumunt diuites, dum

2. uel scripsi: ut PS. 3. ac per hoc] cf. schol. I, 149. VI, 306. VII, 35. 160. Donatus ad Ter. Andr. I, 2, 4. Seruius ad Verg. Aen. III, 12. 4. nomina PS. 8. congerit PS. corr. Vp. 10. concilio Salmasius. collisu uel collisione h. consueto Eremita. 11. 'templum Concordiae, inquit Probus, est uetus, in quo ciconia multa est. aut quae uenientibus salutatum concrepitu consensum prodebat: et satyricae salutato nido non templo Concordiae. crepitat rostro ciconia scilicet quae concussionem rostri sonitum pacis uidetur reddere' V. 15. faciunt PS. 16. 'LECTICA. lecticarum usum, inquit Probus, primi dicuntur inuenisse Bithyni. Cicero: nam una haud mos est Bithyniae regibus uehi lectica id est octophoro.' V. Cicero Verr. V, 11, 27: 'nam ut mos est Bithyniae regibus lectica octophoro ferebatur.' 'LECTICA PETIT. octophoro, inquit Probus, uehebatur.' V. 17. quieton S. qui eam P. 19. uxoris PS.

aut [ad] sportulam, aut ad templum Apollinis [ad] tractandum uadunt.

128. **IVRISQVE PERITVS APOLLO.** aut quia iuxta Apollinis templum iuris periti sedebant et tractabant, [aut] quia bibliothecam iuris ciuilis et liberalium studiorum in templo Apollinis Palatini dedicauit Augustus. nam hic est Apollo, cuius et Oratius [sat. I, 9, 78] meminit: 'sic me seruabit Apollo.'

129. **ATQVE TRIUMPHALES.** id est, itur ad rostra, ubi habere solent triumphales statuas uiri magni siue quadrigas.

130. **ARABARCHES.** Arabiae princeps. 10

133. **VOTAQVE DEPONVNT Q.** dum diuites tarde recedunt, clientes spectant, quamquam tarda sit homini spes cenandi. aut certe, si quis non multum habeat in domo sua quod cenet, tamen non patitur diuitum mensas spectare.

135. **OPTIMA SILVARVM.** de uenatione. quare optimum? 15
est hoc ex affectione et inuidia parasitorum.

138. **PATRIMONIA MENSA.** mensis citreis, quas antiquitus in magno pretio habebant, aut de ebore.

140. **LVXVRIÆ.** sine conuiuiis magnos apparatus.

141. **PONIT APROS.** apud antiquos munificentia uidebatur 20
apparator, si in conuiuio cuiusdam aper integer fuisset exhibitus.

142. **POENA TAMEN P.** poenam dicit quod solus uoraue-
rit, quod multis sufficere potuisset.

143. **TVRGIDVS.** indigestus. 25

1. ad om. PS. add. p.   ad om. PS. add. Schurtzfleisch. tractatum Schreuel. 4. aut add. p. 6. hic est Apollo, inquit Probus, cuius et Horatius meminit: sic me seruauit Apollo.' V. 7. et oraculum PS. seruauit Horat. 'circa aedem Apollinis iuris studiosi conueniebant, siue quod Cicero domum Scaeuolae oraculum dixit ciuitatis, siue quod tam deuia [dubia p.] iurisperitorum responsa sint, ut etiam inquit Probus, quam Apollinis.' V. 14. tamen V. tum PS. 15. 'quae de uenatione sunt optima.' V. 17. 'Probus exponit mensas citreas, quae, inquit, antiquitus in magno pretio habebantur uel de marmore uel quae de Indico ebore affabre facta sunt.' V. 19. conuiuiis PS. corr. c. 21. apparatio PS. corr. p.

144. HINC SVBITAE MORTES. id est, mortuus est manducando.

146. DVCITVR. insultant, quod de indigestione sit mortuus intestatus, de cuius testamento nihil consecuti sunt.

5 149. OMNE IN PRAECIPITI V. ac per hoc ad marginem uenit, ut iam humiles nostros prosit discere. VTERE VELIS. dictionis dicit, hoc est saturae scribendae.

151. PRIORVM. Lucilli et ceterorum.

155. TIGILLINVM. uilem hominem dicit. PONE TI-
10 GILL. C. Sofonius Tigillinus, patre Agrigentino, Scyllaceum relegato, iuuenis egens, uerum admodum pulcher, in concubinato Ma. Vinicio et Lucio Domitio maritis Agrippinae et Iuliae, sororum Caesaris, (adque in utriusque uxoribus) suspectus, ob hoc urbe summotus, piscatoriam in Achaia ex-
15 ercuit, quoad accepta hereditate reditum sub condicione impetravit, ut conspectu Claudii abstineret. quare saltibus in Apulia et Calabria comparatis, cum studiose equos aleret quadrigarios, amicitiam Neronis nactus, primus illum ad studium circensium mouit. [PONE.] hoc est, in satura. pone

3. sic PS. corr. c. 4. contestatus PS. corr. c. 6. 'uelis dictionis et satyrae.' V. 7. distinctionis PS. corr. s. 9. Tigillinum — dicit om. P. 'fuit autem Offonius Tigillinus patre Agrigentino Scyllaceum relegato, iuuenis egens, uerum admodum pulcher et ob hoc maritis Agrippinae et Fulviae, sororum Caesaris suspectus. urbe summotus piscatoriam in Achaia exercuit, deinde reditum sub condicione impetravit ut conspectu Claudii abstineret. qua re saltibus in Apulia et Calabria comparatis cum studiosius equos quadrigarios aleret amicitiam Neronis nactus est primusque studium circensium fecit.' V. His addit V quaedam e Suetonii uita Galbae 15 petita, quas p inter scholia recepit. 10. Fulcinus P. Fulanius S. Agrentino PS. Scylaeum c. 11. religatus PS. in concubinatum a PS. in concubinatum sumtus h. ob concubinatum c. 12. Bincio PS. corr. c. Domitiae PS. corr. p. 13. Fulviae PS. corr. ch. idque c. utrisque PS. corr. h. 14. piscaturam P. machinam PS. corr. c. 15. quo PS. corr. p. 16. concubitu PS. corr. c. 17. haberet P. alteret S. corr. p. 18. prius PS. corr. p. 19. 'si Tigillinum laeseris uiuus ardebis, quemadmodum uiuente et imperante Nerone uiui arserunt multi

te uituperare Tigillinum, quem si laeseris, uiuus ardebis, quemadmodum in munere Neronis uiui arserunt, de quibus ille iusserat cereos fieri, ut lucerent spectatoribus, cum fixa essent illis guttura, ne se curuarent.

156. QVA STANTES A. Nero maleficos homines theda et papiro et cera superuestiebat, et sic ignem admoueri iubebat, ut arderent.

157. ET LATVM MEDIA. addictus enim cum per arenam traheretur, sulcum corpore suo fecit. uel fossam, in qua stipites figebant, in quibus ardebant. 10

158. QVI DEDIT ERGO TRIBVS P. AC. generaliter dicit carpens eos qui ueneno grassantur.

159. PENSILIBVS PLVMIS. lectica plumis strata. PEN-
SILIBVS. in altum structis.

162. SECVRVS L. AENEAN. securus de mortuis loqueris, nec metuis legem Iuliam, quae uiuorum uicia carpi [uetat]. 15

163. PERCVSSVS ACHILLES. Virgilius [Aen. VI, 37]: 'Dardanam qui pandis directi tela manusque.'

164. AVT MVLTVM QVAESITVS HYLAS. Virgilius [ecl. VI, 44]: 'ut litus Hyla, Hyla omne reclamat.' 20

168. INDE IRAE ET L. Iracundia accenditur nocens criminum conscientia laccessitus. Virgilius [Aen. II, 97]: 'hinc mihi prima mali labes.' ERGO VOLVTA. cogita satiricas leges.

de quibus caereos fieri iusserat, ut spectatoribus collucerent, cum confixa illis essent guttura, ne se flecterent. V. His multa addit V nusquam Probi mentione iniecta, quae quasi ex antiquis scholiis desumpta paucis mutatis recepit p. ponere p. Rutgers uarr. lectt. VI, 18.

8. adductus PS. corr. C. Barth. 9. corpori PS. corr. p.

10. fiebant P. 'fossa in qua stipites figebantur.' V. 12. uenena crassantur PS. corr. c. 'nullum tamen extat testimonium nisi quod circumfertur ex libello Probi grammatici his uerbis: M. Ophonius Tigillinus homo omnium nequissimus tris patruos habuit, quos omnes ut eorum haereditatibus potiretur ueneno absumpsit sub-tractisque anulis et falso tabulis signatis haereditates summo scelere consecutus est.' Domitius Calderinus. 15. liqueris PS. corr. p.

16. carpit PS. corr. p. conuicia carpit C. Barth. 17. uirtutem PS. corr. c.

18. Dardana qui Paridis direxti Verg. 20. sonaret Verg. 21. accendit PS. corr. p.

169. PAENITET. metafora. tarde penitet indixisse bellum, cum iam pugna commissa sit. DVELLI belli.

171. QVORVM FLAMINIA. uiae, in quibus nobiles sepeliebantur.

5

S A T V R A II.

DE PHILOSOPHIS OBSCENIS.

1. VLTRA SAVROMATAS. Sarmatae ultimi ultra Pontum sunt, uicini Amazonum, unde Sauromatides appellantur.

3. QVI CVRIOS. de his, qui seueritate simulata effeminati
10 sunt. BACCHANALIA VIVVNT. criminoſe uiuunt. id est, qui sub figmento seueritatis sunt impudici. nam sacra Bacchanalia ex SC. condemnata sunt, cum probatum esset senatui, honestissimas feminas ad Stimulae deae lucum foede adulterari.

15 5. CHRYSIPPI. imagines Chrysippi philosophi inuenies apud eos factas de gipso, qui fuit stoicorum princeps.

6. SI QVIS ARISTOTELIEN. Aristotelis imaginem similem uel statuam.

7. ET IVBET. uult. PLVTEVM. armarium.

20 10. INTER SOCRATICOS. Aristofanes lacerat Socratem et discipulos ipsius, cum sit et ipse peior plerisque.

11. HISPIDA. hirsuta.

12. PROMITTVNT ATROCEM. fortem, sed coloratum.

13. MARISCAE. nam inuenientes stupri uestigia medici
25 rident. id est, intellegunt et denotant.

8. Sauromatibus P. Sauromatae S. corr. Rutgers uarr. lectt. IIII, 4. cf. Plin. VI, 13, 15. Pomp. Mela III, 5, 4. Sauromaticus C. Barth.
12. ex is P. ex his S. corr. p. 13. locum PS. corr. p. cf. Ouid. fast. VI, 497. 15. inueniet P. iuuenes S. corr. c.
18. ut PS. corr. s. 20. 'Aristophanes in comoedia, quae solet nephelas inscribi lacerat Socratem et discipulos ipsius, cum sit ipse peior.' V. 21. plerique PS. corr. p.

16. ET MAGIS INGENVE PERIBOMIVS. nomen archigalli cinedi, quem magulum conspurcatum dicimus, qui publice impudicitiam professus est.

21. CLVNEM. ad patiendum stuprum. CLVNEM AGITANT EGO TE CEVENTEM. inclinatum ad stuprum et sustinentem. SEXTTE. senator.

23. LORIPEDEM. solutum pedibus, aut curuis.

27. CLODIVS C. Caesaris uxorem adulteravit, et licet Ciceronis testimonio grauatus sit, tamen absolutus est. Clodius et Clodium accusauerit, qui et in templo bonae deae 10 Caesaris adulteravit. CLODIVS ACCVS. id est, si proscriptio displiceat Syllae uel Mario ceterisque, potest etiam Verri fur displicere et moechus Clodio.

28. IN TABVLAM SYLLAE. proscriptorum. Caesar Pompeius et Crassus, uel Augustus Lepidus Antonius. 15

29. QVALIS ERAT N. T. traico concubitu, id est scelerato. CONCVBITV. Claudium Caesarem dicit, qui occisa Messalina,

2. *Ducange s. u. 'magulum' affert gloss. gr. ms. ex cod. reg. 2062 παρειαί, αἱ γνάθοι, τὰ μάγουλα. narrat. de Bertrando Rom. ms. στόμα χαρίτων χάριτος, ὀδόντια μαργαριτάρια, μάγουλα ῥοδοκόκκινα. quibus gloss. γνάθον, τὸ μάγουλον (obs. misc. IX p. 141) add. h. of. Meursius gloss. s. u. gallum uel gallulum Schurtzfleisch. matulam u. d. obs. misc. V, 2 p. 268. magalem i. e. maialem c. 2. 'qui impudiciciam publicae professus est.' V. 3. perpressus PS. 10. accusavit P. accusatum S. 15. ut PS. 'tres discipuli: Augustus Lepidus Antonius. hi enim triumphari fuerant, qui per cruentum foedus iuncti cum rem publicam inuasissent Syllam imitati senatum et equestrem ordinem proscribere: ut ait Probus.' V. 17. 'Claudium Caesarem incessit, cuius consilio occisa Messalina uxore impudicissima Iuliam Agrippinam fratris filiam matrem Neronis reuocatam ab insula in matrimonium uocaepit concessio iure nuptiarum ex senatusconsulto. quam dicit frequenter abortum appetisse apud Clodium, ne ex ipso cohaeredit Neroni filium pareret, cui praeparabat imperium, ut Probus inquit. tragico igitur concubitu infamis Claudius, qui scelerate fratris Germanici Domitiani filiam Iuliam in adulterio sumpserat maritata [maritam], cum ipse de adulteris leges scueuissimas promulgasset.' V.*

uxore impudicissima, Agrippinam [filiam] fratris Germanici matrem Neronis, reuocatam ab insula in matrimonium accepit, concesso iure talium nuptiarum ex SC. quam dicit etiam frequenter abortum fecisse, ne ex ipso coheredem Neroni filio pareret, cui illa praeparauit imperium. (Clodius) [Titi] fratris Domitianus filiam Iuliam in adulterio sumpterat maritam, cum ipse de adulteris leges seuerissimas promulgaret.

32. CVM TOT ABORTIVIS. haec pocionem accipiens abortum faciebat, quippe quae per adulterium concipiebat.

33. OFFAS. pro partu.

34. FICTOS. hoc est, philosophos.

35. CONTEMPNUNT ISCAVROS. quia seueritatem Scaurorum simulant.

37. CLAMANTEM T. V. N. L. Iulius enim Caesar dederat legem de damnandis adulteris.

40. TERTIVS E CAELO CECIDIT CATO. multi fuerunt Catoes, e quibus duo nobilissimi, prior censor, posterior nepos ipsius, qui de mortis loco dictus est Vticensis Cato.

41. HIRSVTO. piloso.

44. AC IVRE CITARI [SCANTINIA]. lex de infamibus puniendis.

46. DEFENDIT NVMERVS. metafora a bellantibus, multitudo. id est, quia multi sunt, ideo non accusantur. ut Lucanus [V, 260]: 'quicquid multis peccatur, inultum est.'

49. MEDIA NON LAMBIT. nomina meretricum lambentium.

1. uxorem impudicissimam PS. corr. Nic. Antonius de exilio III, 4. C. Barth, d'Arnaud coni. II, 19.

Agrippinam fratris germani matrem PS. corr. Nic. Antonius. 4. uolenter frequentem e cod. C. Barth. 5. Clodius—promulgaret supra p. 187, 11 post 'adulterauit' habent PS, transponenda uidit s. apertum est duas explanationes de Claudio et Domitiano misere confusas esse.

6. Titi om. PS. Domitiani PS. corr. c. adulterium s. 9. nec PS. corr. c. 13. qui s. 16. de adulteriis Eremita.

21. 22. pueris Eremita.

50. HIPPO SVBIT. uir grauis corrumpitur a iuuenibus.
NAM MORBO PALLET VTROQUE. et patitur et lambit. [MORBO VTROQUE]. utriusque sexus. inguina lambentis et propatientis.

53. NOVIMVS AVT VLLO STREPITV FORA. [COLYPHIA]. pulmentum siue membrum uirile. (PAVCAE) athletarum cibum s. dicit.

56. TORQVETIS. ARACHNE. Arachne uirgo Lydia lanifica, quam Minerua pro inuidia, quoniam ausa fuit in certamine prouocare, in araneam conuertit.

57. HORRIDA. magno odio habetur apud uxorem ea quae 10 domino miscetur. ergo hanc insequens grauioribus poenis domina catena uinctam infligit codici atque ita iubet facere pensa.

58. IMPLEVERIT HISTER. Hister quidam infamis, qui omne patrimonium suum uiuus donauit uxori, ob hanc sci- 15 licet causam, ut simul dormiret is, qui et illum corrumperet et illi misceretur.

59. CVR MVLTAE PVLLAE. consciae sibi, quae nouerat eum corrumpi.

60. DIVES ERIT. quae uideat corrumpi senem et taceat 20 cupiditate habendi. TERTIA. nomen meretricis. tertia ipsa, id est cum duobus adulteris, ut carpat quod non sufficebat uiris, nisi plures essent.

61. CYLINDROS. gemmas preciosissimas.

63. DAT VENIAM CORVIS. prouerbum est coruorum de 25 inpudicis. discreuit sexum per aues. unde dicunt coire coruos per os et sic parere. CENSURA COLUMBAS. retulit ad simplicitatem, ideo dixit columbas.

3. ore patientis *Woweren ad Min. Fel. p. 279.* propudia patientis c. 5. sicut membrum e *cod. Heinsius ad Petron.* 70. sistens membrum *Schurtzfleisch.* in meimbrum s. 8. quod eam ausa c. fuit eam certamine s. 16. dormiat *PS. corr. p.* 18. 'consciae, inquit *Probus, quae dominum suum nouit praecidi.* V. 21. 'tertia. aut ordine, aut nomen proprium est, ut putat *Probus et DORMIS et ERIS legit secundae personae.* V. 26. nempe *C. Barth.*

65. STOICIDAE Q. E. F. L. qui sub praetextu philosophiae infamiam exercent. (NON FACIENT ALII.) dicit contumeliose, ut Virgilius [Aen. IX, 617]: 'O uere Frigii.' Persius [I, 4]: 'Troiaades.'
- 5 66. MVLTICIA SVMAS. uestes molliori textas sub stamine, quibus solent uti puellae.
68. IN PROCVLAS. in criminosas. . MOECHA FABVLLA. de centum una (de meretricibus).
71. AESTVO NVDVS AGAS. minus nuditas quam infamis
10 ignominia deridetur.
73. VVLNERIBVS. recentibus bellis.
75. QVID NON PROCLAMES IN CORPORE [ISTA]. uestimenta.
76. MVLTICIA TESTEM. id est, si testimonium admittitur huius, qui his uestibus utitur.
- 15 78. CRETICE. hoc nomine uel quemlibet nobilem significat, uel Iulium Creticum, qui sub Caesaribus inlustres causas egit.
79. ET DABIT IN PLVRES. per te, inquit, Cretice, et alii corrumpuntur.
- 20 81. VVAQVE CONSPECTA LIVOREM. et Virgilius [ecl. I, 51]: 'ne mala uicini pecoris contagia laedant.' hoc ex prouerbio sumitur: 'uua uuam uidendo uaria fit'
83. ACCIPIENT TE. id est, in numerum cinedorum paulatim suscipiaris.
- 25 86. ATQVE BONAM TENERAE. id est, nouellae. ABDOMINE PORCAE. pinguedine aut intestinis. [PORCAE] uel matronae.

1. stoicides V. stoiadae h. 3. Phrygiae Vergilius. 5. molli PS. subtemine p. 15. 'Cretice. inuehitur in Metellum Creticum eum, qui uicit Cretenses, ut Probus ait.' V. 16. ut PS. corr. p. 19. corrumpuntur V. 21. et prouerbio PS. corr. c. 22. uua—fit ante et Virgilius ponit h. 24. suscipieris s. 26. 'abdomine pinguedine uel intestinis.' V. aut stent in his PS. corr. s. ut se dent c. aut steatomate suis Beier ad Cic. orr. frr. p. 74. ut PS.

88. FEMINA LIMEN. pulsa.

89. SOLIS ARA DEAE. haec Cereris sacra faciunt.

PATET ITE PROFANAE. cum magis nefas sit ad hoc uirorum quemquam accedere, (magis) uiris patet et mulieres pel-luntur.

92. CECROPIAM SOLITI BAPTAE. Baptae, titulus libri, quo impudici disscribuntur ab Eupolide, qui inducit uiros ad imitationem feminarum saltantes. LASSARE. baptae autem molles. quo titulo Eupolis comediam scripsit, ob quam ab Alcibiade, quia praecipue perstrinxerat, necatus est. Co-
TYTON. ad exemplum Cotyti dicuntur Issiaca sacra celebrari.

95. ILLE PRIAPO. in uitreum penem. quos appellant dril-
lopotas.

97. GALBINA RASA. polita tenuiter. (rasa).

98. ET PER IVNONEM. non per Iouem, sed per Iunonem. 15
ita, inquit, serui iurant, quomodo solebant ancillae matronis adulantes 'per Iunonem tuam.'

99. ILLE TENET. [OTHONIS] nomen cuiuslibet fortis uiri, aut ipsius Otonis est. (subnotatio huius retro scripta ubi

2. baptae add. V. 6. 'res uero ipsa sic, ut exponit Probus, habet. Baptae comoedia, inquit, fuit in qua Eupolis inducit uiros Athenienses in imitationem foeminarum saltantes lassare psalteriam Cotyton. Cotytos apud Athenienses psalteria quam effoeminati colunt noctu illam adeuntes. Baptae titulus libri, quo impudici describuntur.' V. 7. impudices S. uirum PS. 8. calcantes PS. lassare psalteriam p. psalteria aut potius psalterio siue psalterio h. Baptae molles. quo titulo Eupolis comoediam scripsit, ob quam Alcibiades quem praecipue perstrinxerat necuit ipsum in mare praecipitando dicens: ut tu me in theatris madesecisti nunc ego te in mari madesefaciam.' V. 11. Cotyttiorum Schurtzfleisch. 12. drillopotae PS. corr. Schurtzfleisch. phallopotas aut ueretrillopotas Casaubonus ad Capit. Pertin. 8. 16. neronis PS. matronis V. heros suos C. Barth. heris suis Schurtzfleisch. 19. uue PS. ubi Lachmann. etenim quae sequuntur 'occiso—lapide' S u. 90 apponit, P prorsus omittit. quae confusio cum in antiquiore codice iam animaduersa fuisset, palmae signo atque hac adnotatione additis uitium quantum fieri potuit emen-

palma.) (TIBICINA CORNV) [ILLE TENET SPECVLVM.] occiso Galba imperatore Otho inuasit imperium, qui tam probrosae curae in polienda forma fuit, ut humecto pane faciem liniret ad sollicitandum candorem. utebatur et speculo. hunc incomparabilis uitae bello ciuili Vitellius uicit apud Bebriacum campum. horum bellum scripsit Cornelius, scripsit et Pompeius Planta, qui ait Bebriacum uicum esse a Cremona uicesimo lapide. SPECVLVM. in domo Neronis inuenerat (Nero).

10 100. ACTORIS AVRVCN. adlusit de Virgilio [Aen. XII, 94].

103. HISTORIA SPECVLVM CIVILIS. Otho bellum ciuile gessit cum Vitellio, et uictus semet occidit. ET CVRARE CVTEM [SARCINA BELL]. ironia, quando secum speculum portaret (Galua).

106. BEBRIACIS CAMPIS. Bebriacus campus inter Hostiliam et Cremonam, ubi pugnauit Otho cum exercitu Vitelliano et uictus se ipsum iugulauit. occiso uilo principe, ex quo Nero oppressus est, non multo post Otho effemina-

dare studuit librarius. miror unde hoc scholium ediderit p, cum mihi relatum sit deesse illud in P.

1. 'occiso Galba Otho Romanum inuasit imperium securus in expolienda forma ut tumido pane faciem leniret ad sollicitandum candorem: utebatur et speculo. hunc uitae eius comparabilis Vitellius bello ciuili confecit apud uicum Bebriacum. quod bellum descripsit Cornelius Tacitus, post Cornelium uero, ut Probus inquit, Pompeius Planta, qui ait Bebriacum uicum distare a Cremona uiginti milia passuum.' V. 3. polenda S. corr. p. 4. hunc ei comparabilis c. 5. uitis C. Barth. uebricum S. 6. Campaniae S. corr.

Lipsius ad Tac. hist. II, 23. 15. 'Bebriacus campus inter

Hostiliam et Cremonam est ubi pugnauit Otho aduersus exercitum Vitellii.' V. Behriacos campos PS. 16. Vitellionis PS.

corr. c. 'Valo Vitellii exercitus duce ex quo fuerat oppressus Nero. at non multo post Othonem extinctum effoeminatissimus Vitellius occupauit imperium et Othonis molles habitus quos palatus infamor sustulerat sibi dari iussit.' V. uilo PS. uili illo aut uero illo c. Galba s.

tus occupavit imperium, quem palato infamior occidit. BEBRIACIS. PALATI. pontici, unde pelles bebrinae.

107. ET PRESSVM. quod infames faciunt, ad excandendam cutem.

108. QVOD NEC. SAMER. Sameramis, uxor Nini, Babylonis ciuitatis conditrix, a filio suo, cuius concubitus incede concupierat, occisa est.

112. FANATICVS ALBO. libidinosi senis reprehensio.

121. O PROCERES. qui emendet, aut qui expiet.

124. SEGMENTA. [LONGOS] profusae uestes. ET LONGOS. 10. [SEGMENTA] fimbriatas siue uittatas uestes. [FLAMMEA] quibus matronae nouae nuptae cooperiuntur. ET FLAMMEA SVMIT. uestis pudori similis, quam propter pudorem accipiebant.

125. ARCANO. qui aliquando salius Martis fuit, nobilis enim erat (SVDAVIT CLYPEIS) Gracchus, accepit uestem nouae nuptae.

126. O PATER VRBIS. apostrofe cum indignatione ad Martem, auctorem generis Romani.

127. NEFAS TANTVM. libidinis.

128. GRADIVVS Mars. VRTICA. prurigine.

20

131. NEC QVERERIS PATRI. id est Ioui.

1. palatos PS. corr. c. 'Bebriaci campo, quem in Ponto et hinc pelles bebrinas dictas esse Probus ait; Galba enim Ponticus fuit.' V. cf. schol. XII, 34. Beckmann Beitr. zur Gesch. der Erfindungen V p. 60 sqq.

3. quia PS. ex candidandam c. 4. eudem PS. corr. c. 8. libido sine reprehensione PS. corr. H. Peerlkamp ad Verg. Aen. I p. 167. libido sine repraesentatione c. inuidiosa reprehensio s. 118. 'cornicini. et est metaphora. i. expertus, ut Probus inquit, naturam eumque grandem habere cornu.' V.

9. quo—quo PS. corr. s.

10. lemmata recte disposuit Salmasius ad Vopisci Aurel. 46.

pertusae C. Barth.

11. fimbriatum P, C. Barth. fimbriatus S.

corr. Ferrarius de re uest. III, 17.

limbatas Hildebrand ad

Apul. I p. 60.

'segmenta quibus noua nupta amicitur, et [ut] ait Probus, segmentarii etiam nunc dicuntur qui uestes ex auro elaborant.' V.

13. pudori rubore similis Hildebrand ad Apul.

I p. 300.

14. 'qui aliquando salius fuit Martis, nobiles enim erant et illi.' V.

15. enim] non PS.

132. **IVGERIBVS.** recede de Martio campo, quem tenes, qui tibi coeperat aedificari. hic enim ager Tarquini superbi fuit, et pro illius fuga Marti consecratus dictus est Martius campus. **IVGERIBVS CAMPI QVEM NEGLEGIS [OFFICIVM].** quidam dicit tamquam interrogatus.

133. **IN VALLE COLLE QVIRINI.** ad inuidiam dixit in ualle.

136. **FIENT ISTA [IN ACTA REFERRI].** annalibus contineri.

140. **SED MELIVS.** quia illis fecunditatem natura non tribuit.

10 141. **TVRGIDA.** Turgida sunt genus medicamenti, quod pregnantes facit et fecundas. **PYXIDE LIDE.** de Lidia, unde Arachne fuit, conuersa in araneam. haec inclusa in pyxide araneam texit, quae permixta potui fecundam mulierem de sterilitate facit. **TVRGIDA.** alludens. crassa simpliciter intellegendum est aut pregnans.

142. **NATVRA INDVLGET [NEC PRODEST].** steriles mulieres februantibus lupercis se offerebant et ferula uerberabantur. hoc nomine, qui infra tectum multi seminis credit contractus ad fecunditatem dandam. **PALMAS** ideo dicit, quia aut

2. coepit ita reseccari *C. Barth.*

10. turgidas genus *PS. corr. c.*

3. post illius fugam *c.*
11. 'sane puella *Lyde* quas in araneam uersa est ira *Palladis* pro ipsa aranea posita est. haec inclusa in pyxide foecundam mulierem de sterili facit.' *V.*
18 sqq. hoc omine. qui *Cuper* ad *Lact. de mort. pers. p. 174.* hoc nomine, quia fuit certum multis feminis cedere contactum eum ob fecunditatem dandam *C. Barth.* hoc nomine quae interea tacta multi seminis credit contractus ad fecunditatem dandam, *Le Moyne uar. sacr. nott. II. p. 357.* hoc nomine, quia februantium contactu multis feminis credunt fecunditatem obtentam *Schwartzfleisch.* hoc omine, quia infratactus multis feminis creditur contactus ad fecunditatem dandam *c.* luperciales ferulas etiam *Prudentius contra Symmachum II, 862* commemorat. uidetur expositum fuisse our ferula potissimum usi sint luperci; ergo legendum hoc nomine, et in *u.* infra latere uidetur in ferula; cetera non extrico. 19. 'aut enim osculabantur aut manibus uapulabant a luperco quas uolebant concipere. dicitur, ut *Probus* ait, et solio si qua post ipsum descenderit statim concipere.' *V.*

catomis caedebantur, aut quia manibus uapulabant cunei per ciuitatem. et in solio si qua post lupercum descenderit statim concipit.

143. VICIT ET HOC MONSTRVM T. qui toga deposita, qua utebantur senatores, tamquam infamis tunica utebatur. 5

144. GLADIATOR HARENAM. Gracchi filius habitu gladiatoris plerumque ad infamiam equabat. reciarius enim fuit.

145. ET CAPITOLINIS. quae tunc nobiles intra urbem fuerunt familiae.

147. HIS LICET IPSVM. nobilibus (non) Neronem. nam 10
Nero et ipse pugnavit in gladiatorem et cantavit in scaena in habitu citharedi et auriga fuit.

148. RETIA MISIT. quia et Gracchus munere Neronis pugnavit.

149. ESSE ALIQVOS. ἐκπαύησις, proclamatio. 15

150. ET PONTVM. Virgilius [Aen. VI, 302]: 'ipse ratem ponto subiit uelisque ministrat.' [Aen. VI, 315]: 'nunc hos nunc accipit illos.' hic comparisonem contra naturam inducit.

1. catomus laetabantur PS. corr. *Salmasius ad Spart. Hadr.* 18. cf. *Scaliger ad Manil.* p. 400. epp. 146 p. 362 sq. intpp. *Petron.* 132.

uapulant PS. corr. *Salmasius.* cincti *Salmasius.* cum itam

C. Barth. cuncti *Schrevelius.* cunctae *Cuper.* euntes u. d. misc. obs.

V, 1 p. 272. cunni *Twisten.* concipere cupientes s. 2. tē in *S*

ultima syllaba u. 'ciuitatem' per errorem repetita. tunc *P.* dicunt—

concipere s. etenim c. solium s. coitum *Le Moyne.*

lupercum s. ipsum *P.* ipsam *S.* ictum *Le Moyne.* istum *Twisten.*

5. infames—utebantur PS. corr. h. 'ergo hinc lanistae, ut *Pro-*

bus ait, uel [uelut h.] dissoluti dicuntur, quod tunicis uterentur.' V.

6. Gracchus salius s. habitum—aequabat *Lachmann.* 7. ba-

tebat aut pugnat *C. Barth.* dimicabat *Schurtzfleisch.* fugiebat

Henninius. plerumque infamiam iactabat aut habitum—ad infamiam

usque iactabat h. ad infamem depugnabat s. 10. Neroni PS.

corr. h. 'Probus, Gracchus, inquit, gladiator munere Neronis

pugnavit et Nero ipse pugnavit gladio et in scaena cantavit et au-

riga fuit.' V. 11. caena PS. corr. p. 13. munere Neronis s.

minor PS. 15. ὁΚΩΝΗΘΙC PS. 'Exquarη. Cic. p, quod recte

intelligit *Koen ad Gregor. Cor.* p. 51. 17. conto *Virgilius.*

152. AERE LAVANTVR. infantes, quia pueri non dant balneaticum.

155. QVID CREMERE. qui apud Cremeram caesi sunt, ibi enim CCC Fabii occisi sunt, uicti a Veientibus, quos Camillus superauit. ET CANNIS. in Apulia uicus, nomine Canna, ubi Hannibal omnem exercitum Romanorum occidit, uictis Paulo et Barrone consulibus. tantum enim populum superauit, ut tribus modis anulorum impletis ad Cartaginem miserit. e quibus consulibus Barro fugit, Paulus occubuit.

156. TOT BELLORVM. tot animae, quae in bellis occisae sunt. Lucanus [VI, 786]: 'inlustres bellis animas.' HINC TALES AD ILLOS. Virgilius [Aen. VI, 229]: 'idem ter socios pura circumtulit unda.'

157. LVSTRARI. expiari.

160. LITTORALIA. P. P. id est, uincendo ultra Britannias quoque transiuimus. sed deteriores sumus his, quibus imperamus. IVERNA insula Britanniae est, sita in Oceano mari, a qua non longe sunt triginta aliae Orcades insulae, quas Mela [III, 6, 7] scribit.

161. ORCADAS AC MINIMA. circa solstitium in Britannia prope nox nulla est, hac scilicet causa, quia uicinus occasus et ortus ibidem solis. ex obliquo enim terrae margine lux redundat, et proximam sibi insulam et noctibus et diebus illustrem reddit.

164. ARMENIVS. unus, qui in obsidatum datus fuerat, a quodam tribuno plebis corrumpebatur.

165. ARDENTI. amanti.

166. ASPICE, QVID FACIANT COMMERCIA. hic sumunt turpes et nouos mores.

1. 'quia pueri gratis balnea intrabant quamdiu fuissent impuberes, ut ait Probus.' V. 3. Cremerum PS. corr. c. 4. Fabricii S. 7. uictus PS. corr. s. uictor c. 20. 'ubi aestiuo solstitio prope nox nulla est. qui uicinos occasus uel ortus solis ex obliquo terrae margine laxas ad undas proximam sibi insulam et noctibus illustrem facit.' V.

167. MORA LONGIOR VRBEM. si diu fuerint in urbe morati.

169. MITTENTVR. dimittentur.

170. SIC PRAETEXTATOS. id est mores, quos filii senatorum intra urbem habent, obsides in suis patriis redeuntes reportant, quos ceteri apud se ephoebi discant. ARTAXATA. s. ciuitas Armeniae.

SATVRA III.

QVARE VMBRICIVS VRBEM DESERAT.

10

1. QVAMVIS DIGRESSV. quia Roma relicta habiturus est Campaniam hortatu quidem Iuuenalis. DIGRESSV ut Virgilius [Aen. III, 482]: 'digressu supremo.'

2. CVMIS. quia Sibilla Cumana fuit.

10. REDA COMPONITVR VNA. migrantis res familiaris. 16

11. SVBSTITIT. stelit expectans redam, ubi solent proconsules iurare in uia Appia ad portam Capenam, id est ad Camenas. MADIDAM. ideo quia supra eam aquaeductus est, quem nunc appellant arcum stillantem. primum enim

2. 'aphaeresis, ut placet Probo, mittentur pro omittentur.' V.

10. De Vmbricio S. 12. quem PS. corr. c. DIGRESSV] dicit PS. 15. rei PS. corr. s. 17. salutaric. salutare h. adhibito Festo p. 241 M. 'praetor ad portam nunc salutatur is qui in prouinciam pro praetore aut pro consule exit.' Heinrichius, qui neque Festum accurate inspexit neque Crameri responsis recte usus est, de more praesides et imperatores e prouincia reuersos ad portam salutandi cogitauit. cum uero nemini magistratum plus quinque dies nisi qui iurasset in leges gerere liceret (Liu. XXXI, 50, 7), etiam iis qui imperium inierant intra quinque dies iurandum erat, ut expressis uerbis docet tabula Bantina (Spangenberg mon. leg. p. 76). quare cum in urbe nemo cum imperio esse posset, eos qui imperium inierant ad portam iurasse uerum uidetur. 18. Cumenas PS. corr. p. Dempster Etrur. reg. II, 45. 'madidam ideo quod supra eam aquaeductus erat, ut ait Probus.' V.

usque ibidem fuerunt portae. CAPENAM. quae porta Capena uocabatur per correptium, id est Capuena.

12. AMICAE. Aegeriae nymphae dicit.

15. MERCEDEM. pensionem.

6 16. MENDICAT SILVA CAMENIS. templa Camenarum ludaeis locabantur.

17. AGERIA nimfa quae colebatur in Aricino luco, cum qua Numa et concubium et colloquium se habere simulauit super cultu religionum, quo armorum et pugnae studio (populum) flagrantem populum Romanum abstraheret.

20. MARMORA TOFVM. quia non erant naturales, sed manu factae. quanto melius esset, si natura sua essent nymphae, quam marmoribus exornatae et pollutae a flagitiosis hominibus.

15 22. NVLLA EMOLVMENTA LABORVM. id est, nunc nullus fructus doctis.

23. RES HODIE MINOR EST. pauperibus. de ipsa [re] parua iam deminuit aliquid.

29. ARTORIVS ISTIC. per Artorium et Catulum ignobiles

1. aquae ibidem *Rutgers uarr. lectt. VI, 18.* Camenarum enim luci ibidem fuerunt priusquam porta Capena uocabatur u. d. misc. obs. X p. 404. is a quo haec adnotatio profecta est, ipse uidit muros ab Aureliano factos eorumque portas cognitae habuit. idem uero traditum acceperat antiquos muros atque portas in interiore parte urbis, quam tunc essent, olim fuisse. quae—uocabatur post portae ponunt PS. qua Becker Roem. Alterth. I p. 168. 2. Capenam PS. puto schol. nomen Capenae inde uoluisse explicare quod uia Appia inde ad Capuam ducebat. 7. 'Aegeria fuit nimpha quae colebatur in Aricino lacu, cum qua Numa et concubium et colloquium se habere simulauit super cultu religionum, quo armorum et praedae studio flagrantem populum romanum abstraheret.' V. lacu PS. corr. p. 8. concubium P. concubium S. 11. 'quia non erant naturales, sed manu confectae.' V. sed c. nec PS. 12. 'melius si natura sua essent nymphae quam marmoribus exornate ne a flagitiosis hominibus polluerentur.' V. 17. 'de ipsa re paruula deerit [deterit] et diminuit quotidie.' V. re om. PS. add. s.

et sordidos et malis artibus uiuentes homines uult intelligi, qui ex sordidis rebus diuites sunt facti.

30. ET CATVLVS M. QVI NIGRVN IN CANDIDA VERTVNT. qui falsum faciunt, qui norunt mentiri.

31. [CONDVCRE]. ut publicani.

32. SICCANDAM LVVIEM. cloacam. AD BVSTA CADAVER. qui locant se, ut mortuos portent.

33. VENALE SVB HASTA. qui possunt a fisco uendi quasi debitores fisci.

34. QVONDAM HI CORNICINES. simphoniaci parasitorum. 10
ET MVNICIPALES. aut gladiatorum aut uenatorum comites fuerunt eorum, qui in municipiis pugnaverunt, non in urbe.

36. VERSO POLLICE. mutata fortuna. ET VERSO POL-
LICE. ab his populus occiditur, quos ante populus iubebat, id est imperabat, occidi. 15

37. POPVLARITER. amabiliter aut fauente populo.

38. CONDVCVNT [FORICAS]. stercora, hoc est uectigal. forire est pro dehonerare uentrem. forire est enim fossas eicere. alii tabernas dicunt foro uicinas, aut uectigal uinarium. 20

39. QVALES. ἀναλόλουθον. dicere ante debuit 'tales', et sic 'quales'.

40. FORTVNA LOCARI. ut de misero faciat diuitem.

5. 'aedem conducere. Probus exponit, ut publicani sint.' V. ut publifani PS post luuiem ponunt. corr. s. publici fani p. 13. 'fortuna immutata, id est, loco imperatoris occidit gladiatores, exponit Probus, cum paulo ante intra gladiatorum fuisset numerum.' V. 16. amabilium fauente PS. corr. Rutgers uarr. lectt. I, 16. 17. 'foricas, cloacas. forire enim, inquit Probus, ueteres dicebant deicere ac dehonerare uentrem, hinc forire foras eicere: aut foricas foro uicinas tabernas et confines: quidam uectigal uini putant quod ex Africa in urbem uehebatur. alii domos publico sumptu aedificatas ad locandum, quarum conductores lucra capiebant.' V. sterco- rum uectigal Salmasius de usuris 18. p. 529. 18. enim s. non PS. del. Meursius crit. Arnob. VII, 9 (?). onus foras p. Noodt de foen. et usur. III, 10. 21. 'τὸ ἀναλόλουθον. dicere enim debuit tales et sic quales.' V.

42. LAVDARE. adulari. SI MALVS EST [MOTVS ASTRO-
RVM]. maleficus non sum.

43. FVNVS PROMITTERE PATRIS. his, qui sub seuero patre
agentes de morte ipsius cogitant.

5 44. RANARVM VISCERA NVMQVAM. non sum uenenarius.

45. INSPEXI. FERRE AD NVPTAM. lenocinium exercere non
possum.

46. NEMO MINISTRO. non possum assessor esse furis iu-
dicis. bene adlusit de consiliariibus.

10 49. CONSCIVS. criminis.

54. ACCVSARE POTEST. [TANTI TIBI NON SIT]. Nullae, in-
quit, diuitiae tanti tibi sint, [ut] cum mala conscientia ha-
beantur.

55. OMNIS HARENA TAGI. flumen Spaniae, in quo aurum
15 inuenitur.

56. VT SOMNO. ut uelis bonum propositum malis mori-
bus inmutare. PONENDAQVE PRAEMIA SVMAS. quae depo-
nere debeas, id est abicere et negligere. id est reddenda,
quae mala arte quaesita sunt.

20 57. TRISTIS. quasi moriturus. TRISTIS ET A MAGNO.
id est ut mala scilicet conscientia torquearis. [TIMEARIS.]
ne eum accuses.

60. NON POSSVM FERRE QVIRITES. exclamatio. 'porro
Quirites!'

25 61. QVOTA PORTIO. quamuis pauci sunt, tamen Grecam
uiciis urbem fecerunt.

62. ORONTES. fluuius in Antiocia ciuitate, per quem

2. mathematicus *Hermann spicil. p. 15. at u. Gothofredum gloss. nom. s. u. 'maleficus.'* 8. assertor *Schurtzfleisch. c. 'elegantior lusit de assessoribus.' V. in iudicio c.* 9. debitum allusit consiliarii *C. Barth. consularibus Schurtzfleisch. at de assessoribus sine consiliariis u. H. Grotium forum spars. p. 108. intpp. Amm. Marc. XXVIII, 1, 21.* 12. ut om. *PS. add. s.* 17. quod *PS. corr. s.* 'ponere debeas id est abicere negligere.' *V.* 23. ut porro *Schurtzfleisch.* 27. in tiocia *PS. corr. p.*

Syros significat, ut Virgilius [Aen. VIII, 728]: 'et pontem indignatus Araxes.'

63. ET LINGVAM ET CVM TIBICINE CORDAS. rusticos tibi-
cines, qui in obliquum tangent.

64. TIMPANA SECVM. suae gentis, orientalia.

65. VEXIT ET AD CIRCVM. et hoc a Grecis translatum
dicit.

66. PICTA LVPA. speciosa. [LVPA] BARBARA MITRA.
meretrices.

67. RVSTICVS ILLE. ecce, in quantum Romani rustici di-
dicerunt luxuriam, et palestris uti et filacteriis ut athletae
ad vincendum. NICETERIA COLLO [TRECHEDIPNA]. uesti-
menta parasitica, uel galliculas Grecas currentium ad caenam.

70. HIC ANDRO ILLE SAMO. hae omnes urbes sunt et
insulae Asiae, quarum amoenitas et caeli temperies dissolu-
tiores efficit uiros. quarum accolas in urbem Romam trans-
isse significat.

71. A VIMINE COLLEM. Viminalem collem.

72. DOMINIQUE FVTVRI. interiores amici.

74. PROMPTVS ET ISAEQ. Isaeus Romae orator omnibus

3. 'obliquas, rusticas uel quas tibi-
cines in obliquum tangunt.' V.
4. content Schurtzfleisch. 6. a Syris Iortinus tractus II p. 242.
11. fracteriis PS. corr. p. 'niceteria syllateria sunt quae ob
uictoriam fiebant et de collo pendentia gestabantur, quae ἀνὰ τῆς
νιχῆς id est a uictoria nomen traxerunt.' V. 12. 'rechedipna,
inquit Probus, curantium coenas uestimenta parasitica uel caligulas
graecas dicit. uel est rechedipna ut putat etiam Probus ipse qui
coenam fert, ut sit ordo: Quirine, ille tuus rusticus rechedipna su-
mit et fert niceteria collo cueromatico et est sensus: en tibi o Ro-
mule rustici tui, in omnem diffundi luxuriam iam didicerunt et pa-
lestris frui et syllacteriis ut ad molliter certandum athletae uictis
graeca dissolutionibus omnifariam erumpentibus.' V. 13. pa-
laestrica Schurtzfleisch. ut PS. corr. s. caligulas p. at cf.
Rutgers var. lectt. VI, 16. Salmasius ad Treb. Gall. 16. Tertull. de
pallio p. 272. 'niceteria, uestes peregrinas uictis [uictoribus p.
uitis Ferrarius de re uest. I, 11.] conuenientes.' V. 20. 'Isaeus rhe-
tor fuit Atheniensis, ut Probus inquit, illius temporis cuius et
Tranquillus meminit. alter Isocratis, ut ferunt, discipulus prae-
ceptorque Demosthenis, ut quidam sentiunt, Atheniensis, ut alii

eloquentior. de hoc Plinius Secundus ait [epp. II, 3]: 'magna Isaeum fama processerat, maior inuentus est.'

76. ALIPTES. unctor.

77. SCHOENOBATES. funambulus.

5 79. IN SUMMA NON MAVRVS. ad postremum, ut Virgilius [Aen. III, 237]: 'haec summa est.' ad ultimum. ne ultra dicam.

81. CONCYLIA. uestem fucalam (et togae erubescendae). fucatos habitus et Romanae togae erubescendos. id est
10 capitium. purpuram, quasi (quas) concilia sint.

90. MIRATUR VOCEM ANGVSTAM. id est gracilem.

93. CREDITVR. nemo sic effigies imitari potest in agendo

Chalcideus. sed Isaeum dixisse hunc credi par est, de quo Plinius in epistolis: magna Isaeum fama praecesserat, maior inuentus est. summa est facultas copia ubertas: dicit semper ex tempore sed tamquam diu scripserit, sermo Graecus imo Atticus, praefationes tersae dulces graves interdum et erectae. poscit controversias plures, dictionem auditoribus permittit saepe et partim [partes]. surgit iam ergo [amicitur] incipit, statim omnia ac paene pariter ad manum, sensus reconditi occurrant, uerba, sed qualia? quaesita et exculta, multa lectio in subitos [subitis], multa scriptio elucet, prohemiat apte, narrat aperte, pugnat acriter, ornat excoles, postremo docet delectat afficit.' V. postrema e Plinii exemplis impressis Vallam descripsisse probabile est, in prioribus ualde memorabilis est Suetonii mentio, quae ad librum de uiris illustribus pertinet, neque a Vallu ficta esse potest.

6. ad ultimum omnem uitam dicam PS. ad ultimum omnium id tantum dicam H. *Cannegieter obes. III, 19.* ad ultimum omne, ut ita dicam c. ad ultimum, ne omnem uitam dicam s.

8. 'conchyliia, ostrinos colores et quos Romana modestia debet auersari. conchyliia, capitia purpurea ita flagrantia ut conchyliia ipsa uideri possint.' V.

9. fucatus auitus PS. corr. p. Romae p. erubescendus PS. id est] in PS.

10. sint] signant PS. *fortasse SIGNAVIT e u. 82.* uestem fucatam et togae erubescendos fucatae habitus. ut Romanae togae erubescenda est in capitium purpura, quasi conchyliia signans C. Barth. uestem fucatam et erubescendos togae fucatae habitus, et Romanae togae, erubescendas in capiciis purpuras, quas conchyliia signant aut togae rubescentis fucatos habitus et Romanas togas rubescentes intra capitium purpura, quasi conchyliia sint Schurtzflisch. uestem fucatam et togae erubescens graecatos habitus [sed Romae togis erubescendis tantum capitium purpurant] quos conchylio signant Hildebrand ad Apul. I p. 97.

comoedus, ut Graecus adfingere quod uult. TAIDA. nomen comicum.

94. VXOREM COMEDVS. an melius aliquis agit comediam Greco? cum aut amicam aut uxorem aut ancillam imitatur, nonne ipsas praesentes creditis exhiberi personas? VEL 6
DORIDA NVLLO. habitu, quasi ueram mulierem. DORIDA. ancilla.

96. NON PERSONA LOQVI. dicas, inquit, in comedi habitu nihil fucatum, quin ipse, qui loquitur, mulier uideatur. [PLANA] OMNIA DICAS. sine pene, id est inguina feminea. 10

97. ET TENVI DISTANTIA RIMA. naturam muliebrem significat.

98. NEC TAMEN ANTIOCHVS. hi illius temporis comedi fuerunt.

100. NATIO COMOEDA EST. omnium rerum imitatrix. 15
NATIO. quid, inquit, mirum est, si unus imitatur, quod omnes Greci possunt?

101. CONCVTITVR. id est, et risum et lacrimas imitatur.

102. NEC DOLET IGNICVLVM. si pallium uestierit, et ipse poscit. 20

103. ACCIPIT ENDROMIDEM. lodicem, qua se cooperiunt.

107. MINXIT AMICVS. diues, cum quo est Grecus.

108. SI TRVLLA. si pepederit. alii sic intelligunt, ut si calix (INVERSO CREPITVM) aureus crepitum dederit cadens e manu diuitis. 25

109. AB INGVINE TVTVM. id est, corrumpunt omnia.

110. NON MATRONA. non domina domus.

111. ANTE PVDICVS. ante aduentum ipsius castus.

112. HORVM SI NIHIL EST. si horum nullus inueniatur qui possit corrumpi, si fuerit anus, ad ipsam se conuertit. 30

1. effingere c. 4. amicum PS. corr. s. 9. non fucatam PS. corr. s. ipsa PS. corr. s. uidetur s. 'plana, sine pene: id est inguina esse foeminea quod referat foeminam.' V. 16. unus] mimus P. minus S. imitat PS. corr. c. 30. ipsum PS. corr. p.

113. ATQVE INDE TIMERI. conscii uolunt esse rei familiaris.

114. MENTIO TRANSI. praetermitte minora eorum uitia et ueni ad maiora.

6 115. GYMNASIA. ABOLLAE. prouerbum. quasi maioris togae, id est, sceleris potioris. ABOLLA. species est maioris uestis, quasi pallii maioris. ergo abollae per ironiam dixit, quasi sanctoris philosophi.

116. STOICVS OCCIDIT. detulit stoicus imperatori discipulum suum Baream, dicens, quasi in eius perniciem cum ceteris coniurasset. hoc temporibus Neronis factum est.

117. RIPA NVTRITVM NVLLA. apud Tarsum ciuitatem Ciliciae, quam praeterfluit amnis Cidnus. cuius urbis est conditor Perseus, qui nomen ciuitati ex facto dedit, quia ibi una
15 ex talaribus pinnis ei excidit.

118. AD QVAM GORGONEI DELAPSA EST. Pegasus dicit, Medusae siue Gorgonae filium. PINNA CAVALLI. apud Tarson propter Perseum et Pegasus, quod de sanguine Medusae equus natus sit Pegasus.

20 120. PROTOGENES. nomina Graecorum.

121. QVI GENTIS VITIO. Graeci enim soli uolunt maioribus amici esse, hoc est *μονοφιλεῖς*.

122. STILLAVIT IN AVREM. susurrauit. [FACILEM] ad leuitatem illorum.

25 124. TEMPORA LONGI. quicquid ante obsecutus sum.

125. [NVSQVAM MINOR] LIMINE SVM. nusquam damnum [minus] est in cliente perdendo, quam [hic ubi] propter Graecum excluditur. IACTVRA. damnum.

126. QVOD PORRO. quid faciat pauper, si diues officium
30 sordidum non abnuat aut contemnit?

6. potiores PS. corr. p. 7. pro ironia PS. corr. p. 10. in eum PS. corr. c. 13. perfluit c. 15 sq. alaribus equi Martini lex. phil. s. u. 'pinna.' 22. *μονοφυλεις* S. *μονόφιλοι* Schreuelius. 25. consecutus s. 27. minus om. PS. add. s. hic ubi om. PS. add. s. 28. excludi PS. corr. s. 30. abutitur aut PS. corr. c.

127. **PAUPERIS.** quid, inquit, pauper amplius facturus est, cum ipse patronus ad aliorum festinet obsequium?

129. **PRAECIPITEM.** festinantem. **VIGILANTIBVS** ORBIS, ad quos heredipetae uigilant nunc. ut sibi praetor tutorem daret. qui propter praetorem uigilant. quamuis praetor eos contemnat festinat tamen. qui expectant litem. has orbas et diuites uult intelligi.

130. **NEC PRIOR COLLEGA** SALVTET. qui eos contemnens festinat.

131. **DIVITIS** HIC [CLVDIT LATVS]. aut in medium seruum 10 mittit, aut in sinistra ambulat.

132. **FILIVS.** ALTER ENIM. cogitur, inquit, ingenuus currere cum seruis, qui se facultatibus uincunt. quantum enim tribuni solent accipere stipendii, tantum serui meretricibus donant. 15

133. **ACCIPIVNT** DONAT CALVINAE. praetoris cuiusdam soror, quae se occidit tamquam infamis in fratre temporibus Claudii.

136. **DEDVCERE** SELLA. inde sellariae dicuntur, id est a sella. unam meretricum a sella sua abducere conductam 20 ennetaris, cum alii adulteria emant.

137. **QVAM** FVIT HOSPES. Scipio Nasica, quem propter probitatem uitae suae senatus elegit, ut hospes esset matris deum, id est ut simulacrum eius domi suae haberet, dum ei templum fieret, quod simulacrum de Frigia allatum est. 25 (NOCTE TOGATVS). hic est Scipio, qui oppressit Tiberium Gracchum leges agrarias ferre conantem.

138. **SERVAUIT** TREFIDAM. L. Caecilium dicit Metellum, pontificem maximum, qui ardente templo Vestae Palladium

6. qui] cui *PS.* 12. cogitet *PS.* 17. fratrem *PS. corr. Lipsius ad Tac. ann. XII, 8.* is frater c. 19. a sella. inde sellariae dicuntur. tu, inquit, meretricem s. 21. adulteri *PS. corr. C. Barth.* 26. nocte—conantem *supra ad u.* 127 ponunt *PS.* 27. sacrarias *PS. corr. p.* 28. Lucilium *PS. corr. s.*

ex mediis ignibus rapuit ibique caecatus est. iste enim cum per Latinam uiam proficisceretur augurio corui in oculos suos uolantis reuocatus est, et Palladium cum ex incendio rapuisset, passus est caecitatem.

- ⁵ 143. TANTVM HABET ET FIDEI. Lucilius: 'aurum adque ambitio specimen uirtutis utrique est. tantum habeas, tantum ipse sies tantique habearis.'

145. FVLMINA PAUPER. pauperi enim quasi propter aegestatem periuranti dii non irascuntur.

- ¹⁰ 148. OMNIBVS HIC IDEM. id est pauper.

151. ATQVE RECENS L. a sutriballo sutus.

154. SI PVDOR EST DE SE P. non sedeat, inquit, in ordine uel in numero equitum pauper.

155. CVIVS RES LEGI NON SVFFICIT. Othonis lex, in qua ¹⁵ iussit eos, qui quadringentorum sestertiorum habent redditus, in numero equitum esse.

158. PINNIRAPI. diuitis degener gladiatoria. a pinna. pinnis pauonum ornari solent gladiatores, si quando ad pompam descendunt. pinnirapos autem dicit lanistas ex habitu ²⁰ gladiatorum, quia post mortem retiarii pinnam id est manicam rapit, ut ostendat populo se uicisse. aut ideo pinnirapos, quia pinnas in galeis habebant, ut Lucilius: 'cum septem incolumis pinnis redit ac recipit se.'

159. SIC LIBITVM DISTINXIT OTHONI. discreuit et proiecit ²⁵ de numero eorum, qui habent quadringenta sestertia.

160. QVIS GENER. quando gener placet pauperior?

161. SARCINVLIS. nunc doti. colligit autem quasi incommoda paupertatis, ut non maritus uxori sit pauperior.

5. Lucilius] *cf. schol. I, 106.* 6. ambitiosus: *Lachmann.* speciem *PS. corr. p.* utrumque *Dousa.* ubique *Schurtzfleisch.* utrumque *Lachmann.* quantum habeas *Dousa. cf. Hermann spicil. p. 26.* 17. diuitis — a pinna *om. P.* de genere *c.* 19. pinnirapes *PS. corr. Schreuelius.* lanestas *PS.* pinnirapus autem dicitur lanista *s.* 20. pinnam is ex manica *Schurtzfleisch.* 21. pinnirapes *PS.* pinnirapi *s.* 22. rapiebant *h.* 23. pinnis *om. P (rec. manus add.) S.* 27. non doti *p.* cunctae doti *U. Barth.* minor doti *c.*

162. AGMINE FACTO [IN CONSILIO]. in curia non suscipitur pauper.

163. MIGRASSE QVIRITES. collecta, inquit, multitudine debuerant pauperes migrare ex urbe. nunc, quasi non pauperes, sed quasi Romae mediocres, grauius transient. ⁶

165. RES ANGVSTA. paupertas.

166. CONATVS. conuersatio. HOSPITIVM. cara manetur pensione. (MISERABILE) MAGNO. id est, mediocris cennula care comparatur.

167. SERVORVM VENTRES. cibaria seruorum care ¹⁰ emuntur.

168. FICTILIBVS. in urbe in fictilibus uasis manducare turpe uidebatur. quod si apud Marsos aut Sabinos uideris, negabis esse turpe.

169. SABELLAM. diminutiue, Sabinam. ¹⁶

170. DVROQVE CVCVLLO. aut crasso habitu, aut quales cucullos habent Perusini. uel a colore aut prouincia uenetos.

172. NISI MORTVVS IPSA DIERV. ut ei supra lectum mittant, dum mortuus effertur.

173. SI QVANDO THEATRO. quoniam post longum tempus ²⁰ celebrantur ludi.

174. [MAIESTAS]. deuotio. AD PVLPIA NOTVM. non nouum aut exquisitum.

175. EXODIUM. exodiarius apud ueteres in fine ludorum intrabat, quia ridiculus foret, ut quicquid lacrimarum adque ²⁵ tristitiae conlexissent ex traicis affectibus, huiusce spectaculi risus detergeret. huius et Lucilius meminit: 'principio exitus dignus exodiumque sequetur.'

1. curiam s. 7. carae P. care S. 8. pensioni PS. 9. caro PS.
14. 'Scipionem dici Probus putat.' V. 17. VENETO. a colore
aut prouincia s. 22. MAIESTAS om. PS. add. o. 25. quod p.
quo s. et s. 26. quae exissent PS. corr. Lachmann. coe-
gissent p. collegissent o. consciuissent s. huiusque PS.
27. principio dignum exodiumque sequetur *Salmasius ad Vopisci
Aurel.* 42. dignus principio exitus exodiumque sequetur *Dousa.*
principio exitus dignus | exordiumque sequetur *G. Hermannus et
doctr. metr. p. 348.* 28. sequitur PS.

177. **AEQVALES HABITVS.** actores mimorum similes spectatoribus uideas, ex uestis habitu pares.

178. **ORCESTRAM.** orcestra spatium, in quo saltat pantomimus, uel idem qui in orchestra procedit aut spectatur.

5 180. **AEDILIBVS ALBAE [HABITVS].** potest esse genitiuus, huius habitus nitor; possunt et singula pronounciari nominatiuo casu.

184. **CVM PRETIO [COSSVM].** tunc tempore suo nobilem et superbum.

10 185. **LABELLO.** ut salutatus tantum te respicere dignetur.

186. **ILLE METIT BARBAM.** id est, tondet.

187. **PLENA DOMVS LIBRIS.** sic fit ut damno quatiaris, si iueris salutatum.

188. **FERMENTVM.** dulcium malum, quod stomachum in-
15 digestum praestat. **PRAESTARE TRIBVTA.** id est seruis donare cogimur, ut admittamur ad salutationem dominorum.

189. **COGIMVR ET CVLTIS.** bene uestitis; quippe festo die suo.

190. **QVIS TIMET AVT TIMVIT GELIDA.** aut ab aquarum
20 abundantia dicit 'gelida,' quia omnes aquae in urbem inde ueniunt, aut frigosam.

191. **AVT POSITIS NEMOROSA.** siluestria.

192. **SIMPLICIBVS.** non ornatis. **AVT PRONI [TIBVRIS ARCE].** in praecipiti posita, ut Horatius [c. III, 4, 23] 'clium-
25 que supinum.'

3. spatium imum, quo saltans pantomimus spectatur, uel qui in orchestra praesident, cum spectatur *C. Barth.* spatium, in quo sal-
tator pantomimus senatui, qui in orchestra praesidet, spectatur
Schurtzfleisch. 4. ut spectatur c. 5. 'habitus genitiuus ca-
sus. sunt qui uelint singula per se pronounciari, habitus, nitor ut
sint nominatiui casus.' V. 8. *COSSVM* om. *PS. add. c.* tunc
tempore suo uilem *PS.* illius temporis nobilem s. tunc tempore
suo diuitem c. 10. te] uel *PS.* uix c. ut salutantem uel s.
13. fueris *PS. corr. c.* si admissus fueris s. 14. *lucunculum*
C. Barth. dulcium mellitum *Schurtzfleisch.* dulcium, malum c. cf.
Salm. ad Vopisci Tac. 6. 20. omnia quae S. 24. seu Tibur *Hor.*

193. TIBICINE FVL TAM. tibicinatam, tamquam tibicine, id est materia gracili.

196. DORMIRE RVINA. crepaturas parietum calce modica perfundunt et inquilinos iubent manere, tamquam si restaurassent ruinam. 6

198. NOCTE METVS [FRIVOLA]. supellectilem pauperis dicit.

199. VCALEGON. ut Virgilius [Aen. II, 311]: 'iam proximus ardet Vcalegon.' FVMANT. superiora tecta et tristega.

200. NAM SI GRADIB. ut si a prima scala coeperit ar-
dere, is nouissimus sentit, qui sub tecto manet. 10

202. COLUMBAE. quia super tecta columbaria fiunt.

203. LECTVS ERAT. pauper poeta, cuius et supra [I, 2] meminit.

204. ORNAMENTVM ABAGI. quod nos delphicam appellamus.

205. CANTARVS ET RECVBANS. quemadmodum solent e
marmoribus facere sigilla diuersa. RECVBANS. enim et a
posteriore parte recumbens. [CHIRON]. ippocentaurus.

206. CISTA LIBELLOS. in arcula libros inutiles uel im-
ritos.

207. ET DIVINA OPIFICI. Opizin Greci dicunt de his qui
inperite locuntur. alii opicos dicunt eos qui foedam uocem
habent.

210. NEMO CIBO [FRVSTA]. aut sine causa aut panem
petentem.

211. TECTOQVE IUVABIT. susceperit. 25

1. tibicina tamquam tibicina P. tibicine tamquam tibicina S. tibi-
cinatam p. tibicine Schurtzfleisch. 2. maceria C. Barth. gra-
cilis PS. corr. p. 3. erepturas P. crepturus S. corr. o. erupturas
Rutgers uar. lectt. VI, 18. rupturas Schreuelius. 7. Vcalecon P.
Vcaleon S. 9. id est si s. 10. his PS. corr. o. hic c. 11. 'quia,
inquit Probus, parietes texti [tecti s.] rari et ruinosi perflunt [per-
fluunt c. perfluunt s.].' V. 14. 'genus fuit, inquit Probus, sup-
pellectilis pro quo nunc mensam delphicam dicimus.' V. 16. id
est s. 17. hippocentaurus fingitur p. 23. 'barbarismus in
metro, inquit Probus, est. non ut quidam legunt frustra sed fru-
stra.' V.

212. ASTVRICI. nobilis senatoris. HORRIDA MATER. id est diuitis mater. a parte totum, id est matronae. item HORRIDA MATER, mater familias.

213. PVLLATI. cum nigris uestibus lugentes. VADI-
6 MONIA PRAETOR. lites siue iudicia.

214. TVM GEMIMVS CASVS [TVNC ODIMVS IGNEM]. non incandiunt lares nostri aut prae tristitia aut propter casum, nec focum in domo nostra fieri patimur, quod et lugentes obseruare solent.

10 215. MARMORA DONET. id est, diuiti omnes conferunt.

216. CANDIDA SIGNA. statuas marmoreas.

217. EUPHRANORIS ET POLVCLYTI. Athenienses caelatores fuerunt.

218. HAEC ASIANORVM. superstitiose gentem nominauit.

15 219. ET FORVLOS. armariam siue bibliothecam.

221. PERSICVS. Persicum quasi diuitem posuit, eo quod Persae diuites. Sic Horatius [c. I, 38, 1]: 'Persico socii.' Terentius [ad. V, 7, 17]: 'dinumeret nunc ille Babylonias.'

222. INCENDERIT AEDES. ideo suspicati sunt ultro ipsum
20 succendisse domum suam, quoniam meliora et ampliora ei collata sunt.

226. HORTVLVS HIC [224. FABRATERIAE]. ciuitatum nomina Campaniae.

227. DEFVNDITVR HAVSTV. in fluentem aquam.

25 228. VILICVS HORTI. terram colens.

2. aut a parte s. 6. 'non incendii sed lares nostri ut prae maesticia ne focum quidem apud nos incendi patiamur. hoc enim apud lugentes, ait Probus, obseruatum ut ignem non paterentur incendi. V. non incendium lares nostri p. non ob incendium lares nostri Rutgers uar. lectt. I, 16. non ob incendium lares Asturici Schurtzfleisch. non incandiuntur lares nostri c. 7. at Rutgers. sed Schurtzfleisch. et s. pro PS. corr. p. aut del. Rutgers. eum Schurtzfleisch. 14. superstitiosam gentem notauit s. 15. armarium s. 16. eo quasi PS. corr. p. 17. Persicos odi Hor. 18. Babylo XX minas Ter. 20. domui suae PS. corr. s.

229. PYTAGOREIS. secta filosoforum, qui ab animalibus abstinent et olera tantum manducant.

231. FECISSE LACERTAE. notandum quia feminino genere dixit 'lacertae', cum Virgilius [ecl. II, 9] masculino dixit 'lascertos'. 5

233. LANGVOREM PEPERIT. indigestus uigiliis.

234. MERITORIA SOMNV. taberna, ab eo quod mercedes praestat.

235. ADMITTVNT MAGNIS. magna potentia silentium imponitur uicinis tabernariis, uel magno pretio somnus constat. 10

237. CONVICIA. molestia. CONVITIA MANDRAE. locus, in quo porci includuntur.

238. ERIPIENT SOMNV. DRVSO. Drusus, qui multum dormiebat. VITVLISQVE MARINIS. quia uituli marini multum dormiunt. 15

239. SI VOCAT OFFICIV. si officium faciendum sit consuli a praetore, disponit. TVRBA CEDENTI. uiam facienti.

240. LIBVRNA A. lectica magna liburnatos nec gerulos liburnos. ipse [VI, 477]: 'tarde uenisse Liburnos' in secundo libro. 20

241. ATQVE OBITER. cum fertur.

4. 'aut, inquit Probus, ad animal rettulit quia sunt in agro quam plurimi, aut lacertam pro horto posuit per quem et discurrere et latitare consuevit, et foeminino genere protulit cum Vir. dixerit: et uirides occultant spineta lacertos.' V. 7. habeo PS. corr. p. quae PS. corr. C. Barth. qui p. quod ibi mercede prostant Schurtz-fleisch. 10. ut PS. corr. s. 11. 'mandra, inquit Probus, est hostium uici uel flexum uel arcum aut breue et uile aedificium quod angustet latitudinem uici: uel ingens uehiculum, quo traves portantur.' V. 17. disponit qui uiam faciant p. 18. 'liburnum lecticam magnam dicit tanquam nauigium et eius baiulos liburnos ipse alibi uocat.' V. id est gerulos c. a lectica magna. liburna nauis: et gerulos C. Barth. liburno a lectica. MAGNO. magna liburna nauis et gerulus Liburnus Schurtz-fleisch. lectica magna liburnata. lectica gerulo liburno h. aut lectica magna liburnata aut gerulo Liburno s. cf. schol. VI, 477. 21. confertur PS.

243. ANTE TAMEN. quod festinat, ante nos uenit, cum ab omnibus illi locus transeundi detur. OPSTAT. inpedit.

244. VNDA PRIOR MAGNO. populi multitudo stantis ad officium.

5 245. ASSERE DVRO. amite lecticae. lecticarios significat.

246. METRETAM. uas, quod amphoram capit.

247. PINGVIA CRVRA LVTO. currenti uel festinanti fient crura lulosa.

249. NONNE VIDES Q. C. B. T. SPORTVLA. quanta inunda-
10 tio fiet sportulam accipientium. FVMO. quanta apparatione.

250. CENTVM CONVIVAE. perinde conuiuium, quia sibi faciunt in commune. SEQVITVR SVA QVEMQVE CVLINA. pulmentaria portant secum comparata ex sportula.

251. CORBVLO VIX. alii dicunt athletam illius temporis
15 fortem Corbulonem fuisse, alii genus nauis.

253. VENTILAT IGNEM. cursu enim uentilatus ignis ardet.

254. SCINDVNTVR TVNICAЕ. cuiuslibet pauperis. CO-
RVSCAT. apparet.

255. ATQVE ALTERA PINVM. uehicula nam materias por-
20 tantia euntibus inpediunt.

256. PLAVSTRA VEHVNT NVTANT ALTE. in latus se extollunt.

257. LIGVSTICA. nomen insulae.

258. AGMINA MONTEM. saxum inmane.

25 260. INVENIT OBTRITVM. minutatim concisum.

261. MORE ANIMAE. sicut animae non uidentur, ita cadaver obteritur.

263. LINTEA GVTO. et apparatur ad balnea ferre, si ue-

7. ut *PS.* fierent *S.* 10. sportula accipientum *PS. corr. c.*
11. perinde ut conuiuium quasi sibi faciant *C. Barth.* perinde
quasi conuiuium faciant *Schurtzfleisch.* 13. portans *PS. corr.*
C. Barth. cum paratu *C. Barth.* 20. inpedimento sunt *s.*
21. in altum *c.* 28. appatur *P.* apparatura *S.* apparatur *p.*
ea properat *Schurtzfleisch.* et apparatum *c.* ad balneo *PS. corr. p.*
fert *c.* forte *f.*

nerit, quem nescit peremptum. CVTO autem ideo (habeo), quia guttam mittit. quos habent capsarii. STRIGVLA autem est, quod xystram dicunt, unde oleum deteritur.

265. IAM SEDET IN RIPA. id est, qui defunctus est, mox ad inferos peruenit, ut Virgilius [Aen. VI, 450]: 'inter quas s Foenissa recens ab Venere Dido.'

266. PORTAMEA. Caronem porthamum dicit, non angustum traiectum. CAENOSI. id est Acheruntem.

(271. VASA. C.) 267. Q. P. [ORE TRIENTEM]. nummum, stipem. et nunc apud Athenienses mortuis solent in ore nummum 10 inmittere, ut apud inferos non tamquam inopes errent, unde naulum Charon accipere solebat, ut Virgilius [Aen. VI, 323]: 'haec omnis, quam cernis, inops inhumataque turba est.'

269. VNDE CEREBRO. id est, quanto in excelso sunt insulae, uel quemadmodum coniunctae. 15

274. INTESTATVS. putas periculum sustinere, si non feceris testamentum et sic ieris ad caenam. TOT FATA. tot mortes.

275. PRAETEREVNT F. quasi per omnes fenestras iactare soleant et transeuntes occidere. 20

277. ERGO OPTES. hoc tibi, inquit, opta per uota, ut stercore perfundaris potius, quam alio graui pondere feria-

1. 'guttus, inquit Probus, in quo oleum mittitur dictus quod guttam mittat.' V. 2. guttatim C. Barth. strigil Woweren ad Petron. 91. 3. quem xystra Woweren. quod χύστρον Henninius. 'striges, inquit Probus, dicuntur quas habent capsarii uel candela tridentem dicit.' V. 6. a uulnere Vergilius. 7. carinam PS. corr. Muncker ad Hygin. f. 14 p. 55. Charontem p. porthmeum p. non porthmuu angustum Burmannus ad anth. Lat. II p. 41. ob angustum Hildebrand ad Apul. I p. 457. angustum PS. corr. p. 'porthmeus, inquit Probus, traiectus angustus.' V. 10. apud ethnicos H. Peerlkamp ad Verg. Aen. I p. 392. 12. Choro P (corr. 2 m) S. 14. quantae—insidiae Rutgers uar. lectt. VI, 18. sint C. Barth. 15. contingat iactus C. Barth. 16. putaris S. 21. opta prout aut PS.

ris. PELVES. conchas, in quibus pedes lauant, aut uasa fictilia, ποδάνιπτρα.

278. PETVLANS. luxuriosus.

279. LVGENTIS AMICVM. quomodo Achillis mestus fuit
 5 pro Patroclo, quando occisus est, sic patitur, si neminem
 ceciderit. id est, non potest dormire sine lite.

280. PELIDAE C. I. F. iuuenes ebriosi, qui libentius dormiunt, si ceciderint aliquem.

283. COCCINA LAENA. 'laena' quod diuites olim uteban-
 10 tur [laena]. 'coccina' purpurea dixit ut Virgilius [Aen. III, 262]: 'uarioque ardebat murice laena.' aut antiqui amphimallum laenam appellabant.

284. VITARI IVBET E. C. fugit multitudinem seruorum.

285. LAMPAS. candelae lumen.

15 286. ME QVEM LVNA S. aut in obscuro, aut ad lumen lunae.

287. CANDELAE CVIVS D. cuius candelae papirum temporibus partior, ut duret. DISPENSO. dispono. TEMPERO. ne aut citius ardeat aut extinguatur.

289. SI RIXA EST. si rixa dicenda est. VBI TV PVL-
 20 SAS. caedis, ut Terentius [ad. II, 2, 5]: 'ego uapulando, ille uerberando, usque ambo defecti sumus.'

291. NAM QVID AGAS. quid sis factururus, si a fortiori et furioso cogaris?

293. CVIVS CONCHE TVM. faba inflatus es. SECTILE
 25 PORRVN. folia porri, siue condimentaria.

1. conchas aut uasa fictilia in quibus S. 2. ποδάνιπτρα P. Π^{to} A NIIITRA S. ποδόνιπτρα p. 5. pro Patroclo PS. propter Patroclum s. sic passibus PS. corr. c. 8. ceciderint PS. corr. p. 9. qua p. laena purpurea qua Burmannus ad anth. Lat. II p. 408. 10. laena om. PS. 11. Tyrioque Verg. at Burmannus. ast f. amphiballum Burmannus. ἀμφίβαλον uel ἀμφίβολον f. 'laena, id est purpurea: sic Virgilius. Tyrioque ardebat murice laena. quod graeci coccum latini teres [ueteres Iuretus] byrrum uocarunt inquit Probus.' V. cf. Sulmasius ad Tertull. de pallio p. 23 sqq. Burmannus l. l. 13. fuit PS. corr. c. 16. tempero id est Schurtzfleisch. 21. defessi Ter. 24. phiala inflatus o.

296. PROSEVCHA. quidam nomen loci dicunt ad conuiuium constitutum, ex gaudio dictum; alii dicunt locum ad quem conuenire solebant mendici ad stipem petendam; alii tabernam, in qua pauperes uiuunt. PROSEVCHA locus Iudaeorum, ubi orant. *προσεύχασθαι* enim Grece orare dicitur. s

298. TACITVSVE RECEDAS. siue loquaris, siue taceas, uniter cedit. VADIMONIA D. id est, postea accusant.

300. CONCIVS ADORAT. haec est paupertatis miseria, ut post caedem in se collatam etiam ei causas dicat.

301. VT LICEAT P. C. D. id est, excussis dentibus. 10

304. FIXA CATENATA EST. quia catenas grandes ferreas per singulos axes inducunt.

305. INTERDVM ET FERRO. aliquotiens occidunt. GRAS-SATOR. miles.

306. ARMATO QVOTIENS. quotiens armato praesidio mu-
niuntur ad depellendos latrones. quotiens latrones prae-
sidiis conlocatis a solitis locis deiciuntur, Romam quasi ad
certas praedationes refugiant. 15

307. ET POMPTINA PALVS. loca sunt habundantia latro-
nibus in Campania. 20

308. SIC INDE HVC OMNES. ubi plures inueniunt, quos
occidant. TAMQVAM AD VIVARIA CVRRVNT. id est ad para-
tos pastus.

310. MAXIMVS IN VINCLIS. id est, omnes fabri uincula
operantur. 25

311. VOMER DEFICIAT. ferramenta sunt, quibus terra co-
litur.

313. SVB REGIBVS ATQVE T. quia post illos reges tribuni
consulari potestate rempublicam gubernarunt.

4. uiuebant s. 5. *προσεύχασθαι* P. *προσεύχεται* S. *προσεύχασθαι*
— dicunt *post* uiuunt *ponunt* PS. *transposuit* s. 6. iugiter c.
9. etiam et PS. 10. excusis PS. *corr. o.* 12. singulas PS.
corr. p. 21. inueniant PS. 23. pastos PS. *corr. p.*
29. consulariam potestatem in republica PS. *corr. c.*

314. VIDERUNT VNO. tulliano scilicet, cuius aequae et Salustius [Cat. 55] meminit.

315. HIS ALIAS. Vmbrii scilicet uerba. poteram et alia incommoda urbis dicere, nisi animalia me uocarent.

316. IAMDVDM [IVMENTA VOCANT]. hoc est honorata expectant. [SOL INCLINAT] EVNDVM EST. sero fit.

317. MVLIO VIRGA INNVIT. meliori deae.

319. REDDET AQVINO. inde enim fuit Iuuenalis, de Aquino ciuitate Campaniae.

320. ME QVOQVE AD HELVINAM CEREREM. ibi namque apud Aquinum colunt numina earum dearum, quae colunt in Galliis.

SATVRA III.

DE PISCIS MAGNITVDINE. DE CONVIVIO DOMITIANI.

1. ECCE ITERVM CRISPINVS. Crispinum dicit, qui sua terra Aegypto egentissimus fuit, et postea factus est magister equitum Neronis. ECCE ITERVM. de quo superius, ideo 'ecce.' SAEPE VOCANDVS. a me uocandus deest, qui saepe uitiis ipsius excitor, ut crimina ipsius dicam. ergo iterum Crispinus a me uocandus ad partes.

2. AD PARTES. hoc est operis mei. metaforam facit a comedia. aut ad partes quasi comoediae, quae multae sunt in eum, aut ad partes quasi conuiuii et copulationis mensae. ita et Sesonius libro II. ait: 'non dignus, in quem debeam saturam calente ui adingerere.' AD PARTES. ad

1. tullianum *PS. corr. p.* 5. honoratas *P. honoratas S. onustata c.* 11. nomina *PS. corr. p.* 12. Gallis *PS. corr. p.* 13. scholia ad u. 1 et 2 mire turbata sunt in *PS*, neque tamen difficile fuit ea in ordinem redigere. 24. Sisenna *Popma. Seuerus C. Barth adu. XI, 2. Serenus Achaintre. de Septimio Sereno u. Wernsdorf poett. Lat. min. II p. 247 sqq. et Lachmann ad Terent. Maur. p. XII sqq.* condignus *h.* 25. uiro Ingerere *Lachmann.*

uituperationem operis mei. metafora a comoedis. aut certe quia scenici ad partes suas solent uocari.

3. AEGRAE SOLAQVE LIBIDINE FORTES DELICIAE. figura. quid est Crispinus? 'aegrae solaque libidine fortes deliciae.' LIBIDINE FORTES. quem nullus potest etiam a consuetis uitiiis 6 deterrere.

4. SPERNATVR ADVLTER. in minore debilis scelere.

5. QVI REFERT. quid prodest quod diues est, cum sit moribus criminosus.

6. PORTICIBVS [NEMORVM]. uiridaria, ubi solent gestari. 10

7. IVGERA. ortos aut spatia dicit in suburbio.

8. NEMO MALVS F. id est, qui malus est plerumque felix est. uel sic: omnis malus, qui felix est, corruptor [sit] necesse est.

9. VITIATA IACEBAT SANGVINE ADHVC. haec uirginibus 15 Vestae poena fuerat decreta, (ut,) si uitiatæ fuissent; uiuae in parietibus struebantur aut sub terra obruebantur.

12. SVB IVDICE MORVM. a censore damnaretur.

13. NAM QVOD TVRPE B. S. inrisiue hos laudat; compa- ratione Crispini bonos dicens. 20

14. [QVID AGAS]. non ea obicies, quae in eo turpissima sunt?

15. SEX MILIBVS EMIT [PERSONA]. non homo, sed persona.

16. SESTERTIA LIBRIS. sex librarum. qui tantum potuit 25 habere in pondere, quantum in pretio.

1. operis ciere C. Barth. 6. detertere S. discernere P. corr. p. 'a uitiiis. id est quem nulla uirtus a consuetis potest uiciis reuocare.' V. 10. uiridaria Schreuelius. cf. Oudend. ad Suet. Tib. 60. Cardinali iscr. Velit. p. 160sq. 13. 'omnis qui foelix malusque est corruptor sit necesse est.' V. ut sic PS. 14. sit PS. 19. hoc S. corr. o. om. P. 21. 'nisi obiicias quod in ea turpissimum est.' V. QVID AGAS add. s. obiciens PS. obiiemus Rutgers uarr. lecth. I, 16 qui ad u. 11 refert. nisi ea obiicias s. in eum PS. corr. s. dicens non ea abiici, quae in se sunt C. Barth.

17. VT PERIBENT. diuites gluttones.

18. SI MVNERE TANTO. hoc argumento utebatur ad celibes, ut muneribus eos leuissimis corrumpens hereditatem illorum captaret.

19. PRAECIPVAM. primam, in qua heredes primi scribuntur. ABSTVLIT ORBI. 'orbi,' id est, qui non habet liberos.

20. SI MISIT AMICAE. est et alia ratio, quae eum cogeret grandem piscem emere, ut per eum matronam corrumpat.

21. ANTRO. lecticam mulieris aut sellam clausam.

22. NIL TALE EXPECTES. non potest dici heredipeta: luxuriosus et uentris sui est cultor.

23. QVAE MISER E. F. N. F. A. Apicius auctor praecipientiarum caenarum, qui scripsit de iuscellis. fuit nam exemplum gulae. Hoc TV [FRVGI] ad comparisonem Crispini.

24. SVCCINCTVS. fuit nam Aegyptius Alexandrinus, in qua papyrus nascitur in Nilo. sicut uult Iuuenalis, Crispinus cartapola fuit.

25. HOC PRETIO S. piscem. a parte totum. MINORIS. paruo.

26. PISCATOR [MAIORES]. pisces scilicet. antiposora. quasi Crispinus hoc responderit: 'quid mihi inuides? Apulia carius agros uendit, uel maiores pisces uendit, quos tu prouincialibus gratis abstulisti.' et ironia 'maiores Apulia uendit.'

28. QVALES TVNC AEPVLAS. quantas, inquit, aepulas princeps ipse consumpsit, cum extremae mensae aepularum pars

5. prima PS. corr. p. 8. grauidem PS. corr. c. 11. luxuriosus et post dici ponunt PS. transposuit s. suae cultor PS. corr. s. 13. non PS. enim p. 15. 'biblio Nilotica' add. p. quae glossa est inter uersus scripta in P. 20. 'amphibologia, inquit Probus, utrum agros an mulos [mullos], ut per anastrophem postpositum sit sed hoc pacto: sed agros maiores Apulia uendit, uel certe prouincia tanti uendit agros quanti tu mulos emisti. Sed maiores Apulia uendit. hoc dicit: maiores Apuli uendit mulos, ut placet Probo, quos tu prouincialibus gratis abstulisti: et ironia est maiores Apulia uendit. V. curio's PS. corr. p. 21. ut maiores PS. 22. aut ironia h. cur suos Apulia agros uendit ut maioris pisces uendat. quin hos tu prouincialibus gratis abstulisti? id est ironia. C. Barth. 23. piscis ipse PS. corr. s.

tanto constaret. et figurate tot sextertia partem exig[ua]m dic[it].

29. INDVPERATOREM. Neronem dicit gluttonem, ut Domitianus sub Neronis nomine lateret.

31. PVRPVREVS. a uestis colore. SCVRR PALATI. Crispini satellites est idem Domitianus.

32. IAM PRINCEPS EQVITVM. magister equitum Romanorum factus est scilicet.

33. DE MERCE SILVROS. id est, fracto uaso sardarum. [MVNCIPES]. eiusdem municipii, unde ipse, Aegyptios. siluri nam pisces sunt Alexandriae, unde fuit Crispinus, nullius pretii, quos inopes in Aegypto uenditant.

34. INCIPE CALLIOPE [CONSIDERE]. aut summissee dicere, aut proprie res tenues dicere.

36. PIERIDES PROSIT. Virgilius [Aen. VIII, 92]: 'prosit nostris in montibus ortas.' id est, ad laudem uestram sufficiat uos puellas nominatas.

37. FLAVIVS. ut quidam dicunt, delator fuit.

38. VLTIMVS. hoc conuicium in Fl. Domitianum, Titi fratrem, Vespasiani filium, iactat, qui caluus fuit. propterea quod Iuuenalis sub specie honoris relegatus est ad cohortis curam in Aegypto Hoasa, ubi mortuus est. ultimum autem Neronem dixit, quia in illo Caesarum origo defecit. [CALVO]. nam et Suetonius [Dom. 18] refert quia caluus fuit. ultimum uero ideo dicit, quia cum Vespasianus et Titus et Domitianus Flauia ex gente fuerint, Domitianus ultimus illorum et dissimillimus imperauit. meminit hoc Valerius Martialis in

1. figuratos sextertia partem exigit PS. corr. c. 5. Crispinus—Domitiani C. Barth. Crispinus—est, dominus Schurtzfleisch. id est Domitianus c qui refert ad u. 29. 9. baso PS. uase p. fasce C. Barth. 10. municipes add. s. Aegyptius PS. corr. s. 14. res tenues dicere nouam glossam nult s. 20. propter quod p. cf. Francke exam. crit. p. 50 sq. 27. Martialis III Scriuerius ad Mart. p. 29.

epigrammate, [et] his uersibus finit: 'Flauia gens, quantum tibi tertius abstulit heres. pene fuit tanti non habuisse duos.' Flauiae gentis ultimum Domitianum dicit. hoc enim ordine regnauerunt, Nero Vespasianus Titus Domitianus.

5 39. RHOMBI. piscis. [SPATIVM]. enormis magnitudo.

40. ANTE DOMVM. id est, ante templum Veneris. DORICA. Ancona Greca ciuitas, quam Greci in Italia condiderunt, ideo Dorica.

41. IMPLEVITQVE SINVS. retia. Virgilius [Aen. X, 819]:
10 'impleuitque sinus sanguis.'

42. QVOS OPERIT G. quia qui in Ponto et Maeotica palude capiuntur pisces, inmanes [sunt] et pingues ex ipsa tarditate, quoniam, quando gelat, in glatie herent. Salustius: 'itaque tempestate piscium uis Ponto erupit.'

15 43. SOLIBVS EF. id est, soluta a sole glacie. TORRENTIS. perfluentis, currentis. illic nam reuma quoddam trahit mare.

44. DESIDIA T. E. L. F. P. qui fiunt nullo exercitio propter hiemem pinguiores.

20 46. PONTIFICI SVMMO. ironia. Domitiano. ex ironia 'summo.'

47. DELATORE FORENT. et per litora et per omne mare delatores fuerunt, non solum per fora.

48. PROTINVS ALGAE. id est, et in alga, cum a piscatoribus inquirebant.

1. et om. PS. quod *Burmannus ad anth. Lat. I p. 237.* his uero sibi finit PS. corr. p. uero sic *Scriverius.* his uerbis sub finem *idem apud Burmannum.* his uersibus ibi *Heinsius ibidem.* his uersibus finiens *Henninius.*

3. Flauiae—Domitianus u. 9 apponunt PS. 5. fornac PS. piscis enormi magnitudine s. 6. ante templum id est Veneris PS. corr. s. 7. Italiam concenterunt PS. corr. p.

11. Maeotia PS. corr. *Schurtzfleisch.* 13. et quoniam *Schurtzfleisch.* 14. regelataque C. Barth. finitaque *Schurtzfleisch.* 'Salustius: qua tempestate ex Ponto uis piscium erupit.' *Seruius ad Verg. Aen. IIII, 132. cf. Mai auctt. class. VII p. 586.*

16. profluentis c. quaedam PS. corr. p. 18. qui sui ut PS. quia fiunt o. 20. Domitiano scilicet s.

50. NON DVBITATVRI FVGITIVVM. hoc dicerent, inquit, calumniatores uel delatores: 'hic talis piscis de uiuario Caesaris elapsus est, et quia ibi pastus est, eodem debet reuerti.'

53. SI QVIT PALFVRIO. Palfurius Sura, consularis filius,⁵ sub Nerone luctatus est. post inde a Vespasiano senatu motus transiuit ad stoicam sectam, in qua cum praeualeret et eloquentia et artis poeticae gloria, abusus familiaritate Domitiani acerbissime partes delationis exercuit. quo interfecto, senatu accusante damnatus [est], cum fuissent inter delatores¹⁰ potentes apud Domitianum hi, Armillatus, Demostenes et Latinus archimimus, sicut Marius Maximus scribit. ARMILLATO. nomina delatorum.

55. RES FISCO EST. fisco donabitur.

56. NE PEREAT. quod distrahi non potest. CEDENTE¹⁵ PRVINIS. hieme. corrumpi ab aestu non poterat, quia autumnus discedente hiems uenit. Virgilius [ge. III, 135]: 'et cum tristis hiems.'

57. AVTVMNO. per autumnum nam iugulant morbi.

59. AVSTER. uentus calidus, quo pisces corrumpuntur.²⁰

60. VTQVE LACVS. id est, cum prope lacus Albanenses iam uenisset piscator.

61. IGNEM TROIANVM ET VESTAM. Romani nam Tullo Hostilio rege cum diruissent Albam, sacra sublata Romam transtulerunt et deos penates. quorum penetrale tam uene-²⁵

5. 'Palfurius Sura, ut inquit Probus, consularis uiri filius sub Nerone luctatus est cum uirgine Lacedaemonia in agone: postea a Vespasiano summolus e senatu transiit ad stoicam sectam, in qua cum eloquentia praeuelleret Domitiano familiaritate coniunctus delationem acerbissime exercuit sed interfecto Domitiano accusatus est a senatu et damnatus.' V. Palfurius Syra PS. corr. p.

6. deinde Pricaeus ad Iouann. eu. 18, 7. senatum PS. corr. p.
10. est add. p. fuisset PS. corr. p. 11. et hi p. 15. quod iam p. 16. extu PS. corr. p. 19. uigilant P (in marg. 2 m. uigent) S. pullulant s. 21. Alunenses P. Aluenenses S. corr. p.
23. cum PS. 24. deseruissent PS. corr. C. Barth. Roma PS. corr. p.

rabile deprehensum est, ut lapidatio de caelo caderet supra memorati ponderis. propter quod prodigium ex libris Sibyllinis iussi pontifices ex SC. Albae sacra renouare. tanta enim repente, cum ea uellent transferre, grando cecidit, ut intel-
 5 legerent suis locis sacra non esse mouenda. inde ibi perseuerant. ideo et 'Vestam minorem' dixit ad comparationem.

63. VT CESSIT. CARDINE. ianuae Palatii praeuerunt iter pisci.

65. ITVR A. ACCIPE [PICENS]. piscator de prouincia, ubi
 10 piscis fuerat captus.

67. LAXARE SAGINAM. alii SAGITTIS, ut sit sensus, acutis curis, uel exercitatione sagittarum digestionem inquire. HARENIS. quibus uectari illum debere dicit ob cibum futurum. legitur et SAGINIS, id est, escis futuris stomachi indigestum
 15 praeparare.

69. ET TAMEN ILLI SVRGEBANT CRISTAE. id est, hac ad-
 sentatione ac laude intumescebat imperator quamuis falsa.

71. AEQVAE POTESTAS. regnum scilicet.

73. ODERAT ILLE. Tiberius Nero Domitianus. et hoc ad
 20 mores refert regis, non ad illorum merita.

75. PALLOR AMICITIAE. simulatae amicitiae. Cicero [fr. p. 570 Or.]: 'nulla est occultior res insidiae quaeque latent

1. super eo memorati *Rutgers uarr. lectt. I*, 16. supra memorandi *C. Barth.* supra fidem memorati *h. scholiastes historicum aliquem totidem uerbis descripsit.* 2. et *S.* Sibellinis *PS. corr. p.* 3. pontificem *PS. corr. p.* 5. inibi *Rutgers.* perseueranti deo *PS. corr. Lipsius de Vesta* 2. perseuerant idola *C. Barth.* perseuerabant. ideo *s.* 6. compositionem *PS.* 7. facilem aditum *s.* 11. 'in quibusdam est iactare sagittis, et hac lectione hunc locum *Probus* exponit ut sit sagittis i. e. curis: uel certe exercitationibus sagittarum stomachi tibi compara decoctionem.' *V.* 12. ut *PS. corr. o.* digestionem inquit et *PS. corr. c.* digestionem inuita *Schurtzfleisch.* 12. HARENIS] legitur et sagenis *Schurtzfleisch.* 14. legit *PS. corr. p.* stomachum digestionem *Schurtzfleisch.* 16. ac *PS.* 20. referunt *PS.* infert *p.* 22. 'quod ait Tullius: nullae sunt occultiores insidiae quam eae quae latent in simulatione officii aut in aliquo necessitudinis nomine.' *Augustin. de ciu. dei XVIII*, 5.

in simulatione officii.’

CLAMANTE LIBVRNO. qui admissio-

nibus praeerat.

77. PEGASVS. filius trierarchi, ex cuius liburnae para-
semo nomen accepit, iuris studio gloriam memoriae meruit,
ut liber uulgo, non homo diceretur. hic functus omni ho-
nore cum prouinciis plurimis praefuisset, urbis curam admi-
nistravit. hinc est Pegasianum SCTum. VILICVS VRBI. ele-
ganter sub Nerone urbis praefecturam iacuisse dicit.

79. INTERPRES LEGVM. iuris peritus fuit, ut praefectus;
unde ius Pegasianum. quod iuris peritus fuerat. 10

80. TEMPORIBVS. interpretes quamquam optimus, tamen
pro tempore omnia iniuste agenda credebant.

81. FACVNDIA MITAE. Lucanus [VIII, 476]: ‘fractisque
modestior annis.’ Crispus, municeps Viselliensis, tirocinio suo
in senatu ita coepit: ‘patres conscripti et tu Caesar.’ propter 15
quod simulata oratione plenissime a Tiberio conlaudatus [est].

3. ‘fuit et Pegasus trierarchi filius cuius naui pegase monumentum
accepit.’ V. ex quibus PS. corr. p. parasia PS. corr. Scaliger ad
Euseb. p. 40. Salmasius exerce. Plin. p. 403. 6. profuisset — cura
PS. corr. p. 7. scilicet ius PS. corr. p. 9. ‘Pegasus iuris peritus
tunc urbi praefectus unde et Pegasianum SCTum.’ V. unde schol. corr. s.
10. quod — fuerat post scilicet ius ponunt PS. 11. tum PS. corr.
C. Barth. 12. prae PS. corr. p. improbo uel impio C. Barth.
iuste C. Barth. mitius Henninius. 14. ‘Vibius Crispus Placentinus,
ut inquit Probus, nec me praeterit quod Tacitus scribit, et manu
promptus et lingua sub Claudio et consulatum adeptus ita mode-
stia studium orandi temperavit ut amorem in se principum prouo-
caret. idem postremo amissis plurimis filiis ab uxore speciosa, quam
formae gratia duxerat, ueneno necatus est. hic item Crispus Thy-
berium Caesarem per Alpes iter facientem adolescens secutus est et
nullo audiente ab eodem interrogatus haberetne stupri consuetudi-
nem respondit caute: nondum, ut se libidinem exueret et ne prin-
cipis libidinosi aures offenderet.’ V. In scholio confusos esse
Vibium Crispum atque Crispum Passienum monuit Lipsius excursu
ad Taciti ann. XII, 6. idem de iis ualet, quae ex Probo refert V.
quodsi ab hoc errore discedis, egregias doctrinae reliquias hic ser-
uatos esse apparet, cuius fontem Suetonii librum de uiris illustri-
bus appellare non dubito. Vercellensis p. Vitelliensis aut Vi-
celliensis Lipsius. 16. simul oratione PS. simulatione p.
simul orationem Lipsius.

plurimas sponte causas apud C. V. egit, pro qua re in basilica Iulia eius statua posita est. consulatus duos gessit. uxores habuit duas, primam Domitiam, deinde Agrippinam, illam amitam, hanc matrem Neronis Caesaris. possedit bis
 5 milies sestertia. omnium principum gratiam adpetiuit, sed praecipue [C.] Caesaris, quem iter facientem secutus est pedibus. hic nullo audiente a Nerone interrogatus, haberetne sicut ipse cum sorore germana consuetudinem, 'nondum' inquit, quantumvis decenter et caute, ne aut negantem eum
 10 argueret, aut adsentientem sibimet mendacio dehonestaret. periit per fraudem Agrippinae, quam heredem reliquerat, et funere publico elatus est.

85. SEVICIAM. si liceret crudelitatem damnare, cui magis liceret quam huic? ET HONESTVM ADFERRE L.

15 87. CVM QVO DE PLVVIIS. cum quo et de rebus fribolis et usualibus loquentes uehementer timebant.

89. BRACHIA CONTRA. id est, nunquam uoluntati bonae Neronis obstitit.

90. TORRENTM NEC CIVIS ERAT. aut ipse Crispus, aut
 20 quicumque.

91. VERBA ANIMI PROFERRE. nemo potuit libere loqui sub illo. ut Virgilius [ge. III, 238]: 'animasque in uulnera ponunt'

92. SIC MVLTAS. sic in uita diu multumque durauit, dum praeceptis Caesaris paret.

25 94. PROXIMVS [ACILIYS]. consul sub Domitiano fuit, indignus pati quae passus est. huius cum iuuenem Nero oc-

5. mille PS. corr. p. 6. C. add. Lipsius. 7. illo audiente Lipsius. 9. negans p. negando Lipsius. 10. adsentiens semet p. adsentiendo semet Lipsius. adsentientem sibi semet Dorleuns ad Tacit. p. 675. 13. SEVICIAM — L. supra l. 3 post Agrippinam interponit S. SEVICIAM — ET OM. P. 17. uoluntati imperatoris s. at solent scholia semper Neronem ineptissime intrudere. bonae sane corruptum. 23. durabit PS. corr. c. 26. 'huius cum filium Domitium Domitianus occidisset ipsum Acilium quo poenas sentiret seruauit incolumem, qui ut eius uirtutem se amare fingeret se amare studia simulabat.' V.

cideret, ipsum Acilium seruauit, qui poenas sentiret orbitatis. ACILIVS Aevi. Vergilius [Aen. II, 561]: 'ut regem aequaeuum.'

97. PRODIGIO. quasi prodigio similis est nobilibus senectus. difficile nam nobilibus continget senescere. plerumque nam inmaturo morte occiduntur, praesertim sub Domitiano.

98. GIGANTIS. ut omnes me oderint aut timeant aut contemnant. [GIGANTIS]. id est, ignobilis. pro gigantibus.

100. FIGEBAT NVMDAS. et iste iuuenis in lusorio Caesaris ursos saepe quasi uenator occidit.

101. ARTES. fraudes.

102. MIRATUR ACVMEN. hoc ideo quia stoliditatem finxerat Brutus, ne a Tarquinio occideretur. BRUTE TVVM FACILE. facilius poteris, inquit, fortem eludere quam infamem. 15

103. BARBATO REGI. Tarquinio superbo. propexam enim barbam habuit, cum socer eius Serui[us Tul]lius attonsam haberet, quem ipse occidit. dicit ergo cinedum non facile posse falli. BARBATO. ac rustico intellegitur.

105. RVBRIVS. iste Rubrius aliquando Iuliam in pueritia 20 corruerat, et uerebatur ne pro hac mercede penas ab ipso reposceret.

106. ET TAMEN IMPROBIOR. qui plus improbus est cinedo. SATVRAM SCRIBENTE. qui in aliis sua uitia reprehendebat.

107. MONTANI. nam Montanus pinguis et uentrosus erat. 25 et acerbe uentrem potius quam ipsum uenire dixit.

1. quo c. 5. praeterea PS. corr. c. 8. 'id est ignobilis, ut aliis sim superstes. nam post gigantas dicitur simiam terra in deorum contemptum procreasse.' V. GIGANTIS add. s. ignobiles PS. corr. s. gigantis pro gigantibus s. 10. clusorio S. 16. 'Tarquinium superbum fullere. propexam enim barbam habuit, cum socer eius Seruius Tullius attonsam haberet, quem ipse occidit.' V. 17. Seruilius PS. corr. Almelouenius. 19. autem rusticus s. 20. Tibiam PS. corr. Schurtzfleisch. Titi filiam idem. Liuiam p. 21. ne stupri mercedem patruus s. 23. est a cinedo PS. 24. scribit PS. 26. aceruae PS. corr. p.

108. AMOMO. orientali unguento a mane sumpto.

110. SVSVRRRO. qui leui susurro poterat alios deferens ad necem tradere, aut per leues suspiciones solitus est homines iugulare.

5 112. FVSCVS. Fuscus sub Domitiano exercitui praepositus in Dacia periit. notat autem eum, quia, cum luxuria difflueret, inter dilicias bellorum actus exercebat. PRAEMIA VILLA. in sua uilla. qualis ille bellator, qui in hac luxuria bellorum fortia meditabatur.

10 113. ET CVM MORTIFERO. id est, delatore. LENTO CATVLLO. ['Veiento'] nominatibus. hos quoque uult studio crudelitatis Neroni fuisse familiares. [PRVDENS]. utrum ad nocendum, an ad sapientiae rigorem, an adulandi peritus et temporum?

15 114. AMORE PVELLAE. qui eas amat, quas numquam uiderat. caecus nam amator fuit Catullus.

116. SATELLES. de numero mendicorum.

117. MENDICARET AD AXES. qui ad portam Aricinam, siue ad cliuum mendicaret inter Iudaeos, qui ad Ariciam trans-
20 ierant ex urbe missi.

118. BLANDAQUE BASIA REDE. qui redae ferenti mulieres oscula iactaret ut caecus. DEVEXAE. inclinatae et per cliuum descendenti.

119. NEMO MAGIS RHOMBVM. quam Catullus, caecus adul-
25 lator. nam in sequentibus dixit: 'non cedit Veiento,' utique Catullo.

3. sit PS. 5. 'Fuscus sub Domitiano exercitui delectus dux in Dacia periit.' V. 6. 'qui cum luxuria afflueret inter delitias bellicos actus exercebat.' V. 7. luxurians fluere PS. corr. p. 10. delatori PS. corr. p. 11. 'hos quoque uult studio crudelitatis imperatori fuisse familiarissimos.' V. 13. rigidior PS. corr. p. patientiam frigidior C. Barth. 15. amabat puellas, quas s. 19. 'inter Iudaeos, qui erant illo ex urbe transmissi. fuit enim aricinus lucus, ut Probus inquit, in quo Iudaei mendicabant ab Aricia dictus, qui non longe ab urbe distabat.' V. 24. qui PS. corr. p.

120. IACEBAT. tantae adulationis erat iste Catullus caecus, ut cum ei piscis ad dextram iaceret, ad sinistram respiciens laudaret et miraretur.

121. LAUDABAT. sic omnia, quae non uidebat, referebat.

122. ET PECMA [AD VELARIA]. ad alta theatri uelamina. s. RAPTOS. pergat ad Romam, aut de pegmate excussos.

123. NON CEDIT. laudationibus Catulli non cedit Veiento, sed tamquam stimulatus furore.

126. DE TEMONE. de isto uehiculo ad pedes supplex. DE TIMONE. regimine. de regno. BRITANNO. falcatis nam 10 curribus Britannorum rex Arbila.

129. FABRICIO PATRIAM. Veiento nam ipse est Fabricius.

130. [QVIDNAM IGITVR]. Nero dicit.

131. TESTA ALTA PARETVR. patella, in qua possit integer coqui. 15

133. DEBETVR MAGNVS. figuram hic dicitur posuisse propter Magnum Pompeium, quoniam Patina dictus est, qui sustulit caput ipsius. PROMETHEVS. saturice figurus.

135. SEQVANTVR. Montanus dicit.

136. VICIT DIGNA VIRO. Neronem Montanus. 20

137. LVXVRIAM. qua corrumpebatur Nero.

138. IAM MEDIAS ALIAMQVE FAMAM. libidinis oris. peruersam. hoc ideo, quia auiditas cibi sequitur nimiam perpotationem.

139. VSVS EDENDI. quam Caesari Domitiano, aut certe 25 Montano.

141. LVCRINVM AD SAXVM. locus Brittiorum. RVTVPINOVE. locus in Britannia siue ciuitas.

3. miraret *PS. corr. c.* 4. efferebat *s.* 5. alta *om. S.* 6. excussus *PS. corr. o.* 10. falcatis ibat curribus Britannorum rex ad bella *C. Barth.* utebatur aut bellabat *Schurtzfleisch.* 13. QVIDNAM IGITVR *add. p.* 16. patinae figurate *s.* 22. per uerum *PS.* libidinosioris per merum *Schurtzfleisch.* libidinem oris peruersam *c.* 23. aut *Henninius.* 27. lacus *Schurtzfleisch.* 28. littus *Schurtzfleisch.*

147. TAMQVAM DE CATTHIS. gentes Germanorum siue Francorum.

149. EPISTVLA PINNA. antea, si quid nunciabant consules in urbem, per epistulas nunciabant. si uictoriae nunciabantur, laurus in epistula figebatur, si autem aliquid aduersi, pinna figebatur.

150. ATQVE VTINAM H. P. ut solum nugis rebus uacasset,

153. CERDONIBVS ESSE T. ignobilibus. cerdo est proprie turpis lucri cupidus.

10 154. COEPERAT HOC NOCVIT LAMIARVM CAEDE MADENTI. hoc nocuit, ut occisis nobilibus et a cerdonibus timeretur. ut iam non essent nobiles, qui timerent, omni nobilitate extincta. in Lamiis indignatur satiricus. tunc periit, cum eum populus timere coepisset, extincto iam senatu.

15

S A T V R A V.

IN PARASITOS DE CENIS CONTVMELIOSIS.

1. ATQVE EANDEM EST MENS. de iuvene contumelioso in parasitos dicit.

20 3. SI POTES ILLA PATI, QVAE NEC SARMENTVS. Sarmenus natione Tuscus, e domo Marci Fauoni, incertum libertus an seruus, plurimis forma et urbanitate promeritis eo fiduciae uenit, ut pro equite Romano ageret [et] decuriam quo-

3. ANXIA Gronouius diatr. in Stat. 47 cf. Salmasius epp. 97 p. 222.

4. urbe PS. corr. Gronouius. 5 et 6. fiebantur PS. corr. Dempster paral. ad Rosin. X, 29. Lipsius epp. IIII, 2. Marcilius ad Pers. VI, 43. Salmasius ad Lampr. Alex. Seu. 58. ferebatur p. uisebatur Eremitu. 17. de cena contumeliosa s. 20. Faboni PS. corr. Rutgers Venus. lectt. 16. 21. plurimum is Dorleans ad Tac. ann. p. 681. permeritis PS. corr. p. promeritis Dorleans. fiducia PS. corr. p. 22. per equitem Romanum PS. def. Salmasius ad Tertull. de pallio p. 124. corr. p. per om. Salmasius de prim. papae 2. praeter Dorleans. liber Rutgers. pro tempore Heinsius apud Burmannum ad anth. Lat. I p. 306. peregrinus c. et add. c.

que quaestoriam compararet. quare per ludos quibus primum XIII ordinibus sedit, haec a populo in eum dicta sunt: 'aliud scriptum habet Sarmentus, aliud populus uoluerat. digna dignis: sic Sarmentus habeat crassas compedes. rustici ne nihil agatis, aliquis Sarmentum alliget.' tum ut causam usurpatae dignitatis dixit precibus et gratia summoto accusatore dimissus est, cum apud iudices nihil aliud docere temptaret, quam concessam sibi libertatem a Mecenate, ad quem rectio bonorum Fauoni pertinuerat. iam autem senex in maximis necessitatibus, ad quas libidine luxurieque deciderat, coactus auctionari, cum interrogaretur, cur scriptum quoque censorium uenderet, non infacete, bonae se memoriae esse perditam.

4. GABBA TVLISSET. parasiti Caesaris fuerunt.

5. VENTRE NIHIL NOVI. [QVAMVIS IVRATO]. hoc [est], quamuis parasitus iureiurando confirmet. 15

(15. ET QVAMVIS R. T. IN.) 7. [PVTA]. puta et hoc quod tibi paupertas dabat deficere potuisse, non potius [est] mendicare quam hoc pati?

1. per eos ludos *Salmasius de prim. papae 2.* qui ibi primus *PS. corr. Rutgers.* quibus primis *p.* quibus primitus *Rubenius electt. II, 28.* quibus primum is *Dorleans.* cum primus *Eremita.* quia libertinus *C. Barth.* 3 et 4. Sarmentius *PS. corr. p.* 4. crassos *PS. corr. p.* 5. agitis *PS. corr. p.* dum ut *PS. corr. s.* dum autem *p.* demum ut *Dorleans.* dum causam ut *Rutgers.* dicturus *C. Barth.* 6. dixit *s.* hic *PS.* agit *p.* egit *Dorleans.* dicit *Rutgers.* pro ciuibz et *PS. corr. p.* proclius ex *C. Barth.* Mecaenatis prece uiuus *Schurtzfleisch.* 8. quod *PS. corr. p.* quam id concessum sibi liberalitate Maecenatis *C. Barth.* sectio *p.* cretio *C. Barth.* 9. Fauor *PS. corr. p.* aut ut *PS. corr. p.* 11. auctionare *PS. corr. Dorleans.* interrogaret *PS. corr. Eremita.* interrogarent *C. Barth.* conscriptum *PS. corr. p.* quaestorium *Rutgers. Salmasius de prim. papae 2.* censorium om. *Salmasius ep. ad Sarrauium 82. def. Weichert poett. Latt. rell. p. 226 sq.* 12. bona suae *Dorleans.* praeditum *Rutgers.* praedicauit *Rubenius electt. II, 28.* prodidit *Salmasius de prim. papae 2.* respondit *Salmasius ep. ad Sarrauium 82.* perditam re *Burmannus ad Petron. 66.* re perditam respondit *Burmannus ad anth. Lut. I p. 306.* 13. Gappa *S.* 'Appicius [*l. A. Sulpicius*] *Galba sub Tiberio scurra nobilis fuit.*' *V.* 14. est *add. s.* 15. quasi *PS. corr. s.* 'crepido, inquit *Probus,* est ora terras quam aqua alluit, ex hoc appellata, quod ibi aqua allidens concrepitet.' *V.*

8. ET TEGETIS PARS. mattae pars ut tegumen corpori factae.

10. HONESTIVS ILLIC. in crepidine.

11. FARRIS MORDERE CANINI. panis sordidus canum est.

6 12. PRIMO FIGE LOCO. in prima pone iniuria, quia, si iusserit ut recumbas, putat se in hoc totum soluisse, quicquid umquam obsèques meruisti.

14. FRVCTVS [AMICITIAE]. obsequiorum. ita reddunt clientibus merita. INPVAT HVNC REX. quid aliud non inputet,
10 ubi et hoc quod uile est inputat?

17. TERTIA NE VACVO. apud ueteres accubitorum usus non erat, sed in lectulis discumbentes manducabant. tres autem lectuli erant, in quibus discumbebant, unde hodieque triclinia appellantur.

15 18. QUID VLTRA [VOTORVM SVMMA]. haec sunt apud te.

19. TREBIVS. nomen parasiti.

20. ET LIGVLAS. Calciari, cum festinatione et ansas caligarum praetereant nonnullas. dictae autem ligulae a ligando.

21. PEREGERET ORBEM. compleuerit numerum cathedrarum.
20

23. [SERRACA BOOTAE]. plaustra. FIGRI SERRACA BOOTAE. septemtriones. id est, media nocte. FIGRA SERRACA BOOTAE. ursae duae quae uocantur Elice et Cynosura. Bootes autem qui et Arcturus. quorum siderum Lucanus
25 quoque sic meminit [II, 236]: 'sunt nocte supora Parrasis obliquos Elice cum uerteret axes.'

2. fornicii factum c. 'Probus uero exponit: tegetis, pinnatae sportae aut tegetis de sirpo factae.' V. 4. canini] cantabri suprascr. P. 5. qua PS. quod c. 8. in clientibus S. 9. putet PS. corr. p. 10. uiles inputat PS. corr. p. 'quid aliud dabit cum quod uile est, imputet.' V. 17. calciarii PS. corr. Ferrarius anall. de re uest. 34. cum festinant et p. nam festinantes Schurtzfleisch. 18. praetereunt p. Schurtzfleisch. 22. idem PS. corr. p. 25. sub nocte sopora Lucanus.

24. QVALIS CENA T. V. 25. [CORYBANTA]. hoc est [ex] gustu uini mali. sic nam uinum malum mentem turbat, quomodo lana tincla mutatur.

27. SAVCIVS ET RVBRA DETERG. cruentata mappa ,de-
tergis. 5

28. INTER VOS QVOTIENS LIBERTORVMQVE. id est, conuiuas et seruorum multitudinem.

29. PVGNA SAGVNTINA. ciuitas Spaniae, in cuius territorio malum uinum nascitur.

31. CALCATAMQVE. id est, bellis ciuilibus natum uinum 10 bibit, hoc est uetus et bonum.

32. CARDIACO. unde numquam amico uel cordolenti modicum dabit. CYATHVM. mensura modica, potio.

34. TITVLVMQVE SENECTVS. bibit aut uinum de montibus Albanis ita uetus, ut non possit nec ex superscriptione 15 cognosci, quanti sit temporis.

35. DELEVIT M. V. ex antiquitate deletum est.

37. BRVTORVM. qui Caesarem in senatu occiderunt.

2. est gustum PS. corr. s. 'ut Probus quod si [l. sic] malo uino mentes turbantur quomodo lana tincla mutatur.' V. 9. u. 30. 'capillatum arguit, inquit Probus, mollioris uitae' V. 10. belli PS. corr. c. 14. uiuit PS. Setinum add. s. 17. u. 36. 'Heluidius post damnationem, ut inquit Probus, soceri Peti Traseae interdicta sibi Italia Apolloniam concessit, sed post interfectum Neronem restitutus a Galba non aliter quam libero ciuitatis statu egit. hic tamen [tam p.] industrius fuit, ut cum sub Nerone Achaia quaestor administraret ciuitates quaedam quas non adierat [adiuuerat cod. Schurtzfleischi] inclamarent ei ἡμεῖν πρόγον [καὶ ἡμῖν πρόγον C. Barth. καὶ ἡμῖν πρόγον ** Schurtzfleisch. καὶ ἡμῖν ἐπαύροισιν h.]. hic postea Vaspasianum ita studio libertatis offendit, ut putaret [putaretur C. Barth.] id optante [adoptante c.] auunculo Claudio [Heluidio c.] pristinum libertatis statum posse reuocari [reuocare c.]: quo nomine reus ac praeter spem absolutus est. sed Trasea a [del. p.] Nerone in senatu de nece matris agente cum quasi parricidam [parricidium p.] damnans e curia se proripisset et ex urbe discessisset accusatus crimine maiestatis defendi se noluit secandasque uenas praebuit, conuersusque ad Demetrium cynicum: nonne tibi libare uideor Ioui liberatori? atque [atqui p.] singulis amicis oscula offerens exanimatus est.' V. 18. senatum PS. corr. p. u. 38. 'in quibusdam est Beliadum, et ita legit Probus,

38. INAEQVALES BERYLLO. fiolas ex gemmis factas.

41. QVI NVMERET GEMMAS. si tibi data fuerit fiola, ponitur qui te et custodiat, ne ex ipsa aut gemmam rapias aut de unguibus aurum radas.

42. DA VENIAM. id est, uenia danda est, si custodiaris, cum acceperis fiolam, quoniam gemmae pretiosae in poculo sunt. HIASPIS. genus gemmae pretiosae.

42. PRAECLARA. 43. [AD POCVLA TRANSFERT]. id est, de anulis tollit gemmas et in fiolas mittit. AD POCVLA TRANSFERT. calices gemmatos facit.

45. PONERE ZELOTYP0. figura diasyrtica in Virgilium [Aen. III, 261]. id est, tales gemmas mittit in calicibus, quales solebat Aeneas in uaginis gladii habere, qui antepositus est Iarbae a Didone.

46. VOTORIS NOMEN HABENTEM. quidam 'sutor fuit Beneuento, qui grandem nasum habuit.

47. [NASORVM QVATTVOR]. id est, in talem calicem bibis, qui quattuor in longitudine nasos habeat.

48. QVASSATVM. iam fractum. QVASSATVM ET RVPTO. ut solent sulfure calices fractos siue caluariolas componere.

49. STOMACHVS DOMINI. id est, si ex indigestione inualidus fuerit, frigi[di]ssima illi aqua adfertur.

51. NON EADEM VOBIS PONI. id est, non solum quod aliud unum bibitis, sed etiam et aquam diuersam.

53. GETVLVS DABIT AVT NIGRI. tam niger, ut eum possis timere in obscuro.

56. FLOS ASIAE ANTE IPSVM. pulcher puer Asianus, caro praetio comparatus.

57. QVAM FVIT ET TVLLI. regum priorum patrimonium.

ut ad illud alludat Virgilianum [Aen. I, 729]: impleuitque mero pateram qua Belus et omnes a Belo soliti. V. 1. fialas s. 3. de om. c. 9. tollat PS. corr. c. 11. ut Virgilius PS. 15. Vatinus e cod. add. Schurtzfleisch. 17. tu tali calice bibes s. 20. sulfure c. in urbe PS. caldariolas Schreuelius. 'Probus exponit, quia hoc solent vitrum solidare i. mactare.' V.

59. TV GETVLVM. Maurum pincernam.

60. TOT MILIBVS EMPTVS. tanto pretio comparatus.

62. DIGNA SVPERCILIO. quia et pulcher et iuuenis est, ideo superbit.

64. VETERI PARERE CLIENTI. iam antiquo, olim noto amico domini sui.

66. MAXIMA QVAEQVE DOMVS SERVIS. aegre hoc semper serui habent, quod illis stantibus amici sui domini discumbunt.

68. VIX FRACTVM SOLIDAE IAM MVCIDA. id est, ita durum, ut dentes possit frangere.

71. SERVATVR DOMINO DEXTRAM. noli immittere manum.

75. [PANISQVE TVI] NOVISSE COLOREM. qualem mereris manducare.

79. PAENVLA LIMBO. propterea semper manicasti per pluuiam.

81. QVAE FERTVR DOMINO SQVILLA. genus piscis, aut cammari.

83. MINISTRI. infertoris.

84. SED TIBI DIMIDIO. minores cammari.

20

85. FERALIS. mortalis.

86. IPSE VENAFRANO. oleo bono ciuitatis Africae.

87. PALLIDVS. male coctus.

88. VESTRIS DABITVR ALVEOLIS. uasis, in quibus uos manducatis.

25

89. PRORA SVBVEXIT ACVTA. genus nauis.

12. mittere manu PS. corr. c. 'arptoptas, pistoris uel uasis quo panis coquitur, ut Probus inquit.' V. 15. manica stillaret Eremita. madidus iniusti Henninius. 22. uenafrona S. ciuitas Africae S. Venafrae C. Barth. Campaniae c. CANNA MICIPSA-
RYM. ciuitas Africae s. 26. 'Probus exponit, cannam nauem esse, quae gandeia [chelandia Meursius gloss. s. u. χελάνδιον. galeia Vossius de uitiis Germ. II, 8. III, 4. ganleia Iac. Gronouius ad geogr. ant. p. 127 sq.] dicatur, ut sit gandeia Micipsarum id est Aphrorum. gandeiam enim soli Afri id est Zumaci, uel ut

90. CVM BOCCARE NEMO LAVATVR. quidam illo tempore,
qui putenti oleo se unguebat in balneis.
92. CORSICA. insula in Tyrreno mari posita.
93. TAVROMENITANAE. oppidum Siciliae.
- 5 94. DVM GVLA SAEVIT. in suburbicario mari.
95. MACELLO. piscatoribus.
96. THYRRENVN CRESCERE PISCEN. ex adsidua piscatione.
97. PROVINCIA SVMITVR ILLINC. quod de peregrinis uenit.
98. QVOD CAPTATOR EM. heredipeta. AVRELIA VENDAT.
- 10 quaedam mulier, quae distrahebat pisces.
100. CONTINET AVSTER. iocatur. id est, non flante austro.
102. [LINA] CARIBDIM. piscatores.
103. ANGVILLA. similis colubrae.
104. AVT GLACIE [TIBERINVS]. nomen piscis.
- 15 105. PINGVIS TORRENTE CLOACA. de sordibus pinguis, qui
in cloacis nutritus est.
108. NEMO PETIT MODICIS. non quaerimus, quae ante
donabant pauperibus amicis.

alii Bizazeni, ut alii Barcae [Barcae Schurtzfleisch] inuenerunt.
V. 'significat oleum Tripolitanum'. add. p. 2. pudenti PS.
corr. o. 3. terreno PS. corr. p. 7. ad u. 95. 'retibus adsi-
duis' refert Rutgers uurr. lectt. VI, 18. 15. de sordibus pin-
guis. CLOACA quia s. 18. u. 109. 'SENECA. hic, ut inquit Probus,
sub Claudio quasi conscius adulteriorum Iuliae Germanici filiae in
Corsicam relegatus post triennium [octennium Faber praef. Sen.] re-
uocatus est. qui etsi magno desiderio Athenas intenderet [tenderet
Schreuelius] ab Agrippina tamen erudiendo Neroni in palatium ad-
ductus scaeuum immanemque natum et sensit cito et mitigauit
[indicaui Lipsius ad Senec. p. XXVI. indigitauit Schurtzfleisch.] in-
ter familiares solitus dicere, non fore [fidere se o.] scaeuo illi leoni
quin gustato semel hominis cruore ingenita redeat scaeuitia. huic
postremo quod habitus esset inter conscios coniurationis Pisonia-
nae Nero per tribunum ultimam necessitatem denunciauit. hic in-
territus amicorum animos, quibus iam eius casus lachrymas ex-
ciuerat, ad firmitudinem reuocauit rogitans, ubi praecepta sapien-
tiae, ubi tot per annos meditata ratio aduersum imminetia; cui
praeterea ignara fuerit Neronis scaeuitia; neque aliud superesse
post matrem fratremque interfectos quam ut educatoris praecepto-
risque necem adiceret, deinde sibi uenas praesecans crurumque

110. LARGIRI NAMQVE. Largitas et liberalitas antiquitus pro magno habebatur.

112. [CIVILITER]. sine iniuria clientum.

113. PAVPER AMICIS. id est, avarus.

115. ALTILIS ET FLAVI. pasta uel apruna. MELEAGRI. 6
ideo Meleagri propter Calidonium aprum, quem irata Diana, propterea quia contempta esset ab Oeneo in sacrificiis, (et aprum) agris suis immiserat, quem Meleagrus filius suus occidit.

117. SPVMAT AP. P. H. quia tubera tonitruis dicuntur 10
nasci, ut cocleae.

118. TVNC ERIT ET FACIENT OPTATA T. [ALLEDIVS]. qui-
dam gulosus inquit.

121. CHIRONOMVNTA VOLANTI. manus ducentem. CVL-
TELLO DONEC. id est artificio incidentem omnia. 15

123. DISCRIMINE REFERT. diuersitas ministerii.

124. QVO GALLINA SECETVR. id est, aliter secat.

127. HISCERE TAMQVAM HABEAS TRIA NOMINA. QVAMQVAM
HABEAS TRIA NOMINA. alii sic intellegunt, dicentes tamquam
fur sis. id est pro tribus litteris tria nomina posuit. sed me- 20
lius sic accipitur. hoc est tamquam nobilis sis, ut habeas

uenas abrumpens et durante tractu lentitudineque mortis hausto ueneno et postremo calidae aquae stagnum introiens exanimatus est. V. ea quae inde a uu. 'huic postremo' sequuntur non

potest dubium esse quin secundum Taciti narrationem (ann. XV, 61 sqq.) scripta sint. fieri igitur potest, ut haec Valla ipse adiecerit.

'Piso Calphurnius, ut Probus inquit, antiqua familia, scaenico habitu tragoedias actitauit, in latrunculorum iussa [latrunculorum lusu p.] tam perfectus et callidus ut ad eum latentem [ludentem c.] concurreretur. ob haec insinuatus G. Caesari repente etiam relegatus est, quia consuetudinem pristinae uxoris abductae sibi ab ipso deinde remissae repetita esse [repetiisse p.] existimabatur. mox sub Claudio restitutus et post consulatum materna haereditate ditatus magnificentissime uixit meritis [meritis Schurtzfleisch.] subleuare inopes ex utroque ordine solitus, de plebe uero certos quotquot annis [quotannis p.] ad equestrem censum dignitatemque prouehere.' V. 7. Aeneo PS. corr. p. 8. agris ipsius s. 11. cocleas PS. corr. p. 15. imitantem o.

tria (pro)nomina, ut Gaius Cornelius Scipio et si quid simile. QVANDO PROPINAT. dat calicem, in quo ipse bibit.

131. NON AVDENT HOMINES PERTVSA. id est paupere panno.

132. QVADRINGENTA. id est sestertia dederit.

6 134. EX NIHILO. id est si pecuniam habueris statim amicus unianimis fieres.

135. DA TREBIO. cuiuslibet nomen.

136. PRAESTAT HONOREM. pecunia honoratur, non homo.

138. PARVOLVS AVLA. si carior uis esse amicus, sine
10 filiis esto. Virgilium ridet.

141. SED TVA NVNC MYGALE. nomen mulieris, ex ipsa coitione. etymologia.

143. GAVDEBIT NIDO. id est, puerorum. THORACA IV-
BEBIT. armilausiam prasinam, ut simiae.

15 146. PORTENTVR AMICIS. mortiferi, uenenosi.

147. CLAVDIVS EDIT. de Claudio Nerone dicit, quia fungo, uxore sua faciente, mortuus est.

151. AVTVMNVS HABEBAT. ridet de Homero.

152. SORORIBVS AFRIS. de Hesperidis dicit. QVI TE-
20 GITVR PARMA. tiro.

154. ET GALEA METVENSQVE FLAGELLI. quale simia manducat.

156. PARCERE CREDAS. non propter avaritiam facit hoc, sed ut tibi iracundiam faciat.

25 160. STRIDERE MOLARI. dentibus pressis.

161. ET REGIS CONVIVA. tamquam amicus.

162. CAPTVM TE NIDORE. odore suae cocinae.

164. SI CONTIGIT AVRVM. [BIS FERAT] ut denuo ad domum ipsius redeat. 163. NEC MALE CONIECTAT. 164. [AV-

1. Gneius *Rutgers uarr. lectt. VI, 18.* 6. fieris *PS.* 10. de Virgilio *Schurtzfeisch.* 12. etymologia *PS. corr. Brodersen apud c.* 14. aut similem *Rubenius electt. II, 12.* 21. qualem *PS. corr. C. Barth.* 22. u. 155. 'senem magistrum capellam dicit, ut *Probus.*' V. 'capella. campidoctore.' *suprascr. P.*

RYM]. antiquitus nobilium pueri bullas aureas habebant, pauperum de loris, signum libertatis.

168. AD NOS IAM VENIET. gula cum sperantis multum manducare.

171. FVLSANDVM VERTICE RASO. etiam capite raso alas accipies.

S A T V R A VI.

8. TVRBABIT NITIDOS. matrona quaedam passerem plangens caeca facta est.

19. ASTREA RECESSIT. 20. [SORORES]. Fides et Pudicitia. 10

22. CONTEMNERE PVLCHRI. lecti iugalis.

26. TEMPESTATE PARAS. tempore nostro uxorem disponis ducere.

27. PECTERIS. componis te.

28. CERTE SANVS ERAS. furis, insanis. 15

30. TOT RESTIBVS VLLAM. id est, non te magis praecipitas aut laqueo suspendis.

34. FVNGIO DORMIT. a facto nomen.

37. ET LATERI PARCAS. id est si parum feceris non irascitur, [ut] uxor. 20

2. 'LORO. id est corrigium, ut Probus exponit, Parthicam, unde solet bula pendere signum ingenuitatis.' V. 7. INCIP. LIB. II. S. quod non sit ducenda uxor P ad u. 23 adscripsit. 12. 'a tonsore magistro pecteris. i. ut Probus ait, non (nunch.) seuerus es ut maritus qui a pueris ad magistrum tonsorem transis: aut certe, ut idem exponit, desiisti pueros sectari quia iam uxori munera nonnulla misisti et solito diligentius ornaris ut uxori placeas, cui annulum dedisti.' V. 15. furiis p. COLVBRIS. furiis. EXAGITARE. insanis. s. 17. u. 32. 'Aemilius pons. Probus autem ibi quod lupanaria essent inquit.' V. 18. 'pusio autem Probus legit et ita in uelutissimo legimus codice. ipse autem interpretatur pueri nomen esse ut si pusio legas a puero factam diminutionem certum est. nam pusio pusillus puer appellatur. — si quis acute sensum horum uerborum dispiciat uidebitur plane melius pugio pro nomine proprio sumendum.' V. 20. ut add. p.

38. LEX IVLIA TOLLERE DVLCEREM. quae iubet eos hereditatem capere, qui filios habent.

39. COGITAT HEREDEM CARITVRVS. 40. [MVLLORVMQVE]. quos heredipetae mittunt. IVBIS. cristis.

5 44. CISTA LATINI. qui totiens superueniente marito sub cesta celatus est, ut in mimo.

47. LIMEN. Capitolium.

50. VITTAS CONTINGERE DIGNAE. quae possunt sacerdotes Cereris esse.

10 51. OSCVLA NECTE CORONAM. quia et irrumantur mulieres dicit.

54. EXTORQVEBIS, VT HAEC OCVLO C. id est, si hanc conditionem dederis mulieri, ut uno sit uiro contenta et ambos oculos habeat, aut multis et unum, magis parata est unum
15 oculum habere quam unum uirum.

56. VT VIXIT IN AGRO. respondit, in ciuitate sic uiuat, ut in agro.

55. RVRE [57. AGELLO CEDO] PATERNO. concedo et in agro castam fuisse. (VIVAT FIDENIS) alii dicunt, perdo
20 agrum ego paternum, si uiuat illa recte.

61. DIGNA TVO CVNEIS. ut desideras. AN HABENT. consortes spectaculorum.

63. SALTANTE BATYLLO. saltante pantomimo.

66. RVSTICA DISCIT. 65. [MAGNV]M penem, ut habent in
25 mimo.

68. SONANT FORA SOLA THEATRO. iurisdictio quando est.

69. MEGALESIA TRISTES. ludi Megalesiaci.

4. IVBIS. cristis om. S. 6. 'Latinus mimus fuit qui moechus, ut Probus inquit, in cystam deuolutus superueniente aliquo tegebatur. qui postea propter adulterium Messulinae punitus est.' V.
8. possint p. 10. quia eterremantur PS. corr. H. Peerlkamp ad Verg. Aen. II. p. 77. quia interimantur c. interimant ore o. 13. ut aut uno s. 21. quae habeat PS. 24. hoc schol. ad 'magnum' referendum esse uidit h. 'thymelen in emendatissimis uetustissimisque codicibus lego: denique ut Probus theatrum interpretatur.' V.

70. SVBLIGAR ACNE. uestem tragoedi.

72. GESTIBVS AVTNOES. quando Autonoen saltat.

73. SOLVITVR HIS MAGNO COMEDIA. ut cum comedis concumbant. nam omnes pueri uocales fibulas in naturis habent ne coeant.

75. QVINTILIANVS AMETVR. ut scolasticus ametur.

77. AVT GLAPHYRVS FIAT PATER. id est sub te marito alieni filii.

79. ORNENTVR POSTES. ad honorem nuptiarum. sic enim solent in nuptiis praeparare.

80. VT TESTVDINEO TIBI [CONOPEO]. hoc est linum tenuissimis maculis nantum, quod Latine (conopeum) culicare dicunt. sic Horatius [epod. 9, 15]: 'signa militaria sol aspicit conopeum.'

81. NOBILIS EVRYALVM. ut nascatur tibi filius similis gladiatori. nomina lanestae et gladiatorum.

83. MOENIA LAGI. ad Alexandriam dicit, quia eam Lagus tenuit, pater Cleopatrae et Ptolomei. post magni Alexandri occupatus Ptolomeus cognominatus Lagus, adque deinceps ceteri reges Lagi sunt appellati.

87. PARIDEMQVE RELIQVIT. difficile est deserere consuetudinem. Paridem dicit illius temporis pantomimum, quem postea ob adulteratam uxorem ab eo suam Domitiam Domitianus occidit.

89. ET SEGMENTATIS. segmenta dicit uittam pendentem de uestibus, intextam auro.

7. erunt te marito alieni ei filii *C. Barth.* 11. tenuissimum *h.* tenuissime *Schurtzfleisch.* 12. netum uel nexum *p.* netum *Les-sing opp. XI p. 118.* uariatum *Salmasius.* uarieгатum *Schurtzfleisch.* iunctum *Vlilius ad Grat. cyn. p. 97.* distinctum *h.* nam graecum est *Marcilius ad Horat. epod. 9, 15.* quia *PS.* quidam *Schurtzfleisch.* 17. quia et *PS.* quam *p.* Lagus-Ptolomei *del. Rau uarr. lectt. I p. 42.* 18. post mortem magni *p.* post magnum Alexandrum *Rau.* 19. occupauit *p.* occasum capit *C. Barth.* eam cognomine *C. Barth.* a quo *p.* itaque *C. Barth.* 26. intexta *PS. corr. h.*

91. CVIVS APVD MOLLES. cuius famae uilis est iactura.
[CATHEDRAS]. id est matronas. pro mariti
delicatis.

94. MUTANDVM TOTIENS ESSET. diu nauigatura erat.
id est de Tyrreno mari ad Adriacum et de Adriaco ad
Egeum transitura erat.

95. SI RATIO EST. id est, si causa sit nauigationis digna,
propter quam se periculis etiam committere debeant, trepi-
dantes [se] excusant.

96. PECTORE NEC TREMVLS. nec se continere possunt.
exclamatio in rebus turpissimis.

97. FORTEM ANIMVM. sexum muliebrem abiciunt et animos
uiriles sumunt.

98. CONSCENDERE NAVEM. id est, cum marito nauigatio
aegre toleratur. [DVRVM]. id est, difficile est.

100. QVAE MOECHVM SEQVITVR. id est, quae cum moechno
nauigat stomachum ualidum ac sortem habet, quae cum
marito, infirmum et miserum, ut mulier.

101. CONVOMIT HAEC INTER NAVTAS. id est, non solum
quod non moleste feret nauigationem, sed etiam in quo usus
exegerit nautas in tempestate iuuat.

102. PER PVPPEM ET D. G. R. ad funes manum mittere.

104. QVOD LV DIA DICL. ludis seruienti, gladiatoris uxor.

105. SVSTINUIT NAM SERGIOLVS. Sergiolum nomine ex
gladiatore amauit, qui et Ludor dictus est, qui sit diu de-
moratus in ludo. qui, ut requiem gladiaturae haberet, Bello-
narium se fecerat.

1. fama *S.* 2. matronas id est *PS. corr. s.* pro matronis *s.*
9. se *add. s.* 10. sustinere *s.* 11. excellunt animo *s.* tur-
bidissimis *c. mihi scholion ad 64. referendum uidetur.* 15. to-
leratur et difficile *PS. corr. s.* 20. fert *s.* si quando usus *s.*
21. exegerit *PS. corr. s.* 23. ludis *h.* 24. hominem *h.* ex-
gladiatorem *Schurtzfleisch.* 26. quia *p.*

106. [SECTO]. quo[niam] mos est in talibus sacris la-
certos suos secare. COEPERAT ET SECTO. uulnerato.

108. ATTRITVS GALEA. apparet eum secutorem fuisse.

109. GIBBVS ET ACRE MALVM. SED. crudelitas tantam de-
formitatem decorabat, adque illi pulchrum exhibebat. 5

110. HYACHINTHOS. formosos.

113. ACCEPTA RVDE. id est, non quia deformem Eppia
amauit, sed quia seueritatem magis amant mulieres, profes-
sionem ipsius amauit. quam si non exercuisset Sergiolus,
rude accepta, ita contemneretur ab ea tamquam Veien- 10
to. rudem, ut solent in amfiteatro accipere gladiatores.

114. EPPIA CVRAS. quasi, miraris hoc factum?

115. RESPICE RIVALES. ridens, quia imperatores inter
deos referuntur.

116. QVAE TVLERIT. quae sit passus. 15

117. AVSA PALATINO. Messalina tantae libidinis fuit, ut
se immutaret habitu et cum una ancilla descenderet de Pa-
latio adque publice in circo prostaret per noctem, quoniam
antea meretrices propter sacrorum celebrationem ab hora
nona totam noctem prostabant. inde etiam nonariae dictae 20
sunt. haec uero Messalina ex Claudio Britannicum sustulit,
qui per eam a Nerone, ut superius dixi, ueneno interfectus
est. haec est de qua dicit [II, 33] 'et patruo similes ef-
funderet offas.'

117. TEGETEM PRAEFERRE CVBILI. tegeste, uel matta, su- 25
pellex cubilis obsceni. aut forte hoc tegeste, quo tegitur
domus mendicorum, uel tegumenta fornicis.

118. AVGVSTA CVCVLLOS. capitis indumenta, quibus se
cooperiebat.

1. quo PS. quod s. 7. deformen PS. corr. c. 9. quia PS.
corr. c. 11. rudem — gladiatores ad 106 ponunt PS. 22. dixit
PS. cf. schol. I, 71. postea ut Suetonius s. 25. teges p.
ut PS. 27. ut PS. lex. gr. lat. p. 501 H. St.: 'καλυπτηρια te-
gestas.' p. 664. 'ψίλαθος teges, territoria (l. stratoria), macta.'

120. GALENO. crine supposito.   rotundo muliebri capitis tegumento, in modum galeae facto, quo utebantur meretrices; ideo flauo; nigro nam crine matronae utebantur.

121. CENTONE LVPANAR. ueteri uelo ex pannis facto.

5 123. PROSTITIT AVRATIS T. M. L. quoniam in cellis nomina meretricum fuerant superscripta.   hoc est, pro quadam Lycisca meretrice ipsa cellam ingressa est.

124. BRITTANNICE VENTREM. ipse Britannicus, quem post Messalinae matris necem conscia matre Agrippina Nero in
10 conuiuio suo necauit.

125. EXCEPIT. in meritorio.

127. MOX LENONE SVAS I. D. P. id est, de meritoriis recedentibus puellis ipsa tristis efficiebatur, quod post totam noctem adhuc non saciata et ultima recedebat.

15 129. E TENTIGINE VOLVAE. desiderante coitum.

130. ET LASSATA VIRIS. lassata quidem ex coitione uirorum, tamen adhuc desiderans.

132. FOEDA LVPANARIS. obscenum odorem lupanaris per tulit ad lectum maritalem.

20 133. HIPPOMANES. hippomanes quod de partu equarum rapitur a fronte pulli, statim ut nascitur. quod mater ab eodem lambit. quod datum in poculum ad amatorias res facit.

134. GRAVIORA COACTAE. grauiora faciunt in aliis rebus,
25 quam quod libido persuadet.

135. IMPERIO SEXVS MINIMVMQVE. minus peccant forte, quam quod libido desiderat.

2. tegumentum *PS. corr. p.*   facti *PS. corr. p.*   3. id est *PS. om. p.*   4. ut *P. uti S. ueteri Ramirez de Prado ad Mart. p. 64. Erhardus ad Petron.*   7.   5. sellis *PS. corr. p.*   8. dixit Britannicus *s.*   pro *PS. corr. c.*   9. nece *PS. corr. c.*   inscia aut nescia *c.*   ueneno necauit *s.*   13. per *PS.*   15. desiderantem coitu *PS.*   desiderans coitum *o.*   18. obscenum *PS. corr. p.*   19. maritale *PS. corr. p.*   27. quod desiderant *Schurtzfleisch.*

136. CENSENNIA TESTE MARITO. id est ἀνθυποφορά. tamquam ab alio interrogatus: 'quare ergo Censennia testimonium perhibente marito bona est?' respondit: 'magnum dotem secum adtulit, inde pudica audit.' auaritia enim uiri uitia uxoris extinguit. 5

137. BIS QVINGENA [139. INDE.] de auaritia scilicet. non, inquit, amat uxorem, nec pro affectu, sed propter dotem habere talem contentus est.

140. LIBERTAS EMITVR [CORAM]. id est marito, ut peccante uxore contentus sit tacere, propter auaritiam. ut Horatius [c. III, 6, 29]: 'et non sensurum scio surgat maritus.'

141. RESCRIBAT VIDVA EST. id est tamquam uidua peccat sine crimine diues mulier, quae auaro nupserit marito.

143. SI VERVM EXCVTIAS FACIES. ἀνθυποφορά. ob quam rem Sertorius uxorem indotatam amat? respondit: 'non pro moribus amatur, sed pro pulchritudine.'

144. TRES RVGAE SVBEANT. id est, si rugas contraxerit in facie ut anus.

145. OCVLQVE MINORES. prae senectute.

146. LIBERTVS ET EXL. statim mittitur foris. 20

147. EMVN CERIS EXL. mucosa es.

148. VENIT ALTERA NASO. id est, alia iuuenior puella.

149. POSCITQVE MARITVM. omnia sibi donari petit.

150. PASTORES ET OVEM C. id est, greges in Calabria aut vineas in Falerno. 25

151. ERGASTVLA TOTA. ergastula proprie dicuntur loca, in quibus ad poenam uincti homines opus faciunt. hic ergo ergastula dixit rusticorum seruientium multitudinem.

153. MERCATOR IASVM. negotiatorem Grecum, qui iam nauigare non posset. 30

154. CASA CANDIDA NAVTIS. [per] casam candidam illud

1. ἀνθυποφορά PS. corr. p. 9. mariti PS. corr. c. 11. 'coram non sine conscio surgat marito' Horatius. 13. a marito S.

14. ἀνθυποφορά PS. corr. p. 19. id est fiat anus add. p.

29. dicit post Grecum add. s.

significat, quod Romae in porticu Traianarum termarum tempore Saturnaliorum sigillaria sunt. tunc mercatores casas de linteis faciunt, quibus picturae obstant. ideo autem dicit 'mercator lasunt,' quoniam antea in porticu Agrippinarum sigillaria proponebantur. in qua porticu historia Argonautarum depicta est, et casae cum fierent picturae obstabant.

155. GRANDIA TOLLVNTVR CHRYSTALLINA. sic et Cinna dicit: 'atque imitata niues ludens legitur chrySTALLUS.'

156. MYRRHINA D. ADAMANS. de murra pocula tincta (facta).

158. BARBARVS. barbarum Ptolomeum significat et Ber-nicen sororem eius. DEDIT HVNC AGRIPPA SORORI. Iuliam neptem Augusti significat, quae nupta Emilio Paulo, cum is maiestatis crimine perisset, ab auo religata est. post reuocata, cum semet uitis addixisset, perpetui exilii damnata est supplicio. huius Agrippa frater propter morum feritatem in Sicilia ab Augusto religatus est, post cuius mortem iussu Tiberii interfectus est. Beronice soror Ptolomei, uerum neptis Augusti Iulia [Agrippae], cum qua commisit incestum et propterea ab Augusto religatus est.

159. SABBATA RECES. in Iudaea regione, ubi est sinagoga.

160. ET VETVS I. D. S. id est, maioribus porcis parcut; nam minores manducant.

1. quo c. 3. picturam PS. corr. p. 'forte porticum Agrippurum dicit in qua Argonautae picti spectati sunt, quod in eadem porticu, ut refert Probus, quodam anni tempore nudinae fiebant.' V. 4. Agrippae Eremita. c. 9. lucens Rutgers uarr. lectt. V, 10. undis Heinsius apud Burmannum ad anth. Lat. I p. 415. cf. Weichert poet. Lat. rell. p. 189 sq. niuis lucus Vnger de Valgii poem. p. 345. 14. his PS. corr. p. 15. a barbaro PS. corr. p. 16. perpetuo exilio PS. corr. Henninius. 18. Siciliam Henninius. insulam s. 19. iterum. C. Barth, quo alteram observationem indicari putat. 21. pro ea PS. propterea poeta C. Barth Ouidium intellegens.

161. NVLLANE. hoc ex persona dicentis cuiuslibet. id est, nulla feminarum placet?

163. PORTICIBVS. nobili familia. id est, cuius aui triumphantes in imaginibus picti sunt et positi in porticibus.

164. CRINIBVS EFFVSIS. sit castior Sabinis, quae foedera^s inter Tatium et Romulum fecerunt. id est, quae inter Romanos olim suosque parentes contractum bellum propter ipsarum raptum interuentu suo dirimerunt, ostendendo illis filios suos, his nepotes.

165. RARA AVIS IN TERRIS. id est, quemadmodum difficile inuenitur niger cygnus, sic et talis uxor inueniri non potest.

167. MALO VENVSINAM. magis pauperem uolo uxorem, quam nobilem et superbam, quae pro dote facta parentum et triumphos inputet. 15

170. SIPHACEM. maritus superbae et nobilis [ait].

172. PARCE PRECOR. [173. FACIUNT]. committunt. ut Lucanus [II, 108]: 'crimine quo parui caedem potuere mereri?

174. ANPHION CLAMAT. Amphion Niobes fuit maritus. horum filios Apollo et Diana, quia se his praeferrent, intere-²⁰ merunt sagittis.

175. EXTVLIT ERGO G. bene dixit greges, quia plures fuerunt et diuersi sexus, id est, septem masculi et septem feminae.

177. ATQVE EADEM SC. lusit. secunda, tamquam scrofa²⁵ alba Troianorum, quae uisa est Aeneae cum triginta fetibus.

179. IMPVTET. praeferat.

180. NVLLA BONI. id est, huius boni rara est uoluptas aut nulla, quotiens uitiatō animo semper se praeferat tibi. 30

6. quod PS. quae s. 9. filios hostis PS. filios his s. 16. nobili PS. corr. c. 17. conuicturum PS. corr. Rutgers uarr. lectt. I, 16. commiserunt s. 19. iouis PS. Niobes o. 20. proferrent PS. corr. o. 25. lusit de Virgilio id est secunda s.

181. *PLVS ALOES.* plus amaritudinis ex superbia quam dulcedinis ex castitate.

182. *VSQVE AD EO EST.* quis enim ita subiectus est, ut eam, quam per momenta laudat, odio non habeat?

5 184. *QVAEDAM PARVA.* aliquanta uitia mulierum minima sunt quidem, sed molesta maritis.

186. *FORMOSAM NISI.* aliter se non putat uideri posse formosam, nisi Graece loquatur tamquam Atheniensis, cum sit Tusca.

10 187. *DE SVLMONENSI.* ciuitas Tusciae.

188. *CVM SIT TVRPE MAGIS.* cum turpe sit illis, quod Latine necdum habuerint.

190. *HOC CVNCTA EF.* Graeco. [SECRETA]. amare se dicunt.

15 191. *CONCVMBVNT GRAECE.* quid amplius? etiam in lectulis Graece loquuntur.

192. *TVNC ETIAM.* licet turpe sit, tamen puellis hoc concedendum est; tu autem, quae octoginta uel eo amplius annis pulsaris, adhuc Graece uis loqui, tamquam puella?

20 *PVLSAT ADHVC GRAECE.* signum est inpudicae mulieris, quae cum sit senex alienam linguam uult imitari.

195. *ZQH KAI FYXH.* quibus sermonibus Graece mulieres in concubitu solent blandiri.

196. *VTERIS IN TVRBA.* etiam in publico haec uerba lo-
25 queris, quae intra domum tuam. NON EXCITET INGVEN.
ita potest excitari ad libidinem uir audiens talia uerba tamquam si manu palpetur.

198. *SVBSIDANT PINNAE.* pinnae aut metafora, quia uetulae hiaccessant.

4. quae semper momenta *PS.* quam saepe per momenta *o.* 5. minime *PS. corr. c.* 8. Athenienses *PS. corr. s.* 28. autem *Rutgers uarr. lectt. I, 16.* 29. flaccescant *Rutgers.* amari cessant *C. Barth.* marcescant *Schurtz/leisch.* hiare cessant *f.*

199. QVAMQVAM ET CARPHOPORO. nomen scenici effeminati siue strionis. [ANNOS]. longam aetatem.

200. TABELLIS. dotalibus.

201. NON ES AMATVRVS. si non potest inter uos esse concordia, ex superfluo uis dulcia gratis perdere. 5

203. LABENTE OFFICIO. discedentibus pransoribus, qui officii causa conueniunt. solebant enim antea per nuptias recedentibus dulcia erogari pro apoforetis. CRVDIS. saturis, indigestis.

204. CVM LANCE BEATA. ampla aut plena. 10

205. GERMANICVS AVRO. solidi ita signati, qui pro uirginitate deposita nouae nuptae donantur.

206. SI TIBI SIMPLICITAS. si enim paratus es ad uxorem ducendam, para te, ut subeas seruitium deposita libertate.

208. FERRE IVGVM N. I. numquam uxor parcat marito. 15

209. ARDEAT IPSA LICET. quantumuis amet mulier, tamen poenis eius delectatur admodum, quem amat.

210. ET SPOLIIS IGITVR. quia spoliatur eum poscendo.

211. OPTANDVSQVE MARITVS. non potest bonae uitae esse mulier, quae marito suo gratias aget. nec dubium est enim 20 illam pro sua uoluntate agere quicquid uelit. (212. NIL VMQVAM INVITA.) hic nam maxime ab uxore contemnitur.

213. HAC OPSTANTE. id est, omnia cum uoluntate uxoris facturus es.

214. EXCLVDATVR AMICVS. quem illa uoluerit. 25

215. IAM SENIOR. ab ineunte aetate qui iam amicitiiis tuis inhaeserat.

215. TVA IANVA VIDIT. intra domum tuam barbam adtulit.

216. TESTANDI CVM SIT. cum omnibus liceat testamentum 30 facere, tibi non licebit.

2. longam aetatem *post* PINNAE ponunt PS. monuit c. 5. ex superfluo sit s. 7. *post* c. 8. erogare PS. *corr.* Schreuelius. pro upoferetris PS. *corr.* p. 26. qui iam] quia PS.

218. DICTABITVR HERES. illius adulteros facies heredes, illa summittente quos uoluerit.

219. PONE CRUCEM SERVO. cum uoluerit seruum occidere, causam non quaerit.

5 220. QVIS TESTIS ADEST. id est, si interrogaueris eam: 'ob quam causam seruum occidis, aut quo deferente?' hoc tibi respondet: 'de nece ingenui nulla est dubitatio; an de serui morte causa quaerenda est?'

222. NVLLA VMQVAM. illa dicit tibi.

10 223. HOC VOLO SIC IVBEO. nihil peccauerit: sic mihi placet. pro culpa mortis uoluntas mea habenda est.

224. HAEC REGNA RELINQVIT. repudiat uirum.

225. PER MVLTAEQVE DOMOS ET FLAMMEA. flammea genus amicti, quo se cooperiunt mulieres die nupciarum. est enim sanguineum propter pudorem custodiendum. 15 CONTERIT INDE. exterit saepe nubendo.

226. REPETIT VESTIGIA LECTI. a secundo marito iterum priorem repetit.

227. FORES. introitus.

20 228. IN LIMINE RAMOS. quibus per nuptias domus ornantur.

230. DIGNA SEPVLCHRI. ut hoc sepulchro eius inscribatur, quod in quinquennio octo maritos habuit, et omnes reliquit.

25 231. DESPERANDA TIBI S. C. S. uiuente socru tua numquam cum uxore pacem es habiturus.

232. ILLA DOCET SPOLIIS. socrus monet ut te expoliet.

233. A CORRUPTORE TABELLIS. haec filiam suam lenat et docet eam moechis suis caute rescribere.

30 235. TVNC CORPORE SANO. simulat aegritudinem socrus, ut habeat facultatem ad se filia ueniendi causa adulterii.

236. ADVOCAT ARCHIGENEN. medicum magnum illius tem-

9. ille *PS. corr. c.*

10. peccauit *PS. corr. s.*

13. PERMVLTAEQVE *P.*

15. ruborem *PS. corr. o.*

poris. ONEROSATQVE PALLIA IACTAT. a calore se discooperit.

237. SECRETVS ADVLTER. pro medico intrat adulter.

238. INPATIENSQVE MORA. hoc est, metuit et manu sua penem fricat sibi.

240. ATQVE ALIOS MORES. malos mores et turpes, quos ipsa habet.

241. PRODVCRE TVRPEM. meretricem.

242. IN QVA NON FEMINA LITEM. uxor cum marito litigat.

243. MOVERIT ACCVSAT. ipsa ultro accusat, si non accusatur, hoc agens scilicet, dum a foro non discedat. MA-¹⁰
NILIA. nomen mulieris.

244. FORMANTQVE LIBELLOS. ipsae sibi dictant libellos et componunt, non aduocati.

245. CELSO DICTARE PARATAE. oratori illius temporis, qui septem libros institutionum scriptos reliquit.¹⁵

247. VVLNERA PALI. de palo pugnantium habitu gladiatorum.

248. QVEM CAVAT ADSIDVIS. ferit ictibus. [SVDIBVS]
hoc est ferulis in meditatione pugnandi. SCVTOQVE LA-²⁰
CESSIT. obtundendo illum.

249. ATQVE OMNES IMPLET N. hoc est, uniuersa efficit dictata, uel tantum curat in exercitio quantum gladiator.

250. FLORALI. meretrices nam Floralibus ludis armis certabant gladiatoris atque pugnabant. TVBA NISI SI QVID
IN ILLO. tuba, qua committuntur ludi Florales, in quibus²⁵
meretrices nudatis corporibus per uarias artes ludendi discurrunt. nam a Flora meretrice instituti sunt in honorem
Florae deae, quae floribus praeest. ludi sunt impudici.

251. PECTORE PLVS AGITET. nam uere uult esse gladiator, quae meretrix.³⁰

3. *'hic uersiculus in quibusdam codicibus non est, inquit Probus.'*

V. 10. discedat S. discedit P. 14. prioris C. Barth. 18—20. fert ictibus ferulis hoc est obtundendo illum. scutoque lacessit. in meditatione pugnandi ferulis PS. 22. ut PS. currat PS. corr. Lipsius ad Senec. de ben. VII, 1. 26. ludendo Henninius.

252. GALEATA PVDOREM. id est, si nudo uultu pudorem non capit, cooperta quando erubescat?

253. QVAE FVGIT A SEXV. quae deserit sexum muliebrem.

254. QVANTVLA NOSTRA VOLVPTAS. id est una unctia est
s libidinis in masculis, et undecim in feminis.

255. AVCTIO FIAT. fit nam et priuatim auctio. (258. PROELIA TV FELIX). [AVCTIO.] illius scilicet quae studiosa pugnandi est. si in auctione uxoris uenient arma gladiatoria
ποταπή ἀσχημοσύνη.

10 256. BALTEVS ET MANICAE. reciarii scilicet si personam aut officium suscepit.

257. DIVERSA MOVEBIT. retia, manicae et [cetera] gladiatorum strumenta.

258. OCREAS. quas reciarii aut secutores habent.

15 259. CYCLADE. genus uestimenti.

260. BOMBYCINVS VRIT. sericus. id est, etiam sericis uestibus grauatur.

261. ASPICE QVO FREMITV. cum quo sonitu ea, quae illi ostenduntur, implet. MONSTRATOS. a campidoctore.

20 263. POPLITIBVS SEDEAT. super poplites suos sedit. quod dicitur sedere et surgere. FASCEA LIBRO. uolumen in specie libri, id est longa fascea.

264. ET RIDE POSITIS SCAPHIVM. et cum posuerit arma post meditationem et ut ceperit uas, ut bibat, ridet.

25 265. CECIVE METELL. nomina nobilium.

266. HOS HABITVS. quando hoc habitu uisa est uxor gladiatoris?

267. Asylus, nomen gladiatoris.

268. SEMPER HABET LITES. in eodem lectulo, in quo
30 cum uxore dormitur, assiduae sunt lites.

270. TVNC ORBA TIGRIDE PEIOR. peior et ferocior est tigride ea, quae filios cum perdiderit, plus insanit.

271. OCCULTI CONSCIA FACTI. quando sibi est criminis conscia, tunc blanditur aut fingit fletus, dicens se a marito⁶ odiri et aliam eum amare; tunc et filios persequitur.

274. IN STATIONE SVA. metafora a militibus. IN STATIONE. quoniam milites semper ad ambulandum parati sunt, 5 quacumque illis hora iubeatur.

275. QVO IVBEAT MANARE. id est, ita habent paratas lacrimas mulieres, ut quemadmodum iubeant sic currant, rare ac multum.

276. TV TIBI TVNC VRVCA. Vruca mimologi stupidi no-¹⁰ men. finxit, quia ferme, quasi frequenter fallit, cum magis et personam mariti. uel, ut alii dicunt, genus est animalis foedi spinosi, ut ericius. uruca autem est proprie illud quod in faba nascitur, uel gurgulio.

278. SI TIBI ZELOTIPE. exclamatio. quasi pudice, ita ze-¹⁵ lotipe.

279. SED IACET IN SERVI. liberti, qui ad hanc uenerit libertatem.

280. QVINTILIANE COLOREM. Quintilianus orator egregius illo tempore. ergo quasi ad ipsum loquitur: 'dic orator co-²⁰ lorem ad defensionem huius causae.'

281. HEREMVS DIC I. tamquam orator responderit. CON- VENERAT INQVIT. mulier suum crimen defendit.

282. VT FACERES TV. ita inter nos placati, ut quisque pro uoluntate sua, quod uelit, faciat. ²⁵

284. CONFVNDAS HOMO SVM. nata sum ut peccem.

285. DEPRENSIS IRAM A. ANI. id est, quantum ingentis est crimen, quod admittitur, tanto deprehensae maiorem induunt ad defendendum audaciam.

11. quia feminas frequenter *Eremita*. quem femina sua sic frequenter fallit *C. Barth.* qui a femina sua sic frequenter fallitur *Schurtzfleisch.* cum agit *p.* cum imaginet *Eremita*. cum magistrat *C. Barth.* cum asciscit *Schurtzfleisch.* 14. ut *PS.* 22. desponderit *s.* iugens *PS.* 28. deprehenso *PS. corr. p.* induuntur *PS. corr. p.*

287. **HVMILIS FORTVNA.** paupertas antiqua castas coge-
bat esse mulieres. nunc diuitiae et luxuriae inpudicas faciunt.

289. **TECTA LABOR.** labor nam custos est castitatis.

291. **HANNIBAL.** adsidua bella Hannibalis. **COLLINO.**
5 monte, uel porta.

293. **VLCISCITVR ORBEM.** orbem, quem nos subegimus,
lasciuitas, quae nos inuasit, defendit.

295. **PAVPERTAS ROMANA.** omnia crimina habundauerunt
auaritia crescente et paupertate abiecta.

10 296. **ET SYBARIS COLLES.** et Sibarim, ciuitatem in Ita-
lia, Filoctetae comites condiderunt. quae urbs postea in tan-
tum prolapsa est in omni obprobrio continua felicitate, ut
nomen ad significationem inpudicitiae significare uideatur.
similiter Rhodos et Miletos luxuria diffluunt, in Grecia ci-
15 uitates.

297. **[TARENTVM]**** in Italia uituperentur. **PETVLANS**
autem dicit, quia aduersum Romanos bellum saepe moue-
runt et se Pyrro sociarunt. **CORONATVM.** in conuiuuiis, siue
fluxum.

20 298. **OBSCENA PECVNIA MORES.** quia ore obsceno sunt.
Horatius [epod. 8, 19] de huiusmodi feminis: 'quia ut super
uoces ab inguine ore adlaborandum est tibi.'

299. **SECVLA LVXV.** turpis luxuria saecula dissipat.

300. **DIVIITIAE MOLLES.** diuitiae debilitauerunt. (301. **DIS-**
25 **CRIMINA N.) [EBRIA CVRAT].** id est, ebrietas nihil honestum
considerat.

301. **INGVINIS ET CAPITIS.** distantiam capitis et uirilium
nescit ebrietas.

5. ut *PS. corr. s.* 10. in Italiae *PS. corr. p.* 11. postea mu-
tata *Eremita.* 12. perlapsa *PS. corr. p.* omne probrum *p.*
13. sufficere *Schurtzfleisch.* singulare *s.* 14. defluunt *PS.*
16. uidentur excidisse quaedam quae ad Tarentum spectarent.
19. *MADIDVM.* fluxum *p.* 21. 'quod ut superbo prouoces' *Ho-*
ratius. 27. distantia *PS. corr. o.* 28. ne sit *PS. corr. o.*

303. CVM PERFVSA MERO. cum extra mensuram ad ebrietatem bibitur.

304. CVM BIBITVR CONCHA. non calicibus.

305. MENSA LVCERNIS. sic enim ebriis hominibus omnia videntur. 5

306. INVNGVET D. Q. S. reuocato naribus spiritu insultet ebria, ac per hoc ronchos ducat.

308. MAVRA PVDICITIAE. quomodo facit Maura adulterium. MAVRA. nomen mulieris deridentis Pudicitiam.

309. NOCTIBVS H. P. L. M. apud Pudicitiam concumbunt ¹⁰ et urinam faciunt.

310. EFFIGIEMQVE D. L. S. iactationibus luteis.

311. AC LVNA TESTE MOVENTVR. nocte, per lunam.

312. INDE DOMOS ABEVNT. inde ad suas domos reuertuntur. tu enim cum mane processeris, lutum calcas uxoris ¹⁵ tuae.

313. MAGNOS VISVRVS AMICOS. eos qui ad templum veniunt.

314. NOTA BONAE SECRETA. templum, ubi intrauit Clodius pro psaltria, et cum uxore pontificis concubuit. (RO-
TANT VLVLANTQVE PRIAPI.) [TIBIA LVMBOS] ibi nam saltat
matrona cum tibia. ²⁰

316. PRIAPI. id est, non Liberi patris Bacchae, sed Priapi.

320. AVT FETA CORONA. sacerdotis nomen. aut certe ²⁵ 'Saufeia.'

321. PRAEMIA COXAE. ad certamen facit crisare.

322. IPSA MEDVLLINAE. nomen est. FLVCTVM CRISAN-

10. Pudicitiae aram *C. Barth.* 12. lotii *Schreuelius.* 15. lotium *Schreuelius.* 20. saltria *PS. corr. p.* 25. aut cer Saufeiae ad u. 322 ponunt *PS.* 27. 'legitur a Probo 'pernae' ut praemio perna data sit.' *V.* 28. 'duae, inquit Probus, Medulinae eodem fuerunt tempore, ex quibus unam Valerio Claudio nuptam fuisse ait, alteram Neroni. priorem notam omnibus probris, quam hic significat, posteriorem famae honestioris.' *V.*

TIS ADORAT. id est, habet potiore in obscenis motibus.
[FLVCTVM.] motum siue sinum.

323. PALMA INTER DOMINAS. uirtutis obscenae palma aequat in nobilitate dominas siue ancillas. natales doctrinae
cedent.

324. NIL IBI PER LVDVM. nil ibi per iocos faciunt, sed uere.

326. LAOMEDONTIADES ET NESTORIS. tanta lasciuitas efficitur et dissolutio, ut etiam senes moueri possint.

10 327. TVNC PRVRIGO MORAE. libidine inpatiens.

328. CLAMOR AB ANTRO. clamauerunt simul omnes.

329. SI IAM DORMIT ADVLTER. exspectatus si adulter dormitat, quemadmodum cumque ad stuprum uocatur.

330. ILLA IVBET SVMPTO IV. accepto cucullo uenire.

15 331. SI NIHIL EST SERVIS INCVRRTVR. si non inuenitur adulter, cum seruis concumbunt.

332. CONDVCTVS AQVARIVS HIC SI. id est, si non fuerit seruus, aquarius uocatur.

334. SVMMITTAT ASELLO. si homines defuerint, animarum
libus se supponunt.

335. ET PVBLICA SALTEM. quia habebant et priuati sua sacra antea.

337. PSALTRIA PENEM. de psaltria, id est de Clodio dicit. dicit autem Iuuenalis de Clodio, qui templum bonae
25 deae ingressus habitu psaltriae adulterium admisit.

338. MAIOREM QVAM SVNT DVO CAESARES A. C. Caesar bello ciuili, cognita Catonis morte, cuius uirtutem dialogo

2. FLVCTVM add. s. 'crissari mulierum, couere uirorum est. hinc ceuentes, ut ait Probus, molles et obsceni appellantur.' V. cf. II, 21. 3. palmae PS. corr. s. 4. doctrina cedentes PS. ancillis natalium claritatem concedit s. 6. fiunt PS. corr. s. 12. exspectans PS. corr. s. 13. dormit, alium quemcumque uocant s. 14. accepta cuculla PS. 20. opponunt PS. 22. sacra bonae deae Schurtzfleisch. 24. dicit — admisit ad u. 338 post 'inscripsit' ponunt PS.

illo, cui inscripsit Cato, Cicero etiam laudauit, libros duos famosissimos in uitam Catonis edidit, quos Anticatones inscripsit.

339. ILLVD TESTICVLIS SIBI C. SC. I. D. F. M. ad templum, ubi non est fas intrare nec murem masculum. 5

341. INTVLERIT VBI VELARI P. id est, nec picturam masculini sexus ibi licet esse.

342. ET QVIS TVNC HOMINVM C. illo tempore nemo contemnebat deos.

343. [SIMPVVIVM]. uas sacrificio aptum. SIMPVLVM ¹⁰
RIDERE NVMAE NIGRVMQVE. simpuium uas sacrificiis aptum, in quo pontifices libare solebant. simpuium autem, quia omnes sacerdotes simul bibebant. inde simpuiatrix illa dicitur, quae porrigit poculum ipsud.

345. CLODIVS ARAS. pro Clodius. dicebant nam per communionem, ut Clodius et Claudius, ut cotes et cautes, ut auriga atque origa. 15

347. PONE SERAM. ianuae serram, id est, include uxorem.

348. CVSTODES C. hoc est, ut sibi conscios custodes faciant, ne ab ipsis deferantur. hoc agunt, ut et ipsos turpitudine libidinis suae adstringant et conscios faciant. 20

ET AB ILLIS INCIPIT Vxor. 'qui nunc lasciuiae furta puellae hac mercede silent: crimen commune tacetur.'

349. MINIMISQVE LIBIDO. una libido est et diuitibus mulieribus et pauperibus. 25

1. qui inscripsit PS. qui inscribitur p. 7. ipse PS. esse c. conspici s. 8. contendeat diis PS. corr. c. cf. Beier ad Cic. frr. orr. p. 74. 10. SIMPVVIVM add. o. 12. lauare PS. corr. Rubenius electt. II, 8. 13. 'ipsa autem quae uas porrigit, ut inquit Probus, Sympiniatrix dicebatur.' V. inde et simpuiatrix ancilla s. 15. 'Probus autem legit: sed non ad quas nunc lodius aras, ut habitu ludionis ad aras accedi dicat, ut sit lodius pro ludius.' V. schol. legisse Claudius monuit Rutgers uarr. lectt. II, 17. licet PS. corr. s. 16. et Clodius s. 17. atque] qui PS. et p.

350. CONTERIT ATRVM. quae pedibus suis ambulat.

351. VEHITVR. id est in lectica, ut Cicero: 'nam, ut mos est, lectica ad forum ferebant.' CERVICIE SYRORVM. ser-
uorum. uerbo usus est comico. nam antiquitus seruis no-
mina ex gentibus suis ponebantur, ut apud Terentium fre-
quenter legimus.

352. VT SPECTET LVDOS C. D. G. [OGVLNIA] nomen mu-
lieris, quae conducebat sibi ornatum et sic ibat ad specta-
culum.

10 353. CONDV CIT COMITES. ancillas, quae ipsam sequuntur.

354. NVTRICEM ET FLAVAM. puellam minorem, per quam
adulteris suis mandet.

356. ET VASA NOVISSIMA DONAT. conferunt res parentum
illis quos amant.

15 357. MVLTIS RES ANGVSTA. pauperes sunt. SED NVLLA
PVDOREM. etsi pauperes sunt, non erubescunt, sed amant.

358. NEC SE METITVR AD ILLVM. non se agnoscit et
continet.

360. PROSPICIVNT ALIQVANDO V. F. F. nam uiri conside-
rant se et suam paupertatem dispositione utili gubernant.

(361. FORMICA TANDEM) [FRIGVS] et uitam et uestem.

362. FEMINA CENSVM. nam mulieres patrimonium mi-
nuere non considerant, sed ita secum habent, tamquam si
renascatur pecunia in eodem loco unde tollunt, aut cumu-
lum plenum semper inueniant.

366. SVNT QVAS EVNVCHI. inutiles ad concubitum. [Ver-
gilius georg. III, 98]: 'et si quando ad proelia uentum est,
ut quondam stipulis magnus nam uiribus ignis incassum fu-

2. 'διῆγορ significat, inquit Probus. apud Bithynos autem usus
lecticae inuentus est.' V. Cic. Verr. V, 11, 27 respici putant,
cf. adn. sch. I, 121. 3. lecticam S. 10. sequantur s. 20. sed et
PS. corr. o. 21. uictum Henninius. 25. 'reputant. sed hic
uersus in quibusdam non est, ut inquit Probus.' V. 26. Ver-
gilii locum indicauit V. cf. H. Peerlkamp ad Hor. carm. p. 40 sq.
28. in stipulis magnus sine uiribus Verg.

rit.' Horatius [carm. I, 6, 17]: 'non proelia uirginum sectis in iuuenes unguibus acrium.'

368. ET QVOD ABORTIVO. id est, poculum faciens abortum non est necessarium, quando eunuchis concumbitur.

370. INGVINA TRADVNTVR. tunc faciunt eunuchos, quando iam pubuerint et penem maiorem ferant, ut licet leuis sit tamen idoneus ad concubitum.

373. TVNSORIS DAMNO. ad illos retulit, qui non habent barbam et in concubitu uiri sunt. HELIODORVS. medicus illius temporis. 10

375. CVSTODEM VITIS ET ORTI. Priapum amplitudine penis sui prouocat.

378. BROMIVM COMMITTERE NOLI. puerum efoebum et comatum non committes eunuchis.

379. NVLLIVS FIBVLA DV RAT. fibulam dicit circellos, quos tragoedi siue comoedi in penem habent, ut coitum non faciant, ne uocem perdant. 15

380. ORGANA SEMPER. organa dicit citharas eorum quos amant.

381. IN MANIBVS DENSE RADIANT. fulgent gemmae, quibus ornant citharas suas citaredi. [SARDONYCHES]. id est, sardae et onyches, nomina gemmarum.

382. SARDONYCHES CRISPO PVLSANTI. eburno scilicet pectine, qui crispet et agitet cordas. aut scutulato et pulcro-

383. QVO TENER HEDYMELES. hic citharoedus fuit. TE- 25
NER autem ad aetatem retulit.

385. QVAEDAM DE NVMERO LAMIARVM. id est, nobilis. In aliis [III, 154] enim Lamias nobiles dixit.

386. AC NOMINIS AP. Appiam significat.

6. leues sint s.
Apul. I. p. 114.

7. idonei s.
tamen uiri s.

9. at c. nec Hildebrand ad
11. in amplitudine PS.

16. pene s.

21. SARDONYCHES add. s.

sardi PS. corr. s.

24. pulorbo S.

29. Appia PS. Appias p.

387. AN CAPITOLINAM. Olympiam coronam. id est, sacrificabat nobilis matrona, utrum citharoedus Pollio, eius amatus, in agone Capitolino coronam accipere posset. POLLIO QVERCVM. coronam dicit. inde enim solebant coronari.

389. EGROTANTE VIRO M. quid amplius erat factura, si de salute uiri sui consuleret aegrotantis siue de filii.

391. DICTATAQVE VERBA. id est a sacerdote, siue aruspice.

392. PERTVLIT. ad deos scilicet, secundum consuetudinem. PALLVIT (AGNA.) de eo sollicita, uel de responso, an ille coronam possit consequi. [AGNA]. exta intuendo.

394. RESPONDES. ἀποστροφή ad deos. his de scilicet rebus responsa datis? MAGNA OTIA CAELI. otiosi estis in caelo et nihil agitis, si de talibus rebus respondetis.

397. COMMENDARE VOLET. pro tragoedo orat. VARIO SVS FIET ARVSPEX. id est, dum consulit deos aut exta consulit, multum stando uaricosus efficitur. aut certe tantae inpudentiae sunt in inspiciendis extis, ut uaricosi aruspices doctior uideatur.

398. SED CANTET POTIVS. sed potius est illam cantando delinquere, quam nimium sapere et uagari per ciuitatem.

399. AVDAX ET COETVS POSSIT. imitari eam res uiriles et colloquiis interesse.

401. IPSA LOQVI. [400. PALVDATIS]. euntibus ad militiam, clamidatis scilicet. Sallustius: 'togam paludamento mutauit.'

401. RECTA FACIE. non erubescet. SICCISQVE MAMILLIS. adhuc extantibus mamillis siccis.

1. 'apiano, inquit Probus. an Capitolinam significat, quam de rebus honestissimis primum consulebat.' V. 3. possit PS. corr. p. 14. de om. PS. 17. tantum Henninius. patientiae c. 18. sunt in] sumi it S. sumit P. fuit in Eremita. uaricoso aruspice Henninius h. 19. durior h. doctor Eremita. Martini lex. phil. II, p. 797. 'potest, inquit Probus, nomen esse abiecti cuiuspiam.' V. 22. eas PS. corr. s. 25. sallos eius SP. corr. 2 m. 26. erubescens s. 26. 'in aliis siccis legitur itaque legit Probus ac interpretatur siccis adhuc extantibus uel sine sudore.' V.

402. HAEC EADEM NOVIT. talis mulier, quae se uirorum conuersationibus inserit.

403. QUID SERES. Galliarum gentes, aut Scytae. SECRETA NOVERCAE. quid nouerca cum priuigno suo agat.

404. DIRIPIATVR ADVLTER. quis adulterorum amet quisue 5 ad poenam raptus sit.

405. DICET, QVIS VIDVAM. nomina singulorum.

407. PARTHOQVE COMETEM huius stellae ortus magnum regibus portendit exitium. denique testis est Lucanus [I, 529]: 'et terris magnum adstare cometem'. latine autem haec 10 stella cincinnata dicitur.

409. EXCIPIT AD PORTAS. si noua non audierit, quae loquatur, ipsa confingit. NIMPHATEM. nomen fluuii.

411. DILVUIO. inundasse Armeniae fluuium. SVBSIDERE 15 TERRAS. terre motum fieri.

412. QVOCVMQVE IN TRIVIO. per omnes plateas quibuscumque occurrerit narrat.

414. VICINOS HVMILES. pauperes uicinos rogata loris caedit, ceterum irata fustibus.

415. LATRATIBVS ALTI. si canes latrauerint in uicinia. 20

417. ADFERTE ATQVE ILLIS DOMINVM. id est, si ex latratu canum expectata fuerit, irata iubet et canem et dominum rapi, tum fustes adferri, quibus crudelitatem suam in utrumque exercet.

418. DEINDE CANEM. GRAVIS. in occurso et in uisione terribilis. ut Virgilius [Aen. III, 621]: 'nec uisu facilis.'

419. ET CASTRA MOVERI [CONCHAS]. instrumenta balnearia.

421. BRACHIA MASSA. halteras dicit, quibus utuntur athletae, cum exercentur. quasi plumbeis ponderibus exerceatur sic dicit 'lassata brachia massa.' 30

5. qui PS. 6. est PS. 10. mutantem Luc. 19. caedit herum s. caesura Schurtzfleisch. caedendo uel clamando c. 22. ex-perta PS. corr. p. 23. tum] ita PS. atque s. 24. in om. PS. add. c. 28. arteras PS. corr. p.

423. EXCLAMARE COEGIT. non cogit exclamare, quod fecerit. illa non exclamat, sed patienter tolerat.

426. OENOPHORVM. [425. VRGVENTVR]. expectantes dicit, dum uenerit e balneis. OENOPHORVM prendit, quod urnam
8 capit, et sic bibit.

427. ADMOTVM PEDIBVS. ad pedes accipit. id est, ante pedes.

428. DVCITVR. bibit, ut digerat.

429. FERIT INTESTINO. cum coepit ebria reicere.

10 430. MARMORIBVS. in triclinio marmoreo. AVRATA FALERNVM. id est, flumina uini currunt illa uomente.

432. DECIDERIT SERPENS. ita post uomitum bibit, tamquam serpens, quando in doleum uini ceciderit, bibendo uomit et uomendo denuo bibit.

15 434. ILLA TAMEN GRAVIOR. Statiliam Messalinam insectatur, quae post quattuor matrimonia diuerso exitu soluta postremo Neroni nupsit. post quem interemptum et opibus et forma et ingenio plurimum uiguit. consecrata est usum eloquentiae usque ad studium declamandi. illo tempore duae
20 Messalinae fuerunt, haec et Valeria, de qua Claudius Britannicum filium sustulit.

435. LAVDAT VERGILIUM. P. dicit miseram quae perit.

436. COMMITTIT VATES. disputat de auctoribus.

437. IN TRVTINA. id est in iudicio.

25 438. CEDVNT GRAMMATICI. et grammatici et oratores cesserunt.

440. ALTERA NEC MYLIER. tantum sola loquitur et clamat.

443. SVCCVRRERE LVNAE. sonitu, fieri ut adsolet, quando luna deficit.

1. natem cogit C. Barth. cunnum Schurtzfleisch. fecerit PS.
corr. C. Barth. 3. VRGVENTVR add. s. 4. cum PS. corr. s.
9. coeperit s. 15. sectat PS. corr. s. 23. altioribus PS.
28. sonitum P.

444. INPONIT FINEM SAPIENS. ET. etiam honestis rebus inponit finem sapiens. adde, quod et turpibus. alii dicunt, etiam philosophiam tractat.

445. NAM QVE DOCTA NIMIS. nam doctae mulieres eloquentes quoque iudicari uolunt. 5

- 446. SVCCINGERE DEBET. hoc est accipere debet uirilem habitum et cingi, ut uir.

447. CAEDERE SILVANO PORCVM. quia Siluano mulieres non licet sacrificare.

450. TORQVEAT ENTYMEMA. syllogismum non sciat uxor ¹⁰ tua. NEC HISTORIAS SCIAT OMNES. non multos auctores legat.

451. SED QVAEDAM EX LIBRIS. legere tantum sciat.

452. PALAEMONIS ARTEM. grammatici, magistri Quintiliani oratoris.

453. SERVATA SEMPER. id est, sine uitio loqui. LEGE. 15
analogia.

454. TENET ANTIQVARIA VERSVS. id est, quae antiquitatem tenet et ut antiquarius uersus dicit.

455. NEC CVRANDA. quae uiri neglegunt. [OPICAE]
CASTIGAT. inperitae, male pronunciantis. 20

456. VERBA S. id est, ante quam uitiose maritus suus loqui non potest. nam statim eum reprehendit, quod magnae est inuerecundiae.

457. NIL NON P. omnia permittit. nam duo negatiui unum confirmatiuum faciunt. TVRPE P. id est, omnia facit, nil 25
turpe esse putat.

458. CVM VIRIDES G. monilia sibi circa collum miserit.
[VIRIDES] prasinae.

459. COMMISIT EL. commisit uniones, margaritas oblongas.

1. etiam et PS. quod transposui. 5. indicari PS. corr. c. 8. mulieribus s. 18. cuius sint uersus C. Barth e libro antiquo. 21. antequam uitiosae PS. corr. o. 23. uerecundiae PS. corr. s. 29. EL. communiones PS. ¹commisit, comparauit elenchos quos magnarum gemmarum gerebant matronae, quos et titulos [titulatos Pignorius de seruis p. 411] appellabant, inquit Probus. V.

460. INTOLERABILIVS. nil tam molestum est, quam uxor ditior quam maritus.

462. PANE TVM. medicamen ad tendendam faciem, aut cutem magis. POPPEANA. Poppea, uxor Neronis, adeo diligens in excolenda forma fuit, ut eam quinquaginta asinae sequerentur missam in exilio, quarum lacte candorem corporis prouocabat. earum natura fucata est. decessit calce a Nerone percussa. medicaminis ipsius autem nomen Iuuenalis Poppeana dixit, quasi ab illa inuentum sit.

464. AD MOECHVM L. adulteris suis semper ornatae uolunt uideri, ut placeant.

465. VULT. F. M. S. D. M. F. unguenta foliis plena uel aliis aromatibus.

466. HIC MITTITIS I. quicquid huc odorum mittitis, propter ipsos comparatur.

467. TANDEM. remotis medicaminibus ad suam formam redit. PRIMA R. quibus tegit faciem suam.

468. LACTE F. id est lacte asinino faciem linit, ut cutem tendat et candorem eliciat.

469. SEDVCIT A. si in exilium mittatur, ducit.

470. EXVL HYPER. etsi ad exilium mittatur ad plagam septentrionalem.

472. SILIGINIS OFFAS. candidi panis.

473. ACCIPITE F. id est, facies non debet illa dici, sed uulnus, ad cuius impendia tanta ex pani et aliis rebus cataplasmata facit.

474. COGNOSCERE TOTO. magna res est posse indiscere. operae pretium est nosse, quid agant tota die. NOCTE M.

4. Pompea PS. corr. p. 5. excolendo PS. corr. p. quingentae Reimarus ad Cass. Dion. LXII, 28. 6. exilium p. solium Reimarus. sequerentur quarum lacte misso in solium candorem corporis procurabat h. 7. ea nam liniatura Schurtzfleisch. 24. se PS. corr. c. 25. cuius curationem c. cataplasma PS. corr. c.

475. QUID FACIANT A. D. [AVERSUS IACVIT] id est libidini ipsius satis non fecerit.

476. PERIT LIBRARIA. lanipendia.

477. COSME. eos dicit, qui ornamentis praesunt, non tamen ornatrices. PONUNT COSMETAE TVNICAS. ut uapulent scilicet. facientibus qui multum dormiunt. VENISSE L. nuntius, aut certe lecticarius, aut gerulus lecticae, quae liburnata est.

478. PENDERE SOMNI. id est, somnus mariti poenas prestat familiae. 10

480. HIC SCYTICA SVNT. lorulus latus, corium non confectum. ANNUA P. id est, salaria quaestionariis siue carnificibus.

482. CONSIDERAT. A. auroclauas uestes miratur.

483. ET CAEDIT L. R. V. D. ratiocinium diurnum accipit 15 in transversa carta scriptum.

484. INTONET H. [COGNITIONE PERACTA]. quasi in causa disceptauerit.

486. PRAEFECTURA D. tyrannorum dicit Faleris aut Dionysi. Faleris Agrigentinus, saeuissimus tyrannus, qui sic crudelitates exercebat: missis in aeneum taurum hominibus eos subiecto igne torquebat. de quo Cicero [fr. p. 581] dicit: 'inclusorum hominum gemitu mugiebat taurus.' NON MITIOR A. saeuior scilicet ab aula Faleris.

488. ORNARI. id est, pulchrius se disponit ornare. IN 25 HORTIS. ubi solent adulteria committere.

489. AVT ISA. P. apud templum Isidis. SACRARIA LENAEE. quia in hortis templorum adulteria committunt.

3. perit — lanipendia om. S. 4. COMES. S. 5. COSMETAE] tamen et PS. del. s. 14. clauatas p. auriclauias Vossius de uit. serm. III, 4. auriclauias Schurtzfleisch. auroclauias Henni-
nius. 17. COGNITIONE PERACTA add. Vs. 21. missos — homi-
nes p. 22. eos] et PS. om. p.

490. **DISPONIT. C.** 'disponit' pro componit crines eius.
IPSA. ancilla a domina sua lacerata per iram.

491. **NVDA VMERO PS.** psecazin graece dicunt, quando minutum siue rarum pluit. ornatrices igitur componentes rarum ac paruum aquae solent mittere ac uelut psecazin. ergo nominis etymologiam ab arte sumpsit.

492. **ALTIOR.** si altiore unum cincinnum fecerit, puni-
 tur, ut si crimen admiserit.

495. **SI TIBI D. N. T.** si tu foeda es et nasuta. **AL-**
10 TERA L. altera componit crinem, dum illa ceditur.

497. **EST IN CONSILIO.** lanipendia matris facta ornatrix,
 quasi magistra.

498. **EMERITA Q. C. A.** quae non ornatrix est, sed iam
 quasi emerita cessat.

499. **HVIVS E. P.** ipsa dat consilium siue disponit orna-
 turam.

501. **AVT ANIMAE.** tantum ineunt consilium, quasi non
 de ornatu agatur, sed de pudoris aut uitae discrimine.
CVRA DECORIS. tanta est sollicitudo propter decorem.

502. **TOT PREMIT OR.** tantum capillorum in ante compo-
 nitur.

503. **FRONTE V.** ante faciem maior uidetur.

504. **POST M.** qua non sunt capilli satis.

505. **BREVIORQVE V.** si breuissima statura habetur.

506. **NVLLIS ADIVTA C.** nullis adiuta rebus.

507. **AD OSCVLA P.** ad oscula moechi scilicet.

509. **DAMNORVM.** quae in domo fuerint. **VICINA M.**
 tamquam extranea, sic est cum marito.

510. **HOC SOLO.** in hoc solo proxima est marito, quod
 30 amicos ipsius odit, quod uicina non facit.

3. pseucazin *PS. corr. p.* 4. comam ponentes *C. Barth.* comam
 componentes *s.* 5. paulum *Arntzen de col. com. VII, 1.* pzeu-
 cazin *PS. ψευδῆειν p.* 6. aethimologiam *PS.* 17. in eum
PS. corr. o. 20. in altum *s.* 23. quia *o.* 25. adita *PS.*
corr. s. 27. fuerunt *p.* 29. hoc proxima solo *PS. corr. s.*

511. ECCE FVRENTIS [RATIONIBVS]. in lumentis et balneariam pecuniam erogando.

512. BELLONE. sacerdotes siue mystae.

513. SEMIVIR. minori dedecori uidetur Gallus, quam barbatus, propter uirilia. REVERENDA M. ideo reuerenda, quia minorem penem habet.

514. GENITALIA T. uirilia sua secuit.

515. IAMPRIDEM CVI. semiuiro. [COHORS.] Gallorum effeminatorum.

516. BVCCA T. sacerdotis habitu. tiara nam galea sacerdotis est, quae per malas ueniens mento subligatur. tyara est, frigium quod dicunt.

517. GRANDE SONAT M. Q. I. S. aestus mensis Septembris.

518. LVSTRAVERIT O. nisi se lustrauerit matrona scilicet.

519. ET XERAM. ut ei donet exerampelinas uestes. DONAVERIT. id est, Gallo.

520. MAGNI DIS. IN. quidquid periculi imminet repentini.

522. HIBERNVM F. G. D. descendat per glaciem in flumen matrona post usum uirilem.

525. TOTVM R. Brutus agrum Tarquini superbi eo eiecto totum Marti consecrauit, unde hodieque campus Martius appellatur.

526. EREPTET. totum campum genuis flexis pertraxit. IVSSERIT Io. [Io.] Inachi fluuii filia, quam Iuppiter stuprauit, et deprehensus a Iunone in uaccam eam transfigurauit, ce-

1. balnearia c. 6. penam PS. corr. p. 12. Phrygium quoddam diadema Schurtzfleisch. 15. 'xerampellinas. subaudiendum uestes. quae ad usum matronarum, inquit Probus, fuerunt ampellini coloris qui inter coccinum et muriceum medius est. xeron uero siccum significat: itaque xerampelinus color is esse creditur quem lingua uernacula rosam siccam nominamus: idque Probus etiam confirmare uidetur.' V. 19. 'superbi. subaudiendum Tarquinii. dicit autem, ut inquit Probus, Tarquinium campum hoc est insulam Thyberis.' V. 20. eo ei totum PS. corr. s. eiecti totum Rutgers uarr. lectt. I, 16. cognatorum Schurtzfleisch. 23. pertransit s.

lare uolens scilicet factum. quod Iuno sciens dono eam sibi petit et accepit. quam acceptam Argo custodiendam tradidit. is Argus centum oculos dicitur habuisse, quem Mercurius iussus ab Ioue occidit. hanc igitur Io in tantum persecuta est Iuno, ut per omnem mundum eam minaret. quae cum uenisset errans in partibus Aegypti in Nilum fluuium, lassata coepit orare, prout potuit, requiem malorum. Iuppiter Iunonem flexit, petit, indulisit pelici, et reuersa in suam figuram recepta inter deas Io est. ipsa est dea Isis.
 10 inde etiam sacra de Aegypto.

527. IBIT AD AEGYPTI. 'ibit' futuri temporis. id est, uadet, si iussum ei fuerit.

528. A MEROE. ciuitas Aegypti. SPARGAT. ut in templo Isidis spargat.

15 529. ISIDIS AN. in Martio campo templum Isidis uetustum. OVILI. quia ibi Romulus et pastores adsueuerant pecora pascere. aut regiam dicit Romuli, uel Palatium.

530. CREDIT E. I. D. S. V. M. usque adeo superstitiosa est matrona, ut putet ipsam deam per Gallum loqui.

20 532. ERGO HIC P. P. S. Q. M. H. ergo hic Gallus magnam mercedem meretur, qui talia inpetrat.

533. QVI GREGE L. C. E. C. sic enim symmystae, quando Osyrim quaerunt.

534. PLANGENTIS P. C. D. A. utrum quod ipse derideat,

3. his PS. hic p. 4. sub Ioue PS. corr. p. 5. mitteret Hen-
 ninus. cf. Rutgers uarr. lectt. I, 13. 7. s. Iuppiter Iunonem
 dilexit petit indulisit PS. Iuppiter Io dilexit petitionem indulisit
 Eremita. Iuppiter Iunonem complexus petit indulsit Schurtz-
 fleisch. Iuppiter Iunonem complectit, petit, indulisit c. Iuppiter Iu-
 nonem complexus petiit indulgentiam s. Iuppiter Iunonem am-
 plexat, petit indulsit Hildebrand ad Apul. I. p. 903. flexit Haupt.
 Io reuersa Schurtzfleisch. et Io reuersa s. 9. recepta inter deas
 id est ipsa PS. recepta est inter deas et ipsa p. 15. templo
 PS. corr. p. 17. uel] ut PS. 22. amicti sunt mystae s.

an quod aliis se praebeat deridendum. dictus Anubis hic est, qui caput caninum accepit per mysteria.

536. SERVANDISQVE D. quibus debeat observare, festis.

538. ET MOVISSE CAPVT. [SERPENS] quae est in templo Isidis mouit caput.

5

539. ILLIVS L. Isiaci antistitis.

540. ANSERE MAGNO. ut ueniam tantae culpaee concedat, ansere placatus.

542. CVM DEDIT. cum Gallus sacerdos ac lustrator accesserit, Iudaea uenit mulier, quae in aurem susurrando 10 sub obtentu religionis mendicat, scilicet aliquid petit. dixit nam superius [III, 17.], Iudeis ortos datos, quos colentes praestabant pensiones. modo inquit, laborem orti declinantes transferunt se ad deos lucri causa, legem Moysei exponentes. CVM DEDIT I. L. C. P. ideo dixit [III, 18.] 'foe- 15 numque supellex', quod his pulmentaria sua et calidam aquam die sabbati seruare consuerunt.

544. INTERPRES LEGVM. [545. INTERNVTIA CAELI.] quid dii cogitant de hominibus uel disponunt.

1. derodendum *PS. corr. p.* a nobis *PS. corr. p.* 2. quia p.
3. secubare s. 4. 'cadurco. membrum mulieris, inquit Probus, intelligitur cum sit membri muliebris uelamen. uel ut alii est instituta qua lectus incenditur [intenditur p]: unde ait Sulpicius [Sulpitia p.]: ne [ne me p] cadurcis [cadurci Muncker ad Fulgent. I. p. 598] restitutis [destitutam p] fasciis nudum [nudam p] Caluano concubentem [concubantem p] proferat [proferas Muncker]. V. uel — intenditur post Sulpiciae uersus poni iussit Broukhuius ad Tibull. III, 2, 1, cui oblocutus est Cannegieterus misc. obs. VII, 3 p. 331 sqq. cf. Wernsdorf poet. Latt. min. III, p. 96. Cum uerbis Sulpiciae Munckerus composuit Fulgentii uerba l. l.: 'neque enim illas heroidarum arbitreris lucernas meis praesules libris, quibus aut Sulpicillae procacitas aut Psyches curiositas declarata est.' cf. Martialis. X, 38, 6 sqq. 11—15. sub — exponentes om. P, habet tamen p et ex uet. ex. affert Moysei. S scholia ita disponit: scilicet — consuerunt (uersu 11—17), cum — mendicat (9—11). 14. matronae, inquit, transferunt se ad Iudaeos. Schurtzfleisch. 15. ad eas c. foenoque *PS.* 16. suppellectile p. 19. cogitent p. disponant p.

546. IMPLET ET ILLA MANVM. accipit et ipsa nummos, sed non tantos, quantos Gallus.

547. V. IVD. [QVALIACVMQVE]. mala siue bona. [SOMNIA] VENDVNT. res uanas, quas pro magno proferre simulant.

548. SPONDET. promittit nam eam amari ab adolescente, aut a sene diuite sine filiis, qui eam constituat heredem.

549. TESTAMENTVM. promittit uirgini sponsum iuuenem, aut hereditatem a diuite relinqui.

550. TRACTATO AR. [551. RIMABITVR]. inspiciens. ut Vergilius [Aen. III, 64.] 'pectoribus inhians spirantia consulit exta.'

552. DEFERAT IPSE. Egnatium philosophum significat, qui filiam Bareae Sorani, quamquam ipse ad magicam discedendam esset hortatus, detulit Neroni. ob quam rem mori cum patre iussa est a Nerone. Egnatium autem hic poeta ob delationem hanc ipsam saepe lacerat, ut superius [III, 116.] dixit: 'stoicus occidit Baream, delator amicum discipulumque senex.'

553. CALDEIS. maior fides adhibetur magis uel mathematicis. QUIDQVID. id est, quidquid horum aliquis dixerit, ita credunt, tamquam si a Ioue Hammone oraculum sumpserit.

554. HAMMONIS. hoc est uelut ab ipso Ioue Hammone sit dictum. Apollo nam indignos homines putat, quibus futura respondeat. num magis sic intelligitur, quod Alexander damnauit templum Apollinis in Delphis, ne sint homines futurorum praescii?

1. accepit PS. corr. p. 12. 'sicut fecit, inquit Probus, Egnatius philosophus cum filia Botre, quam hortatus ad magicam grandinem tulit ob quod iussa est mori.' V. Ignatium PS. corr. p.

13. Boreae PS. corr. p. quam cum ipse PS. corr. s. quam cum ipsius Lipsius ad Tac. ann. XVI, 30. quam cum eius ipsa Schurtzfleisch. descendisset hortatus PS. corr. Henninius. descendisset hortatu Lipsius. Schurtzfleisch. 15. Ignatium S.

haec natium P. corr. p. hunc c. 19. uel] uota PS. uotae c. 20. aliquid PS. corr. s. 22. uel ab PS. 24. nam PS. an

Schurtzfleisch. aut s. cf. schol. VII, 27. X, 271.

556. CALIGO. ignorantia futurorum.

557. PRAECIPVVS TAMEN HORVM [EXVL]. deest fuerit. magorum aruspicum mathematicorum.

560. [INDE FIDES ARTIS]. illi creditur, qui iam in catenis fuit. 561. IN CARCERE. si in castrorum custodia mansit. 5

562. INDEMNATVS. quasi ob nimiam peritiam scilicet fuerit damnatus.

563. IN CYCLADA. id est in insula Cycladum religari.

564. CARVISSE. sensus hic est. peritissimus astrologorum ille est, qui tale aliquid admisit, cum facinus non exilium sem- 10 per mereatur.

565. CONSVLIT HICTER. requirit de morte hictericae matris cum mathematicis.

566. ANTE TAMEN DE TE TANAQVIL. inodo pro qualibet uxore posuit nomen. haec autem Tanaquil fuit Tarquini 15 prisci uxor, soceri Seruii Tullii, quae dicitur mathematicam artem optime scisse.

567. EFFERAT ET PATR. AN SIT VICTVRVS. κατὰ κοινού. consulit, si superstes illi sit adulter suus.

568. POST IPSAM QUID ENIM. de quibus enim rebus me- 20 lius dii respondent, aut petiti praestant, nisi de turpibus?

569. NEC TAMEN IGN. matronae scilicet superstitiosae. Virgilius [georg. I, 336]: 'frigida Saturni sese cum stella receptat.' Lucanus [I, 661]: 'Veneris salubre sidus.'

572. ILLIVS OCCVRVS. sensus hic est. tolerabilior tamen 25 illa est mulier, quae consulit alium; non ferenda uero ea, quae ipsa mathesin profitetur.

573. SVCCINA TRITAS. colorem fecit ut sucinum.

8. insulam s. *'est sensus: sed astrologorum peritissimus ille est, qui tale aliquid admisit ut eius facinus non exilium sed sensim mereatur exitium.'* V. 10. sed supplicium mereatur extremum s. sed interitum mereatur Haupt. 12. loquitur s. 14. domina. pro C. Barth. 16. Seruili PS. corr. Almeloueen. 21. pen- tenti s. 23. quo stella receptet Verg. 28. colorem cepit h.

[574. CERNIS EPHEMERIDAS.] membranam mathematicorum uel actorum diurnorum, quae ex adsidua tractatione colorem suum mutauit et eplocea facta est.

575. CONSVLITVR. id est, ipsa consulitur magis.

576. NON IBIT PARITER. ut praescia futuri periculi non eat cum suo marito ad castra meanti peregrinamue patriam. THRASILLI. Thrasillus multarum artium scientiam professus postremo se dedit Platonicae sectae ac deinde mathesi. in qua praecipue uiguit apud Tiberium, cum quo
10 sub honore eiusdem artis familiariter uixit. quem postea Tiberius in insula Rodo praecipitare uoluit in pelagum, quasi consciuum promissae dominationis. quem dolum cum praesensit, fugit.

577. AD PRIMVM LAPID. si gestari uoluerit, horam ex
15 signis eligit conuenientem.

579. ANGVLVVS INSPECTA GENE. et si oculus doleat, horam et colirium ex efemeride promit.

580. AEGRA LICET IACEAT. [581. APTIOR HORA]. conueniens ora, ut gustet. PETOSYRIS. alter auctor artis ma-
20 thematices.

582. SI MEDIOCRIS. si pauper erit mulier superstitiosa, in circo quaerit quos consulat. ibi nam antea proponere solebant huius artis professores.

583. METARVM ET S. [584. POPYSMA]. oris pressi sonus,

1. 'membranas mathematicorum uel actus diurnos dicit.' V. mem-
brana PS. corr. h. 2. ut PS. corr. s. ad Henninius. actos
diurnos PS. corr. s. 3. et crocea Salmasius ad Vopisc. et
glaucea Dufresne in gloss. s. u. et pene crocea C. Barth. et ef-
flocida Schurtzfleisch. et pellucida Henninius. et epicrocea c.
6. peanti PS. corr. c. 10. familiaritate uixit postea quem PS.
corr. p. 12. praemissae PS. corr. p. praesensisset p.
14. gestare PS. corr. p. 17. eferide PS. corr. p. 20. mathe-
maticis PS. corr. p. 22. quaeret Schurtzfleisch. respondere s.
'quia circulatores, uelut Probus inquit, hoc consueuerint adhi-
bere, ut delectis sibi locis duobus eos lustrant id est circueant:
deinde per eos sortes id est taxillos iactitent quo exinde quod suae

uel labiorum in se collisorum strepitus, qua laetitia praedicere mala adsolet, uitare uota.

585. PHRYX. nam ille Phryx, inquit, qui Romae moratur. sunt enim ob hoc qui ab ipsa Frigia exciti sunt.

587. FVLGVRA CONDIT. condi fulgura dicuntur, quotienscumque pontifex dispersos ignes in unum redigit et quadam tacita ignorata prece locum aggestione consecratum facit. Lucanus [I, 607]: 'et tacito cum murmure condit datque locis nomen.'

588. PLEBEIVM IN C. P. IN CIRCO. in spina. hoc ideo, quia illic pauperes sortes accipiunt.

591. AN SACA. negotiator.

592. HAEC TAMEN ET P. SVB. id est, haec non solum partus periculum, sed etiam educationis subeunt laborem.

593. NVTRICIS T. F. cogente fortuna, id est paupertate.

594. PVERPERA LECTO. uix est, inquit, ut puerperium sustineat diues mulier; nam sterilitatis aut abortus poculum sumit ab obstetrice aut malefica. puerpera dicitur puella, quae primitus parit.

595. TANTVM ARTES. id est, illius scilicet, quae aut poculum aut maleficia dat ei, ut abortum faciat.

genesisos signum se accomodauerint inspiciatur numquid uiuet, quando et paucis ex uerbis ibidem conscriptis educunt sortes suas. V.

1. ut PS. corr. Eremita. quo laetitiam praedicente Eremita. quae laetitiam praedicere adsolet, mala uitare nota Schurtzfoisch. quo laeta praedici mala adsolent uitari uota Achaintre. quo laetitiam praedicere et mala adsolet uitare uota c. 4. qui ob hoc Henninius. exhibiti PS. corr. s. 5. 'condi fulgura dicuntur quotienscumque pontifex dispersos ignes in unum redigit et quadam tacita prece locus aggestione consecratur.' V. 6. rediit PS. et om. PS. 7. ignorantia PS. corr. Lipsius ad Sen. de clem. I, 7. ignorantiae Grotius ad Lucan. I, 607. Salmasius exerc. Plin. p. 803. et ignorata c. et locum Salmasius. aggestione PS. sit PS. corr. Gronovius obs. I, 13. it Salmasius. consecrat Lipsius. 8. et terra maesto cum Luc. 12. negotiatori sagario p. sagario glossa superscr. in P. 20. quia PS. corr. s. 21. ueneficia c. faciet PS. corr. c.

597. CONDVCIT G. o marite, tibi consulit. gaude, quod abortum uxor tua fecit. nam si uolueris de adulterio conceptos tollere, habebis filios natos ex nigris patribus, id est Aegyptios.

5 598. PORRIGE Q. qualiscumque potus fuerit, per te ipsum offer bibendum.

600. AETHIOPIS. id est, ex Aethiope nati. DECOLOR. niger.

601. INPLERET T. N. T. id est, erit tibi heres talis, qui interdiu numquam se tibi ostendit.

602. TRANSEO SVB. praetermitto, non dico de suppositis.

603. AD SPVRCOS D. illuc nam deferebantur expositi partus adque ibi proiciebantur. DECEPTA VOTA. quia subpositus est filius, id est, factus nobilis ex subpositis.

15 604. PONTIFICES S. R. de familia nobili nomen tenuerunt.

605. CORPORE L. id est, frequenter inde collecti infantes et subpositi matronis ad imperium et alias potestates perueniunt.

606. FOVET. [ADRIDENS]. fauens fortunam mutare.

20 607. ALTIS. nobilibus.

609. PRODVCT. tamquam suos tuetur.

610. THESSALA VENDIT. [HIC]. dicticos. nescio qui alter, qui cantus magicos nouit, quos matronis superstitiosis uendat.

611. PHILTRA. amatorias res.

25 612. ET SOLEA. ἀποστρεφῆ ad maritum. [PVLSARE.] tunderis.

613. INDE ANIMI. lethargus morbus.

2. uoluerit *PS. corr. c.* 9. quem *PS. corr. Twesten.* 10. inter die *PS. corr. Twesten.* 11. an dico *PS. corr. c.* 14. sup-

posito *p.* 19. fabens *PS.* fortunamutare *S.* infantes fortuna tutatur *s.* 22. δεικτικῶς *p.* nescit *PS. corr. Achaintre.* ecce inquit *s.* Thessalicus iater *C. Barth.* 23. nobis quos *PS. corr. Henninius.* nobilibus *o.* nobis quasi *c.* 26. 27. INDEANIMI. tondit lethargus morbus *PS.* tangitur uel ostenditur *Schurtz-fleisch.* hinc fit *Henninius.* intenditur *c.*

614. QVAS MODO. quid ante paulum egeris.

(613. INDE A. CALIGO.) [615. AVVNCVLVS]. Caligulam significat Caesarem, quem adeo medicatis potionibus uxor Caesonia in amorem suum deduxit, ut de nimia inpotentia furens saepe eam nudam amicis ostenderet. 5

616. CVI TOTAM TREMVLI. pulli mox scilicet nati equini, cui in fronte pillem uel pellicula erepta prestat amorem. ut Virgilius [Aen. III, 515]: 'quaeritur et nascentis equi de fronte reuulsum et matri praereptus amor.'

618. [QVAE NON FACIET]. id est, si regina hoc fecit, 10 quanto magis aliae mulieres.

618. ARDEBANT. saeuiente Claudio scilicet ex furore.

619. NON ALITER QVAM SI FECISSET. furor ille, quem Caesonia auunculo Neronis inmisit, multis nocuit per unum. nam in multos saeuiebat unius imperatoris insania, ut si per 15 Iouis insaniam totus mundus agitetur.

620. MINVS ERGO NOCENS. exemplum de Agrippina, quae principem Claudium, maritum suum, ueneno necauit, ut filio suo Neroni conferret imperium. Agrippina mater Neronis. Caesonia uxor [Caligulae]. Agrippinae maritus Clau- 20 dius.

621. BOLETVS. qui boletus occidit Caesarem et non compulit ad furorem. PRESSIT. Claudii scilicet.

622. DESCENDERE IVSSIT. ridens, pro ad inferos.

623. IN CAELVM. apotheosin deridet. id est, deum fecit 25 imperatorem. LABRA SALIVA. senem dicit.

1. 'tamen hoc tolerabile si non semper aquam portes rimosa ad dolia, semper Istud onus subeas ipsis [subtus C. Barth.] manantibus urnis Quod [quo p. quia C. Barth.] rabidus nostro phalarim de rege dedisti. sed hi tres uersiculi in multis non sunt codicibus. quos in antiquissimo legimus codice et Probus etiam refert.' V. 2. Caligulam — ostenderet post morbus (p. 272, 27) ponunt PS. 4. impatientia PS. 5. tam PS. corr. p. totam c. 7. ut PS. corr. s. 9. reuulsus Verg. 10. si — mulieres ante mox (u. 6.) ponunt PS. 12. sonante PS. tonante Henninius. 17. exemplo nempe Agrippinae Schurtzfleisch.

624. HAEC POSCIT. quam Caligula scilicet bibit, temperatam a Caesonia uxore sua.

625. HAEC LACERAT M. id est, omnes ordines sine distinctione occisos.

626. TANTI PARTVS. id est ipomanes.   tanta damna attulit uenefica una.

627. ODERVNT N. D. P. de priore uxore, aut certe de amica. NEMO REPVGNET NEMO VETET I. I. P. exemplum in Agrippinam, quae priuignum suum Britannicum ueneno necauit, ut filio suo Neroni conferret imperium.

630. CVSTODITE ANIMAS. mulieres si alienos oderunt filios, ferendum est hoc. quid si et suis infestae sunt filiis adque eos uenenis perimunt, uolentes ipsae hereditati succedere? MENSAR. id est, nec maternae.

631. LIVIDA M. F. A. dulcia, placenta ueneno plena.

634. FINGIMVS HAEC. ἀνθυποπορά. id est, dices forte, quod de proposita re egressus sum, id est satyram dimisi et ad tragoediam me contuli, et fingo dicta. sed Pontia non negat se fecisse.

635. PRIORVM. satyrae propositae.

636. BACCHAMVR HIATV. tragoediam scribimus.

638. NOS VTINAM V. id est, utinam nos hoc mentiremur, et non rea facti confiteretur. Pontia, Publi Petroni filia, quem Nero conuictum in crimine coniurationis damnauit, 25 defuncto marito filios suos ueneno necasse conuicta, cum

1. uiuit PS. corr. p. 10. conficeret Schurtzfleisch. 11. uideris PS. mulieres o. 12. quid sit quod et PS. quid quod et o. filius S. 15. 'leuida lubrica dulci suffusa succo ut latitet uenum. et leuida legit Probus.' V. mordeat — pappas. hi duo, inquit Probus, uersiculi in aliis non sunt.' V. 16. id est ἀνθυποπορά PS. 17. posita S. 23. 'haec est Pontia, inquit Probus, Publi Petronii filia quae defuncto Drymione marito filios suos occidit. sed conuicta ut longo uino atque epulis se obruerat incisis uenis saltans cuius rei studiosa fuerat extincta est.' V. quam — conuictam PS. corr. Lipsius ad Tac. ann. XVI, 18. 25. duos e.

largis se epulis onerasset et uino, uenis incisus saltans, quo maxime studio oblectabatur, extincta est.

639. PARAVI. poculum uenenosum.

640. IPSA PEREGI. quae agnita uidentur, ego feci.

641. TVNE DVOS SEPTEM. s. s. t. uerba ipsius matris: ⁶ possent uno ueneno et septem occidi, si quidem fuissent.

643. DE CHOLCHIDE T. quidquid de Medea dicunt.

644. DICITVR ET P. Progne, quae filium suum occidit propter sororem a marito stupratam.

[645. SED NON PROPTER NVMMOS]. non tamen pecuniae ¹⁰ causa haec admiserunt.

647. DEBETVR. neque enim eas admirari conuenit super talibus factis, quae causas prope iustas habuere peccandi.

649. PRAECIPITES. id est, sexus femininus caelandi causa omnia audet facere. [Virgilius Aen. V, 5]: 'dum magnos ¹⁵ amore dolore pollutos, quae neque offerre.' QVIBVS MONS. Virgilius: 'excisumue obice montis.'

651. ILLAM E. N. quae propter auaritiam peccat, ut Eryfile, quam dicunt sollicitatam donis maritum coegisse ire ad bellum; et mortuus est. ²⁰

653. ALCESTIM. id est in theatro spectant parapallium Alcestin pro suo marito morientem. quibus si detur similis conditio de uita mariti aut catuli, catellum magis eligent.

655. BELIDES. Danaides, quae pro patre suo maritos occiderunt. OCCVRRUNT ERIFYLAE. Eriphyle, uxor Eurypyli, ²⁵ filii Telefi. qui Telephus cum uenisset ad auxilium Priamo, plagatus est ab Achille, et cum non posset curari, sortitus est ab Achille se solo posse curari. uenit supplex, petit se

1. honorasset *PS. corr. p.* et ueneno *PS.* 4. incognita *s.* 10. non -- admiserunt *post peccandi ponunt PS. corr. s.* 14. zelandi *Twistenius. H. Peerlkamp ad Verg. Aen. I. p. 295 sq. ulciscendi s.* 15. duri magno sed amore dolores polluto, notumque furens quid femina possit *Verg. cuius uestigia delegerunt s. H. Peerlkamp.* 16. non leguntur apud Vergilium. 19. Euripyli *Schurtzfleisch.* 21. παρ' ὑπαλλαγῇ *e cod. Schurtzfleisch. παρὰ pallium Achaintre.*

curari, promisso hoc; ut numquam iam auxilium ferat Troianis nec ipse nec de suis aliquis. curatus est, recessit. post mortem huius filius suus Eurypylus uir fortis fuit. hunc saepius ad auxilium petit Priamus. ille negauit, monitus scilicet a patre suo. ergo cum non posset aliter Priamus eum sollicitare, fecit uitem ex auro et misit ad uxorem eius Erypylen. haec accepto munere tanto marito persuasit. uenit in Troia auxilium ferens. hunc occidit Pyrrus, filius Achillis.

656. MANE C. M. quae maritum suum occidit Agamemnonem.

657. BIPENNEM. hoc interest, quod illa securi occidit.

659. RVBETAE. ranae, cuius uiscera uenenosa sunt.

660. PRAEGVSTABIT AT. aliquotiens gladio, si iam manducauerit maritus, quod ueneno obsit.

661. PONTICA. Mitridatem dicit, quem Lucullus et Sylla et Pompeius uicerunt. ideo 'ter uicti'. Mitridates nam tale sibi fecit medicamentum, ut non posset aliquando ueneno perire.

SATVRA VII.

20

DE STERILITATE STVDIORVM.

1. ET SPES. de sterilitate studiorum loquitur. Neronem palpat. talis est autem sensus. poeticae artis perisset industria, nisi propter egestatem in studia diuersa tendentibus Caesaris subuenisset humanitas. STVDIORVM. litterarum.

25 IN CAESARE. in Nerone.

2. CAMENAS. tacentibus poetis.

4. BALNEOLVM G. in alio GABIIS. ut mediastrinus fieret. FORNOS. ad panem coquendum, ut furnarii fierent.

19. INCIP DE TITIO LIBRO S. 21. Neruam Eremita. G. Barth. imperatorem V. 27. 'ut fierent mediastini.' V.

6. PRAECONES FIERI. commissarii. AGANIPPES. locus in Boeotia Musis sacer. Callimachus tamen dicit fontem esse Permesi fluminis.

7. CLIO. id est ostiarius, uel custos atriensis.

8. NAM SI PIERIA. Pieria locus sub radicibus Olympi montis, cui Pierus poeta nomen dedit, qui primus sacrificasse Musis dicitur; unde et Pierides dictae. QVADRANS. denarius. inde quadrantes.

10. ET VENDAS P. [COMMISSA]. credita, celebrata. AVCTIO VENDIT. uenditio publica. AVCTIO. uenditio. 10

11. STANTIBVS. popularibus.

12. ALCITHEON P. H. nomina fabularum, et malorum poetarum, qui has fabulas scripserunt.

13. HOC SATIVS Q. S. D. quam ut calumniam facias, falsa dicens. falsus sis testis necessitate. 15

14. EQVITES ASIANI. equites Romani ex Grecis facti.

15. EQVITESQVE BITINI. [FACIANT]. falsum testimonium dicant.

16. GALLICA TALO. id est Gallogrecia, quam Galli in Grecia condiderunt. ipsos ergo dicit, et est sensus: qui nudis ambulant pedibus, ac per hoc abiecti, Galatae.

19. ELOQVIVM V. qui carmen uocale efficit per modos. id est poeta.

1. emissarii P. om. S. emtiarii C. Barth. 'fuit enim Aganippe in Boetia locus Musis sacer uel ut Callimachus uult fons Permesi fluminis.' V. Seruius ad Verg. ecl. X, 12.: 'Callimachus Aganippen fontem esse dicit Permessi fluminis.' cf. Hecker comm. crit. de anth. Graeca p. 180. lacus c. 2. Boetia PS. corr. p. 4. ut ostiaria C. Barth. ut PS. corr. s. atrienses PS. corr. p. atriensis fieret s. 6. Pierius S. 8. deni quadrantes C. Barth. inde *χοδάρτης* Gronovius de pec. uet. p. 440. 11. armatis militibus add. p. om. supra scriptum in P. 12. et V. aut PS. 14. quam si p. 15. falsus es PS. necessitati PS. corr. Henninius. 16. 'equites Romani ex Asiaticis facti.' V. 19. Gallogreci PS. corr. Twosten. quia PS. quia Galli Galatiam C. Barth. quia — con- siderunt o. 22. uocales PS. corr. p. efficit p.

20. hortatur poetas temporibus Neronis carmina scribere. HOC AGITE O IUVENES. huc uenite.

21. INDVLGENTIA Q. [MATERIAMQVE]. occasionem, qua prosit poetis.

6 22. SI QVA A. P. si aliunde magis praesidium speras per carmina, quam a principe, incende libros tuos.

23. MEMBRANA TABELLAE. membrana implentur, quae croceam tabellam habebant, id est, paginam. MEMB. TAB. uidetur quod, quae in tabulis scripta sunt, in croceam dicat
10 transferri membranam.

24. IMPLENTVR L. id est, fac focum et combure, o Telesine.

25. MARITO. Vulcano.

26. AVT CLYDE ET P. [27. VIGILATAQVE.] utrum quae cum
15 pugnaris cum animo scripseris, an ea quae de pugna conscribis?

29. VT DIGNVS V. HEDERIS. CORONA. ET IMAGINE MACRA. corpore exilis, propter uigilias. quia poetae sic pinguntur, quasi ad summam maciem nimio labore confecti.

20 30. SPES NVLLA. nummorum scilicet. [NVLLA]. nisi aederae et imaginis.

32. VT PVERI IVNONIS AVEM. pauonem. omittis, inquit, Martem sectari, dum aetas opitulatur.

33. CASSIDIS. militiae.

25 34. TEDIA TVNC. cum senueris, nihil habebis.

1. hortatur — scribere om. S. 2. HVC AGITE c. 5. praesidium PS. corr. p. 7. 'quae croceam et subauratam tabellam habet: aut quaecunque in tabulis scripta sint in croceam dixit transferri membranam ut croceae tabellae dictum sit pro membrana crocea tabellae.' V. membranae c. 8. paginem mittat uidetur. PS. paginam pictam ridetur o. 10. transferre PS. membrana PS. corr. c. 11. commure PS. corr. c. Telesina PS. corr. c. 14. quae tu PS. 15. animos S. animose o. pugnans animo conscripseris Schurtzfleisch. 21. aedera PS. corr. s. imagines PS. corr. s. 22. omite — opitulatur post IVNONIS ponunt PS. transposuit s. omite PS. ne omite s. 25. habens P. haberis S. corr. s.

35. TERPSICOR. ac per hoc et poema suum.

36. ACCIPE. audi fraudes.

37. [MVSARVM]. quia poetae Apollini et Musis erant consecrati.

38. CEDIT HOMERO. dinumerato tempore fortasse usque ad aetatem suam poeta dixit mille annos fluxisse ex tempore Homeri. fuit autem Homerus annis ante urbem conditam CLX, post Ilium captum CCLX.

40. SVCCENSVS R. M. alii, sordibus dixit. alii, pictas.

41. SERVIRE IVBETVR. ualde tibi indicendum. 10

42. IN QVA [SOLLICITAS] cum fuerint clausae domini calamitate. tristes effectas. SOLLICITAS PORTAS. propter incursionem hostium.

43. IN PARTE S. hoc est nouit disponere auditores.

45. SVBSELLIA CONSTANT. [46. ANABATHRA]. a Greco tractum. id est, subsellia, super quae altius sedeat. gradus superiores scamsiles. ET QVAE C. P. A. B. [TIGILLO] tecto, diminutiae.

47. ORCHESTRA C. spatium in theatro dicitur, quod pantomimo saltanti uacat. eiusmodi autem et poeta eligit, in quo stans recitet. aut tabulata.

48. NOS TAMEN H. A. id est scribimus.

49. DVCIMVS E. L. S. metafora ab arantibus. litus pro agro posuit, agrum pro auditoribus. id est, nihil commodi inde consequimur. 25

50. AMBITIOSI. poetici mores. [LAQVEO]. ut uinculum.

3. quia — consecrati om. S. 9. illitas sordibus dixit C. Barth. alii sordidas textis h. alii sordidas dedit E. G. Weber ad Iuu. p. 265. aut sordidas dixit aut s. addictas C. Barth. 10. in dicendo uale tibi C. Barth. 14. noui PS. corr. p. 18. tigno Schurtzfleisch. cf. Non. p. 179 s. u. 'legillum.' 19. dicit PS. corr. Schurtzfleisch. quia PS. corr. Lipsius epp. cent. ad Belg. II, 48. qui p. ubi — uacatur C. Barth. quo — uacant Schurtzfleisch. 20. poetae legit PS. corr. Lipsius. poeta legit Rutgers uarr. lecti. I, 16. poetae legitur Gonsalez ad Petron. 126. 21. ante tabulata Lipsius. 26. poeticae amores C. Barth.

51. SCRIBENDI CHACOETES. mali mores uel mala consuetudo scribendi, quae obliuisci non potest.

53. SED VATEM AEGR. [PVBLICA VENA]. communis siue uulgaris. mediocre ingenium.

54. QVI NIHIL EXPOSITVM. abiectum. subtile et gracile.

55. COMMVNI F. C. metaforicos. hoc est triualiter scribat siue male.

56. HVNC Q. ordo hic est. poetam bonum facit omni sollicitudine uel tristitia carens animus, ut nihil acerbi patiatur. [QVALEM]. id est qualem animo sentio, ostendere autem non possum.

58. INPATIENS CVPIDVS SILVARVM AVIDVS. ut Oratius [carm. II, 19, 1.]: 'Bacchum in remotis carmina rupibus uidi docentem.'

60. PLERIO T. P. id est insanire pauper non potest aut moueri ad scribendum, quia cum familiaribus rebus consulit non cogitur. dicunt nam nisi insanum poetam esse non posse.

62. CORPVS EGRET S. id est, nihil defuit Oratio, sed tantum animos ad poetandum habebat.

64. VEXANT E. D. CHYR. Apolline et Libero. Cyrra enim et Nisa montes sunt; Cyrra Apollini, Nisa Libero consecratus est.

65. PECTORA VESTRA. uestra, qui boni estis poetae.

66. CVRAS. poeticae et egestatis.

66. MAGNE M. O. N. D. perfecta pecunia, unde lodes emanant.

2. obliterari *Boissonade ad Nicet. II, p. 165.* 5. futile f. 16. quia familiaribus rebus consulere cogitur p. 'paupertas, quae cogit poetam sanum esse ut sibi ne mendicare cogatur consulat.' V. 19. sed tamen S. 20. animum s. adhibebat s. 21. Apolline V. Apollini PS. 22. Cyrra — est om. S. 25. poeticae egestates PS. corr. o. 26. codices PS. corr. o.

67. ATTONITAE CVRRVS. hic est sensus, quia non ita potuisset scribere Virgilius, si illi defuissent res familiares.

72. LAPPÀ COTVRNO. Rubrenus Lappa tragicus poeta fuit.

73. PIGNERAT ATREVS. fenerator. id est, qui Atreum scribit et ut sumptus habeat res suas pignori dat. AL-VEOLVM tabulam calculatoriam, lusoriam.

74. NON HABET INFELIX N. animo, non facultatibus; nam diues fuit.

75. QVINTILE. meretrici. 10

77. SVMPTV. hyronia. leo leuius pascitur quam poeta.

78. POETAE. ex indignatione hoc dicit, quia leuiori sumptu possit constare leo quam poeta. plus enim comedit.

79. CONTENTVS F. ideo quia facile otium ad scribendum carmen habuit diues. 15

80. MARMOREIS AT SERRANO. nomina sunt poetarum pauperum. AT SERRANO. uas fictile, in quo At. Serranus solebat manducare. SALEIO. ut mendico. catilum fictilem, in quo ea quae salsa sunt adponuntur.

81. GLORIA. sine pecunia gloria quid prodest? 20

82. AMICE. grate.

83. THEBAIDOS. poema Stati de bello Thebano.

83. (PROMISITQVE D. T.) LETAM. ideo quia libenter audiebat. est enim et poema ipsud delectabile, et ipse dicitur bonam uocem habuisse. 25

86. SVBSELLIA V. fauore nimio audientium.

87. ESVRIT. id est, post tantum fauorem nisi cantionem

2. si de illi fuissent PS. corr. o. 6. scribit ut PS. habeat et res PS. 7. aleatoriam *Burmam ad anth. Lat. I. p. 519.* 14. ideoque p. 16. 'nomina fuisse poetarum *Probus putat alii sarrhaeno, ut idem ait, et saleio uasa accipiunt fictilia. iuniores uero salino legunt et sarrano ut per uas in quo sal componitur quaeque uilissima intelligamus.* V. 17. aut Serrano p. ad Serranus S. Attilius Serranus p. 18. mendicare p. 20. si non pecunia P. si non sit, inquit, pecunia p.

inauditam pantomimo uendidisset, non habebat unde se sustentaret. salarium enim ob nimiam paupertatem ab eodem consequbatur.

89. SEMEN S. V. id est, in modum lunae plenae. equi-
tum de numero. [AVRO]. id est anulo.

90. QVOD NON DANT. P. id est, quod non praestant senatores, pantomimus dabit.

91. ET BAREAM TV N. nobiles illius temporis.

92. PRAEFECTOS PELOPEA. Neronem significat, qui senicis ob turpem libidinem haec petentibus praestabat. propter hunc uersum missus est in exilio a Claudio Nerone.

94. QVIS TIBI M. isti fautores poetarum fuerunt.

96. TVNC PAR I. G. tunc bonus poeta bene remuneratur.

97. DECEMBRI. quo mense scilicet solet maxime lucubrar.

98. VESTER PORRO. transit ad historicos. HISTORIARVM.
yronia.

99. ADQVE OLEI P. in scribenda storia.

101. DAMNOSA PAPHYRO. cartha, in qua scribitis.

102. IVBET [RERVVM NVMERVS]. ordo historiae.

103. QVAE TAMEN IN. S. metaforicos. id est, quid inde
lucri habetis, qui scribitis storiass?

104. DARET ACTA LEGENTI. quantum datur exceptori.

105. SED GENVS IGN. historicorum fingamus genus igna-
uum, quia in uno loco sedere desiderat.

1. sustentare P. 5. anullo PS. corr. p. 'digitos anulis exornat qui semestris similitudinem lunae ferunt. semestris autem luna dicitur cum mensis medium permensa est spatium: aut, inquit Probus, xymam [XVtam i. quintam decimam Rutgers uarr. lectt. VI, 18.] dicit: hoc est cui [spatium, ad XV diem scilicet, cui Schurtzfleisch.] ut plena sit parum admodum deest: quidam semestris aurum sex mensium annonam pecuniariam uolunt intelligi: sed sensus ualde alienus est. longe igitur melius ad xymam refertur lunam cum uelut anulus in orbem collecta est, ut inquit Probus.' V.

106. [DIC IGITVR]. uideamus, quid consequuntur aduocati.

107. IN FASCE LIBELLI. breues significat.

108. IPSI MAGNA S. deest scilicet, quod diuites se esse dicant praesentibus creditoribus suis.

109. [ILLO]. creditor scilicet.

110. QUID VENIT AD D. G. [NOMEN]. debitum. hoc est, cum dubium est nomen in legendo. ex quo significat olim eum esse debitorem. (117. IVDICE RVMPPE). [NOMEN]. cautionem habens multorum temporum. ideo et 'dubium nomen' uocatur et 'tetigit latus', exacturus, 'acrior illo', creditore. argentarium significat, qui instantius debitum petit, si ei debitor coeperit esse suspectus.

111. TVNC IMMENSA CAVI. garrulitatem et superbiam aduocatorum ait. FOLLES. buccas dicit.

112. CONSPVITVRQVE SINVS. propter fascinum uerborum ter sibi in sinus spuunt et uidentur fascinum arcere, ut Persius [II, 31] de matertera. incipiunt, inquit, multa sibi prospera promittentes in sinum spuere. a loquendo multum spuunt.

114. PONE LACERNE. nomen aurigae abiecti. [RVSSATI]. ex colore.

115. CONSEDERE. Aiace pro recitatu posuit aduocato. hic uero Ajax auriga. nomen IC. illius temporis.

4. cauidici scilicet s. 5. dicunt s. 8. olim] malum s. 9. deuictorem PS. corr. o. debere uictorem c. 10. 'plura pollicitus est qui opibus praestat et qui multorum cautionem temporum habet.' V. 11. creditorem PS. corr. s. 'Probus uero, qui uenit ad dubium nomen, inquit, argentarium significat qui instantius debitum petit si debitor coeperit esse suspectus.' V. 16. 'uelut inquit Probus, quia homines sibi non promittunt prospera propter phascinum uerborum: ter enim sibi in sinum inspuunt et uidentur phascinum arcere.' V. 19. a loquendo bis ponunt PS. 21. 'russatus Lacerta sub Domitiano auriga fuit, ut Probus ait.' V. 24. auriga non icilius temporis PS. auriga non ICtus illius temporis Triller obs. critt. III, 14. non auriga sed ICtus illis tem-

116. BYBVLCO. rustico.

118. FIGANTVR VIRIDES s. stationum scilicet. [PALMAE].
ad instar gladiatoriae uictoriae. scalae sunt armariola ad-
uocatorum uel, ut quidam, casae et stationes. Cicero in Cor-
neliana, 'conrempsit,' inquit, 'in scalas.' armaria nam ad-
uocatorum apud ueteres scalas habebant.

119. QVOD VOCIS. QVID VOC. uasculum piscium salsorum.

120. EPIMENIA BVLBI. Graece dicitur epimenia. nam La-
tine menstrua dicuntur dantium.

121. DEVECTVM Q. L. non transmarinum. id est cibarium.

122. SI QVATER E. S. C. id est, in quattuor actionibus
unum solidum.

123. PRAGMATICORVM. iurisperitorum, qui negotiales cau-
sas agunt. consiliatorum, clientum.

124. AEMILIO DABITVR. qui hoc pacto quinque acciperet
in pretio. (125. STAT CVRRVS AEN. ALTI) [NOS]. pauperes
scilicet.

126. ADQVE IPSE FEROCI. tamquam bellator.

128. PROELIA LVSCA. cuius oculus introrsus cedit.

poribus c. uerus Ajax Graius non Ictus illius temporis *Schurtz-
fleisch*. auriga nobilis illius temporis *Rutgers uarr. lectt. III, 17*,
auriga non uilis illius temporis *C. Barth*. auriga ignobilis illis tem-
poribus f. 2. 'palmae. instar gladiatorum. ideo autem schal-
larum gloria quod apud ueteres aduocati schalas haberent et har-
mariola in quibus palmae praefigerentur uelut quaedam stationes:
quod Sisennam intellexisse uolunt qui in Corneliana, correpsimus,
inquit, in schalas.' V. 3. scalas arm. PS. corr. s. 4. caseae PS.
corr. *Henninius*. 7. quid uocabulum PS. uasculum h. 9. men-
struae S. 10. cibarium] cf. *Non. s. u. p. 93*. 14. consilia-
torum clientum ad u. 124 post pretio apponunt PS. huc retulit c,
qui post clientum posuit qui — pretio. consultorum aut clientum
C. Barth. 15. quintas PS. cf. *schol. VII, 243*. quinques *C. Barth*.
16. in pretium *Henninius*. de pretio *Schurtzfleisch*. 19. ad
u. 129 — 158 nulla scholia exstant in PS. 130. 'magno cum
rhinocerote lauari qui solet. i. magno gutto, inquit *Probus*, quod
sicut rhinoceros sit ingentis nasi; aut certe quod *Tongillus na-
sutus* ipse fuerit, quem *Tongilianum* appellauit *Martialis*.' V.
134. 'stlutaria. *Probus* exponit illecebrosa. *Ennius*: et melior

159. SCILICET ARGVITVR. id est, quid magister peccat, si tu cor non habes?

160. NIL SALIT ARCA. asino, ac per hoc stulto, hebeti.

162. QVIDQVID ID EST D. Q. id est, deliberatiua eius quam recitat.

163. A CANNIS. cum a tertio lapide ab urbe castris positus fulmine territus est quo propius accederet.

164. CIRCVMAGAT MAD. retroducatur ad Africam.

165. QVANTVMVIS STIP. pro, roga quantum tibi dem.

166. VT TOTIENS [ALII SEX]. omnes scilicet professores. 10

167. VEL PLVRES. conqueruntur. SOPHISTAE. scolastici.

168. ET VERAS. id est cum mercedes reposcunt. alij exponunt, transeundo ad causarum scientiam dandam relictis controuersiis.

169. FVSA VENENA. themata, quae in auditoriis recitantur deliberatiuarum et controuersiarum.

170. MORTARIA CAECOS. themata huiusmodi sunt controuersiarum, si uxor uenenum triuerit, maritus recipiat oculos.

171. ERGO SIBI. MOVEBVNT. desinat docere.

172. INGREDIETVR. alia qualibet.

173. AD PVGNAM. ad militiam. DESCENDIT AB VMBRA.

navis quam quae stalaria portat. i. multisonalis quae dicitur vulgo batalaria.' V. 142. 'togati. Probus tamen togati nominatum pluralem esse uult ut sit sensus: an togati tibi sint ante pedes qui litigant qui te consulant.' V. 154. 'gambre repetita. historia uel fabula ab aliquo tum scripta tam frequenter exponebatur, ut prouerbium teste Probo fuerit. de gambre et anatho omnibus tritum cum nihil tam sibi fuisse cognitum significare uoluerunt.' V. 3. asano PS. corr. p. 4. qui s. 6. dum Henninius. tum Schurtzfleisch. ad tertium lapidem s. 7. territus eo quod PS. territus ne qua Schurtzfleisch. territus esset quin s. 9. proroga p. praeroga Martini lex. phil. II. p. 690. 11. conquiruntur PS. scolastici ad u. 168 post controuersiis ponunt PS, unde scolasticis p. 13. causarum PS. causas p. equidem scientiam dandam, quae PS. ad u. 167 post sophistae ponunt, huc retrahi. 18. marito, ut p. ut maritus s. marito si interripiat C. Barth. maritique capiat Schurtzfleisch. 19. desinit S. desinet s.

esse nam Achademiam sectam, quae rethoricam in se contineat. [PVGNAM]. militiam.

174. SVMMA VIA. ne annonam perdat. sub mola medium significat gradilis panis.

176. CHRYSOGONVS Q. per diuersos uadunt magistros, [ut] ubi uilius possint studere temptent.

177. SCINDENS. diuidens.

178. BALNEA SESCENTIS. balneas et porticus aedificant, ubi gestentur, ne eos pluuia contingat, et mercedem pro
10 filiis suis dare non possunt.

180. EXPECTET S. L. ne inquinent pedes animalia de luto.

181. HIC POTIVS. in porticu.

182. FVLTA COLUMNIS. id est cenatio marmoribus et co-
15 lumnis ornata.

183. SVRGAT ET ALGENTEM. id est solaria in superioribus hiemalia.

184. FERCVLA DOCTE. id est structor aut cocus.

186. HOS INTER SVMPTVS. cum illis tantum daretur, ora-
20 tori exiguum dat.

188. CONSTABIT PATRI. id est, paruo sumptu constant filii.

189. QVINTILIANVS. ἀνθυποφορά. unde tantum possidet Quintilianus, si parum accepit?

25 190. FATORVM T. contingit, ut unus sit fato felix orator.

1. stoicam seu academicam sectam *C. Barth.* isse dicitur ad academicam sectam *Achaintre.* esse relinquendam academicam sectam *c.* continens militiam *PS.* continent malitiam *C. Barth.* contemnit militiam *Achaintre.* contineret militiam *c.* 3. sup. mola medium *P.* sub mola medium *S.* sic mola medium *p.* summula modum *Cuiacius obs.* XXVI, 17. *Gothofredus ad cod. Theod. V. p. 267.* summola modum *Rutgers uarr. lectt. I, 16.* summula modum *Eremita.* simola medium *Salmasius ad Vopisci Aur. 35.* summula modicum *c.* summula, pretium *s.* ut *om. PS.* 6. temptent *P.* temptent *S.* tentantes *p.* 18. structura ut cocus *PS. corr. C. Barth. adu. mss. CLXX, 22.*

192. ADPOSITAM NIGRAE. patricius senator est. hac lunula nam adsuta calceis discernuntur patricii a nouiciis.

194. ET SI PERFRIXIT. infrigidatus fuit.

195. SIDERA TE EXC. [DISTAT]. interest enim. [SIDERA]. fortunae, quia non prout meretur quisque ab eadem excipitur.

196. A MATRE RVBENTEM. MOX ut natus fuerit.

197. DE RETHORE CONSVL. ad consulatum perducit.

198. SI VOLET H. E. F. de consulatu ad oratorem.

199. VENTIDIUS. Ventidius ex mulione Caesaris dictatoris, ut Tullius in epistolis [ad fam. X, 18, 3] et in Philippicis loquitur, opitulante Antonio [et] Augusto usque eo proeuctus est, ut ei crederetur Particum bellum. QUID TVLLIVS. is captivus in urbe perductus postea triumphavit.

200. SIDVS. POTENTIA FATI. id est, fortuna faciente ad hoc peruenerunt.

201. SERVIS. FATA TRIVM. Seruium Tullium et Ventidium significat.

202. FELIX ILLE. R. A. Quintilianus. CORVO q. cum hoc contingit rare, ut coruus albus non potest inueniri.

203. PENITVIT. oratores.

204. SICVT T. S. P. rethoris apud Athenas, qui suspendio perit.

205. CARRINATIS E. H. I. Sec. Carinas ueneno perit, cum fugeret paupertatem.

206. NIL P. T. G. mortíferas. mors enim frigida est.

1. ac lunulam nam PS. 2. adsueta PS. corr. p. 5. quae PS. corr. c. quisquam PS. 7. fueris c. 10. ex munitione P (ex corr.) S. corr. p. ex mulitione Dorleans ad Tacit. p. 647. ex mutatione N. Heinsius apud Burmann. ad anth. Lat. I. p. 307. dictator fuit ut PS. dictatoris fuit ut p. dictator is fuit ut N. Heinsius. dictatoris cos. fuit ut Burmann. 12. et om. PS. add. f. 14. captibus PS. orbe PS. urbem p. 20. cur S. cu P. corr. c. 22. Athenienses s. 24. Socrates ueneno PS. corr. C. Barth. 26. mortifera PS. corr. p. frigifica C. Barth.

208. SPIRANDISQVE CROCOS. notandum quia masculino genere dicit crocum. Virgilius [georg. III, 182]: 'crocumque rubentem.' Salustius dicit neutro: 'in qua crocum gignitur.'
209. QVI P. C. S. magistrum loco parentis esse uoluerunt.
210. IAM GRANDIS ACHILLES. id est, Chironem timebat Achilles.
212. CITHAROEDI CAUDA MAG. Chironis.
213. SED RVFVM. oratores caedunt discipuli sui. RVFVM. qui Gallus fuit, et ualde disertus.
214. ALLOBROGA DIXIT. M. Gallia.
216. QVANTVM GRAMMATICVS. non igitur, inquit, tantum mercedis consecuntur grammatici, quantum labor eorum exposcit.
217. QVODCVMQVE EST M. plus oratores accipiunt quam grammatici.
218. DISCIPVLI. eunuchus paedagogus, aut communi carens sensu in alium. (DECRESCERE).
219. ET QVI DISPENSAT. et qui erogat, de eadem sorte tollit sibi.
221. INSTITOR. negotiator, qui pro qualitate temporis mercem suam distrahit. sic Terentius [Phorm. I, 2, 29]: 'scisti uti foro.' CADVRCL. cadurcum quidam cucullum dicunt candidum propter hiemes et niues esse comparatum; alii tabernaculum aut tentorium dixisse, quibus merces suas protegere consueverunt. HIBERNAE TEGETIS. aedificii. HIBERNAE. aut frigidae. Virgilius [Aen. III, 143]: 'qualis ob hibernam Lyciam.'
222. DVM MODO N. M. Q. A. uigilasti a media nocte.
223. SEDISTI Q. N. F. faber ferrarius.
224. QVI DOCET OBL. aut lanarius.

10. e Gallia *Henninius*.17. 'proprium papatis' *glossa interlinearis* u. *acoenonoetus* in P. 24. dixit *Erenita*. dixerunt esse o.30. ut *Schurtzfleisch*.

225. OLFECEMSE LVCERNAS. lucernas cum quibus nocte ueniunt ad grammaticos ut lectiones accipiant.

227. FLACCVS. codex Oratii et Virgilii, in quibus legant. quia et Oratius et Virgilius nigri coloris dicuntur fuisse, ideo diasyrlice dixit detrahendo. 5

228. RARA TAMEN M. raro sine lite magistris redduntur mercedes.

230. VT PRAECEPTORI V. ne uitium faciat loquendo.

231. VT LEGAT STORIAS. uos enim, o tribuni, duras conditiones magistris inponite, ut et sine uitiiis loquantur et 10 omnes historias et poetas teneant, ut quacumque sint hora interrogati statim respondeant.

233. AVT PHOEBI. priuatae balneae, quae Dafnes appellantur.

234. NVTRICEM. Tisiphonem. PATRIAEQVE NOVERCAE. 15 duras et exquisitas causas.

235. ARCHEMORI DICAT. id est, exigunt res obscuras et impossibiles.

237. FIGITE V. M. bonos mores ut habeant filii ipsorum, a magistris exposcunt. 20

240. NE FACIANT VICIBVS. ne inuicem se corrumpant.

241. OBSERVARE M. ne praeputia ducant. OCYLOSQVE I. F. T. id est, exposcunt a magistris, ut etiam mores eorum corrigant, et ne turpiter uiuant aut corrumpant se, et post haec omnia in annum unum solidum accipit. 25

243. ACCIPE V. ut in theatro solent pelere quinque aureos. nam non licebat amplius dare.

3. codices s. 6. rara PS. rarae p. rare o. 14. appellatur
PS. corr. p. 22. om. S. preputi P. corr. p.

SATVRA VIII.

DE CLARITATE NATALIVM.

1. STEMMATA. in eos, qui maiorum suorum nobilitate confisi nimis se iactant, cum ipsi nihil suae uirtutis ostendunt. stemma est generis ordo uel gradus.

3. MAIORVM. id est auorum. Aemilii nobiles et triumphales uiri fuerunt, unde statuæ eorum currus habebant.

4. ET CVRIOS IAM D. [5. NASQVE CARENTEM]. uetustate picturæ ita effectum. aut quia breuiorem nasum habuit.
10 nasum minorem dicit uel detritum a statua, uel quod in praelio nasum amisit et ideo adhuc in statua absque naso Corvinus erat depictus. CARENTEM. auriculis uel mutilatis in statua, uel quod hoc supplicio affectus est. nam antequam ab Othone occideretur truncatae sunt ei nares et aures.

15 6. IACTARE C. imagine perpetua.

7. CONTINGERE V. multis fascibus, dignitate.

8. DICTATORE M. in qua magister equitum et dictator est pictus.

9. SI CORAM L. ante imagines Lepidorum. Lepidi
20 nobilissimi fuerunt. quid, inquit, prodest Lepidorum statuas erigere, si nulla eis reuerentia exhibetur, sed turpia quæque coram eis aguntur.

10. TOT BELLATORVM S. L. [ALEA PERNOX]. per totam noctem si luditur. Virgilius [georg. III, 230]: 'dura iacet
25 pernox instrato.'

12. CASTRA M. Scipiones ab ortu quoque surgere.

13. CVR ALLOB. Gallicis possessionibus, aut titulis uictoriarum, aut aedibus.

5. ut *PS. corr. s.* aut *Bynkershoek obs. V, 10. ad C. Barth.*

6. 7. Aemilii — habebant *om. S.* 10—14. nasum — aures *om. S.*
19—22. Lepidi — aguntur *om. S.* 25. pernox *Vergilius.*

14. NATVA IN HERCVLEO. magna ara ad Herculem dicitur Romae iuxta circum. FABIVS. ex genere Herculis.

15. VANVS ET EVCANEA. Tarentina, Calabra, aut Veneta.

16. SI TENERVM ATT. C. Catina oppidum Siciliae usque ad probra dissolutum notatur. ut et Bibaculus: 'Osce senex, 5 Catinaeque puer, Cumana meretrix.'

17. SQVALENTIS TRA. dedecorat parentes suos. EMPTOR-QUE VENENI. ἀπὸ κοινοῦ. quid prodest, qui propter flagitia ad uenenum confugit?

20. ATRIA NOBILITAS. id est, nihil prosunt parentum facta, 10 nisi sua uirtute aut nobilitate se ornauerit.

21. MORIBVS ESTO. [esto] nobilis moribus tuis, ut illi facti sunt.

22. HOS ANTE EFFICIES. id est, mores tuos antepone uirtuti eorum. 23. CONSVLE VIRGAS. id est mores boni 15 fasces.

24. PRIMA MIHI DEBES. κατὰ κοινοῦ. debes animo bonus et iustus esse.

26. ADGNOSCO. id est, si honestus fueris, tunc te principem meae ciuitatis dicam, non si imagines maiorum tuo- 20 rum uel consulatus ostendas.

27. DE SANGVINE R. id est, qui natales ciuiles habeat.

29. CLAMAT OSIRI. Tibullus [I, 7, 29] de Osiri dixit: 'primus aratrum manu solerti fecit Osiris et cinerem ferro sollicitauit humum, prius inexpertae commisit semina terrae 25 pomaque non notis legit ab arboribus.' populus Aegypti inuento Osiri dixit: εὐρήκαμεν, συγχαιρομεν.

2. circum Flaminium p. 5. unde *Wesseling ad Anton. Aug. itin.* p. 87. Vibaculus P. Vibalus S. corr. p. Oste PS. corr. p. Tusce cod. *Schurtzfleischii*. 6. Cuna PS. corr. p. Cymana cod. *Schurtzfleischii*. 8. κοινου PS. si propter s. 11. suae uirtuti aut nobilitati PS. corr. c. 13. factis (om. sunt) PS. 17. κοινου PS. 19. honestis PS. corr. c. 21. ut PS. corr. s. 22. qui tales uel uisum habeat PS. quod talem ciuem habeat s. qui refert ad 'ouanti'. 24. aratra — et teneram Tibullus. 25. primus Tibullus. 27. εὐρηχομεν S.

(31. INDIGNVS.) [30. INVENTO]. uir bonus ubi inuenitur, impatienter et cum clamore appellatur.

32. INSIGNIS. non per se insignis, (NANVM.) ut cum indignus sit, maioris alicuius eum nomine nuncupemus. ut si
 15 nanum gigantem uocemus κατὰ ἀντίφασιν.

33. AETHIOPEM CYCNVM. id est, ut [si] nigrum hominem Aegyptium cynum uoces, ut candidum.

34. EVROPE. ut formosam.

36. SI QUID ADHVC EST. ostendit poeta, homines teler-
 10 rimos hac re magna nomina habere consuerere.

38. ET METVES. hoc est, ne sis tantum nominibus nobilis, ac turpiter uiuas.

40. BLANDE. quia Blandus Rubellius dicebatur. BLANDE
 TYMES. superbus es nobilitate generis. 'tumidusque feratur.'

15 41. PROPTER QVOD N. quasi ex uirtute tua sis nobilis factus.

42. VT TE CONCIPERET. id est nobilis de genere Troiano.

43. SVB AGGERE TEXIT. plebeia mulier. pauper, in
 castris natus.

20 44. VOS HVMILES. hoc ueluti e persona alicuius nobilis loquitur poeta.

45. MONSTRA. id est plebeius aut peregrinus.

46. AST EGO C. C. P. ego autem nobilis. Cecrops
 rex fuit Atheniensium.

25 48. FACVNDVM INVENIES. id est, tu nobilis tantum et imperitus. nam de plebe, id est de humili familia eloquentes exeunt, qui nobilium imperitorum causas defendunt.

49. DE PLEBE TOGATA. id est senatoria.

1. ubi om. S. ut impatienter PS. 6. si om. PS. add. s.
 13. Rebellius PS. corr. p. 14. est PS. corr. c. Verg. Aen.
 X, 20: 'Turnusque feratur per medios insignis equis tumidusque
 secundo Marte ruat' adscripsit s. 17. Traiano PS. corr. p.
 18. plebeia muliere pauper Henninius. 20. apersonali cuius
 PS. corr. c.

50. ENIGMATA SOLVAT. quaestiones obscuras.

51. HIC PETIT [EUPHRATEN]. in oriente fluuius. id est, nomen militiae dat. VATAVI. gens Galliarum. Lucanus [I, 431]: 'uatubique truces.'

52. CVSTODES AQVILAS. curam cohortis sumit. 5

53. NIL SIBI C. P. quasi Alcibiades, infamis et nobilis. SIMILLIMVS HERME. effigies aeneae aut marmoreae sine manibus, quales uidemus in circo. hermas Athenienses ante ianuas pro religione positos habuere. (55. ILLI MARMOREVM). 54. [NVLLO. DISCRIMINE]. in hoc igitur tantum distas 10 ab hermulis.

57. QVIS GENEROS. id est etiam in animalibus uirtus quaeritur, non genus. VOLVCRE. uelocem.

59. VICTORIA CIRCO. id est, qui frequenter uincit aut in circo, aut in campo, quando bellum est. 15

60. NOBILIS HIC QVOCVMQVE. id est ille est nobilis equus qui semper praecedit alios, de quo uenerit armento.

62. SED VENALE P. C. Coryfeorum, id est, quorum in Achaia prima nobilitas fuit.

63. HIRPINI. in inuitio Sabinis. Hyrpinus mons est, ubi 20 optimi equi nascuntur.

64. NIL IBI MAIORVM. maiorum mortuorum.

65. VMBRARVM. non adtenditur, de quo armento uenit. nihil praestant parentes, qui quasi umbram quandam uidentur praebere. 25

66. EPHIREDIA COLLO. ornamenta redarum. aut plaustra.

67. SEGN. pigri. DIGNIQVE MOLAM. molere in pistrino.

68. ERGO VT M. R. ut miremur facta tua, non te.

4. Batauique Lucanus. 10. in hoc, inquit s. 16. ille et PS. corr. o. 17. prendit PS. corr. o. 18. equorum PS. corr. h. 20. in interioribus Sabinis Io. Boccacius de montibus. in initio Henninius. in confinio c. 24. quendam PS. corr. p. 25. prendere S. 26. 'uetus habuit redarion' p. ex P nihil adnotatum est. 28. non genus s.

69. QVOD POSSIM. unde possim titulos tibi dare. IN-
CIDERE. scribere.

70. OMNIA DEBES. quos imitari debes. id est, parentes
tuos.

5 72. NERONE PROPINQVO. de quo magis debuit erubescere,
quia ad propinquitatem illius pertinet.

73. [RARVS]. rarus, inquit, est animus non inflatus in
nobili.

74. LAVDE T. haberi maiorum.

10 75. FUTVRAE. de te futurae.

77. NE C. R. metaphora ab aedificio, quod columnae
sustentant.

78. [STRATVS HVMI]. iterum metaphoram a vitibus fecit,
quae ex arboribus pendent, nec se possunt sustinere sine
15 arboribus, nisi fuerint adnexae.

81. INCERTEQVE REI. [PHALARIS]. qui tyrannus Siciliae
ferebatur tauro aeneo candenti homines includere.

83. SVMVM C. N. ut fugiens tormenta falsum dicas.

84. ET PROPTER VITAM. dum vis uiuere, [ne] ita agas,
20 ut uita uidearis indignus.

85. DIGNVS. sic habendus qui morte dignus est, quasi
iam perierit, licet cottidie copiose uiuat.

86. COSMO. Cosmus luxuriosus fuit, qui solium, in quod
descendebat, multis diuersorumque unguentorum odoribus
25 miscebat. MERGATVR. habeat licet tripodas aeneos ubi he-
roes lauabantur et ostrea a lacu Lucrino.

89. SOCIORVM. prouincialium.

90. EXVCTA. exhausta [a] rectoribus.

93. ET CAPITO ET NVMITOR. spoliatores sociorum.

7. nam inflatus *PS. corr. c.* 16. INTEGER. Siciliae. INCERTE-
QVE REI. qui tyrannus ferebatur *PS.* 19. ne uita *Henninius.*
23. in quo *Henninius.* in quo sedebat *Kobierzycki de luxu*
Rom. I, 7. cf. schol. II, 142. 25. habeas *PS.* 26. Lucrina
PS. corr. p. 28. a om. *PS. add. p.*

94. [PIRATAE CILICVM]. Cilices nam piratae sunt. ergo principes piratarum, aut spoliatores latronum. **PIR.** bene Capitonem et Tutorem nescio quem repetundarum damnatos a senatu piratas Cilicum poeta dixit, siue propter depraedationem iniustam, siue ut eos facinorosiores ostenderet, qui piratas olim Cilicas exspoliauerint. **CI. L. CVM.** accusantibus provincialibus.

96. **PRAEC. N. C. R. T.** sensus hic est. quid tibi prodest, Cherippe, si damnatur iudex, quem tu damnandum accusasti, cum illius successor plura ablaturus sit tibi? magis provide tibi preconem, et auctionem fac rerum tuarum, quae superauerunt, ut in pecuniam totum conferas, ne et ipsos pannos tuos perdas, qui remanserunt. nam nec accusatio tibi proderit, et insuper naulum perdis.

98. **NON ID. GEMIT. OLIM.** non sic gemuerunt prouinciae a Romanis afflictae spoliataeque iure bellorum, quando sunt deuictae, quomodo nunc, cum sunt a iudicibus depredatae.

101. **COMCILIA COA.** metaphora. purpura. conchilia genus piscis. **COA.** Graeca.

102. **ET CVM P. T.** pictorum fictorum sculptorum sunt nomina, qui apud ueteres magni artifices fuerunt.

103. **FIDIACVM V.** Fidias statuarius fuit. cum *ἐκφωρῆσαι* pronunciandum est, siquidem uiuere uidebantur.

104. **MVLTO S. V. L. R. RARAE SINE MENTORE MENSAR.** id est, quae a fabro nobili non sunt factae. **RE. M. SE. 10-25** reumate.

105. **INDE DOLABELLA.** Antonius trium Antoniorum cor-

3. quem poeta dixit **PS.** 4. Cilicum dixit **PS.** 6. **DAMNANTE SENATV.** accusantibus **Vs.** 16. belli **s.** 18. conchilia genus piscis **om. S.** 22. *ἐκφωρῆσαι* **S.** 23. est] ut **PS.** si quod **PS. corr. c.** uideantur **PS.** 27. Antonius trium Antoniorum **cos.** pater (aut Antonius Antoniorum triumui et **cos.** pater) ille, qui orae — imperium praefuit, contrarius piratis. Salustius. *Rutgers uarr. lectt. III, 17.* Antonius triumui Antonii pater, curator, ut ait Salustius, orae — imperium contra piratas

ruptos illae Salustius, qui orae maritimae qua Romanum esset imperium, contrarius piratis. hi omnes socios et maxime Graecos Asiaticos ac Siculos fortunis omnibus spoliauerunt. [HIN]C ANTONIVS I. a Caesare accusatus.

5 106. SACRILEGVS V. qui Siciliam depredatus est.

109. ET PATER A. taurus aut admissarius.

111. SI QVIS I. AED. haec sunt pretiosa, quae remanserunt.

113. FORSITAN I. B. [VNCTAM]. ut ostenderet has ciuitates gymnasio, hoc est exercitationi palaestrae deditas. quod autem adiunxit: DESPICIAS, num putes, inquit, has ciuitates furti non esse accusaturas, (CHORINTO) quod nocere tibi non poterint?

114. DESPICIAS M. Q. Spanos quia de resina sibi pilos
15 tollebant ut cinedi.

116. HORRIDA V. uel his parce gentibus, ne pro iniuria rebellare facias. enumerando enim singulas gentes et uarias poeta demonstrat, quas administrator fur uitare debet, quia facile scilicet accusent repetundarum. subiungendo enim
20 'messoribus parcendum quia saturant urbem' Afros significat. 'tenuēs' autem dicendo et 'discinxerit' hoc ostendit quia nuper eos Marius spoliauerit, de quo superius dixit [I, 49]: 'exul ab octauo Marius uiuit et fruitur diis iratis.' GALLICVS AXIS. septentrionalis pars.

25 118. QVI SATVRANT V. C. V. id est, spectaculis operam dantem.

119. PRAEMIA C. pecuniarum repetundarum.

Ruhnkenius ad Vell. Pat. II, 31. Antonius triumuirorum auctor. corruptor Siciliae sacrilegus. hi omnes socios et maxime Graecos Asiaticos et Siculos fortunis omnibus spoliauerunt, qui orae maritimae, qua Romanum imperium, essent. C. Antonius a Cicerone accusatus *C. Barth.* 10. gymnasia *PS.* gymnasiis *p.* gymnasticae *o.* quam *PS.* 11. nam *PS.* 12. furti *PS.* furtus *p.* accusatas *S.* 17. gentes poeta et uarias *PS.* 18. furditare *PS.* formidare *o.* 20. significant *PS. corr. o.* 21. dicendum *PS. corr. o.* 27. repetendarum *S.* repetandarum *P.*

120. DISCINXERIT A. qui ibi bella finierat. id est, quid tollis his, quos Marius spoliauit?
121. CVRANDVM. cogitandum.
123. RELINQVAS. quibus facillime possint repugnare.
125. QVOD MODO P. N. [SENTENTIA]. nuda uerba. in sen-
tentia nam solet interdum aliquid esse falsi.
126. SYBILLAE. tamquam oraculum uerum.
127. SI TIBI SANCTA C. H. si nemo seruorum tuorum actus tuos uendit.
128. VENDIT. A. efebus intunsus. si non est puer, pro
quo sententia distrahatur.
130. VNGVIBVS. I. P. N. uxor tua te administrante rapiat.
131. TV LICET A. hic sensus est. si, inquit, sis uir bo-
nus, patiar, ut, falso licet, tamen ex quouis genere nobili
tibi fingas originem, aut numeres genus a Pico. Fauno Pi-
cus pater. NOMINA D. ex ipsa antiquitate.
136. SI FRANGIS VIRGAS. id est, si crudelis nimium sis.
137. LICTORE S. retunsae feriendo capita damnatorum.
139. NOBILITAS C. hoc, quod et Salustius [Iug. 80]
dixit: 'maiorum gloria posteris quasi lumen est; neque bona, neque mala in occulto patitur.'
141. CRIMEN IIA. pro persona crimen admissum culpa-
tur. Salustius [Cat. 51]: 'qui magno in imperio praediti.'
142. QVO MIHI TE S. F. κατὰ κοινόν. falsas tabellas
signare solitus.
143. [TEMPLIS]. id est, quibus te uilem ostendis.
145. [SANTONICO]. si operis caput uadens ad turpia loca
cucullo de byrro Gallico scilicet. nam apud Santonas oppi-
dum Galliae conficiuntur.

25

2. tolles c. 4. possit S. possis P. corr. s. 10. erebus PS.
corr. p. 18. retunsus PS. corr. p. 19. hoc est Schurtzfleisch.
23. in om. Salustius. 27. operies o. uadens caput PS.
28. populum C. Barth. 'Probus interpretatur santonico cu-
cullo: galero fusco et horrido ardeliunculo [albeliunculo Rutgers

147. LATERANVS. et ipse luxuriosus quidam.

148. IPSE ROTAM AD. sufflamen uinculum ferreum, quod inter radios mittitur, dum clium descendere coeperit reda, ne celerius rotae sequantur et animalia uexent.

6 150. HONORIS. cum ei fuerit successum in consulatu.

151. CVM FVERIT. [152. OCCVR SVM]. non grauioris aetate amici occursum timebit.

154. SOLVET ET I. manus foeni. uino nam solet fessis animalibus infundi ordeum.

10 155. ROBVMQVE I. id est, robustum, rufum. unde Hercules robus dictus est.

157. SOLAM EP. quia mulio est, qui consulitur. Epona dea mulionum est.

159. AMOMO. unguento olens.

15 160. CVRRIT YDIMEE. Ydume ciuitas orientis. INCOLA PORTAE. id est occurrit Damasippo tabernarius, qui prope portam manet, tabernam uolenti intrare.

162. ET CVM VENALI C. nomen tabernariae, pro qua libet. scortum.

20 163. DEFENSOR. qui contra haec defendere uoluerit.

164. HAEC IUVENES. id est, eo tempore fecisti, quo possis mereri ueniam, in iuuentute.

166. BARBA. in prima aetate desine.

167. LATERANVS AD ILLOS. siue Damasippus.

uarr. lectt. VI, 18. galleriunculo C. Barth. bardocucullo Triller obs. critt. II, 6.] quales sunt latrunculorum [latrunculatorum p.] aut ex lucerna turpi intincto [lacerna turpiae cinctorio Schurtz-fleisch.] V. 2. 'sufflamen enim, inquit Probus, illud machinae genus est, quo in catabatmo hoc est in descensu uel pro cursu nimio rota solet retineri.' V. 'adde ex ust. ex. in catabatmo.' p. 4. celeres PS. corr. s. 6. aetati PS. corr. o. aetatis c. 8. mannas PS. corr. Vossius de anal. I, 10. Salmasius ad Tac. Vopisc. 6. 10. Herculis PS. 12. num: quasi mulio sit. quia consul iurat Eponam? Epona nam dea s. 16. ideo occurrit S. ideocurrit P. corr. h. unde occurrit Rutgers uarr. lectt. VI, 18. 23. defini PS. corr. c.

168. LINTĒA VADIT. hoc est, pictis uelis popinae succedit, aut linteis capsariciis tergitur.

170. AMNIBVS ET. Armeniam Tigris proluit, Eufrates Parthos, Hister Sarmatas et Ponto influit, Rhenus inter Almanniam et Gallos Oceano influit. PRAESTARE N. seruare, 5 obsistere gentibus.

172. s. i. si uis illum legatum esse et aliquo dirigere. QVAERE POPINA. *παρὰ προσδοκίαν* pro castris.

173. PERCVSSORE I. sicario aut gladiatore.

175. INTER CARNIF. ubi nobiles inter sceleratos putas. 10 FABROS SANDAPILARVM. si SANDALIORVM, sutores ac per hoc abiectae sortis homines; si SARDANAPALLOS, infamis hominis nomen est; si SANDAPILARVM, capulorum, in quibus gladiatores mortui de amphitheatro eiciuntur.

176. [RESVPINATI]. ebrii, turpia patientis. 15

177. AEQVA IBI L. C. P. popinae, ac per hoc communis est.

179. QVID FACIAS [TALEM]. qualis est Damasippus scilicet.

181. AT VOS T. nobiles, propter Aenean. uos flagitiis 20 libenter ignoscitis.

182. TURPIA CERDONI. populari. passiuo. Grece dixit turpem uulgarem, lucri cupidum. id est, si pauper adul-

1. 'hoc est, ut Probus inquit, pictis uelis popinae succedit uel ubi esculenta publice uenditantur.' V. 2. carbasineis f. cannabiciis Dufresne. sericis C. Barth. carbaseis c. cf. schol. III, 263. tergīt PS. tegit C. Barth. tendit c. 4. Sarmata PS. corr. p. 7. s. i. — dirigere om. S. 10. puta c. 11. ac per hoc] cf. schol. I, 112. VIII, 177. VIIII, 28. 62. X, 113. 12. sardanapallos P. sardanapallo S. corr. Schurtzfleisch. Sardanapali Rutgers uarr. lectt. I, 16. Sardanapalus Achaintre. 'sunt qui legant fabros sardanapallum i. infamem ut Sardanapallus fuit.' V. 13. sardanapilarum S. eorum PS. lectorum Schreuelius. loculorum Muncker ad Fulgent. p. 768. 15. ebrii turpia patientis ad u. 175 post 'fabros' ponunt PS. 16. hac PS. corr. p. 23. turpilucricupidum Pricaeus ad Apul. met. p. 92. cf. schol. IIII, 153.

terium committat, crimen admisisse dicitur; si diues, iocosus dicitur.

183. QUID SI NUMQVAM. id est, quidquid dimittati fuerimus, peius superest.

5 185. CONSUMPTIS O. V. id est, praeco fuisti in mimo. SIPARIO C. uelum, sub quo latent paradoxi, cum in scaenam prodeunt, aut hostium mimi, aut quod appellant comicum.

186. VT PHASMA CATULLI. nomen est mimographi, et FASMA nomen est fabulae.

10 187. LAUREOLVM VELOX. hoc ideo, quia in ipso mimo Laureolo figitur crux. unde uera cruce dignus est Lentulus, qui tanto detestabilior est, quanto melius gestum imitatus est scenicum. hic Lentulus nobilis fuit et suscepit serui personam in agendo mimo, et deprehensus in falso cruci-
15 fixus est.

189. IGNOSCAS P. qui palitur nobiles agentes mimos spectare.

190. TRISCVRRIA. iocos nobilium. tres scurras fabulas

2. iocosus dicitur] cf. schol. XI, 176. 3. demetiti aut dimetiti aut dementati c. insectati s. 6. 'sypharium uelum fuit, inquit Probus, sub quo latebant paradoxi cum in scaenam prodibant: aut hostium mimi.' V. scaenum PS. corr. p. 7. hospitium Schrenelius. ostiarium mimi ait quod appellatur conopeum Schurtz-
fleisch. 9. 'Quintum Luctacium Catullum dicit: qui Voranum seruum furacissimum habuisse fertur: de quo hic posterius [XIII, 111]: scurra Catulli.' V. qui ad eum locum haec adnotauit: 'Voranum dicit Quinti Luctatii Catulli qui omni tempore furacissimus fuisse dicitur: de quo etiam illud traditur, cum deprehensus a numulario esset cuius de mensa numos subtractos in calceos sibi infarciuerat quidam iocans in eum belle, inquit, si te numularius in ius uocet tu ei aes ablatum ex calceo obiiceret.' quae descripta sunt ex Porphyryone ad Horat. s. I, 8, 39. et postrema quidem corrupta, cf. Huschke anall. litt. p. 48. ex utraque adnotatione schol. suum composuit p. 11. Laureola PS. corr. p. 12. quantum ille PS. corr. Schurtzfleisch. quam ille s. 18. locos P. solos C. Barth. iocose Schurtzfleisch. tres currus nobilium fabulas agentes PS. tres cursus nobilium fabulas agentium h.

agentes. dictum, quia tris simul exeant, quamvis aliquit quaerentes.

191. PLANIPEDES. nobiles neaniscologos.

192. MAMERCORVM [FVNERA]. turpitudinis crimina.

193. NERONE. tyranno scilicet.

5

194. [PRAETORIS] VENDERE. ignobilioris quam ipsi sunt.

196. QUID SATIVS. utique mori quam mimum agere.

EXHORRVIT VT SIT. non debet quis mortem sic horrere, ut non in harena se locet, sed ut mimum agat.

198. RES AVT MIRA TA. non est turpe nobilem mimum agere, cum ipse imperator citharedus sit et in scena cantauerit.

199. LVDVS ET ILLIC. nisi ut gladiatores sint nobiles.

200. DEDECVS V. H. N. M. M. I. mirmillo armaturae Gallicae nomen, ex pisce inditum, cuius imago in galea fingitur.

15

201. AVT FALCE S. per falcem supinam armatura Thracum intellegenda est, quibus proprium telum sica est.

203. ECCE TRIDENTEM. infamis est, sicut gladiator. aut indicatur, aut uerba sunt Gracchi spernentis armaturam secutoris.

20

207. CREDAMVS TVNICE. D. tunica de funiculis. DE FAUCIBVS. quidam uestem gladiatoriam dicunt, quam fibula

1. qua tres simul exemit *C. Barth.* quasi *s.* alii item quaerant *C. Barth.* alii quaerant ista *Schurtzfleisch.* 3. neaniscologus *PS. corr. p.* neanicologos *Salmasius ad Tert. de pall. p. 298.* neaneschologos *Pontanus ad Macrob. sat. II, 1. cf. epp. C inedd. ex museo I. Brant p. 122.* mimologos *Muncker ad Fulg. II, 17. p. 698.* 4. turpitudines *Schurtzfleisch.* 9. uel *s.* 12. 'non mirum si haec, inquit, mauult sequendo ludium principem quam mori, quando ipsum imitatur Neronem. hic nos iam deserit Probus nec ultra hunc locum quantum ad me peruenerit interpretatus est quicquam.' *V.* 19. ut uerba sint *Schurtzfleisch.* 21. de funiculis *om. P.* 22. fabulam *S.* fibulam *P. corr. Eremita.* fibula mordet faucibus pugnaturis *Ferrarius de re uest. I, 3, 15.* fibula aurea pugnaturis mordet a faucibus *C. Barth.* fibula in pugna aurata mordet a faucibus *Schurtzfleisch.*

pugnaturis mordet a faucibus. alii, qua galli utuntur in sacris, in modum organi utrimque decrescentibus uirgulis purpureis (nam fortuiti sunt) ueluti indicantibus partem corporis esse amputandam. id studii habebant qui munera cedebant, ut extremas partes tunicae ad guttur ornarent, quo famam haberent.

208. GALERO. pileo, quem habent retiarii. galerus est umero inpositus gladiatoris. [SPIRA]. huiusmodi aliquid, quo citius sparsum funem uel iactatam retiam colligat.

10 212. PERDITVS VT DVBITET [SENECAM]. ignobilem, sed uirum bonum.

213. CVIVS s. hoc ideo, quia parricidis in culleo clausis ad poenam simia et serpentes iungi solebant. a Nerone autem mater occisa est et amita et uxor et Antonia Claudii filia, quae illi pro harum morte nubere noluit.

215. SED. apertius dixit, quia et matrem (et) occiderit et uxorem Octauiam, eandemque sororem adoptiuam, et Britannicum fratrem adoptiuum filium Claudii peremerit.

216. AVCTORIBVS VLTOR. Orestes, quia et ille matrem occidit, ut patrem defenderet.

218. AVT SPARTANI. Helenae uel Hermioneae.

220. ORESTES. quod Nero scilicet fecit.

221. TROICA N. hoc ideo, quia Nero Troados libros scripsit. unde et maxime insaniuit, quia poeta fuit. VIRGINIS A. unus de coniuratis, qui Neronem occiderunt.

2. 'uet. descresentibus'. p. ex P nihil adnotatum est. uirguleis PS. corr. p. 3. nec eae fortuitae sunt uelut indicantes sic partem C. Barth. 4. amputanda PS. corr. p. his dubii PS. corr. C. Barth. id munii Eremita. 7. pilo PS. corr. Rutgers narr. lectt. I, 16. 8. SPIRA add. Oct. Ferrarius electt. II, 16. 9. iactatum retium C. Barth. adu. LVIII, 6. 14. Antonii Claudii illa PS. corr. Schurtzfleisch. cf. Tac. ann. XV, 53. 15. post harum mortem p. 16. occideret S. 18. peremit PS. 19. Oreste PS. 20. sed ut patrem ulcisceretur et defenderet p. 24. insaniunt PS. corr. p. Virgilius S.

222. DEBVIT V. M. A. V. G. hoc est, quia Neronem occiderunt.

225. GAUDENTIS. instar citharedi Greci coronam accipientis.

226. PROSTITVI G. quia apud Isthmios agones uictores⁵ apio coronantur. Nero Isthmiaco certamine inter citharedos certabat et apio, uti mos erat, coronatus est.

227. MAIORVM. tuorum maiorum. HABEANT I. laudem uocis tuae. quasi ipse Nero dicat de se. HABEANT INSIGNIA VOCIS. uocis missaria.¹⁰

228. ANTE PEDES D. alii Domitium senatorem uolunt, qui a Nerone coactus est mimum agere.

229. SYRMA. uestis tragica. SYRMA V. A. in his nam personis Nero saltauit. Menalippus est, qui Tydeum occidit.¹⁵

230. ET DE MARMOREO [COLOSSO]. statuam ultra mensuram. statuae suspende citharam, non trophaeum, ut Nero scilicet.

231. QUID CATILINA. exempla omnia collegit, quibus nobiles nihil uirtutis fecerunt.²⁰

234. VT BRACATORVM P. Gallos significat, et deest, teneant. Allobrogae Galli sunt. ideo autem dicti Allobrogae, quoniam 'brogae' Galli agrum dicunt, 'alla' autem aliud. dicti autem Allobroges, quia ex alio loco fuerant translati.

235. AVT SI QVOD L. uestis ex carta facta, pice inlita,²⁵ in qua ignibus [in] poenam addicti ardere solent. ausi estis id conari, quod hoc pacto debeat puniri.

1. quianem S. 3. imitari citharedi PS. corr. s. 5. stimios PS. corr. p. 6. appio P. nec Nero PS. stimiaco PS. corr. p. 7. appio PS. 8. habenti PS. 9. quasi] ad quam PS. 10. uocis missaria om. S. uoci P. corr. Schreuelius. missoria Vossius de uitis serm. III, 26. missa Almeloucen. 11. Domitum PS. corr. p. 13. uestis tragica om. P. has autem personas p. 21. tenent c. 24. qui S. 25. ex sparto c. 26. in om. PS. poenam PS. poenae p. 27. debent PS. corr. Schurtzfleisch.

239. ET IN OMNI MONTE L. quia in montibus condita est Roma. legitur et PONTIBVS, propter Muluuim, ubi Catilinae coniurati et Allobroges deprehensi sunt.

241. IN LEUCADE Q. propter Antonium et Cleopatram, quia bello nauali sub Leucade, promontorio Epiri, deuicti sunt ab Augusto.

242. THESSALIAE C. ibi nam ab Augusto uicti sunt Brutus et Cassius, ut Pompeius a Caesare.

243. ROMAM PATREM. non per adulationem, ut Augustini. hoc nam differt ab Augusto Cicero, quia alter armatus, alter pacatus defenderit libertatem et ciuitatem. ut Lucanus [VII, 62]: 'Romani maximus auctor Tullius eloqui, cuius sub iure togato.'

247. NODOSAM. a centurione uapulando suo uertice frangi patiebatur Marius uitem, cum militat.

251. ADQVE IDEO P. Q. A. C. S. G. Q. V. Mario, inquit, debellante Cymbros, coruis aibus fuit miraculum ire ad maiorum cadauerum praedam, quia grandi statura sunt Galli. Virgilius [Aen. VIII, 662]: 'scutis protecti corpore longis.'

253. [LAVRO COLLEGA SECVNDO]. id est, secundo per Marium, familia noua. nam primo per Ciceronem. NOBILIS ORN. hoc est, ut triumpharet. COLLEGA S. 'secundo lauro' dixit, quia secundo loco triumphauit post collegam suum.

254. PLEBEIE D. Decii, pater et filius, somnio moniti pro incolumitate populi Romani se deuouerunt, alter bello

2. Molbium iuli PS. corr. p. 5. qui s. 8. Crassius PS. corr. p. 9. Augusto PS. corr. p. 10. 11. qui alia — alia PS. corr. Schurtzfleisch. quia alius — alius Henninius. quod alter armatus oppresserit, alter togatus defenderit s. 11. Lucretius PS. corr. Schreuelius. 12. eloquii Lucanus. 13. togaque Lucanus. 15. com PS. corr. p. militabat Schurtzfleisch. 17. coruos ex aibus Schurtzfleisch. 18. maiorem PS. corr. p. 19. corpora Vergilius. 20—22. secundo — triumpharet S. om. P. edidit p. secundo Arpinates per Marium familia (nam primo per Ciceronem) nobilitati sunt eo usque, ut triumpharet C. Barth et similiter Schurtzfleisch. 21. NOBILIS ORN. s. nobilitati PS. 23. collega suus C. Barth. 25. debuerunt PS. corr. p.

Latino, alter bello Gallico. nam pater cum esset collega T. Manlii Torquati, essentque somnio admoniti, eam partem uicticem fore, cuius dux in proelio ceciderit, tum Decius calcaribus equo incitato in medios hostes inruit ibique pugnans interfectus est. cuius cum corpus milites liberare cōtenderent, cum plena sunt reuersi uictoria. hoc exemplo patris pro bello Samnitico et Tusco, bello Gallico ab hostibus est filius interemptus. de quibus et Virgilius [Aen. VI, 825]: 'quin Decios Brutosque.'

255. NOMINA. PVBE LATINA. id est, pro salute omnium ad mortem se optulerunt.

258. PLVRIS E. D. plus meriti habent Decii apud deos, dum hi se pro patria uouerunt, quam habet ipsa patria apud deos meriti, quae seruata est.

259. ANCILLA NATVS. Ocrisia Corniculana captiua. 15

260. [BONORVM]. nam fuerant reges postea superbi. Seruius Tullius sextus a Romulo; nam septimus Tarquinius fuit superbus.

262. EXVLIVS I. V. I. C. ipsius Bruti filii, qui a patre securi percussi sunt, portas aperiebant, ut Tarquinius superbus intraret. 20

264. Horatius Cocles cum fessos milites suos ab Etruscis uideret, pontem Sublicium subduci iussit, ne protinus hostes ad urbem irent, et ipse solus interim exercitum Porsennae sustinuit, dehinc armatus Tiberim transnatauit ad suos. 25

265. IMPERII F. T. B. V. Cloelia uirgo. haec inter obsides data Porsennae a Romanis, simulans ritu patrio uelle se in ripa Tiberis cum ceteris uirginibus sacra facere, ablegatis

1. Lucii PS. corr. s. 2. Manlii PS. corr. Rutgers uarr. lectt. VI, 18. 7. post s. uel Gallico s. 9. Drususque Vergilius. 12. habentur PS. corr. o. scholia et lemmata u. 255. 258. 259. 260. non suo ordine posita sunt in PS. 15. Ocriculana PS. Ocrisia Corniculana o. Corniculana Meursius crit. Arnob. V, 7. 29. abligatis PS. corr. p.

custodibus transnatauit, et per legatos a Porsenna recepta, in tanto honore habita est, ut cum ceteris obsidibus in patriam remitteretur. huius causa et statim equestrem meruit inauratam.

267. MATRONIS L. D. propter Lucretiam scilicet vindictam, uel quia superbo sub tyranno uim patiebatur castitas matronarum.

268. ADIFICIUNT. Vindicius seruus, qui indicauit filios Bruti Tarquinio portas uelle reserare. quos pater securi ferrii, seruum autem ut conseruatorem patriae manumisit et ut delatorem dominorum cruci adfixit. quod factum matronae planxerunt.

268. SECVRIS. quia primus consul Brutus secures accepit.

273. NOMEN AB INFAMI. Romulus, ut augetet populum Romanum, secutus Atheniensium morem asyllum in loco constituit.

275. AUT PASTOR. quos collegit Romulus. QVOD DICERE NOLO. seruus aut infamis uel latro fertur. nam latronum aut perditorum collegit populum.

20

SATYRA VIII.

QVERELA NEBULI DE REGE INPVBICO.

1. SCIRE VELIM. in hac satyra Nebulo filopygista queritur, quod diuites cinedi auarissimi sint, et nihil de obsequio libidinis possit adquirere.

25 2. MARSIA VICTVS. aut proprie ab eo quem Apollo uicit, aut aduocatus temporis illius.

13. SECVRIS. securas qui P. corr. p. totum schol. om. S. 15. loco PS. corr. p. 22. Naeuolus p. filopygista P. filipygista S. φιλοπυγιστής p. 23. sunt PS. ut nihil s. 25. adeo S.

4. RAVOLA D. talem fecisti uultum tristem, qualem Ra-
uola fecit, cum deprehenderetur, cum lamberet Rhodopae
turpia. RABVLA. a facto etymologiam nominis sumpsit
poeta.

5. NOS COLAPHVM. sensus talis est. seruus, inquit, co- 5
lapho percutitur a nobis, si placentam linguat; Rabula autem,
cum lambiat inguina feminarum, inpunitus incedit. CRV-
STVLA. species operis pistorii. Lucilius: 'gustavi crustula so-
lus'. placenta.

6. NON ERIT H. tua scilicet, Nebule. 10

8. POLLIO Q. T. P. V. P. P. [9. FATVOS]. qui ei scilicet
pecunias credant non soluturo.

10. VERNAM EQVITEM. ciuem intra urbem natum. hi-
larem te faciebas.

11. ET SALIBVS. id est, facetiis urbicis abundans. id 15
est, urbanus. id est, qui solebas in conuiuuiis iocis omnes
fatigare. POMERIA loca appellantur, quae intra muros
sunt. hoc est pone muros.

12. OMNIA N. C. id est, contraria laetitiae.

14. FASCIA VISCI. psilotrum significat, dropacem, quo 20
solebat se accurare.

15. SED FRVCTIFICANTE. pullulante, uirente.

16. QVID MACIES. id est ita macer es et decolor tamquam
quartanarius.

17. DOMESTICA T. consueta, familiaris. 25

18. DEPRENDAS. id est, omne uitium corporis siue aegri-
tudo ex faciei colore deprehenditur. ANIMI TORMENTA.
quia animo aegrotat, non corpore.

3. ethimologiam PS. 4. poeta S. poena P. 6. Rauola Rutgers
narr. lectt. III, 17. 7. lambeat PS. 8. Lucillus S. Lu-
cullus P. crustaui crustula PS. corr. p. 'crustula et Lucilius
dixit: gustavi crustula solus'. Porph. ad Hor. s. I, 1, 25. 16. lo-
cis PS. corr. p. 20. vel dropacem s. 21. solebant s. ac-
cusare PS. corr. p. 22. populante PS. corr. o.

20. FLEXISSE VIDERIS. [19. VTRVMQVE]. id est, et laetitia
et aerumnarum.
21. CONTRARIUS I. P. id est, excessisse institutum.
22. NVPER EN. V. P. F. statuæ, ad quas conueniebant
5 cinedi.
23. PALATIA M. matris deum mysteria, cuius templum
in Palatio est.
25. NOTIOR A. famosior moechus, quam Aufidius quidam.
26. QVODQVE T. quod non confiteris. [INCLINARE.]
10 MARITOS. solebas scilicet.
27. [VTILE]. hoc autem uelut ex persona poeta eorum
refert, qui diuites inclinant uiros, et tamen modica conse-
quuntur. VTILE. hoc Nebulo refert.
28. INDE O. P. [PINGVES]. in alio PINGVES, ut ostendat
15 grossas ac per hoc pluuias.
29. MVNIMENTA. quae muniant a pluuia, non quae ornent.
30. ET MALE P. T. male textas. PECTINE GALLI. Ve-
neti, aut albedine. cadurco, cucullo. ut alibi [III, 170]: 'ad-
que ibi contentur Veneto duroque cucullo.'
- 20 31. ACCIPIMVS T. modicum, aut leue, aerosum.
33. QVAS SINVS. penem dicit. NAM. si te non adiuuat
fatum.
34. NIL FACIET. [INCOGNITA]. ante non uisa, quae exce-
dat opinionem hominum.
- 25 35. QVAMVIS [LABELLO]. quia saluosus fuit. VIRRO
nomen diuitis. quamuis, inquit, ille diues cinedus penem
tuum conspexerit et cupiditate blandis te epistolis et dipti-

4. statui PS. corr. p. 9. quam (sic PS. corr. p.) non con-
fiteris post maritos ponunt PS. 11. VTILE add. s. uult
PS. corr. Rutgers uarr. lectt. I, 16. 12. diuites se inclinant
P. diuites se inclinans S. se om. Rutgers. scilicet Henninius.
diuitibus se inclinare uiris p. tam PS. corr. C. Barth. con-
sequantur S. 13. Neuolus Pa 2 m. 18. albelione Rutgers
uarr. lectt. VI, 18. alioquin sat duro cucullo C. Barth. albedi ca-
durci siue cuculli c. 27. dypticis P.

cis sollicitet, nihil tamen accipies, nisi stellas in genesi bene positas habueris, quae tibi hoc prestant.

37. SOLLICITENT. ipse ad se trahit.

38. QVAM MOLLIS A. id est, diues auarus infamis. Virgilius [Aen. III, 214]: 'tristius habet illi monstrum nec saeuior ulla.'

39. HAEC TRIBVI D. in alio TVLISTI. uerba diuitis.

40. COMPTAT [AC] CEVET. crisat.

41. CVM TABVLA P. fiat computatio.

42. [IN REBVS]. adeo nihil est quod dedisti. 10

43. AN FACILE E. P. an putas, quod et in corrumpendo labor non est?

45. QVI FODERIT A. id est, non erit miser, qui in agro laborat, non (in) dominum.

47. TENERVM E. P. hoc est, Ganymedi te comparas. 15

48. VOS HVMILI. interrogatiue arguit.

49. CVLTORI. id est, tenui clienti quemadmodum tu donabis, qui libidini tuae conferre dubitas?

50. INCVLTV VIRIDEM. gemmata dextrocheria.

51. GRANDIA N. Q. R. [VER]. Matronalibus scilicet, quae 20 sunt kalendis Aprilibus, quibus est natalis Veneris.

52. LONGAQVE C. H. ceruicalibus stratis scamnum dicit.

53. MVNERA F. T. S. K. kalendis Martiis, in quibus Iunonis sacra celebrantur a matronis, (et) quia tunc Ilia conpressa est a Marte. tunc nam Matronalia sunt. 25

55. APVLA T. M. uult ostendere magnitudinem possessionum poeta, quam latae sint agris, quoniam nec milui transuolare eas possunt. PASCVA LASSOS. id est, uolantes in agris tuis.

5. haud illis *Vergilius*. 9. fiat computatio *post* computat (u. 8.)
ponunt PS. dum fit computatio *C. Barth.* 10. adeo nihil aequè
dedisti *post* cum tabula p. *ponunt PS.* 15. Ganymede *PS.*
17. quatenus admodum *Schurtzfleisch.* 20. qui *PS. corr. p.*
22. stratum *C. Barth.* 24. a Romanis *PS.* quia et p. 27. quam
nec — possunt *PS.* ut nec — possint p. milue *PS. corr. p.*

56. TE TRIPHOLINVS. nomen possessionis, in qua uineae plures erant.

57. SVSPECTVMQVE E. G. C. quia immineat Cumis, ualde altum. ET GAURVS L. Gaurus mons Campaniae. INA-
 9 NIS. aut superexhaustus, aut transacto uindemiarum tempore,
 aut quia uaporiferos specus habet; aut melius est sic intel-
 legere, qui ab omni arbore expoliatus est, et solis uinetis
 uacat.

58. NAM QVIS P. L. V. multum duraturo.

10 59. LVMBOS D. magis debes illam donare possessionem
 pauperi clienti tuo, qui libidini tuae satisfacit, quam puero,
 qui in agro tuo natus est.

61. ET CONLVSORE CATBELLO. ut solent infantes delectari.

62. CYMBALA P. L. archigalli cymbala percutientis. ac
 15 per hoc Gallo inique, dixit, legetur, id est, legatario do-
 nabitur.

63. IMPROBVS E. C. P. [PENSIO]. tributum, aut quod in
 conducto maneat.

64. POSCES S. A. P. P. V. unicus, ut oculus Ciclopis.

20 65. EVASIT ULIXES. qui excaecauit eum.

66. ALTER EMENDVS. id est, ideo peto, quia pueros pasco
 et uestio.

67. PASCENDI Q. A. B. bruma, hiemis tempore. cum
 petunt calciarium, quid dicam?

25 69. CICADAS. aestiuum tempus.

70. VERVM V. [MITTAS]. neglegas, dimittas.

3. qui PS. quod p. 4. Garrus S. 5. autem p. super
 exhausto PS. corr. Schreuelius. nuper exhaustus Schurtzfleisch.
 antransacto PS. corr. p. ut transacto Schreuelius. an om. Schurtz-
 fleisch. 7. quia omni p. 10. illi PS. illius Schurtzfleisch.
 13. delectare PS. corr. s. 14. 15. ac puero Gallo C. Barth. an
 uero hoc Gallo h. 15. inquit S. inquit P. corr. C. Barth. Gallum
 inquinatum s. dicit C. Barth. om. h. 17. ait Schurtzfleisch.
 quod conductum PS. corr. Schreuelius. 18. habet c.

71. NI TIBI DEDITVS ESSEM id est, nisi tibi omni animo deuotus fuisset, uxorem tuam non deuirginassem.

73. QVAM SAEP E R. nosti, quemadmodum me rogasti, ut hoc facerem.

74. ET QVAE POLLICITVS. mihi scilicet. SAEP E PVEL- 5
LAM. id est, uolentem recedere de domu tua.

75. AMPLEXV RAPVI T. dotales tabulas frangentem et repudium uolentem tibi dare saepius reuocam.

76. SIGNABAT T. V. signabat tabulas, siue alii ut nubat, siue alium uolens facere heredem. NOCTE REDEM. dor- 10
miens cum ea, satisfaciens.

78. AD QVEM PERVENIT [DOMINAE VOX]. in coitu non tacentis, aut quod uirgo erat, ut sit mariti maior infamia, aut cum uirginem imitatur.

79. PENE SOLVTVM. infirmum. et est exclamatio. 15

80. CONIVGIVM. I. M. id est, diuortium fieri saepius adulteri non permittunt.

81. QVO TE C. A. quo te uertas? ad haec quae dicturus es?

82. NVLLVM ERGO. id est, tantorum beneficiorum, quae 20
in te contuli, nulla gratia uel merces rependitur?

83. QVOT TIBI F. [84. TOLLIS.] nutris. ET LIBRIS ACTO-
RYM. propter professionem scilicet, qua apud aerarium pa-
tres natorum deferebantur filiorum. TOLLIS ENIM E. L.
natiuitabus. SPARGERE GAYDES. id est nominum noticiam 25
deuulgare contestatione publica.

86. OPPONERE POSSIS. ne dicaris cinedus.

87. IVBA P. haec omnia poeta ad ius ciuile retulit. id

9. siue alii ut nubat om. S. alio P. corr. p. 13. aut post
erat ponunt PS. 15. et est] erit PS. 16. fieris PS. corr. c.
19. est Sp. 21. uices PS. 23. possessionem Eremita.
quae S. qui P. quia p. 24. nomina natorum deferebant Sal-
masius. deferebant filiorum nomina Schreuelius. 26. deuulgare
solebant h. 27. cinedis PS. corr. p.

est, meo labore habes filios et scriberis heres et non patris poenas orbitatis.

90. SI NUMERVM. nam et a tutela excusant liberi, et in fascibus sumendis prior est qui prestat numero filiorum.

5 IMPLEVERO. id est tres filios fecero.

91. NE VOLET C. id est, iustas causas doloris habes; tamen ad haec quid ille respondit?

92. NEC LEGIT. non curat, sed alium quaerit, qui eum corrumpat.

10 93. CELARE M. Nebulus amico dicit: tibi soli secreta haec credidi.

95. NAM RES M. periculosus est cinedus iratus aut offensus.

96. ARDET ET OBIT. id est, tamquam secretorum pro-
15 ditorem obit.

97. SVMERE. occidere, aut incendere domum.

99. AVT DESPICIAS. id est, non tibi despectae sint, quas habet cinedus iras.

100. ANNONA V. id est, quamvis cara annona ueneni sit,
20 tamen dat, quanticumque distrahatur.

101. ERGO OCCVLT. quia in Ariopago primus accusatus est Mars a Neptuno, eo quod filium eius Palinrothion peremisset. ATHENIS. in Ariopago Athenis, ubi sententiae dabantur grauiiores.

25 102. O CORYDON. o stulte.

103. ESSE PVTAS S. V. id est, nihil potest esse secretum uel occultum.

106. NEMO RECVMBAT. iuxta cubiculum nemo dormiat.

108. PROXIMVS A. D. C. quicquid intra domum factum
30 fuerit, statim uicinis nuntiatur.

3. tutelae P. tulae S. corr. p. 4. numerum PS. corr. p. 17. despectae PS. corr. p. 21. Halirrhodium ex Apollod. III, 14, 2 p.

109. **FINXERVNT** [110. **CARPTORES**]. infertores, qui inlata carpunt.

111. **IN DOMINOS** q. quotiens serui loris caesi confingunt plura cum rumoribus malis, quia si uerberati sunt, ita se putant uindicari, si crimina in dominos dicant. **VLCISCVN- s TVR.** detrahendo.

112. **COMPITA.** quadruiuia.

113. **INEBRIET AVREM.** impleat te ebrius secretis dominorum.

114. **ANTE PETEBAS.** ut tacere possint. 10

115. **A NOBIS.** [MALVNT]. magis prodere secreta dominorum cupiunt quam bibere.

117. **PRO POPVLO.** sacrificans uirgo Vestae. Virgilius [ecl. III, 77]: 'cum faciam uitulum pro frugibus, ipse uenito,' cum pro frugibus sacrificem, tu uenito. 15

118. **VIVENDVM R.** propter plurima quidem recte uiuendum est, sed maxime propter seruos, ut eos possis contemnere, nulla territus conscientia.

125. **TEMPORIS ET SPES.** tanti temporis damnum.

126. **DECVRRERE VELOX.** id est, iuuentus decurrere et 20 senectus properare. Virgilius [Aen. X, 467]: 'breue et inreparabile tempus omnibus est uitae.'

128. **PORTIO** [SERTA VNGVENTA]. coronas et aromata.

130. **DEERIT** [PATHICVS]. corrumpi uolens, aut corruptus.

131. **COLLIBVS VNDIQVE AD ILLOS.** id est, septem montibus, supra quos posita Roma est, Palatino Tarpeio Viminiali Habentino Esquilino Celio Vaticano.

132. **ET NAVIBVS OMNES.** ad corruptores et itinere uenient et mari.

1. et qui *Muncker in Burmanni Syll. app. V. p. 405.* 2. carpiunt *PS. corr. p.* 4. iunioribus *PS. corr. o.* quasi *PS. quia* sint o. uerberati et ita *PS.* 12. uiuere *PS. corr. s.* 14. uitulam aut vitula *Vergilii codd.* 17. possit *PS. corr. s.*

133. [CAEVT] ALTERA MAIOR. cinedi, cum muliebri more componunt caput.

134. SPES S. multos inberbes habes tibi crescentes.

134. TV TANTVM ERVCIS. dicitur haec herba ad coitum inflammare et uires dare.

135. CLOTHO. respondet Nebulo.

136. INGVINE VENTER. usque adeo infelix sum, ut uix industria inguinis ad uictum sufficiat.

137. QVOS THVRE MI. tus minutum manna uocant. MI-NVTO. id est in inuidiam deorum penatium loquitur.

138. EXORARE CORONA. tenui exorare corona, id est, coronatos floribus precari.

139. QVANDO EGO FEGAM. constituam, componam, habeam. aut certe quia in aeris uota figuntur apud templa. [QVO SIT]. ut habeam ubi maneam, aut supra quod incumbam senex.

140. A TEGETE ET B. casa mendici, a mendicitate. [VIGINTI MILIA] deest 'ut sint.'

142. SED QVAM FABRICIVS. plus sibi decem libris argenti petit. Fabricius censor collegam suum notauit in senatu, quia supra decem libras argenti unam foliam inuenit. antea enim non licebat senatorem plus habere.

144. SECVRVVM I. nec lecti cyrios ait, quorum laturas locem et securus circenses expectem. aliut ipsi ferant in lectica.

146. QVI MVLT A F. id est, opifices, serui argentarii. [CVRVVS CAELATOR]. laboriosi anaglyfarii (146. SVFFICIYNT HAEC) plastae. archetypus.

1. enim C. Barth. nam Schurtzfleisch. 3. succrescentes s. 9. mannam Vossius de analog. I, 20. 11. coronatus p. 14. aut uoueam certe Schurtzfleisch. qvo sit add. s. 15. aut habeam PS. corr. s. 21. decim PS. 23. lexicarios p. laturus PS. corr. Salmasius exerc. Plin. p. 239. 24. spectem p. 28. FACIES. archetypus Schurtzfleisch. archetypus c.

147. QUANDO P. non dico diues, at pauper, inquit, quando ero? nam modo nec pauper sum. ut Terentius [heaut. II, 1, 16]: 'nam mihi nihil esse, religio est dicere.'

149. [ADFIXIT] DE NAVE PETITAS. ad auriculas. id est, surda est. 3.

150. REMIGE S. Ulixis, ut periculum Sirenarum posset euadere.

SATVRA X.

DE VOTIS CONTRARIIS.

1. OMNIBVS. *τρόπος συνεδοχή*. a parte totum, nam cum ¹⁰ occidentem significat aut orientem poeta, locum posuit, Gades scilicet et Gangem, breuiter complexus orbem. nam Gades sunt in Atlantico mari Hispaniae proximae, ubi se angustissimo diuortio inter columnas Herculis in mediterraneos sinus Oceanus infundit. 15

4. ERRORIS N. quid tam merito credis optare?

6. VOTIQUE P. [8. DI FACILES]. satyrice, ad mala peragenda faciles. DI FACILES. ideo faciles, quia preces stultas audiunt. NOCITVRA P. nociturae optantibus dignitates. 20

9. MILITIA. figurate. uerum non ad militiam, sed ad omnia retulit, quae superius comprehendit nocitura, 'toga,' in pace, 'militia,' in bello. COPIA M. habundans eloquentia, aut fluens.

12. SED PLVRES N. C. G. [10. VIRIBVS ILLE]. ut Milo ²⁵

1. ut pauper PS. corr. p.

8. DE LIBRO III. SAT. IV. S.

11. loca composuit C. Barth.

loci Schurtzfleisch.

12. Gan-

ges PS. corr. p.

13. maris PS. corr. p.

14. medio terraneos

PS. corr. p.

16. optandum s.

19. nocituras PS.

21. nam

PS. corr. c.

22. quia PS.

24. adfluens C. Barth.

Crotoniates, qui cum arbores manibus scinderet, brachia eius occupata sunt, et a lupis consumptus est.

13. STRANGVLAT. apoplexin passi moriuntur.

14. BRITANNICA M. metaphora in Tiberium et diuites.

5 15. NERONIS [DIRIS]. tyrannicis scilicet.

17. CLAVSIT. id est cum iussisset Nero omnes praedari, ad domos diuitum milites cucurrerunt.

18. MILES. difficile in domos pauperum uadunt, nec facilius periclitantur pauperes.

10 19. PAUCA. licet pauca tibi sit et modica res familiaris, metuis tamen impetum militis a Tiberio missi ad proscriptionem tuam.

21. ET MOTA AD LVNAM. ut Virgilius [Aen. II, 755]: 'simul ipsa silentia terrent.'

16 22. LATRONE VIATOR. uult generaliter intelligi hoc poeta [aut] figurate in Neronem.

24. VT MAXIMA TOTO. iam de uotis loquitur, quia homines decepti sunt per diuitias. usque ad Cerealem praefectum in foro Traiani arcas habuerunt senatores, in quibus
20 argentum aut pecunias tutius deponebant. propterea et locus ipse, in quo erant arcae positae, Opes dictae sunt.

25. ACONITA BIBVNTVR. id est, pauper uenena non timet. FICTILIBVS. bene poeta, ut ostenderet paupertatem innocuam a crimine et diuitias malis oppressas, uasa potoria ad demonstrandam diuersitatem posuit.
25

27. GEMMATA E. L. S. uinum a Setio. in aurata, inquit, fiola cum uinum coloratum acceperis, time uenena. 'ardentem' ideo quia uinum splendet in auro.

1. Crutoniates *PS. corr. p.* arborem c. 15. ut generaliter *PS. corr. s.* 16. aut *add. s.* Nerone *PS. corr. s.* 17. qui *PS. corr. c.* 18. usque — dictae sunt ad 25 post timet ponunt *PS.* Celealem *S.* 19. Troiani *PS. corr. p.* 21. ad Opis *Eremita.* 24. discrimine *C. Barth.* 27. coleratum acceperitis *PS. corr. p.* colatum *Elmenhorst ind. Apulei.*

29. RIDEBAT. duo sapientes philosophi Democritus et Heraclitus erant, quorum Democritus actus hominum omnes ridebat, Heraclitus uero flebat.

29. MOVERAT VNVM. qui hominum facta ridendo damnaret.

30. PROTVLERATQVE P. [32. MIRANDVM EST]. id est, non est mirandus adsiduus illius risus, sed mirandum est, unde lacrimae tantae habundarunt Heraclito.

33. PERPETVO RISV. quia ex splene risum dicunt gigni.

34. NON ESSENT VRBIBVS ILLIS. in ciuitatibus illis non 10 erant praetextae, quarum Tarquinius Priscus usum inuenit et Romae intulit. palmatam dicit.

38. IN TVNICA IOVIS. mappam mittentem in circo consulem describit poeta. nam 'tunicam Iouis' palmatam dixit, et togam Tyria purpura confectam, hoc est 'Serrana', ut 15 Virgilius [georg. II, 506]: 'ut gemma uiuat et Serrano dormiat ostro.'

39. EX VMERIS A. T. eleganter 'aulea,' quasi latis uelis. Cicero [Cat. II, 10, 22]: 'uelis amictos, non togis.'

40. TANTVM ORBEM. tantam magnitudinem.

43. SCEPTRO Q. S. uirgam, quam consules portant, quia supra aquilas faciunt.

45. ET NIVEOS A. F. Q. in candidis togis officium facientes.

46. FECIT AMICOS. non amor uerus, sed sportula.

47. TVNC QVOQVE M. tunc quoque inuenit Democritus 25 materiam risus, cum haec, quae in urbe fiunt, necdum essent reperta, id est, maior seueritas et minor uanitas esset.

50. SVB AERE NASCI. (51. RIDEBAT CVRAS). apud Aptërim, uel Megarim, quae fuit patria Democriti. stulti nam ex

14. Iouis togam palmatam dixit Tyriam PS. Iouis et togam *Forrius de re uest. II, 8.* 16. Virgilius p. uirgo uestae PS.

16. bibat — indormiat *Vergilius.*

21. 22. quia super ea *Rutgers uarr. lectt. VI, 18.* quam super C. *Barth adu. mss. CLXVIII,*

16. 27. est minor PS. corr. p.

28. Abderam *Schurtz fleisch.*

29. ut P. uel Megarim *om. S.*

caeli uitio vel regionis adsolent aestimari. Abderites nam fuit Democritus, ubi stulti solent nasci, id est Abderis. idcirco uult Democritum inter stultos prudentissimum natum.

52. CVM FORTVNAE I. M. [cum] fortunam contemneret, nihil se habere, quod ab ea exspectaret. quin immo infami digito ei turpiter insultabat.

54. PETVNTVR. ut Democritus dixit.

55. PROPTER Q. [INCERARE]. in signis insignare, uota
10 facere.

57. PAGINA. aenea pagina, quae ante imaginem eorum stans omnes eorum gradus honorum inscriptos continet, quam nunc dicunt tabulam patronatus.

58. SEQVNTVR. trahuntur, ducuntur.

59. INPACTA SECVRIS. si INTACTA NOUA, si INPACTA percussa, ab eo quod est inpingo.

60. CAEDIT. nam poeta equestres statuas et consulares dixit immerito poenam sustinere, aut ad restem trahi, quod ait 'sequi,' aut certe et conflari, cum inimicorum fuerunt.

20 propriis moribus dignam sustinuerunt sententiam, ex quo ostendit per hoc uitam nobilium. CRVRA CABALLIS. quibus uecti sunt honorati.

61. IAM STRIDENT IG. id est, conflatur statua, ut pecunia inde fiat.

63. SEIANVS. Seianus fuit Tiberio usque adeo carus amicus, ut nihil esset, quod ei a Tiberio petenti negaretur; usque adeo ut iam de eius cogitauerit nece, dispositis con-

1. ut regiones PS. a veritate PS. 2. Achivus PS. 5. cum add. p. contemneret nihil sed habere PS. contemneret nihil dicens se habere p. 6. quod habeo S. 9. in ceris f. 11. lamina quae ante imaginem stans Gesner ad Claudian. de laude Stil. II, 244. 19. haut c. cum ii, quorum fuerunt, propriis p. cum qui fecerunt propriis Rutgers uarr. leott. I, 16. 21. ostenditur posteritas nobilium C. Barth. et hoc ostendit propter nocua nota nobilium Schurtzfleisch. 27. post 'adeo' excidisse uidetur 'ingratus' uel tale quid. adeo etiam de eo cogitauerit necem PS. corr. C. Barth.

urationis sociis, ut occiso Tiberio ipse regnaret. cum hoc cognovisset Tiberius, super eius nomine epistolam ad senatum misit. et sic per consules damnatus est cum omni progenie sua, usque adeo ut filiam eius virginem iuberet senatus a carnifice stuprari et sic occidi, ut iure uideretur fuisse occisa. ORBE SECUNDA. quia praefectus urbi fuit. venerabilis, secundus a Caesare Tiberio.

64. SARTAGO M. conchae breues, aut uasa turpia.

65. PONE DOMI. hoc quasi populus loquitur.

66. DUCITVR VNCO. [CRETATVMQVE]. candidum. quid tibi, inquit, prosunt dii, cum Seiano nil profuerint? ut Lucretius: 'cretatumque bouem duci ad Capitolia magna.'

70. QVO TESTE P. B. [71. VEMBOSA]. multa nam superflua ad populum principes solent scribere.

72. A CAPREIS. insula in Campania. Virgilius {Aen. VII, 11735}: 'Teleboum Capreis cum regna teneret.' ibi nam Nero habitabat.

72. INTERROGO SED QUID TURBA REMI S. F. potestatem imperii.

75. FAVISSET. Fortunam uult intelligi poeta, quae apud Nyrtiam colitur, unde fuit Seianus. S. O. P. F. SECURA. si, ut cogitabat Seianus, occidere factione Tiberium Neronem sua petuisset, fauore Fortunae modo Augustus esset.

76. HAC IPSA DICERET HORA. diceret (cum) Augustum populus Seianum, qui illi detrahit. 25

77. EX QVO SUFFRAGIA. id est, ex quo non est imperium populi, quod per suffragium diuersis uendat. hoc est, post Augusti monarchiam. id est, ex quo imperatores esse coeperunt.

1. ut ante 'dispositis' ponunt PS. 2. conamine C. Barth.

6. praefectus, urbi fuit venerabilis Iuretus. 11. Lucilius Douza.

12. ducit PS. corr. p. 16. Capreas Vergilius. 18. lemmata

scholl. ad 72. 75 in PS. turbata restitui. 22. occideret PS.

corr. o. 24. DICERET HORA AC IPSA PS. eum c.

78. VENDIMVS EF. ex quo nemo ambit ad populi honores.

81. PERITVROS AVDIO MVLTOS. iterum sibi loquitur populus pauens, cum Seianus tractus est.

6 82. NIL DVBIVM. multos habet fornax, quos exurat.

83. OBVIVS ARAM. aut patronus aut domnipedius.

84. EXIGAT AIAX. Tiberius Nero quasi insanus. si inferior fuit in bello. aut si scierit se a nobis fuisse contemptum. timeo, ne eum Tiberius occidat Nero cum se
10 dicat male a senatu defensum, et parum aliquid in Seianum factum.

87. SED VIDEANT. proprii cuiusque serui, ne dicant dominos suos ad trahendum non conuenisse, ne calumnientur. quia praeceperat etiam seruos posse dominos accusare.
15 quoniam dederat seruis potestatem, ut liceret dominos accusare in quibuslibet criminibus. ne indicium ergo de dominis facerent, si minus Caesarem vindicarent in corpore Seiani.

89. MVRMVRA VVLGI. haec inter se secretim loquebatur
20 populus.

90. VISNE SALVTARI SEIANVS HABERE. hoc quasi ex persona poetae inseritur.

91. TANTVNDEM A. I. S. D. ut Seianus et consules facere.

92. ILLVM EXERCITIVS. magistrum militum facere.

25 TVTOR HABERI. patricius fieri.

93. PRINCIPIS A. G. C. Tiberius nam Nero secessum [eum] elegerat. de qua insula Augustus ἀπρογόπολιν dixit, quod ibi esset otii locus, ut ait Suetonius [Aug. 98]. IN RVPE SEDENTIS. significat et diu et turpiter uixisse in Ca-
30 preis Tiberium, qui Seianum ueluti tutorem habuisset.

5. NIL DVBIVM ad 82 ante 'timeo' ponunt PS. capit s.

9. cum PS. corr. p. 12. proprie PS. corr. Schreuelius. 15. quoniam — Seiani ad 90 post SALVTARI ponunt PS. 23. facerent PS. corr. p. 27. eum add. p. aprogopolim PS. corr. p.

94. CVM GREGE C. D. V. cum magis aut mathematicis.

95. ET CASTRA DOMESTICA. iuxta aggerem primus castra posuit Seianus, id est super Diocletianas, quae dicta sunt castra praetoria.

97. POSSE VOLVNT S. Q. quid iuvat tanti aestimare bona, si cum his et mala proveniant?

99. SVMERE MAVIS. id est, praefectus et consul esse volebas. quid uis, inquit, consul esse et praefectus cum periculo, an securus minorem dignitatem administrare? ut sis aedilis uel curator cuiuscumque paruae ciuitatis. ut iubeas tabernariis.

102. VLVRIS. desertum Italiae oppidum, aut iuxta Romam.

104. SEIANVM. in tantum eum culmen Fortuna leuauit, ut grauiori lapsu postea deiciat.

108. QUID CRASSOS. nisi ueluti ad primam potentiam.

109. AD SYA Q. Syllam, Cinnam siue Caesarem.

110. SVMMS. honorum culmen. regnandi cupiditas.

111. MAGNAQVE. dii nam irati exaudiant necesse est, et prestant contraria futura petentibus.

112. AD GENERVM. ad inferos. Plutonem dicit.

113. DESCENDVNT [sicca]. incruenta, ac per hoc naturali, morte sua.

115. INCIPIT O. T. diebus festis, quibus Minerua colitur. aut quod intra quinque atria fit, [aut] atria habundat; nam dies quinque in uno festi.

116. QVISQVIS A. H. uilioris praetii fictile Mineruae sig-

2. hoc schol. om. P. sed ad 93 post 'Suetonius' addunt PS.: ET CASTRA DOMESTICA. iuxta aggerem primus castra posuit aut certe praetoria.

6. perueniant P. perueniunt S. corr. Iuretus.
9. si P. 10. uel] ut PS. 11. iuberes PS. 12. ait Schurtzfleisch.
14. enim PS. leuabit PS. 19. exaudiunt PS. contraria uota ea petentibus Schurtzfleisch. 22. incrementa PS. corr. p.
25. aut add. Rutgers uarr. lectt. I, 16. 26. quinque continui Schurtzfleisch. 27. fictilis PS.

num. aut certe eum nunc ostendit puerum, qui adhuc discit, et arcula sequitur eum. aut qui tenue adhuc eloquium habet.

117. QVEM SEQVITVR. [CAPSAE]. in qua signum aut co-
s dices reponit.

118. ELOQVIO S. V. Q. P. Demostenes et Cicero.

119. LARGVS E. Demosthenem et Ciceronem. nullus enim tanti fuit ingenii. ergo ambos affluens ingenium et eloquentia acerbissimae morti subiecit. ille nam a Philippo,
10 hic ab Antonio occisus est.

120. INGENIO M. E. E. Ciceronis exitium describit poeta. addit etiam uersum. per haec omnia ostendit, libertatem linguae uel ingenium posse facile periclitari.

121. SANGVINE. numquam periclitata est mediocris elo-
15 quentia.

122. [O FORTVNATAM]. hic uersus male compositus est Ciceronis. et est cacemphaton. dicit ergo, si Cicero nihil peritius scripsisset, non interficeretur.

124. POEMATATA MALO. malo me, inquit, esse deridendum
20 poetam, quam bonum periclitari.

125. QVAM T. C. S. nam in Filippum magnifice dixit.

128. FRENA. μεταφορικῶς. cohibentem uulgi tumultum.

129. DIS ILLE ADVERSIS. Filippus rex Macedonum cum uicisset Athenienses et parceret ciuitati, Demosthenem sibi
25 dari ad supplicium petiuit. uerum cum hoc ageretur, sumpto ueneno se interemit.

130. QVEM PATER. nam filius fabri ferrarii fuit Demosthenes.

133. BELLORVM. id est, alii militiam optant.

4. stilum C. Barth. 12. uerum PS. 16. scholia ad 122 om. S. secunda manus in P adscripsit. 23. Philippus rex Macedonum ad 'Philippica' 125 refert Schurtzfeisch. Antigonus Eremita pro 'Filippus', quod post Athenienses inseruit Schurtzfeisch. 25. sucto Schurtzfeisch.

134. LORICA ET. spolia, quae tropeis solent adfigi, bello erepta.

136. APLVSTRE. id est, in arcu triumphali quae solent imponi. APLVSTRA. tabulatum ad decorandum superficiem nauis adpositum. alii dicunt rostra nauis. ornamentum ⁵ puppis, ἀφλαστα.

137. HVMANIS M. B. id est, non propter uirtutem posse uolunt, sed propter famam et gloriam; cuius causa etiam imperium adsumptum est.

138. INDVPERATOR. imperator. 10

139. EREXIT C. D. propter famam uolunt posse.

140. INDE HABVIT T. [SITIS]. corrupta gloriae cupiditas et desiderium.

142. PRAEMIA S. T. P. id est, multi propter gloriam suam et propter potentiam patrias perdiderunt. 15

143. GLORIA PAVCORVM. id est, Caesaris et Pompei et ceterorum.

144. CVSTODIBVS ATQVE. id est, inscribendis sepulchris.

145. [DISCVTIENDA]. dirumpenda. MALA R. B. F. in quibus saxis capraeficus nascitur. 20

147. EXPENDE. examina, pensa.

148. AFRICA MAVRO. quantum ab oriente distendit Oceanus.

150. RVRSVS AD AETH. P. duo sunt orientis et occidentis. in occasum Garamantici degeneres, in ortum Macrobie praestantes aequitate aetate uirtute, qui iunguntur Mauri- ²⁵ taniae.

151. PYRENAEVM. [IMPERIUS]. Hannibalis, quia et eam obtinuit.

153. DIDVCIT SC. nam dicitur primus Hannibal per Al-

6. adflasta PS. corr. p. 12. corruptae PS. corr. Schurtzfleisch.
23. duae PS. corr. p. orientes et occidentes PS. corr. Schurtz-
fleisch. 24. Macrobiae PS. Macrobi Schurtzfleisch. prae-
stant eos PS. qui praestant alteros s. 25. qui — Mauritaniae
ante 'aequitate' ponunt PS.

pem uiam fecisse, dum saxa montium ingentia igni primum exureret, deinde acetum acrum suprafundebat, et sic cecidit, et uiam fecit.

155. POENO M. P. id est, nisi portas infregero et Romanam intrauero.

158. BELVA LVSCVM. constat nam Hannibalem a fulmine ictum oculum perdidisse, camelo solitum uehi uel elephanto. quia in Alpibus a frigore oculum perdidit.

161. MIRANDVS. post annos sedecim Hannibal Italia pulsus et in Africa uictus ab Scipione et postea pulsus a ciuibus fugit ad Antiochum Syriae regem, quem male impulsus ad bellum Romanis inferendum, uictus cum regia classe deseruit. inde descendit ad Prusiam, Bithyniae regem. quo cognito Romani legatum mittunt ad Prusiam Quintum Flaminium, ut sibi daretur perducendus ad urbem Romam. quod ne fieret, praeuenit Hannibal hausto ueneno, quod sub anuli gemma omni tempore habuerat.

162. DONEC BITHYNO L. V. T. Prusia in Yrcania ciuitas.

165. CANNARVM V. quia populus apud Cannas, uicum Apuliae, ab Hannibale occisus est.

167. VT PVERIS P. ut de te pueri studentes dicant.

ET DECLAMATIO F. deliberatiua, Hannibal utrum de Alpibus recederet.

168. VNVS P. L. Alexandro Magno. hic nam in Pella natus est Macedoniae ciuitate.

169. AESTVAT I. F. ita, inquit, Alexandro paruus uidebatur mundus ad regnandum, quasi solis desertis duabus insulis imperaret inclusus.

2. deinde — cecidit om. S. acre insuper affundebat *Eremita*. acerrimum *Henninius*. superfunderet et sic exedit *Schurtz-fleisch*. 7. camillo PS. corr. p. 8. qui — perdidit ad 153 post 'fecit' ponunt PS. 9. per PS. corr. C. Barth. 18. Vrcynia PS. Bithynia *Eremita*. Vtinia *Schreuelius*. 19. qui PS. corr. p. quia L. Paulus C. Barth. 21. 22. *lemmata sch.* ad 167 inuerso ordine leguntur in PS. 24. Pelle PS. corr. p.

170. PARVAQVE S. P. insulae angustae, exulibus aptae.

171. CVM TAMEN A F. Babylonem significat Persarum ciuitatem, quam condidit urbem Samiramis, Nini uxor, et coctili latere muniuit, quem hodie dicimus ordinarium lapidem. in hac igitur urbe Alexander ueneno periit. haec urbs sexaginta milium circuitu patet [et] ex latere cocto circumdata est muris, quorum latitudo ducentos pedes detinet, altitudo quinquaginta. INTRAVERIT VRBEM. id est, Babylonem ingressus est deuictis Persis.

172. SARCOFAGO. quem uiuum mundus non ceperat, mortuus exiguo loco contentus est.

174. QVI GRAECIA M. Sersem dicit, Persarum regem, qui Athonem montem in Achaia dicitur perforasse et inmisisse terris nouum mare, pontum contabulasse nauibus, adque ita exercitum in Achaia transtulisse.

178. PRANDENTE. Sostratus poeta fuit. hic Xersis regis facta describit. MADIDIS autem ideo, quia omnes, qui cum sollicitudine recitant, necesse est, ut tali eis sudent. sic Oratius [s. I, 9, 11]: 'sudor ad imos manabat talos.'

179. SALAMINE R. uictus a Graecis fugit.

180. IN CHORVM A. Q. E. solebat uerberare flatus. sic nam fingunt Graeci poetae. FLAGELLIS. uentos scilicet.

182. IPSVM C. P. dicebatur nam Xerses usque adeo uicisse procellas Ellesponti, ut uentos flagris conpesceret et ipsum Neptunum conpedibus uinciret.

182. QVI VINXERAT E. N. S. [183. MITIVS]. ironia. quia non cecidit, ne maculam ferret notae secundum ius. STIGMATE D. quia non hoc inscribi iussit.

7. tenet s. 11. loculo *Schurtzfleisch*. 13. Athon — Thracia *Burmann ad anth. Lat. I. p. 193.*

15. Thraciam *Burmann*. 18. ut tali eius S. ut tale eius P. ut alae eius p. ut alae eis *Schreuelius*. 21. flagris s. 22. uento *PS. corr. c.* 23. dicebat *PS. corr. Schurtzfleisch*. 24. uicisse se p. 27. inferret p.

28. quia os non inscribi *C. Barth*.

184. CREDIDIT H. quia pontem mari superposuit, finxerunt illi seruisse Neptunum, quemadmodum Laumedonti regi Frygiae. [DEORVM]. propter Apollinem, quia seruiuit Admeto.

5 185. SED QVALIS REDII. interrogatiue pronuntiandum.

188. DA SPATIVM. prolixum tempus uitae.

189. PALLIDVS O. laetus et tristis uitam longam optas. senectutem optas in quocumque statu fueris.

190. LONGA S. N. T. haut iuuat, his nocet.

10 192. PRO CVTE PELLEM. senectus praestat.

194. QVALES VMBRIFERO. opacas siluas esse in Africa poeta dicit, in regione Thabracena, in quibus simiae nascuntur.

196. PVLCHRIOR ILLE. qui discerni possunt inter se.

198. VNA SENVM F. id est, dissimiles et multae figurae
15 sunt in iuuenibus, et est unicuique sua gratissima, quod quidam pulcher est, alter fortis, alter eloquens. senibus enim una esse uidetur forma.

199. ET IAM L. C. M. I. F. N. ita nam senibus humor de naso, ut infantibus, pendet.

20 200. FRANGENDVS M. G. P. notandum masculino genere dixisse, ut hic gingiua. quia dentes ruerunt, gingiua panis frangendus est.

202. FASTIDIA COSO. heredipetae.

203. TORPENTE PALATO. nullus illi sapor inest.

25 204. GAVDIA N. C. ut Virgilius [georg. III, 97]: 'frigidus in Venerem senior.'

205. CVM RAMICE N. penis. ut Virgilius [georg. III, 99]: 'ut quondam in stipulis magnus sine uiribus ignem'. ramicem dicit intestinum.

3. propter — Admeto *post* 'pronuntiandum' *ponunt* PS. *corr. p.*
8. senex optas — fueris *post* 'nocet' *ponunt* PS. 9. aut iu-
bat PS. 13. queis *Henninius*. quibus *s.* 16. senibus autem *s.*
21. ut sit hic *s.* quum *Lindenbrog.* 27. penes PS. *corr. p.*
28. ignis *Vergilius.*

206. ETQ. V. T. PALPETVR. fricetur, praepudietur.

208. SVSPECTA L. ut infames dicantur, quia adpetunt feminam cum coire non possint.

209. QVAE VENEREM. aliut de eo suspicantur, qui sine ullo calore coitum desiderat. 5

210. CANTANTE V. id est, quod per aetatem nec audit uocem nec delectatur, quamquam ad spectaculum conueniat.

214. QVI VIX CORNICINES. id est, usque adeo non potest delectari cantilena et cithara, quem strepitus cornicinum non commouent. 10

216. QVEM DICAT V. P. QVEM. nisi puer admoneat, nihil sponte sentit, quia per aetatem nec uidet.

217. PRAETEREA MI. G. ut Virgilius [Aen. V, 395]: 'gelidus tardante senecta sanguis hebet.'

219. MORBORVM. id est, omne genus aegritudinis. ut 15 Terentius dicit [Phorm. III, 1, 9]: 'rogas? senectus ipsa morbus est.'

220. OPPIA MOECHOS. facilius dicam nomina uel numerum moechorum, quos amauit Eppia.

221. QVOD THEMISON A. archiater illius temporis, cui de- 20 trahit.

222. QVOD BASILIVS. aduocatum illo tempore praeuariatorem.

223. EXORBEAT VNO. hanc ostendit ore fuisse impuram.

224. HAMILLVS. magister, infantum corruptor. 25

225. PERCVRRAM C. S. Q. V. quod uillas habeat ex tonsore hodie (qui me tutundit) senator factus.

227. AMBOS. redit ad senes.

1. schol. hoc om. S. praepudietur C. Barth. propudietur Schrevelius. 2. dicunt PS. corr. p. qui PS. 4. QVAE VENEREM post 'susplicantur' ponunt PS. 6. paruitatem PS. corr. o. per aeuitatem c. 11. 12. quem — sentit post 'commouent' ponunt PS. 16. rugas S. 26. 27. extonsor eo die PS. corr. o. habeat hodie, qui me totondit, ex tonsore senator s. Licinius qui prius tonsor fuerat supra scriptum in P.

229. DIGITIS ALIENIS. cheragra est debilis, qui ab alio cibatur.
230. DYCERE RICTVM. os applicare, ut pulli hirundinis.
231. [PLENO]. (SED OMNI). pleno enim ore uolat, dum incibat filios suos.
233. DEMENTIA QVAE NEC. ad postremum, quod desipes efficiuntur.
234. NOMINA S. R. id est, incipit nullum agnoscere de seruis, nec filios suos aut amicos.
- 10 238. AD PHIALEN T. inpuram hanc fuisse demonstrat poeta mulierem et artificem ad inquietandum senis inguinem, ex eo quoniam diu prostiterit.
240. VT VIGEANT. pone, ut non sit demens, qui diu uixerit, tamen omnes effert ipse suos filios.
- 15 242. SORORIBVS VRNAE. urnae uasa, in quibus mortuorum ossa componebantur, postquam corpus arsisset.
246. REX PYLIVS. Nestorem dicit, qui dicitur tertiam usque aetatem uixisse, id est trecentos annos, ut dicit Homerus.
- 20 247. EXEMPLVM VITAE. alii dicunt, quia plus uixit, quam duae cornices possunt uiuere.
250. [MVSTVM BIBIT]. aut multos autumnos uidit.
251. ATTENDAS. peto, ut modicum uideas.
253. ANTILOCHI. filium suum plorauit Antilochum, quem
- 25 Memnon auxilium patri ferentem occidit in Troia.
254. QVISQVIS ADEST. ab omnibus, qui ei solatium praestabant.
257. ADQVE ALIVS. Laertes propter Ulixen. NATANTEM. naufragum.

1. cheragrae debilis PS. 5. cibatur Schurtzfleisch. 6. desiderantes p. desipientes Schurtzfleisch. 8. 9. de suis PS. corr. s. 11. mulierem s. interea P. inequitandum Schurtzfleisch. 12. quam PS. corr. Schurtzfleisch. quod s. quam diu ex eo S. 14. effer PS. corr. p.

259. ASSARACI M. s. id est, felix etiam fuisset Priamus, si ante incendium Troiae fuisset mortuus, cuius funus omnes filii sui deduxissent.

260. PORTANTE AC R. quae solent a filiis in funere patrum fieri. 5

264. COEPERAT AVD. bene audaces, quia Helenam, alienam uxorem, ablaturae erant.

265. EVERSAM. proluxa uita ergo hoc illi praestitit. ut Virgilius [Aen. II, 507]: 'urbis uti captae casum colapsaque uidit.' 10

267. ARMA TIARA. 'posita tiara', id est corybantio. ut Virgilius [Aen. II, 509]: 'arma diu senior desueta trementibus aevo circumdat nequiquam umeris.'

268. ET RVIT ANTE ARAM: occisus est. ut Virgilius [Aen. II, 502]: 'sanguine foedantem, quos ipse sacrauerat, ignes.' 15

270. ARATRO. contemptus ab aratro senex, qui non potest laborare, id est arare.

271. SED TORVA CAN. excaecato Polymestore Hecuba cum saxis impelleretur a populo Thracum, uersa in canem fertur. 20

272. LATRAUIT RICTV QVAE. Hecubam dicit, quod in cane sit uersa; an quia Graecis conuicia congerebat, canem nominauerunt?

273. TRANSEO PONTI. Mitridates cum per quadraginta annos aduersus Romanos dimicasset, cum Farnacem filium suum apud ceteros eius fratres uoluisset occidere, ab omni relictus exercitu est, et exhausto ueneno periit, accepto 25

4. funera PS. quia solent a filiis funera patrum fieri s.

9. conuolsaque Vergilius. 17. aratore C. Barth. quia C. Barth.

18. arare id est laborare Schurtzfleisch. 20. impeteretur c. 27. sicut ceteros p. aequae ut ceteros Schurtzfleisch. 28. exercitu

ense periit cum hausto ueneno ex accepto frequenter antidoto ita perire Schurtzfleisch.

frequenter antidoto, ut perire non posset. postea uero Farnaces successit eius imperio.

274. ET CROESVM. cum enim interrogatus fuisset Solon a Croeso, si aliquem uidisset tam gloriose regnantem, ille dixit debere uitae ultimae euentum expectari. quem cum Cirus captum uictor uiuum iussisset in rogo inponi, clamare coepit Solonem non sibi esse mentitum. adque ita est a Ciro liberatus timente ne aliquid sibi faceret in extrema uitae spatia perduranti.

276. EXILIVM ET CARCER. cum Silla cum Iugurtha in Africa pugnaret, Marius supra ipsum ambiit, et missus est. illo remoto, uicit. posthaec cum denuo ad Mitridatem Sylla mitteretur et profectus esset in Campania, iterum coepit ambire supra eum. exinde discordia inter eos nata est. uerum cum Sylla reuerteretur ob hanc causam, Marius fugit et latuit in calamis in Minturnarum paludibus. qui cum fuisset ibidem agnitus, in carcerem missus est; et cum carnifex ad occidendum eum missus esset, uisa circa eum tanta maiestate, uel quid futurus esset, relicto gladio pauens fugit ac retulit cognita his, a quibus missus fuerat. illi eum dimitti iusserunt. qui cum fuisset dimissus, in Africam abiit, id est Carthaginem. ibidem solutis ergastulis Romam uenit et omnes Syllanos occidit et receptus a Cinna tunc consule tenuit urbem. postea consul vii. fuit. Sylla posito in bello. qui ante aduentum Syllae fato suo mortuus est.

5. ultimum c. expectare *PS. corr. C. Barth.* 7. ad quae dicta *C. Barth.* 8. aliquid sibi fata ferrent *C. Barth.* aliquid simile accideret *Schurtzfleisch.* extremo *PS. corr. C. Barth.*
 9. spatio perdurante *PS. corr. C. Barth.* per duram sortem *Schurtzfleisch.* 14. et inde *P.* 16. in gallis *PS. corr. Rubenius electt. II, 28. del. C. Barth.* mituanarum *PS. corr. p.*
 18. carnifex e Galliis ad *C. Barth.* 19. uelut quid futurum esset *Schurtzfleisch.* et quis c. mihi lacuna esse uidetur. 22. id est Carthaginem *del. Schurtzfleisch.* 23. consul *PS. corr. s.*
 24. etiam hic quaedam exciderunt.

277. ET MENDICATVS. ut Lucanus. ET MENDICATVS
AVCTA CARTHAGINE PANIS. Carthaginem pro Africa posuit,
cuius partem Numidiam uicerat Marius sub Iugurtha.

281. BELLORVM P. si triumphi media pompa cum bellis
finiret et uitam. 8

282. [TEVTONICO]. de triumpho Gallico.

283. PROVIDA P. P. nam dicitur Pompeius mox quam
suscepit bellum ciuile contra Caesarem, in Capua uehemen-
ter aegrotasse. et qui non potuit febri emori, seruatus est,
ut a Caesare occideretur. 20

287. LENTVLVS, qui proditor fuit, et Cethegus, coniura-
tus Catilinae, talem mortem non pertulerunt, sed laqueo,
quasi coniurati, non gladio, perierunt.

290. MYRMVRE C. V. R. id est, cum ad templum Vene-
ris uadit. 15

291. VSQVE AD DELICIAS. id est, usque ad hoc deliciae
hominum ueniunt, ut pulchritudinem optent filiis suis.

292. LATONA DIANA. a maiore ad minus.

293. LVCRETIA Q. Lucretia uxor Tarquini Conlatini,
quam Tarquinius, amorem eius non sustinens, inuitam dici-
tur corrupisse. propterea illa mortem adsciuisse sibi dicitur. 20

294. IPSAM HAB. C. P. R. V. Virgineam Appius decem-
uir adamatam clienti, quem ob hoc subornauerat, in serui-
tutem addixerat. propter quod eam pater Virginius intere-
mit, decemuiris imperium abrogatum, Appius in carcere ne-
catus est. 25

301. SANGVINEM FERVENTEM. cito erubescensem.

302. [LARGA]. abundans. PVERO CONF. P. PL. quid
plus potest conferri pueris, nisi ut boni mores tradantur et
custos adhibeatur? sed haec omnia uincit natura. 30

1. *Lucani uerba II, 69. 70 exciderunt.* 3. uicerit *PS.* 21. propter
illam *PS.* propter quod illa *p.* 22. december *PS. corr. p.*
25. obrogatum *PS. corr. p.* 29. in pueris *PS. corr. s.*

304. [NON LICET]. quod corruptores prohiberi non possunt. CORRUPTORIS. interim omnia ad custodiendum fiant, nam inter uiros permanere formosus non potest.

312. MAIORA EXP. T. D. [306. NVLLVS]. id est, tyrannus nullum ephebum in arce sua retentum in adulterio foedum castrauit. nisi formosum.

310. INVNGET IVV. S. L. exulta in pulchritudine filii tui, cui multorum erit causa malorum et ingentium.

313. MARTIS. qui cum Venere deprehensus est in adulterio.

315. PLVS QVAM LEX. VL. D. RI. plus nam dolentes mariti in adulteros quam quae lex iubet exercent.

317. ET MVGILIS INTRAT. piscis, grandi capite, postremus exilis, qui in podicem moechorum deprehensorum solebant inmitti.

318. SED TVVS ENDYMION. tuus pulcher. Indymion pastor, quem Luna adamavit.

319. SERVILIA. nomen cuiusdam mulieris turpissimae.

320. EXVET OMNEM CORPORIS ORNT. pro libidine usque et sua ornamenta, inquit, donat mulier, ut tantum ad suam libidinem possit inducere filium tuum.

322. INGVINIBVS S. E. H. OP. quaelibet nobilis matrona. [ING.] in desiderio uiri.

323. DETERIOR TOTOS. nihil aliud praeter libidinem spectat.

324. SED CASTO Q. F. N. quasi obiectio. quid enim, si castus fuerit, pulchritudo nocet?

325. HIPPOLITO. id est, quid profuit castitas Hippolito et Bellerofonti? non propterea damnati sunt?

5. tentum PS. 8. quae ei s. 11. dolent PS. corr. s. maiora in o. 12. qua qua PS. corr. o. 13. capitis PS. corr. s. postremis p. in postremis s. 23. ing. add. s. 24. propter PS. corr. C. Barth.

326. FASTIDITA REPVLSO. Phedra Minois filia, uxor The-
sei, nouerca Ippoliti.

327. NEC STENEBO. Proeti uxor, quae amauit Bellerophon-
tem.

328. SAEVISSIMA T. E. dum laesus amor irascitur. ut ⁵
Virgilius [Aen. V, 5]: 'dum magnos amore dolores polluti,
notumque furens quid femina possit.'

329. ELIGE QVIDNAM. dum laesa aut contempta erubescit.

330. NVBERE CAESARIS VXOR. uxor Claudii Messalina,
quae Gaio Silio palam nupsit, inducto etiam Claudio, ut ¹⁰
adeo tabulas dotales obsignaret; (quod) quasi de industria
simularentur ad auertendum periculum, quod imminere ipsi
per quaedam portenta ostenderetur.

331. OPT. Silium transeuntem per forum rapuit Clau-
dius et necauit. ¹⁵

333. MESSALINAE O. uidente ipsa, id est, ante oculos
amatus crucifigitur.

334. FLAMEOLO. quo noua nupta operitur. GENIALIS
IN ORTIS. lectus, ubi concumbunt.

335. CENTENA DABVNTVR. secundum morem, dos scilicet. ²⁰

336. AVSPEX. auspices scilicet solebant nuptiis interesse.

337. COMMISSA PVTABAS. clanculo celebrari.

338. NON NISI L. Q. VV. N. B. Q. id est, illa adultera.

339. PEREVNDVM ER. A. L. si contradixeris, morieris; si
consentias, paululum mortem differes. ²⁵

342. INTEREA TV. interea dum ad illum peruenit crimen
admissum, tu illi uel tibi fac satis. nam siue indulseris, siue
negaueris, tantundem erit.

6. duri magno sed amore dolores polluto *Vergilius*. 10. Silo *PS.*
corr. p. 11. ad tabulas *PS.* 12. simularetur *p.* simulauit
Eremita. 13. per quem dum *PS. corr. f.* si quidem tum *Schurtz-*
fleisch. portenderetur c. 14. Hostilium *PS. corr. s.* 21. sci-
licet] ut *PS.* autem c. nam *s.* 24. moreris *PS. corr. s.* 25. dif-
feris *PS. corr. s.* 27. ue tibi *PS. corr. p.*

346. NIL ERGO O. T. B. obiectio cum interrogatione.
 347. NVMINIBVS Q. in uoluntate deorum.
 350. CARIOR EST ILLIS. ipsi non petiti bona praestabunt.
 plus enim nos ipsis cariores sumus, quam nobis.
 5 351. CVPIDINE DVCTI. caeco siue uano desiderio.
 353. FVTVRA SIT VXOR. sciunt futura.
 354. VOVEASQVE S. C. L. uotum facias in templis.
 355. MACVLA PORCL. pingua quaedam uiscera.
 356. IN CORPORE SANO. hoc solum petendum est.
 10 357. TERROR E. C. R. T. qui mortem contemnat.
 358. [MVNERA]. pro donis mortem habeat.
 359. LABORES. quidquid inperat natura.
 361. HERCVLIS AER. N. C. D. S. V. Q. L. id est, laborum
 gloriam petat, et praeferat labores deliciis.
 15 362. ET VENERE E. C. S. E. P. S. P. Sardanapallus rex
 Asiriorum luxuriosus. de quo Tullius in tertio de re publica
 sic ait: 'Sardanapallus ille uitis multo quam nomine ipso
 deformior.'
 364. PATET VNICA VITAE. uia, qua sola quieta potest
 20 esse uita.
 365. PRVDENTIA N. T. ne quidem deos, qui sapiat, timebit.
 366. NOS FACIMVS. dum petimus aut speramus aliquid.

2. uoluptate P. uoluptate S. 4. plusque, nam *Schurtzfleisch*.
 ipsi PS. corr. p. 11. pro — habeat ad 356 post 'petendum est'
 ponunt PS. corr. c. 14. ferat PS. corr. *Lachmann*. laborem glo-
 riae praeferat *Schurtzfleisch*. 19. 20. quae — uitae PS. corr. s.
 21. ne quid PS. corr. C. *Barth*. non, inquit, deos s.

SATVRA XI.

DE COMPARATIONE VICTVS LOQVITVR AD PERSICVM.

1. ATTICVS EXIMIAE. ad Persicum scribit in eos, qui ultra vires familiaris rei pretiosas epulas conparent ad extruenda conuiuia. 5

2. si RUTILVS D. M. nunc poeta nomina duo posuit, cum de generalitate loquatur. per Atticum uero diuitem uult intelligi quemlibet, per Rutilum autem pauperem. quem dementem ideo dixit, quia in diuitibus quae humanitas dicitur, haec in paupertate dementia habetur. 10

3. CONVICTVS TH. M. S. S. deest, loquuntur omnes.

6. SVFFICIUNT. dum iuuenis est.

7. PROHIBENTE T. qui custodes erant libertatis.

8. SCRIBTVRVS L. [REGIA]. superba et delicata. id est, se auctoraturus. aut haec scribturus, quae iuris et consuetudinis erant ab his describi, qui accepto praetio se in ludum distrahebant.

9. MVLTOS P. eos uult intelligi, qui ex pecunia sibi credita luxuriantur. SEPE LVSVS AD IPSVM. id est, frequenter delusi ex pollicitatione redibitionis ibi eos expectant, ubi res aptae luxuriae distrahuntur.

11. CAUSA PALATO EST. tantum propter gulam uolunt uiuere.

14. INTEREA GVSTVS. hos gustus, masculinum.

3. familiares PS. corr. p. 7. de generali tacite *Schurtzfleisch*. uero del. s. 14. superba dictata *Rutgers uarr. lectt. II*, 16. *Gothofredus ad cod. Theod. III. p. 327.* et destinata *Lachmann*. 15. auctoraturus PS. corr. p. 15. et s. 16. hisdem scribi PS. corr. s. ludo PS. corr. s. 24. masculinum del. *Schurtzfleisch*. uox culinae s.

15. NVMQVAM A. N. P. intensius ea emunt, quae carius distrahuntur. haec enim eos plus delectant.

17. M ARCESSERE SVMMAM. non dubitant mütuo accipere, quae perdant magis, quam erogant.

18. LANCIBVS. id est, argentum uendet aut matris suae imaginem, si in auro picta est aut in argento.

19. [GVLOSVM FICTILE]. ypallage. nam 'gulosum' dixit pro eo, quod gulosus paratur; 'fictile' autem, patinam accipiens uel cacabum gulosus cibus compositum.

20. FICTILE. id est, cum non habeant unde manducant, distrahent se ad ludum. [MISCELLANEA]. genus miserabile ferculi. MISCELLANIA LVDI. miscellania, cibus gladiatorum. id est, ultima caena. ideo miscellania, quia omnia, quae apponuntur eis, miscent et sic manducant.

22. SVMIT. bonum nomen uel famam accipit.

24. SVBLIMIOR ATH. id est, pauper, qui nouit quantum distat a diuite, et tamen non se agnoscit et quasi diues luxuriatur. ATHLANS. metaphora a montibus.

26. IGNORET Q. id est, a maiore patrimonio paupertas aut mediocris res familiaris.

27. γνῶθι σεαυτόν. Socratis philosophi dictum. id est, agnosce te, qui sis, et secundum possibilitatem tuam age.

28. FIGENDVM E. M. in memoria habendum, (29. CONIVGIVM Q.) considerandum semper.

31. TRANSDVCEBAT VLIXES. idoneum existimabat, transferebat.

32. ANCIPITEM. defendere negotium iniustum aut dubium, considera eloquentiam tuam, si ad defendendum est idonea.

1. intensiose PS. intenti si Schurtzfleisch. INTERIVS SI S. 4. erogent p. 5. uendat PS. corr. p. 8. accipies Schurtzfleisch. accipe s. 9. ut PS. corr. s. 11. post 'ludum' ponit Schurtzfleisch 'et sic manducant'. 13. idem est ultimae caenae Schurtzfleisch. in ultima c. 15. accepit PS. corr. p. 17. distrahet S. distrahetur c. sed quasi Schurtzfleisch.

34. ET MATHO BYCCAE. iactanticuli, qui tantum buccas inflant et nihil dicunt.

35. NOSCENDA EST M. S. id est, considerata in omnibus rebus est mensura uniuscuiusque rei, et si ad hanc sufficit, sic eam debes adsumere. 5

36. IN SVMMIS M. N. S. Q. etiam in rebus uilissimis.

37. NE MVLLVM CVPIAS. praetiosum piscem non debes emere, cum sis pauper.

39. ERE PATERNO. qui euentus subsequitur comestorem, cum crumenam non habeat (AC REBVS), id est patrimonium. 10

40. FENORIS ATQVE. cum omne patrimonium suum in uentrem mergat.

43. ANVLVS ET DIGITO. post omnia uendit anulum e digito, et comedit.

44. NON PREMATVR. id est, non magna metuenda mors 15 in inuenta luxuriantibus, quam senectus.

46. HI PLERVMQVE. frequenter his rebus ad summam aegestatem peruenitur, et cum a creditoribus sumptam pecuniam deuorauerint, in exilium sponte eunt, id est ad Baias, ubi maior est luxuria, ubi et reliquam, si est, pecuniam deuorant. tunc nam eunt, cum superest aliquid, et ne sit facultas creditori repetundi pecuniam suam, exilium sibi indicunt. PECVNIA ROMAE. mutuo accepta ante creditores comedunt.

48. FENORIS AVCTOR. consumptam pecuniam cum uidet 25 creditor.

49. QVI VERTERE SOLVM. exilium pati.

50. CAEDERE N. Q. F. id est, nihil est deterius, quam abesse foro, ut et patriam deserere patiaris.

1. bucces PS. corr. p. 5. sufficis C. Barth. 10. cum cum non S. cum non P. corr. s. 13. 14. digito uendit et PS. corr. c. 15. magis p. mors inuenta PS. corr. p. 20. deuorarent P. deuorauerint S. deuorent p. 21. nam eum cum PS. 25. consumpta pecunia PS. 29. foro et ut et P. deferre PS. corr. c.

51. MIGRARE S. B. R. id est, tantum est illis deserere patriam suam uel forum, quantum est qui a Subura, frequentissima regione, ad Diocletianas migret, ubi solitudo est.

53. CIRCENSIBVS VNO. hoc tantum dolent, annum abesse patriae suae.

56. EXPERIRE. num non prestem uita quod ut uiuis dicam.

57. PERSICE. intelleges, inquit, Persice, utrum praeceptis meis uita conueniat, sed ne dum ego parsimoniam laudo. ideo 'siliquas' opposuit luxuriae rictui.

58. SI LAVDEM SILIQVAS. id est parcatatem. nam proprie siliqua est, qua legumina continentur.

59. CORAM ALIIS. id est, ante alios, ut frugi uidearis, pultes aut legumina iubes parentur tibi, in aurem autem puero alia dicis tibi parari.

60. NAM CVM SIS C. N. V. quia te mihi conuiuiam futurum promisisti.

63. ALTER AQ. A. F. M. S. A. S. nunc poeta uult hoc intelligi. cum, inquit, sis uir magnus, exciperis tamen a me hospitio paupere, ut scilicet Hercules ab Euandro aut Aeneas [Vergilius Aen. VIII, 362]: 'haec, inquit, limina uictor Alcides.' ALTER A. Aeneas, qui in Numicium fontem lapsus creditur consecratus. ideo ait 'aquis.' flammis uero Hercules, qui in Oeta monte se incendit, non tolerans ardorem uestis, quam ei sanguine Nessi Centauri tinctam uxor sua causa pelicis Deianera uestiendam porrexit.

2. quasi a Subura o. 4. annum — suae ad u. 46 in *fino* adscribunt PS. transposuit Rutgers uarr. lectt. II, 16. 6. nam PS. uita c. quod S.

7. dicas P. 8. intellegis PS. corr. c. 9. sed nudus C. Barth. patrimonium PS. corr. p. coenae dum ego parsimoniam Rutgers uarr. lectt. II, 16. post 'laudo' quaedam exciderunt. 10. posuit-rictu PS. corr. Rutgers, qui confert Petron. 55: 'luxuriae rictu Martis marcent moenia.' 11. proprie cuticula C. Barth. 13. frigi PS. corr. p. 16. qui PS. 18. NAM. poeta s. 24. quia c. 25. quam in PS. corr. s. tinctam causa pelicis uxor Schurtzfleisch. 26. uestiendum PS. corr. p.

64. **PERCVLA.** id est, ordinem conuiuii hodierni, quod tibi exhibiturus sum, exponam.

65. **DE TIBVRTINO V. P. G.** lactans, qui adhuc herbam non contigit. ut Virgilius [ecl. II, 42]: 'una die siccant ouis ubera.'

68. **ET MONTANI.** quia sunt et in hortis.

70. **CALENTIA F. N.** recentia oua cum ipsis gallinis.

72. **IN VITIBVS VVAE.** uuae, quas suspensas seruauimus.

74. **AEMVLA PICENIS.** tamquam Picena.

76. **AVTVMNM.** [75. **FRIGORE**]. hieme. nam sicca poma 10 non incitant morbum humore nociuo consumpto.

76. **SVCI.** id est, iam digesto suco malo.

77. **HAEC OLIM.** id est ueteres, qui licet adhuc parce uiuerent, tamen iam antiquam parsimoniam egrediebantur.

78. [**CVRIVS**]. de hoc Cicero in Catone maiore [16, 55]: 15 'Curio ad focum sedenti magnum auri pondus Samnites cum obtulissent, repudiati sunt. nam aurum habere praeclarum sibi uidere dixit, sed his qui habent aurum, imperare.'

80. **COMPEDE F.** fossis frequentis.

82. **GRATE.** in grate pendens laridum. 20

83. **MORIS ERAT.** id est, ut non tangerent, nisi festis diebus.

85. **ACCEDENTE NOVA.** recenti. **NOVA.** ut [Vergilius Aen. V, 78]: 'duo lacte nouo.'

87. **CASTRORVM IM.** dux, magister exercitus. 25

88. **SOLITO M. T. R.** citius solito, ante horam nonam.

89. **ERECTVM D. T. R. F.** sola dignitate clari. nam nec superbi, nec diuites. **MONTE L. G. N.** fosso, subacto monte.

91. **ET SCAVROS.** Fabium censorem dicit, cui in cen-

4. bina Vergilius. 12. iam] non PS quod del. s. 14. biberent PS. corr. Rutgers uarr. lectt. II, 16. anticum patrimonium PS. corr. p. 17. attulissent Cicero. non enim aurum Cicero. 18. uideri — eis — haberent Cicero. 21. tangeret PS. corr. s. 29. Fabricium PS. corr. Rutgers uarr. lectt. II, 16. in cepsuram PS. corr. p.

surā Maximi nomen obuēnit, qui luxuriā reipublicae dam-
nans a collega Publio Decio postulauit, ut aut ipse, quem-
admodum ei uideretur, mores hominum emendaret priorum
censurā neglegentia perditos, aut pateretur se reuocare
5 pristinum ciuitatis statum: quorum si neutrum faceret, mi-
nitatus abdicaturum se eum magistratu. Decius ergo ex-
territus permisit ut quemadmodum uellet rempublicam ad-
ministraret se consentiente.

93. NEMO INT. C. R. inter necessaria.

10 94. NATARET. ut lectum testudineum haberet. lectos
nam antiqui testudine Oceani ornabant.

95. ET NOBILE F. C. H. nobilius dixit lectum.

96. SED NVDO LATERE. non ornata sponda.

98. ALVMNI. rustici infantes.

15 99. TALES ERGO CIBI. talia conuiuia eorum, quales et
res familiares.

100. NESCIVS ARTES. signa siue alias ornaturas.

102. MAGNORVM. magno artificio confecta pocula.

POCVLA MILES. id est, ut de poculis fractis faleras et alia
20 ornamenta militaria fabricarent.

105. IMPERII FATO. a dis, ut pueros nutriret Remum et
Romulum.

106. AC NV DAM EF. Martis ad Iliam uenientis, ut con-
cumberet.

25 107. OSTENDERIT HOSTI. de aere pendentis.

109. FARRATA CATINO. cibus ex farre, qui cibus primus
antiquorum fuit.

110. OMNIA TVNC I. Q. B. I. V. hoc est, omnia tunc prae-
stantiora erant et tanti praetii, quibus, si auarus [sis], inui-
30 dere possis.

1. maxime PS. corr. p. 6. abdicaturus eum PS. corr. p. se eo c.
12. dixit quam lectum p. 19. faleres PS. corr. p. 23. aliam
PS. corr. p. 29. sis add. p.

112. NOCTE FERRE. conturbantibus Gallis Senonibus repente uox monentis audita est, hostem cauerent. itaque hostibus pulsus, restituta urbe, templum constitutum est et consecratum deae Monetae. dicit nam Iouem aduentum Senonum praenuntiasse Gallorum. unde Virgilius [georg. I, s. 474]: 'armorum sonitu tota Germania caelo audiit.'

114. OFFICIUM VATIS. officium sacerdotis et aruspiciis dii fecerunt. [PERAGENTIBVS]. sacerdotum munere fungentibus. ipsorum enim fuerat imminetia Romanis pericula nuntiare.

116. IUPITER AVRO. id est, cum necdum auro textus esset, sed fictilis tota Iouis conpago, magna pro nobis cura uigilabat.

117. EX ARBORE M. S. ut mensas facerent nucinas.

119. DEIECERAT EVRVS. quam uentus deiecisset.

122. ORBES. eburneam mensam, ex ebore factam. 15

123. PARDVS HIATV. pardus, qui sustineat orbem.

124. YENES. ciuitas Aegypti.

125. ET MAVRI CELES. nam et apud Mauritaniam interiore dicuntur nasci elefanti, unde et Hannibal habuit. praeterea hoc nam addunt, quod cum senserit se grandes habere dentes, in terram eos figit et inde abducto capite eos amittit.

126. BELVA SALTV. locus in India, ubi nascuntur elefanti.

127. SVRGIT OREXIS. libido uescendi. HINC. delectat cibum capere, si mensa est eburnea. 25

128. [PES]. mensae scilicet.

1. incursantibus s. repente] rem publicam C. Barth. 4. dicunt nam lunonem s. 6. sonitum — toto Vergilius. 8. more fugientibus PS. corr. f. timore fugientibus Eremita. more sagientibus Rutgers uarr. lectt. II, 16. choris fugientibus C. Barth. 10. tectus Schurtzfleisch. 13. fierent P. fuerent S. corr. Henninius. conficerent C. Barth. uiderent c. mensae fierent nucinae Eremita. Rutgers. 20. hoc etiam Henninius. 23. lucus S. 25. delectatur c. allecat o.

129. ANVLVS IN DIGITO Q. F. ut est, inquit, nobis uilis
anulus ferreus, ita illis mensae pes argenteus, nisi fuerit
elefanti dente composita.

130. SIBI COMPARET E. R. id est, quia me ex compara-
tione contemnit, non eum inuito.

135. RANCIDVLA. quia ossea sunt manubria.

136. SED NEC STRVCTOR. [cui] quasi magistro subiaceant
omnia.

137. PERGVLA. coquina, in qua uoletaria ponuntur.

138. PYGARGVS. pygargus fera est in specie cerui, quae
retriores partes albas habet. ideo et dictus est pygargus,
quia Graece nates *πυγή* dicuntur, et album *ἀργόν*. aut
pygargus auis genus clagalopes appellatur.

139. ET SCYTICHAE. Fasianus, *ἀπὸ τῆς Φάσιδος*.

140. COPTERVVS INGENS. genus auis, quae habet pennas colore foe-
nicio, in aqua semper est, abundans in Africa. huius rostrum
tam prolixum est et curuum, ut nisi merso capite aqua in
os ipsius non possit intrare.

140. ET GETVLVS OR. oryx animal minus quam buba-
lus, quem Mauri uncem uocant, cuius pellis ad citras pro-
ficat, scuta Maurorum minora.

141. VLMEA CAENA S. B. R. quia laneonum codices ma-
ximè ex ulmis sunt omnes.

142. NEC FRVSTVM C. P. hoc est, quod uult dicere. in-

2. mensis *PS. corr. s.* 4. qui *PS.* 5. cum non *s.* 7. cui
add. *p.* 9. coquinam qua *PS.* 12. pige *PS. πυγαι Rutgers*
Venus. lectt. 22. p. 370. 12.13. et — appellatur ad u. 139 post
‘tur’ ponunt *PS.* 12. et aluum argonausim *PS.* et album *ἀργόν*
auis *Rutgers.* 13. pylargus *PS. corr. Rutgers.* lagopus *Rutgers.*
tragelaphus *C. Barth.* chinalopes *Lindembrog.* capreolus *Schurtz-*
fleisch. tragopanes *c. παρὰ τὸ τὴν πυγὴν ἔχειν ἀργὴν s.* 14. Pha-
sica anas *Eremita.* *Φάσιδος* tur *PS.* *Φάσιδος* dicitur genus auis
allatum Argo naui *Schurtzfleisch.* *Φάσιδος* dicitur. est allata Argo
naui *Henninius.* *Φάσιδος* dicitur et allatus ab Argo naui *Achaim-*
tre. *Φάσιδος* dictus et aduectus Argo naui *s.* 19. quam *om. S.*
buculus *Schurtzfleisch.* 20. cituras *PS.* cetras *p.*

fertor noster, furtum facere ignorat, neque aut capreae carnis particulam aut alicuius auis subtrahens.

144. INBVTVS OFELLAE. id est non aliud nouit rapere, nisi ofellam, quod didicit.

145. EMPTOS. uile comparatos.

146. PORRIGIT I. C. bene poeta ostendit uestitum puerum, non tamen ornatum.

148. QVISQVAM ERIT I. M. quales uendunt care manciparii. POSCE LATINAE. non Grece, quia nescit.

149. [HABITVS]. id est, pueris similes uestes. RECTI-
QVE C. P. non comati.

150. CONVIVIA PEXI. deducti pectine capilli.

151. PASTORIS. duobus his generibus poeta conuiuium deformat, quod rusticos dicit ministrare pueros.

152. MATREM. quia diu abest a parentibus, tristis est.

153. DESIDERAT HAEDOS. ut pastoris filius.

154. PVDORIS. modesti, bene nati.

155. PVRPVRA VESTIT. qui praetextati sunt. ARDENS
PVRPVRA pro fulgens. ut Virgilius [Aen. III, 262]: 'Tyrio-
que ardebat murice laena.'

156. NE PVPILLARES. id est, quales habent hi, qui patres non habent, scilicet tumentes in licentia pueritiae. sed castus est.

158. INGVINA G. T. maiorem penem.

159. HIC TIBI VINA. talis puer pincerna.

160. A QVIBVS IPSE VENIT. de eadem uilla uinum, unde et minister est.

162. FORSITAN. id est, speras forsitan, quod incipiant saltare delicatae ac pulchrae puellae Syriae. quoniam de Syris et Afris Gadis condita est. num, inquit, expectas

2. subtrahit s. 5. uili Schurtzfleisch. 6. porrigit — ornatum om. S. 29. 30. Tyriae — Tyris Schurtzfleisch. 30. nunc PS. ne — expectes s.

apud me pantomimas aut lyristrias de Gadibus, quod lasciu-
uiant? Martialis [V, 120]: 'ita ne Gadibus improbis puellae
uibrabunt sed nec in fine prunentes lasciuos docili tremore
lombos.'

5 163. INCIPIANT P. R. R. TH. quae suo motu faciunt bar-
batos pati pruriginem.

169. EXTENDITVR ET MOX. ad Venerem. subauditur, il-
lis saltantibus.

170. VRINA MOVETVR. irritata scilicet clunibus saltantium
10 puellarum.

171. AVDEAT ILLE. res aut luxurias.

172. TESTARVM C. P. T. testis nam antea percutiebant
saltantibus pantomimis, quia mos adhuc non erat ut meso-
chori percuterent manibus.

15 173. QVIBVS ABSTINET IL. F. tam obscenis, ut illis me-
retrices abstineant.

174. VOCIBVS O. S. N. diuites cantilenis turpibus.

175. QVI LACEDAEMONIVM. qui expuit supra marmor La-
cedemonium, quo stratum est pauimentum, ut leue sit, ut
20 saltantibus puellis nihil inpediat.

176. ALEA TVRPIS [FORTVNAE]. diuitum. quasi liceat illis
peccare.

177. MEDIOCRIBVS H. E. D. IL. id est, si alea luserit pau-
per aut adulterium fecerit, damnandus est; si diues horum
25 aliquid [fecerit], iocosus appellatur.

180. CONDVCTIVR ILIADOS. Virgilii siue Homeri uersus.

182. QVID REFERT. quid interest, utrum bona, an mala.

2. nec de *Martialis*. 3. sine fine prurientes *Martialis*. 7. sub-
auditur P. sub S. scilicet s. 13. quidam huc non PS. quia
adhuc mos non h. quia adhuc non erat *Lipsius epp. ad Belg. II*,
48. quia tunc non erat *Salmasius ad Vop. Carin.* 19. quoniam
tunc non c. quidam. hic nouerit ut *Rutgers uarr. lectt. II*, 16.
mesocori PS. 17. diuites delectentur s. 19. lene PS. *corr.*
Rutgers uarr. lectt. II, 16. 25. fecerit *add. p.* iocus S.

186. LVCE EGRESSA R. T. mire nec ipsi Persico pepercit poeta.

187. BILEM TIBI C. T. H. V. ne uxor tibi bilem contrahat, si tarde regreditur, quae a prima luce processerat, et ita regressa est, ut se prodat signis quibusdam concubuisse cum moechno. solent enim aures et uultus sub ora eis rubere.

188. VMIDA SVSPECTIS R. F. Terentius [Eun. III, 3, 3]: 'postquam ludificatus est uirginem, uestem scidit.'

189. VEXATASQVE C. M. uexata a moechno, cum quo concubuit.

194. SIMILISQVE TRIVMPHO. [192. INGRATOS]. non referentes tibi gratiam. qui fortunam sequuntur et amicitiam pro suis commodis contemnunt.

193. INTEREA MEGALESIACAE. hoc ideo, quia Megalesiaci circenses ante solem prope edebantur.

194. IDEVM S. L. de Ida. Matrem deum.

195. PRAEDA pompa. PRAEDA CABALLORVM P. S. quoniam circensibus illis, quos praetores edunt, unus est missus, qui ordinarius dicitur. ideo 'praeda caballorum', quia ordeum pro illo die aurigae tollunt equorum. aut ideo 'praeda' dixit, quoniam multi equi frangebantur in iisdem circensibus.

198. QVO COLLIGO P. id est, prasini ex clamore magno intelligo uictoriam. 25

197. NAM SI DEFECERIT. id est, si uinceretur prasinus,

1. ipsae S. Persico *Twisten* rei PS. 6. uultus et aures *Rutgers uarr. lectt. II*, 16. pudoratis *Scaliger apud Rutgersium*. subactis C. Barth, substratis *Schurtzfleisch*. sudore eis uel sub opere eis *Triller obs. critt. III*, 14. subagitatis c. 9. uestem omnem misere discidit *Terentius*. 12. nam PS. corr. s. 15. Megalesia corr. *Henninius*. 17. matre Sp. *Idaea matre Muncker ad Hygin. fab. 91 p. 316*. 18. pompae h. 20. ordearius p.

aut hoc spectaculum deficeret, ut non essent circenses, sic tristem urbem uideres, ut si esset bello uicta.

200. HANC VRBEM V. L. C. locus in Apulia, ubi Romani ab Hannibale sunt uicti.

201. CONSULIBVS. Varronem Terentium dicit et Paulum, quorum Paulus semet occidit, Varro autem fugit. cui triumphus decretus est, quia non penitus desperauit.

201. CLAMOR ET AVDAX. id est iuuenibus spectacula concede, qui propter certamina sponsiones ponunt, et delectat eos iuxta puellas spectare.

202. SPONSIO Q. C. T. quia antiquitus solebant mulieres cum uiris omnibus interesse spectaculis indifferenter.

204. IN BALNEA SALVA. bene hisdem poeta uerbis uerendum expressit.

206. AD SEXTAM. una integra hora usque ad sextam.

207. TAEDIA VITAE. ut saepius idem facias.

208. FARIOR VSVS. quidquid fit rariter, magis delectat.

SATVRA XII.

DE REDITV CATVLLI.

2. QVA FESTVS P. M. [ANIMALIA]. id est ad sacrificium ducenda ad aram.

3. EXPECTAT N. V. R. Iunoni. alii Fortunae.

4. GORGONE MAVRA. Mineruae similis agna. quoniam in Mauritania iuxta Athlantem a Perseo est occisa Gorgon Medusa.

5. SED PROCVL E. T. S. P. Q. H. F. id est, iuuenctus, qui funem, qua ligatus est, rumpit.

19. Catilinae S. 21. ducendam PS. 27. quo p.

6. CORVSCAT. mouet, sicut telum, quod coruscat.

8. VBERA. lac sugere.

9. DVCERE Q. V. ferus, indomitus, maturus ad sacrificium. ut Virgilius [georg. III, 232]: 'adque irasci in cornua discit arboria obnixus trunco.' 5

10. SI RES AMPLA D. [SIMILISQVE AFFECTIBVS]. uoto, uoluntati similis et aequalis.

11. PINGVIOR H. P. matrona pinguis fuit.

12. MOLE PIGER. non in his partibus, sed de peregrinis.

13. CLITVMNI P. C. A. S. fluuius, qui Treuis, ciuitatem 10
Flaminiae, interfluit.

14. FERIENDA M. T. sacerdote. aut quia sacrificia occidunt ministri.

16. MIRANTIS AMICI. Catulli, qui prope naufragio perierat.

17. FVLMINIS ICTVS. tempestates. 15

20. CREDERET ET MOX. [19. ANTEMNAS]. fulmen impulit antemnas cum uelis.

23. SI QVANDO P. T. C. S. id est, tales tempestates contingunt nauigantibus, quales fingere solent poetae, magnae.

25. CETERA SORTIS. id est, naufragii. 20

26. EIVSDEM PARS DIRA. [TABELLA]. quam naufragio liberati ponunt. antiquitus enim solebant, qui naufragio liberati essent, pro uoto pingere tabellas et in templo Isidis ponere.

28. PLVRIMA P. Q. A. quod in templis figendas tabellas 25
pingunt.

30. CVM PLENVS F. plena nauis ex unda.

5. arboris *Vergilius*. innixus p. 7. similis id est c. 10. Treuam *Rutgers uarr. lecti. IIII, 4*. Faliscos *C. Barth*. Treuis et ciuitatem c. Trebiae ciuitatem interfuit. fl. Meuaniae *Schurtzfleisch. cf. itin. Hieros. p. 613, 10*: 'ciuitas Treuis.' 12. sacerdoti *PS. corr. C. Barth*. MAGISTRO. sacerdote aut MINISTRO quia *Schurtzfleisch*. qui *PS.* occidat ministro *C. Barth*. occidit ministro c. 13. ministris *Henninius*. 14. propter *PS. corr. p.* 21. quem *PS. corr. p.* 26. ponunt *PS. corr. Henninius*.

31. ALTERNVM P. P. L. latus dabat nauis et arbore coacta.
 32. PRVDENTIA CANI. [33. RECTORIS]. gubernatoris.
 34. COEPIT C. V. T. de periculo et de uita coepit pacisci cum uentis.
 34. CASTORA QVI SC. castorem bebrum dicit, qui cum uiderit se obsideri et non posse euadere, testiculos suos morsu auulsos proicit. intelligit enim ob hanc rem posse capi. 37. [MEDICATVM]. quia ad medicamina ualde sunt necessarii.
 37. FVNDITE Q. M. S. proicite in mare res meas.
 39. MAECENATIBVS APTAM. id est, nobilibus aptam.
 42. VIRIBVS O. L. T. E. B. T. S. id est, Spanas, Baeticas.
 44. PARTHENIOS (ILLE NEC ARGENTVM). celatoris nomen. CAPACEM. grandem scilicet, qui urnam posset capere.
 45. [PHOLO]. unus de Centauris. CONIVGE FVSCI. uxor Fusci ebriosa fuit.
 46. ADDE ET MASCAVDAS. uasa, ubi calices lauabantur, uel cacabos.
 47. EMPTOR OLYNTI. Filippus, pater Alexandri magni, cui Olyntum Macedoniae ciuitatem Lasthenes et Euthycrates prodiderunt. qui cum a Filippo proditores se nuncupari sepe audissent, uitam laqueo finierunt.
 48. QVA MVNDI P. Q. A. quis alter aut in qua regione mundi inuenitur, qui salutem pecuniae praeferat?
 51. SED VITIO CAECI. id est, multi sunt, qui ob hanc causam colligunt patrimonia, ut tantum haec habeant, ut non tamen utantur, sed auaritiae satisfaciant.

1. latus clauatum nauis arbore confracta *Schurtzfleisch*. latus lababat (uel nutabat) et arbor fracta c. 3. uitis *PS. corr. p.* uita is o. 'iacturam mercium facere' *glossa superscripta in P. receptu a p.* 5. fibrum *Muncker ad Hygin. fab. 69. p. 140.* 6. obsideri *PS. corr. p.* 11. aptum *PS.* 12. Spaniae p. ueticas *PS. Baeticae p.* Baeticus id est Spanus *Rutgers uarr. lectt. IIII, 4.* 17. casa *PS. corr. p.* libantur *P. ligabantur S. corr. p.* 18. et *PS. corr. s.* 23. qui *PS.*

52. IACTATVR RERVVM. [53. ADVERIS]. absolute, quod aduersa sunt naufragantium fata.

54. RECIDIT. res peruenit ad hoc, ut arborem breuiorem faceret ac per hoc succideret.

56. PRAESIDIA A. F. sensus hic est. ultima praesidia angustum discrimen habent, post eiectionem rerum omnium ut facias nauem minorem. fit autem minor nauis sublata arbore, id est leuis.

57. INVNC ET VENTIS. castigatio ab exemplorum euentu.

58. CONFISVS L. N. D. cum inter te et mortem quattuor sit digitorum distantia.

59. TEDAE. id est, nauis de pinu. pro qualibet posuit materia. ut [Vergilius Aen. IX, 85]: 'pineae siluae mihi.'

60. MOX CVM RETICVLIS. quod nautae sibi scilicet ad sumptum uiaticum ponunt. 15

61. ASPICE S. M. D. inter sitarchiam et securem necessariam putato ad nauem uehendam.

62. SED POSTQVAM T. P. tranquillum factum est mare.

63. PROSPERA V. R. id est fatum uectoris superauit uentum et mare. 20

64. PARCE MELIORA. fata mitiora.

65. PENSE MANV D. non mortem minantia.

67. ARTE CVCVRRIT [VENTVS]. uentus prosperus.

68. VESTIBVS. funibus. aut VESTIBVS uelis accipe, aut quod dicunt artemonem. 25

69. VELO P. R. S. id est, artemone solo uelificauerunt.

71. ATQVE NOVERCALI. Albam Longam significat, quam condidit Iulus Ascanius, concessa nouercae sui nominis ciuitate, id est Lauinio.

2. aduersae PS. corr. p. 8. uelis C. Barth. 9. castigati PS. corr. p. 17. leuandam Eremita. 24. RESTIBVS legisse schol. uidit C. Barth. 28. concessu PS. corr. p. ciuitatem PS. corr. p.

72. CVI CANDIDA N. M. montes Albanenses.

73. MISERABILE S. M. aut MIRABILE, quia triginta fetus habuit, aut MISERABILE, quod miseratum sit Frigibus.

74. ET NVMQVAM V. S. T. G. C. numquam inuenta cum
5 triginta mamillis.

75. PER EQVORA M. L. portum Augusti dicit siue Traiani.

76. PORRECTAQVE B. R. quia Traianus portum Augusti restauravit in melius et interius tutiorem sui nominis fecit.

77. QVAE PELAGO C. R. M. L. R. intrant intra mare et
10 dimittunt terram solidam.

78. MIRABERE P. id est, non sunt ita mirandi portus naturales, quam qui manu fiant.

79. T. PVFPE MAGISTER. truncata naue.

82. GARRVLA S. R. N. quia libenter frequentibus narrant
15 tempestatem perpassi, postquam deuenerunt in portu securi.

84. SERTAQVE D. B. coronas immolatis hostiis.

85. MOLLES FOCOS deorum dicit, qui de ture facti sunt.

86. RITE PERACTVM. sacrificio completo.

88. NITENTIA CERA. incerata signa deorum.

20 90. VIOLAE IACTABO C. R. uiolae nam multorum colorum sunt, purpureae albae aureae.

91. REXIT IANVA RAMOS. coronatae ianuae lauro.

92. FESTA LVcernis. sacrificat inde, ut Virgilius [georg.
I, 339]: 'laetis operatus in herbis.'

25 94. PRO CVIVS R. T. [ALTARIA]. sacrificia. id est, ne me putes hac humanitate hereditatem adpetere.

95. TRES HABET HEREDES. tres habet filios.

96. ET CLAVDENTEM OCvLOS. mirum est nam, ut amico filios habenti aliquis amicorum iam inpensius obsequatur,
30 cum haec pro hereditate captanda fieri soleant.

10. admittunt p.
Schurtzfleisch.

14. frequentius PS.

15. perpassos se

portus p. 17. molles — sunt om. S. terra C. Barth.

19. incerato PS. corr. C. Barth. incerta Rutgers
narr. lectt. V, 5. 23. sacrificant p. 29. tam PS. corr. p.
inpensus S.

97. **IMPENSA COTVRNIX.** ironia. ad sterilitatem retulit.

[COTVRNIX NVLLA]. occiditur pro patre febricitante, non, ut dicam, pro amico paupere.

99. **SI COEPERIT.** aegrotare.

100. **VESTITVR TOTA LIBELLIS.** deuotis precibus impletur. 6

101. **PROMITTANT H. A. B.** hecatombem promittunt, [ne] moriantur illi, a quibus se heredes scribi poscunt. illi uero conperto hoc, quod pro ipsis uota faciunt, heredes eos scribunt.

102. **VENALES ELEPHANTI.** hoc est, quos immolant. 10

103. **SIDERE TALIS.** in urbe Roma non inuenitur.

104. **FVLVA GENTE P. nigra,** de India.

105. **ARBORIBVS R.** apud Lauinium, id est, in Etruria.

106. **NVLLI.** nisi regi.

107. **PRIVATO SI QUIDEM.** et ipse [X, 58] dicit: 'cum 15 Getula ducem portaret belua luscum.'

108. **HANNIBALI [Molosso].** Pyrrho Epirotarum regi, qui pro Tarentinis aduersum Romanos bis pugnavit, et uictor bis exutus est castris. ex cuius nomine est Pyrrica. et ipse elephantis uectus est per triumphum. 20

109. **HORVM MAIORES.** elephantis nam pugnant.

111. **NVLLA IGITVR.** id est, nulla mora erit heredipetis, si etiam hoc genus emere liceat et immolare, quin et ipsud faciant.

113. **ET CADAT ANTE LARES.** ante aras deorum Pena- 25 tium. SOLA. heredipeta.

116. **DE GREGE SERVORVM.** id est, etiam aliquanti de his, si liceret, de seruis sacrificium facerent.

1. ironiam *PS. corr. Schurtzfleisch.* ironia peniam ad *C. Barth.*

2. non occiditur *C. Barth.* febricitante, ne dicam (nedum *s*) pro *C. Barth.* 6. ne *add. s.* ut *add. p.* ut ne *Schurtzfleisch.*

7. alii uero *PS. corr. Schurtzfleisch.* 10. immolat *PS.* immolent *Schurtzfleisch.* 13. id est Netruria *PS. corr. p.* 15. ut *s.*

18. uictus *p.* 19. exustus *PS. corr. p.* ipsius elephantis uecti sunt *C. Barth.* 23. etiam beluam hoc *s.*

117. CORPORA. [118. ET SI QVA EST]. etiam filiam deuouet ad sacrificium, quin sciat, non eam posse eripi a Diana, ut Efigeniam.

119. ALTARIBVS ETSI. etiam filiam uirginem.

5 124. POST MERITVM. post Ifigeniam immolatam non uerbo facit heredem, sed uero.

126. ERGO VIDES Q. [RIVALIBVS]. aemulis hereditatem captantibus.

127. GRANDE OPERE P. [IVGVLATA MYCENIS]. filia Agamemnonis, ueluti filia captatoris. ironia. Ifigenia.

128. VEL NESTORA TOTVM. tribus seculis.

129. [NERO]. proscribendo. MONTIBVS AVRVM EXCVET N. A. M. Q. Q. id est, in patrimonio habendo.

S A T V R A XIII.

15 1. COMMITTITVR IPSI. ita male uirtutem esse ait, ut displiceat quod male committitur.

2. DISPLICET AVC. R. quod ipsi auctori displicet crimen.

3. IVDICE NEMO N. id est, haec est magna poena, quod si qui peccauerit, suo iudicio damnatur.

20 4. VICERIT VRNA. nihil prodest conrupisse iudicem, uel subposuisse pro sorte.

7. CONTIGIT VT M. id est, aequo animo hoc ferre debes, quia nec tantum pauper es, nec tibi soli hoc contigit, sed iam apud homines uetus est haec causa.

2. quamuis sciat p. 3. Efigeniaras PS. corr. p. 13. augendo s. 14. DE LIB QVINTO IVVEL S. 15. ita male uiuere tutum esse C. Barth. ita male uirtuti insitae esse (aut in se esse) Schurtz-fleisch. ita malle uirtutem eos c. ita ualidam uirtutem esse h. ita amabilem uirtutem esse s. 20. prodes PS. corr. p. 22. debet PS. corr. p.

8. IACTVRAE T. M. G. O. N. damni, quod contigit, adfligat pondus.

11. PONAMVS NIMIOS. pone, quod debeas tristari, sed ita ut oportet, secundum damnum.

14. SPVMANTIBVS ARDENS. flagrantibus. iratus. 5

15. QVOD NON REDDAT A. tu nunc minima damna uix toleras, cum uirorum sit forti animo etiam magna perferre.

16. QVI IAM POST TERGA R. Q. interrogatiue ipsi increpat. id est, haec seni noua uideri non debent.

18. AN NIHIL IN MELIVS. tanti temporis usus non tibi 10 proficit?

21. HOS QVOQVE FELICES. pro 'sapientes' posuit.

22. NEC IACTARE IVGV. translatiue. qui non reluctantur contra necessitatem.

23. QVAE TAM FESTA DIES. quid tam sacrum celebratur, 15 ut non cottidie delinquant inficientes homines.

25. VEL PVXIDE NVMMOS. ueneno aut gladio.

27. THEBARVM P. quia septem portas habent Thebe, et septem hostia Nilus, et septem sunt sapientes.

30. NOMEN ET A NVLLO P. id est, quemadmodum priora 20 tempora habuerunt nomina, id est, aurea argentea et cetera.

31. NOS HOMINVM D. cum [sint] scelerata saecula, nos hunc patimur errorem, ut hominum ac deorum fidem imploremus.

32. QVANTO FESIDIVM. ut ostendat, Foesidium conductos 25 tunc habuisse, qui eum agentem causas magna uoce laudarent.

33. SPORTVLA DIC SENIOR. inrisiue, quasi iterum puer. hoc ex prouerbio Graeco δις παῖδες οἱ γέροντες. ce-

3. 4. ita dole ut uirum oportet *cod. Schurtzfleischii, prob. s. qui add. et.* 5. iratis *PS. corr. h.* 8. ipse *p. ipsum Henninius.* 21. nomina aetas aurea *Schurtzfleisch.* 22. sint *om. PS. add. C. Barth. conscelerata o.* 25. Foedisium *P.* 29. Graeco dic *ΠΑΕΚΟΛΓΕΡΟΝΤΕC P.* Graeco dicit *ΠΑΕΚΟΛΓΕΡΟΝΤΕC S: corr. s.*

terum bullae qui usus, aut a quo inuentus fuerit, supra dictum est.

35. RISVM VVLGO. [33. NESCIIS QVAS HABEAT VENERES]. id est ignoras, quas uoluptates. [35. RISVM VVLGO MOVEAT].
 16 populo praestas, cum perfidiam minaris.

37. ARAEQVE B. B. sanguinolentae, uel ex igni.

39. SVMERET A. G. T. P. D. id est, temporibus, quibus Saturnus regnum tenuit, fidem homines exhibebant.

42. CONVIVIA C. L. C. L. inrisiones, per immutationes
 10 formarum.

43. NEC PVER ILLACVS. Ganimedes. HERCVLIS VXOR. Hebem dixit.

44. AD CYATOS E. S. N. exsiccato, feculento, aut liquefacto. TERGENS. ut bene placeat.

15 46. PRANDEBAT SIBI. NON in conuiuio communi, sed priuatim.

49. PONDERE. [48. ATLANTA]. quia dicunt eum caelum sustinere, ut Virgilius [Aen. III, 482]: 'axem humero torquet stellis ardentibus aptum.'

20 50. IMPERIVM A. S. id est, cum adhuc nec Iuppiter regnum celeste teneret, nec Neptunus mare, nec Pluto inferna cum Proserpina.

51. NEC ROTA N. F. 'rota', in qua Ixion dicitur uolui. 'saxum', quod Sisyfus uoluit. 'uulturem', qui iecur Tityi
 25 comedit.

(48. NVMINIBVS M.) [52. SINE REGIBVS]. nam non erat opus iudicibus, dum scelera nulla procederent.

1. inuenta Schurtzfleisch. uidetur olim ad V, 164 de bulla dictum esse. 3. scholia ad 34 et 35 truncata et in unum conflata esse non fugit Schurtzfleischium. 5. miraris Rutgers uarr. lecti. VI, 18. 6. sanguinolenti PS. 9. irrisio dei per Schurtzfleisch. 14. Veneri h ad Cic. orr. fr. p. 108. exsaccato Schurtzfleisch. liquore coacto Schurtzfleisch. uacuefacto c. feculentoque latice (uel calice) facto Beier ad Cic. p. Tull. p. 37. 26. hoc scholion ad 48 ascribunt PS. traiecit p.

53. ADMIRABILIS AEVO. mirabile nam fuit, si quis illo tempore improbus inueniretur.

56. IPSE VIDERET. quamuis ditior esset.

57. PLVRA D. F. Virgilius [ecl. III, 92]: 'et humi nascentia fraga.' MAIORES G. AC. deferebat puer iuueni licet in domo sua esset ditior. diuitiae autem in fragis et in glande taxabantur.

59. PRIMAQVE C. D. S. L. S. ita, inquit, uidebatur uenerabile aetas, ut pueris maioribus se annis quattuor deferrent, [ut] esset prima lanugo, id est, iuuenis deferens senibus adfectarent.

61. AERVGINE FOLLEM. aeris uitium aerugo dicitur, ferri rubigo.

62. PRODIGIOSA F. dicitur quasi monstro similis.

63. QVAEQVE CORONATA. quae res, id est fides, sacrificiis lustrari debet.

65. HOC MONSTRVM P. id est, hoc tempore uir bonus monstris conferendus est.

66. COMPARO MVLAE. monstris. prodigia, quae bellum Caesaris et Pompei ciuile praecesserunt.

70. LACTIS VERTICE T. aut lacteis, aut sanguineis.

71. INTERCEPTA DECEM. apostropham facit ad illum, cuius ob reditum sacrificauit.

73. MAIOREM T. I. perdidit commendatam.

9. pueri *Schurtzfleisch*. deferri ut esset *PS. corr. Schurtzfleisch*. deferri consuisset *C. Barth*. deferrent, utut esset *c.* 10. iuuenes *p.* deferre *C. Barth*. senibus senium adfectarent *Schurtzfleisch*. 14. similes *PS. corr. p.* 15. quae res idem foedes *PS. corr. Scaliger apud Rutgers. uarr. lectt. I.* 16. quae res ideo fordis *p.* quae res fidei in aede *Rutgers*. quasi tam mira fides *Schreuelius*. quia res fidem excedens *C. Barth*. 18. conforandus *P.* confurandus *S. corr. p.* 19. monstrat *C. Barth*. 20. processerunt *PS. corr. p.* 24. commendatum habere *S* falso adnotauit *c.* commodatam *Schreuelius*. perfido commendata *C. Barth*.

75. TAM FACILE. id est, facilius contemnuntur dii, si hominis testimonium [non] intersit, qui in iudicio dicat, 'uidi.'

77. VOCE NEGET. [QVAE SIT]. pro, quanta sit. ut Terentius [Andr. V, 3, 7]: 'num eius uultus pudoris signum usquam indicat' CONSTANTIA VULTVS. negantis uultus.

78. FVLMINA IVRAT. Capitolini Iouis.

80. PER CALAMOS V. T. κατὰ κοίρου. per omnes deos iurat.

83. ARMAMENTARIA CAELI. in quibus arma posita sunt.

84. COMEDAM INQVIT F. N. id est, et per filios suos iurat, si non eos comedat.

85. MADENTIS ACETO. Aegyptio, forti.

86. SVNT IN FORTVNAE. dicit, quam ob causam homines periurent, cum dicant, quod non dis agimur, sed fortunae casibus. quid ergo dii nocebunt laesi, si fortuna disponente uita hominum regitur?

88. NATVRA VOLVENTE. ut disposuit natura.

89. ATQVE IDEO IN. T. P. Q. sine ullo timore peierant.

90. EST ALIVS M. T. qui credit, delictum posse puniri uoluntate deorum, sed ueniam sperat.

93. LVMINA SISTRO. id est, caecum etiam faciat.

94. QVOS ABNEGO N. id est, si pro ingenti praetio, ferenda est caecitas. dummodo magnum sit, quod negetur.

96. OPTAREM P. D. G. melius est aegrotare cum diuitiis, quam esse sanum pauperem.

97. NEC DVBITET LADAS. Ladas fuit inter nobilissimos cursores Olympico certamine, cui aemulus talaris eandem gloriae palmam tulit, et apud Elidem coronatus est. sensus autem ex persona periuri est. hoc est, melius cum uno pede

1. ni c. 2. non add. s. 4. eius color *Torentius*. 5. negantis intuitus *C. Barth*. 11. sic *PS. corr. c.* 19. dilectum *PS. corr. p.* 27. *Talus Muncker ad Hyg. fab. 39 p. 102. Talus Cres Schurtzfleisch.* 28. sed apud Elide *PS. corr. Schurtzfleisch.* 29. melius est diuitem uno *Schurtzfleisch.* pede diuitem uiuere quam pauperem currere s.

currere, quam pauperem uiuere, etsi hoc fuit in cursu, quod Ladas. Ladas nomen est cuiusdam pauperrimi cursoris.

99. PRAESTAT ET ESVRIENS. aut quid praestat eum Olympia coronari in Elide, ubi atletae habent Olympiacum certamen?

100. VT SIT MAGNA TAMEN. concedo, inquit, ut delictum puniant di, tarde tamen.

102. EXORABILE N. M. periurus dicit haec.

103. FORTASSE. fortasse, inquit, [erit] placabile numen. 10 quod omnia diuerso fiunt fato usque adeo, ut in eodem crimine deprehensi, alter crucem mereatur, alter imperium.

105. PRAETIVM TVLIT H. D. D. ut Romulus pro commisso scelere non dedit poenas, sed imperium adeptus est.

107. CONFIRMANT T. T. S. A. tunc te uocantem eum ad 15 templum, ut iuret, praecedit.

109. NAM CVM MAGNA. nam cum, inquit, hominis, qui malam causam habet, id est, qui denegat alienum, uisa fuerit improba contentio, audacia creditur innocens, ut mimum urbani scurrae agere hac inrisionis audacia uideatur. talis est 20 enim mimus, ubi seruus fugitiuus dominum suum trahit. Catullus mimographus fuit.

112. TV MISER EXCLAMAS [STENTORA]. praeconem Graecorum, quia antiqui tubas non habebant.

113. VEL POTIVS Q. G. H. Mars cum plagatus est a Dio- 25 mede.

4. cum *PS.* 5. Elia *S.* Aelia *P. corr. Schurtzfleisch.* 7. dilectum *PS. corr. p.* 9. peiurus *PS.* 11. diuersa sunt facta *PS. corr. Rutgers uarr. lectt. VI, 18.* omnino diuersa sunt fata *Schurtzfleisch.* 16. praecidit *PS. corr. c.* 17. homines *PS. corr. Rutgers uarr. lectt. I, 16.* 20. ac *PS. corr. Schreuelius.* ab *Rutgers.* inrisione audaciae *PS. corr. Rutgers.* ad inrisionem audacia *C. Barth.* ac facere inrisionem *h.* 21. fugitiuus in ius dominum *C. Barth.* 23. praecones *PS. corr. c.*

115. DEBVERIS VEL M. VEL. cuius statua uel marmorea uel aenea sit.

117. ALBAQVE PORCI. ut quid sacrificamus, si uocem non redditis?

6 119. STATVAMQVE AGELLI. ut uideo, inquit, inter uos et Vagellium, qui, ut uos, stultissimam accepit statuam.

120. SOLACIA FERRE. ualeat adferre solacia Iuuenalis tibi.

121. ET QVI NEC CYNICOS. dicit cynichorum et stoicorum dogma conuenire, tantum uestem distare. nam cynica
10 mater eresis stoicae. cynici absque palleo, exerto brachio.

122. A CYNICIS T. D. NON EPICVRVM. nam in hortis [de] otio et uoluptate disputat.

124. MEDICIS MAIORIBVS AEGRI. per allegoriam sufficere se dicit in solacium amico damnum maerenti.

16 129. CLAVDENDA EST IAN. D. quasi lugentes ianuas claudant, cum damnum pertulerunt.

132. FINGIT I. H. C. V. D. sed uere plangunt damna.

133. VMORE COACTO. lacrimis extortis. Terentius [Eun. I, 1, 22]: 'una hercle falsa lacrimula.' Virgilius [Aen. III, 20 449]: 'mens inmota manet, lacrimae uoluuntur inanes.'

136. PARTE TABELLIS. cautionibus.

137. VANA SVPERVACVL negant suas esse manus.

138. GEMMAQVE PRINCEPS. praetiosa. signum suum.

139. CVSTODITVR EBVRNIS. quia in locellis eburneis gem-
26 mas solent reponere.

141. FILIVS ALBAE. prouerbum uulgare. id est, nobilis.

142. NOS VILES P. N. Virgilius [Aen. XI, 372]: 'nos animae uiles.'

3. ad quid *Henninius*. aut quid *s.* uicem *PS. corr. Rutgers uarr. lectt. VI, 18.* 5. nihil interest *post* inquit *add. s.* 6. stultissimus *p.* 9. ueste *PS.* cynicae—stoica *Schurtzfleisch.* 10. heresis mater *Ferrarius de re uest. I, 15.* absque tunica ex pallio *Ferrarius.* stoici *post* brachio *add. C. Barth.* 11. de *add. p.* 14. merenti *PS. corr. s.* 20. mehercle *Terentius.*

143. **MEDIOCRI BILE FERENDA.** damnum, quod debeas contemnere.

144. **AD CRIMINA CONFERT.** huic, qui depositum tibi negavit, compara.

146. **IANVA COLLIGIT IGNES.** sulfuratas esse ianuas ab incendio.

147. **QVI TOLLVNT G. T.** qui templum spoliant.

148. **POCVLA ADORANDA.** et antiquitatis merito adoranda.

151. **RADAT INAVRATI FEMVR.** dropacistas dicit, qui cera de inauratis statuīs aurum tollunt. 10

153. **CONFLARE TONANTEM.** id est, qui non dubitet etiam ipsius Iouis statuam conflare.

154. **MERCATOREM Q. V.** dubium. uenditorem an emptorem dicit?

155. **ET DEDVCENDVM C. B.** culleo nam insui consueuerant, qui haec scelera temptarent, id est, parricidae. 15

156. **CLAVDITVR A. V. S.** simia et serpens clauditur cum parricida et in mare mittitur. **INNOXIA.** pro innocens.

157. **GALLICVS VRBIS.** nomen praefecti uigilum, qui instituti sunt, postquam Galli Capitolium paene ceperunt. 20

160. **SUFFICIT VNA DOMVS.** Gallici scilicet domus, ubi haec omnia audiuntur cottidie.

162. **QVIS TVMIDVM G.** quis potest, inquit, facta scelera suis in locis, ubi omnes tales sunt, mirari? tamquam si in Alpibus gutturosos homines admireris, ubi sunt tales pluri. sed nam lata et inflata colla habent. 25

164. **LVMINA F.** glaucos oculos et capillos rubeos.

166. **NATVRA EST O. N. B. V.** ideo non est mirum.

6. incendiario *Schurtzfleisch* e cod. ad incendia *C. Barth.* 9. dropaciste *PS. corr. Henninius.* tropice istos *Eremita.* ceram *PS. corr. Henninius.* clam *Lindenbrog.* caelo c. ceram — auream *C. Barth.* 14. dicat *Henninius.* 20. institutus est *PS.* 21. Gallicis *P. Gallis S. corr. p.* 24. fuisse *Schurtzfleisch.* 26. scilicet. nam *p.*

167. AD SVBITAS TRACHVM. ad fluuium Strimonem.

168. PYGMEVS P. aut quis debeat mirari Pygmaeos cum
gruibus pugnautes, quorum hoc est studium semper?

169. PER AERA CVRVIS. quia parui sunt corpore.

5 171. RISV QVATIARE SED ILLIC. id est, rideres, si hoc
apud nos posses uidere.

173. PEDE NON EST ALTIOR V. quia omnes tales sunt,
nemo ibi de alio ridere potest.

174. NVLLANE PEIVRI. ἀνθυποφορά. quasi obiectio: ergo
10 nulla poena manet eos, qui peierant?

175. POENA ERIT A. R. T. id est, puta quod maioribus
poenis afficitur, quam quas animus tuus exposcit, quid tibi
prodest? nec damnum ex hac re resarciri potest.

176. PROTINVS E. N. Q. hunc continuo uinclis ligari.

15 178. SED CORPORE T. id est, etiamsi decolletur, nihil
inde lucri habebis, nisi inuidiosam defensionem. sed dicis:
bona res est uindicari.

181. NEMPE HOC I. D. id est inperiti, qui nullis causis
poenas exposcunt.

20 182. INTERDV AVT LEVIBVS. satis est damnum quale-
cumque usque ad iracundiam ut procedat.

184. [DICET]. non etiam ad uindictam debere reddi poe-
nam. CHRYSIPPVS. non hoc praecipit philosophia, ut repen-
dantur malis uices. nam Chrysippus et Thaletis philosophi

25 fuerunt.

187. ACCVSATORI. Socrates, filosofus Atheniensis, cum
argueretur proditiōis, receptus est in carcere cum accusa-
tore. qui cum sibi daretur uenenum, accusatori petenti no-
luit dare.

1. apud Schurtzfleisch. 6. possis PS. 11. puta quam PS.
puta quum c. 12. quamquam PS. corr. Rutgers uarr. lectt.
VI, 18. affici et quantum h. 13. ne PS. corr. p. 18. qui in
nullis PS. corr. p. 20. autem P. sapientis est PS. qualemcum-
que PS. corr. p. 27. reiectus — carcerem Eremita. 28. da-
ret PS. corr. Henninius. cum sumeret Eremita.

186. QVI PARTEM A. T. F. 187. [PLVRIMA FELIX]. generaliter. quicumque felix, idem est doctus et sapiens. potior ergo est sapientia quam felicitas, siquidem illa paulatim amittit, haec statim purgat.

188. EXVIT OMNES. id est sapientia.

5

189. QVIPPE MINVTI. feminei dicit.

192. NEMO MAGIS G. D. quia uincitur animus sexus iracundia.

194. VERBERE CEDIT. id est, conscientia sua poenis et uerberibus adficit.

10

197. QVAS ET CAECIDIVS. Caedicum aulicum Neronis crudelissimum fuisse uult intelligi satellitem Neronis.

199. SPARTANO CVIDAM. Glaucum dicit genere Spartano, qui creditum fidei suae thesaurum a Milesio quodam (et) repetentibus hanc pecuniam heredibus filiis eiusdem Milesii reddere dubitauit, cum Apollinem consulisset, quid sibi suaderet, fraudaretne periurio, quod ad sacramentum uocaretur, aut sine sacramento fidei commissum redderet. cui deus respondit, poenas soluturum hoc ipso, quod dubitauit creditum restituere. quo responso Glaucus territus, parauit se citra sacramentum reddere. haec narratio in VII. historia Herodoti est. reddidit ergo Glaucus, quia timuit, non quia uoluit; unde poenas dignas sceleris non effugit. hoc est apud Herodotum [VI, 86]: ὅμνυ, ἐπὶ θάνατός γε καὶ εὐορκον μένει ἄνδρα.

25

201. DEPOSITVM R. T. non reddere fideicommissum, sed peierare.

204. REDDIDIT ERGO M. timens poenam, non pro uoluntate.

205. VOCEM ADITI D. quae illi Apollo fuerat minitatus.

30

2. id est *PS. corr. C. Barth.* 10. adfecit *PS. corr. p.* 15. hedibus *PS. corr. p.* 17. peiurio *PS.* 19. ipsum *PS. corr. p.* dubitarit *Henninius.* 24. OMNY EPI ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΥΟΡΚΟΝ *MIANIANAPA PS.* 30. militatus *PS. corr. p.*

206. CVM PROLE DOMOQVE. cum omnibus suis uel propinquis eradicatus est.

208. HAS PATITVR P. qui, inquit, animo scelus cogitat, tamquam commiserit, sic eum conscientia sua torquet.

5 209. NAM SCELVS I. T. S. T. id est, qui nam cogitauerit scelus admittere, reus est, tamquam si cogitata perpetrauerit.

211. NEC MNSAE T. P. C. nec edendi tempore concedit.

213. SED VINA MISELLVS. cum apud conscientiam suam cogitant de admissio scelere.

10 216. ACRI DVCTA. aceto Falerno.

219. NVMINIS ARAS. ubi peierauit.

220. SVDORIBVS VRGVET. ex perturbatione somnii.

221. TE VIDET IN SOMNIS. cui fraudem fecit. ET MAIOR IMAGO. tu illi es pro sacris.

15 222. COGITQVE FATERI. quod debet, ut reddat.

223. HI SVNT Q. T. P. D. fisici nam adserunt, ex conflictu uentorum uel nubium tonitrua et fulgura fieri. nam ex nimio flatu uel certamine uentorum nubes inter se conlisae tonitrua et coruscus faciunt, ac ueluti saxa inter se
20 conlisa ignem excutiant.

226. IRATVS CADAT. propter sua commissa.

228. PROXIMA TEMPESTAS. id est, si praeterita tempestas sibi non nocuerit, tum futurae metu torquetur.

229. CVM FEBRE D. si coeperit aegrotare.

25 231. A NVMINE S. D. irato, laeso numine.

232. PECVDEM SP. D. S. sacrificia promittere pro sanitate recuperanda non audet tamquam reus.

235. DIGNIOR H. V. magis hostia quam ipse uiuere meruit.

30 237. CVM SCELVS ADMITTVNT. cum ad perpetrandum sce-

3. concitat *PS. corr. p.* 5. qui iam *S.* nam *om. P.* qui animo *s.*
7. tempora *p.* 9. cogitat *p.* 15. debetur reddat *PS.* 18. ueluti *Schurtzfleisch.* 19. coruscas *Salmasius ad Solin. p. 804.*
coruscos *Schurtzfleisch.*

lus uenerint, in eadem constantia perstant, ut sperent etiam inlicita debere omni modo fieri: peracto facinore ex ipsa conscientia animi eorum ab illa deiciuntur audacia.

239. AD MORES NATVRA R. sentiunt se male facere, et tamen faciunt. 6

241. PECCANDI F. P. male facere nam ipsa consuetudine uerterat in naturam.

243. QVISNAM HOMINVM EST. quis est hominum, qui cum semel peccauerit, non hoc frequenter desideret?

244. FLAGITIO DABIT I. L. ligabitur in carcerem. 10

245. CARCERIS VNCVM. unco nam ferreo trahebantur a populo, qui merebantur sic puniri.

247. EXVLIVS M. κατὰ νόμον. id est, patietur exilium, in insula exilio deputabitur.

248. FATEBERE LAETVS. dicturus es et potentes et ex- 15
audibiles esse deos.

SATVRA XIII.

DE INSTITVTIONIBVS.

1. DIGNA SINISTRA. contraria mala institutio in naturam uertit. Horatius [c. III, 4, 35]: 'utcumque dedecere mores, 20
dedecorant bene nata culpae.'

4. LVDIT ET HERES. [3. PVERIS]. filiis, ut Virgilius [Aen. III, 94]: 'tuque puerque tuus.'

5. ARMA FRITILLO [BVLLATVS]. adhuc paruulus. FRI-
TILLO. pyxide cornea, qui φιδός dicitur Grece. fritin- 25

1. ea quidem—asseuerent *Schurtzfleisch*. 2. omnimoda *Schurtz-*
fleisch. 6. ipsam consuetudinem *PS*. 9. iteret *C. Barth*.
14. deportabitur *Rutgers uarr. lectt. VI, 18*. 15. est et *PS*.
corr. p. 19. contraria indoli mala *Schurtzfleisch e cod.* 20. de-
fecere — indecorant *Horatius*. 25. fritillus *PS*. fimus *PS*.
titinnire *Schurtzfleisch*.

nire aues dicuntur [id est] strepere aut sonare. apud antiquos nam in cornu mittebant tesseras, mouentesque fundebant. aut fritillum pyrgum dixit.

9. NEVLONE PARENTE. id est, a patre didicit. [ne-
s bulo]. luxuriosus, gulosus.

10. ET CANA. patris, id est uetula.

12. BARBATOS L. AD. philosophum licet ad erudiendum adhibeas, semel inbutum luxuria patris non posse reuocari.

15. 15. MITEM ANIMVM. interrogatiue pronuntiari potest, sed melius ironicos. per ironiam dictus est sensus. mitem animum praecepit Rutilius: an putas eum saeuire, qui gaudet plagarum strepitu? ironicos 'et mores modicis erroribus aequos', quia nemo sine uitio est. id est tolerabilibus indulgentes.

16. PRAECIPIT A. Q. A. S. de eadem materia et elemento.

19. SIRENA FLAGELLIS. dulciorem esse flagellorum strepitum ei, quam cantum Sirenarum.

20. CONPARAT. id est carnifex potius et latro domus suae, quam dominus. AC POLYPHEMVS. Lestrigonum rex
20 Antipathes et Polyphemus cyclops, qui homines comedebant.

22. LINTEA FERRO. id est, si seruus cruciatur propter duo sabana.

23. LAETVS STRIDORE C. [QVID SVADET]. paternam crudelitatem.

25. 24. QVEM MIRE ADFICIVNT S. ERG. quoniam, qui ibi includuntur, inscripti sunt. CARCER. [ADFICIVNT]. laetum faciunt, delectant.

1. id est *add. s.* streperae et sonorae *Schurtzfleisch*. 5. luxurioso et guloso *s.* 8. non posses (*immo* potes) reuocare *Schurtzfleisch*. 9. interrogatiua *PS. corr. p.* 10. pro ironia *PS.* 13. tolerabilius *PS. corr. Rutgers uarr. lectt. I, 16.* indulgentem *PS.* 21. sic *PS. corr. s.* 23. paterna crudelitate *PS. corr. s.* 25. quam quam *PS. corr. Henninius.* nam quum *C. Barth.*

26. FILIA QVAE. speras quod filia meretricis casta possit esse?

27. TAM CITO N. T. P. id est, quae non potest nomina moechorum matris suae continue uno spiritu dicere?

29. VIRGO FVIT. ut haec disceret. iocunde, pro aetate. s

30. FERRE CINEDIS. internuntiis, ministris, qui matris suae fuerunt.

33. VNVS ET ALTER. pater et auus.

34. FORSITAN HAEC SPERANT. id est turpia.

35. PRAECORDIA TITAN. Prometheus, qui fuit Titanis 10 filius, Iapeti. qui fuit unus e Titanibus.

36. VESTIGIA DVCVNT [FVGIENDA]. iuuenibus scilicet.

37. ET MONSTRATA DIV. id est, multi filii inuiti facta parentum secuntur.

40. EX NOBIS. [DOCILES]. id est, ad mala imitanda faciles sumus. ut Terentius [Andr. I, 1, 50]: 'namque ut est hominum ingenium proclive ad libidinem, dehinc questum accepit.'

41. QVOCVMQVE SVB AXE. malum hominem ubique inuenias. 20

43. NEC AVNCVLVS VSQVAM. bonus, ut Cato Uticensis philosophus.

45. INTRA QVAE. ubi filios habes. PVELLAE LENONVM. meretrices.

49. SED PECCATVRO O. S. impediat tibi, ne, cum uiderit 25 haec, imitetur.

50. CENSORIS FECERIT IRA. ut a censore corrigi mereatur aut damnari. tamen filius patri non solum corpore sed et moribus similabit.

4. continuare PS. corr. o. 5. describeret Schurtzfleisch. 5. PV-
SILLAS. iocunde Schurtzfleisch. 16. ita ut ingenium est omnium
hominum ab labore proclive ad libidinem, accepit conditionem,
dein quaestum occipit Terentius. 29. similavit PS. corr. Hen-
ninius.

53. OMNIA DETERIVS. deterius quam tu, aut eo deterius quoniam te magistro.
54. CORRIPIES. id est, filium turpiter agentem.
56. VNDE TIBI FRONTEM. Terent. [Phorm. V, 8, 53]: s 'quo ore illum obiurgabis, dic mihi.'
58. IAMPRIDEM C. H. V. CVCVRBITA. a medicis, quia sanus non est. [CVCVRBITA]. σικύα.
60. OSTENDE COLUMNAS. hoc dicis tuis.
61. ARIDA CVM TOTA D. C. mudentur parietes uel ca-
10 marae.
62. HIC LEVE ARGENTVM. [VASA ASPERA]. anaglifia sigillis. Virgilius [Aen. V, 267]: 'et aspera signis.'
63. VOX DOMINI FVRIT. Virgilius [Aen. VIII, 73]: 'urguet praesentia Turni.'
- 15 67. SEMODIO SCOBIS. no πρίσματος.
66. NE PERFVSA LVTO SIT P. 68. [NON AGITAS]. illud non respicis, quemadmodum filio castam domum exhibeas.
71. SI FACIS VT PATRIA S. I. ciuem bonum. si eum ita institueris, ut sit utilis patriae.
- 20 76. ANIMALIA P. quae a parentibus didicerunt.
77. VVLTVR IVMENTO. exemplis docet, hoc seruare filios, quod a parentibus acceperunt.
78. CADAVERIS ADFERT. hominum. nam antiqui crucibus figebant.
- 25 79. HIC EST ERGO CIBVS. quem parentes tradiderunt.
80. PASCENTIS PROPRIA. cum coeperit uolare.
84. FESTINAT AD ILLAM. id est, ad uenationem, unde nutrita est.
86. AEDIFICATOR ERAT. cupidus fabricae.
- 30 87. LITORE C. L. T. S. in Campania Caleta.
90. MARMORIBVS. apud Praeneste et Fortuna et Herculis

1. te *PS. corr. C. Barth.* 2. quam *PS. corr. Schurtzfleisch.*
6. qui *Henninius.* 7. σικύα *PS. corr. p.* 15. non. pis. *M&T OCS.*

habent aedes. aut certe quod in Capitolio post aedem Dianae et Iouis secundam de miraculo operis habent gloriam Fortunae atque Herculis aedes. Fortunae uero apud Praeneste aedem pulcherrimam serunt fuisse. Herculis enim aedem Tiburis dicit.

91. VT SPADO VINCEBAT. hic Possides spado, libertus Claudii imperatoris, tantae gratiae et potentiae fuit, ut eum Claudius in Brittannico triumpho inter militares uiros hasta pura donauerit, cohortibus quoque et alis prouinciaeque Iudaeae praeposuerit, lectica per urbem uectandi spectaculaque publice edendi ius tribuerit. legitur in Suetonio [Claud. 28].

92. IMMINUIT REM. minuit patrimonium fabricando.

93. FREGIT OPES. secutus patrem scilicet. MENSURA RELICTAE. id est quod remanserat de patrimonio, filius omne in aedificiis impendit.

97. NVMEN ADORANT. nulla contemplatione colentes.

98. HVMANA CARNE S. L. tamquam humanam porcinam putant.

99. PRAEPUTIA P. id est περιτομή.

20.

102. VOLVME MOYSES. sacerdos uel rex eius gentis, aut ipsius quidem religionis inuentor, cuius Cornelius etiam Tacitus [hist. V, 3. 4.] meminit.

103. NON MONSTRARE V. E. id est, non confiteri religionis secreta.

25

104. QVAESITVM AD FONTEM. ubi baptizantur. DEDVCERE VERPOS. Iudaeos, qui sine pellicula sunt.

105. SED PATER IN CAUSA. causa huius metus pater est.

106. IGNARA ET PARTEM. quia semper sabbatis nihil faciunt.

3. Fortunae PS. 10. lecticae PS. corr. Schurtzfleisch. 11. tribuit PS. corr. Henninius. quae Suetonius de tribus Claudii libertis narrat, ea ad unum Posiden refert. 11. Stonio PS. corr. p. 17. nuda Rutgers uarr. lecti. VI, 18. 20. περιτομή PS. corr. p. περιτομή Schurtzfleisch. περιέμνονται Martini lex. phil. II. p. 317. 29. qui PS. corr. p.

109. FALLIT ENIM VITIVM S. C. V. saepius sub specie uirtutis auaritia tegitur. multi enim auaros tamquam frugi laudant, sperantes quod frugalitate faciente patrimonia sua custodiunt, et non sentiunt eos causa auaritiae facere. frugalitas quippe auaritiam contemnit et mediocritatem amat.

113. CERTA MAGIS. tamquam ille, qui aut mala aut pellem auream seruabat.

116. PATRIMONIA FABRIS. fabris patrimoniorum, dum auram popularem captant et patrimonii opinione delectantur.

10 118. INCVDE ADSIDVA. metafora a fabris ferrariis. quocumque casu. ARDENTE CAMINO. auaritia operante.

119. CREDIT AVAROS. qui patrimonio et diuitiis gaudet.

120. EXEMPLA BEATI. qualis Apollinis oraculo declaratus est felicissimus Aglaus Arcas, qui numquam patrium agelum excesserat, cum a deo quaereretur, quis finem uerae
15 felicitatis implesset.

122. INCVMBERE S. T. perseuerent in auaritia.

124. DISCERE SORDES. eum sequi in auaritia.

125. INSATIABILE V. T. quae nullis satiatur diuitiis.

20 126. MODIO CASTIGAT L. Q. parua mensura.

127. SVSTINET VMQVAM. id est, omnia sustinet. duo negatiua confirmatiuum faciunt.

131. ALTERIVS CONCHEM. id est, fabam coctam, quae illi remansit, in alium diem cum sardina seruat. PARTE
25 LACERTI. genus piscis salsi.

133. FILAQVE SECTIVI N. M. R. bene 'sectiui,' quia quando ponitur cultoribus hortorum, tunc secatur.

134. DE PONTE NEGAVIT. quia mendici in pontis itinere sedent.

3. asseuerantes *Schurtzfleisch*. 5. auaritia — mediocritate *PS.* corr. p. 7. aurea *Schurtzfleisch*. 8. aurem *PS.* corr. p. 9. captanter patr. *P.* captantur patr. *S.* corr. p. promotione *C. Barth*. 11. casus *PS.* corr. p. 14. Aglas *PS.* corr. *Lindembrog*. 15. qui fidem uiae *PS.* corr. p. 19. quia o. 20. praua p. 21. omnino h. 27. promitur s. horto porrum s.

135. SED QVOD DIVITIAS. id est, ubi sunt diuitiae, si non ipsis uteris?

137. VT LOCVPLES M. R. A. R. id est, cum aegestate uitam tolerant, ut diuites moriantur.

139. CRESCIT AMOR NVMMI. id est, quanto plus adduntur diuitiae, tanto plus crescit auaritia.

141. NON SVFFICIT VNVM. coemuntur plures possessiones, quia una non sufficit.

142. ET PROFERRE LIBET. producere, protendere.

143. ET MELIOR VICINA SEGES. semper auaris res alienae meliores et ampliores videntur.

144. QVI CANET OLIVA. ὄπερβολή. id est, integrum montem oliueti comparas.

145. NON VINCITVR VLLO. non consentit ad distrahendum.

147. IVMENTA. id est, cum uicinum agrum non poterit praetio elicere, ita agit, ut cogatur uicinus uendere, non patiens inopportunitatem animalium, quae ille dimittit, ut segetes ipsius depascentur.

148. NOVALIA SAEVOS. agros seminatos.

149. FALCIBVS ACTVM. id est melitum. 20

150. TALIA FLORENT. numerare, quanti de huiusmodi re queruntur.

151. FECERIT AGROS [INIVRIA]. molestia confinii potentis.

152. BVICINA FAMAE. quam mala fama est auaris potentibus. 25

153. QVID NOCET. mala fama. auaritiam dicit. (MALO LVPINA). fama mala, quae de me loquitur.

154. VICINIA PAGO. sine quaestu aliquo uilis est conlaudatio.

156. SCILICET ET MORBIS E. D. B. id est, si mediocriter 30

5. quantum *PS. corr. p.*

8. quasi — sufficiat *C. Barth.*

22. se *PS. scelere s.*

23. confinis *c.*

26. auari conuitium

C. Barth. 28. questo, *PS. corr. p.*

possideas quod tibi ad uitam sufficiat, omnibus rebus malis carebis et quietus eris. CAREBIS. σχῆμα ὑπόνοια.

157. TEMPORA VITAE. mala, uitiosa.

160. QVANTVM SVB TATIO. si tantum possides solus, quantum populus Romanus possedit, campum Martium.

162. PROELIA VEL PYRRVM. Epyrotarum regem Pyrrum dicit. GLADIOS MOLOSSOS. Epirotichos.

164. SANGVINIS ATQVE L. deductis in colonia uiris.

165. NVLLIS VISA VMQVAM. id est, numquam uisa sunt dona minora meritis in duobus iugeribus. id est, par merces laboribus uisa est illis, quibus dabatur.

169. VERNVLA TRES D. M. ante nam unum seruum plures domini habebant, qui erant domi paruuli.

170. A SCROVE VEL SVLCO. qui colebant terram. hoc nam dicit, alios in bello, alios terram colere.

171. PVLTIBVS OLLAE. [AMPLIOR]. parabatur.

172. NVNC MODVS. bene dixit, plus nunc possideri in horto, quam tunc in agro.

173. NEC PLVRA VENENA [INDE]. ex institutione auaritiae.

20 174. SAEPIVS VLLVM. id est, interficit ueneno aut ferro.

175. SAEVA CVPIDO. auaritia.

177. ET CITO VVLT. per scelera scilicet. LEGVM. exclamatio.

180. ET HERNICVS OLIM. Virgilius [Aen. VII, 684]: 'Hernica saxa colunt.'

181. VESTINVSQVE. oppidum est Italiae. QVAERAMVS ARATRO. id est, hoc persuadebant.

182. LAVDANT HOC N. R. hoc tantum ex labore quaeramus, quod nobis ad uictum sufficiat. hoc enim et dis placet.

2. ὑπόνοια Schreuelius. ἐπιμονῆς p. 10. frui duobus Schurtz-
fleisch. 15. alios pueros (uel in bulla) Schurtzfleisch. alios
inherbos c. bello esse f. bella missos C. Barth. 17. num
PS. corr. p. possidere PS. corr. C. Barth. 21. auaritiae
PS. corr. p.

183. POST MVNVS ARISTAE. quia ante fraga et glandem homines comedebant.

185. NIL VETITVM FECISSE. is nam non uult ea, quae illicita sunt, admittere, sed sua paupertate contentus esse.

186. PER GLACIEM P. N. T. G. Virgilius [Aen. VII, 690]: 5
'crurus tegit altera pero.'

188. AD SCELVS ATQVE. quae a nobis ignota est, alios inducit ad scelus.

189. HAEC ILLI VETERES. posteris suis dabant.

190. SVPINVM. dormientem. 10

192. PERLEGE RVBRAS. rubricas iuris.

193. POSCE LIBELLO. ut centurio fias, da libellos, id est milita. uitis nam insigne centurionum est a Libero patre inuentum, qui primus triumphauit et inuentor uitis est.

194. SED CAPVT INTACTVM B. N. P. sensus hic est. sic 15
age, ut te sordidum pueri mirentur et uirtutem tuam imitentur, si uis centurio militare. [CAPVT INTACTVM BVXO].
comas.

195. ADNOTET ET GRANDES M. L. A. Laelius centurio, sub quo militabis, ut euertas casas Maurorum. 20

196. BRIGANTV. Gallorum.

197. VT LOCVPLETE. ut signifer sis stipendiis emeritus, anno sexagesimo, quo stipendia deponebant sua.

199. CORNVA VENTREM. si pauore cornuum aut lituorum uenter tibi soluitur. 25

200. CVM LITVIS AVDITA. [VENDERE POSSIS]. esto negotiator.

201. FASTIDIA M. [PLVRIS DIMIDIO]. plus media parte.

202. TIBERIM VLTRA. transportandae ultra Tiberim.

3. his *PS. corr. p.* 6. crudus *Vergilius.* 7. ignotae alios *PS.*
18. comes *PS.* et ante Laelius ponunt. 20. casas et catheias
Maurorum *p. catheias in P suprascriptum est uerbo attegias.*
22. emeritis *Henninius.* 24. sipabonem *PS. corr. p.*

204. VNGVENTA ET CORIVM. ne contemnas uiliorem mer-
cem, aut quae puteat, id est caria.

206. IOVE DIGNA POETA. id est, Iouis dictum est.

208. REPENTIBVS ASSAE. assa nutrix dicitur, quae lac
non prestat infantibus, sed solum diligentiam et munditiam
adhibet. nutricula sicca uetusta infantibus monstrat.

209. HOC DISCVNT O. A. AL. E. B. P. ante aetatem di-
cendi.

213. DISCIPVLVM SECVRVVS. id est, ut illi in uirtute pa-
rentes suos superauerunt, sic et iste te in auaritia.

214. VICIT ACHILLES. uicit uirtute.

217. ADMITTERE CVLTRI. id est, tondere barbam.

218. EXIGVA ET CERERIS. ut in minima mercede aua-
ritia exprimatur.

219. PEDEMQVE. uel periurus erit.

220. ELATAM. mortuam.

221. MORTIFERA C. D. S. nurus quae cum dote sibi ad-
ferat mortem.

222. PER SOMNVN D. N. id est, quae per somnum offo-
cabitur propter dotem.

223. CONFERET ILLI. id est homicidium.

223. ADQVIRENDA. [224. LABOR]. id est, in perpetrando
scelere numquam difficultas est.

225. NEC TALIA SVASI. [226. MENTIS CAVSSA]. exordium
sceleratae mentis tu es, qui iubes ei auaritiam sequi.

228. ET LEVO MONITV. subtili monitu. AVAROS. sce-
leratos.

230. [LIBERTATEM]. auctoritatem. EFFVNDIT HABENAS.
et nequitiam permittit.

2. coria p. careat *Scaliger apud Voss. de uitiis serm. p. 663.*

7. discendi p. 12. condere *PS. corr. p.* 13. minima mer-
cede, ut summam auaritiam *Schurtzfleisch e cod.* 15. ut *PS.*
et s. 25. tuae *PS. corr. Schurtzfleisch.* 26. stultiloquo
Schurtzfleisch. futili c.

231. CVRRICVLO. Virgilius [georg. I, 514]: 'fertur equis auriga.'

232. ET TE CONTEMPTO. patre uel rectore. MERITIS-
QVE RELICTIS. qui iam deditus fuerit auaritiae, reuocari non
potest. 5

233. NEMO SATIS CREDIT. nemo se putat satis fecisse,
nisi amplius delinquat, quam nunc permittas.

234. LATIVS IPSI. plus peccare cupiunt.

235. QVI DONET AMICO. si reprehendas eum bene facien-
tem, quid illi suades, nisi ut criminosus sit? 10

238. CRIMINE DIVITIAS. diuitiarum et auaritiae tantum
amoris habes, quam Decii habuerunt ciuitatis suae, (240. DI-
LEXIT THEBAS s.) qui pro ciuibus suis mortem elegerunt.

241. DENTIBVS ANGVIS. Virgilius [georg. II, 141]: 'satis
inmanis dentibus hydri, nec galeis densisque.' 15

243. CONTINVO. inridet Grecorum audaciam paratam in
omni mendacio. TVBICEN SVRREXERIT VNA. quietos ex-
citât ad proelium.

247. TOLLET ALVMNVS. filius, allegoricos. hoc est, et in
te malitiam cum scelere exercebit. 20

249. EXPECTARE COLVS. calatos.

250. ET VOTO MORARIS. odiosus es filio.

251. CERVINA SENECTVS. quos usque ad nongentos an-
nos uiuere dicunt. LONGA. id est uiuax.

252. OCCIVS ARCHIGENEM. medicum. nam pater, qui 25
perniciosum filium habet, aequè debet timere saluti suae
sicut rex.

253. DECERPERE. id est, antidotum, quod ueneno obstat.

256. NVLLA THEATRA. nulla theatra tibi talem uolupta-

7. non *PS. del. C. Barth.* 17. qui eos excitet *p.* 22. odiosa
est *s.* est *PS. corr. Schreuelius.* 24. longiuiuax *PS. corr. s.*
29. uoluntatem *PS. corr. p.*

tem dabunt, nullam promotionem dabit cuiquam, quod accipiet hic de tua pecunia.

258. DISCRIMINE. periculo.

260. FISCVS. pecunia sacculi. CASTORA NVMMI. ad
6 templum Castoris.

261. EX QVO MARS VLTOR. id est, antea solebant arcas
aeratas facere et ibi mittere pecuniam suam senatores, et
sic in foro Martis ponere. uerum per noctem a furibus ex-
poliatae sunt arcae, et coeperunt ex eo ad templum Casto-
10 ris ponere. ideo dicit 'Mars ultor galeam perdidit.' PERDI-
DIT ET RES. ex illo pecunia mandata, ex quo Mars a furi-
bus spoliatus est.

263. ET CERERIS L. E. C. B. ludos theatrales, qui in
honore dearum exhibentur.

15 264. NEGOTIA LVDI. negotia hominum maiores ludos ha-
bent, quam uotiuua sollemnitas.

266. FVNEM. funambulus.

267. QVAM TV CORYCIA. Corycus ciuitas Isauriae. ne-
gotiator qui omni tempore nauigas.

20 269. MERCATOR OLENTIS. opobalsamum, aut malaba-
trum. [OLENTIS]. foetidae alicuius mercis. uel ex sen-
tentia halitu foetidae.

271. PASSVM [MVNICIPES]. Creticas, quia Iuppiter ibi nu-
tritrus est.

25 273. VICTVM ILLA MERCEDE. funambulus ex hac arte
uictum sibi comparat. BRVMAMQVE F. M. Q. Horatius [sat.
I, 2, 6]: 'frigus quo duramque famem depellere possit.'

1. nulla promotio *Schreuelius*. nulla in promotione id dabitur
Schurtzfleisch. 2. sua *Schurtzfleisch*. 3. periculum *PS. corr. p.*
8. templo Martis *Eremita*. 11. pecuniam amat *PS. corr. Schurtz-*
fleisch e cod. 15. dabunt *s.* 17. funambululum *PS. corr. Hen-*
ninius. 20. apobalsamum *PS. corr. p.* ait *add. Schurtz-*
fleisch. 21. foetidae ualent uicem mercis *C. Barth*. ut ex
sententia tali tu foetide *PS.* tu etiam sententia tua tali foetes
C. Barth. ait, et sententia talis, tu foetide *c.* 23. Geticas *p.*

274. ILLA RESTE CAVET. id est, supra quam ambulat.

276. ET PLENVM MAGNIS T. B. id est, qui naufragium pertulerunt.

279. CALPE RELICTA. urnae similis mons, inde Calpe, in extrema Spania. 5

280. AVDIET HERCVLEOS S. D. T. G. S. Gaditano Oceano sol mergens stridet, ut si ferrum candens in aqua linguas. ultra Herculis columnas dicit ad mare mortuum, ultra quod nauigare non conceditur. nam sic subiungit: 'Oceani monstra et iuvenes uidisse marinos.' 10

281. GRANDE OPERE P. V. ut pleno sacco reuertaris.

282. ALVTA. mercibus.

283. OCEANI MONSTRA. Tritones et Nereides.

283. ET IVVENES. [284. FVROR ILLE]. furens Orestes. SORORIS. Orestis. Ifigeniae. 15

286. HIC BOVE. Ajax. AGAMEMNONA CREDIT. quia et ipse insanit.

287. AVT ITHACVM. Ulixen. LICET ATQVE LACERNIS. quamvis uestem non conscindit, tamen insanit.

291. CONCISVM ARGENTVM. in argentiolos siue nummos. 20

292. OCCVRRVNT NVBES. ergo hoc dicit, non insanit.

294. NIL COLOR HIC CAELI N. F. nubes ducta per caelum.

295. AESTIVVM T. N. haec dicit negotiator.

297. OBRVTVS ET ZONAM. id est, in qua fert solidos.

299. QVOD TAGVS ET RVTILA. fluuii, unus Spaniae, alter 25
Asiae.

300. FRIGIDA SVFFICIENT. uda aut nuda.

302. DVM ROGAT ET PICTA. dum picturam naufragii sui portat. in tabula ferens casus sui historiam.

304. SERVANTVR. misera est custodia magni patrimonii. 30

4. columnae *C. Barth.* 8. mare Oceanum *Stercke in actt. soc. Trai. I. p. 175. at u. Bernhady ad Dionys. per. p. 534.*

12. aluta] *manticula suprascr. P.* 19. quamvis se non conscindit *PS. corr. Henninius.* q. sua non conscindit *C. Barth.* conscindit *p.* 20. scilicet *s.* 23. aestium] *naturaliter suprascr. P.*

305. DISPOSITIS P. D. A. V. per translationem disciplinae
militaris sparteolorum Romae, quorum cohortes in tutelam
urbis cum amis et cum aqua uigilias curare consuerunt uicinis.

306. SERVORVM. Licinus ille ex liberto Claudii, de quo
superius [I, 108] dixit: 'ego possideo plus Pallante et Licinis.'

307. PHYRGIA. marmorea.

309. NON ARDENT. id est, Diogenae. ALTERA FIET. in
doleo dormiebat.

310. CRAS DOMVS A. E. P. C. ligabit de plumbo. EA-
DEM. domus de dolio coniuncto.

311. SENSIT ALEXANDER. Macedo.

313. POSCERET ORBEM. id est, Alexander.

314. PERICVLA REBVS. cum magnis periculis magna res
efficitur.

316. MENSURA T. M. Q. quantitatem patrimonii.

317. SVFFICIAT CENSVS. si uis nosse patrimonii modum,
quantus debet esse.

321. NVMQVAM A. L. N. poscit filosofia.

322. ACRIBVS EXEMPLIS V. D. id est, uideo te nolle con-
sentire ad filosoforum patrimonium.

324. BIS SEPTEM ORDINIBVS. id est, gradibus equitum
Romanorum.

[325. SI RVGAM TRAHIT]. displicet, tristem facit. 326. SVME
DVOS EQVITES. duorum equitum patrimonium fac.

328. NEC CRYSI. Crisus ille est, cui Solon dixit: *ὄρα
τέλος μακροῦ βίου*. cuius filius, cum ipse Trallibus uictus
esset a Cyro rege Persarum, adulescens usque id mutus,
intentum iugulo patris gladium cum uidisset, subito exclamauit: 'homo Cyre, parce homini.'

329. NARCISSI. Narcissus libertus Claudii Caesaris po-
tentissimus idemque ditissimus, eunuchus.

3. causa ignis p. uicibus *Lipsius ad Tac. hist. III, 64.* 4. prae-
positus ex *Schurtzfleisch.* libertis *Hauthal ad Pers. I. p. 136.*
9. ligauit *PS. corr. o.* 26. Trallibus *PS. corr. p.* 27. motus
PS. corr. p. 29. Croeso uel caue *Iuretus.*

SATVRA XV.

DE RELIGIONIBVS AEGYPTI.

1. QVIS NESCIT BOLVSI B. ad Bolusum scribit de Aegyptiorum sacris, odio Crispini, qui Aegyptius erat aegens, et modo magister peditum adque equitum factus est. 5

2. CROCODILON ADORAT. qui ab ichneumone perit dormiens.

3. PARS HAEC ILLA PAVET S. S. P. B. I. ibin propterea Aegyptii uice numinis colunt, quod illi naturale cum serpentibus bellum est. nam cum Aegyptum Nilus etiam serpentibus inundauerit, illa eos omnes deuorat simul et aspidēs. de huiusmodi animalium genere Cicero in libro de natura deorum primo [36, 101] sic ait: 'ipsi qui inridentur Aegyptii nullam beluam nisi ob aliquam utilitatem, quod ex ea caperent, consecrauerunt, uelut ibi maximam uim 15 serpentum conficiunt, quasi aues excelsae, cruribus rigidis, corneo proceroque rostro. auertunt pestem ab Aegypto, cum uolucres angues ex Libycae uastitate uento Africano inuectas interficiunt adque consumunt. atque fit, ut illae nec morsu uiuae noceant, nec odore.' 20

5. DIMIDIO MAGICAE R. V. M. Memnonis ex aere statua citharam tenens certis horis canebat. hanc Canbis rex iussit aperiri, existimans mechanicum aliquod esse, quod intra statuam lateret. nihilo minus tamen aperta statua, quae erat magice consecrata, oris statutis sonum reddidit. ideo 'dimidio' dixit, id est aperto et diuiso. 25

6. ignemone *PS. corr. p.* 9. naturali *PS. corr. p.* 13. primus *PS. corr. p.* 14. quam *Cicero.* 15. ibes *Cicero.* 16. cum sint aues excelsae *Cicero.* 18. Libyae *Cicero.* 19. ex quo — odore mortuae *Cicero.* 22. Cambyses *p.*

6. ADQVE VETVS T. B. Thebas dicitur trans Aegyptum Liber condidisse.

13. CARNIBVS HVMANIS. usque adeo de Aegyptiis uanum aut incredibile est, quamuis Ulixi similia de Lestrygonibus, referenti creditum fuit in mensa Alcinoi. haec cum exclamatione legenda sunt.

15. FORTASSE QVIBVS DAM. simul discumbentibus.

16. MOVERAT V. M. D. Virgilius [Aen. II, 125]: 'artificis scelus.'

10 17. VERAQVE CARYBDI. dicebant Feaces.

18. LAESTRIGONAS A. C. C. P. quos perhibet hominibus pastos extinctis.

19. CONCVURRENTIA SAXA. Symplegadas, inter quas Argo euasit, quae in Ponto concurrisse dicuntur. numquid et ad
15 haec Ulixes accessit?

22. ET CVM REMIGIBVS. PINORA. unus de sociis Ulixis. PORCIS. a Circe factis.

23. TAM VACVI CAPITIS. inani capitis. *κενενχόριος*.

25. DE CORCYREA TEM. uinum de insula Faecacum.

20 26. SOLVS ENIM [SVB TESTE]. qui eum redargueret [in] mendacio. merito ergo non credebant illi, qui ea sine teste narrabat.

27. NOS MIRANDA. de se dicit Iuuenalis, quia in Aegypto militem tenuit, et ea promittit se relaturum, quae ipse uidit.

25 29. NOS VOLGI. referimus, non ciclopis. GRAVIORA COTVRNIS. id est, tragoediae narrationibus.

30. NAM SCELVS A P. [SYRMATA]. tragydias. uestes tragicas.

4. ghis Ulixis PS. hi Ulixi p. ut Ulixi Eremita. si Ulixi c.

5. crediam PS. corr. Eremita. creditum non c. 12. pastis extinctos PS. corr. C. Barth. 14. cucurrisse PS. corr. Schreuelius.

15. Ulixis PS. corr. p. 18. capite Marcilius ad Hor. s. I, 4, 88.

20. redarguent PS. corr. p. in add. Schurtzfleisch. 24. uitem p. limitem Iurelius. Burmann ad anthol. Lat. I. p. 242.

25. non ciclopis post coturnis ponunt PS. transposuit s. 26. sed PS. corr. s. seu p. narrationis PS. corr. h.

30. NVLLVS APVT T. G. P. quod apud Aegyptum factum est a populo.

35. ARDET ADHVC OMBOS. inter hos Ombos et Tentyra. [TENTYRA]. accusatiuus pluralis, ut Maenala, ciuitas Aegypti.

36. QVOD NVMINA VICINORVM. quod illi alios deos colunt & uicini.

38. TEMPORE FESTO. cum diem festum habeant.

43. PERVIGIL THORO. quod nocte fiebant illa sacra.

44. SEPTIMVS INTERDV M SOL. festiuitas sacrorum per septem dies solet celebrari. 10

46. BARBARA. Alexandria. CANOPO. Latina ripa.

48. ET BLESIS ADQVE MERO. ex parte ebriosum. Tarentius nam [Eun. III, 5, 3]: 'neque pes, neque mens satis suum officium facit.'

49. [NIGRO]. Aethiope. QVALIACVMQVE. ne quem de- 15 lectarent.

51. SED IVRGIA P. S. [HINC IEIVNVM ODIVM]. ab inimicis infesta sobrietas.

52. HAEC TVBA RIXAE. tuba rixae, inquit, conuicia fiunt.

54. SINE VVLNERE MALE. sine pugnis gene. 20

55. CERTAMINE NASVS. subauditur, est.

56. CVNCTA P. AG. VV. [57. ALIAS]. mutatas ex cruore.

59. LVDERE SE CREDVNT. cum adhuc manibus res agitur, lusum putant.

60. CADAVERA. mortuorum. 25

61. RIXANTIS M. T. V. bene scilicet credunt se ludere, ubi tot rixantibus nullus moritur.

64. INCIPIVNT TORQVERE. [DOMESTICA]. competentia, uicina furori. nulla nam sic sunt domestica rixantibus tela, ut saxa. 30

4. Tentyra add. *Schurtzfleisch*. menula *PS. corr. p.* 8. stebant *P. glossam om. S.* 11. lactina *S. Latini Ruperti*. Crispini patria *c.* 15. neque *PS.* quae *Schurtzfleisch*. quae aequae *c.* 20. punctis *C. Barth.* 24. luxum *PS. corr. p.* 27. e tot *f.*

65. TELA NEC HVNC LAPIDEM. id est, non tam magna saxa iactant, qualia antiqui.

72. FABVLA POSTQVAM. propter excessum.

74. INSTAVRARE SAGITTIS. commoueri et a sagittas.

5 77. FORMIDINE CVRSVM. cadit fugiens.

79. FRVSTA ET PARTICVLA. cruda membra hominis capti.

82. AVT VERIBVS. id est, tanta insania est illorum, ut nec in caccabis cocta nec in ueribus fixa (cocunt), sed cruda consumant.

10 84. HIC GAVDERE LIBET. id est, praestitit, inquit, nobis, quod exta hominis focum communem non uiolarunt.

86. DONAVIT TERRIS. gratulari te ipsum elemento, igni scilicet.

90. PRIMA VOLVPTATEM. [VLTIMVS]. qui uenit iam no-
15 uissimus.

91. QVI STETIT ABSVMPTO. si ulterius senserit uoluptatem.

93. VASCONES. obsessi Sanguntini ab Hannibale, coacti sunt cadaueribus suorum pasci. Lucanus [III, 350]: 'obses-
sum Poeno gessit quae nec arce Saguntum.' caesis scilicet
20 imbellibus. alii nam non ab Hannibale, sed a Metello
obsessos dicunt.

95. FORTVNAE I. V. D. E. B. quae ad hoc eos deduxit.

VLTIMA CASVS. cum obsiderentur a Metello.

97. MISERABILE DEBET. 98. [MODO DICTA]. de qua lo-
25 quebar modo.

98. EXEMPLVM ESSE. [GENS]. Vascones Saguntini quo-
rum dictum sit, ut sit maior inuidia facti. EXEMPLVM.
quod doleas, non quod horreas.

1. tamen s. 4. commoti quaerunt sagittas C. Barth. cum mox
uentum esset ad sagittas s. 8. frixa comedant Schurtzfleisch.
9. consumunt PS. corr. p. 11. immolarunt PS. corr. p. 16. ul-
timus sensit p. 19. quod Marte Lucanus. 20. tamen h.
Vascones Schurtzfleisch. 22. hos PS. corr. p. 24. quo PS.
27. dicta iam sit uirtus maior C. Barth. dictum scilicet fuisse maio-
rem inuidiam Schurtzfleisch. dicta sunt facta ut sit maior Henninius.
ut si PS. 28. soleas PS. corr. Schurtzfleisch. laudes C. Barth.

100. COGEBAT VACVI [VENTRIS FVROR]. famis, inopia.

104. INMANIA PASSIS. Saguntinis.

107. ZENONIS P. Zenon stoicae sectae auctor, qui quod honestum esset id summum uel solum bonum esse dicebat.

108. PRO VITA FACIENDA P. SED. per honestatem, sicut Stoici dicunt, melius erat mori, quam cadaueribus pasci.

109. STOICVS ANTIQVI P. s. unde poterat tantum sapere quantum Zeno, ut cadaueribus abstineret, scelus putando committere pro uitae cupiditate?

110. NVNC TOTVS GRAIAS N. Q. H. Romanas litteras et Grecas.

112. DE CONDVENDO. de adhibendo negotiis suis oratore. RETORE THYLE. ciuitas in Oceano. insula, in qua brumae tempore dies nulli, perinde solstitiali aestiuo nox nulla. 15

115. TALE QVIT EXCVSAT A. M. D. s. iuxta Meotim paludem Taurici sunt, quorum rex Thoas aduenas immolare consueuerat usque in aduentum Orestis et Pyladis. quibus agnitis Yfigenia, quae erat templi sacerdos, ablato inde Dianae signo aufugit idque Ariciae consecrauit. et Salustius: ²⁰ 'namque omnium ferocissimi ad hoc tempus Achei adque Tauri sunt, quod, quantum conicio, locorum aegestate rapto uiuere coacti.'

121. DETESTABILE MONSTRVM. [120. TANTA FAMÉS]. id est, quomodo Saguntinos coegit obsessio. 25

123. INVIDIAM. quam, inquit, inuidiam facerent Nilo cessanti defluere aliam, quam hanc, quam fecerunt, [ut] cadauera deuorarent tamquam fame coacti?

123. SVRGERE NILO. inrigare Aegyptum.

3. ab eorum PS. corr. p. patronus C. Barth. quique homines tum esse PS. corr. p. quippe honestum te esse C. Barth. 4. ut PS. et p. 9. comedere c. 13. ciuitas del. p. 17. ex PS. corr. p. 27. ut add. C. Barth. et Schurtzfeisch. cum c. 28. deuorantes p.

SATVRA XVI.

DE FELICITATE MILITVM.

Ista a plerisque exploditur, et dicitur non esse Iuuenalis.

1. QVIS NVMERARE QVEAT. quanta in se habeat bona militia.
 5 2. PROSPERA CASTRA. ut nihil periculi patiatur in bello,
 uel non intersit proeliis.

3. ME PAVIDVM EXCIPIANT T. N. P. si sint pericula, quam-
 uis timidus sum, tamen eo ad militandum. ME PAVIDVM.
 quamuis timidum.

- 10 6. ET SAMIA GENETRIX. id est, Iuno.

11. OFFAM. panis.

12. MEDICO NIL PROMITTENTE. desperante.

13. BARDAICVS IVDEX D. H. qui quasi inter illos milites
 militauit habentibus stationem apud Bardos. est autem gens
 15 Galliae. BARDAICVS. centurio. uel qualis fuit Bardas.

14. CALCEVS ET GRANDES. dari [pro] ipsis militibus cal-
 ciamenta dixit.

16. SERVATO MILES N. V. L. castra intra urbem erant
 militum, quae Tiberius fecit.

- 20 19. CAUSA QVAERELLAE. si iustam causam habueris.

21. CVRABILIS VT SIT. ut satis cures, quemadmodum ef-
 fugias illos.

13. Oasi *Rutgers uarr. lectt. IIII*, 4. Ouasi *Francke exam. p. 55 s.*
 Italus inter Italos *Schurtzfleisch*. inter alios *Francke*. inter Illyri-
 cos c. limites *C. Barth*. 14. habens ibi *Rutgers*. habens suam
C. Barth. habentes *Almeloueen*. aduentitius in statione *Schurtz-*
fleisch. inter *Rutgers*. 15. uel-Bardas *om. S.* uel uates c.
 16. pro *add. p.*

23. MULINO CORDE VAGELLI. in alio MUTINENSIS.
retor aliquis de Mutina. ignauus [cor]de mulino.
29. DA TESTEM. fortasse dicis: 'habeo testes.'
31. ET CREDAM DIGNVM. si audebit dicere. dico illum
ex illis esse antiquis, si testimonium tibi praebeat. 5
36. SACRAMENTORVM. id est, militiae, quia iurabant.
37. IMPROBVS. militaris. CAMPVM. terminum. VICI-
NVS ADEMIT. si egeris contra aliquem, quod terminos effo-
derit et transtulerit.
44. TAEDIA. odia. 10
45. STERNVNTVR. substernuntur, ponuntur, aut parantur.
52. MILITIBVS. qui castrense peculium liberum habent.

2. ut sit rhetor s. de PS. corde *Rutgers uarr. lectt. III, 17.*
dicitur mulinus c. 6. militum *Martini lex. phil. s. u. 'sacramen-*
tum.' 12. qui — habent *suprascripta sunt in P.*

VITAE D. IVNII IVVENALIS.

I.

Iunius Iuuenalis, libertini locupletis incertum filius an
alumnus, ad mediam fere aetatem declamavit animi magis
5 causa quam quod scholae se aut foro praepararet, et dein
paucorum uersuum satyra non absurde composita in Pari-
dem pantomimum poetamque semenstribus militiolis emitan-
tem genus scripturae industrie excoluit, et tamen bene diu
ne modico quidem auditorio quicquam committere est ausus,
10 mox magna frequentia tantoque successu bis aut ter audi-
tus est, ut ea quoque quae prima fecerat inferciret nouis
scriptis: 'quod non dant procures, dabit histrio. tu Cameri-
nos et Bareas, tu nobilium magna atria curas? praefectos
Pelopea facit, Philomela tribunos.' erat tunc in deliciis aulae,
15 multique fautorum eius quotidie prouehantur. uenit ergo
Iuuenalis in suspicionem quasi tempora figura notasset, ac
statim per honorem militiae quamquam octogenarius urbe
summotus est missusque ad praefecturam cohortis in extre-

1. tamquam Probi edidit Valla, P in fine recentiore manu ascrip-
tam habet. habent cod. Alexandrinus bibl. Vatic. 2029 saec. X,
Fauchetii bibl. Parisinae 8070 saec. XI, Mazarineus apud Achain-
tre, codd. Vaticani 2810 saec. XIII (a), Vrb. 342 (b). 3. li-
berti P. incertum est b. 5. se om. P. et om. Pab. deinde
Pb. dehinc cod. Alex. 7. poetamque Claudii Neronis eius se-
mestribus P. poetamque eius (supr. Neronis) a. emicantem
Henninius. tumentem Pab. 8. industrie Pab. bene om. Pab.
9. ausus est ab. 10. magnoque P. ac P. 11. primo Hen-
ninius. 12. VII, 90 sqq. 14. tum Pab. 16. figurate Pab.
18. est om. P. extrema parte Aegypti P.

nam Aegypti partem tendentis. id supplicii genus placuit, ut leui atque ioculari delicto par esset. uerum intra breuissimum tempus angore ac taedio periit.

II.

Iunius Iuuenalis, libertini locupletis incertum filius an ⁵ alumnus, ex Aquinio Volscorum oppido oriundus temporibus Claudii Neronis, ad mediam fere aetatem declamauit animi magis causa quam quod scholae se aut foro praepararet. deinde ad poetices se applicauit, et postquam diu tacuit, uberiori uitiorum iam gliscente contagione ab indignatione in- ¹⁰ cepit: 'semper ego auditor tantum.' dehinc paucorum uersuum satyra non absurde in Paridem Domitiani pantomimum et aulae histrionem semestribus tumentem uibrata poetam- que P. Statium composita, hoc genus scripturae industrie excoluit, et tamen diu ne modico quidem auditorio quicquam ¹⁵ committere est ausus, mox magna frequentia magnoque successu bis ac ter auditus est, ut ea quoque quae prima fecerat inferciret nouis scriptis: 'ille et militiae multis largitur honorem. quod non dant proceres dabit histrio.' erat tum in deliciis aulae histrio, multique fautorum eius quotidie ²⁰ prouehabantur. uenit ergo Iuuenalis in suspicionem quasi tempora praesentia figura notasset, ac statim per honorem militiolae quamquam octogenarius urbe summotus missus- que ad praefecturam cohortis in extrema Aegypti parte tendentis. id supplicii genus placuit, ut leui atque ioculari de- ²⁵ licto par esset. uerum intra breuissimum tempus *ἑὸς αὐτὸς* adscribitur diuorum choro, reuertiturque Iuuenalis Romam, qui tandem ad Neruae et Traiani principatum superuiuens senio et taedio uitae confectus properantem spiritum cum tussi exspuit. 30)

II. e cod. Is. Vossii ed. Henninius. 7. calui *Ruperti*. 9. poeti-
cen *Ruperti*. 11. I, 1. 18. VII, 88. 89.

III.

Iuuenalis iste Aquinatis fuit, id est ex Aquinio oppido, temporibus Neronis Claudii imperatoris. prima aetate siluit, ad mediam fere aetatem declamavit, unde et quasi diu tacuit. fecit quosdam uersus in Paridem pantomimum, qui tunc temporis apud imperatorem plurimum poterat. hac de causa uenit in suspicionem, quasi istius imperatoris tempora notasset. sic obtentu militiae pulsus urbe tandem Romam cum ueniret et Martialem suum non uideret, ita tristitia et angore perit anno aetatis suae altero et octuagesimo.

III.

M. Iunius Iuuenalis, ex municipio Aquinati, ordinis ut fertur libertinorum, Romae literis operam dedit. declamavit non mediocri fama, ut ipse scribit: 'et nos consilium dedimus Syllae.' extremis Domitiani temporibus missus in exilium expertus est quantum unius histrionis ira ualeret. exulauit in Aegypto sub specie honoris nec inde a nouis principibus reuocatus est. in exilio ampliauit satyras et pleraque mutauit, inuehiturque in cineres Domitiani. decessit longo senio confectus exul Antonino Pio imperatore.

V.

Cum ex Aquino municipio Romam se contulisset et ad dignitatem equestris ordinis peruenire sua uirtute meruisset, ad mediam fere aetatem declamavit et in Paridem pantomimum, qui in deliciis apud imperatorem habebatur, quae-

III. 'exstat in cod. ms. Is. Vossii u. cl. auctoremque praefert Ael. Donatum, sed uidetur tamen potius ex superiori uita expressa per Cornutum aut Probum aut Asperum aut Euanthium aut similem compilatorem grammaticum.' Henninius. 2. Aquinas — Aquino Ruperti. Volscorum oppido Francke exam. crit. p. 15. 3. temporibus — imperatoris post temporis u. 6. ponit Francke exam. crit. p. 16. 4. declamavit — tacuit del. Francke exam. crit. p. 19. III. e cod. Kulenkampii ed. Ruperti. 14. I, 15. V. e cod. Bodleiano can. 35. chartaceo descripsit O. Müller. exstat teste Achaintre in cod. Mediolanensi 112—353 (m). 25. apud Traianum imp. m.

dam carmina fecit, quae deinde inseruit in eam satyram: 'et spes et ratio.' sunt autem haec: 'quod non dant proceres dabit histrio. tu Camerinos, tu Bareas, tu nobilium magna atria curas? praefectos Pelopea facit, Philomela tribunos.' quae cum ad aures tyranni uenissent, sui temporis uitia carpi intellexit. quae ex re commotus, nulla alia occasione reperta struendae mortis in Iuuenalem, sub honoris praetextu fecit eum praefectum militis contra Scotos, qui bellum contra Romanos mouerant, ut ibi interficeretur Iuuenalis. sed tamen paulo post, ut sciret sibi iratum principem, in codicillis suis ad eum in exercitu mittendis inseruit: 'et te philomela promouit.' quo effectum est ut ipse animo consternatus ex mentis aegritudine diem suum obierit.

VI.

Cum ex Aquino municipio Romam se contulisset et uenisset sua uirtute ad equestris ordinis dignitatem, ad mediam ferme aetatem declamauit. in Paridem panthonimum, qui in deliciis apud Traianum imperatorem habebatur, primo carmina edidit, quae postea inseruit in eam satiram 'et spes et ratio.' sunt autem haec: 'quod non dant proceres dabit histrio. tu Camerinos, et Bareas, tu nobilium magna atria curas? praefectos Pelopea facit, Philomela tribunos.' quibus Traianus intelligens uitia carpi sui temporis, ira percitus praetextu honoris hoc modo poetae mortis instruendae opportunitatem inuenit. fecit eum praefectum militum contra Scotos, qui bellum Romanis mouerant, ibi ut Iuuenalis interficeretur. ex quo effectum est ut poeta animo consternatus ex mentis aegritudine simul obiit.

5. Traiani m. VI. ex cod. Omniboni e monasterio Sancti Saluatoris de Bononia n. 110—40 e ed. Achaintre. 18. Domitianum Achaintre. del. Francke exam. crit. p. 23. 19. VII, 1. 20. VII, 89 sqq. 22. Hadrianus Achaintre. 23. praetextu honoris ante praefectum u. 25 ponit Francke exam. crit. p. 24. 27. effectum est ut del. Francke exam. crit. p. 24. et mentis — stimulatus Francke exam. crit. p. 24.

VII.

Iuuenalis satyricus Aquinates fuit, id est de Aquino opido. hic suo tempore uidens nimiam luxuriam scribentium proposuit et ipse scribere satyram, in qua nemini pepercit, sed omnium carpsit uicia. ideo autem hanc materiam scribere uoluit, quia Claudii Neronis tempore numerositas omnium uiciorum plurimum uiguit, maxime luxuries. unde cum Claudius audiret quod iste sua tempora notasset, fecit eum exulare sub optentu militiae et cum exercitu ad Egiptum proficiscentem eum direxit, ubi angore et taedio periit. maxime autem ideo damnatus est, quia hos uersus in Paridem pantomimum scripsit: 'quod non dant procures dabit histrio. tu Camerinos et Bareas, tu nobilium magna atria curas? praefectos Pelopea facit, Philomela tribunos.' hic pantomimus delator erat pessimus et per hoc gratiam optinuerat principis cum factione, et hic accusatus damnatus est.

VII. ex cod. Vaticano 2810 descripsit Theod. Mommsen. 12. VII, 89 sqq. 'Est apud me Diuaci liber et in eo Iuuenalis uita manuscripta, quae ait Iuuenalem ad mediam fere aetatem declamasse et in Paridem pantomimum uersus quosdam non absurde composuisse: quod non dant procures dabit histrio. tu Camerinos, tu Bareas, tu nobilium magna atria curas; praefectos Pelopea facit, Philomela tribunos. addit deinde uersibus iis publicatis Domitianum pudore et ira de Iuuenali amouendo cogitasse. sed cum palam in uirum nihil auderet, sub honoris obtentu militibus praefecisse qui in Aegyptum ducebantur. Iuuenalem causa praefecturae intellecta taedio et angore uitam finisse.' Lipsius epist. quaeest. IIII, 20.

INDEX VERBORVM IN IVVENALIS SATVRAS.

- a** I, 14. 36. 99. III, 57. 71. 89. 106.
 202. 321. IIII, 3. 116. V, 44. 91.
 109. VI, 26. 69. 139. 239. 253. 376.
 503. 528. 554. VII, 70. 163. 164.
 196. VIII, 131. VIIII, 115. 140.
 X, 1. 72. 126. 131. 171. 247. XI, 23.
 42. 51. 89. 146. 147. 160. XII, 14.
 58. XIII, 30. 36. 110. 122. 149. 158.
 170. 231. XIII, 14. 170. XV, 30.
 72. 143. 146. XVI, 17. ab I, 49.
 II, 81. III, 109. 200. IIII, 130. V,
 125. 135. 155. VI, 328. 348. VII,
 173. 222. VIII, 258. 273. X, 253.
 270. XI, 26. 113. XII, 28. 130. XVI,
 25.
abaci III, 204.
abditus VI, 237.
abdomine II, 86. IIII, 107.
abeo abit VI, 128. abeunt I, 132.
 VI, 312. abeant XIII, 149.
 abi XIII, 213.
abicit XV, 17.
abies III, 255.
ablegandae XIII, 202.
abluet VI, 524.
abnego XIII, 94.
abnuat VI, 540. abnueret XV, 104.
abollae III, 115. abolla IIII, 76.
abortiuo VI, 368. abortiuus II, 32.
abruptum XIII, 175.
abrupere II, 116. abrupto XIII,
 250. abrupta VI, 649.
abscondit VIII, 203. VIIII, 33.
 abscondere XII, 18. abscon-
 dente VI, 120.
absoluitur XIII, 3.
absorbuit VI, 126.
abstinet VI, 535. XI, 173. XV, 11.
 abstinauit XIII, 99. XV, 173.
 abstineas XIII, 38.
abstulit cf. *aufero*.
absum abest VI, 294. absit IIII,
 130. XVI, 25. absenti I, 123.
absumpto XV, 91.
abundat II, 8.
ac I, 21. 65. 98. II, 34. 64. 72. 113.
 161. III, 8. 220. 268. 278. IIII, 83.
 V, 47. 145. VI, 290. 311. 321. 328.
 363. 366. 371. 385. 423. 441. 525.
 545. VIII, 70. 153. 174. 241. VIIII,
 40. 79. 82. X, 112. 114. 186. 260.
 299. XI, 5. 40. 106. 143. 195. XII,
 54. 85. 109. XIII, 9. 108. 196.
 XIII, 20. 41. 55. 101. 161. 269.
 XV, 40. 43. 101. 167.
accedente XI, 85.
accidit XII, 29.
accipis VI, 76. accipit III, 103.
 VI, 473. accipimus VIIII, 31.
 accipiunt III, 133. X, 229. XII,
 88. accipies I, 99. accipiet
 VIII, 88. accipient II, 83. ac-
 cipiat I, 42. 55. VII, 147. accipe
 III, 187. 295. IIII, 65. VII, 36. 165.
 243. XIII, 120. XIII, 191. XV,
 31. accipere X, 295. acceptae
 XIII, 186. accepta VI, 113. ac-
 cepto XIII, 129. acceptissima
 III, 58.
accurrit III, 215.
accusator I, 161. accusatori XIII,
 187.
accuso accusat VI, 243. accuset
 II, 27. accusare III, 54.
acer II, 77. VII, 190. acre VI, 109.
 acris X, 252. acri XIII, 216.
 acres XI, 167. acribus XIII,
 322. acrior VII, 109. XV, 62.
acerbum XI, 44. acerbi VII, 57.
 acerbo XIII, 18. 54.

- acersecomes VIII, 128.
 acervos VIII, 100. acervo VI, 364.
 XIII, 10. acervos XIII, 57.
 Acestes VII, 235.
 aceto III, 292. X, 153. XIII, 85.
 Achaei III, 61.
 Achilles I, 163. VII, 210. VIII, 271.
 XIII, 214. Achillis XI, 30. Achil-
 lem X, 256.
 acies VIII, 65. acies XV, 60.
 Acilius III, 94.
 acne VI, 70.
 ἀκροώτης VII, 218.
 aconita X, 25. aconita I, 58. VI,
 639. VIII, 219.
 Actiaca II, 109.
 Actoris II, 100.
 acumen III, 102.
 acus acu II, 94. VI, 498.
 acuta V, 89. acutos V, 41.
 ad I, 41. 44. 57. 90. 104. 131. II, 147.
 156. III, 11. 32. 39. 45. 65. 75. 118.
 140. 169. 174. 273. 308. 320. III,
 2. 43. 52. 65. 117. 122. 141. V, 4.
 43. 62. 135. 168. VI, 19. 83. 132.
 267. 295. 325. 345. 358. 409. 461.
 470. 507. 527. 577. 603. VII, 82.
 110. 173. VIII, 71. 157. 167. 205.
 225. 251. 266. VIII, 78. 107. 131.
 X, 21. 45. 47. 83. 109. 112. 132. 137.
 144. 150. 161. 230. 231. 238. 258.
 273. 275. 291. XI, 9. 20. 49. 63. 88.
 98. 118. 164. 206. XII, 112. XIII,
 44. 102. 107. 144. 167. 223. 230.
 239. XIII, 30. 78. 84. 104. 134.
 147. 188. 260. 289. XV, 42. 135.
 XVI, 14.
 adamas VI, 156.
 addit XIII, 82. addat I, 118. 147.
 adde XII, 46. XIII, 114. XV, 47.
 additur X, 151.
 adeo (*part.*) III, 84. 274. V, 129.
 VI, 50. 59. 182. VIII, 183 (*bis*).
 X, 201. 297. XI, 131. XII, 36. XIII,
 59. 183. XIII, 235. XV, 82.
 adimo ademit XVI, 37.
 adfectas XI, 33. adfectat X, 209.
 affectare II, 106.
 adfectus XV, 150. adfectu VIII,
 161. adfectibus XII, 10. af-
 fectus VI, 214.
 adfers VI, 168. adfert VI, 610.
 VII, 215. VIII, 91. XIII, 78. ad-
 ferimus XII, 56. attulit III, 75.
 adferat XIII, 198. adferre III,
 85. adfertur V, 87. adferri V,
 144.
 adficit VII, 85. adficiunt VIII, 268.
 XIII, 24.
 adfigo adfixit VIII, 149. adfixus
 V, 40. adfixa X, 133.
 adfirmat VI, 58.
 adfor adfari XIII, 211.
 adhibet II, 135. adhibere V, 16.
 adhuc III, 111. 215. III, 10. VI, 129.
 193. 228. 502. VII, 196. VIII, 36.
 X, 116. XII, 15. XIII, 41. XV, 35.
 adipata VI, 631.
 adiutor III, 322.
 adiuuat XII, 42. adiuta VI, 506.
 admirabilis XIII, 53. admirabile
 III, 39.
 admiratio VI, 646.
 admiror admirari VII, 31. admi-
 randis X, 11.
 admittitis I, 21. admittunt III, 235.
 XIII, 237. admisit VI, 494. ad-
 miserit X, 255. admittas X, 340.
 admitte VI, 329. admittere XIII,
 217. admittentia V, 69. VII, 65.
 admissa III, 64.
 admouet X, 329. admoueat II, 148.
 XIII, 12. admota VI, 497. X,
 149. admotum VI, 427. admoto
 VIII, 82.
 adnotet XIII, 195.
 adnuit III, 318. annuet VIII, 153.
 adoperta VIII, 145.
 adorat III, 300. VI, 322. XV, 2.
 adorant XIII, 97. adora VI, 47.
 adoratum X, 62. adorandae XIII,
 148.
 adponere VIII, 98. adpositam
 VII, 192.
 adque I, 65. 67. 115. 129. 130. 144.
 171. II, 15. 31. 38. 61. 86. 151. III,
 3. 47. 146. 151. 160. 241. 255. 283.
 III, 78. 92. 150. V, 1. 167. VI, 20.
 22. 69. 85. 112. 122. 125. 140. 177.
 216. 240. 245. 249. 274. 297. 335.
 337. 417. 433. 437. 468. 471. 481.
 499. 587. 596. 597. VII, 61. 99. 126.
 144. 153. 213. VIII, 20. 105. 123.
 135. 146. 153. 251. 256. VIII, 69.

92. X, 3. 57. 80. 91. 139. 160. 249.
 257. 295. XI, 138. 146. 150. XIII,
 89. 146. 188. 238. XIII, 164. 188.
 308. 310. XV, 18. 33. 48. 131. 145.
 XVI, 12. atque I, 134. 159. II,
 102. 129. III, 23. 113. 115. 313.
 III, 105. 134. VI, 285. 624. 655.
 VII, 23. 33. 38. 102. 155. 204. VIII,
 170. 195. 224. 231. VIII, 44. X,
 61. 180. 197. 203. 214. 298. 309.
 XI, 40. 86. 99. 122. 161 (bis). 170.
 180. XII, 40. 71. 90. 124. XIII, 24.
 91. XIII, 16. 90. 206. 252. 254.
 268. 287. 318. XV, 6. 70. 104. 114.
 143. 158. XVI, 35.
 adquirendi XIII, 115. 125. ad-
 quirenda XIII, 223.
 Adriaci III, 39.
 adridens VI, 606.
 adseculae VIII, 48.
 adsediase XI, 202.
 adsiduo I, 13. adsidua XIII, 118.
 adsiduo VIII, 159. adsiduos III,
 8. adsiduus V, 95. VI, 248. VIII,
 243. adsidue VIII, 36. XIII, 172.
 adsueti XV, 167.
 adsum I, 102. adest III, 107. V,
 63. VI, 220. X, 254. XII, 67. ad-
 sunt XI, 71. adsint VIII, 40.
 adsurrexerat XIII, 55.
 adtendas cf. attendit.
 aduentum VI, 518.
 adueho aduexisse XIII, 271. ad-
 uectus III, 83. aduectae VIII,
 23.
 aduerte VI, 417. aduersum V, 77.
 aduersis X, 129. XII, 53. XIII,
 156.
 adulator III, 116.
 adulesco adultae XV, 138.
 adulor adulandi III, 86.
 adulter I, 78. II, 29. III, 45. III, 4.
 VI, 237. 329. 404. 567. VIII, 80.
 X, 311. 318. adultera XIII, 25.
 adulterium XI, 177.
 aduocat VI, 236.
 adyti XIII, 205.
 Aeacidiae VIII, 270.
 Aeacus I, 10.
 aedem III, 31. VI, 528. XIII, 90.
 aede III, 139. VII, 37. aedes III,
 222. III, 7. VII, 40. X, 17.
 aedicula VIII, 111.
 aedificator XIII, 86.
 aedifico aedificat VI, 503. aedifi-
 care X, 264. XV, 153.
 aedilis X, 102. aedilibus III, 162.
 179.
 Aegaei XIII, 81. 246.
 aeger III, 232. XII, 122. aegra VI,
 580. aegri VIII, 16. aegri X,
 207. aegram XII, 95. aegro VII,
 52. VIII, 18. aegri XIII, 124.
 negrae III, 3. aegris XIII, 234.
 aegros X, 121. aegris III, 57.
 aegrotante VI, 389.
 Aegyptius I, 130.
 Aegyptos XV, 45. 116. Aegyptus
 XV, 2. Aegypti VI, 527.
 Aelia VI, 72.
 aeluros XV, 7.
 Aemilianos VIII, 3.
 Aemilius VI, 32. Aemilio VI, 124.
 aemula XI, 74.
 Aeneas V, 139. Aeneae XV, 67.
 Aenean I, 162.
 aeneus VII, 125. XIII, 115. aenea
 III, 285.
 aenigmata VIII, 50.
 aeno VIII, 86. XV, 81.
 Aeolio X, 181. Aeoliis I, 8.
 aequales III, 177.
 aequat III, 88. VI, 323. aequare
 XIII, 257. aequantem III, 16.
 aequanda XIII, 314.
 aequor I, 81. aequore III, 54.
 VIII, 61. aequora XII, 75. XIII,
 279.
 aequus XVI, 56. aequa III, 71.
 VIII, 177. aequo XIII, 11. ae-
 quos XIII, 15.
 aer VI, 99. XII, 42. aera VI, 306.
 XIII, 169. aere X, 50.
 aerata XIII, 259.
 aerea XI, 96.
 aerugine XIII, 61.
 aerumnas III, 210. aerumnas X,
 361.
 aes aeris VII, 61. aere II, 118. 152.
 VI, 235. 546. VIII, 123. XI, 39.
 aera VII, 217. aera VI, 125. 442.
 XVI, 55.
 aestiui XIII, 131. aestium I, 28.
 XIII, 295.

- aestuo II, 71. III, 103. aestuat III, 50. X, 169.
aestus aestibus III, 87.
 aetas V, 61. VI, 23. VII, 32. VIII, 171. XIII, 28. aetate VI, 499. XIII, 161. XV, 109.
 Aethiopem II, 23. VIII, 33. Aethiopianum X, 150.
 aeni III, 94. aeno VI, 325. X, 255. XIII, 53. XV, 32.
 affectare *cf.* adfectas.
 affectus *cf.* adfectus.
 Afer Afris V, 152. Afros VIII, 120. Afrae XI, 142.
 Africa VII, 149. X, 148.
 Agamemnona XIII, 286.
 Agamemnonidae VIII, 215.
 Aganippes VII, 6.
 Agathyrsi XV, 125.
 Agauen VII, 87.
 agello VI, 57. VIII, 109.
 ager VIII, 56. agri III, 141. XIII, 159. 172. agrum II, 123. VI, 525. VIII, 45. agro I, 107. VI, 56. XI, 65. XII, 105. agrorum XI, 41. agris XIII, 71. agros III, 322. III, 27. XIII, 151. agris II, 79.
 aggeris XVI, 26. aggere V, 153. VI, 588. VIII, 43.
 agili II, 142.
 agitas XIII, 68. agitat VI, 251. XIII, 284. agitant II, 21. VII, 168. agitem I, 52. agitent V, 69. VI, 475. agitare X, 33.
 agminis X, 45. agmine III, 162. 244. X, 218. 280. agmina III, 258. XV, 56.
 agnam XII, 3. agna VI, 392. VIII, 15. XIII, 63.
 agnosco VIII, 26. agnoscit X, 234. agnosci VI, 468. agnitus I, 99. agnoscendus VIII, 206.
 ago agit III, 94. 305. V, 157. XIII, 110. XV, 163. agimus II, 51. VII, 48. agunt I, 85. agebas VIII, 9. agebat VII, 143. 144. egisti VII, 122. egit VIII, 187. egimus VII, 125. agam VIII, 67. agas II, 71. III, 291. III, 14. VIII, 76. agant I, 9. VI, 403. ageres VIII, 186. agerent III, 49. age XIII, 192. agite VII, 20. agere VIII, 43. agentem XIII, 32. agitur III, 35. VI, 659. XIII, 28. XV, 97. agatur III, 66. VI, 395. 500. agerentur VI, 336. actum X, 155. actum VI, 58. XIII, 149. actorum VIII, 84. acta II, 136. VII, 104. agendi XVI, 49. agendis XIII, 72.
 agrestem XIII, 39.
 Agrippa VI, 158.
 Agrippinae VI, 620.
 ah XIII, 45.
 Aiax VII, 115. X, 84. XIII, 213. XV, 65.
 ait II, 22. III, 131. VIII, 63.
 ala alas III, 25. XI, 157. XIII, 195. alis X, 178.
 Alabandis III, 70.
 alapas VIII, 192.
 Alba III, 61.
 Albani XIII, 214. Albanam III, 145. Albana III, 100. Albanis V, 33.
 Albinam III, 130.
 albus II, 23. albae XIII, 141. albi XII, 65. albo II, 112. VII, 202. alba VI, 177. albae III, 179. alba XIII, 117. albis I, 111.
 Alcestim VI, 653.
 Alcinoos XV, 15.
 Alcithoen VII, 12.
 alea I, 88. VIII, 10. XI, 176. XIII, 4.
 Alexander XIII, 311.
 algae III, 48.
 alget I, 74. argentem VII, 183.
 aliena XIII, 34. alieni VI, 478. alienum VI, 21. aliena III, 105. 181. V, 2. alieno VIII, 246. aliena XV, 102. 142. alienis X, 229.
 alimentis XV, 93.
 aliptes III, 76. VI, 422.
 aliquando III, 184. VI, 360. VIII, 28.
 aliquis III, 120. VI, 587. 632. XI, 86. XIII, 49. XIII, 21. 134. XV, 24. aliquid I, 74. III, 180. 230. VIII, 263. aliquem III, 126. VI, 280. XI, 166. XV, 70. aliquam XII, 100. aliquod XIII, 38. aliquid I, 73. II, 2. 82. III, 24. 217.

297. III, 147. V, 33. 65. 167. VII, 24. 220. VIII, 41. 68. VIII, 139. X, 207. 354. XIII, 203. 323. XV, 92. aliquo VIII, 173. aliqua VI, 15. aliquos II, 149.
- aliter III, 281. VI, 11. 619. VII, 220. aliunde VII, 22.
- alius I, 10. V, 67. VIII, 178. 245. X, 257. XII, 48. XIII, 90. aliud III, 78. VII, 199. alium VIII, 92. aliam III, 138. V, 52. VI, 504. XIII, 253. XV, 122. aliud VI, 23. XII, 24. XV, 154. aliut XIII, 321 (*bis*). alio VIII, 27. X, 197. alia VI, 437. VII, 114. 182. alio VIII, 54. alii II, 66. III, 46. VII, 5. 166. aliae VI, 67. aliorum VIII, 76. alios VI, 240. VII, 213. VIII, 61. XI, 179. alias III, 315. XII, 40. XIII, 254. XV, 57. alia III, 268. XVI, 35 (*bis*). aliis XI, 59.
- Alladius V, 118.
- Allobrogis VIII, 13.
- Allobrox* Allobroga VII, 214.
- alnum III, 266.
- aloes VI, 181.
- Alpem X, 152. Alpes X, 166. Alpibus XIII, 162.
- alpha XIII, 209.
- altarius XII, 119. altaria VIII, 156. XII, 94. XIII, 89.
- alter III, 132. 149. 246. III, 11. VI, 427. VII, 95. VIII, 66. 145. X, 28. XI, 63 (*bis*). XII, 115. XIII, 72. XIII, 33. 62. altera VI, 440. 495. VII, 16. VIII, 133. XIII, 141. 170. 309. XV, 73. alterius VI, 17. 341. X, 210. XI, 169. XIII, 131. XV, 39. altera III, 255.
- alternum XII, 31. alterna VI, 268.
- altilis V, 115. 168.
- altisoni XI, 181.
- altus* alta III, 131. altum VI, 634. altum VI, 502. alto XIII, 185. alta III, 69. 136. alto VIII, 40. alti VI, 415. VII, 125. altae VI, 31. alta VIII, 131. altis VI, 607. altos X, 150. 176. alta VI, 431. XIII, 88. altis VIII, 106. X, 36. alte III, 256. altum I, 16. altior VI, 492. X, 106. XIII, 173.
- alveolis V, 88. alveolos VII, 73. alveus XII, 30.
- alumnus I, 20. XIII, 247. alumni XI, 98. alumnos VI, 609.
- alutae VII, 192. aluta XIII, 282.
- aluus* aluo V, 7.
- ama* amis XIII, 305.
- amara XIII, 247. amaras II, 30.
- amator II, 168. amatorem VI, 548.
- ambiguae VI, 80.
- ambit XVI, 48.
- ambitio VIII, 135.
- ambitosum VII, 50. ambitiosa III, 182.
- ambo II, 153. VIII, 66. ambae X, 328. ambos X, 228.
- Ambrosius VI, 77.
- ambulat VI, 305.
- amens XIII, 94.
- amethystina VII, 136.
- amicae VI, 455. VII, 82. amicae I, 62. III, 16. III, 20. amicas VI, 353. 481.
- amicitiae III, 75. V, 14. amicitia VI, 558.
- amictu II, 82. amictus I, 142.
- amicus II, 134. III, 107. V, 134. VI, 214. VIII, 130. XIII, 15. 60. amici I, 33. III, 1. 87. 101. 112. III, 88. VIII, 152. VIII, 62. X, 234. XII, 16. XIII, 65. XV, 134. amico V, 32. VII, 74. XII, 96. XIII, 235. amicum III, 116. 121. 279. V, 140. amico III, 57. V, 173. amici VI, 346. amicis I, 146. V, 108. 113. 146. amicos VI, 313. 510. X, 46. XVI, 28.
- amissa XIII, 134.
- amnis XIII, 69. annem VI, 522.
- amnibus VIII, 170. amnes X, 177.
- amo* amat VI, 253. 608. X, 320. amant VI, 112. amari X, 68. ames VI, 62. VII, 9. amet VI, 404. XII, 130. amauerit X, 220. amator VI, 143. ametur VI, 75. XII, 130. amans III, 228. amantibus VI, 209. amanti VI, 208. amaturus VI, 201. amati III, 186. amatae X, 241.
- amoeni III, 4.
- amomo III, 108. VIII, 159.

- amor XIII, 139. 238. amorem VI, 275. XIII, 227. amore III, 114.
 Amphion VI, 174.
 amplectitur X, 141.
 amplexu VI, 65. VIII, 75.
amplus ampla XII, 10. amplior VI, 629. XIII, 171. amplius (*adu.*) V, 148. VI, 119.
 Amydone III, 69.
 an I, 154. II, 76. 121. III, 93. III, 140. VI, 61. 75. 387. 473. 567. 591. VII, 141. 142. 162. 163. VIII, 43. X, 100. XI, 34. XII, 18. 153. 203. XIII, 18. 265. XV, 89. ane III, 78. VII, 179. 199. X, 207. XV, 122.
 anabathra VII, 46.
 Anchemoli VII, 235.
 Anchisae VII, 234.
anceps ancipitem XI, 32. ancipiti XIII, 272. ancipites V, 146.
 ancilibus II, 126.
 ancilla VI, 119. VIII, 259. ancillarum XII, 117. ancillas VI, 320.
 Ancon III, 40.
Ancus Anci V, 57.
 ἄνδρα VIII, 37.
 Andromachen VI, 503.
 anguilla V, 103.
 anguis XIII, 241. anguem I, 43.
 angulus VI, 579. XIII, 74.
 angusta III, 165. VI, 357. angustae VIII, 127. X, 117. angustum XII, 55. angustam III, 90. angusto X, 169. angustos VI, 78.
 anheles VI, 37.
 animae III, 261. VI, 501. animae X, 163. animam VI, 531. 654. VIII, 83. X, 281. XII, 57. anima I, 83. animae II, 156. VIII, 254.
 animas III, 152. VI, 630. VIII, 123. XIII, 16. XV, 94.
 animal I, 141. animalia VIII, 56. XII, 2. XIII, 76. XV, 99. animalibus XV, 11. 173.
 animus III, 50. VI, 207. VII, 57. animi III, 91. VI, 190. 613. VIII, 24. 140. VIII, 18. X, 240. XIII, 190. XIII, 119. animo XI, 15. XIII, 329. animum II, 12. VI, 97. X, 357. XIII, 106. XIII, 15. 265. XV, 149. animo I, 152. 169. VI, 180. XIII, 195. animorum X, 350. animis II, 139. animos I, 89. VI, 285. VII, 85. XIII, 33. animis XII, 83. XV, 52.
 annalibus II, 102.
 Annibal VII, 161.
 annona VIII, 100.
 annosam XI, 119.
 annuet *cf.* adnuit.
 annus VI, 192. VII, 242. XIII, 10. 197. XVI, 42. anni XI, 72. XIII, 88. annum III, 225. VI, 521.
 anno I, 117. XI, 53. annos III, 129. VI, 199. VII, 39. X, 188. 249. XIII, 17. XIII, 48. annis III, 282. VII, 235. X, 239. XIII, 58.
annuus annua XVI, 39. annua VI, 480.
 anquirere XIII, 238.
 anseris V, 114. ansere VI, 540.
 anseribus V, 114.
 Antaeum III, 89.
 ante (*prae.*) I, 169. II, 44. III, 40. V, 56. 114. 148. VI, 390. 428. VII, 143. VIII, 11. 22. 61. 144. 156. 228. VIII, 108. X, 191. 268. 339. XI, 190. 192. XII, 113. XIII, 209. 235. ante (*adverb.*) III, 111. 243. VI, 227. 417. 566. 590. 632. VIII, 114. XIII, 320.
 antemnas XII, 19.
 Anticatones VI, 338.
 anticum *cf.* antiqua.
 Anticyra XIII, 97.
 Antigoniae VIII, 229.
 Antiochi X, 253.
 Antiochus III, 98.
 Antiphates XIII, 20.
 antiquaria VI, 454.
 antiqua XV, 33. antiqui XV, 109. antiquae XIII, 270. antiquo VI, 529. anticum VI, 21. antiquo VII, 72. X, 336. XIII, 149. antiquis I, 138. VI, 45. XVI, 15. antiquissime (*uoc.*) VI, 393.
 antiates II, 113.
 Antonius VIII, 105. Antoni X, 123.
 antrum I, 8. antro III, 21. VI, 328. VII, 59. antris XIII, 41.
 Anubis VI, 534.
 anulus VII, 140. X, 166. XI, 43. 129.

- anxietas XIII, 211. anxietate VII, 57.
 anxius X, 80. anxia IIII, 149. X, 290.
 Aonidum VII, 59.
 aper V, 116. XI, 138. XV, 162. apri V, 167. XV, 162. aprum I, 23. apros I, 141.
 aperit VI, 467. aperire IIII, 110. VIII, 98.
 apertae VII, 103. aperto VI, 18. aperta VI, 392. apertius IIII, 69.
 apex XII, 72.
 Apicius IIII, 23. XI, 3.
 apium (*gen.*) XIII, 68.
 apium VIII, 226.
 aplustre X, 136.
 Apollo I, 128. XIII, 203. Apollinis VII, 37.
 appellas VII, 158. appellat VIII, 64.
 Appi VI, 385.
 apstuleris *cf.* aufero.
 aptam XII, 39. apti XV, 145. aptior VI, 581. aptissima X, 349.
 apud VI, 91. 395. 489. aput XI, 137. XV, 31.
 Apula VI, 64. Apula VIII, 55.
 Apulia IIII, 27.
 aput *cf.* apud.
 aquae III, 14. aquam III, 198. V, 52. aquas VI, 528. aquis XI, 63.
 aquarius VI, 332.
 aquilam XIII, 197. aquilas VIII, 52.
 aquilone VIII, 68.
 Aquino III, 319.
 ara II, 89. arae XII, 7. XIII, 38. aram I, 44. VI, 307. 390. X, 83. 268. XIII, 219. ara VIII, 13. XV, 115. aras I, 114. III, 145. VI, 345. XII, 112. XIII, 219.
 Arabarches I, 130.
 Arachne II, 56.
 aranea XIII, 61.
 aratro VII, 49. VIII, 246. X, 270. XIII, 65. XIII, 181. aratris II, 74.
 arbiter VIII, 79.
 arbitrio XIII, 177.
 arbor III, 20. arboris VI, 545. arbori XII, 32. arbore XI, 117. XIII, 80. arboribus XII, 105.
 arbusta XIII, 144.
 arca X, 25. arcae XIII, 74. arca I, 90. III, 143. 181. VI, 363. XI, 26. XIII, 259.
 Arcadico VII, 160.
 arcanam VI, 543. arcanum VIII, 116. arcana XV, 141. arcano II, 125. XIII, 102. arcana II, 61. arcana XIII, 73.
 arcessere XI, 17.
 archetypas II, 7.
 Archigenen VI, 236. XIII, 252.
 Archigene XIII, 98.
 archimagiri VIII, 109.
 arcu X, 136. arcus III, 11. XIII, 82.
 ardet II, 70. III, 215. VI, 142. VIII, 96. X, 62. XV, 35. ardent I, 156. VI, 139. XI, 6. XIII, 309.
 ardebant VI, 618. ardebit III, 201. X, 27. ardeat I, 45. VI, 209.
 arderet IIII, 139. ardens I, 165. VI, 129. XI, 155. XIII, 14. ardentis X, 130. ardenti II, 165. ardentem X, 253. ardente XIII, 118. ardenti III, 234. XIII, 22. XV, 81. ardentibus XII, 22. XV, 52.
 ardor VI, 317.
 aretalogus XV, 16.
 argenteus XI, 128. argentea VI, 538. argentea VI, 24.
 argentum XIII, 291. argenti III, 220. VI, 355. VIII, 123. VIII, 141. X, 19. XI, 41. 108. argento XII, 49. argentum I, 76. VII, 133. VIII, 31. XII, 43. XIII, 62.
 argillam IIII, 134.
 argumenta VIII, 85.
 arguo arguit XIII, 138. arguerint I, 105. arguitur VII, 159.
 Aricinos IIII, 117.
 arida VI, 144. XIII, 61.
 aristae XIII, 183. aristas XIII, 147.
 Aristotelem II, 6.
 arma VIII, 124. XV, 121. XVI, 48. arma II, 159. VIII, 232. 270. X,

267. XIII, 5. armis III, 93. VI, 264. 292. VIII, 52. 200. 221. XI, 108. XIII, 168. XV, 155.
- armamentaria XIII, 83.
- armaria VII, 11.
- armati XVI, 34. armatum II, 101.
- armato III, 306. armatis VI, 154.
- Armeniae VIII, 160.
- Armenius II, 164. VI, 550. Armenio VI, 407.
- armentum XII, 106. armenti VIII, 109.
- armigero I, 92.
- Armillato III, 53.
- aro arabat XIII, 160.
- Arpinas VIII, 237. 245.
- ars artis VI, 560. artem VI, 452. VII, 177. arte I, 123. VI, 499. X, 110 XI, 174. XII, 67. XIII, 34. artes VI, 595. VIII, 224. artibus III, 21. XV, 145. artes III, 101. VII, 36. XI, 100. artibus XIII, 73.
- Artaxata II, 170.
- artificis III, 18. X, 238. artificem XIII, 116. artificum XI, 102. artifices XIII, 154.
- artoptae V, 72.
- Artorius III, 29.
- artus arto III, 236.
- artus (acc.) XV, 101.
- arua VI, 410.
- Aruiragus III, 127.
- aruspex cf. haruspex.
- arx arcem III, 145. arce III, 192. X, 307. XIII, 87. XV, 146.
- as assem V, 144. XIII, 301. asse X, 116. assibus XI, 145.
- ascendit I, 82.
- asellus VI, 469. aselli XI, 97. asello VI, 334. asellum VIII, 92.
- Asiae V, 56. Asiam X, 266.
- Asiani VII, 14. Asianorum III, 218.
- asparagi XI, 69. asparagis V, 82.
- aspera XIII, 62.
- aspersus V, 104.
- aspicimus XV, 169. aspexit XV, 71. aspiat XIII, 69. aspiceres XV, 56. aspice II, 166. V, 80. VI, 261. X, 193. 209. XII, 61. XIII, 76. XIII, 275. aspicere VII, 68.
- aspectu VI, 464. aspecti III, 143. aspiendus X, 241.
- assae XIII, 208.
- Assaraci X, 259.
- assere (subst.) III, 245. VII, 132.
- Assyrio II, 108.
- ast III, 69. VI, 67. VIII, 46. XIII, 216. XV, 78. 165. XVI, 48.
- Astraea VI, 19.
- astringit VIII, 148.
- astrologus VI, 554.
- astrum astro VI, 570. X, 313. astrorum III, 43. VI, 586.
- Asturici III, 212.
- Asyli VI, 267.
- asylo VIII, 273.
- at I, 50. II, 43. III, 134. 246. 264. III, 120. V, 86. VI, 659. VII, 80. VIII, 52. 181. 267. VIII, 27. 135. X, 352. XI, 120. XIII, 180. XIII, 189.
- atauos III, 312.
- Atellanae VI, 71.
- ater atri XIII, 51. atrum VI, 350. atris V, 91.
- Athenae VII, 205. X, 127. Athenas XV, 110. Athenis III, 80. VIII, 101.
- athletis VI, 356.
- Athos X, 174.
- Atlas XI, 24. Atlanta VIII, 32. XIII, 48.
- atque cf. adque.
- Atreus VII, 73.
- Atrides VI, 660. Atriden III, 65.
- atrium atria XIII, 65. atria VII, 7. 91. VIII, 20.
- atrocem II, 12.
- attegias XIII, 196.
- attendit VI, 66. attendas X, 251.
- adendas XI, 16.
- atteritur XVI, 50. attritus VI, 108. VIII, 16. attrita XIII, 242.
- Atticus XI, 1.
- attigit XIII, 106. attigerant VIII, 252.
- attollit XIII, 95. attollat XIII, 236. attollens II, 95.
- attonitus XII, 21. XIII, 306. attonitae VII, 67. attonito XV, 13.
- attonitae III, 77. attonitam XI, 199. attonitae VI, 316. attoni-

- tis VIII, 239. attonitos III, 146. XIII, 194.
 attulit *cf.* adfers.
 auaritia I, 88. auaritia VIII, 89. auaritiam XIII, 108.
 amarus VII, 30. VIII, 38. XIII, 111.
 auari XIII, 178. auarae I, 77.
 auaro VI, 141. auaros XIII, 119. 228.
 auctio VI, 255. VII, 10.
 auctor X, 30. XI, 48. XIII, 1. auctori XIII, 1. auctores VII, 231. auctoribus VIII, 216. XIII, 33.
 audacia III, 73. XIII, 109.
 audax V, 74. VI, 399. XI, 201. audaces X, 264. audacius VI, 284.
 audeo I, 153. audes VIII, 165.
 audet X, 175. 305. XII, 48. XV, 74. audent II, 2. V, 131. VI, 97. XIII, 234. audebant VI, 646.
 audebis II, 82. audeat XVI, 9. 10. 29. auderet III, 47. aude I, 73. XIII, 161. audere XV, 122.
 ausus I, 129. VI, 345. XI, 67.
 ausa VI, 117. ausi VIII, 235. ausae VII, 206.
 audio VI, 346. X, 81. audis XIII, 113. audit VI, 481. VII, 108. VIII, 191. XIII, 158. audiet VIII, 108. XIII, 280. audiat VII, 166. XI, 171. audiret II, 74. audi III, 115. VI, 115. 220. XI, 64. XII, 24. audita XI, 112. audita XIII, 200.
 auditor I, 1. 166. VII, 86.
 auelli III, 223.
 Auentini III, 85.
 auerte XI, 183. auersus VI, 476.
 aufero abstulit III, 19. 151. VIII, 242. X, 286. apstuleris VI, 331.
 Ausidio VIII, 25.
 augere III, 189. aucti XV, 73.
 augur III, 77. VI, 585.
 augusta X, 93.
 Augusta VI, 118. Augustum X, 77. Augusto III, 9.
 auiam III, 112.
 avidus VII, 58.
 auis VI, 165. auis XI, 143. auem VII, 32. ases XIII, 82.
 auiti XVI, 36.
 aula III, 93. V, 138. VI, 486.
 aulaea VI, 67. aulaea X, 39. XIII, 263.
 auolat VI, 226.
 aura XII, 66.
 aurata VI, 430. auratum II, 96.
 auratam VI, 48. aurato VI, 594.
 aurata X, 212. auratis VI, 123.
 Aurelia V, 98.
 aureus VII, 122. aurea III, 108. VIII, 207. XV, 4.
 auriculis VIII, 5.
 auris X, 215. aureum III, 122. V, 107. VI, 543. VIII, 113. X, 341. XI, 189. 197. aure III, 86. XI, 59. auribus VI, 459. auribus XI, 170.
 Auroram X, 2.
 aurum III, 55. V, 39. 164. XIII, 298.
 auri VIII, 123. aurum I, 10. 28. VI, 482. 589. VII, 243. XII, 129.
 auro VI, 205. VII, 89. X, 27. XI, 116.
 Auruncae I, 20.
 Anrunci II, 100.
 auspex X, 336.
 Auster III, 59. Austri VI, 517. austro XIII, 268. austris XII, 69.
 aut I, 5. 44. 53 (*bis*). 164. II, 52. 97. 110. III, 70. 93. 99 (*bis*). 120. 126. 134. 190. 191 (*bis*). 192. 224 (*bis*). 241. 295 (*bis*). III, 47. 87 (*bis*). 126. V, 22. 33. 53. 104. 132. VI, 15. 33. 58. 77. 138. 235. 266. 272 (*bis*). 279. 342. 449. 465. 482. 489. 501. VII, 26. 94. 95. 120. 121. 233 (*bis*). VIII, 38. 180. 201. 218. 222. 275 (*bis*). VIII, 51. 81. 99. 138. X, 5. 54. 114. XI, 61. 135. 147. 192. XII, 59. 103. XIII, 50. 51. 115. 162. 182. 246. XIII, 81. 114. 165. 174. 178. 193. 198. 287. XV, 15. 21. 55. 82. 119. 125. 156. XVI, 37. 40.
 autem III, 210. VI, 181. VII, 217. VIII, 119. X, 295. 314. XI, 90. XIII, 20. 196. XIII, 83. 100. XV, 90.
 Automedon I, 61.
 Autonoes VI, 72.
 αὐτός VIII, 37.
 autumnus V, 151. autumni XIII, 190. autumnum XI, 76. autumnno III, 57. X, 221. autumnos VI, 230.

- auunculus VI, 615. XIII, 43.
 auus I, 95. VIII, 143. auos VI, 163.
 VIII, 17.
 auxilium XV, 150. auxilio XIII,
 183. auxiliis VIII, 256.
 axis III, 258. VIII, 116. axem VI,
 470. axe I, 60. XIII, 42. axes
 III, 117.
 baca III, 85.
 bacchamur VI, 636.
 Bacchanalia II, 3.
 bacillo III, 28.
 baculo VIII, 140.
 Baeticus XII, 42.
Baine Baiarum III, 4. *Baias* XI,
 49.
 Baianae XII, 80.
 ballaenae X, 14.
 balnea VII, 178. balnea I, 145.
 VI, 375. 419. VII, 131. 233. XI,
 156. 204.
 balneolum VII, 4.
balo balantem XIII, 233.
 balteus VI, 256. XVI, 48. baltea
 VIII, 112.
 Baptae II, 92.
 barba I, 25. X, 226. barbae VI,
 367. barbam III, 186. VI, 215.
 X, 253. XIII, 216. barba VIII,
 166. VIII, 4. XVI, 31.
 barbarus VI, 158. X, 138. 181. bar-
 bara III, 66. XV, 46.
 barbato III, 103. VI, 16. XIII, 56.
 barbatus XIII, 12.
 Bardaicus XVI, 13.
 Baream III, 116. VII, 91.
 bascaudas XII, 46.
 Basilus VII, 145. X, 222. Basilo
 VII, 146. Basilum VII, 147.
 basia III, 118. VI, 384.
 Batani VIII, 51.
 Bathyllo VI, 63.
 beati XIII, 120. beatæ I, 39. bea-
 tum I, 67. beata VI, 204. bea-
 tius X, 279.
 Bebriaci II, 106.
 Belides VI, 655.
 bellator XIII, 168. bellatore VII,
 127. bellatorum VIII, 10.
 Bellerophonti X, 325.
 Bellona III, 124. Bellonæ VI,
 512.
bellum belli II, 103. XII, 110. bello
 VIII, 169. bellum VI, 163. bel-
 lorum II, 156. X, 133. 281. XIII,
 72. XV, 95. bella XIII, 242.
 bellis V, 31.
 belua III, 121. 127. VII, 77. X, 158.
 XI, 126. XII, 104.
 bene III, 107. V, 166. VII, 147. 194.
 VIII, 187. X, 72.
 Beneuentani V, 46.
 benigni XVI, 4. benigna X, 301.
 XII, 64. XIII, 34.
 Bernices VI, 156.
 berullo V, 38.
 beta XIII, 209.
 bibit I, 49. II, 95. VI, 432. X, 250.
 bibimus VIII, 128. bibebat
 VIII, 118. bibebant V, 36. bi-
 berat XII, 47. bibet V, 33. bi-
 bat XI, 703. bibe V, 130. bibi-
 tur VI, 304. bibuntur X, 25.
 bibendum VI, 597. bibendis
 VII, 58.
 Bibulae VI, 142.
 bidentis III, 228.
 bigarum X, 59.
 bilibres VI, 372.
bilis bilem V, 159. VI, 433. XI,
 187. XV, 15. bile XIII, 143.
 bimembri XIII, 64.
 bina XIII, 163.
 bipennem VI, 657.
bipes bipedem VIII, 92.
 bis V, 164. VI, 137. XIII, 72. XIII,
 324.
 Bithynice XV, 1.
 Bithyno X, 162. Bithyni VII, 15.
 blaesis XV, 48.
 blandiar III, 126.
 Blande VIII, 40.
blandus blanda VI, 125. 197. blan-
 dae VIII, 36. blanda III, 118.
 Boccare V, 90.
 boletus V, 147. VI, 621. boletum
 XIII, 8.
 bombycinus VI, 260.
 bonus V, 109. VI, 211. VIII, 79 (*bis*).
 XIII, 204. XV, 140. bonum XIII,
 180. bonæ VI, 314. boni VI,
 180. bonam II, 86. boni XIII,
 26. bona X, 237. bonorum VIII,
 260. bonis III, 13. bonos VIII,

92. bona I, 55. 59. V, 2. VIII,
 24. X, 3. bonis X, 137.
 Bootae V, 23.
 bos II, 123. X, 268. bouis XIII,
 155. bouem X, 66. boue XIII,
 286. boues XIII, 146. boum
 VIII, 108. boues V, 119.
 bracae II, 169.
 Bracatorum VIII, 234.
 brachia VI, 421. brachia II, 11.
 III, 89. XII, 76. XIII, 45. XV, 170.
 bratteolam XIII, 152.
 breuis III, 226. breue III, 286.
 VIII, 165. breuem XIII, 217.
 breue VI, 504. breues VI, 289.
 breuibis XV, 128. breuibis I,
 73. XV, 79. breuiter XII, 125.
 breuior II, 15. V, 9. VI, 505.
 XIII, 223. breuissima VIII,
 127.
 Brigantum XIII, 196.
 Britannica X, 14. Britannice VI,
 124.
 Britanno III, 126. Britannos II,
 161. XV, 111.
 Britones XV, 124.
 Bromium VI, 378.
 brumae III, 102. VI, 153. brumam
 XIII, 273. bruma VIII, 67.
 Brutidius X, 83.
 Bruttia VIII, 14.
 Brutus XIII, 43. Bruti XIII, 43.
 Brutum VIII, 182. Brute III,
 103. Brutorum V, 37.
 bubulci XI, 151. bubulco VII, 116.
 bucca VI, 516. bucca III, 262. X,
 195. buccae III, 35. XI, 34.
 buccula X, 134.
 bucina VII, 71. XIII, 152.
 bulbi VII, 120.
 bulla XIII, 31.
 bullatus XIII, 5.
 busta III, 32.
 buxo XIII, 194.
 caballi III, 118. caballorum XI,
 195. caballis X, 60.
 cacinini X, 31. cacinno III, 100.
 XI, 2.
 cacoethes VII, 52.
 Cacus V, 125.
 cadauer III, 260. cadaueris XIII,
 78. cadauer III, 32. XV, 87.
 cadauere X, 288. XV, 83. ca-
 dauera VIII, 252. X, 186. XV, 60.
 cadit II, 80. XIII, 296. cadunt
 VII, 123. cecidit II, 40. III, 212.
 X, 69. 287. ceciderunt VI, 421.
 cadet XII, 98. cadat XII, 113.
 XIII, 226. cadant III, 271. ca-
 deret III, 12. caderent VII, 70.
 cadentem X, 266. casurus XI, 13.
 caducum VIII, 88. caducis VIII,
 89.
 cadurci VII, 221. cadurco VI, 537.
 caecus III, 116. XIII, 94. caeci
 VI, 265. caeca X, 351. caeci
 XII, 51. caecos VII, 170.
 caede III, 154. X, 112. caedibus
 VIII, 243.
 Caedicius XIII, 197. Caedicio,
 XVI, 46.
 caedit VI, 483. 484. VII, 213. VIII,
 156. X, 60. XIII, 194. cecidit
 III, 278. caede VI, 48. cadere
 VI, 447. XIII, 127. caedentibus
 VI, 484. caeditur XI, 141. cae-
 duntur II, 13. caesa X, 120.
 caesi VIII, 217.
 caelata XI, 103. caelati XII, 47.
 caelator VIII, 145.
 caelesti XV, 146.
 caelicolarum XIII, 42.
 caelum III, 78. caeli VI, 394. 545.
 XIII, 83. 224. XIII, 97. 294. XV,
 85. caelo VI, 637. caelum I,
 38. II, 25. III, 84. VI, 623. XI, 62.
 XII, 18. caelo II, 25. 40. VI, 11.
 283. VIII, 47. X, 366. XI, 27.
 caena XI, 78. 141. caenae I, 133.
 caenam III, 273. caenis X, 362.
 cena II, 120. V, 24. 85. XIII,
 170. cenae III, 30. V, 9. X,
 230. XIII, 130. XV, 41. cenae
 VIII, 44. cenam VI, 202. XV,
 14. cena VI, 641. cenas I, 145.
 V, 117.
 caenat XI, 1. 12. caenandi XI, 120.
 cenat III, 142. cenauit I, 95. X,
 235. cenes V, 112. cenet VIII,
 85. cenare III, 168. XIII, 13.
 cenandi V, 166.
 caerulei XIII, 128. caerulea II, 97.
 caeruleus caerulea XIII, 164.
 Caesar III, 135. VIII, 171. XIII,

330. Caesaris III, 51. V, 4. VI, 338. X, 86. 330. XII, 106. Caesaris VII, 1.
- caesariem XIII, 165.
- Caesonia VI, 616.
- Caietae XIII, 87.
- calamos VII, 27. XIII, 80.
- calathis II, 54.
- calceus I, 119. III, 149. XVI, 14.
- calco calcas VI, 312. calcemus X, 86. calcent XV, 60. calcor III, 248. calcatam V, 31.
- calculus VIII, 40. XI, 132.
- Calenum I, 69.
- calet VI, 149. X, 218. calnerunt I, 83. calentem XI, 189. calentia XI, 70.
- calidae V, 63. VI, 549. XI, 81. XV, 28. calidi VIII, 14. calidum VI, 121. calida VI, 369. 527.
- caligo (*subst.*) VI, 556. 613.
- caligo caligas XVI, 24. caligantes VI, 31. caligatus III, 322.
- calix calicem I, 57. V, 47. calices VIII, 168. XI, 145.
- callebat III, 142.
- callidus I, 123. VI, 422. XII, 47.
- Calliope III, 34.
- calorem XII, 98.
- Calpe XIII, 279.
- Caluinae III, 133.
- Caluine XIII, 5.
- caluo III, 38. caluo VI, 533.
- calx calcem III, 295. calcibus I, 43.
- Camenas VII, 2. Camenis III, 20.
- Camerinus VIII, 38. Camerinos VII, 90.
- Camilli II, 154. XVI, 15.
- camino XIII, 118. caminis X, 61.
- cammarus V, 84.
- Campania X, 283.
- campi II, 132. campum XVI, 37.
- campo I, 19. II, 106. campis VIII, 242.
- candelae III, 287. candelam VIII, 98.
- candida VI, 154. 526. X, 345. XII, 72. candida III, 30. 216.
- candiduli X, 355.
- canet XIII, 144.
- canini V, 11. canino X, 271. canino XIII, 64.
- canis VIII, 104. canem VI, 418. XV, 8. canibus VIII, 34. canibus XIII, 77.
- canistria V, 74.
- canities III, 26. X, 208.
- canna V, 89.
- Cannarum X, 165. XI, 200. Canis II, 155. VII, 163.
- cano canebat XV, 26. canentem II, 64.
- Canopi I, 26. Canopo XV, 46. Canopo VI, 84.
- canoro XI, 162. canoris VII, 18.
- Cantaber XV, 108.
- cantharus III, 205.
- canto cantat VII, 194. X, 178. cantabat VII, 211. cantavit VIII, 220. cantauerat II, 118. cantabit VII, 153. X, 22. cantet VI, 398. cantare VI, 74. VII, 59. cantandum III, 35. cantante X, 210. cantabitur XI, 180.
- cantus XIII, 46. cantum VIII, 107. cantu VI, 379. VIII, 225. cantus VI, 610. VIII, 150.
- canus cani XII, 32. cana XIII, 10.
- Canusinam VI, 150.
- capacem XI, 41. XII, 44. capaci VIII, 6. capaces XV, 144. capaces I, 63. V, 37.
- capellae XV, 12. capella V, 155.
- Capenam III, 11.
- caper caprum I, 76.
- capessunt XIII, 242. capessas VIII, 270.
- capillato V, 30.
- capilli VI, 493. capilli XI, 149. XV, 137. capillis VI, 490. XVI, 31.
- capis V, 13. VIII, 88. capit X, 148. XI, 171. 197. capiunt VII, 78. ceperunt XIII, 320. ceperat XIII, 74. capies III, 126. capitur XV, 78. capi III, 69. capiendi I, 55. capiendo VI, 580. capiendis XV, 145. capta VI, 103. captum V, 162. capto VIII, 109. captos VII, 84. captas II, 160.
- capistro VI, 43.
- Capito VIII, 93.
- Capitolia X, 65. XIII, 91.

Capitolinam VI, 387. Capitolinis II, 145.
 Cappadoces VII, 15.
 capreae XI, 142. capream XIII, 81.
 Caprearum X, 93. Capreis X, 72. capsae X, 117.
 captator V, 98. captatori X, 202. captatore VI, 40. captatoribus XII, 114.
 captiuos (*nom.*) X, 136. captiuorum X, 280. captiuus VII, 201. *capto* captat XVI, 56.
 caput III, 236. VIII, 55. X, 62. 199. capitis VI, 49. 301. XIII, 174. XIII, 258. XV, 23. capiti III, 246. 252. XI, 127. caput I, 126. III, 33. V, 172. VI, 17. 207. 391. 503. 524. 538. 622. VII, 161. VIII, 98. X, 286. XI, 97. XII, 49. XIII, 58. 194.
 carbone X, 131. XIII, 116.
 carcer X, 276. XIII, 24. carceris XIII, 245. carcere I, 73. III, 314. V, 101. VI, 561. X, 181. 239. XII, 123.
 cardiaco V, 32.
 cardine III, 63.
 caret I, 59. caruit X, 287. carebis XIII, 156. careas III, 56. caruisse VI, 564. XI, 53. carens VII, 57. carentem VIII, 5. X, 357. XIII, 69. cariturus VI, 39.
 Carfinia II, 69.
 carina II, 109. carinas X, 264.
 carmen (*acc.*) VI, 133. 636. VII, 55. 82. carmine VII, 63. carmina XI, 187. XV, 117. carmina III, 207. VII, 28.
 carnifices VIII, 175.
 caro carnem II, 116. carne VII, 76. XI, 85. XIII, 98. XV, 88. carnibus XV, 13.
 Carpathium XIII, 278.
 carpento VIII, 147. carpentis VIII, 132.
 Carphophoro VI, 199.
 carptores VIII, 110.
 Carrinatis VII, 205.
 Carthagine VI, 171.
 carus III, 53. cara VIII, 100. carum V, 140. carior X, 350.

Carus I, 36.
 casa VI, 154. casae XIII, 167.
 Cassandra X, 362.
 cassis XI, 103. cassidis VII, 33. casside X, 134.
 Cassius. Cassi V, 37.
 castella XIII, 196.
 castigas II, 9. castigat VI, 455. XIII, 126. castigabis XIII, 54. castigata II, 35.
 castora XII, 34.
 Castora XIII, 260. Castore XIII, 152.
 castra XVI, 2. castrorum VI, 561. XI, 87. XIII, 198. XVI, 15. 55. castra III, 135. VI, 419. 575. VIII, 12. 248. X, 95. castris VI, 177.
 castruit X, 307.
 castus casto X, 324. castum X, 300. castas VI, 287.
 casulam XI, 153. casulis VIII, 61. XIII, 179.
 casus X, 107. XIII, 9. XV, 119. casus III, 273. casum I, 90. casu XIII, 132. casus XV, 95. casus III, 214. XII, 17. casibus XIII, 86.
 catellae VI, 654.
 catelli VI, 551. catello VIII, 61. catenae XIII, 23. catena XIII, 175. catenae III, 309.
 catenatae III, 304.
 cathedrae VII, 203. cathedra I, 65. VIII, 52. cathedras VI, 91. cathedris VII, 47.
 Catienae III, 133.
 Catilina II, 27. VIII, 231. X, 288. Catilinam XIII, 41.
 Catinensi VIII, 16.
 catinum VI, 343. catino XI, 109.
 Cato II, 40. Catonem XI, 90.
 Catthis III, 147.
 Catullam II, 49. Catulla X, 322.
 Catullus XII, 37. 93. Catulli VIII, 186. XIII, 111. Catullo XII, 29. Catullo III, 113.
 Catulus III, 30. Catuli II, 146.
 cauda VII, 212. cauda V, 82.
 cauea XIII, 247.
 caueo XI, 130. cauet III, 283. XIII, 274. cauebis VIII, 37. cantus

- VI, 661. VII, 163. *cauta* VI, 348.
caulis I, 134. V, 87. *caulibus* VI, 18.
cauo *cauat* VI, 248.
caupo VIII, 108. *caupone* VI, 591.
causa II, 134. VI, 202. 242. VIII, 215. VIII, 91. XI, 11. XIII, 226. 290. XVI, 19. *causae* VII, 155. XIII, 109. *causam* XI, 32. XV, 134. *causa* XIII, 105. *causae* XIII, 173. *causas* II, 51. III, 147. 315. VIII, 48. 84. X, 139. 278. XIII, 192. *causis* VIII, 120. XIII, 182.
causidicus VI, 439. *causidici* I, 32. X, 121. *causidicum* VII, 136. *causidicorum* VII, 113. 148. *causidicia* VII, 106. *causidicos* XV, 111.
cauus *caui* VII, 111.
cecidit *cf.* *cadit*.
Cecropiam II, 92.
Cecropis VI, 187. *Cecropides* VIII, 46. 53.
cedo VI, 504. XIII, 210.
cedo *cedit* III, 123. VII, 38. XV, 46.
cedunt VI, 438. 515. *cessit* III, 63. *cedat* I, 110. *cedamus* III, 29. *cede* II, 131. VI, 57. VII, 219. *cedere* XI, 50. 136. *cedente* III, 239. III, 56.
Celadi VII, 215.
Celaeno VIII, 130.
celebres VII, 3.
celebretur III, 249.
celeri XV, 75. *celereres* XI, 125.
cellam VI, 122. 128. *cella* VII, 28.
celo *celare* VIII, 93.
celsi VIII, 194.
Celso VI, 245.
cena *cf.* *caena*.
cenacula X, 18.
cenatio VII, 183.
cenno *cf.* *caenat*.
cenosi III, 266.
Censennia VI, 136.
censes III, 130. XIII, 140. *censebunt* VI, 500. *censeri* VIII, 2. 74.
censor VIII, 142. *censoris* XI, 92. XIII, 50. *censore* II, 121.
censura II, 63. X, 31.
census V, 57. X, 13. XIII, 7. *cen-*
sus VII, 137. XIII, 176. 227. 304. 317. XVI, 53. *censum* III, 140. VI, 362. *censu* I, 60. III, 160. XI, 23.
centena X, 335.
centone VI, 121.
centum I, 92. 120. III, 229. 250. VI, 518. VII, 113. VIII, 85. XIII, 72. XIII, 275. XV, 6.
centurionum VI, 17.
cenula III, 167.
cepe XV, 9.
ceram III, 19. *cera* VII, 238. XII, 88. *cerae* VIII, 19. *ceras* I, 63. VIII, 149. XIII, 29. 191.
cercopitheci XV, 4.
cerdoni VIII, 182. *cerdonibus* III, 153.
cerebrum III, 269. *cerebro* XIII, 57.
Cereri VI, 50. X, 112. XIII, 219. 263. XV, 141. *Cererem* III, 320. VIII, 24.
cerno XIII, 64. *cernis* III, 127. VI, 574.
ceroma VI, 246.
ceromatico III, 68.
certamine XV, 55.
certus *certa* XIII, 113. *certe* (*ad.*) VI, 28. VIII, 9. 73. X, 94. 363. XIII, 100. XVI, 58.
ceruae XII, 120.
ceruical VI, 353.
ceruina XIII, 251.
ceruix X, 40. 120. 345. XII, 14. *ceruice* I, 64. VI, 207. 351. VIII, 143. X, 88. *ceruicibus* III, 88. *ceruicibus* VI, 589. X, 260.
cespes XII, 2.
cessat VI, 498. XIII, 211. *cessant* VI, 67. 555. VIII, 33. *cessabit* XIII, 59. *cessat* XIII, 23. *cessaret* V, 17. *cessare* XI, 185. *cessantia* VIII, 176.
cetera XII, 25. *cetera* VIII, 70. XIII, 107.
Cethegus X, 287. *Cethegi* VIII, 231. *Cethegum* II, 27.
ceu VI, 573. VII, 237. VIII, 2. X, 231. 326.
ceuet VIII, 40. *ceuentem* II, 21.

- Chaerippe VIII, 95.
 Chaldaeo X, 94. Chaldaeis VI, 553.
 chartae I, 18. charta XIII, 116.
 Charybdim V, 102. Charybdi XV, 17.
 Chionem III, 136.
 Chirographa XIII, 137. XVI, 41.
 Chiron III, 205.
 chironomon VI, 63.
 chironomunta V, 121.
 chlamys VIII, 101.
 choraules VI, 77.
 chordae VI, 382. XV, 5. chordas III, 63.
 chorus VI, 512. choro XI, 163.
 Chrysippus XIII, 184. Chrysippi II, 5.
 Chrysogonus VII, 176. Chrysogonum VI, 74.
 cibus III, 233. V, 14. XIII, 79. 301.
 cibi X, 203. XV, 98. 171. cibo VI, 581. cibum VI, 428. X, 229. XIII, 255. cibo III, 211. V, 49. XIII, 213. cibi XI, 99.
 cicadas VIII, 69.
 cicatrix III, 151.
 Ciceronis X, 114. Ciceroni VII, 139. Ciceronem VII, 214. VIII, 244.
 ciconia XIII, 74.
 cicutae XIII, 186. cicutas VII, 206.
 ciemus XIII, 31.
 Cilicia III, 121. Cilicum VIII, 94.
 Cimbri XV, 124. Cimbros VIII, 249. 251.
 cinaedo III, 106. cinaedis XIII, 30. cinaedos II, 10.
 cincinnus VI, 492.
 cinis I, 171. cineres XI, 44. cinerum X, 144. cineres VIII, 146.
 Circe Circes XV, 21.
 Circeis III, 140.
 circensea X, 81. circensibus III, 223. XI, 53.
 circumagunt V, 23. circumagas VIII, 81. circumagat VII, 164.
 circumdedit VI, 458. circumdatus VI, 533.
 circumducitur I, 122. circumducto X, 280.
 circumit VIII, 8.
 circumligat VII, 89.
 circumscribserit X, 222. circumscribere XIII, 237.
 circumscriptorem XV, 136.
 circumsilii X, 218.
 circumspicit VII, 20. circumspice VIII, 95.
 circus X, 197. circi X, 37. circo VIII, 118. VIII, 144. circum III, 65. circo VI, 588. VIII, 59.
 Cirrae VII, 64.
 Cirraei XIII, 79.
 cirro XIII, 165.
 cista III, 206. VI, 44. cistas VII, 11.
 citharam VIII, 230. cithara VI, 391.
 citharoedus VI, 76. citharoedi VII, 212. citharoedo VIII, 198. X, 211.
 cito citabere VIII, 80. citari II, 43. citato I, 60.
 cito (*adu.*) I, 34. VIII, 146. XI, 13. XIII, 27. 177. citius I, 125. III, 134. X, 225. XIII, 31. XV, 9. XVI, 32.
 ciuilis II, 103. ciuilia VII, 106. ciuilia II, 51. ciuilitur V, 112.
 ciuis III, 90. VI, 559. VIII, 28. ciuis II, 105. ciuem III, 3. XII, 121. XIII, 70. XV, 156. ciue X, 278.
 clade III, 84. X, 244. XV, 114.
 clamat VI, 174. 638. VIII, 29. VIII, 63. XIII, 293. clamant I, 12. clames VI, 283. clamatur II, 90. clamantem II, 37. clamante III, 75.
 clamor VI, 328. XI, 201. clamore X, 215. XIII, 31. XIII, 55. XV, 53.
 clamosus XIII, 191. clamoso VIII, 144. clamosum VIII, 186.
 clarus II, 129. clara VIII, 61. XII, 74. clari III, 178. III, 125.
 claram VIII, 139. clarum XI, 95.
 clara VIII, 151. claras III, 151.
 classis VII, 151. XIII, 277. classibus X, 175.
 Claudius V, 147. VI, 115. XIII, 330.
 claudo clausit VI, 129. X, 17. clau-

- deret VI, 4. claude VIII, 104. claudentem XII, 96. clauditur XIII, 156. XV, 139. clausus VI, 154. X, 170. clausam I, 124. clausa III, 242. clauso III, 185. clausis III, 303. claudenda XIII, 129. cludit III, 131. cluderet III, 14. clude VII, 26. cludere XIII, 322. cluso III, 21. VI, 68.
- clauē XV, 158.
- claustra VIII, 261.
- clauus III, 248. clauorum XVI, 25.
- Cleanthas II, 7.
- clementia I, 17. VI, 160.
- Cleopatra II, 109.
- cliens VIII, 72. X, 161. clientis III, 123. VIII, 59. clienti V, 64. clientem V, 16. clientes I, 132. III, 188.
- Clio VII, 7.
- clipeo VIII, 201. XI, 106. clipeis II, 126. XIII, 242.
- Clitumni XII, 13.
- cliuosae V, 55.
- cliuus cliuo VI, 650.
- cloaca V, 105.
- Clodius II, 27. VI, 345.
- Clotho VIII, 135.
- cludit *cf.* claudo.
- clunem II, 21. VI, 334. clune XI, 164. clunibus V, 167.
- Cluuiam II, 49.
- Cluuienus I, 80.
- Clytaemnestram VI, 656.
- coccina III, 283.
- Coclite VIII, 264.
- Cocytum II, 150.
- codice II, 57. VII, 110. X, 236.
- Codrus III, 208. Codro III, 203.
- coempti XIII, 293.
- coepit III, 114. VI, 434. XII, 34. 99. coeperunt VI, 372. coepere XIII, 230. coeperat III, 154. VI, 106. X, 264. coeperit XIII, 217. coepisset VI, 113. coeptum VIII, 79. coepta XIII, 145.
- coercet VIII, 236.
- coetus VII, 239. coetus VI, 399. cogitat VI, 39. XIII, 209.
- cognata V, 103. cognatorum XI, 86. cognatis XI, 84. XV, 160.
- cognitio XVI, 18. cognitione VI, 485. VII, 228.
- cognosce III, 288. cognoscere VI, 474. cognitus XIII, 9. cognita XII, 26.
- cogo cogit XIII, 222. XIII, 124.
- cogebat XV, 100. coegit VI, 423. coegerunt XV, 121. cogat III, 291. V, 73. cogente VIII, 193. XI, 7. cogitur VI, 479. XIII, 216. cogimur III, 189. coetur VII, 18. cogaris V, 160. coacto XIII, 133. coactae VI, 134. coactos XIII, 146. coactas XIII, 135.
- cohibe VI, 347. cohibere V, 71.
- cohors VI, 515. VIII, 127. X, 18. XIII, 173. XVI, 20. cohortis I, 58. cohortem V, 28. XIII, 305. cohortes VII, 164. X, 94. XII, 109.
- coitus X, 204.
- colaphum VIII, 5.
- Colchide VI, 643.
- collega III, 130. VIII, 197. 253. XI, 92.
- colligo XI, 198. colligit XIII, 146. colligat III, 132. collige VI, 146. XIII, 191.
- Collina VI, 291.
- collis collem III, 71. colles VI, 296. collibus VIII, 131. XIII, 179.
- collo VI, 458. collum III, 88. X, 269. collo II, 41. 85. III, 68. VIII, 66. XIII, 146.
- collyria VI, 579.
- colo colis VII, 37. colit III, 61. X, 116. XV, 38. colimus III, 193. colunt XI, 194. XV, 76. coluit XVI, 39. coluerunt II, 91. colat XV, 2. colenti XIII, 103. colitur I, 115. III, 173. culti III, 228. XIII, 159. cultae XI, 202. cultam III, 95. cultis III, 189. cultos III, 158.
- color VII, 155. XIII, 294. coloris VIII, 29. colorem V, 75. VI, 280. colores XII, 90.
- colosso VIII, 230.
- colubrae V, 103. colubris VI, 29.
- columbae VI, 549. columbae III, 202. columbas II, 63.

- columna XIII, 307. columnae I, 13. columnas VI, 590. XIII, 60. columnis VII, 182. VIII, 77.
 colus XIII, 249.
 colyphia II, 53.
 coma II, 15. comae VIII, 13. comas VI, 496. XI, 189. comis II, 96.
 comedit III, 294. comedunt I, 138. II, 53. comedam XIII, 84. comesa I, 34.
 comes III, 84. comitem XVI, 55. comite VI, 20. 119. comites I, 119. III, 35. VII, 107. 142. comitum I, 46. III, 284. VII, 44. VIII, 127. comites VI, 353. 469.
 cometen VI, 407.
 comitantibus I, 89. comitata VI, 82.
 Commagenus VI, 550.
 commendat XI, 208. commendet XVI, 5. commendare VI, 397.
 commercia II, 166.
 comminus III, 99.
 committit VI, 436. committunt XIII, 104. commisit VI, 459. commiserat VIII, 96. committas I, 163. committe XII, 57. XIII, 125. committere VI, 378. committitur V, 39. XIII, 1. commissa V, 29. VII, 10. XIII, 310. commissa VIII, 93. X, 337.
 commoda VIII, 89. commoda XVI, 7.
 commodat VII, 40.
 commota III, 317.
 communis VIII, 73. XV, 148. commune III, 182. commune VIII, 124. communi VI, 4. VII, 55. XV, 157. communia VIII, 177. communia XIII, 140. XVI, 7.
 comoeda III, 100.
 comoedia V, 157.
 comoedus III, 94. comoedi VI, 73. comoedis VI, 396.
 compago III, 304.
 comparo XII, 121. comparat VI, 436. comparet XI, 130. comparo XIII, 66. conparat XIII, 20.
 compede XI, 80. conpedibus X, 182.
 compesce I, 160.
 compita VIII, 112. XV, 42.
 complexibus VI, 279.
 componis VII, 25. componit III, 263. composuit XIII, 253. componere VIII, 110. componitur III, 10. compositi VI, 13. conponunt VI, 244. conponat VII, 185.
 computat VIII, 40. X, 249. computet I, 117. conputat VI, 199. 651.
 conatus (*subst.*) III, 166. conatus X, 6.
 concedo concessit X, 316. concedet XIII, 7. concedas XII, 115. concedatur I, 170. concessum XIII, 235.
 concentus X, 215.
 concha VI, 304. conchas VI, 419.
 conchem XIII, 131. conche III, 293.
 conchylia VIII, 101. conchylia III, 81.
 concidere VI, 414. conciditur III, 130. concisus III, 300. concisum XIII, 291.
 concipis X, 5. conciperet VIII, 42. concipitur XII, 104. concepta XI, 170.
 conclamant VII, 167.
 Concordia II, 47. VI, 231. X, 297. XV, 159. Concordia I, 116.
 concubitus VI, 318. concubitu II, 30. VI, 536.
 concumbunt VI, 191. concumbat VI, 406.
 concurritur XV, 53. concurrentia XV, 19.
 concussere X, 328. concutere VI, 22. concutitur III, 101.
 condit VII, 185. condire XI, 19. XIII, 8. condita II, 141.
 conditor XI, 180. XV, 148.
 condo condit VI, 587.
 conducis III, 225. conducit VI, 352. 353. 597. conducunt III, 38. conducere III, 31. VII, 4. conductus VI, 332. 586. conducta VIII, 43. XI, 46. conductum XIII, 145. conducta VII, 143. conducto VII, 46. conductas I, 108. con-

- ducendus II, 114. conducendo XV, 112. conducenda VI, 558.
 conduplicare XIII, 229.
 confert I, 106. VIII, 94. contulit VIII, 240. X, 265. conferet III, 51. XIII, 223. conferat III, 216. VII, 36. confer XIII, 144. 147. 154. conferre VII, 206. X, 302. conferri XII, 21. conlata XV, 155.
 confido confusus X, 11. XII, 58.
 configite VI, 173.
 confirmat XIII, 107.
 confiteor VI, 639.
 confiare XIII, 153.
 confundas VI, 284. confundat VII, 68. confusus III, 1.
 congesta X, 12.
 coniectat V, 163.
 coniugii VIII, 219. coniugium VIII, 80. X, 352. XI, 29.
 coniungere XV, 153.
 coniunx VI, 98. coniugis VI, 85. 255. 313. 510. X, 242. coniuge I, 124. V, 77. VI, 212. VIII, 128. XII, 45. XIII, 50.
 conlabor conlapsa VIII, 77.
 conlactea VI, 308.
 conlusore VIII, 61.
 conopeo VI, 80.
 conor VI, 644. coneris X, 205. conata XIII, 210.
 conpage VI, 618. conpagibus VI, 502.
 comparo *cf.* comparo.
 compedibus *cf.* compede.
 componunt *cf.* componis.
 computat *cf.* computat.
 conscendere VI, 98.
 conscius III, 49. VI, 339. conscia VI, 271. XIII, 193. XIII, 28.
 consensu XVI, 21.
 considerat VI, 482.
 consido consedere VII, 115. considerit XIII, 68. considerare III, 34.
 consilium I, 16. III, 18. 73. 86. VIII, 124. X, 346. consilio III, 162. III, 145. VI, 497. consilia VII, 172.
 consistas III, 296.
 conspectum (*subst.*) X, 230.
 conspexit III, 101. conspiciat XII, 72. conspecta II, 81. conspectus VIII, 140.
 conspicuus VI, 374. conspicuum III, 54. 115. conspicuae X, 125.
 conspuitur VII, 112.
 constantia II, 103. XIII, 77. 237.
 consterno constratum X, 175.
 constituit VI, 487. constituebat III, 16.
 consto constat VI, 626. VII, 77. constant VI, 166. VII, 45. constabit VII, 188. constat VII, 230. constant VI, 365. XIII, 258. constare XIII, 17. constanti VI, 93.
 constrictus V, 84.
 consuetudo VII, 51.
 consuetus consuetis V, 74.
 consul VII, 197. VIII, 148. 236. X, 41. consulis VIII, 262. XI, 86. consule V, 30. VII, 198. VIII, 23. X, 122. XI, 33. XIII, 17. XV, 27. consulibus XI, 201.
 consulit VI, 396. 565. 574. 590. consulat XIII, 317. consulitur VI, 575.
 consumpserit I, 4. consume III, 68. XIII, 160. consumere XIII, 128. consumitur XI, 47. consumpta II, 155. consumptis VIII, 185.
 consuo consuto III, 150.
 consurgit VI, 507.
 contagio II, 78.
 contemnit III, 288. contemnunt II, 35. V, 102. contemnit VI, 90. contemnerat VI, 90. contemnas VIII, 99. 121. contempseris XIII, 48. contemnere III, 145. VI, 22. VIII, 119. X, 123. XIII, 75. XIII, 100. contempto XIII, 232.
 contemptor VI, 342.
 contentus III, 170. VII, 79. VIII, 9. X, 172. XIII, 133. contenta VI, 54. XV, 83. contentum XIII, 243. contentam III, 314. contenti XIII, 179. contentae III, 277. contenta XIII, 47. contentos II, 161.
 conterit VI, 225. 350.

- contexere XIII, 27.
 continet X, 80.
 contingis VIII, 28. contingent XIII, 184. contigit V, 164. VI, 564. VII, 122. XIII, 7. contingat VI, 217. X, 341. contigerit VI, 49. contingere VI, 50 VII, 60. VIII, 7. contingens XI, 62. contingi VI, 288. contacta V, 128.
 continuus X, 190. XI, 207. continuo (*adu.*) VI, 493. XIII, 191. 219. XIII, 243.
 contra (*pr.*) III, 89. VIII, 138. XVI, 33. 34 (*bis*). contra (*adu.*) I, 160. III, 290. VI, 644. VIII, 12. 91. XIII, 120.
 contrahit VI, 174. contrahat XI, 187. contracta XI, 203.
 contrarius VIII, 21. X, 30.
 contundere XIII, 128.
 conturbat VII, 129.
 contus contum X, 20.
 conuallem XVI, 36.
 conuello conuulsa I, 12.
 conuenit VII, 136. XV, 164. conuenerat VI, 281. conuenient VIII, 132. conueniat X, 348. conuentum VI, 25.
 conuentus (*subst.*) VIII, 129.
 conuertere III, 321. conuersus III, 120.
 conuicia III, 237.
 conuictus (*subst.*) XI, 4.
 conuiua V, 74. 161. VIII, 10. XI, 60. conuiuiam XI, 130. conuiua V, 25. conuiuae III, 250. VI, 424.
 conuiuia XI, 179. XIII, 42. conuiuia I, 141. V, 82. XI, 150.
 conuomit VI, 101.
 cophinus III, 18. cophino VI, 542.
 copia I, 87. X, 9.
 Copti XV, 28.
 coquere XV, 167. coctae VI, 472. coctum VI, 133.
 cor corde VII, 52. XVI, 23. corda XV, 131.
 coram (*pr.*) VIII, 9. X, 22. XI, 47. 59. coram (*adu.*) VI, 140.
 Coranum XVI, 54.
 corbibus XI, 73.
 Corbulo III, 251.
 Corcyraea XV, 25.
 Cordi I, 2.
 Corinthi VIII, 197. Corinthon VIII, 113.
 corium XIII, 204. corio XIII, 155.
 Cornelia VI, 167.
 cornicini II, 118. cornicines III, 34. cornicines X, 44. 214.
 cornix cornice X, 247.
 cornu II, 90. VI, 315. XII, 9. cornua XIII, 199. cornua XIII, 165.
 coronae VIII, 226. X, 39. coronam VI, 51. corona VI, 320. VIII, 138. coronae XV, 50. coronas VIII, 85. XII, 87. XIII, 149.
 coronatum VI, 297. coronati XI, 97. coronata XIII, 63. coronati V, 36.
 corpus III, 48. VII, 62. corporis X, 296. 321. corpore II, 75. VI, 235. 605 VIII, 19. X, 217. 356. XIII, 92. 178. XIII, 51. XV, 91. XVI, 53. corpora XIII, 266. corpora II, 139. XII, 117. XIII, 230. XIII, 16. corporibus III, 259. XV, 106.
 corpuscula X, 173.
 corripies XIII, 54. corripias X, 292.
 corrosis XV, 80.
 corrumpunt XIII, 32. corruptus VI, 541. corrupta VI, 180.
 corruptor I, 77. III, 8. corruptoris X, 304. corruptore VI, 233.
 Corsica V, 92.
 Coruinus I, 108. Coruinum VIII, 5. 7. Coruine XII, 1, 93.
 Corum X, 180. coro XIII, 268.
 coruscat III, 254. XII, 6.
 coruus coruo VII, 202. corui VIII, 252. coruis II, 63.
 Corybanta V, 25.
 Corycia XIII, 267.
 Corydon VIII, 102 (*bis*).
 corymbos VI, 52.
 Coryphaei VIII, 62.
 cosmetae VI, 477.
 Cosmi VIII, 86.
 Cossus VIII, 21. Cosso X, 202. Cossus III, 184.
 cothurnum VI, 634. cothurno VII, 72. cothurnis VI, 506. XV, 29.

- Cotta V, 109. VII, 95.
 cottona III, 83.
 coturnix XII, 97.
 Cotytto II, 92.
Cous Coa VIII, 101.
 coxae VI, 321. coxam XV, 66.
   coxa X, 227.
 crambe VII, 154.
 cras II, 132. III, 23. V, 33. XIII, 310.
 crassi VIII, 29. crassum III, 150.
 crasso X, 50. XIII, 163. crassa XI, 158.
 Crassos X, 108.
 cratera XII, 44. cratere II, 87.
cratis crate XI, 82.
 crebrum VI, 584.
 creditor VII, 108. XI, 10.
 credo VI, 1. credis VI, 275. X, 68. 246. credit VI, 530. XIII, 119. 233. 286. XV, 142. credimus III, 53. X, 176. credunt II, 152. XIII, 231. XV, 59. credebam XIII, 54. credidit X, 184. credam XV, 31. credent VI, 564. credam I, 51. credas III, 7. V, 156. VI, 504. XIII, 149. 203. XV, 118. credat X, 361. XV, 37. credamus VI, 643. VIII, 207. credant XIII, 87. crederet XII, 20. crediderim XV, 21. crediderint XV, 171. crede VIII, 83. XIII, 175. XIII, 220. credite VI, 630. VIII, 126. credere III, 70. V, 5. 152. creditur III, 93. 146. X, 173. XIII, 110. creduntur X, 137.
 Cremerae II, 155.
 Crepereius VIII, 6.
 crepido V, 8.
 crepitat I, 116.
 crepitum III, 108. crepitus XI, 172.
crepo crepat X, 62.
 crescit VI, 229. VII, 101. XIII, 139. crescut XIII, 116. 117. crescant X, 24. creuit XIII, 139. crescere V, 96. VI, 371. crescente XI, 39. XIII, 213.
 Cressa X, 327.
 Cretae XIII, 270.
 cretatum X, 66.
 Creticus VIII, 38. Cretice II, 67. 78.
 Cretonius XIII, 86. 92.
 crimen VI, 294. VIII, 128. 215. crimen VI, 23. 493. VIII, 141. VIII, 110. XIII, 90. 210. crimine III, 15. VI, 219. 285. X, 69. XIII, 6. 24. XIII, 238. crimina VIII, 166. criminibus I, 75. crimina VIII, 266. XIII, 104. 144. XIII, 39. criminibus I, 167. XIII, 239.
 crinem III, 186. VI, 120. 316. 490.
 crine II, 112. crinibus VI, 164. VII, 70.
 crisantis VI, 322.
 Crispinus I, 27. III, 1. 108. Crispinum III, 14. Crispine III, 24.
crispus crispo VI, 382.
Crispus Crispi III, 81.
 cristae VI, 422. cristam XIII, 233. cristae III, 70. VI, 256.
 crocea VII, 23.
 crocodilon XV, 2.
 crocos VII, 208.
 Croesi XIII, 328. Croesum X, 274.
 cruciatu X, 286.
 crudi XI, 76. crudum I, 143. cruda VIII, 323. crudo XV, 83. crudis VI, 203. crudis II, 73.
 cruentis VI, 525. X, 185. 316.
 cras XIII, 95. cruris VI, 256. crure VI, 446. crura III, 247. VIII, 115. VIII, 15. X, 60. crura VI, 319. XVI, 24.
 crustas V, 38.
 crustula VIII, 5.
cruz cruce VI, 219. XIII, 105. cruce VIII, 188. crucibus XIII, 77.
 cryptam V, 106.
 crystallina VI, 155.
 cubili VI, 117. cubili XIII, 82.
 cubito III, 245.
cubo cubat III, 280.
 cucullo III, 170. VI, 330. VIII, 145. cucullos VI, 118.
 cucurbita XIII, 58.
 culcita V, 17.
 culina III, 250. culinae V, 162. culina XI, 38. XIII, 14.
 culleus VIII, 214.
 culmine XIII, 69. culmina XIII, 89.

- culmo VI, 6.
 culpa VI, 494. VII, 158. culpa
 VI, 540. VIII, 119. 163. XIII, 106.
 XIII, 37. culpa I, 167.
 cultello V, 122. cultelli II, 169.
 cultellorum XI, 133.
 culter cultri XIII, 217. cultro
 XV, 119. cultris X, 269. XII, 84.
 cultris II, 116.
 cultori VIII, 49.
 cum (*præp.*) II, 158. III, 63. 99.
 184. 301. III, 9. 49. 87. 95. 97. 110.
 V, 90. VI, 168. 171. 377. 400. 531.
 625. VII, 110. 130. VIII, 8. 102.
 162. 166. 173. 210. 222. 264. VIII,
 3. 41. 61. X, 94. 198. 205. 235. 336.
 XI, 71. 138. 172. XII, 34. 60. 70.
 XIII, 50. 61. 155. 206. 229. XIII,
 61. 131. 200. 221. 242. XV, 22.
 163. XVI, 39. cum (*præp. suff.*)
 I, 101. 168. III, 64. 75. 266. 293.
 VI, 34. 469. VIII, 39. XIII, 91.
 cum (*c. indic.*) I, 46. 142. 160. III,
 93 (*bis*). 122. 135. 175. 195. III,
 14. 71. V, 60. VI, 116. 204. 264.
 271. 303. 304 (*bis*). 307. 314. 421.
 434. 458 (*bis*). 542. 577. VII, 62.
 63. 83. 86. 108. 151. VIII, 87. 158.
 VIII, 63. 118. 148. X, 26. 171. 252.
 253. 256. 290. 319. 329. XI, 36.
 148. 178. XIII, 40. 109. 146. 224.
 237. XIII, 10. 80. 83. 138. 141.
 216. 235. 311. XV, 138. XVI, 29.
 cum (*c. coni.*) I, 17. 22. 24. 26 (*bis*).
 32. 37. 55. 58. 62. 64. 117. II, 9.
 32. 66. 101. III, 38. 128. 291. III,
 29. 37. 47. 138. V, 10. 59. 78. VI,
 2. 5. 17. 31. 32. 188. 216. VII, 3. 6.
 226. 242. VIII, 96. 120. 151. 207.
 X, 52. 158. 282. XI, 37. 60. 90.
 XII, 20. 30. 33. XIII, 35. 114. XIII,
 33. 57. 110. 136 (*bis*). 290. XV, 13.
 37. 166. XVI, 24.
 Cumae Cumis VIII, 57. Cumis
 III, 2. 321.
 cumbae III, 45. cumbae XII, 80.
 cumba II, 151.
 cumulus III, 210.
 cunae cunis VI, 89.
 cunctatio VI, 221.
 cunctus cuncta VI, 618. XII, 91.
 cunctis VI, 374. X, 23. XI, 149.
 XV, 39. cunctos XIII, 101.
 cunctas I, 145. cuncta VI, 190.
 410. VIII, 129. X, 13. XI, 42. XII,
 37. XIII, 135. XIII, 245. XV, 56.
 99. cunctis II, 164. XV, 29. 173.
 cuneis VI, 61.
 cupido X, 143. XIII, 175. cupi-
 dine X, 351.
 cupidus VII, 58. VIII, 14.
 cupit VI, 445. cupimus X, 5. cu-
 piet XIII, 13. cupient I, 148.
 II, 136. cupias X, 96. XI, 37.
 cupiat X, 360. cupiant VI, 654.
 cuperet X, 294. XIII, 313. cu-
 perent II, 157. cupiens XII, 35.
 cur I, 19. 103. II, 58. 59. III, 38.
 VI, 142. VIII, 13. X, 254. 291.
 XIII, 115. 192.
 cura VI, 501. 508. XIII, 217. cu-
 rae VI, 474. curam I, 58. XI,
 115. XIII, 157. cura X, 12. 303.
 XIII, 227. XIII, 303. curas VI,
 189. VII, 65. X, 51. 78. XI, 93.
 curis XI, 183.
 curabilis XVI, 21.
 curatoris XIII, 288.
 curia VIII, 91. VIII, 101.
 Curius II, 153. XI, 78. Curios II,
 3. VIII, 4.
 curo curas VI, 111. VII, 91. curat
 VI, 300. curant XIII, 101. cu-
 ret III, 127. cura VII, 242. cu-
 rare II, 105. curentur XIII, 124.
 curandum VIII, 121. curanda
 VI, 455.
 curriculo XIII, 231.
 currit VI, 534. VIII, 160. XIII, 168.
 currant III, 308. XI, 49. cucurri
 V, 77. cucurrit XII, 67. curret
 III, 240. curramus X, 85. curre
 X, 166. currite III, 76. cur-
 rere III, 128. curritur VII, 82.
 currus VII, 125. curru X, 42. 282.
 currus VII, 67. curribus VIII,
 3. X, 36.
 cursor V, 52.
 cursum XV, 77. cursu III, 253.
 XIII, 27.
 Curtius XI, 34.
 curtus curta XIII, 166. curtum X,
 135. curta III, 270.
 curules X, 91.

- curso* curuetur VI, 262. *curu-*
tum VII, 127.
curuus VIII, 145. *curuum* VI,
 449. *curso* XIII, 86. *curuis*
 VIII, 129. XIII, 169.
cuspidē II, 130.
custodia XIII, 304.
custodit I, 107. VIII, 123. *custo-*
diet VI, 347. *custodite* VI, 630.
custoditur XIII, 138.
custos V, 40. VII, 218. X, 117. XIII,
 157. *custodem* VI, 375. *cu-*
stode III, 306. X, 303. *custodes*
 VI, 235. 348. VIII, 52. *custodi-*
bus X, 144.
cuticula XI, 203.
cutis VI, 144. *cutem* II, 105. *cute*
 VI, 461. VIII, 13. X, 192.
Cyane VIII, 162.
Cyaneis XV, 20.
cyathum V, 32. *cyathos* VIII, 47.
cyathos XIII, 44.
Cybeles II, 111. XIII, 263.
cyclada VI, 563. *cyclade* VI, 259.
Cyclopas XV, 18.
cycno VI, 165. *cycnum* VIII, 33.
cylindros II, 61.
cymbala VIII, 62.
cynici XIII, 309. *cynicos* XIII,
 121. *cynicis* XIII, 122.
Cynthia VI, 7.
Dacicus VI, 205.
Dacia III, 111.
Daedalus III, 25.
dama XI, 121.
Damasippe VIII, 185.
damnatio VIII, 94.
damno damnat VI, 556. VIII, 202
(bis). *damnare* III, 85. *dam-*
nnante VI, 84. VIII, 93. *damne-*
tur II, 69. *damnatus* I, 47. *dam-*
nnata II, 70. *damnatos* X, 74.
 XIII, 240. *damnandis* XIII, 38.
damnosa VII, 101. XIII, 4.
damnum VIII, 125. X, 210. *damno*
 X, 233. XII, 35. XIII, 129. *damna*
 XII, 53. *damnorum* VI, 509. VIII,
 99. *damnis* VI, 571.
dare cf. *do*.
de I, 34. 66. 137. II, 2. 20. 24. 62. III,
 123. 140. 154. 259. III, 11. 17. 30.
 33. 70. 87. 126. 147. V, 25. 33 *(bis)*.
 100. 165. 167. VI, 33. 45. 76. 161.
 186. 187. 221. 286. 344. 385. 396.
 427. 565. 566. 627. 643. VII, 66.
 162. 197. 198. VIII, 27. 49. 60. 107.
 134. 207. 230. VIII, 143. 149. X,
 28. 29. 101. 134. 251. 252. 282.
 XI, 5. 65. 73. XII, 116. XIII, 6.
 92. 152. 242. XIII, 6. 114. 134.
 190. 270. 323. XV, 25. 47. 85. 92.
 112. 152. XVI, 18. 38.
dea VI, 172. *deae* II, 89. VI, 310.
 34. *deam* II, 87. X, 366. XIII,
 316.
debes V, 171. VIII, 24. 70. *debet*
 II, 44. VI, 446. X, 313. XIII, 12.
 XV, 97. *debent* I, 75. *debuit*
 VIII, 213. 222. *debuerant* III,
 163. *debeat* V, 20. XI, 136. XIII,
 63. XIII, 255. *deberet* VI, 387.
debueris XIII, 115. *debere* III,
 51. III, 52. *debetur* III, 133.
 VI, 537. 647. XIII, 47.
debilis X, 227.
debilitate XIII, 156.
debitor XVI, 40.
decem VII, 142. XIII, 71.
Decembri VII, 97. VIII, 68.
decernat XIII, 92.
decerpere XIII, 253.
decet XI, 155. 202. *decebat* III,
 13. *decebunt* VIII, 182. *de-*
ceant II, 76. *deceret* VIII, 263.
decens VI, 162. *decentius* VI,
 487.
deciderit VI, 432. *decidere* XII, 33.
decies X, 335. XIII, 136. XIII, 28.
decipit V, 166. VI, 234. *deceptas*
 VIII, 126. *decepta* VI, 603.
Decius Decii VIII, 258. *Decio-*
rum VIII, 254. XIII, 239.
declamare VII, 150.
declamatio X, 167.
declamatoris XVI, 23.
decolor VI, 600. VII, 226.
decoque decoxit XV, 81.
decoris VI, 501.
decrecebat XV, 69. *decreescere*
 VII, 220.
decurrere I, 19. VIII, 126.
decus VI, 255.
dedecus III, 131. *dedecus* VIII,
 200. X, 342.

- deditus VI, 181. 206. VIII, 71.
 deducis I, 157. VIII, 273. deduxit
 X, 109. deducere III, 136. 286.
 VII, 54. 224. XIII, 104. deductis
 XIII, 207. deducendum XIII,
 155.
 defendit II, 46. defendere I, 103.
 VIII, 48. defendier XV, 157.
 defensus X, 85.
 defensor VIII, 163.
 defert XI, 156. detulit VI, 220.
 deferat VI, 552. defertur XVI,
 19.
 deficit VII, 129. defecit V, 94.
 deficiat III, 311. deficeret XI,
 199. defecisse V, 7. X, 177.
 deficiente XI, 38. deficientibus
 XII, 69.
 defluit VII, 32. defluxit III, 62.
 defodio defossa X, 46.
 deformis III, 58. deformis III,
 87. deformem X, 191. 192. 307.
 deformia VI, 107.
 defundere III, 277. defunditur III,
 227.
 degenerare XIII, 14.
 deiecerat XI, 119.
 dein XV, 53.
 deinde I, 101. 128. III, 280. 298. VI,
 19. 156. 418. VIII, 110. VIII, 39.
 42. X, 59. 63.
 delapsa III, 118.
 delator I, 33. III, 116. X, 70. de-
 latore III, 48.
 delectant VIII, 132. 137. dele-
 ctent VI, 367. delectatur XVI, 6.
 deleuit V, 35. delebit XII, 123.
 dele VII, 27.
 delphinorum VI, 590. delphinis X,
 14.
 deliberat VII, 162.
 deliciae III, 4. delicias VI, 47.
 260. X, 291. XIII, 140.
 delinquere XIII, 233.
 Delphi Delphis VI, 555.
 delphinis cf. delphinorum.
 delubri XIII, 69. delubra III, 17.
 delubris XII, 84. delubra XIII,
 107.
 demens VI, 222. X, 166. XI, 2.
 XV, 1.
 dementia X, 233.
 Demetrius III, 99.
 demissum XV, 146.
 Democritus X, 34.
 Demosthenis X, 114.
 dens dentem VIII, 134. dente
 XIII, 11. dentes VI, 145. den-
 tes XVI, 10. dentibus III, 301.
 XI, 124. XIII, 241. XV, 162.
 denso VI, 263. densa XIII, 144.
 densi VI, 381. densae VIII, 36.
 XII, 18. densos VI, 52. densa
 X, 186. densissima I, 120. XIII,
 215.
 depastum III, 51.
 deponis I, 142. deponit III, 186.
 deponunt I, 133. deposuit XI,
 126. depositum XIII, 178. de-
 positum XIII, 16. 60. 201.
 depraendas VIII, 18. 19. deprae-
 dere III, 142. VII, 112. depren-
 sus VIII, 3. depraensa VI, 640.
 deprensus VI, 285.
 derideat II, 23.
 derisor VI, 534.
 descendit VII, 173. descendunt
 X, 58. 113. descendit XI, 27.
 descendimus III, 12. descendet
 VI, 522. descendat XIII, 61.
 descendant XI, 164. descendere
 VI, 622. X, 282. XIII, 266.
 desertia VII, 6.
 deses desidia III, 44.
 desiderio VI, 142.
 desidero desiderat VIII, 78. XI, 153.
 desino desisti VIII, 164.
 desipis VI, 612.
 desperatio VI, 367.
 despero desperanda VI, 231.
 despiciat XI, 131. despiciam XI,
 24. despiciet I, 159. despicias
 VIII, 112. 114. VIII, 99. despi-
 ciat V, 82.
 destinat III, 45. X, 331. destinet
 III, 3.
 deaunt VI, 333. deerat III, 72.
 defuit III, 128. VII, 75. deerit
 II, 168. III, 303. VIII, 112. 130.
 derit XVI, 18. desit V, 120.
 desint III, 311. deesset VII, 69.
 deterges V, 27.
 deterior II, 22. VIII, 122. X, 323.
 deterius XI, 50. deterius III, 7.

- deterius (*adu.*) III, 90. XIII, 53.
detero *deteret* III, 24.
detestabile II, 48. *detestabile* XIII, 126. XV, 121.
Deucalion I, 81.
deuehat I, 10. *deuectum* VII, 121.
deuerticulo XV, 72.
deuexae III, 118.
deuia XIII, 75.
deuncem I, 40.
deuotus VIII, 72.
deus V, 132. VII, 111. XIII, 46. XV, 71. dei XI, 107. di VI, 531. VII, 207. X, 8. 349. *deorum* III, 218. VII, 67. X, 55. 184. XIII, 47. 100. 231. 249. XV, 103. *deum* VI, 511. *deis* XII, 2. *dis* III, 71. V, 132. VIII, 257. *deos* III, 146. XIII, 91. XV, 38. *deis* VIII, 216. XII, 114. *dis* I, 49. III, 146. X, 129. XI, 113. XIII, 206.
dextera VI, 560. *dextra* III, 120.
dextrae III, 48. *dextram* III, 28. V, 71. *dextro* X, 5. *dextra* VI, 658. VIII, 204. X, 249. *dextrae* XV, 67.
diadema VIII, 259. XIII, 105. *diademate* XIII, 39.
Dianam III, 320. XV, 8. *Diana* X, 292.
dicis XIII, 235. *dicat* VII, 62. XIII, 321. *dicunt* XIII, 137. *dicebat* III, 143. XII, 37. XIII, 180. *dixit* III, 65. 119. VII, 124. VIII, 244. *diximus* XV, 113. *dices* XIII, 255. *dicet* VI, 146. 405. VIII, 163. XIII, 184. *dixerit* I, 161. VI, 554. XVI, 29. *dicam* VIII, 68. *dicas* I, 150. III, 96. 312. VI, 198. 441. VII, 13. *dicat* V, 130. VI, 308. VII, 233. 235. X, 216. *dicant* II, 28. *diceret* X, 76. XV, 171. *dixeris* III, 103. *dixerit* VIII, 30. *dixisset* X, 124. *dic* III, 295. VI, 29. 279. 393 (*bis*). VII, 106. VIII, 56. VIII, 54. X, 338. XI, 33. XIII, 211. *dicite* VI, 265. *dicere* I, 153. III, 297. III, 50. V, 131. VIII, 275. X, 101. XI, 196. XIII, 161. XIII, 26. 150. XVI, 30. *dixisse* III, 36. *dicta* (*sup.*) XI, 56. XIII, 44. *dicens* XVI, 41. *dicentis* XV, 134. *dicentem* VII, 147. *dicturus* I, 44. III, 148. VII, 116. *dicitur* VI, 478. 644. *dicetur* VI, 473. *dici* VI, 104. *dicta* XV, 98. *dictum* II, 119. *dictum* III, 71. *dictis* I, 154. *dictis* VIII, 25. *dicendi* VI, 449. X, 9.
dictatoris XI, 87. *dictatore* VIII, 8. *dictem* XI, 59. *dictet* VIII, 82. *dictare* VI, 245. *dictante* XIII, 29. *dictabitur* VI, 218. *dictata* V, 122. VI, 391.
diducit X, 153. *diducere* X, 230. XIII, 132.
dies I, 127. III, 67. VIII, 17. X, 265. XIII, 23. *diem* I, 4. VI, 183. VII, 84. VIII, 108. XI, 185. XV, 41. *die* III, 105. VI, 475. VII, 61. 161. X, 224. XII, 1. XIII, 198 (*bis*). *dierum* III, 172. X, 343. *diebus* XI, 83. *dies* XIII, 160. *diebus* VI, 536. XI, 206.
differt III, 213. *distulit* X, 249. *differre* XIII, 130. *dilata* XIII, 228. *dilatatis* XI, 183.
difficile I, 30. XI, 17. *difficili* XIII, 213.
diffundo *diffusum* V, 30. *diffusa* XI, 159.
digito VI, 27. *digito* I, 160. III, 248. VI, 157. VIII, 133. XI, 43. 129. *digitos* VI, 197. 422. VII, 89. 232. *digitis* I, 28. II, 107. V, 44. X, 229. XII, 58. XIII, 222. XV, 92.
dignatur XIII, 324.
dignus III, 117. V, 115. 173. VIII, 85. 188. XV, 140. *digna* III, 136. V, 62. VI, 61. 161. 230. X, 157. XII, 114. XIII, 62. XIII, 206. *dignum* XVI, 22. *dignum* VIII, 47. X, 183. XII, 45. XV, 17. XVI, 31 (*bis*). *dignam* XIII, 205. *dignum* I, 73. X, 255. XIII, 50. *digni* VIII, 67. *dignae* VI, 50. *digna* XIII, 1. *digna* I, 51. XV, 118. 129. *dignior* XIII, 235. *dignissima* VI, 249. *dignissime* XIII, 33.

- digredimur XVI, 47.
 digressu III, 1.
 diligit VI, 72. dilexit XIII, 240.
 diligitur III, 49. dilectae X, 318.
 diluio VI, 411.
 dimidium VI, 257. XIII, 95. dimidio XIII, 132. XV, 5. dimidia V, 9. dimidio V, 84. XIII, 201. dimidios VIII, 4. XV, 57.
 dimitte I, 125. dimittere V, 20. dimittente VI, 127. dimittatur VI, 470.
 dinoscere X, 2.
 Diomedes I, 53.
 Diphilus III, 120.
 direxit III, 89.
 dirimente VI, 164. dirimi VIII, 79.
 diripitur VI, 404.
 dirue XIII, 196. diruta III, 60.
 dirus III, 116. VII, 161. dira III, 14. XII, 26. XV, 32. 96. dirae VIII, 119. XIII, 106. diri XII, 193. dira XV, 104. diris III, 80. X, 15.
 discedas VII, 50.
 disclaxerit VIII, 120.
 discipulos XI, 137. discipuli VII, 218. discipulo XIII, 125. discipulum III, 117. XIII, 213. discipuli II, 28. discipulos X, 224.
 discit V, 155. VI, 66. discunt XIII, 209. didicit VII, 30. XIII, 9. didicere XIII, 22.
 discrimen VI, 500. XIII, 118. discriminis VI, 520. X, 139. XII, 24. 55. XIII, 203. 290. discrimen VI, 592. discrimine V, 123. VIII, 54. XI, 32. XIII, 258. discrimina VI, 301. X, 196. 311.
 discumbere V, 12. VI, 434.
 discursus I, 86.
 discutienda X, 145.
 disertos VII, 31.
 dissiunge V, 119.
 dispensatore I, 91.
 dispenso III, 287. dispensat VII, 219.
 dispersi III, 48. dispersos XV, 151.
 displicet XIII, 2. 215. displicuit VI, 495. displiceat II, 26. displiceant XIII, 65.
 disponit VI, 490. disponat VI, 163.
 disponere VII, 44. dispositis XIII, 305.
 dissimilem VIII, 216. X, 192. dissimiles XV, 68. dissimiles III, 13.
 dissimules VIII, 70. dissimulet XVI, 9.
 distendat V, 80. distendere VI, 598.
 distinxit III, 159. distinguitur I, 127. XIII, 289.
 disto distat VII, 194. distet XI, 26. distare XIII, 98. distantia III, 97. XIII, 122.
 diu III, 51. V, 160. VI, 2. VIII, 87. X, 243. XIII, 37.
 diversa XV, 94. diuersum VII, 172. diuersa XIII, 136. diuerso X, 263. XIII, 104. diuersae VII, 156. diuersa III, 268. VI, 257. X, 3. diuersis III, 148.
 diues II, 60. III, 240. V, 113. VI, 162. 460. VII, 30. XIII, 176. diuitis III, 131. VI, 548. VIII, 102. XI, 168. XIII, 27. diuitibus III, 58. VI, 585. XI, 120.
 dininat III, 124.
 diuinus diuina X, 125. diuinorum XV, 144. diuina III, 207. X, 355.
 diuitiae I, 112. VI, 300. X, 24. XIII, 329. diuitiarum I, 112. diuitias XIII, 135. 238.
 diurni VI, 483.
 diuus diuorum VI, 115. diuum VI, 393. XIII, 31.
 do VII, 165. das III, 184. dat II, 19. 63. III, 279. XIII, 19. XIII, 30. 230. damus VIII, 70. XI, 176. dant VII, 90. dabat X, 78. XI, 85. dedi VIII, 39. dedisti VI, 27. VIII, 124. XIII, 70. 244. dedit I, 158. II, 78. 117. III, 108. VI, 137. 157. 158. 359. 383. 542. X, 119. XII, 73. 79. XV, 133. dedimus I, 116. VIII, 70. VIII, 86. dederat X, 283. dabo XII, 90. dabit II, 79. III, 279. V, 53. 166. VI, 214. 585. 586. VII,

45. 90. 104. 171. XI, 159. XII, 119. 125. XIII, 179. 244. dabunt VII, 201. X, 164. 349. XI, 179. dederit X, 319. XIII, 52. det VI, 354. daret VII, 104. XV, 155. dederit II, 59. VI, 581. dedisset III, 150. da I, 101 (*bis*). III, 137. V, 42. 135. VIII, 68. X, 43. 188 (*bis*). XVI, 29. dare III, 229. VI, 568. VII, 43. X, 295. 363. XIII, 187. XV, 103. 127. 132. 157. datturos X, 49. datur V, 40. 88. 99. VI, 204. XVI, 13. 52. dabantur XIII, 163. dabitur VII, 124. X, 340. XII, 4. dabuntur X, 335. XIII, 158. detur VI, 653. dentur VI, 571. VIII, 211. darentur II, 157. dari V, 150. data X, 243. datum VI, 134. data X, 146.
- doces VII, 150. XIII, 237. docet VI, 232. 233. VII, 224. XIII, 189. XIII, 18. 125. docuit XV, 111. doceat VII, 176. docentis VII, 158. doctus I, 56. 57. docta VI, 445. docti VII, 215. docte VII, 184.
- dociles XIII, 40.
- doctoris XI, 137.
- dogmata XII, 121.
- Dolabellae VIII, 105.
- dolabra VIII, 248.
- dolet III, 102. XI, 190. doleas V, 157.
- dolia XIII, 308. dolia VI, 431. VIII, 58.
- dolo dolato XII, 57.
- dolor X, 315. XI, 52. XIII, 12. doloris VIII, 90. dolori X, 315. dolorem XIII, 131. 229.
- dolus dolo XIII, 146.
- domestica VIII, 17. domestica XIII, 32. domestica X, 95. XV, 64.
- dominae VI, 423. 530. VIII, 78. dominam VI, 30. domina III, 33. VI, 376. 377. dominas VI, 323.
- dominus V, 137. VII, 179. XIII, 145. 293. domini II, 98. III, 72. III, 96. V, 49. 92. 137. X, 269. XIII, 63. domino V, 71. 81. 147.
- dominum II, 42. III, 231. III, 52. VI, 417. VIII, 161. VIII, 46. X, 88. domini XIII, 169. dominos VI, 4. VIII, 65. VIII, 111. dominis VII, 64. XI, 42. 47.
- Domiti VIII, 228.
- domo domat VI, 235. domiti VIII, 51. domitum VII, 77. domito XI, 89. domitos X, 109.
- domus I, 7. III, 10. 187. 212. 261. V, 66. VI, 85. 114. VII, 41. 184. VIII, 100. X, 299. XI, 99. 171. XIII, 160. XIII, 310. domus III, 113. VI, 228. 486. X, 244. 342. XIII, 130. XIII, 259. domi I, 120. II, 84. III, 165. VI, 152. 357. 462. X, 65. XI, 117. XII, 10. 119. XIII, 57. domo XIII, 206. domum III, 40. XI, 191. XII, 87. XIII, 69. 148. 282. domuum III, 72. domibus VI, 607. VIII, 233. domos VI, 3. 225. 312. X, 7. XV, 153. domibus III, 303. VIII, 80.
- donec V, 122. VI, 484. X, 162. XIII, 158.
- dono donat III, 133. VI, 356. donant II, 61. donauit I, 59. XV, 86. donabis VI, 212. dones VI, 191. donet III, 215. VII, 75. XIII, 235. donaret V, 133. donauerit VI, 519. VII, 236. dona VII, 25. XI, 184. donare III, 3. VIII, 49. 59. X, 91. donabitur III, 55. donandi V, 111. donanda VI, 203.
- donum dona XIII, 149. XVI, 57.
- Dorica III, 40.
- Dorida III, 94.
- dormis II, 37. dormit II, 60. VI, 34. 329. dormiet III, 241. dormiat VI, 376. dormiret I, 17. dormisset VI, 89. dormire I, 77. III, 196. 281. VI, 116. VIII, 11. dormitur III, 235. VI, 269.
- dorso XII, 109.
- dotem II, 117. dote VI, 139. 169. XIII, 221.
- Drusus VIII, 21. Druso III, 238. Drusorum VIII, 40.
- dubitas III, 136. dubitat VIII, 99. dubitant VIII, 194. VIII, 110. dubitabat XII, 43. dubitem I, 103.

- dubites XV, 89. dubitet VIII, 212. XIII, 97. 153. dubitaret XIII, 200. dubita VI, 306. dubitaturi IIII, 50.
- dubius XIII, 136. dubium X, 82. dubiam XI, 181. dubium VII, 110. dubia VII, 116. VIII, 263. dubii XIII, 124. dubiis V, 22. dubie VI, 375. XIII, 111.
- ducentos VII, 139.
- ducis VI, 28. ducit II, 81. VI, 238. XIII, 188. ducimus VII, 49. XII, 3. XIII, 20. ducunt VIII, 66. XII, 65. XIII, 36. duxit XI, 93. duxerat XV, 25. ducet VI, 583. ducat I, 22. VII, 237. XIII, 152. duc X, 65. ducere XII, 9. ducitur I, 146. VI, 428. X, 66. ducis V, 125. ducatur XII, 112. ductus XIII, 10. ducta XIII, 216. ducti X, 351. ductis XV, 91. ducendi VI, 201. ducenda X, 240.
- dudum III, 129. X, 333.
- duelli I, 169.
- dulcedine VII, 39. 84.
- dulci XIII, 185. dulcem VI, 38. dulce XIII, 88. dulcior V, 139. XII, 1.
- dum I, 6. 60. III, 10. 26 (*bis*). 27. V, 55. 83. 94. 100. 101. 119. VI, 130. 176. 429. VII, 233. VIII, 155. VIII, 4 128 (*bis*). X, 86. 340. XI, 5. 6. XIII, 92. 95. 302. dummodo VII, 222. 225. VIII, 269. XIII, 94.
- duo VI, 338. VIII, 142. duae VI, 20. duo III, 109. VII, 187. duos V, 15. VI, 641. 642. XIII, 326. duas VII, 65. X, 80. duo XIII, 22. XVI, 24.
- durat VI, 379. duret X, 254. durate VIII, 69.
- durum VI, 98. duri VIII, 29. XI, 151. durum VI, 377. XI, 90. duro III, 170. 245. durae II, 11. VI, 290. duros VI, 102. dura V, 172. durior III, 165. VIII, 189. durius (*acc.*) III, 152.
- dux III, 145. ducis II, 104. VII, 21. XVI, 58. ducem X, 158. duce X, 147. duces VII, 115. VIII, 12. ducibus XII, 108. XV, 40. ducibus VI, 400.
- e (*praep.*) II, 40. VI, 285. 364. VIII, 106. XI, 27. XIII, 10. ex I, 81. II, 36. III, 39. 139. IIII, 134. V, 134. VI, 35. 294. 451. 578. VII, 123. 216. VIII, 83. X, 39. 63. 77. XI, 55. 117. 124. 132. XIII, 24. XIII, 40. 204. 261.
- ebrius III, 278. XV, 24. ebria VI, 300.
- ebur VIII, 103. XI, 123. XII, 112. eboris XI, 132. ebore XIII, 308.
- eburno X, 43. eburnis XIII, 139.
- ecce II, 129. III, 1. V, 67. 166. VI, 511. VIII, 203. XII, 24.
- echini III, 143.
- Echion VI, 76.
- ecus *cf.* equus.
- ediscunt XIII, 101. ediscere XIII, 124.
- edo edit XV, 88. edit V, 147. 148. XV, 80. esse XV, 102. edendi III, 139.
- edo edunt III, 36. edam I, 21. XIII, 317. ederet II, 123. edo III, 74. 296. edere VII, 196. X, 261. edita III, 141.
- educat (*ind.*) XV, 70.
- educit VI, 469. eduxit X, 236.
- effert VI, 162. extulit VI, 175.
- efferrat VI, 567. efferre I, 72. elatam XIII, 220.
- efficiunt XVI, 21. effice XIII, 323. effigies XV, 4. effigiem I, 131. VI, 310. XI, 106. effigies VIII, 9. 227. effigies VIII, 22. XII, 119.
- effodit XVI, 38.
- effugit VIII, 150. effugies XIII, 157. effugiat XI, 204.
- effundit III, 43. XIII, 230. effundunt VI, 190. effudit VIII, 205. X, 78. effunderet II, 33. effuderit XIII, 67. effundere V, 159. effusis VI, 163.
- egeo eget VII, 62. XIII, 97. XII, 1, 268. egent XV, 147. eget VII, 229. egentis XIII, 137.
- Egeriae III, 12.
- egestas XV, 96.
- ego I, 1. 51. 52. 80. 102. 108. II, 16.

21. III, 5. 81. 289. 321. VI, 282.
452. 629. 651. VIII, 39. 46. VIII,
76. 139. 147. XI, 23. XIII, 224.
mihi I, 3. 7. 25. II, 133. III, 248.
295. 317. III, 1. 36. VI, 283. 393.
454. VII, 160. VIII, 24. 39. 56.
142. 163. VIII, 1. 27. 77. 125. 139.
145. X, 68. 226. XI, 60. 195. XII,
1. XIII, 153. XV, 98. XVI, 18.
37. mi X, 82. me III, 27. 286.
320. VIII, 126. VIII, 87. 143.
XIII, 102. XIII, 154. 317. XVI, 3.
me III, 46. 81. VIII, 188. VIII,
83. 148. X, 122.
- egredior* egressa XI, 186. *egressi*
VI, 635.
- egregius* VIII, 28. XI, 12. XII, 41.
egregii X, 296. *egregium* VII,
53. XIII, 64. XIII, 115. *egre-*
giam XIII, 256. *egregios* X,
95. *egregias* X, 17.
- eiectum* XIII, 242. *eiectis* III, 20.
elapsum III, 52.
- Electrae* VIII, 218.
- electro* XIII, 307.
- elegos* I, 4.
- elemento* XV, 86. *elementa* XIII,
123. *elementa* XI, 14. *elemen-*
tis XIII, 17.
- elenchos* VI, 459.
- elephanti* XII, 102. *elephantos* X,
150.
- eliceret* VII, 212.
- elige* X, 329.
- Elissae* VI, 435.
- elixa* III, 294. XIII, 85.
- eloquium* VII, 19. X, 114. *eloquio*
VII, 139. X, 118.
- Elpenora* XV, 22.
- elusus* XI, 9.
- eluuiem* III, 32.
- emendat* XIII, 67.
- emereo* emerita VI, 498.
- emergunt* III, 164.
- eminus* VII, 128.
- emittere* XV, 67.
- emo* emis II, 41. *emit* II, 6. *emit*
III, 15. 22. *emat* V, 98. *eme-*
ret VII, 76. *emerit* III, 7. *eme*
XIII, 252. *emere* III, 47.
empturus VII, 133. *emitur* VI,
140. 463. *emuntur* XI, 16. *eme-*
tur VI, 213. XI, 36. *ematur* VI,
152. *emi* III, 26. *emptus* V,
60. *emptos* XI, 145. *emendus*
I, 134. VIII, 66.
- emolumenta* III, 22. *emolumenta*
XVI, 35.
- emptor* VIII, 17. XII, 47.
- emungeris* VI, 147.
- en* II, 72. VI, 531. VIII, 50.
- endromidem* III, 103. *endromidas*
VI, 246.
- Endymion* X, 318.
- enim* I, 48. 89. II, 8. 65. III, 19. 132.
208. III, 41. 46. 101. V, 88. 163.
VI, 179. 196. 300. 530. 568. VII, 2.
59. 125. 134. 158. 194. 199. VIII,
30. 73. 202. 221. 258. VIII, 22.
84. 110. 126. X, 4. 141. 302. 321.
XI, 2. 30. 38. XII, 115. XIII, 98.
202. 234. XIII, 38. 73. 109. 127.
224. XV, 26. 97. 107. 140.
- Ennosigaeum* X, 182.
- ense* I, 165.
- enthymema* VI, 450.
- eo* ibat III, 104. XI, 88. *ibit* III,
78. VI, 527. 576. *eas* III, 274.
eat VI, 521. *iret* XII, 14. *i* VI,
306. X, 166. 310. XII, 57. *ite*
II, 89. III, 66. XII, 83. *ire* III,
25. 128. VIII, 130. VIII, 21. XIII,
122. *isse* VI, 409. *euntem* XII,
110. *eundum* III, 316. *itur* I,
89. III, 65.
- ephebum* X, 306. *ephebis* II, 164.
ἐφ' ἑλκεται VIII, 37.
- ephemeridas* VI, 574.
- Epicurum* XIII, 122. *Epicure* XIII,
319.
- epimenia* VII, 120.
- epiredia* VIII, 66.
- epistola* XVI, 5. *epistula* III, 149.
X, 71.
- Eponam* VIII, 157.
- epota* X, 177.
- Eppia* VI, 82. 104. 114.
- epulas* III, 28. XI, 88. *epulis* V,
173.
- epulum* III, 229.
- equae* VI, 626. *equarum* VIII, 108.
eques VIII, 238. *equitis* VI, 279.
equitem VIII, 10. *equites* VII,
14. 15. *equitum* III, 52. VI, 625.

VIII, 8. equites X, 95. XIII, 326.
 equestri III, 154.
 equitant VI, 311.
 equus ecus XI, 103. equum VIII, 58. equos I, 20. VII, 67.
 erepet VI, 526.
 erga VI, 389.
 ergastula XIII, 24. ergastula VI, 151. VIII, 180.
 ergo I, 3. 15. 109. 158. 168. II, 15. 131. III, 104. 276. 281. 318. IIII, 55. 73. 99. V, 15. 97. 158. VI, 175. 224. 371. 432. 532. 620. VII, 171. VIII, 37. 68. 209. VIIII, 82. 101. 114. X, 54. 103. 159. 346. XI, 17. 21. 99. 129. XII, 126. XIII, 204. XIII, 64. 79. 92. 119. 140. 244. 262. 323. XV, 62. 71. 134. 171. XVI, 22. 54.
 erigit VIII, 206. erexit I, 94. X, 139. XII, 91. ereximus I, 114.
 erectum XI, 89. erecta VI, 507.
 erectas III, 128.
 Erinys VII, 68.
 Eriphylæ VI, 655.
 eripuit X, 127. XV, 161. eripient III, 238. eripiat VIII, 96. eripiat VIII, 109.
 errat VI, 101.
 erroris X, 4. errorem VIII, 165. errores XIII, 188. erroribus XIII, 15.
 erubuit X, 326.
 erucis VIII, 134.
 escaria XII, 46.
 Esquilias III, 71. V, 78. XI, 51.
 esse *cf. sum.*
 esse (= *edere*) *cf. edo.*
 esurit VII, 87. esuriens III, 78. VII, 7. XIII, 99. XIII, 127.
 et I, 6. 8. 13. 23. 34. 36. 42. 47. 49. 54. 59. 66. 68. 72. 73. 74. 76. 78. 84. 87. 93. 97. 109. 120. 122. 124. 137 (*bis*). 143. 145. 157. 168. II, 1. 3. 7. 11. 14. 16. 20. 25. 33. 35. 45. 50. 67. 68. 73. 77. 79. 80. 85. 87. 98. 105. 107. 111. 112. 124 (*bis*). 131. 138. 140. 149. 150. 153. 155. 158. 160. 163. III, 4. 9. 12. 17. 20. 26. 27. 30. 33. 34. 36. 38. 42. 48. 49. 57. 59. 63 (*ter*). 65. 68. 74. 83. 88. 96. 97. 104.

114. 128. 130. 136. 148. 149. 154. 155. 167. 178. 187. 189. 195. 207. 208. 210. 215. 216. 217. 219. 221. 228. 233. 237. 240. 248. 253. 258. 262 (*bis*). 263. 270. 272. 273. 284. 285. 287. 291. 294. 300. 311. 315. 316. 318. IIII, 1. 8. 11. 14. 23. 30. 38. 44. 61. 68. 69. 84. 85. 91. 96. 106. 108. 111. 113. 115. 121. 122 (*bis*). 124. 129. 143. 144. 146. 152. V, 8. 15. 20. 27. 37. 38. 48. 54. 65. 70. 79. 81. 94. 101. 112. 115. 117. 121. 124. 126. 133. 137. 140. 141. 149. 154. 161. 165. 169. 173. VI, 4 (*bis*). 6. 10. 18 (*bis*). 21. 25 (*bis*). 27. 40. 48. 52. 57. 59. 65. 68. 70. 79. 83. 84. 89. 95. 106. 109. 120. 122. 126. 128. 130. 144. 146. 147. 148. 149. 150. 154. 156. 160. 169. 171. 172. 192. 197. 199. 202. 205. 210. 217. 225. 226. 228. 238. 246. 256 (*bis*). 262. 264. 277. 283. 289. 291. 297. 299. 301. 305. 306. 315. 326. 333. 335. 342. 344. 348. 354. 356. 364. 367. 368. 375. 388. 392. 399. 404. 405. 414. 419. 429. 432. 436. 445. 453. 458. 466. 467. 473. 478. 483. 484. 488. 496. 507. 511. 512. 516. 517. 519. 520. 521. 523. 531. 533. 538. 541. 544. 556. 559. 564. 567. 574. 583. 585. 588. 599. 602. 612. 613. 618. 623. 630. 635. 644. 651. 653. 658. VII, 10. 12. 15. 20. 24. 26. 29. 35. 39. 44. 46. 49. 52. 56. 64. 67. 68. 69. 78. 82. 91. 97. 101. 105. 107. 119. 124. 128. 131. 135. 155. 163. 165. 168. 172. 178. 183. 193. 194. 196. 200. 207. 208. 211. 216. 219. 220. 227. VIII, 3. 4. 5. 12. 13. 15. 28. 31. 35. 46. 50. 59. 61. 62. 72. 82. 84. 86. 99. 100. 102. 107. 109. 122. 124 (*bis*). 129. 147. 152. 154. 157. 162. 174. 175. 176. 181. 190. 199. 206. 208. 230. 233. 237. 239. 250. 255. 259. 260. 262. 264. 268. 272. VIII, 8. 11. 15. 21. 22. 23. 24. 30. 36. 43. 46. 47 (*bis*). 52. 57. 61 (*bis*). 69. 74. 75. 77. 78. 79. 84. 94. 96. 104 (*ter*). 113. 125. 131. 136. 138. 140. 142. 145. X, 2. 10. 13. 16. 17. 21. 23. 27. 35. 37. 38. 41. 45. 49. 60. 62. 71. 73. 81.

85. 87. 95. 96. 97. 101. 105. 107.
 108. 113. 115. 119. 120. 128. 131.
 132. 134. 135. 136. 138. 143. 153.
 156. 157. 160. 165. 166. 167. 174.
 178. 189. 190. 191. 193. 199. 206.
 212. 228. 242. 245. 252. 266. 268.
 269. 273. 274. 276. 277. 280. 285.
 288. 310. 312. 327. 331. 335. 337.
 341. 345. 351. 355. 360. XI, 8. 11.
 13. 19. 23. 28. 34. 39. 41. 43. 47. 48.
 49. 55. 62. 66. 68. 71. 74. 76. 84. 87.
 91 (*bis*). 93. 95. 96. 100. 106. 111.
 113. 116. 123. 125 (*bis*). 126. 130.
 138. 139 (*bis*). 140. 141. 144. 145.
 153 (*bis*). 167. 169. 184. 189. 191
 (*bis*). 197. 201. XII, 7. 11. 14. 16.
 20. 25. 27. 30. 45. 57. 60 (*bis*). 64.
 65. 68. 74. 84. 86. 92. 96. 99. 105.
 108. 110. 114. 116. 117. 118. XIII,
 6. 10. 25. 30. 36. 41. 44. 54. 55. 57.
 62. 66. 70. 75. 79 (*bis*). 87. 91. 93.
 99. 117. 130. 143. 148. 151. 155.
 160. 165. 176. 190. 194. 201. 203.
 204. 207. 218. 219. 220. 221. 223.
 226. 232. 233. 236. 240. 245. XIII,
 8. 10. 14. 15. 16. 19. 30. 31. 33. 35.
 37. 41. 46. 51. 52. 54. 66. 73. 75. 77.
 79. 81. 86. 97. 101. 106. 109. 110.
 112. 122. 124. 140. 142. 143. 151.
 157. 168. 171. 179. 180. 183. 195.
 199. 204. 209. 217. 219. 226. 228.
 229. 230. 232. 242. 245. 250. 251.
 260. 261. 263 (*bis*). 268. 271. 275.
 276. 283. 285. 289. 290. 292. 297.
 299. 302. 308. 318. XV, 9 (*bis*).
 22. 24. 29. 34. 35. 47. 50. 53. 57.
 59. 61. 62. 68. 71. 74. 79. 86. 89.
 101. 105. 113. 126. 128. 131. 140
 (*bis*). 147. 150. 152. 166. 167. 174.
 XVI, 6. 11. 14. 15. 17. 22. 27. 31.
 38. 46. 48. 57. et (*postpos.*) I, 57.
 II, 136. III, 148. VI, 422. VIII,
 108. X, 320. XIII, 4. XV, 20.
 et—et II, 145 s. III, 144 s. 204 s.
 307. V, 11. 57 sq. 104. 106. 110.
 VI, 101 s. 296. 386. 592. VII, 1. 33.
 37. 73. 137. 190 s. VIII, 93. 202.
 249. VIII, 123. 132. X, 362. XII,
 41 s. XIII, 88. 95. 197. XIII, 1 s.
 72. 143 s. 156 s. 237. 255. XV, 65.
 et—atque VI, 85. 296. VIII, 170.
 et—nec VI, 37. et=etiam I,
 15 (*bis*). 100. II, 143. III, 92. 144.
 305. III, 34. 47. 81. V, 26. 171.
 VI, 15. 45. 237. 260. 332. 444. 451.
 546. 552. 615. 644. 660. VII, 88.
 205. 239. VIII, 89. 117. 163. VIII,
 19. 27. 32. 88. X, 43. 51. 52. 126.
 183. 284. 317. 354. XI, 177. XII,
 17. 29. 46. XIII, 82. 84. 102. 121.
 147. 154. XIII, 99. 119. 177. 243.
 XV, 47. 103. XVI, 60.
 etenim VIII, 111. XVI, 4.
 etiam II, 69. V, 91. VI, 192. 572.
 VIII, 187. VIII, 26. XI, 36. 92.
 XII, 38. XIII, 161.
 Etruscorum V, 164.
 etsi I, 113. XII, 119. XVI, 9.
 euado euasit VIII, 65. XII, 18.
 euaserit XII, 122. euadere XII,
 35. euasisse XIII, 193.
 Euandrum XI, 61.
 euehit I, 38.
 eventum XI, 198.
 euertit X, 108. euertere X, 7.
 euertentibus XII, 31. euersum
 III, 258. euersa X, 266. euer-
 sis XI, 101.
 Euganea VIII, 15.
 euhoe VII, 62.
 Eumenidum XIII, 285.
 eunucho VI, 378. eunuchum XII,
 35. eunuchi VI, 366.
 Euphranoris III, 217.
 Euphraten I, 104. VIII, 57.
 Europen VIII, 34.
 Eurus XI, 119. Eurum X, 180.
 euro XII, 63. euros XIII, 186.
 Euryalum VI, 81.
 ex *cf.* e.
 exaequet XII, 430.
 exagitare VI, 29. exagitata II,
 88.
 examen XIII, 68.
 exanimes XIII, 224.
 exarsit VI, 103.
 exaudiet X, 214. exaudita X, 111.
 excanduit X, 327.
 excelsi V, 83. excelsae X, 106.
 excerpere VI, 62.
 excidet III, 127.
 excipit VI, 409. VIII, 250. except
 VI, 125. excipiat XVI, 3. exci-
 piant VII, 195. excipitur XI, 3.

- excitat III, 262. XIII, 191. excitet VI, 196.
 exclamas XIII, 112. exclamat III, 292. exclamare VI, 423. VIII, 29.
 excludatur VI, 214. exclusi III, 64.
 excusat XV, 115. excusatos XVI, 28.
 excutias VI, 143. excussos XVI, 10.
 exemplum II, 48. 114. X, 247. XV, 98. exemplum XV, 32. exemplo XIII, 1. exempla XIII, 32. exempla VII, 189. VIII, 135. X, 49. XIII, 120. exemplis VIII, 184. XIII, 322.
 exeo III, 47. exit XI, 42. exeat III, 153. exi VI, 146. 147. 484. exire III, 144.
 exercere XIII, 108. XV, 60. exercendis XV, 145.
 exercitibus X, 92.
 exhalasset X, 281.
 exhausti VIII, 59. exhausta VI, 363.
 exhorruit VIII, 196.
 exigis XIII, 36. exigit VI, 35. X, 314. exegit X, 187. exigat X, 84. exigite VII, 237. 238.
 exiguus X, 205. XIII, 301. exigui XIII, 123. 190. exiguae XI, 144. exigui XIII, 155. exiguam III, 30. XIII, 13. exiguum III, 123. exigua V, 85. XIII, 219. exiguis III, 24. exiguas XI, 131. exiguis I, 68. VIII, 66.
 exilium X, 276. exilium X, 160.
 eximius X, 211. eximie XI, 1.
 existunt XII, 101.
 exitus VI, 33. VII, 129. 204. X, 127. 159. 271. XI, 39.
 exodium III, 175. exodio VI, 71.
 exorabile XIII, 102.
 exorbes VI, 276. exorbeat X, 223.
 exoro exorare VIII, 138. exorata VI, 415.
 expauere VI, 361.
 expectare cf. expectas.
 expediā X, 220.
 expende X, 147. expendere X, 347.
 experiar I, 170. XIII, 103. experire XI, 56.
 expiet VI, 521.
 explicat XII, 55.
 expositum VII, 54.
 exprimat VI, 81.
 expuit XIII, 214.
 expectas VI, 75. 239. expectas XIII, 25. expectat XII, 3. expectant II, 115. X, 311. expectes I, 14. III, 22. expectes XI, 162. expectet VII, 180. expectent I, 109. expectate VIII, 69. expectare XI, 10. expectare XII, 95. XIII, 249. XV, 83. expectantibus VI, 274. expectatur VI, 488. expectata VIII, 87. expectandus XVI, 42. expectanda VII, 22.
 exspiravit XV, 162.
 exstantem cf. exto.
 extinctus X, 263. extinctus VI, 8. XIII, 206. extinctae III, 48. exstinguendus X, 332.
 exsuperans X, 13.
 exsurgit VI, 305.
 exta VI, 551. X, 355.
 extendit VI, 496. XIII, 325. extendere II, 107. XV, 168. extenditur XI, 169. extensum XII, 5. extensis VI, 459. extensis XII, 68.
 exto extat XIII, 150. extiterint VI, 15. exstantem X, 37.
 extollit III, 40.
 extorquebis VI, 54. extortam VIII, 33.
 extra (*praep.*) I, 76. XIII, 140. XVI, 16.
 extremum X, 358. extrema VII, 43. extremi XV, 96.
 exucta VIII, 90.
 exul I, 49. VI, 470. 557. exulibus VIII, 262. exulibus XIII, 247.
 exultat VIII, 59. exultare XV, 87.
 exundans X, 119.
 exuo exuit XIII, 188. exuit III, 25. exuet X, 320. exue XI, 190.
 exuuias X, 133.
 faber VII, 223. fabrum I, 54. fabri XV, 168. fabris XIII, 116.
 fabros VIII, 175.

- Fabius VII, 95. VIII, 14. Fabii VI, 266. Fabios VIII, 191. XI, 90. Fabiis II, 146.**
Fabrateriae III, 224.
Fabricius II, 154. VIII, 142. Fabricio III, 129. Fabricios XI, 91.
fabula I, 145. XV, 72.
Fabulla II, 68.
facetus VIII, 10.
facies III, 135. VI, 143. 199. 465. 473. 513. VIII, 20. X, 157. 198. faciem I, 97. II, 107. III, 87. 280. VI, 481. VIII, 203. X, 293. XIII, 128. 151. facie III, 106. III, 74. VI, 107. 401. VII, 137. VIII, 6. X, 63. XI, 54. XVI, 11. facies VII, 67. VIII, 157. VIII, 146. XIII, 291. XV, 57.
facilis X, 31. XV, 47. facile III, 31. III, 103. VIII, 43. XIII, 75. facilem III, 122. V, 107. facili III, 227. III, 63. VIII, 58. faciles X, 8. facile (adu.) III, 164.
facinus VI, 294. 640. facinus III, 115. VI, 493. X, 255. XIII, 203. XV, 14.
facio facis VII, 28. XIII, 71. facit I, 79. II, 57. III, 153. 249. 282. V, 91. 140. VI, 110. 409. 596. 647. 652. VII, 38. 57. 92. 238. VIII, 215. VIII, 107. XII, 35. XIII, 80. XV, 31. facimus X, 366. XIII, 316. faciunt II, 45. 163. III, 299. VI, 134. 173. VIII, 1. XI, 178. XII, 50. XV, 137. feci VI, 638. fecit II, 109. III, 52. III, 23. VII, 83. VIII, 143. 223. X, 46. fecimus VIII, 163. fecerat I, 68. faciet VI, 552. 617. VIII, 34. facient I, 119. 148. II, 66. V, 117. VIII, 115. fecerit XIII, 50. faciam III, 41. facias VIII, 179. XIII, 57. faciat XII, 127. faciant II, 166. VI, 475. VII, 14. 15. 240. faceres VI, 282. faceret VI, 388. facerent XV, 123. feceris VIII, 41. fecerit VI, 114. 222. 405. XIII, 151. fac XIII, 326. face V, 112. facere XI, 206. fecisse III, 231. VI, 456. XIII, 185. faciens VIII, 117. facientia XI, 181. facturus VI, 428. factura XI, 95. factura XII, 56. factus V, 70. VI, 157. 376. facti VI, 271. XIII, 193. 210. factum XIII, 126. facto III, 162. X, 218. factas XII, 44. factis III, 11. VIII, 25. facienda XV, 108.
facundia III, 82. VII, 145. X, 10. facundus facunda VI, 445. VII, 35. X, 274. XV, 111. facundum VIII, 48. facundo XVI, 45.
faenum III, 18. faeno XI, 70. feno VI, 542.
Faesidium XIII, 32.
faex faecis III, 61.
falas VI, 590.
Falerni VIII, 116. Falernum VI, 430. Falerno III, 138. VI, 303. XIII, 216. Falernas VI, 150.
fallaci XIII, 4.
fallit XIII, 109.
falsus VIII, 82. XIII, 218. falsi II, 65. falsum XVI, 32. falso I, 98. falso VI, 604. falsas VIII, 142. falso (adverb.) I, 67.
falx falcem XIII, 39. falce VIII, 201. falcibus XIII, 149.
fama VI, 55. VIII, 71. XV, 93. famae VI, 500. VII, 39. X, 125. 140. XIII, 152. famae VIII, 76. VIII, 86. famam I, 72. VI, 90. 408. X, 114. XI, 23. fama VII, 79. XIII, 1.
famelica XIII, 146.
fames V, 10. XIII, 318. XV, 120. 131. famem III, 138. VI, 360. XIII, 273. fame VI, 424. XIII, 84. XV, 102.
famoso XV, 46. famosa VI, 83.
famulae XIII, 81.
fanaticus II, 112. III, 123.
fanum VIII, 22. X, 290. fana XII, 27.
far farris V, 11. farre VI, 386. VIII, 123. 138. farra XII, 84. XIII, 155.
farinae V, 68.
farrago I, 86.
farrata XI, 109.
fas I, 58. 131. VI, 329. 628. X, 55. 257. XIII, 237.

- fascia* VI, 263. VIII, 14. XIII, 294.
fascis fasce VII, 107. *fascēs* X, 35. *fascēs* VIII, 260. X, 79. *fascibus* V, 110.
fastidit XI, 80. *fastiditus* X, 270. *fastidita* X, 326.
fastidium *fastidia* XIII, 184. 201. *fastidia* X, 202.
fastigia III, 39.
fateris X, 103. *fatetur* II, 17. X, 172. XV, 132. *fatebere* XIII, 248. *fateri* III, 59. XIII, 222.
fatiget III, 5. VI, 442. *fatigatas* III, 25.
fatum III, 88. VI, 588. VIII, 32. XII, 63. *fati* VII, 200. XVI, 4. *fato* X, 129. XI, 105. XIII, 104. XIII, 137. 158. *fata* III, 274. VII, 201. VIII, 32. X, 146. *factorum* VII, 190. X, 252. *fatis* II, 16. *fata* VI, 652. *fatis* V, 133. XIII, 156.
fatuus *fatuum* VI, 658. *fatuos* VIII, 8.
faucibus VIII, 207. XIII, 212.
fauiisset X, 75. *fauentes* XII, 83.
faux XVI, 56.
Fausti VII, 12.
fax *facem* VIII, 139. *face* XV, 140. *faces* VI, 139.
febris VIII, 17. *febre* X, 218. XIII, 229. *febres* X, 283.
fecunda VI, 162. *fecundam* II, 32. *fecundis* VIII, 56. *fecundior* VI, 177. VII, 98.
felix III, 8. VI, 258. VII, 190. 191. 193. 202. X, 248. XIII, 187. XIII, 21. *felicias* XVI, 1. *felicia* II, 38. *felicius* VIII, 135. *felices* III, 312. XIII, 21. XIII, 119. *felicia* III, 312. *feliciter* II, 119. *felicior* X, 313. XIII, 312. *felicissimus* XVI, 59.
femina II, 88. VI, 60. 242. 327. 362. 460. VIII, 24. X, 323. XIII, 192.
femineum VI, 246. *femineis* VIII, 53.
femur VI, 423. XIII, 151.
fenestra III, 242. *fenestras* I, 104. III, 275. VI, 31. *fenestras* VIII, 104. *fenestris* III, 270.
feno cf. *faenum*.
fenus VIII, 140. *fenoris* XI, 40. 48. 185.
feralis V, 85.
fercula I, 94. VII, 184. XI, 64.
ferē VI, 242. X, 23. XI, 112. XIII, 173.
ferit III, 245 (*his*). 270. VI, 429. *feriunt* III, 298. *feriat* VII, 55. XIII, 93. *feriri* VI, 417. *ferienda* XII, 14.
feritas XV, 32.
ferme VIII, 73. XIII, 236.
fermentum III, 183.
fero *fert* III, 68. *tulisti* VIII, 39. *tulit* II, 36. VI, 132. X, 267. XIII, 105. *feres* VIII, 119. *feras* III, 276. VIII, 47. *ferat* I, 139. V, 164. VI, 166. VII, 147. *ferret* III, 251. XII, 33. *tulerim* VI, 651. *tulerit* II, 24. VI, 116. *tulisset* V, 4. X, 278. *ferre* III, 45. 60. V, 170. VI, 30. 208. 399. VII, 17. X, 359. XII, 109. XIII, 14. 21. 120. XIII, 30. 198. *ferens* II, 125. VI, 9. *ferentem* II, 72. X, 38. *latus* VI, 605. *fertur* II, 62. XI, 6. XIII, 170. *feruntur* VI, 648. VII, 64. X, 237. *feratur* I, 64. *ferendam* XIII, 143. *ferenda* XVI, 43.
ferox XII, 7. *ferocem* I, 162. *feroci* VII, 126.
ferreus I, 31. XI, 129. *ferrea* VI, 23. *ferrea* VII, 150.
ferro *ferrata* VII, 41. *ferrata* XI, 26.
ferrum VI, 112. *ferri* III, 310. XIII, 28. *ferro* XII, 54. *ferrum* VI, 624. VIII, 97. XV, 73. 165. *ferro* III, 305. V, 115. VI, 560. 660. VII, 224. X, 266. 316. XI, 140. XIII, 22. 174.
feruet V, 29. 49. VI, 138. VIII, 59. *feruent* VI, 631. *feruens* III, 49. 283. *feruentem* X, 301. *feruenti* XI, 51.
ferulae I, 15. *ferulas* VI, 479.
ferus *fera* XV, 160. *ferae* XI, 104. *ferarum* VI, 6.
festino X, 273. *festinat* VIII, 126. XIII, 84. *festinare* III, 146. XIII, 212. *festinata* III, 96.

- festus* XII, 2. *festā* XII, 92. XIII, 23. *festō* XV, 38. *festorum* III, 173. *festis* XI, 183. *festā* VI, 159.
fetum XV, 12. *fetus* XIII, 78.
fetus *fetā* XIII, 167. *fetae* XIII, 66.
fibula VI, 73. 379.
ficedulas XIII, 9.
fictilis XI, 116. *fictile* XI, 20. *fictilibus* XV, 127. *fictilibus* III, 168. X, 26.
ficus *fici* X, 145. *ficum* XIII, 253.
Fidenarum X, 100. *Fidenis* VI, 57.
fides II, 8. VI, 560. XIII, 62. XIII, 166. *Fides* I, 115. *fidei* III, 144. XIII, 6. *fidem* XIII, 31. *fide* XV, 114. 118.
fidibus VI, 388.
fidimus VII, 139.
fiducia VI, 553. X, 306. XIII, 110. XV, 155.
fidus *fida* VI, 545.
figebat III, 100. *figam* VIII, 139.
figat I, 23. *figamus* VI, 78. *fige* V, 12. VIII, 94. *figere* III, 2. *figens* XIII, 272. *figentia* XIII, 2. *figantur* VII, 118. *fixa* III, 304. XIII, 240. *fixo* I, 156. *fixis* XII, 100. *figendum* XI, 28.
figuli III, 135. *figulis* X, 171.
figuram VI, 341.
filia III, 110. V, 139. VIII, 83. XIII, 26.
filiolam VI, 241.
filiolus VIII, 83. *filiolum* VI, 390.
filius III, 111. 132. VII, 188. X, 295. XI, 151. XIII, 141. XIII, 49. 52. 68. 94.
filum III, 287. *filo* VII, 134. *fila* XIII, 133.
figit XIII, 132. *figimus* VI, 634.
finxit XIII, 35. *finxerunt* VIII, 109. *tinge* V, 72. VIII, 195. *ingentem* XV, 18. *ficti* XIII, 77.
ficta VI, 272. *fictos* II, 34.
finio *finitus* I, 6. *finitum* VIII, 150. *finito* I, 117.
finis *finem* VI, 444. 527. 635. VII, 138. X, 163. XIII, 241. XIII, 190. *fine* VII, 241. *fines* VIII, 265. XIII, 142.
finitima XII, 12. *finitimos* XV, 33.
fo *fit* III, 98. *fiunt* II, 162. 167. V, 158. VI, 229. X, 64. XI, 134. XII, 22. XIII, 117. *fies* VII, 197. 198. *fiet* III, 140. VI, 397. 508. VIII, 62. X, 311. 318. 320. XIII, 309. *fient* II, 135. 136. VI, 324. *fias* X, 167. *fiat* VI, 77. 255. 402. VIII, 121. *fiant* VI, 145. *fieres* V, 134. *fieri* V, 138. VI, 41. 254. VII, 6. XIII, 176. 177.
fiscus XIII, 260. *fisci* III, 55.
Flaccus VII, 227.
flagellum II, 169. *flagelli* V, 154. *flagellum* VIII, 151. XIII, 195. *flagello* VI, 479. *flagellis* XIII, 19. *flagellis* X, 180.
flagitio XIII, 244.
flagrabit III, 114. *flagrantem* XIII, 245. *flagrante* I, 152. *flagranti* III, 139. *flagrantia* XIII, 182. *flagrantior* XIII, 11.
flagrum *flagra* V, 173. X, 109.
Flaminiam I, 61. *Flaminia* I, 171.
flamarum III, 285. *flamas* VIII, 233. *flammis* X, 266. XI, 63.
flammea II, 124. VI, 225.
flammeolo X, 334.
Flavius III, 37.
flauus *flaui* V, 115. *flauo* VI, 120. *flauam* VI, 354. XIII, 164.
flebile XIII, 84.
flecto *flexit* I, 20. *flectas* XIII, 144. *flexisse* VIII, 20. *flexi* VI, 493. *fiet* III, 101. *fiebat* X, 30. *fientem* VII, 146.
fietum VI, 276. *fietu* XV, 136.
Flora II, 49. *Florae* XIII, 262.
floralis VI, 250.
florientibus VIII, 99.
flos V, 56. *flores* XV, 50.
flosculus VIII, 127.
fluctum VI, 322. *fluctu* XI, 94. XII, 30. XIII, 296. *fluctus* VI, 92. *fluctibus* X, 186.
fluminis XV, 7. *flumina* III, 31. X, 177.
fluxit VI, 295. *fluxerit* XIII, 69.
foculum III, 262.
focum V, 97. *focos* XII, 85. XV, 83. *focis* III, 66. XI, 79.
foderit VIII, 45.

- foedus* foedere VII, 123.
foedus foeda III, 148. VI, 132. 464.
 foedum XIII, 44. foedum VII,
 5. foedo VIII, 225. foeda XIII,
 64. foedis VIII, 183. foede
 XIII, 152. foedior III, 14. foe-
 dius II, 82.
foliata VI, 462.
folium VIII, 126.
follem XIII, 61. folle XIII, 281.
 folles VII, 111. follibus X, 61.
fons X, 119. XII, 41. fontis III, 17.
 fontem XIII, 104. fonte III,
 287. VI, 286. 554. fontibus VII, 59.
Fonteio XIII, 17.
forcipibus X, 131.
fore cf. sum.
fores VI, 227. foribus VIII, 85.
 foris (adu.) V, 126. VIII, 77.
foricas III, 38.
forma V, 61. VI, 178. X, 324. for-
 mae X, 297. formam X, 289.
 forma VI, 103.
formica VI, 361.
formidine XIII, 106. XV, 77.
formido formidat III, 176. formi-
 datus VI, 559.
formo formant VI, 244.
formosa VI, 162. XIII, 43. for-
 monsa VI, 462. formosam VI,
 186. formosissimus X, 331.
fornacula X, 82.
forname fornace III, 309.
fornicia X, 239. fornice III, 156.
 XI, 173.
fornos VII, 4.
forsan VI, 14. XII, 125.
forsitan I, 150. V, 156. VIII, 113.
 XI, 162. XIII, 34. 295.
fortasse III, 25. VI, 27. 600. XIII,
 103. XV, 15.
forte VI, 642. VII, 156. 232. XI, 119.
 XIII, 217.
fortis XVI, 59. fortem VI, 97. X,
 357. fortes III, 3. VIII, 142.
fortibus VIII, 122. fortia VIII,
 57. fortior III, 292. XII, 66. XV,
 161.
fortuitus XIII, 225.
fortuna VI, 287. VII, 197. X, 285.
 XII, 29. XIII, 328. Fortuna III,
 40. VI, 605. VIII, 148. X, 366.
 XIII, 316. fortunae XIII, 10. 20.
 86. XV, 95. Fortunae XIII, 90.
 fortunae X, 52. XI, 176. fortu-
 nam X, 73. XVI, 34. fortuna
 VI, 593. VIII, 74.
fortunatam X, 122.
forulos III, 219.
forum I, 128. fori XVI, 47. foro
 III, 7. forum VII, 132. foro X,
 25. XI, 50. fora VI, 68. fora
 II, 52. XIII, 135.
fossa II, 10.
fossor XI, 80.
fouet VI, 606. fonisti VIII, 165.
 fouetur VI, 468. 471.
fragili XII, 88. fragiles VI, 344.
fragor XI, 197.
fragum fraga XIII, 57.
frameam XIII, 79.
frangis VIII, 136. frangit VI, 479.
 VII, 219. frangimus X, 156.
frangebat VIII, 247. XI, 102. fre-
 git VII, 86. XIII, 93. fragerunt
 VI, 299. fregeris XIII, 309.
frange VII, 27. frangere X, 102.
 XV, 9. frangitur XI, 191. fran-
 guntur X, 60. fractum V, 68.
fracta II, 111. VI, 522. 618. X,
 134. XI, 18. fractis XIII, 161.
fractis XIII, 296. frangendus X,
 200. frangenda VIII, 18.
frater V, 135. fratris X, 242. fra-
 tres V, 137. fratrum X, 260. fra-
 tribus XIII, 169.
fraterculus III, 98.
fraudis XIII, 174. fraudem XIII,
 201. fraude XIII, 71. fraudes
 XIII, 24. XIII, 229.
fremitu VI, 261. XIII, 247.
fremo fremat VIII, 37. fremeret
 V, 78.
frena II, 169. frena VIII, 88. X,
 45. 128.
frequentes XIII, 246.
frigidus VI, 325. frigida I, 166.
 VI, 2. frigida V, 23. frigida
 XIII, 300. frigidior V, 50.
frigo frictus VI, 578.
frigus VI, 360. frigore III, 44. X,
 75. XI, 146. frigora XIII, 318.
fritillo XIII, 5.
friuola V, 59. friuola III, 198.

- frondibus* VI, 6.
frons VIII, 189. XI, 96. *frontis* II, 8. *frontem* VI, 583. 616. XII, 6. XIII, 216. XIII, 56. *fronte* V, 44. VI, 503. VIII, 2. XI, 205. XIII, 242. XV, 50. *frontibus* XII, 117. *frontibus* II, 85.
Frontonis I, 12.
fructus V, 14. VII, 103. VIII, 6.
frugalius V, 6.
frugi III, 167. III, 23. XIII, 111.
frumenti VII, 175. XIII, 293. *frumentum* V, 118.
fruor *fruor* I, 153. *fruitur* I, 49. *fruat* XI, 173.
Frusinone III, 224.
frustum XI, 142. *frusta* III, 210. V, 68. XIII, 128. XV, 79.
fruticante VIII, 15.
fuga VIII, 61. *fuga* II, 144. XV, 75.
fugit VI, 253. 339. VIII, 206. X, 160.
fugerunt II, 64. *fugiam* III, 59. 81. *fugeret* XV, 172. *fugere* II, 1. VI, 20. *fugiens* XIII, 40.
fugientem VIII, 74. *fugientibus* XI, 52. *fugienda* XIII, 36.
fugitiuus XIII, 111. *fugitium* III, 50. *fugitiuis* VIII, 174.
fulcio *fultus* III, 82. *fulta* VII, 182.
fultam III, 193.
fulcri VI, 22. *fulcrum* XI, 95.
fulget VIII, 42. *fulgebat* XI, 108.
fulserit VII, 140. *fulgere* X, 212.
fulgura XIII, 292. *fulgura* VI, 587. XIII, 223.
fuligo VII, 227. *fuligine* II, 93. V, 35. X, 130.
fulminis XII, 17. *fulmine* VIII, 92.
fulmina III, 145. VII, 163. XII, 78.
fumat V, 116. *fumant* I, 156. III, 199. *fumabant* XIII, 171.
fumosos VIII, 8.
fumus I, 120. *fumo* III, 249. VI, 131.
fundo *fudit* III, 258. *fundat* V, 142. *fundite* XII, 37. *fusa* VII, 169.
fundus *fundo* III, 108. III, 141.
funestat VIII, 18.
funestus *funesta* I, 113.
fungi V, 146. *functus* XI, 88.
funis *funem* XII, 5. XIII, 266. 292.
funus I, 146. XI, 44. XV, 138. *funus* III, 43. X, 259. *funere* VI, 565. *funera* III, 109. X, 241. XIII, 131. *funera* VIII, 192.
fur II, 26. III, 47. *furem* VI, 17. XIII, 23. *furibus* VIII, 174.
Furiae XIII, 51.
furiosus XII, 291.
furit XIII, 63. *furere* VI, 615. *furentis* VI, 511.
furor I, 92. II, 18. VIII, 97. XIII, 136. 284. XV, 36. 100.
furtivae I, 10. *furtiva* XII, 120.
furtum *furtis* XI, 144.
furua XII, 104.
fuscina II, 143.
Fuscine XIII, 1.
Fuscus III, 112. *Fusci* XII, 45. *Fusco* XVI, 46.
fuste VIII, 98. *fustes* VI, 416.
fusum II, 55. *fuso* XI, 69.
Gabba V, 4.
Gabiorum X, 100. *Gabiis* III, 192. VI, 56. VII, 4.
Gadibus X, 1.
Gaditana XI, 162.
Gaetulice VIII, 26.
Gaetulus V, 53. XI, 140. *Gaetula* X, 158. *Gaetulum* V, 59. *Gaetula* XIII, 278.
Galba VIII, 222. *Galbam* II, 105. VIII, 5.
galbina II, 97.
galeae VI, 262. *galeae* XI, 6. *galeam* II, 130. VIII, 124. XIII, 261.
galea V, 154. VI, 108. VIII, 203.
galeata VI, 252. *galeatum* I, 169. *galeatum* VIII, 238.
galero VI, 120. VIII, 208.
Galla I, 125. 126.
Gallia VII, 16. 148. XV, 111.
Gallicus VIII, 116. XIII, 157.
gallina III, 91. V, 124. XI, 135. *gallinae* XIII, 141. *gallinam* XII, 96.
gallinaria III, 307.
Gallitta XII, 99. *Gallittae* XII, 113.
Gallus VII, 144. *Galli* VIII, 30.
Galle XVI, 1. *Gallis* XI, 113.

- gallus galli* VIII, 176. VIII, 107. XIII, 233.
ganeo XI, 58.
Gangen X, 2.
gannit VI, 64.
Ganymedem V, 59. VIII, 22.
γάργυρος VIII, 37.
garrula XII, 82.
gaudes VIII, 84. XIII, 270. *gaudet* VI, 74. 102. 209. 379. 420. VII, 105. X, 292. XIII, 192. XIII, 18. *gaudent* VIII, 136. X, 67. XII, 81. *gaudebis* XIII, 247. *gaudebit* V, 143. *gaudeat* VIII, 13. *gauderet* XI, 103. *gaude* VI, 597. *gaudere* VI, 232. XV, 84. *gaudentis* VIII, 225.
gaudia I, 86. VI, 365. X, 204. *gaudia* VI, 189. 602. VIII, 47. VIII, 19. X, 51. XV, 41.
Gaurana VIII, 86.
Gaurus VIII, 57.
gelidae V, 63. *gelida* III, 190. *gelido* X, 217. *gelidos* III, 322. *gelidas* V, 77. VII, 206.
gelo *gelantur* VI, 95.
geminum V, 69. *geminos* XI, 105. *geminis* VI, 305.
gemitus VIII, 98. *gemitu* XIII, 130. *gemitus* VI, 271. XIII, 11.
gemma XIII, 138. *gemmae* I, 29. *gemma* I, 68. *gemmas* V, 41. 43. VI, 458.
gemmata X, 27.
gemo *gemit* II, 90. *gemimus* III, 214. XV, 138. *gemat* VI, 267. *gemeret* VII, 71.
genas X, 193. *genis* VI, 131. XV, 58.
gener III, 160. *generum* X, 112. *generosus* VII, 191. *generosi* VIII, 224. *generosi* XII, 40. *generosum* VIII, 30. *generosae* VI, 124. *generosae* XIII, 81. *generosa* VIII, 57. *generosior* II, 145.
genesis XIII, 248. *genesi* VI, 579.
genetrix XVI, 6.
genialis III, 66. X, 334.
genitalia VI, 514.
genium VI, 22. 562.
gens III, 58. 86. XV, 98. *gentis* III, 121. VIII, 115. X, 332. *gentem* VIII, 18. 273. *gente* VI, 176. XII, 104. XIII, 207. *gentes* XV, 10. *gentibus* XIII, 171.
gentilia III, 64.
genua X, 55. *genibus* VI, 526.
genus VII, 105. 155. VIII, 27. X, 219. XV, 69. *generis* VIII, 6. XIII, 159. *generi* XV, 132. *genus* VI, 449. 556. VIII, 131. XII, 24. XV, 171. *genere* II, 129. VIII, 31.
geometres III, 76.
Germanicus VI, 205.
Germanus Germani XIII, 164.
gessisti VI, 614. *gestis* XIII, 314. *gesta* XV, 28.
gestamen II, 99.
gestare XIII, 198. *gestetur* VII, 179.
gestu V, 124. *gestibus* VI, 72.
Geticis V, 50.
gibbus VI, 109. *gibbum* X, 294.
gibbo X, 309.
gigantis III, 98.
gigno *genuit* X, 236. *genitus* X, 129. *geniti* XIII, 40.
Gillo I, 40.
gingiva X, 200.
glaciale II, 1.
glacies III, 42. *glaciem* XIII, 186. *glacie* V, 104. VI, 522.
gladiator II, 144. VI, 110.
gladium VIII, 123. X, 20. *gladio* VIII, 243. XIII, 25. *gladii* X, 164. *gladios* VIII, 195. X, 123. 131. XIII, 162. XV, 168.
glandis XIII, 57. *glandem* VI, 10.
Glaphyras VI, 77.
glebam XII, 85.
glebula XIII, 166.
gloria V, 111. VII, 81 (*bis*). 118. X, 143. 159. 187. XIII, 98.
glutuisse III, 28.
γυῶντις XI, 27.
gobio XI, 37.
Gorgone XII, 4.
Gorgonei III, 118.
Gracchus II, 117. *Gracchi* II, 143. *Gracchum* VIII, 201. *Graccho* VIII, 210. *Gracchorum* VI, 168. *Gracchos* II, 24.

- graciles* VI, 463. *graciles* XII, 87.
Gradius XIII, 113. *Gradiue* II, 128.
gradus XI, 46. *gradibus* III, 200.
Graecia X, 174. XIII, 240.
Graeculus III, 78. *Graecula* VI, 186.
Graecus *Graecam* III, 61. *Graecorum* III, 114. *Graecos* III, 206. *Graecis* VI, 16. XIII, 89. *Graece* VI, 187. 191. 193.
Graius X, 138. *Graiae* VIII, 226. *Graias* XI, 100. XV, 110.
graminis XII, 40. *gramine* VIII, 60.
grammaticus III, 76. VII, 216. *grammatici* VI, 438.
grandis VII, 210. X, 71. *grande* III, 115. XI, 123. XIII, 281. *grande* VI, 169. 636. XII, 127. XIII, 54. *grandi* VI, 79. VII, 110. XII, 14. *grandes* XIII, 171. XVI, 14. *grandia* VI, 155. XI, 70. *grandes* XIII, 195. *grandia* VI, 302. 645. VIII, 51. XIII, 147. *grande* (*adv.*) VI, 517.
grando *grandine* V, 78.
grassator III, 305.
grassatur XIII, 174.
gratia VIII, 64. XIII, 4.
gratulus XV, 86.
gratus XII, 70. *grata* III, 66. *gratum* III, 4. XIII, 70. *grato* VI, 384. *gratam* XI, 184. *gratae* XIII, 183.
gravis I, 25. 163. VI, 99. 147. 270. 418. 511. VIII, 12. X, 201. 226. XI, 41. XIII, 197. *grave* X, 325. XIII, 248. *grave* VII, 71. *gravi* VI, 421. *graves* III, 309. *graves* XI, 127. *grauiter* XII, 23. *gravior* VI, 434. XVI, 22. *graviorem* VIII, 209. *gravius* XV, 119. *graviore* XIII, 175. 227. *graviora* VI, 134. XV, 29.
gravitas VI, 187.
gremium V, 142. XIII, 327. *gremio* III, 176. *gremio* VII, 215.
grex II, 79. VIII, 108. *grege* VI, 533 (*bis*). VIII, 143. X, 94. XI, 66. XII, 116. XV, 143. *greges* VI, 175. *gregibus* I, 46. VI, 161. *grunisse* XV, 22.
grus *grue* XIII, 170.
gula I, 140. V, 94. XV, 90. *gula* V, 158. XI, 39. XIII, 10.
gulosum XI, 19.
gurgitis III, 266. *gurgite* II, 150. V, 100. XIII, 280. *gurgitibus* XIII, 70.
Gurgitis VI, 266.
gustat XV, 92. *gustauerat* XIII, 85.
gustus XI, 14.
gutta XI, 54.
guttur VI, 105. XIII, 162. *gutturis* II, 114.
gutus *guto* III, 263. XI, 158.
Gyari X, 170. *Gyaris* I, 73.
gymnasia III, 115.
gypso II, 4.
habenae XIII, 230.
habes III, 125. VIII, 200. VIII, 87. X, 365. XIII, 315. *habet* I, 40. III, 122. 144. 152. 267. V, 19. VI, 152. 181. 197. 240. 268. 358. VII, 74. 75. 189. VIII, 141. X, 72. 297. 323. XI, 68. XII, 95. XIII, 194. 210. XIII, 140. XV, 110. *habent* VI, 61. XIII, 83. *habebat* V, 151. VIII, 3. *habuit* III, 208. X, 140. 294. *habuere* VI, 13. X, 278. *habebis* XI, 60. *habebit* VI, 562. 656. *habeas* V, 127. XIII, 207. XVI, 24. *habeat* II, 39. VI, 448. XIII, 34. *habeant* VIII, 227. *habe* III, 188. V, 118. *habere* I, 129. X, 90. XIII, 207. *habetur* VIII, 141. XI, 1. *habebatur* V, 111. *haberi* III, 272. VIII, 24. X, 92. *habendum* XIII, 118. XIII, 254. *habendum* XI, 93. *habendos* XV, 37.
habitatore XIII, 312.
habito *habitas* I, 114. XIII, 268. *habitat* XIII, 92. *habitas* XV, 152.
habitus XI, 149. *habitum* II, 72. VIII, 20. *habitu* XIII, 110. *habitus* II, 124. III, 177. VI, 267. VIII, 202.
haedulus XI, 66.
haedus *haedos* XI, 153.
Haemo III, 99. VI, 198.

- haeres III, 135. haeret II, 137. III, 248. XI, 54. haeremus VI, 281. haeserat III, 41. haereret VII, 227. haerens III, 233. haesuri X, 144. haesuram XIII, 2.
 halitus X, 238.
 Hamillus X, 224.
 Hammonis VI, 535.
 Hannibal VI, 291. Hannibali XI, 108. Hannibalem VI, 170. X, 147.
 harena III, 55. harenae III, 34. harenae VI, 217. 251. harenam II, 144. harena I, 157. III, 100. VIII, 206. XIII, 299. XVI, 6. 47.
 harundinis X, 21.
 haruspex VI, 550. haruspice II, 121. aruspex VI, 397.
 hastam XIII, 82. hasta III, 33. XI, 106.
 hastile VII, 127.
 hausit III, 85.
 haustu III, 227.
 haut III, 164. VI, 7. VII, 93. VIII, 198. XI, 17. XIII, 200. XIII, 136. XVI, 8.
 hebeti XI, 140. hebetes VIII, 137.
 hecatomben XII, 101.
 Hectore X, 259.
 hederis VII, 29.
 Hedymeles VI, 383.
 Heliadum V, 38.
 Heliodorus VI, 373.
 Heluidius V, 36.
 Heluinam III, 320.
 Heracleas I, 52.
 herba III, 15. herbae XI, 66. herba XII, 12. herbas XV, 99.
 herboso III, 173.
 Hercules Herculis II, 20. III, 89. X, 361. XIII, 43. 151. XIII, 90. Hercule V, 125.
 Hercules Herculeo VIII, 14. XIII, 280. Herculeos XIII, 82.
 here III, 23.
 heres I, 41. III, 161. VI, 218. 600. VIII, 87. XIII, 4. heredem VI, 39. heredes X, 237. XII, 95.
 hermae VIII, 53.
 Hermarchus III, 120.
 Hernicus XIII, 180.
 Hesperidum XIII, 114.
- hesternae VIII, 44. hesternum XIII, 129.
 hen II, 159.
 hiaspis V, 42.
 hiatum III, 175. 195. hiatu VI, 636. XI, 123.
 Hiberinae VI, 53.
 hibernae VII, 221. hibernum VI, 522.
 hic I, 4. 46. 47. 123. 161. II, 118. III, 69 (*bis*). 70 (*bis*). 148. 186. 216. 217. 218. 219. 220. 245. 246. III, 59. V, 86. VI, 112. 193. 332. 479. 480. 492. 532. 610 (*bis*). VII, 99. 129. VIII, 48. 51. 60. 237. 249. VIII, 60. 66. 122. X, 148. 197. 227 (*bis*). 316. 331. XI, 25. 151. 159. XIII, 9. 91. 105. XIII, 62. 79. 172. 272. 286. 294. 312. haec II, 128. III, 299. VI, 54. 101. 213. 214. 253. 355. 359. 396. 402. 624 (*bis*). 625. VII, 41. 175. 198. VIII, 171. X, 207. 243. 322. 326. 345. XI, 77. XII, 1. 97. XIII, 2. 157. 166. XIII, 153. 164. 325. XV, 3. 52. 93. 133. hoc III, 128. 131. 154. V, 76. VI, 110. 614. 657. VII, 13. 135. VIII, 127. XI, 118. XV, 69. 142. XVI, 58. huius VI, 179. 499. 595. VII, 125. VIII, 46. 189. X, 99. 228. XIII, 38. 147. 290. XV, 97. huic X, 184. hunc I, 33. II, 16. III, 283. V, 14. 116. 136. VI, 72. 157. 158. 383. 648. VII, 56. 205. VIII, 30. X, 69. 272. XIII, 175. XIII, 73. 114. XV, 17. 65. XVI, 56. hanc I, 111. II, 67. 78. VI, 452. 499. X, 41. XI, 115. 200. XII, 119. XIII, 94. 140. 143. hoc II, 143. III, 45. V, 6. 112. 157. VI, 111 (*bis*). 223. VII, 20. 48. VIII, 76. X, 137. 181. 189 (*bis*). XI, 165. 206. XIII, 65. 170. 181. 203. XIII, 58. 182. 208. 209. hoc I, 19. II, 82. VI, 189 (*bis*). 190. 383. VII, 216. X, 197. 286. XIII, 38. 73. 132. hac VI, 20. 213. VII, 2. VIII, 6. X, 76. 287. XI, 132. XIII, 29. 295. XV, 88. 126. hoc III, 23. 25. 134. VI, 151. (?) 510. XIII, 228. hi II, 45. III, 34. VIII, 255. X, 88. XI, 46. XIII, 223. hae VI, 259. 592.

- VIII, 224. haec III, 264. VI, 286.
VIII, 71. 111. 112. 224. VIII, 146.
X, 89. XII, 93. XIII, 150. XV, 10.
horum II, 5. 18. III, 81. VI, 557.
XI, 12. XII, 109. 114. XIII, 169.
horum I, 136. III, 112. X, 71. his
II, 18. 147. III, 315. III, 150. VI,
73. 394. 463. 608. VIII, 148. XIII,
103. XIII, 116. XV, 130. hos I,
89. VI, 267. 606. 608. VII, 186.
VIII, 22. XIII, 21. 147. 192. XV,
120. has X, 187. XI, 88. 171.
XIII, 208. haec I, 51. 52. 169. II,
41. 62. III, 92. 302. VI, 198. 224.
569. (?) 634. VII, 141. 152. 166.
242. VIII, 164. 199. 247. VIII, 39.
93. 135. X, 96. 254. 256. 337. XI,
21. 177. XIII, 16. 114. 232. XIII,
34. 44. 55. 67. 134. 135. 189. 224.
XV, 26. 172. XVI, 13. his III,
33. V, 173. VI, 336. VIII, 39.
VIII, 100. 131. XI, 114. 134. XIII,
123.
hic (*adv.*) I, 150. II, 90. 110. 111.
167. III, 16. 21. 119. 127. 131. 155.
157. 160. 180 (*bis*). 182. 226. 232.
VI, 280. 309 (*bis*). 494. VII, 181
(*bis*). XII, 89. 102. XV, 7. 84 (?).
hiems III, 58. hiemes III, 92.
hilarem XV, 41. hilares XI, 178.
XII, 65. XIII, 52.
hinc I, 65. 119 (*bis*). 144. II, 1. 156.
VI, 295. 296. 466. VII, 113. VIII,
105. 195. X, 44. 278. XI, 127. 128.
XIII, 13. 82. XV, 51. 77.
hio hiat X, 231. hiantia XV, 57.
Hippolyto X, 325.
hippomanes VI, 133.
hirnea VI, 326.
Hirpini VIII, 63.
Hirrus X, 222.
hirsuto II, 41. hirsuta V, 155.
hirundinis X, 231.
hiscere V, 127.
Hispania VIII, 116. X, 151.
hispida II, 11.
Hispo II, 50.
Hispulla VI, 74. Hispulla XII, 11.
Hister *cf.* Ister.
historia II, 103. X, 175. historia-
rum VII, 98. historias VI, 450.
VII, 231.
hitorico VII, 104.
histrio VII, 90.
hodie III, 23. XI, 56. 150. 179. 197.
XIII, 47.
holuscula XI, 79.
Homericus XIII, 113.
Homero VII, 38. X, 246. Home-
rum VI, 437. Homero XV, 69.
homicida II, 26.
homo V, 161. VI, 222. 284. X, 350.
XIII, 112. hominis VI, 47. 221.
271. homini I, 134. XIII, 184.
XV, 165. hominem III, 75. X,
69. homine XV, 174. homines
I, 85. II, 167. V, 131. VI, 12. 333.
X, 346. hominum VI, 342. X,
48. 173. XIII, 31. 243. XIII, 276.
XV, 103. homines III, 153. VI,
596. VIII, 32. XV, 70. 117.
homuncio V, 133.
honesta VI, 95. honesti III, 52.
honestum III, 85. honestis III,
21. VI, 444. honestos VI, 239.
honestius V, 10.
honor I, 117. honoris III, 178. VIII,
150. honori I, 110. honorem
V, 136. VI, 532. VII, 88. honore
XI, 87. honorum X, 57. hono-
res VIII, 69. X, 104.
hora VI, 577. 581. XI, 205. XVI, 4.
hora VII, 222. X, 76. horas X,
216. horis VI, 183.
Horatius VII, 62.
hordea VIII, 154.
horret III, 265. horreat VI, 183.
horreres II, 122. horrere III, 7.
horrenti I, 93. horrendum VI,
485. horrenda XII, 15.
horrida II, 57. III, 212. VIII, 116.
VIII, 12. X, 298. XIII, 242. XV,
44. horridior VI, 10.
hortatur XIII, 121.
hortulus III, 226.
hortus horti VI, 375. horto XIII,
172. horto VI, 18. XI, 78. hor-
tos I, 75. X, 16. hortis VI, 488.
VII, 79. X, 334. XIII, 319. XV,
10.
hospes III, 137. XI, 62. hospitii
VIII, 161. hospite XIII, 59.
hospitium III, 166. VII, 70. hospi-
tio III, 211.

- hostia XI, 85. XII, 5. XIII, 235. XV, 119.
hostis hosti XI, 107. XIII, 169. ho-
 stem X, 86. hostibus XV, 100.
 huc III, 308. VI, 416. 463.
 humanae XIII, 175. humani XIII, 159. humano XV, 132. huma-
 num VI, 556. humana XIII, 222.
 XIII, 98. humana XIII, 264.
 humanas X, 163. humanis X, 137. XV, 13.
 humilis VI, 287. XI, 171. humilis XI, 67. humili VIII, 48. hu-
 mili III, 39. humiles VIII, 44.
 humiles VI, 414.
 humus humi VIII, 78. humum XV, 63.
 Hyacinthos VI, 110.
 hydri VII, 70.
 Hylas I, 164.
 Hymetto XIII, 185.
 Hyperboreum VI, 470.
 iacet VI, 269. 279. 594. X, 86. 205. XV, 6. iacebat III, 9. 120. XIII, 167. iacuit II, 120. VI, 476. X, 288. XII, 62. iacebit I, 136. X, 206. iaceat VI, 580. VII, 79. iaceant VIII, 106. iacens VI, 36. 126. iacentem VIII, 173. XV, 43.
 iactat VI, 236. iactabo XII, 90. iactaret I, 62. III, 118. iactare III, 106. VIII, 6. XIII, 22. iactatur XII, 52. iactetur VIII, 208. iactata XIII, 265.
 iactura III, 125. VI, 91. XIII, 177. iacturae XIII, 8.
 iactus iactu XII, 33.
 iaculator VII, 193.
 iaculetor I, 11.
 iaculum V, 153. VIII, 124.
 iam I, 5. 64. 123. 139. II, 39. 101. 115. III, 62. 198 (*bis*). 199. 206. 215. 221. 262. 265. III, 32. 37. 56. 57. 76. 101. 135. 138. V, 21. 47. 68. 94. 166. 168. VI, 26. 43. 105. 127. 147. 153. 215. 302. 304. 325. 329 (*bis*). 349. 369. 370. 377 (*bis*). 442. 485. 488. 515. 574. 628 (*bis*). VII, 3. 30. 77. VII, 170. 210. VIII, 4. 97. 153. VIII, 49. 73. 79. 86. X, 28. 61 (*bis*). 77. 154. 195. 199. 204. 217. 249. 270. XI, 13. 50. 77. 127. 157. 204. XII, 8. 30. 69. 86. XIII, 9. 16. 44. 218. XIII, 58. 80. 220. 250. 251. 276. XV, 56. 62. 69. 91. 112. 117. 159. XVI, 45. 46. 56.
 iandudum III, 317.
 ianua III, 4. VI, 79. 215. VII, 42. XII, 91. XIII, 129. 146.
 Ianum VI, 386. Iane VI, 394.
 Iarbae V, 45.
 Iason VI, 153.
 ibat *cf. eo*.
 ibi VI, 324. VIII, 64. 177. X, 160. XI, 176. XII, 81. XIII, 150. ibi-
 dem V, 40.
 ibin XV, 3.
 ico ictus V, 125.
 ictericæ VI, 565.
 ictus III, 121. VI, 126. 261. XII, 17.
 Idaei III, 138. Idaeum XI, 194.
 Idæis XIII, 41.
 idcirco VIII, 119.
 idem III, 148. 291. III, 8. VI, 112. VIII, 79. 98. X, 74. 159. 331. XI, 25. 149. XVI, 59. eadem III, 23. V, 1. VI, 177. 349. 402. VII, 198. XI, 161. XIII, 310. idem VI, 217. eiusdem III, 94. XII, 26. eidem XIII, 122. idem III, 12. VII, 153. XIII, 76. 184. eodem X, 42. eodem III, 205. XIII, 8. eadem X, 203. XIII, 172. eis-
 dem XIII, 30. eadem XIII, 113. eadem I, 14. 148. III, 92. V, 51. VII, 152. 153. X, 256. XI, 21. 177. XIII, 104. XIII, 5. 76. 103. idem X, 175. XI, 73. XV, 157.
 ideor III, 47. VII, 23. 143. 144. VIII, 251. XI, 135. XIII, 89. XV, 143.
 idoneus XIII, 71.
 Idumeæ VIII, 160.
 iecur I, 45. V, 114. iecur VI, 648. VII, 117. XIII, 117.
 ieiuua V, 10. X, 232. ieiunum XV, 51.
 igitur II, 34. III, 5. 89. 130. VI, 92. 210. VII, 106. 188. VIII, 240. VIII, 20. X, 15. 28. 265. 285. XI, 109. XII, 78. 83. 111. XIII, 101. XIII, 38. XVI, 18.
 ignauus III, 272. ignava XIII, 106. ignavum VII, 105.

- igniculum III, 102.
 ignis I, 134. XII, 19. XIII, 226.
   ignem III, 214. 253. IIII, 61. VI,
   3. XIII, 244. XV, 84. igne XV,
   140. igni XIII, 285. ignes X,
   61. ignes VI, 624. XIII, 146.
 ignobilis IIII, 104. VIII, 237.
 ignominiam VIII, 209.
 ignoro IIII, 43. ignorat VI, 569.
   ignoret XI, 26. ignorasse X,
   103.
 ignoscit VI, 435. ignoscitis VIII,
   181. ignoscas VIII, 189. igno-
   scat I, 154. ignoscere XIII, 103.
   XV, 105. ignoscentibus III, 146.
   ignota XIII, 187. ignotum VI,
   637. ignotos VI, 454.
 ilia ilibus V, 136.
 Iliacus XIII, 43.
 Iliados XI, 180. Iliadum X, 261.
 ille I, 3. 97. II, 93. 95. 99. 100. III,
   67. 70. 81. 91. 186. 246. 264. IIII,
   73. 89. 136. V, 62. 162. 170. VI,
   137. 214. 319. 376. 479. 535. 542.
   615. 622. VII, 85. 88. 202. VIII,
   216. 220. 274. VIII, 45. 91. 107. X,
   10. 32. 129. 164. 179. 196. 197. 227.
   228. 271. 315. 316. 342. XI, 52.
   151. 169. 171. 173. XII, 43. 125.
   XIII, 105. 110. XIII, 284. XV,
   113. XVI, 29. illa I, 151. VI,
   85. 100. 111. 232. 233. 234. 270.
   330. 368. 396. 408. 425. 434. 546.
   632. 657. X, 333. XI, 52. XIII,
   177. 227. XIII, 205. 221. XV, 3.
   116. illud II, 73. V, 88. VI, 194.
   VIII, 275. XVI, 8. illut XII, 112.
 illius VI, 539. 572. X, 320. illi
   III, 69. 120. V, 42. VI, 45. 210.
   VII, 75. VIII, 55. 240. X, 67. 91.
   XII, 118. XIII, 203. XIII, 223.
 illum III, 74. V, 148. 163. VI, 358.
   VII, 166. X, 92. 108. 126. XI, 23.
   XV, 78. illam III, 134. VI, 182.
   274. 651. XIII, 84. 121. illud III,
   208. IIII, 102. VI, 33. 53. 203.
   XIII, 68. illo IIII, 109. 130. V,
   139. VI, 269. VII, 109. X, 197.
   278. XI, 61. XII, 20. illa I, 155.
   III, 117. 274. IIII, 84. 93. VIII, 73.
   VIII, 149. XIII, 73. XIII, 273.
   274. 311. illo V, 22. VI, 250. 468.
   XIII, 53. illi II, 163. VIII, 23.
   VIII, 115. XI, 177. XIII, 76. 189.
   illae VI, 644. illa XI, 16. 117.
   illorum XV, 105. illis II, 14.
   140. III, 92. 165. VI, 317. 417.
   VII, 135. 136. VIII, 70. 117. VIII,
   32. X, 3. 34. 350. 352. XI, 128.
   XIII, 166. XV, 68. 148. XVI, 48.
   illos I, 170. II, 45. 156. VI, 110.
   VIII, 167. 267. VIII, 114. 131. X,
   235. XIII, 123. illas III, 321.
   illa III, 150. V, 3. 149. VIII, 39.
   X, 26. illis II, 36. IIII, 41. VI,
   284. 348. VIII, 258. VIII, 122.
   XI, 124. 159. 191. XIII, 196.
 illic I, 91. II, 152. III, 98. 170. 177.
   197. V, 10. 73. VI, 36. 410. VIII,
   199. VIII, 44. X, 323. XIII, 171.
   XV, 7 (*bis*). 12. 94.
 illiac I, 159. V, 91. X, 44. XIII, 161.
 illac III, 24. VI, 339. XII, 53.
 Illyricum VIII, 117.
 imago VIII, 55. XIII, 221. imagine
   VII, 29. VIII, 18. XI, 18.
 imber XIII, 67.
 imitatur VII, 42. imitantur XIII,
   107. imitatus XII, 34. imitata
   VI, 341. X, 299. imitandis XIII,
   40.
 immane X, 107. immanes XV, 125.
 inmanem XIII, 162. inmanis
   XV, 18. inmania XV, 104.
 immensae XI, 196. inmensa VII,
   111.
 immo X, 324. XIII, 108. XVI, 9.
 immolat XV, 118.
 impar III, 161. XIII, 169.
 impellat III, 128. impulsae X, 107.
 inpulit XII, 19. XV, 120.
 impensae *cf. impendo*.
 imperii VIII, 265. XI, 105. impe-
   rio VI, 135. X, 343. imperium
   X, 79. XIII, 50. imperio XV,
   138. imperiis X, 151. XIII, 331.
   imperiis XI, 87. inperii IIII, 137.
 impero imperat VI, 64. 224. im-
   peret VIII, 81.
 impetus XV, 62.
 implet II, 96. VI, 249. 546. VIII,
   56. XIII, 30. 288. implent VI,
   310. impleuit IIII, 41.
 implere XIII, 215. impleuerit

- II, 58. implereno VIII, 90. implere I, 63. impletus VII, 24. impleri V, 75. inplet VII, 161. impleui XIII, 327. inpleret VI, 601.
- imponet XII, 118. imposito VI, 334. impositas III, 252. imponit VI, 444. inponite VII, 229. XII, 84. imponere III, 103.
- improbitas X, 305. improbitas XIII, 53.
- improbis III, 282. VIII, 63. XVI, 37. improba XIII, 3. improba VI, 86. 605. inprobior III, 106.
- impune I, 3. 4. III, 152.
- impunitum XIII, 200.
- imus ima VIII, 47. imis III, 200.
- in (c. acc.) I, 38. 111. 143. 170. II, 28. 68. 79. 107. 136. 139. III, 12. 30. 55. 62. 78. 122. 225. 227. 280. 322. III, 68. 73. 120. 128. 145. V, 142. VI, 183. 311. 410. 431. 496. 521. 522. 528. 543. 563. 623. VII, 7. VIII, 180. VIII, 111. X, 18. 65. 87. 160. 180. 254. 314. XI, 40. 156. 204. XII, 110. XIII, 18. 69. 155. 216. 226. 244. XIII, 130. 149. 238. 291. 318. XV, 16. 78. 151. in (c. abl.) I, 104. 107. 149. 155. II, 48. 57. 75. 79. 108. III, 132. 143. 152. 156. 162. 171. 176. 235. 248. 265. 310. III, 6. 19. 74. 93. V, 44. 101. 153. VI, 2. 56. 58 (bis). 65. 88. 107. 151. 157. 165. 169. 171. 194. 196. 228. 242. 250. 259. 269 (bis). 274. 279. 381. 402. 412. 437. 488. 497. 561. 573. 588 (bis). 596. VII, 1. 8. 28. 42. 43. 48. 52. 79. 107. 126. 145. 178. 208. 211. 241. VIII, 3. 14. 37. 61. 73. 111. 128. 136. 140. 143. 172. 200. 220. 239. 241. 245. VIII, 13. 18. 42. 80. X, 1. 27. 38. 46. 50. 86. 93. 136. 147. 175. 181. 195. 217. 239. 244 (bis). 279. 306. 307. 334. 356. XI, 11. 21. 22. 25. 29. 31. 36. 38. 54. 59. 72. 80. 94. 101. 108. 129. 148. 159. 200. XII, 12. 61. XIII, 86. 116. 126. 132. 162. 163. 168. 171. 198. 221. XIII, 42. 82. 88. 105. 205. 239. 241. 247. 259. 277. 285. 311. 319. XV, 10. 50. 89. 130. XVI, 11. 53.
- inaequales V, 38.
- inania VIII, 57. inani V, 7. inani I, 47.
- inaurati XIII, 151.
- inbelle XV, 126. inbelles VI, 366.
- inbellis VIII, 113.
- inbuit XIII, 124. inbutus XI, 144.
- incedet XII, 126.
- incendia III, 197. incendia III, 7. XIII, 145.
- incendo incenderit III, 222. incendente VI, 648. incendi VI, 325.
- incerate X, 55.
- incertae VIII, 81. incertae XII, 32. incerta XV, 137.
- incessu II, 17.
- incestus III, 9. incestae VI, 158.
- inchoet XVI, 42.
- incidit III, 39. incidat X, 314.
- incido incidere VIII, 69.
- incipis VIII, 11. incipit VI, 348. 468. VIII, 138. VIII, 52. X, 115.
- incipiunt XIII, 238. XV, 52. 64.
- incipias VI, 615. incipiant XI, 163. inciperet X, 262. incipe III, 34. incipientem VII, 195.
- incitat VI, 315.
- inclinat III, 316. inclinet X, 224.
- inclinare VIII, 26. inclinatis XV, 63.
- includere XIII, 133. inclusus XII, 123. inclusa XII, 75.
- incognita VIII, 34.
- incola VIII, 160.
- incolumem XII, 16. incolumi X, 258.
- incommoda XIII, 21.
- incrementa XIII, 259.
- incude III, 309. X, 132. XIII, 118. XV, 165.
- incultus XI, 146.
- incumbo incubuit VI, 293. incubere VIII, 76. XIII, 122. XV, 128.
- incurritur VI, 331.
- incutit III, 246. incutimus VIII, 5.
- inde I, 65. 168. III, 37. 113. 236. 301. 308. III, 51. 122. V, 168. VI, 62. 139. 225. 312. 436. 524. 560. 585. 603. 612. 613. VII, 103. 123. 220. VIII, 105 (bis). 119. 195. VIII, 20. 28. X, 140. XI, 47. XII, 87.

- XIII, 12. 45. 83. 148. 173. 282.
 XV, 36. 48.
 indemnatus VI, 562.
 index indicibus X, 70.
 Indica XV, 163.
 indigenae XIII, 38.
 indignatio I, 79. V, 120.
 indignatur V, 64.
 indignus VIII, 31. indignum VII,
 17. indigno III, 95.
 indocti II, 4. III, 87. VIII, 49. in-
 docti XIII, 181.
 indomitus II, 77.
 inducitur VI, 471.
 indulgentia VII, 21.
 indulget II, 140. VI, 160. 384. in-
 dulgent XIII, 234. indulsit II,
 168. VI, 86. XIII, 217. XIII,
 330. XV, 148. 174. indulgebitis
 VIII, 48. indulge VIII, 167.
 indulgere VI, 283. indulsisse
 II, 165.
 indus indutus II, 97.
 induperator X, 138. induperato-
 rem III, 29.
 Indus XI, 125. Indi VI, 337. 463.
 Indos VI, 295.
 industrius VIII, 52.
 inebriet VIII, 113.
 inermi III, 80. X, 200.
 infamia I, 48.
 infamis II, 22. infami VIII, 273.
 infans III, 176. V, 145. VI, 81. VIII,
 60. XIII, 49. XV, 139. infante
 XIII, 163. infantes XIII, 168.
 infantibus VI, 9. 606.
 infantia III, 84. X, 199.
 infelix III, 152. 209. 267. VI, 491.
 597. VII, 74. X, 169. XIII, 295.
 infelicibus XIII, 142.
 infernis VIII, 257. infernis XIII, 52.
 infero intulit VI, 299. intulerit
 VI, 340.
 infesto XIII, 231. infesta XV, 120.
 infestis XV, 74.
 inficio infecit XII, 41.
 infirmi XIII, 190.
 infitietur XIII, 60.
 inflexu III, 237.
 inflato inflatum VIII, 72.
 infra (*prae*.) III, 97. infra (*adu*.)
 III, 204.
 infremuit I, 166.
 infudit VI, 617. infundet VIII,
 154.
 ingenium I, 151. III, 73. III, 83.
 XIII, 185. ingenii X, 119. in-
 genio VII, 63. 96. ingenium X,
 300. XV, 144. ingenio X, 120.
 ingens I, 4. II, 119. 137. VI, 108.
 512. VII, 102. 140. VIII, 100. X,
 62. XI, 139. ingens III, 124.
 VI, 549. 651. ingenti III, 240.
 XV, 156. ingentia III, 251. in-
 gentibus II, 96.
 ingenui XI, 154 (*bis*). ingenuum
 III, 15. ingenuorum III, 131.
 ingenue II, 16.
 ingerit VI, 609.
 ingratus VII, 169. ingratae XIII,
 165. ingrate VIII, 82. ingrato
 X, 270. ingratos XI, 192.
 ingreditur VII, 172. ingressus
 X, 20.
 inguinis I, 41. VI, 301. X, 207. in-
 guen VI, 196. XII, 36. inguine
 III, 109. VIII, 136. inguina VI,
 370. inguinibus X, 322. in-
 guina VIII, 4. XI, 158. XIII,
 300.
 inimicus VIII, 95. inimica XVI,
 20. inimicorum XV, 40.
 iniquae I, 30. iniquo XIII, 126.
 iniquas V, 3.
 iniuria V, 9. VIII, 121. XIII, 151.
 XVI, 22.
 inlustres III, 152.
 inmanem *cf.* immane.
 inmemor VI, 85.
 inmensa *cf.* immensae.
 inmeritis X, 60.
 inminuit XIII, 92.
 inmodici XIII, 176.
 immortale XV, 34.
 innoxia XIII, 156.
 innuat VI, 140.
 inobs VII, 61. inopem VII, 205.
 inopi XII, 67. inopum VIII, 89.
 inpacta X, 59.
 impatiens VI, 238. 327. VII, 58.
 impendat XII, 96. impendere III,
 91. impensa XII, 97. impensae
 VII, 138. impensae V, 156. im-
 pensas III, 216.

- inpello *cf.* impellat.
 imperfectus III, 233.
 inperii *cf.* imperii.
 inplet *cf.* implet.
 inponit *cf.* imponet.
 inprimis VIII, 121.
 inprimo inpressit VI, 422. inprime VIII, 134.
 inprobis *cf.* improbus.
 improbitas *cf.* improbitas.
 inprobulum V, 73.
 inpronidus III, 273.
 impulsu X, 351.
 inputo II, 17. inputat V, 14. 15. inputet VI, 179.
 inquis VIII, 44. inquit I, 102. 125. III, 21. 153. IIII, 125. V, 118. VI, 281. 416. VII, 242. X, 155. 291. XIII, 84. XIII, 153.
 inquisitores IIII, 49.
 iritamentum XI, 167.
 insanabile VII, 51.
 insania II, 71.
 insanum VI, 620.
 insatiabile XIII, 125.
 inscius XI, 66.
 inscripta XIII, 24. inscripta VIII, 168.
 insignis VIII, 32. X, 57. insignia VIII, 227.
 insistere VI, 96. VIII, 144.
 inspicit I, 97. inspexi III, 45. inspecta VI, 579.
 instabile VIII, 79.
 instaurare VIII, 158. XV, 74.
 institor VII, 221.
 instituit I, 71. instituas XIII, 74.
 insto instat VI, 520. instantis XIII, 63. instantem VI, 407. XIII, 210. instantibus XV, 75.
 instruit V, 97.
 insulsam VI, 658.
 intactam VII, 87. intactum XIII, 194. intacto V, 169. intacta VI, 336. intactior VI, 163.
 integer VIII, 80. X, 288. XV, 56.
 intellegit XII, 36. intellegat III, 101. VI, 451. intellecta VIII, 129.
 intendunt VIII, 150.
 inter I, 112. 129. II, 10. 47. III, 157. 191. 264. V, 28. VI, 101. 323. VII, 186. VIII, 133. 175. 217. X, 260. 358. XI, 93. XIII, 119. 186. 212. XIII, 203. XV, 33. 164.
 intercepta XIII, 71.
 interdum III, 181. 305. VI, 552. X, 52. 315. XIII, 182. XV, 44.
 interea I, 135. II, 137. III, 261. V, 120. VI, 149. 237. 424. 464. 508. VIII, 155. X, 342. XI, 14. 193. XIII, 138.
 interest intererit XIII, 73.
 interiora XII, 80. interius (*adu.*) XII, 15.
 internuntia VI, 545.
 interpres IIII, 79. VI, 544.
 interrogo X, 72.
 interuenit VI, 194.
 intestatus III, 274. intestata I, 144.
 intestino VI, 429. intestina VII, 78.
 intolerabile VI, 413. intolerabilis VI, 460.
 intonet VI, 485.
 intra VIII, 240. VIII, 11. 43. 55. 94. XIII, 209. XIII, 45.
 intrepidi XIII, 89.
 intro intrat II, 88. VI, 374. 512. X, 317. XII, 75. intrauit VI, 121.
 intrauerit X, 171. intranti III, 62. intrantis VI, 125.
 introitum XI, 10.
 intus III, 241.
 inuadunt II, 20.
 inualidi III, 88.
 inuenit VIII, 8. XIII, 29. 197. XV, 44. inuenit III, 260. X, 47. inuenies VI, 208. VIII, 48. 173. X, 148. XV, 129. inueniet VIII, 232. inuenias II, 5. inuento VIII, 30. inuenta XIII, 75. inuentis XIII, 66.
 inuentrix XV, 117.
 inuerso III, 108. inuersis XIII, 187.
 inuidet X, 228. inuideas VII, 93. XI, 110. inuisi XIII, 248.
 inuidia XV, 95. inuidiae X, 57. inuidiam XV, 123.
 inuidiosa XIII, 179.
 inuitatus XIII, 134.
 inuitus inuita VI, 212. inuiti XIII, 108.

- innoluit VI, 607.
 inutile XV, 126.
 io VI, 526.
 iocari III, 40.
 iocus ioco VIII, 10. iocorum III, 147.
 Ionium VI, 93.
 Iphigenia XII, 119.
 ipse I, 62. 105. 127. 136. II, 18. III, 110. 222. IIII, 69. V, 30. 37. 86. 104. 142. VI, 552. 597. VII, 38. 126. 171. VIII, 41. 75. 147. 148. X, 52. 230. 251. 363. XI, 62. 79. XI, 160. XII, 35. XIII, 56. XIII, 127. 244. XV, 38. 45. ipsa III, 95. 172. VI, 209. 253. 281. 322. 401. 490. 640. X, 294. XIII, 29. XIII, 139. ipsius VI, 530. VII, 239. VIII, 262. X, 285. XVI, 58. ipsi II, 31. V, 101. VI, 519. VIII, 188. XIII, 1. ipsum II, 147. III, 232. IIII, 28. V, 56. 114. VI, 175. VIII, 133. X, 182. XI, 9. XIII, 167. ipsam VI, 173. 333. 568. X, 141. XIII, 151. ipsum V, 6. XII, 40. ipso I, 33. XIII, 206. ipsa X, 76. XII, 11. XIII, 180. XIII, 295. ipsi I, 100. VII, 108. VIII, 110. XIII, 3. 234. XV, 59. ipsae VI, 244. ipsa XI, 133. ipsorum VIII, 138. XIII, 138. ipsis X, 7. 146. 347. XVI, 49. ipsos I, 100. VI, 347. VIII, 26. X, 305. ipsas VIII, 23. X, 59. ipsis III, 146. V, 135. VI, 523. XI, 71. 166. XV, 100.
 ira I, 85. VI, 647. XIII, 100. 176. XV, 131. irae VIII, 88. XIII, 183. XV, 169. iram VI, 189. 285. ira I, 45. XIII, 50. irae I, 168. irasci X, 360. iratus XIII, 226. irato XIII, 93. irati III, 299. iratis I, 146. X, 313. iratis I, 50.
 is id III, 182. VI, 413. VII, 162. X, 183.
 Isaeo III, 74.
 Isiacae VI, 489.
 Isis XIII, 93. Isidis VI, 529. VIII, 22. Iside XII, 28.
 iste IIII, 67. VII, 36. ista XI, 168. istud III, 187. ista II, 136. istas I, 139. ista II, 75. VI, 191. VIII, 73. istis XIII, 179.
 Ister Istro VIII, 170. Istrum XII, 111. Hister II, 58.
 istic III, 29.
 ita II, 38. V, 59. VI, 222. XIII, 91.
 Italiae III, 171. Italiam X, 154. XII, 78.
 iter VII, 172. X, 20.
 iterum III, 134. IIII, 1. VII, 95. XII, 25.
 Ithacus XV, 26. Ithacum X, 257. XIII, 287.
 iuba inubis VI, 40.
 iubeo VI, 223. iubet I, 99. II, 7. III, 37. 196. 284. 290. VI, 330. 417. 420. 517. VII, 107. XIII, 31. 212. 306. XV, 134. iussit VI, 37. 622. X, 275. iubebit V, 143. 149. iubeat III, 129. VI, 98. 275. iubeant VIII, 144. iuberet II, 101. XV, 150. iusseris III, 78. iusserit VI, 526. iubetur VI, 340. VII, 41. iubentur III, 144. VII, 65. XIII, 108. iussus V, 12. VIII, 210. XIII, 331. ius: a III, 19. iussae XI, 104. iussos VI, 371. iussas III, 65.
 Iubernae II, 160.
 iucunda IIII, 81. iucundum V, 140. iucundam VII, 82. iucundis X, 349. iucundus XIII, 180.
 Iudaea VI, 543.
 Iudaei VI, 547. Iudaeis III, 18.
 Iudaicum XIII, 101.
 index XVI, 13. 29. iudicis II, 75. iudice IIII, 12. VII, 13. 117. VIII, 188. XIII, 3.
 iudicio I, 48.
 iudico iudicet XIII, 226.
 iugera XIII, 163. iugeribus II, 132. iugera IIII, 7. 142. iugeribus VIII, 60.
 iugulare XV, 12. iugulata XII, 127.
 iugulum iugulo VIII, 218. iugulos IIII, 110.
 iugum VIII, 57. X, 135. iugum VI, 208. XIII, 22. iugo VIII, 63. iuga VIII, 108. iuga III, 191. iugis VI, 649.
 Iulia II, 32. VI, 38. Iulia (adi.) II, 37.
 Iulius II, 70.

- Iulus* Iuli VIII, 42. Iulo XII, 70.
iumenta XIII, 77. *iumenta* III, 316. VIII, 103. XIII, 147. *iumentis* VIII, 154. *iumenta* III, 5. VII, 180.
Iunco XV, 27.
iunge VIII, 105. *iungitur* VI, 41. *iungentur* VIII, 89. *iuncta* VI, 448. *iunctam* VI, 200. *iunctae* II, 46.
Iuno VI, 619. XIII, 40. *Iunonis* VII, 32. *Iunoni* VI, 48. *Iunonem* II, 98.
Iuppiter V, 79. VI, 59. X, 188. XI, 116. XIII, 41. 114. *Iouis* VIII, 156. X, 38. 268. XIII, 81. 271. *Ioui* XII, 6. *Iouem* XII, 89. *Ioue* VI, 15 (bis). XIII, 206.
iurgia V, 26. XV, 51. *iurgia* VI, 268.
iuro iurat VIII, 156. XIII, 78. *iures* III, 144. *iurare* VI, 16. *iurante* II, 98. *iurato* V, 5. *iurando* XIII, 202.
ius I, 56. XVI, 51. *iuris* I, 128. II, 139. VI, 217. VIII, 50. *ius* X, 87. 101. XIII, 101. *iure* II, 34. 43. XI, 23. XIII, 201. XIII, 8. *iussu* X, 15.
iustitiae VIII, 25. *iustitia* III, 81.
iustus iusta VI, 94. VIII, 90. *iusti* X, 274. *iustae* XVI, 19. *iusto* VIII, 92. *iustus* VIII, 267. *iustissima* XVI, 17.
iuuencam VI, 48.
iuuencum VIII, 155.
iuenilia XI, 5.
iuuenis V, 45. VIII, 51. XIII, 55. XIII, 7. *iuuenis* X, 310. *iuueni* I, 25. VII, 160. X, 168. 226. XIII, 23. 235. *iuuenem* VI, 330. VIII, 71. XIII, 191. 251. *iuvene* III, 95. *iuvenes* VII, 20. VIII, 164. 262. XI, 201. XIII, 34. 107. *iuuenum* X, 196. *iuvenes* II, 50. III, 158 (bis). VII, 132. XIII, 121. 283.
iumenta VI, 103. 369.
iumentus II, 155. VII, 213. VIII, 114.
iuno iuat XIII, 4. *iuant* XI, 16. *iuuabit* III, 211.
iuxta XI, 165.
- zal* VI, 195.
kalendis VIII, 53.
xiuaidos VIII, 37.
labellum I, 160. XIII, 325. *labello* III, 185. VIII, 35. *labellis* V, 128. VI, 276.
labem II, 78. *labe* XIII, 69.
labitur XV, 77. *labente* VI, 203. *labentibus* III, 194. *lapsum* XV, 156.
labor VI, 289. VII, 98. 216. VIII, 104. XIII, 224. *laboris* X, 139. XIII, 164. *labori* XVI, 57. *laborem* VII, 17. *labore* XVI, 52. *labores* VIII, 42. *laborum* III, 22. *labores* VI, 593. X, 359. 361. XIII, 198.
laborat VIII, 239. *laboranti* VI, 443.
labra VI, 466. X, 67. 229. *labra* III, 294. VI, 623. XIII, 114.
labyrinthi I, 53.
lac lactis XI, 68. XIII, 70. *lacte* VI, 468.
Lacedaemoniorum XI, 175.
lacerna III, 148. *lacernae* VII, 114. *lacerna* X, 212. *lacernis* XIII, 287. *lacernas* I, 27. VIII, 28. XVI, 45.
lacernatae I, 62.
lacro lacerat VI, 625. *lacerabant* XV, 102. *laceraret* III, 37. *laceratis* VI, 490.
lacertae III, 231. *lacerta* XIII, 75.
lacerti XIII, 131. *lacerto* VI, 106. *lacertis* X, 11. *lacertis* XV, 63. *laccessit* VI, 248.
Lachesis VIII, 136. *Lachesi* III, 27.
lacrimae I, 168. VI, 539. XVI, 27. *lacrimas* III, 101. V, 159. X, 52. 261. XV, 133. *lacrimis* VI, 273. XIII, 134.
lacunar I, 56.
lacus III, 60. *lacus* VI, 603.
Ladas XIII, 97.
laedant III, 272.
Laelius XIII, 195.
laena III, 283. *laenam* VII, 73. *laena* V, 131.
Laenas V, 98.

- Laestrygonas* XV, 18.
laetare X, 310.
laetus XIII, 248. XIII, 23. *laeta* VI, 570. *laetum* XIII, 123. XV, 41. *laetam* VII, 83. *laeti* XVI, 60. *laetis* X, 98. XII, 73. *laeta* XII, 13.
laeua VI, 561. *laeuam* III, 120. *laeuo* XIII, 228. *laeua* VI, 658. VII, 159. XIII, 297. *laeuum* (*ad-uerb.*) VI, 495.
lagonae XII, 60. *lagona* V, 29. VIII, 162. *lagonae* VII, 121. *lagonas* XIII, 271.
Lagus Lagi VI, 83.
lambit II, 49. *lambenti* VIII, 5. *lambentibus* VIII, 35.
Lamiarum III, 154. VI, 385.
lampas III, 283. *lampade* VI, 138.
lanam II, 54. VII, 224. *lanis* VI, 497.
lanatas VIII, 155. *lanatis* XV, 11.
languentis XI, 167.
languida I, 122.
languorem III, 233.
lanificae XII, 66.
lanistae III, 158. *lanistae* XI, 8. *lanistis* VI, 216.
lanternam V, 88.
lanugo XIII, 59.
lanx lancem V, 80. *lance* VI, 204. *lances* XII, 43. *lancibus* XI, 18.
Laomedontiades VI, 326.
lapidem VI, 577. XV, 65. *lapides* XIII, 67.
Lappa VII, 72.
lapsus III, 7.
laqueum X, 53. XIII, 244. *laqueo* VII, 50. *laqueos* X, 314.
lar laris III, 110. *Laris* XIII, 20. *larem* VI, 3. *lare* VIII, 14. *lares* VIII, 110. *Lares* VIII, 137. *Laribus* XII, 89. XIII, 233. XV, 153. *Lares* XII, 113.
lardum XI, 84.
Largae XIII, 25.
largiri V, 110. *largitus* VII, 88.
largus X, 119. *larga* X, 302.
Laronia II, 36. 65.
lascium VI, 194. *lasciui* XI, 98.
lassare II, 92. *lassata* VI, 130. *lassata* VI, 421.
lassus VIII, 246. *lasso* VII, 117. *lasso* VIII, 137. *lasso* XIII, 146. *lassi* I, 132. XV, 167. *lassis* VIII, 154. *lassas* VIII, 55. *lassis* VI, 484.
lateo latet VI, 237. *latentis* VIII, 18.
Lateranus VIII, 147. 151. 167. *Lateranorum* X, 17.
Latini VI, 44. *Latinae* V, 55. *Latino* VI, 637. *Latino* I, 36. *Latina* I, 171. VIII, 256. *Latinas* VI, 287. *Latine* VI, 188. XI, 148.
Latio XII, 103. *Latiis* XI, 115.
Latona X, 292. *Latoniae* VI, 176.
latratibus VI, 415.
latrauit X, 272.
latronem XIII, 145. *latrone* X, 22.
latus VI, 650. VIII, 117. *lateris* VI, 505. XIII, 229. *lateri* VI, 37. *latus* III, 131. VII, 109. XI, 142. XII, 31. XIII, 289. *latere* XI, 96.
latus lata VIII, 65. *latum* I, 157. *latum* VI, 482. *lata* XIII, 308. *lato* X, 27. *latos* XI, 122. *latis* I, 137. III, 21. *late* VI, 92. XIII, 245. *latius* XIII, 234. *latis-sima* XII, 59.
laudabile XI, 22.
laudo III, 2. III, 18. XII, 121. *laud-*
das X, 28. *laudat* III, 86. VI, 435. XIII, 32. *laudamus* VIII, 58. *laudant* XIII, 182. *lauda-*
bat XIII, 121. *laudem* XI, 58. *laudet* XIII, 154. *laudare* III, 42. 92. 106. VII, 131. *laudatur* I, 74. III, 71. V, 42. *laudetur* XIII, 111.
Launio XII, 71.
lauo lauat III, 262. *lauatur* V, 90. *lauantur* II, 152. *lauari* VI, 447. VII, 130. *lota* VI, 461.
Laurenti I, 107.
Laureolum VIII, 187.
laurus II, 158. *laurum* VII, 19. *lauro* VI, 79. VIII, 253. *laurus* X, 65.
laus laudis VIII, 76. X, 143. *laude* VIII, 74. *laudibus* VI, 182.
lautus XI, 1. *lanti* XIII, 257. *lautum* I, 67. *lauto* XIII, 13.

- lautorum VII, 177. lautissimus III, 221. lautissima VII, 175. XI, 140.
 laxabant VIII, 261. laxet VI, 144. laxare XIII, 67.
 lectica I, 32. 121. III, 242. X, 35. lecticas VI, 309.
 lectore I, 13.
 lectulus VIII, 77.
 lectus III, 203. VI, 268. VIII, 177. lecti VI, 226. VIII, 78. lectum VI, 21. lecto II, 60. V, 17. VI, 594. VII, 105. lectis XI, 96.
 Ledam VI, 63.
 legio II, 155. legione III, 132. legiones XIII, 241. legiones X, 79. legionibus VIII, 255.
 legitimum VIII, 44. legitimis VI, 200. legitime X, 338. XII, 100.
 lego legatum VIII, 172. legatum VIII, 62. legatum VIII, 88.
 lego legit XI, 69. XIII, 121. legerat VII, 152. XI, 78. leget III, 241. legat VII, 231. legenti VII, 104. lecture VI, 277. legantur XI, 182. lectis XIII, 136.
 legumen XV, 174.
 lenae VI, 489.
 leno I, 55. lenone VI, 127. lenonum III, 156. VI, 320. XIII, 46. lenonibus VI, 216.
 Lentulus VII, 95. VIII, 187. X, 287. Lentule VI, 80.
 lentus VIII, 248. lenta XIII, 100. lenta XVI, 47. lento VI, 565.
 leo VIII, 36. XIII, 247. XV, 161. leoni XV, 160. leonem VII, 76.
 Lepidi VI, 265. Lepidis VIII, 9.
 lepus XI, 138. leporem V, 167. XIII, 81. lepores V, 124.
 letale XV, 165.
 letifero III, 56.
 leto X, 119.
 Leucade VIII, 241.
 leuis VI, 507. leue VII, 240. leunium XIII, 13. leuibus XIII, 182. leuius X, 344. leuiori VII, 77. leuioribus III, 11. leuius II, 56.
 leuis III, 111. VIII, 93. leue X, 199. leue XIII, 62. leui II, 12. leuia VIII, 115. leuibis VI, 356. VIII, 35.
 leuo leuant XII, 53. leuarit XIII, 83. leuet XIII, 236.
 lex II, 37. VI, 38. VII, 102. X, 315. XIII, 324. legi III, 155. legem VI, 635. lege VI, 453. leges II, 43. VIII, 91. legum III, 79. VI, 544. VIII, 50. 268. XIII, 177. leges II, 30. 72. VII, 229. XI, 8. XIII, 100. 193. legibus X, 251. XVI, 15.
 libelli I, 86. libello XIII, 193. libelli VII, 107. libellos III, 206. VI, 244. VII, 26. libellis XII, 100. XIII, 19. 62.
 liber librum III, 41. libro VI, 263. 578. VIII, 134. libri I, 5. libris VIII, 84. libros III, 219. libris VI, 451.
 liber V, 161. VIII, 122. libera VIII, 244. libera VIII, 211. libera III, 90.
 libertas II, 12. III, 299. VI, 140. 217. VIII, 177. libertatis II, 77. libertatem XIII, 56. 230. libertate VII, 116. VIII, 263.
 libertinus I, 102.
 libertus VI, 146. liberto II, 59. libertorum V, 28. libertos VII, 43.
 libet I, 63. II, 1. VII, 113. VIII, 29. XII, 95. XIII, 142. XV, 84. libuit V, 16. libeat I, 19. X, 162. liberet I, 152. libentius XV, 88. libitum III, 159.
 libido II, 14. VI, 349. VIII, 135. X, 208. libidinis VI, 294. XI, 174. libidine III, 3. VI, 135. 318. VII, 85.
 Libitinam XII, 122.
 libra libras X, 147. libris III, 16.
 librarius VIII, 109. libraria VI, 476.
 libum libo XVI, 39. libis III, 187.
 Liburnus VI, 477. Liburno III, 75. liburna III, 240.
 Libye V, 119. Libya XI, 25.
 licet I, 105. 162. II, 147. III, 92. 144. III, 34. V, 141. VI, 140. 209. 283. 580. VII, 124. 146. VIII, 19. 81. 85. 122. 131. X, 19. 211. 298. 304. XI, 196. 205. XIII, 56. XIII, 12. 263. 287. XV, 13. licebit XI, 184.

- liceat II, 135. III, 301. VI, 456. VIII, 235. liceret III, 85.
 Liciniis I, 109.
 Licinus XIII, 306.
 lictorem III, 128. lictore VIII, 137.
 lignum XI, 118. ligni XIII, 137. XVI, 41. ligno XII, 58. lignorum VII, 24.
 ligonis VII, 33. ligonem XI, 89.
 ligulas V, 20.
 Ligustica III, 257.
 limen I, 100. II, 88. VI, 47. XI, 190. limine I, 96. III, 124. VI, 228. X, 29. XV, 154. limina VI, 52. XIII, 44. 220.
 limite X, 169. XVI, 38.
 lingua VIII, 121. linguae VII, 149. linguam III, 63. VIII, 119. linguas VIII, 120. linguis XII, 83.
 linigero VI, 533.
 linit VI, 481. VIII, 58.
 linquit VI, 227. linquebat VI, 119. linquere XV, 152.
 lintea III, 263. VIII, 168. XIII, 22.
 linum lini III, 45. linum III, 151. lina V, 102.
 Liparaea XIII, 45.
 lippus X, 130.
 lis litis XVI, 50. litem VI, 242. lites VI, 268. VII, 168. XVI, 42.
 litigat VI, 35. VII, 141. litiget XVI, 16.
 littera XIII, 138.
 litus III, 4. litus III, 143. VII, 49. litore XI, 113. XIII, 87. 270. litora III, 47. litora II, 160.
 lituus lituis XIII, 200.
 liuidulus XI, 110.
 liuidus linida VI, 631.
 liuorem II, 81. liuoribus XVI, 11.
 locamus X, 366. locasti VIII, 185. locantur III, 17. locatum VIII, 143.
 loculis I, 89. X, 46. XI, 38. XIII, 139.
 locuples VI, 141. XII, 99. XIII, 137. locupletem XIII, 96. XIII, 197.
 locus III, 22. 119. VII, 63. XV, 37. locum I, 103. VI, 542. loco III, 230. V, 12. VII, 210. locos VI, 245.
 lodice VI, 195. VII, 66.
 Longinum X, 16.
 longus VI, 431. longa III, 254. VI, 221. X, 57. 190. 204. 223. 265. XIII, 251. longi VIII, 34. XIII, 217. longae VI, 292. X, 275. XV, 96. longi III, 124. VI, 483. X, 44. longae V, 103. longum III, 88. VI, 589. VIII, 228. XV, 82. longo VI, 561. VII, 132. VIII, 1. 208. longa VI, 623. VIII, 52. XIII, 68. 207. longo III, 44. V, 80. VIII, 16. X, 255. XI, 152. XVI, 50. longa XIII, 158. longorum VI, 351. longos II, 124. XII, 91. XIII, 198. longa II, 84. VI, 78. VIII, 47. longis VI, 310. VII, 182. longum (adu.) VI, 65. longe VI, 69. 210. 374. VII, 41. VIII, 272 (bis). XII, 77. XIII, 89. 279. longior II, 167. longissimus III, 284. longissima I, 133.
 loquaci V, 142.
 loquor XIII, 115. loquitur XV, 112. loquuntur III, 17. loquetur VI, 439. loquentur VIII, 103. loquar VI, 133. loquantur VI, 531. loqui III, 96. VI, 401. loquentem XVI, 33. locuti II, 20. locuturi III, 88. loquendi II, 111. VI, 453.
 lorica X, 134. loricae XI, 30.
 loripedem II, 23. X, 308.
 loro II, 125. V, 165. lora I, 61. loris VI, 414.
 loto VI, 429.
 lubricat XI, 175.
 Lucanus VII, 79. Lucanos VIII, 180.
 lucebis I, 155.
 lucernae VI, 131. VIII, 135. lucerna I, 51. lucernis XII, 92. lucernas VII, 225. X, 339. lucernis VI, 305.
 luciferi VIII, 12. lucifero XIII, 158.
 Lucilius I, 165.
 Lucretia X, 293.
 Lucrinum III, 141.
 lucrum lucris XIII, 208. 278. lucro VI, 571. lucrum XIII, 24. luctantur II, 53.

- luctum XIII, 157. luctibus X, 244. lucus I, 7.
 Lucusta I, 71.
 ludia VI, 104, 266.
 ludium VI, 82.
 ludu ludit XIII, 4. ludebant XI, 98. XIII, 168. lusit XI, 160. ludant VII, 239. luserit V, 139. ludere XV, 59. luditur I, 90. VIII, 10.
 ludus VIII, 199. ludi XI, 20. ludum VI, 324. ludi XIII, 264. ludos VI, 87, 352. XI, 179. ludis VIII, 194.
 Lugdunensem I, 44.
 luget X, 256. lugere X, 257. lugentis III, 279. lugendus VIII, 267.
 lumbum VIII, 16. lumbos III, 244. VI, 314. VIII, 59. lumbis X, 227.
 lumen III, 286. lumen VIII, 105. lumina XIII, 93, 164.
 luna III, 286. VIII, 149. lunae VI, 443. lunam VII, 192. X, 21. luna VI, 311.
 lupa III, 66.
 lupanaris VI, 132. lupanar VI, 121.
 luperco II, 142.
 lupini XIII, 153.
 luscum X, 158. lusca VII, 128. luscis X, 228.
 lustravit II, 144. lustrabit VI, 582. lustraverit VI, 518. lustrari II, 157. XIII, 63.
 luteo X, 132.
 lutulenta VII, 131.
 lutum luto III, 247. VI, 13. VII, 180. XIII, 35, 66.
 lux XII, 1. XIII, 158. XIII, 105. lucis XIII, 88. luce VI, 312. VIII, 151. XI, 186. XV, 43.
 luxuria VI, 293. XI, 22. luxuriae I, 140. XI, 45. luxuriam III, 137. luxuria XV, 45.
 luxuriosa XI, 77.
 luxus luxu VI, 299.
 Lycisca VI, 123.
 Lycius XI, 147.
 Lyde II, 141.
 macelli XI, 10. macello V, 95. VI, 40. macellis XI, 64.
 macer VI, 138. macri XIII, 146. macra VII, 29.
 Machaerae VII, 9.
 macies VIII, 16. maciem XV, 101.
 mactare XII, 115.
 maculam XIII, 2. maculis XV, 160. maculis V, 104.
 maculosas VII, 40.
 madoo maduerunt X, 121. madentis XIII, 85. madenti III, 154. madentia VI, 319.
 madidum VI, 297. VIII, 51. madidi X, 199. madidae VI, 473. madidam III, 11. madido XIII, 165. madida II, 93. madidas V, 101. VII, 164. madidis X, 178. XV, 47.
 Maecenas VII, 94. Maecenate I, 66.
 maenades VI, 317.
 Maeotica III, 42.
 Maeotide XV, 115.
 maerore X, 245.
 maestitia XI, 53.
 maestus maesta II, 109. maestam XI, 199.
 magicae XV, 5. magicos VI, 610.
 magis I, 7. 52. II, 16. III, 119. VI, 87. 188. 413. VIII, 222. XI, 16. 45. 169. XIII, 192. XIII, 113, 265.
 magister II, 77. 114. III, 45. XII, 79. magistri V, 122. VII, 212. magistro XIII, 212. magistrum XIII, 246. magistro VI, 26. magistris VII, 154. VIII, 8. XIII, 12.
 magistra VI, 361. XIII, 22.
 magnus I, 20. III, 133. 145. VI, 559. X, 160. magna II, 47. III, 14. 171. 212. VI, 55. 537. 544. 613. VIII, 13. 121. X, 82. XIII, 19. 100. 109. magnum VIII, 263. magni I, 33. II, 113. III, 125. V, 114. XIII, 79. 227. 304. magnae III, 74. VII, 66. X, 39. XV, 41. magni III, 31. VI, 520. X, 213. XIII, 224. magno X, 246. magnae III, 20. V, 14. X, 56. magnum

- X, 65. XIII, 312. magno II, 60.
 87. III, 57. VI, 39. 420. 540. VII,
 107. 130. XI, 123. XIII, 247. XVI,
 21. magna III, 142. 194. 247.
 III, 32. VIII, 172. XI, 80. XIII,
 14. magno III, 166 (*bis*). 167.
 244. VI, 73. 410. XI, 32. 138. 148.
 magna VI, 394. X, 111. XI, 208.
 magnorum XI, 102. magnarum
 III, 72. magnis VI, 9. magnos
 VI, 313. 459. X, 16. magnas VII,
 44. magna III, 39. VII, 91. 108.
 X, 49. XII, 116. XVI, 14. magnis
 III, 235. IIII, 17. VI, 88. 168. X,
 259. XIII, 247. XIII, 32. 169.
 276. maior I, 88. 106. IIII, 139.
 V, 111. VI, 553. VIII, 141. VIII,
 133. X, 14. 140. 233. XI, 168. XIII,
 12. 221. XIII, 142. XV, 114. 159.
 maioris I, 29. III, 115. VII, 137.
 XV, 162. maiorem VI, 338. XIII,
 73. 163. maius VI, 568. maiore
 III, 100. V, 56. X, 289. XI, 2.
 XIII, 130 (*bis*). XIII, 303. maio-
 res XII, 109. XIII, 264. maiora
 X, 137. 311. XIII, 117. maio-
 rum I, 60. VII, 207. VIII, 3. 22.
 64. 146. 227. 274. XIII, 193. XVI,
 32. maiores IIII, 27. V, 118.
 VIII, 133. XIII, 57. maiora II,
 122. IIII, 17. 60. VIII, 252. XIII,
 144. maioribus XIII, 124. maxi-
 mus III, 310. VII, 193. maxima
 V, 66. 99. X, 24. XII, 52. XIII,
 47. maxima VI, 155. VIII, 112.
 magus III, 77.
 maiestas I, 113. III, 174. XI, 111.
 maior *cf.* magnus.
 malae XV, 54.
 malignis X, 111.
 malo VI, 166. 167. VIII, 269. X, 124.
 XIII, 153. mauis X, 99. ma-
 lunt VIII, 115. malim IIII, 98.
 malum mali V, 153. mala XI, 74.
 malus malum XII, 54.
 malus III, 42. IIII, 8. VII, 169. ma-
 lum VI, 109. mali VIII, 121.
 malae XII, 109. XIII, 226. mali
 VII, 51. XIII, 290. malo XIII, 1.
 mala X, 145. XIII, 216. malo-
 rum XIII, 236. malorum X, 98.
 XIII, 13. malos XV, 70. mala
 VI, 292. XV, 142. malis VI, 336.
 X, 191. XIII, 303. male V, 163.
 VIII, 9. VIII, 30. X, 85.
 Mamercorum VIII, 192.
 mamillae VII, 159. mamillam XIII,
 163. mamillis VI, 401. 491. XII,
 74.
 mamma I, 23.
 mancipium XI, 173. mancipiorum
 VIII, 120.
 mancus III, 48.
 mandat III, 46. mandaui XIII,
 225. mandet VIII, 91. manda-
 ret X, 53. mandata VI, 334.
 mandrae III, 237.
 mane VI, 601. 656.
maneo manet V, 103. XI, 39. XIII,
 177. mansit VI, 561. manebit
 XIII, 310. maneant III, 30. VIII,
 92. maneret IIII, 95. VIII, 72.
 manes II, 154. XV, 105. manes II,
 149.
 mangone XI, 147.
 manicæ VI, 356.
 manifesta XIII, 136. manifesta
 II, 64.
 Manilia VI, 243.
 manipuli XVI, 20. manipulos VIII,
 153.
maneo manare VI, 275. manantia
 VI, 623. XV, 136.
 mansuescere XI, 104.
 manubria XI, 133.
 manus V, 53. X, 120. XV, 54. ma-
 num I, 15. VI, 546. 583. manu
 X, 302. XII, 65. manus VI, 290.
 manus III, 106. VII, 241. mani-
 bus V, 83. VI, 381. 573. XIII,
 285.
 mappae XI, 193. mappa V, 27.
 Marcellis II, 145.
 mare V, 94. VI, 94. X, 176. XII,
 62. maris XIII, 246. mare I,
 54. II, 25. III, 55. VI, 283. XIII,
 69. 155. XIII, 276. XV, 16. mari
 XIII, 222. maria IIII, 83.
 margine I, 5. III, 14. IIII, 30.
 marinis III, 238. marinos XIII,
 283.
 mariscæ II, 13.
 maritali VI, 43.
 maritus VI, 211. 432. 475. VII, 169.

- mariti VI, 232. 466. 509. 611. 652. marito VI, 456. VII, 25. maritum I, 121. VI, 100. 149. 619. marito III, 91. VI, 10. 136. 400. XI, 165. mariti VI, 229. 291. maritis VI, 184. X, 312. maritos I, 72. II, 138. VIII, 26. Marius I, 49. VIII, 120. marmore III, 205. XIII, 95. marmora I, 12. III, 15. VIII, 104. marmora III, 215. marmoribus VI, 430. XIII, 90. marmoreus XIII, 115. marmoreum VIII, 55. marmoreo VIII, 230. marmorea III, 112. marmoreis VII, 80. Maronis XI, 180. Maroni VII, 227. Maronem VI, 436. Marrae III, 311. marris XV, 167. Mars VI, 59. XIII, 261. Martis I, 8. VIII, 101. X, 83. 314. XIII, 79. Marti II, 31. XVI, 5. Marsus XIII, 180. Marsos III, 169. Marsya VIII, 2. mas maribus I, 84. II, 89. Massa I, 35. massae X, 130. massa VI, 421. matellae X, 64. mater III, 212. VI, 167. 239. X, 195. 232. 290. matris III, 176. VI, 512. 565. XI, 18. XII, 8. Matris VIII, 23. matri XIII, 28. matrem VI, 173. VII, 146. XI, 152. matre VII, 196. VIII, 61. matribus XI, 71. materiam III, 147. VII, 21. X, 47. materia XI, 133. XIII, 17. materna VI, 497. materno VI, 631. maternos XIII, 26. mathematicus VI, 562. mathematicis XIII, 248. Matho VII, 129. XI, 34. Mathonis I, 32. matrona I, 69. III, 110. VI, 49. 250. 448. matronae X, 319. matronis VIII, 267. maturus VIII, 169. XII, 7. matura XIII, 83. maturae XIII, 216. matura VI, 369. maturus XI, 88. matutino VI, 523. matutino III, 108. matutinis XII, 92. Maurus III, 79. Maura VI, 307. X, 224. Mauri V, 53. Maurae VI, 308. Mauro X, 148. XI, 125. Maura XII, 4. Mauri VI, 337. XI, 125. Maurorum VII, 120. XIII, 196. maximus cf. magnus. medicamen XIII, 254. medicina VI, 595. medicamina VI, 661. medicaminibus VI, 472. medicatum XII, 36. medicus III, 77. medico II, 13. XVI, 12. medici VI, 46. medicis VI, 370. medicis VI, 389. XIII, 124. mediocris VI, 582. mediocris XIII, 7. mediocri XIII, 143. medicribus XI, 177. meditatur VII, 128. meditatus III, 112. meditata VI, 539. medius XII, 30. medii X, 37. mediae V, 106. VII, 222. medio XII, 77. medium X, 53. mediam II, 144. III, 219. V, 54. 102. XI, 112. medio XIII, 10. XIII, 129. XVI, 38. media I, 157. X, 156. XI, 112. XIII, 190. medio I, 63. VI, 446. VIII, 106. medias III, 138. media VIII, 217. mediis III, 80. VI, 108. 302. medullas XIII, 215. medullis VIII, 90. Medullinae VI, 322. Medus Medo X, 177. Medos VII, 132. Megalesia VI, 69. Megalesiacae XI, 193. meiere I, 131. mel mellis VI, 181. Meleagri V, 115. melior I, 71. III, 93. 104. III, 104. V, 133. 158. VI, 350. XIII, 143. melius II, 139. meliorem XIII, 212. melius VI, 34. X, 344. XIII, 18. 215. XV, 106. meliore III, 82. XIII, 35. 95. 158. meliora III, 220. XII, 64. melius II, 56. VII, 124. VIII, 60. XI, 12. XIII, 6. membrana VII, 23. membrum membra II, 11. X, 198. XI, 5. XIII, 218. membrorum X, 233. membra III, 259. XV, 102.

- meminit XI, 81. memento V, 71. VI, 572. VIII, 93.
 Memnone XV, 5.
 memor III, 318. memori XI, 28.
 memorabile II, 113.
 memoraret III, 129. memoranda II, 102.
 Memphitide XV, 122.
 Menalippes VIII, 229.
 mendacia VII, 111.
 mendax X, 174. XV, 16.
 mendicat III, 20. VI, 543. XI, 43.
 mendicaret III, 117. mendicatus X, 277.
 Menoeceus XIII, 240.
 mens I, 166. V, 1. X, 356. XIII, 194. 203. mentis VII, 66. XIII, 175. 226. mentem VI, 531. 611. XIII, 220. mente XV, 130. mentibus VI, 317. mentes XIII, 284.
 mensa VI, 305. VIII, 178. XV, 12. mensae XIII, 211. mensae II, 110. VI, 630. mensam III, 169. V, 145. mensa I, 138. mensae VIII, 104. mensis XIII, 182. mensas I, 75. V, 4. XI, 117. mensis XV, 42.
 mensis VI, 571. mense III, 9. VI, 153. 406. menses V, 16.
 mensura III, 72. VIII, 34. X, 98. XI, 35. XIII, 93. 316. mensuram I, 41. mensura X, 101.
 mentio III, 114. VI, 508. XI, 186.
 mentiri III, 41. mentita VI, 123.
 Mentore VIII, 114.
 mercator VI, 153. XIII, 269. mercatorem XIII, 154.
 merces VII, 175. 228. XIII, 164. mercedem I, 42. III, 19. V, 13. VII, 149. 157. 158. mercede XIII, 273. mercedes VIII, 246.
 mercor mercaris XIII, 143.
 mereris VIII, 25. meretur VI, 532. merentur I, 37. meruit VI, 219. VII, 216. VIII, 260. meruisse VIII, 226. merentem XV, 55. meritum III, 127. VIII, 82. meritum XII, 124. merito II, 34. III, 221. VIII, 114. X, 208. XV, 24. meritis XIII, 165.
 meretrix VI, 118.
- mergit X, 57. mergat XIII, 8. mergere XIII, 9. mergetur VI, 523. mergatur VIII, 86. mersa XIII, 301. mersis XI, 40.
 meritoria III, 234.
 Meroe VI, 528. XIII, 163.
 merus mera VI, 187. meri VI, 319. mero VI, 159. mero III, 283. VI, 303. XII, 8. XV, 48.
 merx mercis XIII, 201. merce III, 33. mercibus XIII, 288.
 Messalinae X, 333.
 messum VII, 112.
 messoribus VIII, 117.
 meta metarum VI, 583. metis XIII, 232.
 metallo XII, 30.
 Metelli VI, 265. XV, 109.
 metiris VIII, 71. metitur VI, 356. metis III, 186.
 metretam III, 246.
 metuo metuunt XIII, 101. metuam V, 5. metues VIII, 38. metuet X, 312. metuas III, 302. metuens V, 154. VII, 210. XIII, 90. metuentem XIII, 96. metienda XI, 45. metuenda XI, 75. metui VI, 517.
 metus XIII, 178. metu XIII, 204. XIII, 303. metus III, 198.
 Menia I, 22.
 meus X, 83. mea I, 125. VIII, 135. XVI, 39. meum XII, 121. meum XI, 190. mea III, 140. mea XII, 37. meis VI, 639. mea XIII, 93. meis III, 28.
 Micipsarum V, 89.
 micturiunt VI, 309. micturiente XVI, 46.
 migraret VII, 7. migra VI, 171. migrare XI, 51. XV, 151. migrasse III, 163.
 miles VIII, 79. X, 18. 267. XI, 102. XVI, 16. militis III, 248. milite X, 155. XVI, 18. militibus XVI, 51.
 Miletos VI, 296.
 militiae VII, 88. XVI, 2. 53. militia X, 9.
 mille III, 8. VII, 39. XII, 46. 122. XIII, 12. 274. XVI, 43. 44. mi-

- lia VIII, 140. XV, 61. milia II, 151. XVI, 25. milibus III, 15. V, 60.
- millensima VII, 100.
- Miloni II, 26.
- miluos VIII, 55.
- mimus V, 157. VIII, 198. mimum VI, 608. XIII, 110.
- minaci X, 52.
- Mineruæ XIII, 82. Mineruam III, 139. 219. X, 116.
- mingo minxit III, 107.
- minister V, 63. ministri V, 83. XI, 161. ministro II, 98. III, 46. XII, 14.
- minor minatur XII, 127. XIII, 294.
- minantur III, 256. minetur VI, 569.
- minor III, 23. 125. 160. 203. III, 41. V, 188. VI, 504. 646. VII, 72. XI, 61. XIII, 150. XIII, 165. XV, 140.
- minus VII, 217. minoris III, 25. VII, 187. minorem III, 61. VIII, 4. XII, 56. minori VI, 513. XIII, 48. minores I, 148. VI, 145. 499. VIII, 234. minoribus XIII, 189. minora X, 101. minoribus II, 146. minus II, 71. VI, 210. 620. VIII, 45. X, 327. XIII, 140. minimus X, 217. XIII, 179.
- minima VI, 91. minimum XVI, 8. minimam XIII, 13. minimum VI, 135. XV, 24. minimo I, 14. minima II, 161. minimo V, 123. minimis VI, 349. minimas V, 144. XIII, 124. minimis XI, 36. minime III, 8. minimum VI, 269.
- Minturnarum X, 276.
- minuta XIII, 129.
- minuti XIII, 189. minuto VI, 546. VIII, 137. minutas XIII, 291.
- mirabilis III, 98. mirabile XII, 73.
- miratrix III, 62.
- miror miratur III, 90. III, 102. XIII, 162. XIII, 120. mirabantur X, 127. mirabere XII, 78. miretur XIII, 195. miremur VIII, 68. miraretur VIII, 264. mirari XI, 100. mirantis XII, 16.
- mirante II, 67. mirandus X, 161.
- miranda VII, 200. mirandum X, 32. mirandum XII, 124. mirandis XIII, 65. miranda XV, 27.
- mirus mira VIII, 198. miris XIII, 70. mire XIII, 24.
- miscet I, 70. miscuit VIII, 220. X, 163. XIII, 174. misceat II, 25. misce XIII, 322. miscere V, 61. mixtos VI, 625.
- miscillanea XI, 20.
- misellus XIII, 213.
- miser III, 23. VII, 27. 117. VIII, 45. X, 332. XIII, 112. XIII, 64. misera XIII, 304. miserum VIII, 76. miseri VI, 466. miserae III, 288. III, 74. VIII, 127. misero III, 99. V, 87. X, 200. XIII, 246. miserum XIII, 48. 161. miseram VIII, 18. VIII, 113. miserum III, 6. VII, 161. miseri II, 159. VI, 424. miseri I, 134. VIII, 122. miseros VII, 154. X, 296. miserrimus XI, 12.
- miserabilis II, 18. XII, 67. miserabile III, 166. VIII, 147. XV, 97. miserabile III, 276. X, 269. miserabile (adu.) VI, 65. miserabilior VIII, 6.
- miserere VIII, 89. XII, 65.
- miseror miserantibus XV, 101.
- Mithridates XIII, 252.
- mitis mite III, 82. XIII, 184. mitem XIII, 15. mitior VI, 486.
- mitius X, 183.
- mitra III, 66.
- mittit III, 45. XI, 124. mittitis VI, 463. misit II, 148. III, 20. V, 92. X, 132. mittas V, 119. VIII, 180. VIII, 50. 70. mittat VII, 74. mitte VIII, 171. 172. mittere XII, 43. XIII, 114. missurus V, 32. mittebantur V, 108. mittentur II, 169. XIII, 147. mitti VI, 563. missus XI, 63. missum XIII, 230. misso III, 144. missis VI, 233.
- mobilis XIII, 236.
- moderantem X, 128.
- modesto X, 300.
- Modiam III, 130.
- modicæ III, 30. modicam XIII, 143. modica XII, 66. medico

- VIII, 9. X, 289. modicis V, 108.
 modicia XIII, 15.
 modium III, 220. modio XIII, 126.
 modo II, 73. 135. 160. III, 254. IIII,
 77. V, 51. VI, 195. 614. VII, 152.
 195. VIII, 99. 125. 237. VIII, 96.
 124. XIII, 86. 298. XV, 98. 119.
 modus III, 310. XIII, 172. mo-
 dum VI, 359. VIII, 88. modo VI,
 275. VII, 100. XIII, 73. XIII, 117.
 modis VI, 406. VII, 19. VIII, 73.
 moecha II, 68. moechae VI, 278.
 moechus VIII, 25. moechi I, 55.
 moechum VI, 100. 461. XIII, 30.
 moechorum VI, 42. moechis VI,
 462. moechos II, 27. VI, 24. X,
 220. 317. XIII, 26.
 moenia VI, 83. XV, 28.
 Moesorum VIII, 143.
 molam VIII, 67.
 molari V, 160. molares XIII, 212.
 molem XVI, 26. mole XII, 12.
 moles XII, 75.
 molesta VIII, 235.
 mollis VIII, 38. molle I, 69. molli
 III, 99. V, 70. VI, 63. molles I,
 104. III, 202. VI, 300. mollia I,
 83. VI, 366. molles II, 47. VI,
 91. mollis XII, 85. mollia VI,
 514. mollior II, 165. VIII, 15.
 XI, 66. mollins VI, 198. mol-
 lissima XV, 131.
 Molosso XII, 108. Molossos XIII,
 162.
 moneo VI, 629. monent XV, 107.
 monui VIII, 39. monuit XI, 114.
 moneatis VI, 346. moneant VIII,
 91. moneri VI, 530. monitis
 XIII, 210.
 moneta VII, 55.
 monilia II, 85.
 monitu XIII, 228.
 mons VI, 649. montis VIII, 54.
 montem I, 82. III, 258. V, 77. X,
 153. XIII, 144. monte VI, 344.
 VIII, 239. 245. XI, 89. montibus
 VI, 637. montibus V, 35. VI, 58.
 VII, 211. XI, 25. 159. XII, 129.
 XIII, 88.
 monstro X, 363. XIII, 256. mon-
 strat X, 48. monstrant XIII, 3.
 208. monstrare II, 42. VII, 56.
 VIII, 45. XIII, 103. monstrante
 XIII, 10. monstratur VI, 60.
 monstrata XIII, 37. monstratos
 VI, 261.
 monstrum III, 2. 115. VIII, 38.
 monstrum II, 143. III, 45. XIII,
 65. XV, 121. monstra VI, 286.
 monstria VI, 647. monstra II,
 122. VI, 645. XIII, 283. XV, 172.
 montana VI, 5. montanum II, 74.
 montani XI, 68.
 Montanus III, 131. Montani III,
 107.
 monumenta V, 55
 Monychus I, 11.
 mora II, 167. VI, 333. X, 340. XII,
 111 (*bis*). morae VI, 238. 327.
 morae XVI, 44.
 morbo VIII, 49. morbum II, 17.
 XIII, 230. morbo II, 50. XIII,
 212. morborum X, 219. mor-
 bis XIII, 156.
 mordet VI, 302. momordit VII, 19.
 mordeat VI, 632. mordere V,
 11. XI, 67. XV, 87. mordente
 VIII, 10. mordetur III, 91.
 moritur III, 232. moriuntur II, 140.
 morieris XIII, 249. moriaris
 XIII, 137. mortuus III, 172. XV,
 79.
 moror III, 183. moraris I, 125.
 XIII, 250. 267. morantur XI, 54.
 moratam VI, 1.
 mors III, 95. X, 172. mortis X,
 357. mortem VIII, 196. X, 248.
 morte VI, 221. 654. VIII, 85. X,
 113. XI, 45. XII, 58. XIII, 54.
 mortes I, 144.
 morsum V, 69. morsu III, 142.
 XIII, 297. XV, 9.
 mortalis XIII, 76.
 mortaria VII, 170.
 mortifera VIII, 95. X, 10. morti-
 fero III, 113. mortifera XIII,
 221.
 mos VI, 392. X, 212. moris XI,
 83. more II, 87. 116. III, 261.
 VIII, 156. XIII, 38. XVI, 15. mo-
 res II, 170. III, 82. morum III,
 12. XIII, 52. moribus I, 147.
 II, 39. mores III, 63. VI, 84. 240.
 298. VII, 237. X, 298. 323. XI,

92. XIII, 159. 239. XIII, 15. moribus II, 2. III, 140. VI, 45. VIII, 21. XI, 57. XIII, 204. XIII, 74. 323. motus III, 42.
- moues XIII, 114. mouet VI, 71. VIII, 203. XIII, 5. mouemus II, 52. mouebant VIII, 12. mouerat X, 29. mouebit VI, 257. mouebunt VII, 171. moueat X, 202. XIII, 35. mouerit VI, 243. mouisse VI, 538. mouetur XI, 170. mouentur VI, 311. moneri VI, 419. XIII, 87. motae X, 21. mouendus III, 226.
- mox III, 247. V, 26. VI, 23. 127. 224. 600. VIII, 39. X, 319. XI, 169. XII, 20. 60. XIII, 169. XIII, 99. 125. 161.
- Moyes XIII, 102.
- mucida V, 68. XIII, 128.
- Mucius I, 154. VIII, 264.
- mucronem XIII, 217.
- mugilis X, 317.
- mugire XIII, 286.
- mugitum I, 53.
- mulae VII, 181. mulae XIII, 66.
- mulier II, 123. III, 95. VI, 252. 440. 457. X, 328.
- malino XVI, 23.
- mulio III, 317.
- mulus V, 92. mullum III, 15. XI, 37. mullorum VI, 40.
- multicia II, 76. multicia II, 66. XI, 188.
- multus VIII, 104. XIII, 259. multum I, 164. III, 285. VII, 187. multo III, 47. V, 79. VI, 464. multa III, 142. V, 35. VII, 76. 101. VIII, 7. multo VIII, 148. XIII, 196. multi V, 43. 113. XIII, 103. XIII, 150. multae VI, 655. X, 284. XV, 50. multa VI, 107. VIII, 89. multorum VI, 126. multis VI, 357. VII, 88. 96. VIII, 27. X, 9. XII, 26. XIII, 9. XV, 79. multos II, 135. VII, 51. 203. X, 81. 188. XI, 9. multas III, 92. VIII, 146. multa II, 59. III, 22. VI, 14. multis VI, 33. VIII, 80. X, 239. 244. XIII, 110. XIII, 163. multum I, 66. X, 3. 197. XII, 46. 66.
- mundae VII, 181.
- mundi VI, 586. X, 169. XII, 48. XV, 147. mundum XIII, 87.
- municeps* *municipes* III, 33. XIII, 271.
- municipalis VIII, 238. *municipalis* III, 34.
- munimenta VIII, 29.
- muniret VIII, 248. munitam X, 171.
- munus XIII, 183. munere I, 35. II, 148. III, 18. munera III, 36. VIII, 53. X, 358. muneribus X, 306.
- munuscula VI, 36.
- muraena V, 99.
- murmure V, 67. X, 290. XIII, 224. murmura VI, 539. X, 89.
- murrina VII, 133.
- murus* *muro* VIII, 132. *muros* VIII, 240.
- mus VI, 339. *mtres* III, 207.
- Musarum VII, 37.
- mustacea VI, 202.
- musto VIII, 58. mustum X, 250.
- mutare VIII, 65. XIII, 55. mutari XIII, 240. mutatis VI, 471. mutantum VI, 94.
- mutorum XV, 143. muta VIII, 56.
- mutuus XV, 149.
- Mycale V, 141.
- Mycenis XII, 127.
- myrmillonis VIII, 200. *myrmillonem* VI, 81.
- Myronis VIII, 102.
- myrrhina VI, 156.
- Nabataeo XI, 126.
- Naeuole VIII, 1. 91.
- nam I, 30. 31. 100. 137. II, 15. 167. III, 6. 122. 194. 200. 234. 242. 257. 291. 302. 317. III, 13. 119. V, 43. 100. 157. VI, 105. 185. 254. 415. 431. 445. 487. 598. VII, 8. 50. 69. 152. VIII, 112. VIII, 24. 33. 58. 95. 148. X, 78. 104. 204. 210. 236. 304. 349. XI, 5. 21. 60. 128. 199. XII, 17. 122. XIII, 109. 209. 240. XIII, 50. 176. 222. 227. XV, 19. 30. 69. 89. XVI, 2. 52.
- namque V, 110. VII, 181. VIII, 66. XI, 50. 161. 176.
- nanum VIII, 32.

- Narcissi XIII, 329.
 nares XIII, 194. naribus VI, 108.
 narrat VI, 412. narraret XV, 14.
 narrate III, 35. narrare XI, 166.
 XII, 82. narratur II, 164.
 nascitur VIII, 83. nascuntur XIII,
 242. XV, 10. nasci X, 50. na-
 scenti XII, 9. natus I, 104. III,
 80. VIII, 14. 259. XIII, 17. nati
 XIII, 84. natam X, 122. natum
 I, 141. nati III, 156. VI, 12.
 XIII, 142. natae XV, 68. nata
 III, 140. natorum VI, 175. X,
 241. natis X, 201. natos VI,
 86. 627. natas XI, 117. natis
 VIII, 11.
 nassae XII, 123.
 nasus VI, 495. XV, 55. nasi X, 199.
 naso I, 57. VI, 148. VIII, 5. na-
 sorum V, 47.
 natalicium XI, 84.
 natalis VIII, 51. natali XII, 1.
 natalibus VI, 323. natalibus V,
 37. VIII, 231.
 natio III, 100.
 natis VI, 612.
 nato natat III, 55. natant VIII,
 265. nataret XI, 94. natantem
 X, 257. natantis XIII, 8.
 Natta VIII, 96.
 natura I, 79. II, 140. X, 152. 279.
 301. 303. XII, 41. 79. XIII, 30. 166.
 236. 239. XIII, 31. 321. XV, 132.
 naturae III, 123. X, 359. XV, 138.
 natura XIII, 88.
 naufragium XII, 22.
 naufragus XIII, 301.
 nauigio I, 82.
 navis naudem VI, 98. XII, 56. XIII,
 288. naue VIII, 149. X, 185.
 navibus VIII, 106. VIII, 132.
 naulon VIII, 97.
 nausiat VI, 433.
 nautae XII, 82. nautas VI, 101.
 nautia VI, 154. VIII, 174.
 ne (coni.) I, 97. 110. II, 42. III, 126.
 130. 310. 311. III, 56. V, 17. 20.
 58. 120. VII, 36. 174. 239. 240.
 VIII, 38. 77. 121. VIII, 130. X,
 42. 84. 87. XI, 37. XIII, 36. 90.
 XIII, 39. 48. 64. 66. XV, 40. 41.
 XV, 89. XVI, 8. 16.
 ne (suff.) I, 1. 92. V, 9. 60. VI, 161.
 192. 641. 642. VIII, 60. X, 28.
 90. XIII, 174. n XIII, 140.
 nebula X, 4.
 nebulone XIII, 9.
 nec I, 6. 29. 145. II, 49. 108. 109.
 130 (bis). 131. 135. 142. 152. III,
 15. 44 (bis). 60. 64. 79. 90. 98 (bis).
 102. 109. 204. 266. 267. 302. III,
 41. 90. 104. V, 3. 4. 96. 123. 139.
 163. 172. VI, 7. 36. 37. 96. 130.
 138. 202. 203. 234. 282. 288. 350.
 358. 375. 390. 413. 439 (bis). 440.
 450. 455. 508. VII, 5 (bis). 54. 66.
 75. VIII, 103. 129. 164. 178. 188.
 194. 200. 201. 203. 214 (bis). 217.
 VIII, 49. 88. 99. 112. 121. 147. X,
 51. 120. 164. 233. 234. 235. 308
 (bis). 313. 327. XI, 7. 44. 57. 75
 132 (bis). 136. 142 (bis). 156. 157.
 158. 186. XII, 12. 43. 52. 66. 93.
 102. 103. 121. 130 (bis). XIII, 6. 8.
 12. 22. 43 (bis). 46. 51 (ter). 97
 (bis). 114. 121 (bis). 127. 128. 177.
 184. 211. 225. 249 (bis). XIII, 6.
 27. 43 (bis). 52. 93. 98. 111. 130.
 148. 173. 201. 225. 246. 278. 328
 (bis). 329. XV, 65. 81. 107. 124
 (bis). 129 (bis). XVI, 9. 18. 50.
 neque I, 89. III, 79. 110. VII, 59.
 VII, 98. XI, 30. XIII, 127. nec-
 dum XI, 67.
 necesse III, 290.
 nero necat X, 316. necari XIII,
 176. necandos VI, 596.
 nectare XIII, 44.
 nectit VII, 18. necte VI, 51.
 nefandae XIII, 174. nefandi XV,
 116. nefanda XV, 165.
 nefas III, 27. VIII, 83. XIII, 54. 238.
 XIII, 188. XV, 9. 12.
 negligis II, 132. negligit VIII,
 92. neglectum V, 16. neglecta
 VIII, 15.
 nego negat I, 79. III, 208. nega-
 bis III, 108. negabit XIII, 134.
 negem I, 105. neget X, 87. XIII,
 77. negauerit X, 321.
 negotia XIII, 264. negotia XI,
 183.
 nemo II, 83. III, 46. 172. 211 (bis).
 III, 8. 119. V, 90. 108. VI, 17.

- 442 (*bis*). 562. 627. 628. VII, 17.
 45. 139. 157. 223 (*bis*). VIII, 45.
 127. VIII, 106. XI, 93. XIII, 3.
 76. 131. 173. 192. XIII, 59. 207.
 233. XV, 8. 16.
memorosa III, 191.
nempe III, 95. VIII, 57. 164. 180.
 X, 110. 160. 185. 326. XIII, 166.
 181.
nemus III, 17. *nemore* XV, 152.
 161. *memorum* III, 6.
Nepotis VIII, 67.
nepotes II, 128.
neptes VI, 265.
Neptuni XIII, 152. *Neptune* XIII,
 81.
nequam VI, 197.
neque *cf.* *nec*.
nequeo III, 42. VII, 56. *nequeant*
 II, 138.
nequiquam VIII, 205.
nequitiae XIII, 216.
Nero VIII, 223. X, 308. XII, 129.
Neronis III, 137. VI, 615. X, 15.
Neroni III, 38. VIII, 212. *Ne-*
ronem VIII, 170. *Nerone* VIII,
 72. 193.
neruus X, 205. *nerui* VIII, 35.
nescio I, 130. III, 41. XI, 48. XVI,
 30. *nescis* III, 200. V, 159. XIII,
 33. 34. *nescit* V, 60. VI, 247.
 301. XII, 28. XIII, 231. XV, 1.
nesciat X, 360. *nescierint* XV,
 168. *nescire* VI, 188. VII, 97.
nescius XI, 100. *nescia* XIII, 240.
Nestoris VI, 326. *Nestora* XII,
 128.
neu XIII, 203.
ni III, 321. VIII, 71. X, 339.
niceteria III, 68.
nidore V, 162.
nidos *nido* I, 116. V, 143. *nidos*
 XIII, 80.
nigra XIII, 294. *nigri* V, 53. XIII,
 245. *nigro* VI, 165. VII, 227.
nigrae VII, 192. *nigrum* VI,
 120. *nigram* XVI, 11. *nigrum*
 III, 30. VI, 343. *nigro* VI, 370.
 XV, 49. *nigra* X, 245. *nigros*
 I, 72. *nigras* II, 150. *nigra*
 XIII, 45.
nihil III, 84. 109. 112. III, 70. VI,
 213. 284. 331. 460. X, 155. *nil*
 I, 147. VI, 324. VII, 160. VIII,
 53. 64. X, 71. 82. XIII, 44. *nihil*
 III, 209. III, 99. V, 6. VI, 213.
 VII, 54. 71. VIII, 75. X, 360. XIII,
 18. 227. *nil* II, 139. III, 51 (*bis*).
 152. 208. 295. III, 22. V, 148.
 VI, 58. 86. 173. 212. 222. 234. 457
 (*bis*). 644. VII, 206. VIII, 34. X,
 72. 346. XI, 121 (*bis*). XIII, 97.
 185. 294 (*bis*). 313. XV, 88. 118.
 XVI, 12. *nihilo* V, 134.
Niliacae I, 26.
Nilus *Nili* XIII, 27. *Nilo* X, 149.
 XV, 123. *Nilum* VI, 83.
nimboso III, 87.
nimbus *nimbo* V, 79. *nimbos* VII,
 163. *nimbis* I, 81.
nimirum II, 104. VII, 78. X, 248.
 XIII, 54.
nimis VI, 445.
nimius *nimia* XII, 97. *nimiae* XI,
 196. *nimiam* VI, 46. *nimia* X,
 12. XV, 77. *nimio* X, 252. *ni-*
mios X, 104. XI, 127. XIII, 11.
nimias X, 105.
Niphatem VI, 409.
nisi II, 152. III, 49. 172. VI, 186.
 250. 578. 581. VII, 63. 87. 140. VIII,
 53. 57. 199. X, 155. 338. XI, 122.
 XIII, 103.
nitet VII, 181. XV, 4. *nitent* XII,
 91. *nitentia* XII, 88.
nitidi III, 157. *nitidi* XI, 178. *ni-*
tidis XIII, 2. *nitidos* VI, 8. *ni-*
tidas XIII, 60.
nitor III, 180. VIII, 13.
niueus V, 70. *niuei* VII, 221. *ni-*
ueam XII, 3. *niueos* X, 45.
niur *niuem* X, 152.
nobilis VI, 81. VII, 191. VIII, 41.
 60. 199. 253. XV, 113. *nobilis*
 VIII, 49. *nobile* XI, 95. *nobi-*
lium VII, 91. *nobilior* VI, 176.
nobilitas VIII, 20. 139. *nobilitate*
 I, 34. III, 97.
nocet X, 324. XIII, 153. *nocuit*
 III, 154. XIII, 227. *nocens* VI,
 620. XIII, 3. *nocentem* VI, 647.
nocentibus XIII, 234. *nocentes*
 XIII, 101. *nocitura* X, 8 (*bis*).
nocturnus VIII, 144. *nocturnae*

- III, 16. nocturnos VI, 118. nocturna VIII, 233.
 nodosam VIII, 247.
 nodus V, 165. nodos VIII, 50.
 nolo VIII, 275. nolunt X, 96. nolit VI, 213. nolis V, 54. nolit V, 24. nollet VI, 254. XIII, 187. noluerim VIII, 75. noli I, 126. VI, 378. nolenti XV, 123. nolentem VIII, 113.
 nomen VIII, 36. nominis VI, 385. VIII, 241. XIII, 248. nomen I, 153. V, 46. VII, 9. 110. 234. VIII, 273. XI, 22. XII, 72. XIII, 30. nomine I, 98. VIII, 31. nomina VIII, 132. 255. nomina V, 127. VI, 604. X, 219. 234.
 non I, 30. 51. 52. 93. 131. 153. 154. II, 8. 25. 36. 47. 49. 66. 70. 75. 88. 141. 163. 168. III, 6. 38. 48. 54. 60. 64. 79. 81. 96. 104. 110 (*bis*). 111. 119. 151. 155. 204. 281. 303. 309. III, 23. 34. 50. 71. 101. 123. V, 39. 51. 69. 131. VI, 35. 41. 51. 64. 119. 143. 152. 182. 184. 185. 193. 196. 201. 218. 242. 243. 282. 345. 362. 365. 368. 395 (*bis*). 448. 451. 457. 486. 535. 540. 576. 614. 617. 619. 646. 651. 656. VII, 14. 53. 65. 72. 74. 90. 138. 211. 220. 222. 225. 229. 240. VIII, 43. 68. 98. 103. 125. 178. 184. 213. 221. VIII, 6. 8. 24. 66. 88. 99. 122. 129. X, 6. 34. 40. 51. 110. 148. 164 (*bis*). 168. 183. 203. 263. 304. 320. 338. XI, 7. 44. 50. 54. 57. 134. 147 (*bis*). 152. 171. 185. 206. XII, 50. 78. 102. 120. XIII, 12. 15. 29. 55. 60. 97. 122. 150. 173. 184. 204. 225. 234. 235. XIII, 14. 25. 28. 51. 68. 103. 106. 130. 140. 141. 145. 172. 185. 262. 284. 298. 309. XV, 46. 84. 169. 172. 174. XVI, 28. 40. 53. nondum I, 114. II, 152. VI, 15. 16. XIII, 49. XIII, 11. 215. 249. 327. XV, 24. nonne I, 63. II, 34. III, 249. VI, 34.
 Noptia X, 74.
 nos I, 15 (*bis*). II, 51. III, 193. VI, 638. VII, 48. 124. VIII, 163. VIII, 5. X, 350. 365. 366. XII, 31. 142. XIII, 315. 316. XV, 27. 29. nostri III, 318. nobis II, 121. III, 92. 126. 243. VI, 147. VIII, 71. X, 348. XI, 131. XIII, 187. XV, 149. nos I, 112. 159. III, 75. 159. V, 168. XI, 114. XIII, 31. XV, 106. 142. 149. XVI, 5. nobis VIII, 115. XIII, 40.
 nosco noui V, 6. nouit III, 77. VI, 402. XI, 143. nouimus II, 52. nouerunt VI, 337. norunt III, 46. nouerat III, 136. nouerit VII, 231. nouisse V, 75. nosse VII, 157. XIII, 159. noscenda XI, 35.
 noster XI, 143. XIII, 244. nostra III, 84. VI, 254. X, 25. XI, 203. nostrum V, 94. nostri I, 86. XI, 77. XV, 133. nostri VIII, 44. nostro XII, 29. XIII, 172. nostrum XII, 89. nostro II, 48. nostra VI, 25. XI, 117. nostro III, 115. XII, 103. XIII, 92. 176. XV, 31. 68. nostri VIII, 137. nostra VII, 171. XI, 179. nostrorum III, 145. nostris I, 147. III, 58. VI, 188. X, 348. XII, 108. XV, 153. nostros X, 273. nostras VIII, 94. XV, 110. nostra XIII, 16. 39. 91. nostris XIII, 171. XIII, 323.
 notabilis VI, 374.
 notauit XV, 45. notet VIII, 142. notemus XVI, 35.
 notus nota I, 7. X, 341. XIII, 248. notum II, 58. III, 174. X, 353. notae VI, 308. nota I, 123. noti VII, 3. notae III, 35. nota VI, 314. notos XI, 153. notior VIII, 25. notissimus VI, 42. 156. notissima II, 10. notissima X, 23.
 noualia XIII, 148.
 nouercae VI, 403. VII, 234.
 nouercali XII, 71.
 nouicius III, 265.
 Nouium XII, 111.
 nouus VIII, 237. noua I, 32. 145. II, 120. III, 26. nouum X, 250. nouo VI, 11. noua XI, 85. nouorum VII, 189. nouas XIII, 95. neuis II, 102. nouissimus XI, 42. nouissima VI, 356.
 nox noctis III, 268. VII, 222. noctem

- III, 279. V, 54. nocte II, 161.
 III, 105. 127. 198. VI, 204. 419.
 420. 475. 531. VII, 61. VIII, 149.
 VIII, 76. X, 20. 206. 235. XI, 112.
 187. XIII, 198. 217. XIII, 146.
 190. 296. XV, 43. noctu VI, 35.
 605. XIII, 306. noctes III, 137.
 noctibus I, 38. VI, 302. 309.
 nubem XIII, 167. nube XII, 19.
 nubes XIII, 292. nubes XIII,
 42. XIII, 97.
 nubilus XII, 118.
 nubit II, 134. nupsit VI, 141. nu-
 bat VI, 591. nube II, 61. nu-
 bere X, 330. 338. nubentibus II,
 137. nupta II, 120. VI, 82. 269.
 nuptam III, 45. nuptae XI,
 165.
 nudus II, 71. III, 100. V, 163. nuda
 VI, 122. 491. 525. VII, 35. XV,
 54. nudum XI, 172. nudi VI,
 232. XIII, 308. nudum III, 210.
 VIII, 205. VIII, 35. nudam XI,
 106. nudo III, 49. VII, 16. XI,
 43. nuda I, 23. 65. nudo XI,
 96. nudis VI, 606. nudas I,
 84. nuda III, 216. nudis I, 43.
 VI, 491. 589.
 nugis III, 150. nugas XI, 171.
 nullus I, 139. II, 110. III, 22. V,
 138. VI, 33. 656. VII, 8. VIII, 13.
 X, 306. XIII, 224. XV, 31. nulla
 II, 8. III, 197. V, 8. VI, 161. 180.
 201. 221. 242. 333. 357. 508. 580.
 VII, 30. 187. VIII, 64. XI, 120.
 131. XII, 98. 111 (*bis*). XIII, 174.
 nullum I, 56. VI, 294. VIII, 128.
 VIII, 27. 82 (*bis*). XIII, 118. nul-
 lius VI, 379. nulli I, 7. 163. III,
 47. III, 139. VI, 630. XII, 106.
 XV, 55. nullum III, 278. VI,
 574. nullam VI, 208. XII, 32.
 XIII, 19. nullum X, 365. XII,
 21. XIII, 126. XIII, 315. nullo
 III, 152. VII, 100. VIII, 193. XIII,
 87. XV, 26. nulla III, 2. X, 110.
 nullo II, 90. III, 28. VIII, 54. XI,
 116. XIII, 30. nulli III, 197. X,
 77. nulla III, 22. X, 25. XIII,
 42. nullis VIII, 219. nullos
 VI, 13. nullas I, 114. nulla VI,
 36. XIII, 120. 256. 257. XV, 60.
 nullis VI, 506. XI, 64. XIII, 181.
 XIII, 165.
 Numa III, 16. 138. Numae VI, 343.
 VIII, 156.
 Numantinos VIII, 11.
 numen III, 14. numinis III, 138.
 VI, 342. XIII, 202. 219. numen
 X, 365. XIII, 37. 102. XIII, 97.
 315. numine XIII, 231. nu-
 mina VI, 568. XIII, 182. XV, 11.
 numinibus X, 111. 347. numina
 XV, 36. numinibus XIII, 48.
 numeras VI, 169. numeres VIII,
 131. numeret V, 41. numera
 VIII, 41. numerare XVI, 1. nu-
 merentur VIII, 42. numerata
 XIII, 133.
 numerosa VII, 151. numerosa X,
 105.
 numerus II, 46. VI, 229. VII, 102.
 numerum VIII, 90. numero VI,
 385. XIII, 26. numeros VI, 249.
 numeris VI, 576.
 Numidarum VII, 182. Numidas
 III, 100.
 Numitor VII, 74. VIII, 93.
 nummus VI, 364. nummi XIII,
 139. nummi V, 136. XIII, 131.
 XIII, 260. nummorum I, 114.
 III, 143. VIII, 101. nummos VI,
 646. VII, 140. VIII, 130. X, 319.
 XIII, 25. 94. XVI, 40. nummis
 I, 48. XI, 19.
 numquam I, 1. III, 44. 121. III, 89.
 114. V, 32. VI, 601. VIII, 183.
 220. 252. VIII, 100. 130. X, 68.
 181. 314. XI, 15. XII, 74. XIII,
 26. 224. 321. XV, 34.
 numquid II, 51. XI, 56.
 nunc I, 39. 95. II, 37. 162. III, 17.
 36. 49. 58. 225. 268. III, 11. V,
 113. 141. VI, 292. 306. 345. 393.
 659. VII, 36. 94. 140. VIII, 108.
 VIII, 12. 125. X, 43. 79. 210. 225.
 310. XI, 64. 79. 120. 183. 204.
 XII, 48. 57. XIII, 28. 60. XIII,
 29. 87. 88. 172. 189. 250. XV, 70.
 97. 110. 172. XVI, 35.
 nuntiet X, 216.
 nuper I, 111. II, 29. III, 9. VIII,
 120. VIII, 22. XII, 16. XV, 27.
 nurus I, 77. nurum XIII, 220.

- nusquam III, 125. V, 8. VIII, 152.
 nutant III, 256. nutare VI, 411.
   nutantem XV, 156. nutantia II,
   125.
 nutricula VII, 148.
 nutrit XIII, 75. nutritus III, 117.
   XII, 12. nutrita III, 85.
 nutritrix nutriticis VI, 593. nutriticem
   VI, 354. VII, 234.
 nucem XI, 119. nuces V, 144.
 Nysae VII, 64.
 o II, 121. 126. V, 119. 136. VI, 46.
   222. 317. VII, 20. 150. VIII, 102.
   137. X, 122. 157. 159. XIII, 140.
   XIII, 180. 211. XV, 10.
 ob XII, 15.
 obducta VIII, 2.
 obit VI, 559.
 obiter III, 241. VI, 481.
 oblectant XIII, 265.
 obliqua II, 94. obliquo VII, 224.
   obliquas III, 64.
 obliuio VI, 613. X, 204.
 obrepit VIII, 129.
 obruit X, 142. obrutus XIII, 297.
   obruta XV, 6.
 obscena VI, 29. obsceno VI, 513.
   obscenis II, 9. XI, 174.
 obscuri VI, 145. obscuris VI, 131.
   obscurior XI, 125.
 obsequere X, 343.
 observant VI, 159. observet V,
   41. observare VII, 241. ob-
   servandis VI, 536.
 obses II, 166.
 obsidet X, 17.
 obsidionis XV, 96.
 obsonia XI, 134. obsonia XIII, 64.
 obstat III, 194. 243. opstat III, 164.
   VI, 154. obstitit III, 62. ob-
   stabit III, 60. obstet XIII, 49.
   opstante VI, 213. opstantibus
   XI, 15.
 obstricta X, 88.
 obtritum III, 260.
 obuius VIII, 159. X, 83. obuia VI,
   412.
 occasio XIII, 183. XV, 39.
 occidat XIII, 158.
 occidit III, 116. VII, 154. occi-
   dunt III, 37. occiderit X, 221.
   occidere II, 104. VI, 628. X, 96.
   XIII, 331. occidisse XV, 170.
 occultus XI, 58. occulti VI, 271.
   VII, 200. occultum XIII, 195.
 occulta VIII, 107. occulta VIII,
   266. VIII, 101. occultis III, 50.
   XII, 42.
 occurrit I, 69. XV, 139. occur-
   runt XII, 77. XIII, 292. occur-
   rent VI, 655. occurras I, 18.
   VIII, 2. occurrere V, 54. VIII,
   44.
 occursum VIII, 152. occursum VI,
   418. occursum VI, 572. X, 48.
 Oceani XI, 113. XIII, 283. Ocea-
   num II, 2. Oceano X, 149. XI,
   94.
 ocelli VI, 109. 578. ocellos VI, 8.
 ocus VI, 53. 148. 416. VII, 24.
   XIII, 252.
 ocreas VI, 258.
 Octavius VIII, 242.
 octauus octaua I, 49.
 octo VI, 229. VII, 142.
 octogensimus VI, 192. octogen-
   sima III, 92.
 oculum XVI, 12. oculo VI, 54.
 oculi VI, 145. oculorum XV,
   58. oculis X, 32. XIII, 65.
 oculos II, 95. VII, 241. VIII, 150.
   X, 228. XII, 96. XIII, 133. 144.
 oculis VI, 433. X, 333. XI, 170.
 odi VI, 457. odit VI, 272. 510. VII,
   35. VIII, 202. VIII, 96. X, 73.
   XV, 37. 71. odimus III, 214.
 oderunt VI, 627. oderat III,
   73. oderit VI, 183.
 odium XV, 34. 51. odio X, 329.
 odor XIII, 204. odoris XI, 74.
   odorem VI, 132. odore V, 150.
 oenophorum VI, 426. VII, 11.
 oestro III, 123.
 ofellae XI, 144.
 offam XVI, 11. offas II, 33. VI, 472.
 offendere XVI, 24.
 offensae III, 105.
 officio officisse VII, 225.
 officium II, 132. III, 239. officii
   II, 134. officium XI, 114. offi-
   cio VI, 203. officia VII, 107. of-
   ficiorum V, 13. officia X, 45.

- Ogulnia VI, 352.
 olet VI, 431. olebit V, 87. olen-
 tis XIII, 269.
 oleum olei VII, 99.
 olido XI, 172. olida VIII, 157.
 olim III, 163. III, 96. V, 110. VI,
 42. 90. 157. 281. 346. VIII, 98.
 VIII, 17. X, 78. 142. 163. 173. XI,
 77. XIII, 180. 225. XV, 93.
 oliuae XIII, 99. oliua XIII, 144.
 ollae XIII, 172.
 Olynthi XII, 47.
 Ombis XV, 75. Ombos XV, 35.
 omen III, 125.
 omenta XIII, 118.
 omnis III, 19. 53. 303. VI, 438. VIII,
 100. XI, 3. 136. XV, 11. omne
 I, 149. III, 260. V, 93. VIII, 140.
 X, 219. XI, 4. omnis VII, 57.
 omnem VIII, 132. X, 320. XII,
 204. omne VI, 23. VIII, 122.
 VIII, 88. XV, 174. XVI, 54.
 omni I, 59. III, 104. III, 14. VI,
 163. VIII, 209. 239. 256. X, 232.
 253. 280. 303. XI, 143. 174. XII,
 24. XIII, 11. 68. 237. omnes
 III, 183. 308. V, 169. VI, 197. 336.
 VII, 70. 157. VIII, 106. 132. X,
 67. XIII, 41. 209. XV, 62. XVI,
 20. 60 (*bis*). omnia II, 4. III,
 183. V, 58. 158. VI, 166. 187. 324.
 VIII, 12. XII, 22. omnibus II,
 31. III, 148. VII, 101. XIII, 166.
 omnes II, 44. VI, 151. 249. 450.
 VII, 231. XIII, 5. 188. XV, 99.
 omnis I, 24. VI, 592. 606. X, 47.
 XII, 90. omnia III, 38. 77. 96.
 III, 79. V, 123. 170. VIII, 70. X,
 79. 124. 191. 265. XI, 14. 110. 178.
 XII, 124. XIII, 86. 223. XIII, 53.
 127. 262. 330. XV, 30. 107. omni-
 bus II, 147. VIII, 256. VIII, 42.
 X, 1. XI, 25.
 onerosa VI, 236.
 onus XIII, 8.
 opaci III, 54.
 opem XII, 33. ope XIII, 183. opes
 X, 24. opes X, 105. XIII, 93.
 120. opibus I, 24. II, 129. III,
 235. VI, 88. VIII, 185. VIII, 106.
 operae VIII, 28. XII, 127. XIII,
 281. operas VI, 383.
 operit III, 42. opertis VI, 433.
 operor operatur XII, 92.
 opicae VI, 455. opici III, 207.
 opimam X, 281.
 opobalsama II, 41.
 oportet XIII, 207.
 Oppia X, 220. 322.
 oppida XV, 8. oppida III, 35. VIII,
 129.
 opponunt II, 39. opposuit X, 152.
 opponere VIII, 86. opposito
 XI, 158. oppositis XI, 18.
 oppressa X, 75.
 opstat *cf.* obstat.
 optimus III, 78. X, 331. optima
 I, 38. III, 223. VI, 136. XV, 133.
 optima I, 135.
 opto optas X, 189. optat VI, 487.
 X, 80. 115. 289. XIII, 140. opta-
 bat X, 104. optabunt X, 346.
 optes III, 276. optare X, 115.
 XIII, 96. optantibus X, 7. op-
 tari X, 239. optata X, 187. op-
 tata V, 117. optandus VI, 211.
 optandum X, 103. optandum
 I, 107. optandas X, 284.
 opus VII, 66. opera VIII, 224.
 operum VII, 102.
 opus II, 121. VI, 368. X, 215.
 oracula VI, 535.
 orator VII, 193. X, 118. XI, 34.
 orbis X, 168. XV, 110. orbis III,
 148. orbem III, 37. 132. V, 21.
 VI, 293. 496. X, 40. XI, 115. XIII,
 313. orbe II, 108. VI, 11. 402.
 X, 63. orbes XI, 122. orbibus
 I, 137.
 orbita XIII, 37.
 orbis orbi III, 19. VI, 548. orba
 VI, 270. orbi XII, 99. orborum
 III, 221. orbis III, 129.
 Orcadas II, 161.
 orchestra VII, 47. orchestram III,
 178.
 ordo III, 284. ordinis VII, 44. ordi-
 dine I, 127. ordinibus VI, 502.
 XIII, 324.
 Orestes I, 6. VIII, 220.
 orexim VI, 428.
 organa VI, 380.
 orgia II, 91.
 origo XIII, 226. originis VIII, 46.

- ornamentum III, 204.
 ornatum X, 321.
 orno ornate XII, 83. ornatur VIII, 253. ornentur VI, 79. ornari VI, 488. ornatas VI, 227. ornata XI, 64.
 ornos I, 11.
 oro VIII, 67. X, 250. orandum X, 356.
 Orontes III, 62.
 ortu VIII, 11.
 oryx XI, 140.
 os oris X, 238. ore III, 267. VII, 167. X, 232. XIII, 138. 205. ora III, 240. VI, 43. VIII, 35. XV, 137.
 os ossa III, 259. VIII, 90. 146. XV, 58. ossibus XV, 80.
 oscula VI, 367. oscula VI, 51. 507.
 Osiris VI, 541. Osiri VIII, 29.
 ossea V, 53. ossea XI, 134.
 ostendis XIII, 127. ostendit III, 151. VI, 589. ostendebat XI, 97. ostendit I, 84. VI, 124. ostendas XIII, 215. ostenderet X, 53. XI, 107. ostende XIII, 60. ostendere VIII, 2. XVI, 10. ostendens I, 124. XII, 13. ostendatur VII, 9.
 ostia XIII, 27. ostia III, 43. VIII, 171. VIII, 105.
 ostrea III, 142. ostrea VI, 302. VIII, 85. XI, 49.
 Othonis II, 99. XIII, 324. Othoni III, 159. VI, 559.
 otia VI, 394.
 ouili VI, 529.
 ouis ouem VI, 150. oues I, 108.
 ovo quanti VIII, 28.
 ouo V, 84. XIII, 85. oua XI, 71. oua III, 202. ouis VI, 518. XIII, 142.
 Pacci VII, 12.
 paciscor pactum VI, 25. pactam VI, 200.
 Pacius XII, 99.
 Pactolus XIII, 299.
 Pacuius XII, 128. Pacuio XII, 125. Pacuium XII, 112.
 Paean VI, 172. 174.
 paene I, 65. VI, 563. VIII, 79.
 paenitet I, 170. penituit VII, 203. paeniteat X, 6.
 paenula V, 79.
 paganum XVI, 33.
 pagina VII, 100. X, 58.
 pago XIII, 154.
 Palaemon VII, 219. Palaemonis VI, 452. VII, 215.
 palam II, 136. X, 334.
 Palatino VI, 117.
 Palatium Palati II, 106. III, 31. palatia VIII, 23.
 palato X, 203. XI, 11.
 Palfurio III, 53.
 palla X, 262.
 Pallante I, 109.
 pallet II, 50. XI, 48. pallent XIII, 223. palluit VI, 392. pallescit I, 43. pallentis III, 175.
 pallidulus X, 82.
 pallidus V, 87. VII, 115. X, 189.
 pallida X, 229.
 palliolo III, 95.
 pallium pallia VI, 236.
 pallor III, 75. pallorem XV, 101.
 palma VIII, 58. palmae XV, 76.
 palmam VI, 323. XI, 181. palma XIII, 128. palmae VII, 118.
 palmas II, 142.
 palmes VIII, 78.
 palpitet III, 134.
 palpo palpat I, 35. palpetur X, 206.
 paludatis VI, 400.
 palus pali VI, 247. palum VI, 267.
 palus III, 307. paludes X, 276.
 pandit X, 194. pande I, 150. panditur XIII, 327. passum XIII, 271.
 panis I, 120. X, 200. 277. panis V, 75. XIII, 128. panem II, 107. V, 67. X, 81. XIII, 181. pane V, 169. VI, 465. XII, 60.
 panniculus VI, 260.
 pannosus X, 102.
 pannus panni XI, 198. panno VII, 145. panni XIII, 300. pannis VIII, 95.
 Pansa VIII, 96.
 papas VI, 633.
 papyro III, 24. VII, 101.
 par I, 151. III, 97. V, 114. VII, 96. VIII, 98. 215. X, 98. XII, 4. XIII, 59. XV, 113. pari XV, 53. pa-

- res III, 104. XV, 130. paribus
 IIII, 16. XIII, 17. pariter III,
 298. VI, 20. 315. 328. 349. 441.
 576. VII, 109. X, 309. XIII,
 206.
 parasitus I, 139. V, 145. parasiti
 XIII, 46.
 paratu XIII, 13.
 Parcae XII, 64.
 parcit XV, 159. parcas VI, 37.
 parcat VI, 208. XIII, 287. parce
 VI, 172. VIII, 117. parcere I,
 18. V, 156. parceretur XIII, 246.
 parcendum XIII, 215.
 parcus XIII, 112. parcam X, 116.
 parcus VI, 546.
 pardus VIII, 36. XI, 123.
 pareo paruit XIII, 331. parere
 III, 290. V, 64. X, 339. XII, 107.
 pario peperit III, 233. VI, 633. pa-
 riat V, 141. parere II, 138. pa-
 rentis VII, 209. VIII, 143. VIII,
 87. XIII, 56. parenti VIII, 257.
 parentem VI, 175. VIII, 243. XIII,
 210. parente XIII, 9. paren-
 tes XIII, 3. parentum VIII,
 138. parentes VI, 13. X, 296.
 305. parentis VIII, 45. parta
 XIII, 303. XVI, 52. partas XIII,
 25.
 Paris X, 264. Paridi VII, 87. Pa-
 ridem VI, 87.
 parma V, 154.
 paro paras VI, 26. XIII, 48. pa-
 rat VI, 608. VIII, 130. XIII, 273.
 paratis VIII, 233. parant I, 106.
 parabat X, 105. XIII, 88. pa-
 rati VI, 639. parabis XIII, 55.
 XV, 129. pares XIII, 200. pa-
 ret XI, 21. para VIII, 135.
 parante X, 131. paratur III, 224.
 VI, 251. XIII, 140. parantur
 VI, 462. paratur III, 131. pa-
 rari VIII, 213. paratus III, 106.
 V, 56. VIII, 7. XIII, 108. para-
 tum XII, 106. parato V, 168.
 parata VI, 207. parato X, 333.
 parati VIII, 49. XV, 102. XVI,
 46. paratae VI, 245. paratis
 VI, 16. 273. paranda VII, 66.
 paropside III, 142.
 Parrasii VIII, 102.
 pars I, 26. III, 171. V, 8. VIII, 44.
 VIII, 121. XII, 26. 52. XIII, 157.
 XV, 3. 73. 133. partis X, 209.
 XIII, 94. partem III, 29. XII,
 110. XIII, 186. XIII, 78. 106.
 parte III, 194. VI, 437. VII, 43.
 114. 159. 182. X, 213. XI, 29. 72.
 101. XII, 48. XIII, 136. XIII,
 13. XV, 85. * partes VII, 123.
 partibus VIII, 32. partes I, 41.
 III, 2. partibus III, 148.
 Parthenio XII, 44.
 Partho VI, 407.
 participem III, 52.
 particulam XIII, 14. particulas
 XV, 79.
 partitur III, 121.
 partus VI, 626. partus VI, 592.
 partum X, 352. partu II, 138.
 parum XV, 166.
 parumper III, 62. X, 250.
 paruolus V, 138. paruulus III,
 204. paruula VI, 89. X, 340.
 paruula XV, 127.
 paruus VIII, 108. parua I, 96. XIII,
 93. parui VI, 504. paruum
 VIII, 33. paruo XI, 78. XIII,
 5. parua VI, 564. VII, 28. X,
 170. parui VIII, 137. parua
 VI, 184. 288. XII, 87. paruos
 XII, 94. paruas VI, 2. paruis
 XI, 96. XIII, 168. XIII, 319.
 pascit III, 141. pascunt VII, 93.
 pascentis XIII, 80. pascitur
 VIII, 136. XII, 105. pascaris
 V, 150. pasci XII, 28. pascen-
 dum VII, 76. pascendi VIII, 67.
 pascua VIII, 55. XII, 13.
 passer VI, 8. VIII, 54.
 pastor VIII, 275. pastoris XI, 151.
 pastores VI, 150.
 patella V, 85. patellas III, 261.
 VI, 344.
 pateo patet II, 89. III, 150. X, 364.
 patent III, 275. VI, 640. patuit
 I, 88. patuerunt III, 63. pa-
 teant VI, 31. patens I, 65.
 pater II, 126. VI, 51. 77. 394. 600.
 VII, 166. 239. VIII, 109. 269. VIII,
 86. X, 130. XIII, 81. XIII, 45.
 99. 105. 119. 191. 255. XVI, 54.
 56. patris III, 43. V, 142. VIII,

217. patri II, 131. VII, 188. patrem VIII, 244. XIII, 96. 167. patre XII, 98. XVI, 52. patres III, 64. patrum XIII, 36. patres VI, 625. VIII, 266.
- paterni VI, 355. paterno VI, 57. paterna VI, 88. paterno VI, 55. XI, 39. paternis XII, 89.
- pathicus VIII, 130. pathici II, 99. patinae III, 72. patinae III, 133.
- patior pateris XIII, 9. 143. patitur I, 77. III, 279. XIII, 208. patimur V, 96. VI, 292. patietur XIII, 245. patere VII, 220. pati V, 3. 25. 173. XIII, 230. patiens I, 31. VII, 33. passi XII, 15. passis XIII, 161. XV, 104. passos X, 181. passurus XIII, 314.
- patria XI, 161. patriae III, 123. VIII, 244. XIII, 166. 239. patriae VI, 86. 111. VIII, 28. XIII, 70. 71. patriam III, 129. V, 34. VI, 575. VII, 234. VIII, 45. XI, 52. patria III, 29. X, 50.
- patriciae X, 332. patriciorum VIII, 190. patricios I, 24. patricias III, 102.
- patrimonia XIII, 116. patrimonia I, 138. VII, 113. X, 13. XII, 50. 51. XIII, 229.
- patrius patriam X, 142. patria III, 24. patriis VII, 211.
- patruo II, 33. patruis I, 158. patruos VI, 567.
- patulae XIII, 74. patulo XVI, 39. patulas III, 277.
- pauci X, 2. 112. XI, 55. paucae II, 53 (*bia*). VI, 50. XV, 54. pauca VIII, 108. paucorum X, 143. 344. paucis X, 337. paucos XIII, 160. pauca V, 107. X, 19. paucis III, 301. VIII, 60. XI, 145. XIII, 47. paucissima XIII, 155.
- pauet VI, 238. XV, 3. pauent VI, 189.
- pauidus XI, 158. pauidum X, 87. XIII, 222. XVI, 3. pauido VI, 95.
- pauimentum XIII, 60.
- paulatim I, 83. II, 84. VI, 19. XIII, 188.
- paulum XI, 47. paulo VI, 227. VIII, 114.
- Paulus VII, 143. VIII, 21. Pauli II, 146.
- paunem I, 143.
- pauper III, 145. 161. V, 113. VI, 72. VIII, 147. XI, 3. XIII, 96. pauperis III, 127. 244. 299. XIII, 121. paupere V, 165. pauperibus V, 61.
- paupertas III, 152. VI, 295. VII, 61. paupertatis VI, 358. paupertatem XIII, 236. paupertate III, 183.
- Pax I, 115. Pacis VIII, 23. pacis VI, 292. XIII, 72. pacem XV, 163. pace VIII, 107. XI, 195.
- peccat VIII, 141. peccant VI, 135. peccet XIII, 53. peccaturo XIII, 49. peccandi XIII, 208. 241.
- pectine VI, 370. 382. VIII, 30.
- pectit VI, 496. pectere XIII, 216.
- pecteris VI, 27. pexi XI, 150.
- pectus XIII, 217. pectore I, 156. V, 80. VI, 93. 96. 251. XI, 28. XIII, 198. XIII, 239. pectora VII, 65.
- pectora VI, 551. VII, 150. XV, 170.
- peculia III, 189.
- pecunia I, 113. VI, 298. X, 12. XI, 46. XIII, 34. 134. XIII, 139.
- pecus pecudem XIII, 232.
- pecus VIII, 62. pecus VI, 4. XII, 41. pecorum XI, 41.
- Pedo VII, 129.
- Pegasus III, 77.
- pegma III, 122.
- peierat XIII, 91. peieret XIII, 36.
- peior VI, 270. XI, 135. peiores II, 19. peiora VIII, 184. XIII, 28. peiora XIII, 57. pessima VIII, 121.
- pelagi I, 135. VII, 33. XII, 17. pelago XII, 77. pelagus VI, 90. pelago XII, 64. XIII, 277.
- pelamydum VII, 120.
- Peleus X, 256. Pelea XIII, 214.
- Pelidae III, 280.
- Pellaeo X, 168.
- pellex II, 57. pellice VI, 272. 627.
- pelliculae I, 11.
- pellis pellem X, 192. pelle III, 150. pellibus VI, 7. XIII, 187.

- Pelopea VII, 92.
 peluis VI, 431. pelues X, 64.
 pelues III, 271. VI, 441.
 Penates XIII, 320.
 pendent VII, 46. pendebat III, 88. pendens X, 134. pendentis VI, 321. XI, 107. pendente III, 196. VI, 650. pendentis X, 193. pendentia VI, 227. VIII, 204. XI, 82.
 pendere III, 19. VI, 478. pensa XII, 65.
 Penelope II, 56.
 penes (*præp.*) XIII, 226.
 penetrare V, 106.
 penis penem VI, 337. VIII, 43.
 penitus V, 95. VI, 474.
 pensilibus I, 159.
 pensio VIII, 63.
 per I, 20. 72. 145. II, 11. 98. III, 35. V, 54. 55. 77. 159. VI, 17. 52. 78. 102. 230. 244. 319. 324. 333. VII, 132. VIII, 129 (*bis*). VIII, 65. 112. X, 166. 186. 248. 364. XI, 14. 112. 185. XII, 75. 111 (*bis*). XIII, 78. 80. 81. 169. XIII, 53. 75. 135. 186. 222. 229. XV, 56. 63. 92.
 perago peregi VI, 640. peregit XIII, 210. peragat V, 122. peregerit V, 21. peragentibus XI, 114. peractum V, 93. peracti X, 6. peracta VI, 485. peracto XII, 86. peracta II, 54. peractis XIII, 238. peragendum II, 133.
 percurram X, 225.
 percussore VIII, 173.
 percutit XI, 198. percussit XV, 66. percussus I, 163. III, 124. percussa X, 149. percussum III, 271. XII, 20. XV, 21. percussum I, 54. percusso XIII, 286. percussas VIII, 30.
 perdidit III, 209. X, 228. XIII, 72. XIII, 261. perdas VI, 202. perdere I, 93. VIII, 84. 97. perditus V, 130. VIII, 212. XIII, 269. perdita III, 73.
 peregrina III, 127. XIII, 187. peregrinos VI, 298. peregrina VIII, 225.
 peremit VII, 151.
 perco perit III, 260. VI, 295. 563. VIII, 85. X, 118. XI, 192. periit III, 153. VI, 476. X, 11. perierunt III, 124. pereat III, 56. VII, 174. 222. 225. pereuntem VI, 362. perituri VI, 44. perituro XI, 107. periturae I, 18. VI, 435. perituram XI, 17. perituros X, 81. pereundum X, 339.
 perfectissimus II, 5.
 perferet VII, 153. pertulit VI, 93. 392. VIII, 209. perferat VI, 261.
 perfidiam XIII, 24.
 perfidus XIII, 245. perfide VIII, 82.
 perfixit VII, 194.
 perfundit V, 86. perfusa XIII, 66. perfusa VI, 303.
 pergit XVI, 40. pergant XIII, 122. pergere X, 154.
 pergula XI, 137.
 perhibent III, 17.
 Peribomius II, 16.
 pericli VI, 94. pericula III, 8. 268. VIII, 249. XI, 76. XII, 82. XIII, 314.
 peritus I, 128. VI, 586.
 periuria VIII, 82. XIII, 218.
 periurus periuri XIII, 174.
 perlege XIII, 192.
 perluces II, 78. perlucente XI, 12.
 permisceo permixtum VIII, 174.
 permittit VI, 457. permittes X, 347. permittas XIII, 234.
 permutat VI, 224.
 permutatio VI, 653.
 perniciosa X, 54.
 pernoctantis XIII, 46.
 pernox VIII, 10.
 perone XIII, 186.
 perores II, 67.
 perpetuus V, 151. perpetua XIII, 211. perpetuam XV, 164. perpetuum VII, 208. perpetuo X, 33. 245.
 Persicus III, 221. Persice XI, 57. Persica XIII, 328.
 persona III, 96. III, 15. personae III, 175. personam VI, 70. VIII, 229.
 pertunde VII, 26. pertundite VI, 46. pertusa V, 131.

- peruenit V, 62. peruenit VIII, 78.
 peruigili XV, 43. peruigiles VIII, 158.
 peruius peruia XII, 80.
 peruolet I, 60. peruolet VI, 398.
 pes XI, 128. pedem X, 30. XIII, 219. pede VI, 159. X, 5. XIII, 173. pedibus VI, 427. VIII, 69. pedes VII, 143. VIII, 228. pedibus I, 111. III, 27. VI, 350.
 pessima cf. peior.
 peste III, 84.
 petasunculus VII, 119.
 petauro XIII, 265.
 petit I, 121. 123. V, 108. VI, 535. VII, 99. 233. VIII, 51. XII, 80. petimus X, 352. petunt III, 71. petebas VIII, 114. petat VII, 162. petere XV, 150. petente VI, 575. petitur V, 50. petuntur X, 8. 54. petitus X, 110. XI, 147. petita XII, 104. petitos VI, 603. petitas VI, 527. VIII, 149. petitis XIII, 89.
 Petosiris VI, 581.
 petulans III, 278. VI, 297. XII, 5.
 Phaeaca XV, 23. Phaeacum V, 151.
 phalanges II, 46.
 Phalaris VIII, 81.
 phaleris XI, 103. XVI, 60.
 pharetram XIII, 80. pharetris VI, 138.
 pharetrata II, 108.
 Phario XIII, 85.
 Pharon VI, 83. pharon XII, 76.
 phaselis XV, 127.
 phasma VIII, 186.
 phialas V, 39.
 Phialen X, 238.
 Phidiacum VIII, 103.
 Philippica X, 125.
 Philippus Philippi XIII, 125.
 Philomela VII, 92.
 philtrum VI, 611.
 Phoebi VII, 233.
 phoenicopterus XI, 139.
 Pholo XII, 45.
 phrenesis XIII, 136.
 Phrygio II, 115. Phrygia VI, 516. XIII, 307.
 Phryx VI, 585. XI, 147. Phrygibus VII, 236. XII, 73.
 phthisis XIII, 95.
 piacula XII, 120.
 Picens III, 65.
 Picens Picens XI, 74.
 pictor III, 76. pictores XII, 28.
 pictura VI, 340.
 Pico Pico VIII, 131.
 Pierides III, 36.
 Pierius Pieria VII, 8. Pierio VII, 60.
 piger XII, 12. pigri V, 23. pigra VIII, 248. pigris VIII, 34.
 piget XIII, 199.
 pignerat VII, 73.
 pignus VI, 27. pigneribus VIII, 141.
 pilosas XIII, 194.
 pilum pila X, 94.
 pilus pilo VIII, 15.
 pingit II, 94. VIII, 146. pictae VI, 482. X, 38. XV, 128. picta III, 66. XIII, 302. pictos VIII, 2. pictas VIII, 157.
 pinguis V, 105. VIII, 147. pingue XIII, 270. pinguis III, 247.
 pingues III, 44. VIII, 28. pinguis VI, 465. 573. pinguior XII, 11. pinguissimus XI, 65.
 pinna III, 118. pinna III, 149.
 pinnae VI, 198. pinnas III, 80. V, 101. pinnis XIII, 76.
 pinnirapi III, 158.
 pinus III, 307. pinum III, 255.
 pio piandum XIII, 54.
 piperis XIII, 293.
 piratae VIII, 94.
 pirum XI, 73.
 Pisacae XIII, 99.
 piscator III, 26.
 piscis III, 26. XI, 36. pisci III, 72. piscem V, 86. 96. XV, 7. piscibus XIII, 66.
 Piso V, 109.
 Pittacon II, 6.
 pius pia XIII, 116.
 placentas XI, 59.
 places VI, 276. placet III, 135. VI, 33. 38. 577. VIII, 158. placuit III, 160. VII, 149. XVI, 53. placeas X, 167. placeat X, 42. 338. placitum XVI, 49.

- placidi I, 21.
placo placant III, 86. placabo XII, 89.
 plagarum XIII, 19.
 planctus X, 261.
 plangentis VI, 534. planguntur XIII, 131.
 planipedes VIII, 191.
 plantae XIII, 98. planta III, 247. V, 125. VI, 507. XIII, 272. plantis VI, 96. plantas III, 227.
 plantaribus XIII, 123.
 planum XII, 62. plana XIII, 128. plana III, 96.
 platani I, 12.
 plaudat III, 157. plaudendum I, 146.
 plaustra III, 256.
 plausu XI, 163.
 plebeium VI, 588. plebeiae VIII, 254. plebeia VI, 516. VIII, 254. plebeios XI, 145. plebeis VI, 69.
 plebis I, 26. XI, 196. plebe VIII, 47. 49.
 plectro VI, 384.
 plenus XII, 30. plena I, 33. III, 187. V, 66. VII, 100. X, 191. pleni X, 128. plenum VIII, 72. plenum XIII, 276. pleno III, 263. VI, 364. plena I, 5. VI, 426. pleno X, 232. XIII, 138. plenae X, 242. plenae II, 4. III, 47. plenos XV, 20. 58. plena XIII, 135.
 plerumque XI, 46.
 ploras I, 50. plorat VI, 272. plorant XIII, 150. plorante V, 158. VIII, 77. plorantis VI, 86. plorare XV, 134. ploratur XIII, 134.
 pluit VII, 179.
 pluma VI, 88. X, 362. plumis I, 159.
 plumbo XIII, 310.
 plus III, 180. VI, 251. XIII, 276. pluris VII, 144. 178. VIII, 258. XI, 16. XIII, 201. plus I, 108. VI, 181. 388. VII, 78. 99. (bis). X, 72. 302. 315. XI, 68. XIII, 176. XVI, 4. plures VII, 167. plures II, 79. VIII, 107. X, 12. pluri III, 315. plura II, 45. III, 220. VIII, 39. 58. XIII, 57. XIII, 173. plurimus III, 232. plurima VIII, 58. plurimum XIII, 73. plurima V, 130. X, 196. XII, 28. XIII, 1. plurima III, 119. VIII, 118. XIII, 187. XV, 78.
 pluteum II, 7.
 Pluton XIII, 50.
 pluuiia III, 202. pluuiis III, 87.
 pocula I, 76. V, 26. 43. 52. 129. VI, 633. VIII, 217. X, 26. XI, 102. XIII, 148.
 podagram XIII, 96.
 podice II, 12.
 podium II, 147.
 poemata X, 124.
 poena I, 142. VI, 537. X, 243. XIII, 52. 90. 175. 196. poenam XV, 129. poena X, 287. XIII, 247.
 poenas III, 279. VI, 478. X, 84. 187. 312. XIII, 208. poenis VIII, 268.
 Poeno X, 155.
 poeta I, 14. poetae VII, 78. poeta XIII, 206. poetae VII, 3. poetas III, 9.
 poetica XII, 23.
 Polio VII, 176.
 pollice III, 36. VII, 237.
 pollicitus VIII, 74.
 Pollio VI, 387. VIII, 7.
 Pollittas II, 68.
 polluit VIII, 218. pollutus II, 29.
 Polucliti III, 217. Polycliti VIII, 103.
 Polyphemus XIII, 20. Polyphemi VIII, 64.
 Polyxena X, 262.
 pomeria VIII, 11.
 pompa X, 281.
 Pompeius III, 110. Pompeio X, 283. Pompeios X, 108.
 Pomptina III, 307.
 pomum pomis VI, 18. poma V, 150.
 pondere III, 271. VI, 262. VII, 207. XIII, 49. XV, 66. pondera I, 29.
 pono X, 156. XII, 94. ponit I, 141. VIII, 238. ponimus XIII, 117.
 ponunt VI, 309. 476. XIII, 99.
 ponebat XI, 79. ponebant XI,

109. posuit VI, 359. XIII, 30.
 241. posuere II, 85. XI, 76. ponas VIII, 113. VIII, 81. ponat X, 358. ponamus XIII, 11. ponant XIII, 86. pone I, 155. V, 135. VI, 172. 219. 347. VII, 114. VIII, 22. 88. 89. 228. X, 65. XI, 191. 192. ponere V, 45. 73. VII, 149. XI, 84. ponente XVI, 45. ponitur V, 85. XIII, 83. ponere V, 126. ponentur V, 146. ponatur VIII, 40. poni V, 51. VIII, 195. positus III, 77. VIII, 52. posita VII, 47. positum VI, 588. posito XI, 69. posita I, 90. VI, 320. X, 267. posito XIII, 39. positos VII, 26. positas XII, 75. XIII, 149. positus II, 74. III, 191. VI, 264. VIII, 141. XV, 42. ponendum XIII, 141. ponendum XIII, 203. ponendi XIII, 260. ponenda III, 56.
 pons V, 8. VI, 32. ponte III, 116. XIII, 134.
 Pontia VI, 638.
 Ponticus XIII, 114. Pontice VIII, 1. 75. 179. Pontica VI, 661.
 pontifici III, 46. pontifices VI, 604.
 Pontus Ponti III, 43. X, 273.
 popano VI, 541.
 popinae XI, 81. popina VIII, 172. popinas VIII, 158.
 poplitibus VI, 263.
 Poppaena VI, 465.
 poppysma VI, 584.
 populariter III, 37.
 populus II, 73. III, 244. VII, 243. VIII, 29. X, 74. XIII, 115. 160. XV, 31. 113. populi II, 162. VI, 534. VIII, 189. XV, 39. XVI, 43. populo III, 19. 256. VII, 189. 211. X, 62. 341. XIII, 70. populum I, 46. 72. III, 178. XV, 23. 151. populo II, 67. VIII, 117. XIII, 42. populorum XIII, 148. populus XV, 130. populos III, 83. VI, 410. X, 150. XV, 169.
 porcae II, 86.
 porci II, 80. X, 355. XIII, 117. porcum VI, 447. porcis VI, 160. porcis XV, 22.
 porrigine II, 80.
 porrigit VI, 43. 607. porrexerit V, 67. porriget XI, 146. porrigat III, 267. VIII, 208. porrexerit VI, 632. porrigere VI, 598. porrectura I, 70. porrecta XII, 76. porro III, 126. VI, 240. VII, 98. XI, 9.
 porrum porri XIII, 133. porrum III, 293. XV, 9.
 porta XI, 124. XVI, 3. portae VIII, 160. portae XIII, 27. portarum VIII, 261. XV, 158. portas VI, 409. VII, 42. X, 155. portis XV, 6.
 portenta XV, 2.
 porthmea III, 266.
 porticus VII, 178. XII, 10. XIII, 66. porticibus III, 6. VI, 60. 163.
 portio III, 61. VIII, 128.
 porto III, 28. portas I, 143. portat III, 252. 257. portabit VI, 528. portas X, 19. portaret X, 158. portatur X, 42. portante X, 260. portandum III, 32.
 portus III, 31. XII, 78. XIII, 275.
 poscis VIII, 63. poscit III, 198. VI, 149. 579. 624. XI, 30. poscinus V, 112. VII, 71. VIII, 129. poscebat X, 105. poposcit I, 82. VI, 125, posces XI, 148. poscas I, 98. III, 102. V, 65. X, 354. posceret XIII, 313. posce VII, 24. VIII, 64. X, 357. XI, 148. XIII, 193. poscere III, 42. VIII, 246. poscentem V, 48.
 Posides XIII, 91.
 possideo I, 108. possidet III, 141. possideat X, 225. XII, 129. possederis XIII, 159.
 possum III, 44. 60. potes III, 223. V, 3. 171. VI, 30. XIII, 14. pote. t I, 80. III, 54. 105. VI, 252. VII, 60. VIII, 191. X, 207. 302. possunt VI, 96. 568. 595. X, 2. poteram III, 315. poterant XV, 105. potuit III, 25. VI, 128. X, 123. XIII, 262. poterit III, 281. VI, 443. XIII, 27. possum VIII, 69. pos. sis III, 229. 272. V, 152. VI, 62. VIII, 86. 119. X, 363. XI, 206.

- XIII, 112. XIII, 150. 200. 282.
 XVI, 33. possit III, 71. V, 10.
 VI, 326. 399. possem VI, 282.
 XIII, 211. posset III, 90. posse
 VI, 41. X, 49. 97. XII, 21.
 post (*praepr.*) I, 33. II, 62. V, 15.
 116. 148. VI, 499. 568. VII, 142.
 163. VIII, 97. 247. VIII, 123. X,
 272. XI, 42. XII, 124. XIII, 16.
 XIII, 55. 183. 190. XV, 99 (*bis*).
 post (*aduerb.*) VI, 504.
 posteritas I, 148. VIII, 62.
 posthac VII, 18. VIII, 7. XIII, 158.
postis postes VI, 79. VIII, 104.
 postibus VI, 52.
 postquam III, 303. III, 153. VI, 372.
 VIII, 204. 251. XI, 75. XII, 62 (*bis*).
 64. XIII, 161. XV, 72.
 postremo XI, 91.
 postulat VII, 243.
 Postume VI, 21. 28. 377.
 potens I, 69. XIII, 39. potentior
 X, 303.
 potentia VII, 200. X, 56.
 potestas III, 71. X, 100.
 potio VI, 624.
 potiores X, 360. potius I, 19. III,
 150. VI, 398. 489. VII, 10. 148.
 181. XIII, 113.
potio potat V, 30. potatis V, 52.
 potare VIII, 116. potanda VI, 9.
 praebet III, 147. X, 270. praebuit
 XI, 157. praebibis V, 172. praebibit
 VI, 584. praebuit V, 101.
 VI, 32. praerberet VI, 3. praebere
 II, 142. III, 33. praebenda
 X, 345.
 praecedit XIII, 108. praecedant
 VIII, 23. praecedere XIII, 58.
 praecedentia X, 44.
 praeceps X, 107. 160. praecipitem
 III, 129. VIII, 135. praecipiti I,
 149. III, 149. praecipites VI,
 649. X, 85.
 praeceptor VII, 230. praeceptorum
 VII, 209.
 praecipit XIII, 16. praecepit XIII,
 227. praecepta XV, 107. praecepta
 XIII, 19. XIII, 189.
 praecipitat X, 56. praecipitare XII,
 38. praecipitans XV, 78.
 praecipuus VI, 557. praecipuum
 VI, 532. praecipuum III, 19.
 praecipuis XIII, 220. praecipue
 III, 59. VII, 109. VIII, 120.
 praecleara V, 42. praeclearum III,
 217. praeclearo VIII, 31. praecleara
 X, 97.
 praeco VI, 439. praeconis III, 157.
 praeconem VIII, 95. praecone
 I, 99. praecones VII, 6.
 praecordia I, 167. praecordia VI,
 621. XIII, 181. XIII, 35.
 praeda XI, 195. XIII, 82. praedam
 III, 58. XIII, 85. praedarum
 XI, 101.
 praedines XIII, 305. praediuitis
 X, 16.
 praedium praedia VIII, 54.
 praefectura VI, 486.
 praefectus praefecti III, 78. praefectos
 VII, 92.
 praefero praetulit VI, 111. praeferre
 VI, 117. VIII, 83. 139. 212.
 XII, 49. praelatus V, 45. praelata
 XII, 71.
 praegnas I, 122. praegnatem II,
 55. VI, 404.
 praegustabit VI, 660. praegustet
 VI, 633.
 praematuri XI, 44.
 praemia VIII, 92. praemia III, 56.
 VI, 321. VIII, 119. X, 142. XVI,
 1. 35.
 praemordet VII, 218.
 Praeneste III, 190.
 Praenestinis XIII, 88.
 praepono III, 5. praepondere X,
 92.
 praeputia VI, 238. XIII, 99.
 praesens I, 142. praesente VI,
 400. praesentibus XI, 166. praesentior
 XI, 111. praesentius III, 13.
 praesepibus I, 59. praesepia VIII,
 157.
 praesertim XV, 109.
 praesidium VII, 239. praesidia
 VII, 23. XII, 56.
 praesto XIII, 212. praestat V, 136.
 XII, 86. XIII, 99. praestant VI,
 97. 539. XV, 75. praestabat VI,
 287. VIII, 14. praestem XI, 57.
 praestent VI, 480. VII, 106. praestent

- stare III, 188. VI, 252. VIII, 170. VIII, 7. XI, 115. XV, 150. praestatur XVI, 49.
- praeter VII, 206. VIII, 69. 146. XII, 17. XIII, 97.
- praeterea III, 109. 285. VI, 107. VIII, 89. 145. X, 217. 300. XI, 70. XIII, 229. XVI, 26. 51.
- praeterit VI, 307. praeteriit XIII, 214. praetereunte III, 275. praeterita X, 235.
- praetexta X, 35. praetextam X, 99.
- praetextatus I, 78. praetextatum X, 308. praetextatos II, 170.
- praetor III, 128. 213. XI, 195. praetoris VIII, 194. XIII, 4. XIII, 257. praetori I, 101. XVI, 10. praetorem X, 36. praetoribus VI, 380.
- praetoria I, 75. X, 161.
- pragmaticorum VII, 123.
- prandet VI, 101. prandebat XIII, 46. prandente X, 178.
- prauis XIII, 41.
- precor VI, 170. 172.
- premit I, 46. III, 244. VI, 502. VII, 132. pressit I, 43. VI, 621. premetur XIII, 221. 296. pressum II, 107. presso V, 160.
- pretiosa XIII, 214. pretiosior VI, 157.
- pretium VI, 474. VII, 96. 119. VIII, 28. XIII, 281. pretium XII, 127. XIII, 105. pretio III, 184. III, 25. V, 56. VIII, 71. XIII, 145. pretiis VIII, 65. XI, 15.
- Priamus X, 258.
- Priapi VI, 316. Priapo II, 95.
- pridem III, 62. VI, 515. X, 77. XIII, 58.
- primoribus XV, 40.
- prior I, 102 (*bis*). III, 81. 130. VIII, 153. priori VIII, 21. priorum I, 151. VI, 635. prius I, 97. 168. XIII, 148. primus III, 75. VIII, 61. 274. prima III, 26. VI, 298. 408. 498. VIII, 268. XIII, 2. 59. 189. XV, 90. primum VI, 577. primo II, 133. III, 142. V, 12. prima VI, 204. VIII, 166. X, 126. XI, 186. primo I, 95. XIII, 224.
- primi XV, 168. prima X, 23. XV, 51. primos VI, 24. VII, 195. X, 261. XIII, 146. prima VI, 467. VIII, 24. VIII, 81. primum II, 4. 44. VI, 371. VII, 141. XIII, 85. XVI, 7.
- princeps III, 32. XIII, 138. principis VI, 617. VIII, 224. X, 76. 93. 341. principe VIII, 198.
- principium VI, 245. principio XV, 148.
- priscum III, 102.
- priuatus I, 16. XIII, 41. priuata VI, 114. priuato XII, 107. priuatis III, 66.
- priuigno VI, 134. priuignum VI, 628.
- priusquam XIII, 38.
- prium VIII, 68.
- pro I, 124. VI, 204. 223. 391. VII, 116. VIII, 112. 255 (*bis*). 263. VIII, 117. 148. X, 192. 349. XII, 94. 98. XIII, 163. 306. XV, 108.
- proauum VIII, 134. proauorum III, 312. proauis XV, 152.
- probitas I, 74.
- probo probat VII, 204. probauit X, 70. XIII, 205. probatae XI, 163.
- procedat III, 138.
- procerem VIII, 26. procereas II, 121. III, 213. III, 73. 144. VII, 90.
- processus I, 39.
- Prochytam III, 5.
- proclames II, 75.
- procul II, 88. III, 89. XII, 5. XIII, 45 (*bis*). XVI, 17. 25.
- Procula III, 203. Proculus II, 68.
- Procleius I, 40. VII, 94.
- procumbo procubuit III, 257.
- prodest cf. prosum.
- prodigiosa XIII, 62.
- prodigium prodigio III, 97. prodigia VI, 84.
- prodigus prodiga VI, 362. VII, 138. X, 304.
- prodo prodiderim VIII, 97. prodere VIII, 115. XIII, 23. prodita VIII, 261.
- producit II, 94. XIII, 228. produxit VIII, 266. produxere XV,

94. producat VIII, 271. produxerit XV, 32. producere VI, 241. VII, 146. XVI, 32. produxisse XV, 166.
- proelia XIII, 172. proelia I, 91. III, 112. VI, 258. VII, 27. 128. XII, 110. XIII, 162.
- profanae II, 89.
- profero* protulit VI, 23. protulerat X, 30. proferat VI, 570. profer I, 126. proferre III, 91. XIII, 142.
- proficit XIII, 18.
- profundi XIII, 49.
- progenies XIII, 84.
- Progne VI, 644.
- prohibente XI, 7.
- proles VIII, 56. prole XIII, 206.
- proludunt V, 26.
- Prometheus III, 133. XV, 85. Promethea VIII, 133.
- promittunt II, 12. promisit VII, 84. promittant XII, 101. promittere III, 43. VI, 388. XIII, 233. promittente XVI, 12. promissus XI, 60. promissa XII, 2.
- promo* promere XV, 73. promptus III, 74. promptus X, 220.
- promouimus II, 160.
- pronus VI, 48. pronum VIII, 43.
- proni III, 192. prona XV, 147.
- prooemia III, 288.
- prope VIII, 106. propior VI, 510.
- proximus III, 94. VI, 290. VIII, 108. proxima VI, 529. X, 126. XIII, 228. proxima V, 96.
- properat III, 59. VI, 488. XIII, 78.
- properant VI, 430. properabat III, 76. 94. properabo III, 59.
- propera III, 67. VI, 148. properate III, 134. properare VI, 330. properantis XIII, 178.
- properantem III, 319. properantibus III, 243. properantur III, 264.
- propinat V, 127.
- propinqui XIII, 236. propinquo XIII, 6. propinquo VIII, 72.
- propinquis VIII, 219. propinquas I, 71. propinquis XIII, 207.
- proponimus III, 24. proposui VIII, 125. proponere III, 46. propositum X, 325. propositi V, 1. propositum VIII, 21.
- propria XIII, 80.
- propter I, 141. V, 19. 76. 90. VI, 104. 469. 646. VII, 39. VIII, 41. 84. VIII, 87. 118. X, 55. XI, 150. XII, 50. 51. XIII, 22. 274.
- prora XII, 69. prora V, 89. X, 186.
- prorsus VI, 249.
- proseucha III, 296.
- prospera X, 97. XII, 63. XVI, 2.
- prospiciunt VI, 360.
- prostitui VIII, 226.
- prosto* prostat VIII, 24. prostitit VI, 123. prostare III, 65. prostantis I, 47.
- prosum* prodest II, 141. 142. VIII, 1. profuit III, 99. X, 324. pro-sit III, 36.
- protegit VIII, 250. protegere XI, 33. XV, 155.
- protinus III, 140. III, 48. VII, 165. XI, 190. XIII, 176. XIII, 123. XVI, 27.
- Protogenes III, 120.
- prouehit XVI, 57.
- prouida X, 283.
- prouincia I, 50. III, 26. V, 97. VIII, 87.
- prouocat VI, 321. 376. prouocet I, 24.
- proximus *cf.* prope.
- prudens III, 113. prudentissima III, 86.
- prudentia X, 48. 365. XII, 32. XIII, 315.
- pruinis III, 56. pruinis V, 50.
- pruna III, 83.
- prurigo VI, 327.
- prurit VI, 578. prurire XI, 163.
- psaltria VI, 337.
- Psecas VI, 491. 494.
- ψυχή VI, 195.
- pube VIII, 256.
- publicus X, 41. 312. publica VII, 53. publica VI, 335. X, 284. publica VI, 587.
- pudet III, 168. 321. V, 1. XII, 8. XIII, 185. pudeat II, 42. XI, 166.
- pudendis VIII, 139. pudendis VIII, 183.

- pudicitiae VI, 14. X, 298. Pudicitiae VI, 307. Pudicitiam VI, 1. pudicus III, 111. VI, 193. pudici VI, 49. pudicam VI, 137. pudor II, 110. III, 60. 154. X, 329. XIII, 178. pudoris XI, 154. pudori VIII, 83. pudorem II, 39. VI, 251. 357. XI, 55. XVI, 34. puellae III, 160. IIII, 114. VI, 494. XIII, 80. puellae II, 59. XI, 202. puellam VI, 354. VIII, 33. VIII, 74. puella VI, 258. puellae III, 35. XI, 164. XIII, 45. 209. puellis VI, 191. X, 289. puellas I, 84. III, 65. IIII, 36. VI, 127. VIII, 128. puellares XV, 137. puer I, 61. V, 61. VII, 69. VIII, 64. X, 216. XI, 146. 154. XIII, 43. 56. XIII, 192. pueri VI, 404. 552. XIII, 48. puero V, 164. X, 302. XI, 59. XII, 63. XIII, 47. puerum VIII, 46. XIII, 11. puero I, 54. pueri II, 152. III, 156. VI, 173. VII, 32. 226. VIII, 234. VIII, 41. X, 353. XII, 83. XIII, 180. puerorum VII, 240. VIII, 68. pueris II, 168. VI, 111. 639. VIII, 167. X, 167. 289. XII, 117. XIII, 3. 208. pueros III, 264. III, 122. V, 141. VI, 151. 272. VII, 133. 177. XIII, 228. pueris VI, 599. pueriles XV, 59. puerpera VI, 594. pugio VI, 34. 35. pugna V, 29. pugnam VII, 173. VIII, 132. XV, 74. pugnas III, 121. pugnacis V, 57. pugnamus XVI, 47. pugnare VIII, 210. pugnanti XII, 4. pugnantiem VIII, 201. pugnus XV, 58. XVI, 30. pugnus III, 300. XIII, 127. pulcher VII, 490. pulchra X, 345. pulchrum III, 54. pulchro VI, 57. pulchrum VIII, 47. pulchro I, 127. pulchra X, 292. pulchris I, 137. pulchrior X, 196. pulcherrima XI, 56. XII, 38. 116. pullati III, 213. pullulet VI, 363. pullus X, 231. pulli VI, 616. pullo III, 94. pulli XIII, 142. pullo-rum VI, 551. pullos XIII, 74. pulmentaria VII, 185. pulmo III, 138. pulmonem X, 33. pulmone VI, 549. 659. pulpita VII, 93. pulpita III, 174. VI, 78. VIII, 195. 225. XIII, 257. puls XVI, 39. pultes XI, 58. pul-tibus XIII, 171. pulsas II, 130. III, 289. pulsat VI, 139. pulsare VI, 612. XVI, 8. pulsantis VIII, 62. pulsantur VI, 382. 442. pulsetur XVI, 9. pulsatus III, 300. pulsandum V, 171. puluinar VI, 132. puluino III, 154. puluis VIII, 61. pulvere VII, 48. X, 37. XI, 200. pumice VIII, 16. VIII, 95. Punica XIII, 161. punit VI, 492. punire VIII, 235. XIII, 101. XVI, 13. pupillares XI, 156. pupilli I, 47. pupillum XV, 135. pupilli VI, 629. pupillos X, 223. puppis XII, 31. puppem VI, 102. puppe XII, 79. XIII, 267. purpura I, 106. VII, 134. 135. XI, 155. XIII, 188. purpureus III, 31. purpuream XII, 39. purus puri VIII, 141. X, 19. pusilli X, 121. pusillos XV, 70. pusillas XIII, 29. putere XI, 121. puteus III, 226. puto putas VI, 34. VII, 22. VIII, 103. XIII, 5. XIII, 223. putat III, 51. V, 162. VI, 185. 457. XIII, 91. XIII, 17. 115. 121. putamus III, 28. putant XIII, 232. XIII, 98. XV, 108. putabas VIII, 47. X, 337. putabat III, 80. putauit VI, 390. XV, 23. 82. putaris X, 344. putes III, 75. V, 2. VI, 41. X, 330. XIII, 193. putet I, 58. VIII, 57. XIII, 36. putares

- II, 122. pntaret XII, 21. putarent VII, 5. puta II, 153. V, 7. putri XIII, 132. putres XIII, 95. puxide XIII, 25. pyxide II, 141. pygargus XI, 138. Pygmaeus XIII, 168. Pygmaea VI, 506. Pylades XVI, 26. Pylus X, 246. Pyrenaeum X, 151. Pyrra I, 84. XV, 30. Pyrrum XIII, 162. Pythagoras XV, 173. Pythagoreis III, 229. Pythia XIII, 199. pytismate XI, 175. pyxide *cf.* puxide. qua (*adu.*) VII, 223 (*bis*). quadra V, 2. quadrans VII, 8. quadrante VI, 447. quadrantes I, 121. quadriiuges VII, 126. quadringenta I, 106. II, 117. V, 132. XIII, 326. quadringentis XI, 19. quadriuius I, 64. quaero II, 76. III, 296. quaeris II, 134. V, 19. quaerit VII, 21. VIII, 92. X, 253. XIII, 207. quaerant XI, 14. XIII, 76. quaerebat XIII, 202. quaeras X, 219. XI, 29. XV, 89. quaerat VIII, 112. XIII, 58. quaeramus XIII, 181. quaere VIII, 172. XIII, 252. quaeritor VI, 46. 333. quaesitus I, 164. quaesitum XIII, 104. quaesitum XIII, 25. quaesita XV, 63. quaerendi VI, 501. quaeso VI, 393. XII, 28. quaestio III, 141. VII, 156. qualis (*inter.*) V, 24. VII, 68. X, 157. 179. 185. 353. XI, 94. quale VI, 255. X, 157. quales III, 28. qualia XV, 1. qualis (*rel.*) II, 29. III, 82. XI, 99. qualem VII, 56. VIII, 3. 13. X, 293. XIII, 111. XV, 141. quale II, 57. V, 36. quales XI, 72. quales I, 80. III, 39. V, 147. X, 194. XI, 155. qualis XV, 65. qualia V, 151. *qualiscumque* qualemque I, 80. *qualiacumque* XV, 49. *qualiacumque* VI, 547. quam (*inter.*) III, 142. V, 80. VI, 263. VIII, 92. VIII, 73. X, 84. 190. XII, 126. XIII, 150. 152. quam (*comp.*) I, 7. III, 23. 137. 153. 181. III, 26. V, 57. VI, 167. 181. 185. 240. 338. 351. 398. 413. 460. 619. VII, 13. 144. 145. 188. 199. 217. 220. VIII, 54. 258. 271. VIII, 38. 46. 116. 125. X, 140. 315. 327. 350. XI, 3. 50. 68. XII, 23. XIII, 131. 192. XIII, 113. 148. 154. 175. 267. 313. XVI, 5. 22. 33. quamquam I, 133. II, 4. III, 60. 79. VI, 88. 199. VII, 15. X, 34. XI, 205. XII, 25. XV, 30. quamuis I, 103. III, 1. 61. 282. III, 104. V, 5. 15. VI, 93. VIII, 35. X, 206. XIII, 3. 13. 207. XVI, 56. quando (*inter.*) I, 87 (*bis*). 88. III, 162. V, 62. 63. 127. VI, 267. 461. 566. VII, 146. VIII, 139. XIII, 102. 241. XV, 160. quando (*rel.*) III, 21. V, 93. VIII, 147. XI, 184. XII, 23. 55. quando (*indef.*) III, 173. V, 40. VIII, 80. quandoque II, 82. V, 172. XIII, 51. quandoquidem I, 112. X, 146. XIII, 129. quantula (*int.*) VI, 254. quantulum VI, 151. quantula X, 173. quantulacunque XIII, 183. quantus (*int.*) V, 133. 134. VI, 317. 318. quanta I, 140. VI, 262. quantum VIII, 59. quanti VI, 365. VII, 176 (*bis*). VIII, 192. quantum I, 118. X, 26. 251. quanto III, 249. quanta I, 45. III, 6. XIII, 76. quanto III, 13. 271. V, 67. VI, 262. VIII, 70. XI, 24. XIII, 258. 312. quanta VIII, 92. quantas I, 11. quanta I, 91. VIII, 119. quantis III, 5. X, 190. quantus (*rel.*) XIII, 239. quantum VII, 124. XIII, 319. quanti III, 225. VII, 45. quanto X, 40. quantum III, 132. 143. III, 109. VI, 37. VII, 104. 165. 216. VIII, 241 (*bis*). VIII, 117. XII, 129. XIII, 113. XIII, 139. 160. 233. 318. 320. XV, 45. quanto VIII, 141. X, 14. XIII, 32. quantum (*adu.*) XIII, 239.

- quantuscumque* quanticumque VII, 184.
quantuslibet quantalibet VII, 81.
quantusuis quantumuis (*adu.*) VIII, 15.
quare (*int.*) VI, 136. 492. VIII, 1.
quare (*rel.*) VI, 202.
quartanam III, 57.
quartus quarta VIII, 17.
quasi XIII, 225.
quassas II, 130. *quassatum* V, 48.
quatenus XII, 102.
quater VII, 122.
quatit XII, 5. *quatiare* XIII, 171.
quatiante XIII, 195.
quattuor V, 47. XII, 59. XIII, 58. XIII, 168.
que I, 12. 14. 54. 71. 82. 83. 116. 120. 121. 128. 132. 133. 135. 136. 148. 162. 164. II, 17. 31. 46. 54. 77. 94. 96. 114. 122. 144. 146. 154. III, 11. 18. 35. 50. 55. 56. 71. 72. 82. 105. 117. 123. 142. 147. 158. 169. 170 (*bis*). 174. 177. 206. 211. 219. 238. 242. 256. 265. 290. 320. III, 3. 13. 41. 42. 45. 51. 54. 58. 60. 74. 83. 116. 125. 133. 137. 138. 147. 152. V, 28. 31. 34. 36. 49 (*bis*). 63. 65. 70. 75. 77. 144 (*bis*). 154. 160. 169. VI, 2. 3 (*bis*). 6. 11. 26. 31. 40. 62. 68. 70. 77. 83. 86. 87 (*bis*). 88. 92. 95. 108. 111. 124. 131 (*bis*). 133 (*bis*). 134. 135. 145. 149. 150. 152. 165. 170. 175. 179. 183. 200. 211. 225. 236. 238. 244. 248. 251. 256. 268. 273. 276. 289. 290. 293. 294. 297. 310. 311. 315. 316 (*bis*). 343. 349 (*bis*). 359. 360 (*bis*). 374. 377. 384. 386. 391. 400. 401. 407. 408. 410. 424 (*bis*). 452. 454. 464. 472. 475. 487. 488. 491. 493. 496. 505. 512. 517. 527. 532. 536. 537. 542. 558. 561. 563. 575. 583 (*bis*). 586. 590. 602. 607. 608. 609. 622. 635. 637. 639. 650. 658. VII, 3. 9. 15. 19. 21. 27. 34 (*bis*). 47. 48. 58. 60. 61. 64. 67. 80. 84. 85. 112. 132. 169. 180. 203. 208. 215. 221. 232. 234. 241. VIII, 4. 5. 17. 25 (*bis*). 33. 34. 51. 53. 67. 72. 81. 88. 97. 102. 113. 115. 117. 118. 123. 131. 133. 139. 143. 155. 161. 168. 169. 182. 183. 223. 226. 233. 234. 236. 251. 257. 270. 272. VIII, 17. 26. 29. 31. 36. 47. 52. 57. 72. 127. 137. X, 6. 11. 15. 20. 30. 39. 50. 53. 58. 66. 100. 111. 129. 131. 135. 138. 143. 149. 150. 152 (*bis*). 161. 170. 176. 177. 192. 193. 199. 201 (*bis*). 212. 244. 250. 262. 266. 276. 287. 296. 300. 309. 334. 344. 348. 351. 352. 353. 354. 361. 366. XI, 6. 12. 35. 36. 41. 70. 73. 90. 103. 107. 112. 117. 127. 149. 154. 163. 174. 178. 189 (*bis*). 194. 196. 199. 204. XII, 6. 8. 10. 15. 19. 49. 63. 76 (*bis*). 77. 83. 84. 85. 89. 108. XIII, 13. 28. 31. 37. 47. 59. 63. 64. 68. 78. 80. 81. 82. 85. 117. 119. 138. 154. 167. 169. 174. 185. 190. 198. 205. 206. 212. 222. 246. 248. XIII, 3. 5. 17. 44. 50. 57. 63. 69. 70. 77. 78. 89. 110. 117. 118. 132. 133. 142. 146. 162. 167. 181. 187. 194. 219 (*bis*). 222 (*bis*). 232. 236. 246. 266. 273 (*bis*). 278. 282. 291. 296. 297. 301. 303. 307 (*bis*). 325. XV, 17. 41. 43. 50. 78. 82. 95. 110. 120. 125. 135. 144. 145. XVI, 20. 31. 34. 47. 55.
queas XIII, 257. *queat* I, 29. VIII, 45. X, 259. XVI, 1.
quercus XIII, 184. *quercum* VI, 387.
querellae XVI, 19. *querella* XIII, 135. *querellas* VIII, 94.
quereris II, 131. XIII, 71. *queritur* VI, 36. *querebar* V, 51.
queratur X, 251. *querentes* II, 24.
qui (*rel.*) I, 43. 59. 67. 111. 158. 161. II, 17. 30. 125. III, 52. 53. 80. 104. 121. 138. 159. 215. 245. 257. 278. 302. III, 32. 90. 111. 114. 117. V, 41. 73. 86. 154. 170. VI, 35. 514. 533. 557. 587. VII, 28. 54 (*bis*). 110. 131. 141. 173. 184. 185. 219. 224. VIII, 30. 50. 141. 190. 191. VIII, 7. 45. 96. 112. 122. 146. X, 78. 99. 104. 109. 182. 214. 248. 250. 269. 358. 359. XI, 24. 68. 81. 130. 175. XI, 9. 34. XIII, 16. 121. 150. 152. 186. 209. XIII, 7. 18. 52. 120 (*bis*). 140. 144. 176. 182. 186. 229. 235. 236. 266. 267. 270. 288. 312.

313. XV, 24. 87. 91. 173. XVI, 30. 42. 59. quae I, 69. 116. 140. II, 60. III, 21. 132. V, 81. 99. VI, 100. 141. 186. 208. 253. 302. 350. 351. 399. 413. 434. 445. 448. 452. 471. 498. 574. 575. 589. 596. 633. 651. VII, 47. 228. VIII, 42. 43. 264. VIII, 150. X, 43. 126. 163. 209. 233. 272. XIII, 19. 63. 139. XIII, 26. XV, 133. XVI, 6. quod I, 35. III, 55. III, 13. V, 7. 59. 91. 98. VI, 152. 204. 426. VII, 105. VIII, 37. 122. X, 239. XI, 108. XII, 68. 86. XIII, 220. XV, 97. XVI, 49. cuius I, 131. 153. II, 148. III, 155. III, 82. 287. V, 34. VI, 7. 91. 215. 558. 573. VII, 73. 160. VIII, 60. 213. X, 48. XIII, 244. 298. 330. XV, 136. 147. XVI, 54. cui I, 166. V, 54. VI, 166. 354. 515 (*bis*). 563. 616. VII, 53. 211. VIII, 58. VIII, 50 (*bis*). X, 257. 330. XI, 136. XII, 72. 94. XIII, 105. 256. 330. quem I, 20. 35 (*bis*). II, 132. III, 37. 75. 201. 267. 283. 286. III, 95. V, 92 (*bis*). 148. VI, 44. 248. 359. VII, 37. 93. 214. VIII, 71. VIII, 16. 78. X, 117. 127. 130. 148. 231. 274. 310. XI, 137. XII, 8. XIII, 243. XIII, 24. 185. 231. XV, 43. 67. 85. 113. quam III, 118. III, 40. VI, 182. 192. 581. VIII, 65. X, 320. XII, 27. XIII, 74. XIII, 85. 324. quod I, 104. 147. II, 108. III, 27. 168. III, 70. V, 19. 24. 76. 88. 90. 153. VI, 62 (*bis*). 104. 112. 128. 282. 395 (*bis*). 469. 552. 617. VII, 10. 14. 74. 75. 90. 243. VIII, 29. 41. 69. 125. 165. 223. 235. 264. 275. VIII, 26. 86. 107. X, 363. XI, 98. 166. XIII, 200. 252. 255. 299. XV, 32. XVI, 39. quo I, 25. II, 72. III, 83. 91. III, 9. 87. VI, 153. 269. 383. 427. VIII, 12. X, 226. 235. XI, 198. XII, 155. XIII, 115. qua I, 156. III, 90. 171. VI, 76. 244. 531. VII, 42. 174. 178. XI, 32. XII, 2. XIII, 99. 167. XV, 124. quo I, 81. II, 22. III, 53. V, 22. VI, 294. VII, 61. 162. VIII, 139. X, 77. 263. XII, 47.

XIII, 54. XIII, 261. XV, 66. qui I, 37. 156. II, 3. 49. 84. 152. III, 30. III, 17. VI, 12. VII, 209. VIII, 118. 252. VIII, 133. 143. X, 96. XI, 49. XII, 101. XIII, 21. 86. 147. 223. XV, 76. quae VI, 73. 259. 480. X, 1. quae II, 38. 42. 162. III, 313. V, 69. 108. VI, 640. VII, 46. 170. VIII, 181. 258. XI, 16. XII, 37. 77. XVI, 52. quorum I, 171. III, 18. 164. III, 74. 78. VIII, 45. VIII, 123. X, 219. XI, 160. XIII, 181. XIII, 241. XV, 106. 130. 169. quarum VI, 51. 259. XII, 40. XIII, 238. quorum V, 150. XIII, 29. XIII, 145. 183. XVI, 7. quibus I, 119. III, 66. VI, 629. 649. VIII, 70. X, 212. XI, 11. 110. XIII, 34. XV, 10. 105. quis III, 31. quos I, 38. II, 115. 163. III, 42. 73. 145. VI, 240. VII, 16. VIII, 70. 262. VIII, 137. X, 46. 236 (*bis*). XI, 9. 69. 124. 126. 155. 201. 202. XII, 79. XIII, 94. 138. 193. XV, 38. XVI, 48. quas I, 129. III, 252. V, 44. VI, 97. 366. 614. VIII, 33. XIII, 197. quae III, 45. 46. III, 23. V, 3. 109 (*bis*). 130. 152. VII, 24. VIII, 143. VIII, 108. 142. X, 55. 144. 178. XI, 78. 79. XIII, 9. 157. XIII, 3. 45. 222. XV, 117. quibus III, 151. VI, 325. 611. XI, 160. 173. XIII, 221. qui (*int.*) VI, 571. VII, 63. XI, 33. quia XI, 207. XIII, 141. quicumque VII, 18. XV, 71. quaecumque VI, 341. XIII, 188. quodcumque VI, 355. VII, 217. XIII, 1. cuicumque VI, 412. XIII, 56. quemcumque XIII, 210. quodcumque I, 152. XIII, 92. XIII, 102. quocumque III, 156. 230 (*bis*). VIII, 27. 134. XIII, 42 (*bis*). 117. quocumque VI, 412. VIII, 60. quoscumque X, 359. quascumque X, 312. quaecumque VII, 152. XIII, 89. quidam XV, 77. quaedam VI, 385. cuiusdam VI, 55. VIII, 32. cuiusdam XIII, 199. quendam II, 36. quidam VI, 361. XII, 50. XIII,

96. quaedam VI, 184. VIII, 166. XIII, 123. quibusdam III, 281. XV, 15. quosdam VI, 409. X, 56. 317. quaedam VI, 451. XV, 107.
- quidem II, 11. 159. VI, 153. 184. VIII, 149. XI, 7. XII, 26. XIII, 19. XV, 27.
- quidni X, 95.
- quiescit I, 126. quiescunt XIII, 218.
- quilibet qualibet XIII, 205.
- quin (*c. ind.*) XI, 133. quin (*c. con.*) XII, 112.
- quingena VI, 137.
- quinquatribus X, 115.
- quinque I, 105. VI, 230. VII, 121. VIII, 41. XI, 206.
- Quintilianus VI, 75. VII, 189. Quintiliano VII, 186. Quintiliane VI, 280.
- Quintillae VII, 75.
- quippe V, 64. VI, 11. VII, 100. 175. VIII, 54. 216. X, 41. XII, 7. XIII, 26. 189. XIII, 116. XV, 116.
- Quirini II, 133. VIII, 259. Quirine III, 67. Quirinos XI, 105.
- Quiritem VIII, 47. Quirites III, 60. 163. Quirites X, 45. 109.
- quis (*int.*) I, 30. 94 (*bis*). 130. 139. II, 8. 24. 25. III, 49. 160. 161. 190. 208. 259 (*bis*). 293. IIII, 46. 84. 101. 102. V, 129 (*bis*). 158. 163. VI, 58. 166. 181. 220 (*bis*). 247 (*bis*). 342 (*bis*). 347. 404 (*bis*). 405. VII, 94 (*bis*). 95 (*bis*). 103. 104. 147. 155. 215. VIII, 6. 30. 57. 211. VIII, 58. X, 67. 141. 159. XI, 21. 38. XII, 28. 48. 95. XIII, 162 (*bis*). 164. 240. XIII, 178. 211. XV, 1. 103. 119. 140. XVI, 1. 25. 26. 30. quae II, 134. III, 58. V, 157. VI, 178 (*bis*). 266. 318. 337. 617. VII, 103. X, 210. XIII, 23. 77. 202. 235. XIII, 177. 316. XV, 120. quid I, 154. 170. III, 6. 259. IIII, 69. 86. VI, 45. 185. 190. 359. 402. VII, 81. 199 (*bis*). VIII, 183. 196. 199. VIII, 3. X, 36. 183. 208. XI, 2. 48. XIII, 72. 237. quod III, 126 (*bis*). 269. VII, 119. 155. VIII, 38. cuius III, 292. 293. cui III, 49. VIII,
54. quem I, 77. 78. VI, 252. VIII, 39. X, 216. XIII, 35. quid I, 9. 45. 48. 52. 106. 118. 119. II, 65 (*bis*). 75. 115. 134. 153. 154. 155. 166. III, 41. 74. 86. 147. 183. 184. 291. IIII, 5. 14. V, 18. VI, 41. 104. 114 (*bis*). 300. 308. 346. 388. 389. 403 (*bis*). 475. 494. 568. 569. VII, 108. 158. 165. VIII, 1 (*bis*). 91 (*bis*). 94. 114. 179. 193. 221. 231. VIII, 16. 67 (*bis*). 68. 91. 125. X, 4. 5. 72. 103. 108 (*bis*). 213. 265. 278. 279. 302. 321. 324 (*bis*). 325. 338. 347. XI, 81. 182. XIII, 5. 98. 176. 234. XIII, 23. 153. XV, 171. quod VI, 196. VIII, 110. X, 255. quo V, 124 (*bis*). VI, 219. 261. 275. 286. 405. X, 70. qua III, 296. 309 (*bis*). V, 82. VI, 29. 103 (*bis*). 306. X, 213. XI, 182. XII, 48. quo VI, 570. VIII, 24. X, 69. XV, 161. qui X, 353. XIII, 152. quae VII, 156. quae III, 234. VI, 301. 571. VII, 194. X, 67. 97. quos III, 59. quas I, 9. IIII, 7. VI, 345. XIII, 34. quae VI, 116. 277. VIII, 74. 81. XIII, 120. quibus V, 81. VI, 29. 406. VIII, 73. X, 70. XIII, 73 (*bis*).
- quis (*ind.*) II, 6. V, 132. VII, 238. VIII, 111. X, 87. XII, 48. XIII, 317. qua V, 120. XII, 118. quid VIII, 36. 110. quam XI, 85. quid IIII, 53. V, 126. VI, 250. VII, 36. X, 68. XIII, 47. 50. XV, 115. qua II, 157. qua VII, 22.
- quisnam X, 69. XIII, 243. XV, 103. quanam VI, 494. quidnam IIII, 130. X, 329.
- quisquam VIII, 196. 232. X, 184. XI, 148. cuiquam III, 119. VIII, 178. XIII, 6. XV, 55. quemquam X, 96. XII, 130. XIII, 172. 249. quicquam X, 246. quocquam XIII, 36.
- quisque I, 41. III, 143. XII, 20. XIII, 46. quaeque V, 66. VI, 406. XIII, 105. quemque III, 250. VII, 213. quaque VII, 161. quaeque X, 349. XII, 116.
- quisquis VI, 211. VIII, 274. X, 116. 254. XIII, 227. quidquid IIII,

54. VI, 520. 598. 643. VII, 162. XI, 190. 191. quidquid I, 85. VI, 463. 553. 632. VIII, 96. VIII, 97. 114. X, 174. 344. XIII, 83. XV, 99.
- quiuus cuiuis* X, 31.
- quo (adu. int.)* VIII, 9. 142. 144. VIII, 81. XIII, 135. XV, 61. 172.
- quocumque* XIII, 277.
- quod* II, 43. 138. 139. III, 2. 84. 86. 147. 153. 210. III, 99. V, 12. 65 (*bis*). VI, 34. 36. 45. 185. 368. 369. 510. 612. 657. VII, 159. 222. VIII, 54. 135. VIII, 71. 83. 99. X, 28. 208. XI, 129. XIII, 2. 15. 166. 191. 200. XIII, 70. 114. XV, 36. 47. 60. 84.
- quominus* VI, 334.
- quondam* III, 34. 313. III, 24. VI, 288. XI, 83. XIII, 38. 200.
- quoniam* III, 114. VI, 555. XIII, 40.
- quoque* III, 320. III, 93. 107. 115. VII, 193. 202. VIII, 75. X, 47. 146. XI, 111. 207. XII, 39. XIII, 21. 224. XIII, 52. 79. 108. 127. 261. 325. XV, 149. XVI, 43.
- quot (rel.)* III, 274. VII, 226. XIII, 26. *quot (int.)* III, 141 (*bis*). III, 7. VI, 277. 406. VII, 235. 236. X, 147. 216. 220. 221. 222 (*bis*). 223. 224. 225. XIII, 151.
- quotiens (rel.)* I, 165. II, 2. 156. III, 40. 306. 318. V, 128. 145. VI, 67. 180. 194. 535. 647. VII, 179. VIII, 51. 111. X, 29. XIII, 21.
- quotiens (int.)* III, 270.
- quotus* *quota* III, 61. XIII, 157.
- rabidam* VI, 428. *rabida* XV, 163.
- rabie* VI, 468. XIII, 225. XV, 126.
- radiat* VI, 205. *radiant* VI, 381.
- radios* XIII, 78.
- rado* *radat* XIII, 151. *radere* VI, 105. XIII, 7. *raso* V, 171. XII, 81. *rasa* II, 97.
- ramice* X, 205.
- ramus* XIII, 99. *ramos* VI, 228. XII, 91.
- ranarum* XIII, 44. *ranas* II, 150.
- rancidula* XI, 135.
- rancidus* *rancidius* VI, 185.
- rapit* VI, 373. VIII, 135. *rapui* VIII, 75. *rapuit* X, 308. XII, 129. *rapiat* VII, 183. *rapere* VI, 414. *rapientem* XIII, 245. *rapturus* I, 34. *raptura* VIII, 130. *rapitur* VIII, 147. X, 332. XIII, 232. *raptus* XIII, 169. *raptum* X, 256. XV, 85. *rapta* III, 76. VI, 514. *raptos* III, 122. *rapienda* I, 96. XV, 39.
- raptore* VII, 168.
- rarus* II, 14. VIII, 27. 73. X, 18. *rara* VI, 165. VII, 145. 228. VIII, 163. X, 297. *rarum* II, 113. *rari* VI, 179. *rarum* V, 15. *rara* XI, 82. *rari* XIII, 26. *raræ* VIII, 104. *rara* XIII, 8. *rarior* VII, 202. XI, 208.
- rastra* XV, 166.
- ratio* III, 20. VI, 95. VII, 1. XIII, 39. *rationem* I, 21. *ratione* VI, 223. 453. X, 4. *rationibus* I, 118. *rationibus* VI, 511.
- ratis* *rate* XIII, 301. *rates* XII, 122.
- raucus* XI, 156. *rauca* VI, 515.
- rauci* I, 2. *rauco* VIII, 59.
- Rauola* VIII, 4.
- reccidit* XII, 54.
- recedit* VI, 650. *recessit* VI, 19. 130. *recedas* III, 297.
- recentis* XI, 74. *recentem* III, 58.
- recens* III, 151. *recenti* II, 102. VI, 11. VII, 180. VIII, 126. XIII, 5. *recentis* VI, 408.
- recessu* III, 230.
- recipio* *recept* XIII, 241.
- recites* VII, 40. *recitauerit* I, 3. *recitare* VIII, 126. *recitantes* III, 9.
- recondita* VI, 67.
- rectoris* XII, 33. *rectorem* VIII, 88. *rectore* XIII, 87.
- rectus* II, 23. *recta* III, 26. *rectum* XIII, 266. *rectum* XIII, 189. *recto* III, 252. X, 189. *recta* VI, 401. *recto* II, 118. *recti* XI, 149. *recte* VIII, 118. *rectum (adu.)* III, 107.
- recubans* III, 205. *recubante* XI, 165.
- recumbit* VI, 448. *recumbet* III, 82. *recumbas* V, 65. *recumbat* VIII, 106.

- recurrit XIII, 239.
 redae III, 118. reda III, 10. re-
 jarum III, 236.
 reddit XVI, 57. reddunt III, 202.
 reddidit XIII, 204. reddet III,
 319. redditat XIII, 15. 61. red-
 dere I, 93. XVI, 40.
 redeo redit III, 174. VI, 429. VIII,
 51. XII, 70. rediit X, 179. 185.
 redeuntibus XIII, 170.
 redimico redemi VIII, 76. redem-
 ptum III, 2.
 reditum XII, 15. reditu XII, 94.
 redinius VI, 363.
 redolent III, 109.
 refert I, 154. III, 5. V, 123. VI,
 657. VIII, 193. X, 213. XI, 21.
 182. refertis II, 54. referunt
 II, 170. referebant VIII, 106.
 referemus XV, 28. referam I,
 45. referat I, 118. referre XVI,
 58. referens I, 66. XI, 89. 188.
 referri II, 136. relatum VI, 554.
 refici III, 319.
 regimen XVI, 54.
 reginae XII, 3.
 regius regia XI, 8.
 regnat III, 119. VI, 149.
 regnum regna XIII, 328. regna
 II, 149. VI, 224. VII, 201.
 rego regunt VIII, 32. regenti III,
 83.
 regula VII, 230.
 relegit VI, 483.
 relinquit VI, 224. VIII, 96. XII, 77.
 reliquit VI, 87. XIII, 16. relin-
 ques VIII, 123. relinquo XIII,
 263. relictæ XIII, 93. relictum
 XVI, 12. relicto VI, 591. VII,
 168. relictæ III, 69. V, 76. VII,
 37. X, 179. XIII, 279. relicto
 VI, 542. relictis VI, 195. XIII,
 77. 232.
 reliquis V, 149. reliquos XIII,
 36. reliquis X, 260.
 remige III, 49. VIII, 150. remi-
 gibus XV, 22.
 remordent II, 35.
 remotus XII, 58. remota X, 3.
 remotior VIII, 178.
 Remus Remi X, 73.
 remus remis XV, 128.
 renato XIII, 11.
 renouata X, 243.
 reor XV, 87.
 repello repulso X, 326.
 repente II, 83. VIII, 8.
 reperta XI, 101.
 repeto VIII, 22. repetit VI, 226.
 452. repetam XII, 87. repetas
 VIII, 272. repetatur XV, 72. re-
 petitus VI, 328. repetita VII, 154.
 repo repentibus XIII, 208.
 reponit III, 220. VI, 467. repo-
 nam I, 1.
 reportandis VII, 47.
 repugnet VI, 627.
 reputant VI, 365.
 requiem VI, 106. XI, 184.
 requiris VI, 286.
 res II, 102. III, 23. 155. 165. III,
 35. 55. VI, 230. 357. 629. 659. VII,
 187. VIII, 198. VIII, 95. X, 340.
 XII, 10. XV, 94. XVI, 50. rei
 VIII, 81. rem III, 305. VIII, 215.
 XIII, 143. XIII, 92. re XI, 57.
 XIII, 204. rerum I, 127. III,
 39. VI, 255. 613. VII, 22. 102.
 VIII, 90. 249. XII, 52. XIII, 8.
 XIII, 112. rebus VI, 97. 444.
 X, 98. 348. XI, 115. XII, 49. XIII,
 2. 72. 314. res III, 251. X, 80.
 163. XI, 130. XIII, 261. rebus
 VIII, 42. XI, 35. 40.
 rescribat VI, 141. rescribere VI,
 234.
 resacentur VIII, 166.
 residens II, 57.
 resinata VIII, 114.
 resonant XV, 5.
 respectus VIII, 64.
 respicit VII, 141. respexit VII, 3.
 respiciat III, 185. respice II,
 44. III, 268. V, 60. VI, 115. VIII,
 91. respicere X, 275.
 respiret XIII, 28.
 respondes III, 295. VI, 394. re-
 spondit XIII, 199. responsa VI,
 585.
 restem X, 58. reste III, 226. re-
 stibus VI, 30.
 resupinat III, 112. resupinati VIII,
 176.

- resupinus* resupina VI, 126.
rete retia II, 148. VIII, 204. *retibus* V, 95.
retegantur VI, 278.
reticulum II, 96. *reticulis* XII, 60.
retinere II, 138. XIII, 201.
reuerentia II, 110. V, 72. XIII, 47, 177.
reuerer reuerenda VI, 513.
reuerti III, 301. IIII, 52. XI, 186. XIII, 281. *reuersa* VI, 312. *reuersi* III, 37.
reuoces XIII, 231. *reuocabat* II, 30. *reuocante* I, 27. *reuocata* VI, 576.
reuoluas VIII, 272.
reus IIII, 105. *rea* VI, 243. *rei* XV, 135.
rex I, 136. V, 14. 137. X, 246. XIII, 255. *regis* V, 161. VI, 525. 661. X, 161. *regi* IIII, 103. V, 130. VI, 407. XII, 108. *regem* IIII, 126. VIII, 161. X, 273. *rege* VI, 1. XIII, 149. *reges* VI, 159. X, 113. *regum* V, 58. VII, 45. VIII, 260. *regibus* III, 313. XIII, 52.
Rhadamanthus XIII, 197.
Rheno VIII, 170.
rhetor I, 44. III, 76. VII, 198. *rhetoris* VII, 217. *rhetora* X, 132. *rhetore* VII, 197. XV, 112. *rhetores* VI, 438.
rhetorica VII, 173.
rhinocerote VII, 130.
Rhodos VIII, 113.
Rhodopes VIII, 4.
Rhodos VI, 296.
rhombus XI, 121. *rhombi* IIII, 39. 129. *rhombum* IIII, 68. 119.
rictum X, 230. *rictu* X, 272.
rides III, 100. *ridet* XIII, 172. XV, 71. *ridebat* X, 29. 51. *ride* VI, 264. *ridere* VI, 343. VIII, 191.
ridente II, 13. *ridenda* VI, 464. *ridenda* X, 124.
ridiculum XI, 55. *ridiculos* III, 153.
rigidi X, 31. *rigidae* VI, 129.
rimae III, 195. *rima* III, 97. *rimas* VIII, 105.
rimor rimabitur VI, 551.
rimosa III, 270.
ripa III, 117. 265. X, 86. *riparum* V, 105.
risus X, 47. *risum* VI, 71. VII, 212. XIII, 35. XV, 15. *risu* X, 33. XIII, 171.
rite XII, 86.
ritu X, 335. *ritus* VI, 335.
riualis VI, 218. *riuales* VI, 115. *riualibus* XII, 126.
riui VI, 430.
rixa III, 282. 289. *rixae* III, 288. XV, 52.
rixantis XV, 61.
robiginis XIII, 148.
robore VI, 12. *robora* X, 145. *robora* XII, 9.
robustus robum VIII, 155.
robustior X, 197.
rodit V, 153. *rodebant* III, 207.
rogat III, 300. XIII, 302. *rogabat* VI, 386. *roges* VIII, 114. *rogaris* VIII, 73. *roganti* VI, 584. *rogantem* III, 210. *rogatur* VIII, 148. *rogatus* V, 63. VII, 232. *rogatum* V, 144.
rogus X, 241. *rogi* XV, 140.
Roma II, 39. III, 319. IIII, 38. VII, 138. VIII, 243. 244. X, 279. *Romae* III, 41. 165. 183. V, 90. VII, 4. VIII, 237. XI, 46. *Romae* III, 137. *Romam* III, 83. 314. X, 122. XI, 197.
Romanus X, 138. XIII, 160. *Romano* III, 119. *Romanorum* V, 58. *Romanas* XIII, 100.
Romuleae XI, 104.
rosae XI, 122. *rosas* XIII, 254.
rostra X, 121.
rota XIII, 51. *rotam* IIII, 134. VIII, 148. *rotis* X, 176. *rotas* X, 59.
rotant VI, 316. *rotato* VI, 449.
Rubelli VIII, 39.
rubeo rubet I, 166. VI, 479. *rubenti* XIII, 37. *rubentem* VII, 196.
ruber rubra V, 27. *rubras* XIII, 192.
rubetae VI, 659. *rubetam* I, 70.
rubicundula VI, 425.
ruborem XIII, 242.
Rubrenus VII, 72.

- Rubrius III, 105.
 ructauit III, 107. ructarit III, 31.
   ructante VI, 10.
 rudentis VI, 102.
 rudis (*subst.*) rudem VII, 171. rude
   VI, 113.
 rudis XI, 100. 143. rude VI, 234.
   rudes I, 71.
 Rufum VII, 213. 214.
 ruga XIII, 215. rugam XIII, 325.
   rugae VI, 144. VIII, 9. rugas
   X, 193. rugis XI, 188.
 ruinae X, 107. ruinam III, 190.
   ruina III, 196. XI, 13.
 rumores VI, 408. rumoribus VIII,
   111.
 rumpit X, 153. ruperat VIII, 75.
   rumpe VII, 117. rumpere V, 19.
   rumpuntur VI, 416. rupta III,
   42. rupta III, 149. rupto V,
   48. VI, 12. XIII, 85. ruptae I,
   13. ruptis XV, 47.
 ruo ruebant VI, 618. ruit X, 268.
   ruant VIII, 77. ruerint VIII, 93.
 rupem XIII, 246. rupe X, 93. XI,
   105. rupes V, 93. rupibus I, 8.
 rursum XII, 76.
 rursus VI, 155. X, 150.
 rus XIII, 141. ruris XI, 98. XIII,
   155. 182. XVI, 36. rure VI, 55.
   rura XIII, 75.
 russati VII, 114.
 rusticus III, 67. 176. III, 60. XIII,
   25. rustica VI, 66.
 Rutilus XI, 2. XIII, 18. Rutilae
   X, 294. Rutilae X, 295. Ru-
   tilo XI, 5. 21.
 rutilus rutila XIII, 299.
 Rutulum I, 162. VII, 68. Rutulis
   VI, 637. Rutulis XII, 105.
 Rutupino III, 141.
 sabbata VI, 159. XIII, 96.
 Sabellam III, 169.
 Sabina III, 85. VI, 164. Sabinos
   X, 299.
 sacculus XI, 27. XIII, 138.
 saccus sacci XIII, 269.
 sacello XIII, 232. sacellis X, 354.
 sacer sacra XIII, 221. sacri III,
   162. XI, 29. XV, 4. sacri VI, 22.
   XV, 116. sacro I, 110. sacrae
   XIII, 59. sacrum XIII, 15. XVI,

38. sacro XII, 86. sacra VI,
   336. sacrorum II, 123. sacra
   II, 125. XIII, 107. XIII, 103. sa-
   cris VI, 536. XIII, 19.
 sacerdos III, 10. VI, 544. XV, 141.
 sacramentorum XVI, 36.
 sacraria VI, 489.
 sacrilegus VIII, 106. XIII, 150. sa-
   crilega XIII, 72.
 saecula VI, 214. XIII, 28. saecula
   III, 313. III, 68. VI, 299. X, 248.
 saepe III, 1. V, 76. VI, 10. 147. 602.
   603. VIII, 73. 74. XI, 9. sae-
   pius VI, 553. XIII, 174.
 saeuit V, 94. XV, 54. 126. sae-
   uire X, 180. XIII, 18.
 saeuitiae III, 151. saeuitiam III,
   85.
 saeuus X, 126. saeua III, 95. 175.
   saeuae III, 8. saeuo X, 236.
   saeua V, 78. VIII, 223. X, 307.
   XIII, 170. XV, 17. saeuus XV,
   164. saeuos VII, 151. X, 361.
   XIII, 148. saeuas VII, 229. X,
   166. saeua XIII, 186. saeuior
   III, 109. VI, 292. XIII, 196. XV,
   115. saeuissima VI, 641. X, 328.
 saga VI, 591.
 saginae III, 67.
 sagittae VI, 139. VII, 156. sagit-
   tas VI, 172. sagittis XV, 74.
 Saguntina V, 29.
 Saguntos XV, 114.
 sal salibus VIII, 11.
 Salamine X, 179.
 Saleio VII, 80.
 salicti XI, 60.
 salit VII, 160. salientibus VI, 599.
 salua VI, 623.
 Salius Salios VI, 604.
 saltatus XV, 49.
 saltem VI, 335. VIII, 148.
 salto saltantem V, 121. saltante
   VI, 63. 318.
 saltu XI, 126. XIII, 82. saltus VII,
   189. X, 194.
 salue VIII, 26.
 salus salutem XII, 49.
 salutatrix V, 21.
 saluto salutat VIII, 161. salutes
   III, 184. salutet III, 130. salu-
   tari X, 90. salutato I, 116.

- saluus* *salua* V, 72. *salua* VI, 231. XI, 204. *saluis* I, 48. VI, 30. VIII, 131.
Samia XVI, 6.
Samo III, 70.
Samothracum III, 144.
sanabile XV, 34.
sanctus VIII, 24. *sancta* VIII, 127. *sanctum* III, 109. *sancti* VII, 209. *sanctum* III, 137. XIII, 64. *sanctam* XIII, 68. *sanctos* X, 298. *sanctas* XV, 10. *sanctissimus* III, 79. *sanctissima* I, 112.
sandapilarum VIII, 175.
sane I, 42. III, 16. V, 123. VIII, 46. X, 183. XII, 124. XV, 44. 61.
sanguis X, 217. XII, 13. XIII, 179.
sanguinis I, 42. X, 165. XI, 54. 68. XIII, 164. *sanguine* III, 10. VI, 625. VIII, 2. 27. 42. 136. 219. X, 121. 301. XI, 6. 62. XV, 58. 92.
sanna VI, 306.
sano *sanant* VII, 170.
Santonico VIII, 145.
sanus VI, 28. *sana* VI, 652. VII, 60. X, 356. *sano* VI, 235. X, 356.
sapiens VI, 444. VII, 191. *sapientibus* X, 28.
sapientia XIII, 20. 189. XIII, 321.
sapit V, 170. XI, 121. *sapiat* XI, 81.
sarcina II, 103.
sarcinulis III, 161. *sarcinulas* VI, 146.
sarcio *sartae* III, 254.
sarcophago X, 172.
sarcula III, 311. *sarcula* XV, 166.
Sardanapalli X, 362.
sardonyche VII, 144. *sardonyches* VI, 382. *sardonychum* XIII, 139.
Sarmata III, 79.
Sarmentus V, 3.
Sarrana X, 38.
sartago X, 64.
satelles XIII, 116.
satio *satiata* VI, 130.
satiram I, 30. *saturam* X, 106. *satura* VI, 634. *saturarum* III, 321.
satis III, 181. VIII, 71. XIII, 182. 233. *satius* VII, 13. VIII, 136.
satur VII, 62. *saturam* XV, 3. *saturam* *cf.* *satiram*.
Saturnus XIII, 40. *Saturni* VI, 570. *Saturno* VI, 1.
saturo *saturant* VIII, 118. *saturabat* XIII, 166.
sancius V, 27.
Saufeia VI, 320. VIII, 117.
Sauromatae XV, 125. *Sauromatas* II, 1.
saxum XIII, 51. *saxum* XVI, 38. *saxa* I, 83. VI, 649. X, 164. *saxa* III, 257. XIII, 231. XV, 19. 63. *saxis* X, 144.
scabie II, 80. V, 153. VIII, 34.
scalarum VII, 118.
scalpit X, 195. *scalpunt* VIII, 133.
Scantinia II, 44.
scaphium VI, 264.
scapulis VIII, 68.
Scaurorum VI, 604. *Scauros* II, 35. XI, 91.
scelerare VIII, 25.
sceleris XIII, 105. XIII, 224. *sceleri* XIII, 29. XV, 129. *scelus* VI, 651. X, 340. XIII, 209. 237. XIII, 188. XV, 29. 30. *scelere* XIII, 6. XV, 89. *scelerum* XIII, 157. XIII, 173.
scenae VIII, 220.
sceptro X, 43.
schoenobates III, 77.
scilicet II, 121. V, 76. VI, 239. 541. 635. VII, 159. XIII, 156.
scindes VII, 101. *scinduntur* III, 254. *scissa* III, 148. *scissa* X, 262.
scintillas XIII, 244.
scio VII, 158. VIII, 97. *scis* VIII, 73. *scit* VII, 43. XI, 24. *sciet* VIII, 108. X, 342. *sciat* VI, 450. XIII, 76. *scire* III, 118. VIII, 1.
Scipiadæ II, 154.
scobis XIII, 67.
scopulos X, 153. XIII, 246. *scopulis* X, 170.
scorti III, 135.
scribo *scripsit* VIII, 221. *scribet* III, 241. *scribe* XIII, 192. *scribere* I, 30. *scribente* III, 106. *scribiturnus* XI, 8. *scriberia* VIII, 87. *scribitur* III, 161. *scribtus*

- I, 6. scripto VI, 205. scribita VI, 277. scribendi I, 152. VII, 52.
 scrinia VI, 278.
 scriptores VII, 99.
 scrobe XIII, 170.
 scrofa XII, 73. scrofa VI, 177.
 scrutare II, 45. scrutante V, 95.
 scurra III, 31. XIII, 111.
 scutulata II, 97.
 scutum VIII, 123. scuto VI, 248.
 Scyllam XV, 19.
 Scythicae XI, 139.
 scytica VI, 480.
 se cf. sui.
 σεαυτόν XI, 27.
 secessus III, 5.
 seco secat X, 316. secuit VI, 514.
 secantem XIII, 155. secatur XI, 135. secetur V, 124. secto VI, 106. sectum XV, 78. sectum XIII, 117.
 secretus VI, 237. secreti III, 52. secretum VI, 608. secretum VIII, 96. 102. secreta II, 91. secreta VI, 314. X, 89. secreta III, 113. VI, 190. 403. VIII, 23. 53. X, 337. secreto I, 95.
 sectae XIII, 122.
 sectile III, 293.
 sectini XIII, 133.
 Secundi VII, 204.
 secundi VIII, 107. secundae VIII, 31. X, 247. secunda VIII, 253. X, 63. secundo XVI, 3.
 securis VIII, 268. X, 59. secures VIII, 137. secures XII, 61.
 securus I, 162. VI, 62. XIII, 213. secura III, 261. X, 75. securum VIII, 171. VIII, 144. securi XII, 82. securos III, 196.
 secutor VIII, 210.
 sed I, 40. 52. 90. 102. 105. 117. 139. II, 12. 19. 40. 45. 65. 70. 87. 139. 153. 162. III, 10. 80. 92. 165. 232. 282. 316. III, 11. 27. 72. 86. 96. 134. 153. V, 26. 61. 70. 84. VI, 9. 38. 88. 110. 152. 174. 184. 279. 336. 345. 347. 357. 377. 398. 451. 471. 563. 594. 645. 660. VII, 32. 53. 86. 105. 108. VIII, 62. 74. 94. 149 (bis). 158. 172. 215. 217. 236. VIII, 15. 46. 63. 64. 115. 124. 142. X, 12. 25. 31. 69. 72. 87. 97. 118. 164. 185. 190. 232. 271. 284. 293. 318. 324. XI, 7. 45. 59. 96. 136. 183. XII, 5. 26. 41. 48. 51. 52. 62. 79. 104. XIII, 6. 52. 102. 135. 171. 178. XIII, 36. 43. 49. 81. 105. 117. 135. 152. 169. 177. 194. 207. 248. 279. 298. XV, 45. 51. 67. 87. 94 (bis). 108. 114. 159. 170. XVI, 43. set III, 123. V, 61. 141. 147. VI, 15. 136. 224. 546. 553. 638. VII, 242. VIII, 243. XII, 13. XIII, 225. XV, 27. 38.
 sedeo sedet I, 96. II, 120. III, 265. V, 101. VIII, 190. X, 161. 333. XI, 195. sedebat III, 74. sedisti VII, 223. sedit III, 76. VIII, 63. sedeat VI, 263. X, 213. sedeant III, 155. sederet VII, 224. sedens VII, 127. 152. sedentis VII, 43. X, 93.
 sedes XII, 71. sedem III, 2.
 seditioni XV, 64. seditione II, 24.
 seges VII, 103. XIII, 143.
 segmentatis VI, 89.
 segmentum segmenta II, 124.
 segnipedes VIII, 67.
 Seianus X, 63. 66. 90. Seianum X, 76. 104. Seiano X, 89.
 Seio III, 13.
 Seleucus X, 211.
 sella VII, 142. sellam I, 124. VI, 353. sella III, 136.
 semel III, 134. III, 143. V, 142. VI, 521. XIII, 242.
 semenstri VII, 89.
 semesum V, 167.
 semianimum III, 137.
 Semiramis II, 108.
 semita X, 363.
 semiuir VI, 513.
 semodio XIII, 67.
 semper I, 113. III, 50. 57. 104. VI, 109. 178. 268. 273 (bis). 364. 366. 380. 453. 609. X, 73. 244. 297. XIII, 190. XIII, 14. 118. 205. 267. 268.
 senatori VI, 82.
 senatus XI, 29. 77. senatu VIII, 93.
 Senecae X, 16. Senecam VIII, 212. Seneca V, 109.

- senectae* XIII, 59.
senectus I, 144. III, 26. 81. 97. V, 34. VII, 35. VIII, 129. 139. X, 75. 190. XI, 45. XIII, 214. XIII, 251.
senescit VII, 52. *senuerunt* VI, 59. *senescant* X, 245.
senex II, 112. III, 117. XIII, 185. XIII, 57. 181. *senis* III, 19. VI, 622. VIII, 153. *senem* XIII, 4. *senum* X, 198. *senibus* VI, 160. *senior* VI, 215. 587. XIII, 33.
Senonum VIII, 234.
sensus VIII, 73. *sensus* XV, 133. *sensum* XV, 146. *sensus* X, 240.
sententia II, 62. III, 136. VI, 498. VIII, 125. XIII, 205.
sentina VI, 199.
sentio VII, 56. *sentit* II, 153. VI, 362. *sensit* XIII, 311. *senserat* VI, 116. *sentiat* X, 215. *sentirent* XV, 42. *senserit* XV, 90. *sentire* XII, 98. XIII, 5. 238.
separat XV, 142.
septa V, 81.
septem I, 94. VI, 642 (*bis*). XII, 59. XIII, 324.
Septembris VI, 517. *Septembri* XIII, 130.
septenis VI, 183.
septimus XIII, 10. XV, 44. *septima* XIII, 105.
sepulchri VI, 230. *sepulchris* X, 146.
sequitur I, 121. III, 245. 250. VI, 100. X, 73. 117. *sequuntur* X, 58. *sequar* XII, 86. *sequatur* XIII, 90. *sequantur* III, 135. XIII, 39. *secutus* I, 164.
seram VI, 347.
serenum VII, 179. *sereno* XIII, 228.
Seres VI, 403.
Sergiolus VI, 105.
Sergius VI, 112.
Seripho VI, 564. X, 170.
serius *seria* XI, 93.
sermo II, 14. III, 73. VI, 193. VIII, 39. *sermonem* III, 87. *sermone* VI, 189. 449. *sermones* X, 88. XIII, 152.
sero *serta* VIII, 128. XII, 84.
serpens VI, 432. 538. VIII, 214. XIII, 114. *serpente* XIII, 74. *serpentum* XV, 159. *serpenti-bus* V, 91. XV, 3.
serraco III, 255. *serraca* V, 23.
Serrano VII, 80.
Sertorius VI, 142.
Seruilia X, 319.
seruiret III, 38. *seruire* VII, 41. X, 184. XII, 106.
seruitii III, 125.
seruo *seruas* VIII, 54. *seruat* III, 60. VII, 138. *seruant* XIII, 101. *seruabat* III, 206. III, 59. 111. *seruauit* III, 139. VIII, 80. *seruet* XIII, 113. *seruare* II, 7. VI, 654. XI, 83. XIII, 129. 262. *seruatur* V, 71. *seruantur* VIII, 258. XIII, 304. *seruata* XII, 6. *seruatum* III, 68. *seruatum* X, 286. *seruato* XVI, 16. *seruata* VI, 453. *seruatae* XI, 71.
serus *sero* I, 169.
serulus III, 253. XIII, 67.
seruus VI, 219. 222. VIII, 266. VIII, 45. X, 42. *serui* III, 131. VI, 279. VIII, 119. 121. *seruo* I, 93. VI, 219. VIII, 5. *seruum* VIII, 179. *serui* VII, 141. VIII, 103. X, 87. *seruorum* III, 167. VI, 332. X, 234. XII, 116. XIII, 16. 126. 306. *seruis* III, 189. VI, 331. VII, 201. *seruos* III, 141. VI, 511. XI, 191. *seruis* V, 66.
sescentis VII, 178.
sestertia VII, 186. *sestertia* I, 92. II, 117. III, 16. 29. VIII, 41. XIII, 71.
set *cf.* *sed*.
setae II, 11.
Setinum X, 27. *Setina* XIII, 213. *Setinis* V, 34.
seu *cf.* *siue*.
seuerum XIII, 110. *seueri* II, 131. *seueros* XI, 91.
sex III, 203. III, 15. VII, 166.
sexagesimus XIII, 197.
sexaginta XIII, 17.
sextarius VI, 427.
Sexte II, 21.
sextus VI, 192. *sextam* XI, 206. *sexta* I, 64. VII, 160.

- sexus** VI, 135. 341. XI, 169. **sexum** VI, 648. **sexu** II, 48. VI, 253.
si I, 21. 58. 74. 79. 107. II, 6. 26. 28. 43. 69. 76. 123 (*bis*). 157. 158. 167. III, 14. 42. 101. 102. 103. 107 (*bis*). 108. 112. 127. 148. 149. 150. 154. 171. 173. 200. 212. 223. 239. 257. 273. 289. 297. IIII, 12. 18. 20. 53 (*bis*). 84. V, 1. 3. 16. 40. 49. 107. 116. 126. 132. 138. 159. 164. 171. VI, 33. 41. 42. 49. 95. 98. 143. 168. 200. 206. 213. 243. 250. 255. 257. 278. 331. 332. 379. 415. 470. 475. 487. 495. 504. 526. 560. 561. 578. 582. 598. 614. 619. 642. 653. 660. VII, 8. 13. 22. 39. 50. 69. 109. 113. 122 (*bis*). 149. 171. 194. 197. 198. 238. VIII, 9. 10. 11. 14 (*bis*). 16. 36. 63. 80. 110. 111. 127 (*bis*). 128. 131. 135. 136 (*bis*). 144. 183. 211. 248. VIII, 33. 90 (*bis*). 136. X, 36. 68. 74. 75. 123. 142. 204. 219. 243. 246. 280. 340. 343. 346. 365. XI, 12. 15. 58. 85. 110. 119. 186. 196. 199. XII, 10. 59. 99. 115. 118. 122. XIII, 55 (*bis*). 60. 61. 64. 72. 76. 84. 97. 101. 126. 135. 136. 144. 150. 170. 210. 217. 230. XIII, 4. 47. 50. 71. 113. 145. 154. 159. 199. 220. 231. 240. 253. 258. 309. 315. 317. 325. 327 (*bis*). XV, 62. 172. XVI, 2. 5. 19. 37.
sibi cf. **sui**.
Sibyllae VIII, 126. **Sibyllae** III, 3. **sic** I, 42. II, 170. III, 159. 194. 308. IIII, 92. 121. V, 170. VI, 223. 229 (*bis*). 431. VII, 102. 129. VIII, 38. 58. 75. 196. X, 123. XI, 20. XII, 78. XIII, 106. 191. XIII, 31. 92. 211. XV, 24.
siccat V, 101. **siccabis** V, 47. **siccentur** XVI, 27. **siccatum** XI, 75. **siccato** XIII, 44. **siccandam** III, 32.
siccus VII, 119. **siccum** I, 45. **sicci** XI, 82. **siccae** VIII, 35. VIII, 12. **sicco** VI, 148. **sicca** X, 113. XV, 122. **siccis** VI, 401. XIII, 212.
Siculi VII, 236. **Siculo** V, 100. **Sicula** VI, 486. XIII, 50. **Siculos** VIII, 150.
sicut II, 79. VI, 65. 107. VII, 204. 'X, 90. XV, 98.
Sicyone III, 69.
sidus VI, 569. VII, 200. **sidere** XII, 103. XVI, 4. **sidera** VII, 195. VIII, 149. VIII, 33. XIII, 47. **sidera** XI, 63. **sideribus** V, 22.
Siginum XI, 73.
signator I, 67. **signatoribus** X, 336.
signo **signabat** VIII, 76. **signabit** III, 82. **signent** III, 271. **signare** VIII, 142. **signatam** XIII, 132. **signatae** II, 119.
signum V, 165. VIII, 110. **signorum** XVI, 55. **signa** III, 216. VIII, 12. XV, 157. **signis** VIII, 102. XIII, 307. XVI, 17.
Silanus VIII, 27.
silent VII, 169. **siluit** III, 304.
silicem III, 272. VI, 350.
siliginis VI, 472. **siligine** V, 70.
siliquas XI, 58.
silua III, 20. VIII, 13. **siluarum** I, 135. VII, 58. **siluas** XV, 152.
Silvano VI, 447.
siluestrem VI, 5.
siluro XIII, 132. **siluros** III, 33.
simia VIII, 214. X, 195. XIII, 156.
similis V, 132. VI, 7. 653. VIII, 270. XI, 194. XII, 10. 29. XV, 160.
similem II, 6. VIII, 271. XIII, 51.
simili XIII, 135. **similes** XV, 131. **similes** II, 33. III, 177. **simillimus** VIII, 53. **simillima** VI, 165.
simplex I, 92. VI, 327. **simplex** VI, 234. **simplicibus** III, 192.
simplicitas I, 153. II, 18. VI, 206. XIII, 35.
simpuniu VI, 343.
simulacra XII, 88. **simulacra** XI, 104.
simulat VI, 271. **simulant** II, 3. **simulabitur** VI, 324.
simultas XV, 33.
sinciput XIII, 85.
sine VII, 207. VIII, 104. X, 112. 209. XIII, 52. XIII, 69. XV, 54.
sinistri VI, 256. **sinistro** II, 87. **sinistra** XIII, 1. **sinistro** X, 129.

- sino sinebant VI, 288.
 sinus I, 88. VII, 112. VIII, 33. si-
 nus XII, 81. sinu VI, 607. si-
 nus I, 150. III, 41.
 sipario VIII, 186.
 siphonibus VI, 310.
 siquidem VI, 621. XII, 107.
 Sirena XIII, 19.
 sistro XIII, 93.
 sities V, 60. sitiens VI, 426. si-
 tiente I, 70. XII, 45.
 sitis X, 140. XIII, 318.
 siue II, 118. X, 322 (*bis*). XI, 28.
 seu VIII, 26. 229. XI, 32.
 socialibus V, 31.
 socius X, 254. sociorum VIII, 89.
 136. sociis VIII, 108. socios
 X, 222. sociis VIII, 99.
 Socratici XIII, 320. Socraticos
 II, 10.
 socru VI, 231.
 sodales XI, 192.
 sodes VI, 280.
 sol III, 316. XV, 44. Solis XIII,
 78. solem VII, 183. XI, 203.
 XIII, 280. sole II, 133. XII, 70.
 solibus III, 43.
 solacia XIII, 120. 179.
 solea VI, 612.
 soleo VIII, 138. solet III, 286.
 VI, 415. VII, 131. VIII, 48. XI,
 10. 187. XIII, 103. XIII, 266. so-
 lebas VIII, 25. solebat III, 32.
 V, 44. 109. VIII, 245. X, 33. XI,
 115. solebant XII, 107. soleat
 VII, 54. solitus V, 106. X, 180.
 XIII, 153. XIII, 129. solitum
 XV, 127. solitum VIII, 142. so-
 lito VI, 487. XI, 88. soliti II,
 92. XIII, 100.
 solida XI, 205. solidum X, 176.
 solidae V, 68. solidam V, 13.
 sollemne XI, 194. sollemnibus X,
 259.
 sollers VIII, 65.
 sollicitemus XVI, 28. sollicitent
 VIII, 37.
 sollicitus V, 20. XIII, 67. sollici-
 tas VII, 42.
 solocismum VI, 456.
 Solonis X, 274.
 solor solatur VI, 384.
 solstitia III, 93.
 solum XI, 49.
 soluo solunt XIII, 199. soluet
 VIII, 154. soluat VIII, 50. sol-
 ueret II, 33. soluite XIII, 292.
 soluere VII, 157. soluitur VI,
 73. solutum VIII, 79. soluta
 XIII, 116.
 solus III, 122. VII, 2. VIII, 250. XI,
 52. XIII, 159. XV, 26. sola III,
 201. VIII, 20. X, 172. XII, 113.
 XIII, 208. soli VIII, 93. XII,
 124. solam VIII, 157. XIII, 107.
 solum III, 6. VII, 114. X, 189.
 solo II, 58. V, 150. sola III, 3.
 X, 218. solo VI, 510. VII, 63.
 XI, 11. soli XV, 143. sola VI,
 68. solis II, 89. XVI, 51. solos
 XIII, 104. XV, 37. solis XI,
 108. solum V, 111.
 Solymarum VI, 544.
 somnia VI, 547.
 somnus somni VI, 478. somnum
 III, 234. 238. 242. 282. V, 19. XIII,
 222. somno III, 56. VI, 424.
 somni VI, 289. 416. somnos XV,
 154. somnis XIII, 221.
 sonat III, 91. 262. VI, 517. XI, 141.
 sonant VI, 68. VII, 108. sonabat
 I, 25. X, 226. sonuit VI, 560.
 sonare XV, 51. sonantem VI,
 92.
 sonoram XIII, 167.
 sonus VIII, 78.
 sophistae VII, 167.
 Sophocleo VI, 636.
 soporem XIII, 217.
 Sorae III, 223.
 sorbeat VI, 306. sorbere XIII,
 255.
 sordes I, 140. V, 11. XIII, 124.
 sordidula III, 149.
 sororis VI, 85. XIII, 284. sorori
 VI, 111. 158. sororem VI, 566.
 sorores VI, 20. sororibus V,
 152. sororibus X, 242.
 sors sortis XII, 25. sortes I, 82.
 VI, 583.
 sortitus VIII, 179. XIII, 49. sor-
 titi VI, 505. sortiti XIII, 96.
 XV, 144.
 sospes XIII, 178.

- Sostratus X, 178.
 spado I, 22. VI, 376. XIII, 91.
 spargat VI, 528. VII, 180. spar-
 gere VIII, 84. spargendus
 XII, 8.
 Spartana VIII, 101. Spartani VIII,
 218. Spartano XIII, 199.
 spatiosum III, 132.
 spatium III, 269. III, 39. spatium
 VI, 505. 582. X, 188. 358. spatia
 X, 275.
 specie X, 310. XIII, 109.
 spectabile VIII, 110.
 spectacula VI, 61. spectacula VIII,
 205. XI, 193.
 spectat VIII, 190. spectant III,
 64. VI, 652. XI, 165. spectes
 V, 121. XIII, 258. spectet VI,
 332. spectent XI, 201. spectare
 I, 56. spectantia XV, 147.
 spectantibus II, 147. specten-
 tur XIII, 172. spectatos VI, 37.
 spectandus X, 67. spectanda
 XI, 35.
 specularibus III, 21.
 speculum II, 103. speculum II, 99.
 spelunca VI, 3. speluncas III, 12.
 speluncis VI, 59.
 spernant XIII, 34. spernatur III,
 4. spreti VI, 226.
 spero sperat VII, 266. XII, 120.
 sperare I, 58. VI, 106. 388. X,
 207. XIII, 234. XIII, 6. speran-
 tibus III, 57.
 spes I, 132. V, 166. VII, 1. 30. VIII,
 134. 147. XII, 70. XIII, 278.
 spem VI, 331. spes VIII, 125.
 spicula XIII, 79.
 spira VIII, 208.
 spirat VI, 466. spirant II, 41. VII,
 111. spirante VIII, 67. spi-
 rantis VII, 208.
 spoliator I, 46.
 spoliet III, 302. spoliare XIII,
 237. spoliatis VIII, 124.
 spolium II, 100. 106. spolia VIII,
 107. spoliis VI, 210. 232.
 spondet VI, 548. VII, 134. spon-
 dere XIII, 232. sponsus III, 111.
 sponsae I, 78.
 sponsalia VI, 25.
 sponsio XI, 202.
 sponte XIII, 107.
 sportula I, 95. 118. 128. III, 249.
 X, 46. XIII, 33.
 spumant VI, 303. spumanti VIII,
 35. spumantibus XIII, 14.
 spurcos VI, 603.
 squalentis VIII, 17.
 squalidus XI, 80. squalida VIII, 15.
 squalorem XV, 135.
 squamam III, 25.
 squilla V, 81.
 stagna XII, 81.
 staminis XII, 65. stamine II, 55.
 X, 252. XIII, 249.
 statione VI, 274. stationes XI, 4.
 Statius VII, 83.
 statuum VIII, 143. XIII, 119. sta-
 tua VII, 128. statuæ X, 58.
 stemmate VIII, 40. stemmata
 VIII, 1.
 stercore XIII, 64.
 sterilis V, 140. sterilis VII, 203.
 X, 145. sterili XII, 97. sterili
 VII, 49. steriles II, 140. steri-
 les VI, 596.
 sterneret VI, 5. sternitur X, 335.
 sternuntur XVI, 45. stratus VIII,
 78. strata VIII, 52.
 stertere I, 57.
 Sthenoboea X, 327.
 stigmatē X, 183.
 stillauit III, 122. stillaret V, 79.
 stillantis VI, 109.
 stimulat VII, 20. stimulante XIII,
 84.
 stimulos X, 329.
 stipulare VII, 165.
 stlattaria VII, 134.
 sto stat III, 290. VI, 605. VII, 125.
 stabat VIII, 100. XI, 180. sta-
 bant VII, 226. stetit I, 149. VI,
 390. XV, 91. steterat X, 239.
 stare VIII, 138. stans VII, 152.
 XI, 172. stantis III, 237. stan-
 tem I, 76. stante V, 65. stantes
 I, 156. VI, 291. stantibus VII,
 11. stantis VIII, 3. stantibus
 VIII, 131. stari III, 290.
 stoicidae II, 65.
 stoicus III, 116. XV, 109. stoica
 XIII, 121.
 stomachus V, 49. stomacho XI,

128. stomachum IIII, 67. stomacho III, 234. VI, 100.
 stragem VIII, 251.
 strangulat X, 13.
 Stratocles III, 99.
 strepitu II, 52. VII, 137. XIII, 19.
 strident X, 61. stridebat IIII, 58.
 stridere V, 160. stridentem XIII, 280.
 stridore XIII, 23.
 strigilibus III, 263.
 stringo stricto I, 165. V, 169.
 structor XI, 136. structorem V, 120.
 strumosum X, 309.
 studiorum VII, 1. studiis VII, 17.
 stulta I, 17. stultum XIII, 235.
 stulta VI, 43.
 stupet XIII, 16. stupuit IIII, 119.
 XIII, 164. stupeas VI, 87.
 stupidi VIII, 197.
 Stygio II, 150.
 suades VIII, 125. suadet XIII, 23.
 suasi XIII, 225. suaderet XIII, 303.
 suadendum X, 330.
 sub (c. abl.) III, 33. 205. 313. IIII, 12. 84. VI, 15. 145. VII, 13. 59. VIII, 43. X, 50. 69. XI, 105. 160. XII, 103. XIII, 65. XIII, 42. 160. XV, 26.
 subduximus I, 15. subducere XI, 142. subductis VIII, 77.
 subeo subit II, 50. VI, 419. XIII, 221. subeunt VI, 592. VII, 34. subeant VI, 144. XIII, 33. 202. subeuntem VI, 652. subeunte III, 28. subitura IIII, 10. subeuntur XVI, 2.
 suberant cf. subsum.
 subicio subiecta X, 56.
 subitus III, 305. IIII, 133. XII, 19. subiti III, 273. subiti VI, 520.
 subito VI, 65. subitae I, 144.
 subitas XIII, 167. subito III, 169.
 sublata cf. tollo.
 subligar VI, 70.
 sublimis XI, 123. XII, 72. sublimem X, 37. sublimibus III, 269.
 sublimia VII, 28. sublimior XI, 24. sublimius VIII, 232.
 subnectere III, 315.
 subridens II, 38.
 subripio subrepti VIII, 116. subrepta V, 152.
 subsellia VII, 45. XVI, 44. subsellia VII, 86. XVI, 14.
 subsidiis XV, 73.
 subsido subsident VI, 198. subsidere VI, 411.
 subsisto substitit III, 11. subsistere XIII, 231.
 substringit VI, 433.
 subsum suberant IIII, 60.
 subtego subtexit VII, 192.
 subterranea II, 149.
 subtrahitur VI, 650.
 subnexit V, 89.
 Suburae V, 106. Suburae III, 5.
 Subura X, 156. XI, 51. 141.
 succensus VII, 40.
 succida V, 24.
 succingere VI, 446. succinctus IIII, 24. succincta VIII, 162.
 succurrere VI, 443.
 sucina VI, 573. VIII, 50.
 sucus suci XI, 76.
 sudes IIII, 128. sudibus VI, 248.
 sudo sudat III, 103. sudant I, 167. VI, 259. sudauit II, 126. sudaret VI, 420. sudans IIII, 108. X, 41. sudantibus I, 28.
 sudoribus XIII, 220.
 suetus X, 231.
 sufferre I, 29.
 sufficit III, 153. V, 7. VI, 53. VIII, 66. X, 40. 168. XIII, 160. 183. XIII, 141. 172. XV, 169. sufficient III, 179. VIII, 257. VIII, 146. XI, 6. sufficit XIII, 319.
 suffecerat XIII, 298. sufficient VII, 187. XIII, 300. 329. sufficiat XIII, 317. sufficeret XV, 80. suffecerit X, 32.
 sufflamine VIII, 148. XVI, 50.
 suffragia VIII, 211. suffragia X, 77.
 sui III, 194. X, 192. XI, 35. sibi I, 140. IIII, 22. V, 149. VI, 176. 339. 365. 457. 608. VII, 21. 171. 219. VIII, 92. X, 41. 201. 250. XI, 130. XIII, 46. 241. XIII, 234. 313. XV, 142. se I, 31. 62. 67. II, 100. III, 51. V, 22. VI, 32. 144.

178. 185. 244. 358. 383. 518. 530.
570. 608. VII, 34. 63. 242. VIII,
207. 218. X, 79. 137. 327. XI, 31.
XII, 20. 34. 54. XIII, 209. XIII,
51. 79. 83. 302. XV, 59. 132. 164.
XVI, 27. sese II, 165. III, 231.
XII, 16. se III, 64. 75. 152. III,
70. V, 65. VI, 469. VIII, 140. XIII,
2. 91. XIII, 6.
suillam XIII, 98.
sulcum I, 157. sulco XIII, 170.
sulcos VII, 48. sulcis XIII, 241.
Sulmonensi VI, 187.
sulpure XIII, 145. sulpura II, 158.
sulpura V, 148.
sum VI, 284. es VI, 147. 201. VIII,
63. 86. est I, 7. 17. 30. 86. 102.
119. 125. 131. 140. 161. 163. 166.
II, 5. 58. 68. 71. 104. 121. III, 4.
19. 23. 31. 42. 66. 84. 100. 109. 112.
118. 119. 125. 149. 154. 162. 171.
181. 182. 197. 210. 230. 289. 290.
298. 299. 316. III, 1. 15. 20. 34.
54. 55. 70. 97. 103. 127. V, 1. 66.
93. VI, 21. 55. 82. 91. 95. 98. 112.
138. 141. 152. 182. 186. 193. 202.
207. 221. 222. 242. 243. 284. 329.
331. 341. 348. 368. 392. 395 (bis).
412. 460. 474. 494. 497. 501. 504.
505. 511. 538. 557. 558. 612. 628.
629. VII, 47. 62. 81. 129. 135. 162.
217 (bis). 240. VIII, 36. 39. 55. 76.
97. 116. 122. 125 (bis). VIII, 32.
43. 82. 95. 100. 118 (bis). X, 10.
32. 55. 82. 120. 140. 148. 155. 159.
208. 212. 215. 297. 322. 328. 345.
350. 356. XI, 11. 17. 22. 35. 50. 53.
132. 151. XII, 97. 118. XIII, 2. 47.
75. 84. 90. 100. 118. 129. 166. 173.
183. 190. 236. 243. XIII, 39. 45.
70. 79. 178. 182. 188. 204. 215. 226.
254. 276. 281. 304. XV, 93. 95. 166.
XVI, 18. 20. 49. sumus III, 104.
XIII, 41. estis V, 137. sunt
V, 130. VI, 73. 259. 338. 366. 480.
VIII, 111. 112. 224. X, 1. 146. 196.
240. XI, 207. XII, 37. 102. XIII,
26. 86. 96. 150. 223. XIII, 1. 123.
XV, 130. XVI, 52. eras VI, 28.
erat II, 29. 115. III, 79. 203. III,
90. VI, 110. 345. VIII, 98. 217.
VIII, 59. X, 68. XI, 83. 108. XIII,
58. XIII, 86. 94. 239. erant III,
82. fuit II, 83. III, 25. 137. III,
139. V, 57. VIII, 274. 275. X, 83.
247. XI, 78. XIII, 53. XIII, 29.
105. fuerunt VIII, 254. fuerat
V, 76. fuerant XI, 72. ero
VIII, 147. erit I, 139. 147. 161.
II, 47. 60. III, 47. 53. 98. V, 92.
117. VI, 211. 499. 553. 582. 598.
620. VII, 81. 94. VIII, 36. 199.
VIII, 6. 45. 66. 122. X, 172. 313.
339. XI, 136. 148. XIII, 175. 178.
XIII, 43. 218. XVI, 8. 22. 42. 59.
sis II, 9. VIII, 81. 269. XI, 33. 60.
110. sit III, 54. V, 59. 72. VI,
54. 162. 188. 216. 223. 359. 567.
VII, 53. 71. 155. 238. VIII, 165.
196. 269. VIII, 139. 145. X, 25.
98. 211 (bis). 348. 353. 356. 365.
XI, 25. 37. XII, 59. XIII, 77. 100.
XIII, 25. 66. 71. 110. 136. 290.
315. XVI, 21. 59. simus V, 18.
sint III, 277. VI, 301. X, 173.
XII, 25. 93. essem VIII, 71. es-
ses VI, 599. VIII, 41. esset III,
13. VI, 94. VII, 226. X, 106. XII,
10. XIII, 202. essent X, 34.
fuerit VIII, 151. fuissent VI,
642. foret II, 158. X, 75. 103.
263. XII, 30. forent III, 48.
esto V, 112. 113. VI, 222. VIII,
21. 79. 164. esse I, 58. 74. II,
149. III, 75. III, 98. 153. VI, 372.
VII, 210. VIII, 103. X, 100. 237.
304. 330. XI, 30. 135. XIII, 12.
37. 91. 249. XIII, 121. XV, 38.
98. 141. 171. XVI, 53. fore XIII,
200. futura X, 353. futuri III,
72. futurae VIII, 75. futuri
VI, 556.
sumen XII, 73. sumine XI, 138.
summittat VI, 334. summitte VI,
207. summittere XII, 54. sum-
missa I, 36.
summouet XIII, 186. summoueat
I, 37. summoueor III, 124.
summula VII, 174.
summus I, 117. VI, 99. X, 110. XV,
35. summa VI, 369. VII, 155.
summi I, 5. 38. II, 104. 105. X,
268. summi VI, 179. 545. sum-
mo III, 46. summum VI, 533.

- summam XI, 17. XIII, 74. 132. XIII, 323. summum VI, 423. VIII, 83. XIII, 289. summo I, 14. X, 136. 147. summa III, 79. XIII, 87. 218. XV, 85. summa V, 18. summis III, 179. VI, 349. 646. summos X, 49. summas X, 91. summa V, 2. VIII, 249. summis VIII, 112. XI, 36.
- sumo* sumit II, 124. III, 67. 172. V, 128. VIII, 19. XI, 23. sumunt II, 84. VI, 285. sumpsit III, 80. sumes X, 26. sumet II, 70. VIII, 152. sumas II, 66. III, 56. sumeret XIII, 39. sumserit VI, 266. sume XIII, 326. sumito VIII, 134. sumere III, 105. VI, 118. VIII, 97. X, 99. sumente VI, 634. sumitur III, 181. VI, 264. 578. sumptam III, 30. sumpto VI, 330. sumptos XVI, 40. sumptis XIII, 76. sumendas XII, 61.
- sumptu VII, 77. sumptus VII, 186. supellex III, 18. XI, 99.
- super* (c. acc.) III, 134. 240. 258. XIII, 42. XV, 14. 28.
- superbus XII, 125. XIII, 282. superbi VI, 524. superbum VIII, 71. XI, 129. superbo VI, 180. superbis V, 66.
- supercilium II, 93. VI, 169. supercilio II, 15. V, 62.
- supero* superauerat XII, 68.
- supersum* superest I, 33. III, 27. 259. V, 73. VI, 355. VIII, 134. XI, 48. XIII, 109. 237. supersunt VIII, 124. supersit XI, 205. supersint VIII, 184.
- superuacui XIII, 137. XVI, 41. superuacuam II, 116. superuacua X, 54.
- superus* superos VI, 19. XIII, 75.
- supinus III, 280. supinum XIII, 190. supino I, 66. supina VIII, 201.
- supplicio VIII, 213. supplicium VI, 220. supplicia V, 130.
- suppositus I, 98. suppositum X, 176. suppositos VI, 602.
- surae XVI, 14.
- surda VII, 71. surdum XIII, 249.
- surdo VIII, 150. surdo XIII, 194.
- surgis VII, 115. surgit VI, 529. VII, 100. X, 43. XI, 127. XII, 23. surgebant III, 70. surgat III, 154. VII, 183. surrexerit XIII, 243. surgere XV, 123. surgitur III, 144.
- sus* suis XI, 82.
- suspendit VI, 437. suspende VIII, 230. VIII, 85.
- suspicit XIII, 123. suspectus III, 222. suspecta X, 208. suspectum VIII, 57. suspecta XII, 93. suspectis XI, 188.
- suspirat XI, 152.
- sustinet III, 93. III, 40. XI, 122. XIII, 127. sustinuit VI, 105. XV, 88.
- susurro III, 110.
- sutor III, 294. sutoris V, 46.
- suus* sua I, 7. III, 250. VII, 213. X, 10. suae V, 162. suum XIII, 198. suam VI, 122. VII, 34. X, 295. sua III, 143. VI, 274. suo VIII, 123. XII, 69. suarum XIII, 12. suos VII, 232. X, 237. 249. suas I, 41. III, 222. VI, 127. XIII, 262. sua VIII, 192. X, 109. XIII, 230. XV, 103. XVI, 57. suis VI, 645. XIII, 307.
- Sybaris VI, 296.
- Sycambrii III, 147.
- Syenes XI, 124.
- Syllae II, 28. Syllae I, 16.
- Syphacem VI, 170.
- Syrium XI, 73. Syriae VIII, 169.
- syrma VIII, 229. syrmata XV, 30.
- Syrophoenix VIII, 159. 160.
- Syrus III, 62. Syrorum VI, 351.
- tabella VI, 558. VII, 23. X, 157. XII, 27. tabellae VIII, 36. tabellas VI, 277. VIII, 142. tabellis VI, 200. 233. XIII, 136.
- tabernae II, 42. III, 304. taberna XIII, 45. tabernae I, 105.
- tabulae I, 90. tabulam II, 28. tabula VIII, 6. VIII, 41. XIII, 289.
- tabulae II, 119. tabulas II, 58. VI, 601. VIII, 75. XII, 123. XIII, 55. tabulis I, 68. III, 19. VIII, 102.

- tabulata III, 199. tabulata X, 116.
 taceo XIII, 127. taces VIII, 26.
 tacet VI, 439. tacetis V, 169.
 taceant VIII, 103. 115. tace II,
 61. VIII, 97. tacendae III, 105.
 tacendi II, 14. tacendis III,
 50.
 tacitus III, 297. VIII, 94. tacito
 XI, 187. tacitum XIII, 209. ta-
 cita I, 167.
 taeda XII, 59. taeda I, 155. II, 91.
 taedis II, 158.
 taedia VII, 34. XI, 207. XVI, 44.
 taetrum III, 265. X, 191. taeter-
 rima VI, 418.
 Tagus XIII, 299. Tagi III, 55.
 talenta XIII, 274.
 talis II, 56. XII, 103. XIII, 47. XIII,
 166. talis XI, 207. talem II, 69.
 III, 46. VIII, 179. tale III, 22.
 XV, 14. 115. tali V, 173. tales
 XI, 99. 182. talia XII, 23. tales
 VIII, 202. talis X, 193. talia II,
 19. 91. XIII, 150. 225. talibus
 XI, 42. XIII, 210. XV, 93.
 talo VII, 16.
 tam I, 31 (*bis*). 137. II, 48. III, 6 (*bis*).
 137. III, 95. 96. V, 10. 163. VIII,
 119. 211. 223. X, 5. 255. XII, 23.
 97. XIII, 7. 23. 58. 75. 126. XIII,
 27. XV, 23. 121. XVI, 25. 26.
 tamen I, 19. 97. 142. II, 40. 115. 163.
 III, 2. 98. 208. 243. 302. III, 11. 59.
 69. 106. V, 6. 15. 24. 72. 137. VI,
 25. 55. 58. 103. 128. 191. 197. 253.
 286. 355. 359. 369. 413. 434. 557.
 566. 569. 592. 614. 640. 660. VII,
 17. 48. 93. 103. 135. 202. 216. 228.
 VIII, 47. 188. 195. 198. 232. 249.
 255. 272. VIII, 38. 91. 107. 122.
 X, 142. 154. 171. 179. 240. 291.
 354. XI, 25. 62. 134. 168. XIII,
 100. 177. 192. 204. 239. XIII, 66.
 93. 107. 226. 272. 316. XV, 59.
 113. XVI, 20.
 tamquam III, 47. 222. 308. III, 147.
 148. V, 127. VI, 431. 500. 509.
 VII, 232. VIII, 40. VIII, 97. XIII,
 67. 69. XIII, 111. 112. 243. XV,
 174.
 Tanaquil VI, 566.
 tandem III, 174. III, 42. VI, 361.
425. 467. 564. VIII, 87. XII, 75.
 XIII, 238. 248. XIII, 163.
 tangunt XIII, 89. tetigit II, 128.
 VII, 109. tangat XIII, 44. tan-
 gens XIII, 219. tactum II, 93.
 tantus tanta VI, 501. X, 306. XV,
 120. tantum II, 127. tanti X,
 165. tanti III, 54. III, 26. V, 9.
 VI, 137. 178. 626 (*bis*). X, 97. 343.
 XIII, 96. XIII, 290. tantum X,
 40. tantum III, 144. VI, 595
 (*bis*). VIII, 240. X, 238. XIII,
 159. 239. tanto XIII, 27. tanta
 VII, 84. 85. tanto III, 18. VIII,
 140. X, 140. XIII, 264. XV, 89.
 tantis VI, 161. XII, 114. XIII,
 303. tantum I, 1. 131. 136. III,
 289. 302. III, 4. V, 165. VI, 373.
 657. VII, 1. 31 (*bis*). 56. 81. VIII,
 31. VIII, 134. X, 80. 231. XI, 37.
 XIII, 51. 278. XV, 118. 149. 166.
 XVI, 44.
 tantusdem tantumdem III, 298.
 tantumdem X, 91.
 tardus III, 107. tardum XV, 82.
 tarda X, 186. tardos III, 44.
 tardas XIII, 248. tarde VI, 477.
 Tarentum VI, 297.
 Tarpeio XII, 6. Tarpeiam VI, 47.
 Tarpeia XIII, 78.
 Tatio XIII, 160.
 taurea VI, 492.
 Taurica XV, 116.
 Tauromenitanae V, 93.
 taurus XII, 11. tauro VIII, 82.
 te *cf.* tu.
 tectoria VI, 467.
 tectum VI, 304. tectum XV, 154.
 tecto III, 211. tecta VIII, 77.
 tectorum III, 8. tectis III, 269.
 Tedia II, 49.
 tegetis V, 8. VII, 221. tegetem
 VI, 117. tegete VIII, 140.
 tegimen VI, 257.
 tegit XI, 158. tegunt XVI, 48.
 texit III, 195. VI, 44. teges
 VIII, 101. tegant VIII, 115.
 tegitur I, 171. V, 154. tegi XIII,
 186.
 tegula III, 201.
 tela XIII, 61.
 Telamonem XIII, 214.

- Telephus I, 5.
 Telesine VII, 25.
 tellure III, 89.
 telum teli XV, 53. tela X, 164.
 telorum XIII, 83. tela XIII, 232.
 XV, 65.
 temerarius V, 129. XIII, 275. te-
 meraria V, 102.
 temetum XV, 25.
 temone III, 126. X, 135.
 tempero III, 287.
 tempestas XII, 24. XIII, 228. tem-
 pestate III, 140. VI, 26. VII, 2.
 164. XII, 61. XIII, 302. tem-
 pestatibus XV, 20.
 templi XIII, 147. templum XIII,
 219. templo I, 113. VIII, 24.
 XIII, 205. templorum XI, 111.
 templis VIII, 233. X, 23. XII, 7.
 XIII, 37. templa XV, 42. tem-
 plis VIII, 143.
 temptes III, 297. temptarent VII,
 5. temptaueris V, 126. tempta
 VII, 175. temptare X, 305.
 tempus II, 115. VIII, 150. XVI, 49.
 temporis VII, 99. VIII, 125. tem-
 pore II, 53. 102. III, 115. 135.
 V, 22. VIII, 16. X, 263. XI, 144.
 152. XIII, 211. XV, 38. 68. tem-
 pora II, 38. III, 124. VI, 571. XI,
 118. XII, 62. XIII, 157. tem-
 pora III, 151. VIII, 145. X, 254.
 XIII, 130. temporibus III, 80.
 VI, 645. X, 15. XIII, 29.
 tenax VIII, 25.
 tendit X, 154. tende VI, 52. ten-
 ditur VI, 426. tensum VII, 117.
 tenso XIII, 281.
 tenebrae XII, 18. tenebras III, 225.
 teneo tenet II, 99. V, 31. 39. VI,
 383. 454. VII, 50. 51. X, 41. XVI,
 54. tenent VI, 70. tenebat I,
 61. VI, 658. tenebit XIII, 297.
 teneam V, 58. XIII, 94. teneat
 I, 23. 31. tenentis III, 89. XIII,
 63. tenentur III, 306. teneri
 VI, 410. XV, 158.
 tener I, 22. V, 70. VI, 383. tene-
 rae II, 86. tenerum VI, 548.
 VIII, 16. VIII, 46. teneris XII,
 39. XIII, 215. teneros VII, 237.
 tentigine VI, 129.
 tenuis XIII, 7. tenui VII, 80. te-
 nuem VII, 207. tenue VIII, 31.
 X, 269. tenui II, 55. III, 97. 193.
 III, 110. 132. VI, 259. 541. 659.
 VII, 145. VIII, 138. XV, 21. te-
 nues III, 163. tenues VIII, 120.
 XV, 101. tenuis III, 227. VII, 48
 tenuis VI, 446.
 Tentyra XV, 35. 76.
 tepenti X, 149.
 ter VI, 523. 661. XI, 86. XIII, 28.
 Terea VII, 12.
 tergeat XIII, 62. tergens XIII,
 44.
 tergo I, 6. terga III, 128. XI, 82.
 XIII, 16. XV, 45.
 terit VIII, 4. tritus XIII, 10. trito
 VIII, 66. tritas VI, 573.
 Tersichoren VII, 35.
 terra XV, 70. terrae VII, 103.
 XIII, 7. terrae VIII, 257. ter-
 ram II, 130. III, 10. VI, 429. VII,
 207. XI, 164. XV, 92. 147. terra
 XIII, 222. XV, 122. 139. terris
 XV, 86. terras III, 83. VI, 411.
 XIII, 226. terris II, 25. VI, 2.
 165. VIII, 37. X, 1. 279. XII,
 126.
 terretur XIII, 285.
 terribiles XV, 125.
 terrore X, 357.
 tertius II, 40. XIII, 73. tertia II,
 60. V, 17. tertia III, 199. ter-
 tia XIII, 326.
 tessellae XI, 132. *
 tessera VII, 174.
 testa III, 270. III, 131. testae V,
 35. XV, 128. testa VI, 514. XIII,
 311. testarum XI, 172.
 testamentum VI, 549. testamento
 XII, 121. testamenta I, 37.
 testiculi VI, 339. XII, 36. testicu-
 los VI, 372. XI, 157.
 testis VI, 220. VIII, 80. VIII, 77.
 XIII, 218. testi V, 5. testem
 II, 76. III, 137. XIII, 198. XVI,
 29. 32. teste VI, 136. 311. X,
 70. XV, 26. testes VIII, 119.
 testes XIII, 75.
 testor testantur XII, 27. testandi
 VI, 216. XVI, 51.
 testudineo VI, 80.

- testudo XI, 94. testudine VI, 381. XIII, 308.
tetigit *cf.* tangunt.
Teucrorum VIII, 56.
Teutonico X, 282.
textit VIII, 43.
textoris VIII, 30.
Thabraca X, 194.
Thaïda III, 93.
Thaletis XIII, 184.
theatrum XI, 4. theatri X, 128. 213. theatro III, 173. VI, 68. theatra XIII, 256.
Thebæ Thebarum XIII, 27. Thebas VII, 12. XIII, 240.
Thebaidos VII, 83.
Thebe XV, 6.
Themison X, 221.
Theodori VII, 177.
thermae XI, 4. thermarum VIII, 168. thermas VII, 233.
Thersites VIII, 269. XI, 31. Thersitæ VIII, 271.
Theseide I, 2.
Thessaliae VIII, 242.
Thessalus Thessala VI, 610.
thoraca V, 143.
Thrasea V, 36.
Thrasylli VI, 576.
Thrasymachi VII, 204.
Thrax III, 79. Thraces VI, 403. Thracum XIII, 167.
thure *cf.* tus.
Thyestæ VIII, 228.
Thyle XV, 112.*
Thymele I, 36. VI, 66 (*bis*). Thy-meles VIII, 197.
thyrsus VI, 70. VII, 60.
tiara VI, 516. X, 267.
Tiberinus V, 104. Tiberinum VIII, 265.
Tiberis Tiberim III, 62. XIII, 202. Tiberi VI, 522. VII, 121.
tibi *cf.* tu.
tibia VI, 314.
tibicen tibicine III, 63. 193. XV, 49.
tibicina II, 90.
Tiburis III, 192. XIII, 87.
Tiburtino XI, 65.
Tigellinum I, 155.
tigillo VII, 46.
tignum III, 246.
tigris VIII, 36. XV, 163. tigride VI, 270. XV, 163.
timeo X, 84. timet I, 35. III, 190. XV, 119. timemus X, 4. timent VI, 95. timuit III, 190. timebis V, 172. X, 20. timeam I, 103. timeat VI, 51. timeret VI, 17. XI, 92. time X, 26. timetur XIII, 227. timearis III, 57. timeri III, 113. timendus III, 153. timendas II, 31.
timidus VI, 633. timidum VI, 524.
timor I, 85.
tinia VII, 26.
tinnabula VI, 441.
Tiresian XIII, 249.
tironem XVI, 3.
tirunculus XI, 143.
Tirynthius XI, 61.
Tisiphone VI, 29.
Titan XIII, 35.
Titanida VIII, 132.
Titio III, 13.
titubantibus XV, 48.
tituli VIII, 241. X, 143. titulum V, 34. VI, 123. titulo XI, 86. titulis VIII, 69. titulus I, 130. XIII, 291. titulus V, 110.
tofum III, 15.
toga I, 119. III, 149. VIII, 240. togæ VIII, 29. X, 39. togam II, 70. III, 172. XI, 204. toga X, 8. togatus III, 127. XVI, 8. togatae I, 96. togata VIII, 49. togati VII, 142. togatas I, 3.
tolerabile VI, 614. VII, 69.
tolero tolerant VI, 593. toleranda VI, 184.
tollis VIII, 84. tollit VI, 321. tollunt XIII, 147. tollet XIII, 247.
tollas VIII, 122. X, 142. tolle VI, 170. tollite VIII, 105. tollere VI, 38. tollentibus I, 81. tolluntur VI, 155. tollatur VI, 364. tolli II, 101. sublata V, 83. tollendus XIII, 268.
tondente I, 25. X, 226. tonsi XI, 149. tendendum VI, 378.
Tongillii VII, 130.
tonitrua V, 117.

- tono tonat* XIII, 224. XIII, 295.
tonantem XIII, 153.
tonoris VI, 373. *tonsore* VI, 26.
tormentum II, 137. *tormenta* VIII, 18. XIII, 135. *tormentis* VI, 209.
torpente X, 203.
torqueo torques V, 26. *torquet* VI, 624. XIII, 251. *torquetis* II, 56. *torqueat* I, 9. III, 27. VI, 450. *torquere* V, 155. XV, 64. *torquentem* XIII, 165. *torto* XI, 70.
torquibus XVI, 60.
torrens VI, 319. XIII, 70. *torrentem* III, 90. X, 128.
torret VIII, 17. *torrens* X, 9. *torrentis* III, 43. *torrente* V, 105. *torrentior* III, 14.
tortore XIII, 195. XIII, 21. *tortoribus* VI, 480.
torum VI, 5. *toro* III, 82. XIII, 218. XV, 43.
toruus XIII, 50. *torua* X, 271. *toruum* II, 36. *torua* VI, 643. *toruis* III, 147.
tot I, 17. 137. II, 32. 151. 156. III, 251 (*bis*). 274. III, 29. V, 60. VI, 30. 441. 472. 502 (*bis*). VII, 188. 240. VIII, 10. VIII, 9. 54 (*bis*). 55. X, 248. XII, 94. XIII, 18. XV, 61. XVI, 24 (*bis*).
totidem I, 94. VII, 225. XIII, 26. XIII, 13.
totiens I, 2. II, 37. VI, 44. 94. VII, 166. 214. VIII, 1. X, 187. 250. XVI, 43.
totus II, 79. VII, 226. XV, 110. *tota* III, 10. V, 21. X, 18. XII, 100. XIII, 173. XVI, 20. *totius* VIII, 115. XVI, 43. *totum* VI, 521. 525. XI, 185. XII, 128. XIII, 153. XIII, 313. XV, 80. *totam* VI, 398. 616. XI, 197. XIII, 94. *totum* III, 209. VI, 425. *toto* VI, 402. 474. VII, 97. VIII, 86. X, 63. XI, 66. XIII, 218. XIII, 154. *tota* VI, 171. 381. VIII, 206. VIII, 13. 76. X, 206. XI, 141. XIII, 61. 206. XIII, 61. *toto* II, 85. III, 54. VI, 328. X, 24. 288. XV, 55. 91. *tota* X, 137. XIII, 148. XV, 8.
- totos* I, 140. 150. X, 323. *totas* X, 7. XIII, 230. *tota* III, 150. VI, 151. VIII, 19. *totis* VI, 61. VIII, 255. X, 115.
trabeam VIII, 259. *trabeae* X, 35. *trabibus* XIII, 276. 296.
tractat VIII, 53. *tractemus* XVI, 7. *tractare* VI, 102. XIII, 254. *tractato* VI, 550. *tractandum* XI, 28. *tractanda* III, 80.
tradit VIII, 72. *tradunt* XIII, 3. XV, 117. *tradidit* XIII, 102. *tradat* VI, 239. *tradiderit* X, 299. *traditur* II, 129. *traduntur* VI, 370. *tradentur* V, 116. *traducit* VII, 16. VIII, 17. *traducimur* II, 159. *transducebat* XI, 31.
tragicæ XII, 120. *tragico* II, 29. *tragicis* VI, 643. *tragicos* XV, 31.
tragoedum VI, 396. *tragoedo* VI, 74.
trahit XI, 23. XIII, 37. 325. *trahitis* II, 54. *traximus* XV, 146. *traxerat* III, 146. *trahat* X, 88. *trahero* XII, 108. XV, 151. *trahitur* X, 99. *traheretur* XII, 11.
Trallibus III, 70.
tranquillæ X, 364.
transducebat cf. *traduct*.
transeo VI, 602. X, 273. *transierit* XIII, 11. *transi* III, 114. VII, 190. *transire* II, 151.
transfert III, 198. V, 43. *translatus* III, 169.
transilit X, 152. *transiliet* XIII, 279.
transitus III, 236.
transuersa VI, 483.
Trebius V, 19. *Trebio* V, 135. *Trebius* V, 135.
trechedipna III, 67.
tremebunda VI, 525.
tremere XI, 90. *tremere* V, 11. *tremens* VI, 543. *tremencia* X, 198. *trementis* II, 94. VII, 241.
tremulus X, 267. XVI, 56. *tremuli* VI, 616. *tremulum* VI, 622. *tremulo* XI, 104. *tremulis* VI, 96.
trepidat I, 97. *trepidant* III, 223. *trepidabis* X, 21. *trepidabit*

- VIII, 152. *trepida* VIII, 130. *trepidantis* XII, 15. *trepidantem* VIII, 250. *trepidatur* III, 200.
- trepidi* XIII, 20. *trepidum* XIII, 106. XIII, 199. 246. *trepidam* III, 139. *trepido* I, 36. *trepidi* II, 64. *trepidos* X, 296. *trepidat* XIII, 64.
- tres* II, 28. VI, 144. XIII, 169. *tribus* I, 158. *tres* V, 141. VIII, 90. XII, 95. *tria* V, 127.
- tribunal* VIII, 127. X, 35.
- tribuni* VII, 228. *tribuno* I, 101. II, 165. *tribuno* XI, 7. *tribuni* I, 109. III, 132. *tribunos* VII, 92. *tribunis* III, 313.
- tribuo* *tribui* VIII, 39. *tribuat* X, 301. *tributa* III, 188.
- tridentem* VIII, 203. XIII, 81.
- trientem* III, 267.
- Trifolinus* VIII, 56.
- triginta* XII, 74.
- triplicem* VIII, 7.
- tripodes* VII, 11.
- triremis* X, 135.
- triscurria* VIII, 190.
- tristis* I, 145. II, 62. III, 57. VI, 128. VIII, 1. X, 136. XI, 153. *triste* VI, 569. XIII, 110. *triste* XIII, 49. *tristes* VI, 69. *tristes* VII, 2. *tristibus* II, 9. VI, 389.
- tritus* *cf.* *terit*.
- triuiale* VII, 55.
- triuio* VI, 412.
- triumphalem* VIII, 144. *triumphales* I, 130.
- triumphi* III, 125. *triumpho* XI, 194. *triumphum* VII, 201. *triumphos* VI, 169. VIII, 107.
- Troia* X, 258.
- Troianum* III, 61.
- Troica* VIII, 221.
- Troiugenia* VIII, 181. *Troiugenis* XI, 95. *Troiugenas* I, 100.
- tropaeis* X, 133.
- trulla* III, 108.
- trunco* VIII, 53. *trunco* XIII, 178. *trunca* XII, 79. *truncis* X, 133.
- trutina* VI, 437.
- trux* *truces* XV, 125.
- Trypheri* XI, 137.
- tu* I, 50. 142. II, 61. 66. 153. III, 134. 200. 289. III, 23. V, 12. 46. 49. 74. 138. 153. 161. VI, 172. 192. 258. 275. 276. 282. 312. 377. 641. 642. VII, 90. 91. 115. VIII, 26. 38. 52. 112. 131. 228. 269. VIII, 46. 50. 77. 134. X, 337. 342. XI, 32. XIII, 13. 112. 125. 141. 192. 243. XIII, 48. 73. 267. 274. *tibi* II, 42. III, 51. 54. 135. 188. 199. V, 5. 39. 52. 84. 87. 113. 118. 128. 132. 138. 161. VI, 7 (*bis*). 32. 49. 60. 80. 161. 178. 200. 206. 218. 231. 276. 278. 448. 495. 601. 665. VII, 8. 36. 94. 117. 141. VIII, 96. 115. 127. 134. 269. VIII, 3. 14. 33. 71. 83. 93. 130. X, 363. XI, 33. 37. 75. 159. 184. 187. XII, 93. XIII, 7. 15. 159. 178. XIII, 49. 51. 56. 140. 158. 197. 199. 246. 319. *te* I, 37. II, 23. 38. 72. 83. III, 52. 183. 185. 291. 296. 302. 318. V, 1. 58. 62. 72. 162. VI, 167. 396. VII, 142. 147. 195. VIII, 42. 68. 74. 87. 131. 136. 138. 142. 271. VIII, 35. 46. 56. 81. 94. 112. X, 5. 125. 365. XI, 38. XIII, 8. 107. 128. 140. 161. 221. XIII, 201. 211. 226. 238. 315. 322. XV, 56. XVI, 8. *te* I, 168. II, 22. III, 275. 276. 293. V, 170. VI, 34. 35. 566. VIII, 23. 39. VIII, 77. XI, 33. XIII, 232.
- tuba* XV, 52. *tuba* VI, 250. XV, 157. *tubarum* X, 214. *tubas* I, 169. VI, 442.
- tubera* V, 116. *tubera* V, 119. XIII, 7.
- tubicen* XIII, 243.
- Tuccia* VI, 64.
- tuetur* III, 201. XIII, 302. *tueri* XIII, 201. *tuendis* VIII, 169.
- tulisti* *cf.* *fert*.
- Tullius* VII, 199. *Tullia* VI, 308.
- Tullus* *Tulli* V, 57.
- tum* III, 65. VI, 327. VII, 108. X, 47.
- tumacula* X, 355.
- tumes* III, 293. VIII, 40. *tumet* VI, 465. *tumentem* X, 309.
- tumidum* XIII, 162. *tumida* XIII, 282. *tumidae* II, 13. *tumidis* XVI, 11.

- tumultu VI, 420. XIII, 130.
 tunc II, 30. 148. III, 21. 214 (*bis*).
 III, 28. 78. V, 117. VI, 11. 66. 99
 (*bis*). 122. 235. 270 (*bis*). 276. 317.
 327. 342. 607. VII, 34 (*bis*). 96
 (*bis*). 111. 211. VIII, 100. VIII,
 118. X, 26. 89. 267. 328. XI, 100.
 110. XII, 53. 70. XIII, 40. 107.
 XIII, 21. XVI, 43.
 tunicae VIII, 207. tunicam I, 93.
 XIII, 153. tunica VIII, 235. X,
 38. XIII, 122. tunicae III, 179.
 254. tunicis XIII, 287. tuni-
 cas VI, 446. 477. 521.
 tunicati II, 143.
 turba III, 62. V, 21. VI, 439. X,
 73. XIII, 46. XV, 46. 81. turbae
 XV, 61. turbae I, 96. turbam
 XIII, 167. turba III, 239. VI,
 * 196. VII, 131.
 turbat XIII, 222. turbavit VI, 8.
 XIII, 94.
 turget XIII, 138.
 turgidus I, 143. turgida II, 141.
 Turnus XV, 65. Turni XII, 105.
 turpis II, 71. VI, 181. XI, 176. turpe
 III, 13. VI, 188. XI, 177. tur-
 pis II, 111. turpi VI, 241. tur-
 pem VI, 241. turpe III, 168. VI,
 390. 457. VII, 5. XIII, 48. turpi
 VI, 299. turpes I, 78. turpia
 VIII, 182. torpibus XIII, 41.
 turpia II, 9. VII, 239. turpiter
 VI, 97. VIII, 165. turpissimus
 II, 83.
 turris X, 106. turrem XII, 110.
 turre VI, 291. turribus XV, 158.
 turture VI, 39.
 tus tura XII, 90. XIII, 116. thure
 VIII, 137.
 Tusco X, 74. Tuscum I, 22. Tusca
 VI, 186. Tusco VI, 289. XI, 109.
 Tusca VIII, 180. Tuscis XIII, 62.
 tutela XIII, 112.
 tutor VIII, 79. X, 92.
 tutus III, 93. XI, 146. tuta VIII,
 139. tutum III, 109. tuti XII,
 81. tutae III, 306. tutos V, 91.
 XV, 154.
 tuus III, 67. VI, 495. X, 318. tua
 V, 141. VI, 199. 215. 566. VIII, 55.
 VIII, 72. XIII, 35. 221. XIII, 248.
 tui V, 75. VIII, 91. X, 310. tuo
 III, 319. tuum VI, 124. 170. XIII,
 81. tuum III, 103. tuo X, 111,
 116. tuo III, 124. VI, 61. XIII,
 205. tuorum VIII, 22. 274. XIII,
 59. tuarum VII, 22. tuorum
 VIII, 74. tuos II, 128. tua XIII,
 68. 135. VIII, 68. VIII, 55. XIII,
 53. tuis V, 128. VIII, 95. 231.
 Tydides XV, 66.
 tympana VI, 515. tympana III, 64.
 VIII, 176.
 Tyndaris VI, 657.
 tyrannide VIII, 223.
 tyrannus X, 307. tyranni III, 86.
 tyranno X, 162. tyranni X, 113.
 tyrannis VIII, 261. tyrannos VII,
 151.
 Tyrius X, 334. Tyrio XII, 107.
 Tyrio VII, 134. Tyrias I, 27.
 VI, 246.
 Tyrrhenum V, 96. Tyrrhenam
 XII, 76. Tyrrenos VI, 92.
 uacat I, 21. V, 8. uacantem VIII,
 118.
 uacuus X, 22. uacui XV, 100.
 uacui XV, 23. uacuam I, 124.
 VI, 122. uacuum XIII, 57. ua-
 cuo V, 17. uacuo VI, 68. ua-
 cua III, 96. uacuis I, 136. III, 2.
 VIII, 90. X, 102.
 uadimonia III, 213. 298.
 uado uadit VIII, 168. uadas XI,
 205. uade II, 131.
 uadum II, 151.
 Vagelli XIII, 119. XVI, 23.
 uaginae V, 44.
 uagitus VII, 96.
 ualet VI, 100. VIII, 171. X, 238.
 XVI, 4. ualent X, 145. ualeat
 VI, 611. XIII, 120. ualeant XV,
 67. uale III, 218. ualentius
 XII, 63.
 ualida XI, 5.
 uallem III, 12. ualle II, 133. ual-
 libus VII, 7.
 uallo XV, 120. uallum XVI, 16.
 ualuae III, 63. ualuus VIII, 98.
 uanus VIII, 15. uanae VII, 203.
 uano III, 159. uani VI, 638.
 uana XIII, 137. XVI, 41. na-
 nissime XIII, 24.

- uapulo III, 289.
 uaricosus VI, 397.
 Varillus II, 22.
 uarius uaria XIII, 236. uarie III, 264.
 uas VII, 119. uasa III, 271. uasa III, 251. VI, 356. X, 101. XIII, 62.
 Vascones XV, 93.
 uascula VIII, 141. nascula X, 19.
 uates XIII, 199. natis XI, 114. XIII, 79. uati VI, 584. VII, 93. uatem VII, 53. uatum VII, 89. uatibus I, 18. nates VI, 436.
 Vaticano VI, 344.
 uber ubera VI, 9. XII, 8. uberibus VI, 273.
 uber uberior I, 87.
 ubi (rel.) III, 16. 25. 119. 197. 202. 289. III, 60. VI, 159. 340. X, 194. XII, 87. XIII, 173. XV, 5.
 ubi (interr.) II, 37. III, 296. VII, 155.
 ubi (temp.) XI, 47.
 ubicumque III, 55.
 ubique I, 17. III, 303. VIII, 104. 238. Vcalegon III, 199.
 udus VIII, 159. nda I, 68. VIII, 4. ndo VIII, 242. udis X, 321.
 ne I, 103. III, 297. III, 141. V, 128. VI, 13. 265. X, 211. XIII, 293. XV, 103.
 uector nectetur III, 6. nectari VI, 577.
 uector uectoris XII, 63.
 uehemens VIII, 11. XI, 31. XIII, 196.
 uehunt III, 256. uexit III, 65. ueheris V, 55. uehitur III, 21. VI, 351. uehetur III, 239. uehatur I, 158.
 Veiento III, 185. III, 113. 123. VI, 113.
 uel I, 80. 122. II, 6. 123. III, 5. 94. 120. 133. 138. (bis). 150. 241. 286. V, 40. 92. 165. VI, 247. 257. 286. 548. 550. VII, 109. 148. 167. 176. VIII, 21 (bis). 229. VIII, 83. X, 54. 204. XI, 18. 29. XII, 45. 117. 128. XIII, 25. 27. 65. 94. 113. 115 (bis). 125. 149. 235. XIII, 38. 132. 162. 170. XV, 19. 66. 139. 172.
 uelamen III, 178.
 uelaria III, 122.
 uelificatus X, 174.
 uelim cf. uolo.
 uellendas XI, 157.
 uellus XII, 4. uellere VI, 289. uellera II, 55.
 uelo uelas VIII, 145. uelare VI, 391. uelantia XIII, 300. uelari VI, 340.
 uelox III, 73. VIII, 187. VIII, 126. uelocis XIII, 98. uelocius XIII, 31.
 uelum uelo XII, 69. uela VIII, 105. uela VI, 228. XV, 127. uelis I, 149. XII, 22.
 uelut I, 165. III, 59. V, 125. VI, 363. XIII, 216. 228.
 ueluti XI, 200.
 uena VII, 53. uenae VIII, 31. uenam VI, 46. XIII, 125.
 uenabula I, 23.
 Venafrano V, 86.
 uenale VIII, 62. uenale III, 33. uenali VIII, 162. uenales XII, 102. uenales XIII, 151. uenabilibus III, 187.
 uenator III, 101.
 uenatrix XIII, 80.
 uendit III, 27 (bis). VI, 610. VII, 10. 87. 135. VIII, 128. uendimus X, 78. uendunt VI, 547. VII, 136. VIII, 193. uendes VI, 212. uendet XIII, 218. uendas VII, 10. uendat V, 98. uendant VIII, 192. uendere III, 33. VIII, 194. XIII, 200. uendentis VI, 380. uendenti VI, 391. uendente VI, 258.
 uenefica VI, 626.
 ueneni VIII, 17. VIII, 100. XIII, 154. uenenum VI, 133. ueneno III, 123. VI, 637. uenena VII, 169. uenena XIII, 173.
 uenerabile XIII, 58. uenerabile XV, 143.
 uenerantur XV, 8.
 ueneto III, 170.
 ueniam II, 19. 63. V, 42. VI, 535. 540. VIII, 167. XI, 176. XV, 103.
 uenis III, 292. uenit II, 157. III, 81. V, 83. VI, 148. 332. 425. VII,

110. VIII, 60. X, 18. XI, 160. ueniunt VI, 139. 461. XI, 20. uenit V, 99. VII, 174. X, 71. uenerat I, 111. II, 166. ueniam III, 322. uenies XI, 61. ueniet I, 160. V, 168. VII, 184. 185. VIII, 49. X, 336. XI, 65. XIII, 277. uenient XIII, 102. ueneris XIII, 161. uenias I, 98. VII, 29. ueniat I, 32. XVI, 27. ueniant VII, 156. uenerit V, 145. uenisset III, 146. X, 258. uenisse VI, 477. X, 216. uenientis XI, 106. XIII, 65. ueniente III, 255. uenientibus XI, 113. uenturo XIII, 59.
- uenor* uenantur XIII, 82.
- uenter* III, 107. VIII, 136. uentris XV, 100. uentri XV, 174. uentrem VI, 124. XI, 40. XIII, 199. ventre V, 6. VI, 596. XII, 60. uentres III, 167. uentribus XV, 104. uentres XIII, 126. 149.
- Ventidius* VII, 199. *Ventidio* XI, 22.
- uentilat* III, 253. *uentilet* I, 28.
- uentosa* XIII, 58. *uentosa* VIII, 43.
- uentriculum* III, 97.
- uentus* XII, 67. *uento* III, 83. *uenti* I, 9. *uentorum* XIII, 225. *uentis* XII, 57. *uentis* XII, 37.
- Venus* VI, 300. 570. *Veneris* III, 40. VI, 138. VII, 25. X, 290. XI, 167. XVI, 5. *Veneri* II, 31. *Venerem* X, 209. *Venere* X, 362. *Veneres* XIII, 34.
- Venusinam* VI, 167. *Venusina* I, 51.
- uer* V, 117. VIII, 51. *uer* VII, 208. *uere* III, 88.
- uerbere* XIII, 194. XV, 21. *uerbera* VIII, 267. *uerberibus* X, 317.
- uerbero* uerberat VI, 481.
- uerbosa* X, 71.
- uerbum* I, 161. *uerborum* VI, 440. VII, 230. *uerbis* II, 110. *uerba* III, 91. VI, 391. 456. XI, 8. *uerbis* II, 19. VI, 406. XI, 172.
- uerebor* II, 21.
- Vergilio* VII, 69. *Vergilium* VI, 435.
- Verginius* VIII, 221. *Verginia* X, 294.
- uerna* I, 26. *uernam* VIII, 10.
- uernula* V, 105. X, 117. XIII, 169.
- uernus* V, 78. *uernum* XI, 203.
- uerpos* XIII, 104.
- Verres* VIII, 106. *Verra* II, 26. III, 53. *Verrem* III, 53.
- uerro* uerre XIII, 60.
- uersamus* VII, 49. *uersare* VIII, 67. *uersetur* XIII, 206. *uersata* XIII, 218.
- uersum* I, 79. *uersu* VII, 86. *uersus* XI, 182. *uersus* VI, 454. VII, 38. *uersibus* VII, 153.
- uertice* III, 252. V, 171. VIII, 247. XI, 160. XII, 81. XIII, 70. *uerticibus* VI, 524.
- uertigine* VI, 304.
- uertunt* III, 30. *uertere* XI, 49. *uerterit* VII, 242. *uertitur* VI, 99. *uerso* III, 36.
- ueru* ueribus XV, 82.
- uernecis* III, 294. *ueruecum* X, 50.
- uerum* (*part.*) VIII, 70. XII, 97.
- uerus* uera III, 35. XIII, 240. *uerum* VIII, 125. *ueras* VI, 251. *uero* III, 91. *ueram* VII, 112. XIII, 205. *uerum* III, 171. VI, 143. 325. *uera* VIII, 188. XV, 17. *ueris* III, 13. *ueras* VII, 168. *uera* II, 64. 153. X, 3. XVI, 33. *ueris* XIII, 134. *uero* XIII, 84. *uerius* II, 15.
- uescebantur* XV, 106. *uesci* XV, 13.
- uesica* I, 39. *uesicae* VI, 64.
- Vestam* III, 61. VI, 386.
- uester* VII, 98. *uestram* III, 320. *uestra* VII, 65. *uestris* V, 88. *uestras* XIII, 119. *uestra* II, 52. VII, 236. XIII, 220.
- uestibulis* I, 132. VII, 126.
- uestigia* XIII, 36. *uestigia* VI, 14. 226. XIII, 244. XIII, 53. 272.
- Vestinus* XIII, 81.
- uestio* uestit XI, 155. *uestitur* VI, 516. XII, 100. *uestiti* III, 135.
- uestis* VI, 482. *uestem* II, 67. VI, 352. XII, 38. XIII, 132. *ueste* X, 245. XIII, 110. *uestibus* XII, 68.

- uestrum *cf.* uos.
 ueto XIII, 128. uetat X, 237. 293.
 uetet VI, 628. uetent VI, 74.
 uetitum XIII, 185.
 Vetti VII, 150.
 uetulus X, 268. uetulae I, 39. ue-
 tulo XIII, 55. uetulae VI, 241.
 uetula VI, 194. X, 195. uetulae
 XIII, 208.
 uetus III, 206. VI, 21. 160. XV, 6.
 33. ueteris III, 1. 195. IIII, 105.
 V, 35. VI, 14. 319. VIII, 16. XIII,
 147. 214. XIII, 37. 184. ueteri
 V, 64. ueterem III, 52. 137. VI,
 307. XIII, 61. uetus I, 76. ue-
 teri VI, 121. ueteres I, 132. VI,
 335. 346. VII, 120. VIII, 19. XIII,
 189. ueterum V, 13. ueteres
 III, 11. VI, 519. VII, 170. X, 299.
 uetera III, 218.
 uetusto XV, 151. uetusta VIII,
 34. uetustos VI, 162.
 uexillum X, 156. uexilla II, 101.
 VIII, 236.
 uexo uexat II, 63. VII, 131. XII, 9.
 uexant I, 100. uexare I, 126.
 VI, 599. 611. VII, 64. XIII, 108.
 133. uexantur II, 43. uexatus
 I, 2. uexatae VI, 290. uexatas
 XI, 189.
 uia I, 39. XIII, 223. uiam XIII,
 122. uias XIII, 103.
 uiator X, 22.
 uibrata VIII, 204.
 uicinia XIII, 154.
 uicinus VI, 152. XIII, 185. XVI, 37.
 uicina VI, 509. XIII, 143. ui-
 cinum I, 8. uicinum VI, 32. ui-
 cino XV, 154. uicinorum XV,
 36. uicinarum VI, 6. uicinos
 VI, 414. uicina XIII, 7. XV, 76.
 uicis uices VI, 311. XIII, 88. ui-
 cibus VII, 240.
 uictima XII, 113.
 uictor II, 63. uictoris II, 162.
 uictori VII, 243.
 uictoria VIII, 59. XV, 47.
 Victoria I, 115. VIII, 63.
 uictrix I, 50. XIII, 20. XV, 81.
 uictum VII, 9. XIII, 273.
 uicus II, 8. VI, 656. uicorum III,
 237. uicos VI, 78.
 uideo VI, 395. XIII, 118. uides
 III, 249. VIII, 90. XI, 9. XII, 126.
 XIII, 135. uidet VI, 408. VIII,
 149. X, 252. 290. XIII, 221. ui-
 demus III, 22. XIII, 8. uidebat
 II, 100. uidi VII, 13. XVI, 30.
 uidisti VII, 14. uidit III, 92.
 VI, 215. 247. X, 265. XIII, 311.
 XVI, 30. uidimus III, 6. uidi-
 stis VII, 205. uiderunt III, 314.
 VI, 24. XI, 118. uidebis I, 91.
 III, 177. V, 25. VI, 503. XIII,
 245. uideas II, 76. XIII, 170.
 182. XIII, 42. uideant X, 87.
 uideres XI, 199. uideret XIII,
 56. XV, 172. uideris XIII, 243.
 uiderit VIII, 36. uidisset X, 36.
 uidisse XIII, 283. uisurus VI,
 313. uideor XIII, 322. uide-
 ris V, 161. VIII, 20. uidetur
 III, 95. VI, 161. 176. 201. 505. 580.
 XIII, 142. XVI, 58. uidentur
 XI, 121. uideri VI, 113. 445.
 461. uisa VI, 538. XIII, 165.
 XV, 40. uisae III, 114. uisam
 VI, 2. XI, 152. uisis XII, 74.
 uidendus VI, 601. uisu XIII,
 44.
 uidua VI, 141. uiduam VI, 405.
 uiduas III, 4. VIII, 78.
 uigeant X, 240.
 uigilem XIII, 260. uigili XIII,
 229. uigiles III, 275.
 uigilo uigilat VIII, 236. uigila XIII,
 192. uigilare X, 162. XIII, 305.
 uigilanti I, 57. uigilantibus III,
 129. uigilata VII, 27. uigi-
 lando III, 232.
 uiginti VIII, 140.
 uilicus III, 195. 228. III, 77. ui-
 lica XI, 69.
 uilis V, 4. VII, 174. XIII, 269. uile
 XI, 97. uiles XIII, 142. uilibus
 V, 146.
 uilla XIII, 141. uilla III, 112.
 uillarum XIII, 89. uillas I, 94.
 VII, 133. X, 225. XIII, 95. 275.
 uimine III, 71.
 uinco uinxerit X, 183.
 uincla XIII, 186. uinclis III, 310.
 uinco uincis VIII, 54. uincebat
 XIII, 91. uicit II, 143. III, 136.

- XIII, 214. uicimus II, 163. uicerunt X, 285. uincant I, 110. uicerit XIII, 4. uincens XIII, 90. uincere XIII, 112. uincitur X, 159. XIII, 145. uincuntur VI, 438. uinceris XIII, 213. uictus VIII, 2. X, 84. uicti VI, 661. uictae X, 135. uicto X, 286. uictum VI, 170. 293. uicta X, 277. uictis VIII, 99. XI, 200. XII, 126.
 uindex X, 165. uindice III, 152. Vindice VIII, 222.
 uindicta XIII, 180. XVI, 22. uindicta XIII, 191.
 uinosus VIII, 113.
 uinum V, 24. VII, 121. uini VII, 236. X, 203. XI, 161. uinum VII, 97. uino V, 49. VI, 315. 386. uina V, 51. XI, 159.
 uiolae XII, 90.
 uiolentius III, 86. uiolentius (adu.) VIII, 37.
 uiolo uiolarent III, 15. uiolauerit XV, 84. uiolare XV, 9. uiolatus XI, 116. uiolatae XIII, 6. uiolati XIII, 219. uiolato VI, 537.
 uipera VI, 641.
 uir II, 129. VI, 53. 254. uiri VI, 508. 654. VIII, 85. XIII, 12. uiro II, 129. VI, 112. 224. 270. X, 304. uirum VI, 116. XIII, 64. uiro I, 70. III, 136. VI, 389. 575. uiri VI, 360. uirorum VI, 399. XV, 48. uiris VI, 455. uiros II, 45. VI, 329. X, 49. 223. uiris VI, 130.
 uirentem XII, 85.
 uirgae VII, 210. uirgam XIII, 63. uirga III, 317. VIII, 7. 153. uirgas VIII, 23. 136. XI, 67.
 uirgo III, 110. VIII, 265. VIII, 72. XIII, 29. uirginis XV, 139. uirgine VI, 506.
 uirguncula XIII, 40.
 uiridis XI, 198. uiridem V, 143. VIII, 50. uiridi III, 14. uirides VII, 118. uirides VI, 228. 458. XIII, 147.
 Virro V, 39. 43. 128. 149. VIII, 35. Virronis V, 134. Virroni V, 94. Virronem V, 156. Virronibus V, 119.
 uirtus VI, 323. VIII, 20. uirtutis X, 141. XIII, 109. uirtutem X, 141. 364. uirtute II, 20. III, 2. XV, 114. uirtutibus III, 164. uirtutibus VI, 168.
 Virtus I, 115.
 uis cf. uolo.
 uis VI, 440. uires XI, 128. uiribus X, 10. uires III, 180. VI, 253. uiribus X, 209. XII, 42.
 uiscantur VI, 466.
 uisci VIII, 14.
 uiscus uiscera III, 44. 72. III, 111. VIII, 43. uisceribus XIII, 15.
 uita X, 343. uitae VII, 172. VIII, 27. 127. X, 188. 247. 275. 358. 364. XI, 207. XII, 70. XIII, 21. XIII, 106. 157. uitae VIII, 21. uitam III, 91. VIII, 84. XII, 50. XV, 161. uita XI, 57. XIII, 22. 180. 235. XV, 108.
 uitata III, 9.
 uitis VI, 375. uitem VIII, 247. XIII, 193. uitibus VIII, 56. XI, 72.
 uitium I, 149. III, 182. VI, 413. VIII, 140. XIII, 109. 175. uitio III, 121. XII, 51. XIII, 69. uitia II, 34. uitiorum I, 87. XIII, 32. 123. uitia XIII, 188. uititiis III, 3. VI, 288.
 uito uitare VI, 572. uitari III, 284. uitanda VIII, 116.
 uitreo II, 95.
 uitro V, 48.
 uittas VI, 50. XII, 118.
 uitulus XII, 7. uituli XIII, 117. uitulum II, 123. uitulis III, 238.
 uinaria III, 308. III, 51.
 uinit VI, 509. VIII, 55. uiuimus III, 182. uiuant II, 3. XII, 51. XV, 62. uiuebat VIII, 103. uiuebant VI, 12. XIII, 38. uixit VI, 56. uixerat X, 272. uiuas VIII, 46. uiuat VI, 56. 57. XII, 128. uiuant III, 29. uiueret VI, 18. uixerit VII, 235. uiue III, 228. uiuite XIII, 179. uiuere II, 135. V, 2. VII, 137. XIII, 137. uiuentis VI, 56. uiuentibus X, 243. uicturus VI, 567. uicturo VIII, 58. uiuitur VIII, 9.

- uiuendum III, 197. VIII, 118.
uiuendi VIII, 84. XI, 11.
uiuus II, 59. uiuo III, 10. XV,
69. XVI, 52.
uix III, 251. IIII, 109. V, 68. VI,
563. 594. VIII, 76. X, 214. XIII,
14. 26. 74. XIII, 150. 163. XV, 55.
ulciscitur VI, 293. ulciscuntur
VIII, 111. ulcisci VIII, 222.
ulcus VI, 473.
Vlixes VIII, 65. XI, 31. XV, 14.
ulla VI, 41. 185. 594. X, 40. 315.
321. XI, 85. ullum II, 47. XIII,
174. ullius XIII, 202. ulli
VIII, 178. ullam VI, 30. XIII,
106. ullum VIII, 102. XIII, 209.
ullo II, 52. XII, 130. ullo XIII,
145. ulla XI, 134. ullis XIII,
36. ulla XV, 142.
ulmea XI, 141.
ulmos VI, 150. VIII, 78.
ulterior III, 20. VII, 30. ulterius
I, 147. VIII, 38. ulterius XV, 118.
ultimus III, 201. 210. III, 38. VIII,
260. X, 342. XV, 90. ultima III,
140. VI, 128. VIII, 44. ultima
II, 34. XII, 55. XV, 95. ultima
VIII, 81. X, 275.
ultio XIII, 2. 191. XVI, 19.
ultor VIII, 216. X, 165. XIII, 261.
ultra (*prae*.) II, 1. 159. III, 180.
VIII, 199. XIII, 202. XVI, 26.
ultra (*adu.*) V, 18. VI, 190. VIII,
164. X, 154. XIII, 327.
ultra XIII, 108.
Vlubris X, 102.
ululant VI, 316.
umbellam VIII, 50.
umbone II, 46.
umbra II, 156. umbra III, 6. VI,
4. VII, 8. 165. 173. XIII, 109.
umbrae XIII, 52. umbrarum
VIII, 65. umbris VII, 207. um-
bras I, 9. X, 21. 258.
Vmbricos III, 21.
umbriferos X, 194.
umbrosae XV, 76.
umero I, 27. VI, 491. X, 227. ume-
tos VIII, 4. umeris X, 39.
umida II, 158. umida XI, 188.
umor X, 32. umore XIII, 133.
umquam II, 168. III, 51. V, 126.
VI, 212. 221. 226. 365. VIII, 48.
X, 120. 279. XI, 134. XII, 98.
XIII, 177. XIII, 127. 163. 178.
328. XV, 88. 124. 161.
uncia XI, 131.
unciolam I, 40.
uncum XIII, 245. unco X, 66.
unda III, 244. unda XIII, 289.
undas III, 14. undis XII, 31.
unde (*interr.*) I, 10. 150. 151. II,
40. 127 (*bis*). III, 292. VI, 286.
VII, 188. VIII, 8. X, 32. XIII,
56. 207. XV, 108.
unde (*ref.*) III, 229. 269. III, 98.
VI, 339. VII, 76. X, 106.
undique III, 247. V, 81. VIII, 19.
VIII, 131.
unguenta VI, 303. XI, 122. XV, 50.
unguenta VIII, 128. XIII, 204.
unguis unguem X, 53. unguis V,
41. VII, 232. unguibus VIII, 130.
XIII, 70.
ungula VII, 181.
unguo unctam VIII, 113. unctis
III, 262.
unicus VIII, 111. VIII, 64. unica
VIII, 20. X, 364.
unus I, 24. II, 163. VI, 53. 218. VII,
122. VIII, 214 (*bis*). X, 168. XIII,
33. 67. 168. 284. XV, 79. una III,
151. VI, 443. 626. VIII, 213. X,
198. XI, 161. XIII, 160. 166. XIII,
39. unum III, 128. XII, 68.
XIII, 141. unius II, 80. III, 231.
VI, 621. uni VI, 206. VII, 38.
unum III, 3. 225. X, 29. uno III,
314. VIII, 133. X, 221. 223. XI,
53. XIII, 173. XIII, 66. una I,
138. II, 81. 151. III, 10. VI, 119.
641. X, 185. XII, 19. XIII, 68.
XV, 158. uno VII, 167. X, 116.
XIII, 243. una (*adu.*) V, 18.
XIII, 243.
uocalis XIII, 32. uocale VII, 19.
uocat III, 239. VI, 137. uocamus
VIII, 82. uocant III, 316. uo-
carit XIII, 277. uocantem XIII,
107. XV, 135. uocantur III, 72.
XI, 178. uocari I, 99. uocato
XIII, 21. uocandus III, 1.
Volesos VIII, 182.
uolgi *cf.* uulgi.

- uolo* uolat X, 232. uolabant VIII, 251.
 uolantem I, 54. uolanti V, 121.
uolo III, 44. VI, 223. nis I, 74. II, 69. III, 75. V, 74. 135. 138. VII, 165. X, 90. 94. 346. XIII, 253.
 uult III, 53. VI, 462. X, 338.
 XIII, 176. 177. XV, 141. uolunt III, 113. X, 97. uoluit III, 40. III, 69. uoluere VII, 209. uoles VI, 547. VIII, 134. uolet VI, 397. VII, 197. 198. XIII, 92. XIII, 185. uolens XII, 38. uolenti XIII, 159. XVI, 13. uelim V, 107. VIII, 1. uelis X, 339. -XI, 30. uelit XIII, 176. uelint VII, 157. uellet VI, 598. X, 184. 282.
Volscorum VIII, 245.
Voluniis III, 191.
 uoltum *cf.* uultus.
 uoluae *cf.* uulua.
uolucrum VIII, 57. X, 43. uolucris VIII, 146. uolucres XI, 139. uolucres XIII, 167.
uolumine XIII, 102.
uoluntas VI, 223. XIII, 208.
uolo uoluit VI, 452. 496. XIII, 299. uoluas XV, 30. uoluerit XIII, 88. uolueris X, 126. uoluitur III, 55.
uoluptas I, 85. VI, 179. 254. 368. X, 210. XI, 120. 168. XIII, 190. uoluptatem XIII, 256. XV, 90. uoluptates XI, 208.
Volusi XV, 1.
 uoluta I, 168.
 uomer III, 311. uomere XV, 167.
uomicae XIII, 95.
 uomit VI, 432.
 uorabit I, 135.
uos II, 54. 55. V, 52. 137. VI, 265. VII, 229. VIII, 44. 181. 232. VIII, 48 (*bis*). uestrum V, 129. nobis V, 51. 136. VIII, 126. 181. uos III, 36. V, 28. 103. 166. VI, 395. 629. VII, 20.
uotina XII, 27.
uotum I, 85. VIII, 147. uoti X, 6. uotum III, 276. XIII, 125. uoto VI, 60. uota X, 23. 111. 284. uotorum V, 18. X, 291. uotis XIII, 298. uota I, 133. VI, 602. XIII, 250.
uouebit XII, 115. uoueat X, 354. uox VI, 197. 318. VIII, 78. X, 274. XI, 111. XIII, 63. uocis VII, 119. VIII, 227. uocem III, 90. VI, 380. VIII, 185. XIII, 114. 205. uoce II, 111. III, 32. VI, 530. X, 198. XI, 182. XIII, 77. uoces VII, 44. uocibus XI, 174.
urbani XIII, 111.
urbicus VI, 71.
urbis I, 31. II, 126. III, 9. 214. VI, 84. VIII, 200. X, 285. XIII, 157. urbi III, 77. 151. VI, 290. X, 341. urbem I, 111. II, 167. III, 61. 193. VI, 398. VII, 83. 162. VIII, 118. 250. X, 171. XI, 112. 200. urbe II, 162. III, 22. 235. XI, 55. XVI, 25. urbes X, 284. urbibus X, 34. urbes VI, 411. urbibus XI, 101.
urceoli III, 203. X, 64.
urguet XIII, 220. urguebant XIII, 48. urgeat III, 59. urgente VI, 593. urgentibus XII, 53. urgentur VI, 425.
urina XI, 170. urinam VI, 313.
urna XIII, 4. urnae XII, 44. urnam I, 164. urna VI, 426. VII, 208. XV, 25. urnae X, 242. urnas VII, 236.
uro urit VI, 260. uritur XIII, 22.
Vrsidio VI, 38. 42.
ursis XV, 164. ursos III, 99.
urtica II, 128. urticae XI, 168.
Vruca VI, 276.
usquam VIII, 122. XII, 103. XIII, 43.
usque (*praep.*) III, 84. VI, 129. 182. X, 1. 201. 291.
usque (*adu.*) XIII, 158. XV, 82.
usuram VIII, 7.
usus III, 139. XI, 208. XIII, 18. usus XI, 118.
ut (*part. comp.*) I, 43. 115. III, 17. 123. V, 43. 113. VI, 56. 392. 609. 615. 649. VII, 32. 187. 238. VIII, 234. VIII, 22. 64. 101. X, 73. 85. 170. 268. XIII, 47. 118. XIII, 91. 213. 214. XV, 16.
ut (*part. temp.*) III, 60. 63. XIII, 212.
ut (*c. coni.*) I, 16. 31. III, 6. 56. 134.

184. 185. 277. 301. 310. III, 98.
 129. V, 2. 112. 130. 157. 159. 163.
 VI, 54. 75. 80. 87. 178. 182. 197.
 239. 282. 352. 520. 528. 540. VII,
 29. 71. 117. 166. 230. 231. 232.
 237. 238. VIII, 42. 68. 75. 81. 184.
 186. 196. 212. 272. VIII, 70 (*bis*).
 103. 119. 120. X, 5. 24 (*bis*). 98.
 167. 202. 215. 240. 243. 261. 313.
 354. 356. XI, 103. 162. XII, 54.
 XIII, 7. 23. 100. 112. XIII, 25. 28.
 68. 71. 121. 137. 149. 197. 281. XV,
 79. 117. 149. 155. XVI, 21. 27. 59.
 60.
utcumque X, 271.
uter *utres* XV, 20.
uterque X, 118. XV, 37. *utrum-*
que VIII, 19. X, 118. *utroque*
 II, 50. *uterum* VI, 599. *utero*
 X, 309.
utilis VI, 210. XIII, 71, 72. *utile*
 III, 48. VI, 240. 359. VII, 96. 135.
 VIII, 27. X, 348. *utile* VIII,
 127. *utilium* XII, 52. *utilior*
 III, 84. *utinam* III, 150. VI,
 335. 638.
utor *uteris* VI, 196. *utitur* V, 170.
utimur VIII, 184. *utere* I, 149.
utrimque VI, 582. XV, 35.
uua II, 81. *uua* V, 31. *uuae*
 XI, 72.
Vulcanus XIII, 45. *Vulcani* I, 9.
 VIII, 270. *Vulcano* X, 132.
uulgo XV, 36.
uulgus II, 74. III, 36. XV, 126.
uulgi III, 260. VIII, 44. X, 51. 89.
 XI, 3. *uulgo* XIII, 35. *uolgi*
 VII, 85. XV, 29.
uulnus VIII, 98. XV, 34. *uulnere*
 III, 150. VIII, 210. X, 112. XIII,
 12. XV, 54. 156. *uulnera* V, 27.
 VI, 247. *uulneribus* II, 73. XIII,
 164.
uult *cf.* *uolo*.
uultur XIII, 77. *uultaris* XIII, 51.
 XIII, 79. *uultoribus* III, 111.
uultus VIII, 112. X, 68. *uultus*
 XI, 154. XIII, 77. *uultum* III,
 105. VI, 467. X, 191. 234. 300. XI,
 189. XV, 170. *uulta* II, 17. III,
 104. VI, 418. VIII, 3. X, 189.
 XIII, 52. 110. 285. *uultus* VIII,
 2. XV, 56. *uoltum* VII, 238. VIII,
 205.
uulua XI, 81. *uuluam* II, 32. *uol-*
uae VI, 129.
uxor I, 122. V, 140. VI, 5. 45. 116.
 143. 211. 267. 348. 535. 617. VIII,
 72. X, 272. 330. 353. XI, 187. XIII,
 143. XIII, 168. *uxoris* V, 148.
 X, 352. *uxori* I, 56. X, 201. *uxo-*
rem I, 22. III, 94. VI, 28. 76. 166.
 XIII, 331.
uxoria VI, 206.
xerampelinas VI, 519.
Zalaces II, 164.
zelotypus VIII, 197. *zelotypae*
 VI, 278. *zelotypo* V, 45.
Zenonis XV, 107.
ζωή VI, 195.
zonam XIII, 297.

INDEX SCRIPTORVM

IN SCHOLIIS COMMEMORATORVM.

Quae uncis inclusa sunt ad Probum referuntur.

Afranius	I, 3.
Aristophanes	II, 10.
Bibaculus	VIII, 16.
Caesaris Anticatones	VI, 338.
Callimachus	VII, 6.
Catullus mimographus	VIII, 186.
Celsus	VI, 245.
Cicero	[I, 121. 128.] III, 75. VI, 351. 486.
Catil. II, 10, 22	X, 39.
Cato	VI, 338.
Cato mai. 16, 55	XI, 78.
Corneliana	VII, 118.
epist. ad fam. X, 8, 3	VII, 199.
nat. deor. I, 36, 101	XV, 3.
Philippicis?	VII, 199.
re publ. III	X, 362.
Cornelius Tacitus	II, 99.
hist. V, 3	XIII, 102.
Ennius	[VII, 134.]
Eupolis	II, 92.
Herodotus VI, 86	XIII, 199.
Horatius	I, 51.
carm. I, 6, 17	VI, 366.
I, 38, 1	III, 221.
II, 5, 22	XV, 137.
II, 19, 1	VII, 58.
III, 4, 23	III, 192.
III, 6, 29	VI, 140.
III, 4, 35	XIII, 1.
epod. 8, 19	VI, 298.
9, 15	VI, 80.
sat. I, 2, 6	XIII, 273.
I, 9, 11	X, 178.
I, 9, 78	I, 128.
Lenius	[I, 20.]

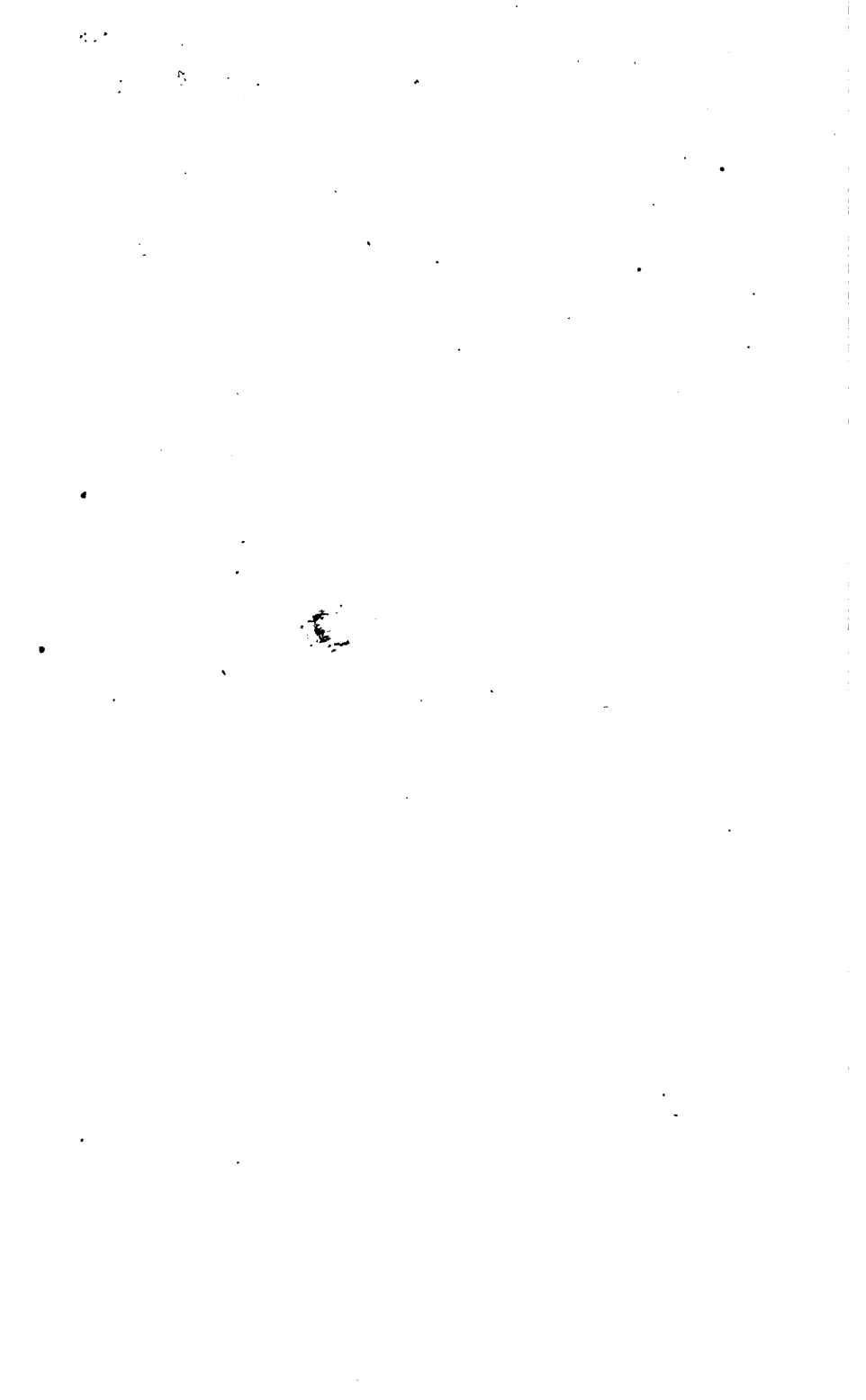
Lucanus	I, 431	VIII, 51.
	I, 529	VI, 407.
	I, 607	VI, 587.
	I, 661	VI, 569.
	II, 69	X, 277.
	II, 108	VI, 172.
	II, 236	V, 23.
	III, 350	XV, 93.
	V, 260	II, 46.
	VI, 786	II, 156.
	VII, 62	VIII, 243.
	VIII, 476	III, 81.
Lucilius		[I, 20]. I, 106. III, 143. 158. 175. VIII, 5.
Lucretius		X, 66.
Marius Maximus		III, 53.
Martialis		[I, 76.] III, 38. [VII, 130]
	V, 120	XI, 162.
Ovidius met.	I, 13	I, 5.
Palfurius Sura		III, 53.
Persius	I, 4	II, 65.
	II, 31	VII, 112.
	II, 36	[I, 109.]
Plinius epp.	II, 3	III, 74.
Poeta incognitus		V, 3. VI, 348. 649.
Pompeius Planta		II, 99.
Pomponius Mela		II, 160.
Rubrenus Lappa		VII, 72.
Salustius		I, 104. III, 42. VI, 400. VII, 208. VIII, 105.
		XV, 115.
	Cat. 51	VIII, 141.
	55	III, 314.
	Iug. 80	VIII, 139.
Scaevus		[I, 20.]
Serenus		III, 2.
Silius		[I, 20.]
Sisenna		[VII, 118.]
Suetonius	Tranquillus	[III, 74.]
	Aug. 98	X, 93.
	Claud. 28	XIII, 91.
	Domit. 18	III, 38.
Sulpicia		[VI, 537.]
Terentius		VI, 351.
	ad. II, 2, 5	III, 289.
	ad. V, 7, 17	III, 221.
	Andr. I, 1, 50	XIII, 40.
	Andr. V, 3, 7	XIII, 77.
	Enn. I, 1, 22	XIII, 133.
	III, 1, 23	XV, 163.
	III, 3, 3	XI, 188.
	Fun. III, 5, 3	XV, 48.
	heaut. II, 1, 16	VIII, 147.

Terentius Phorm.	I, 2, 29	VII, 221.
	III, 1, 9	X, 219.
	V, 8, 53	XIII, 56.
Tibullus I, 7, 29		VIII, 29.
Turnus		[I, 20.]
in satyra		I, 71.
Vergilius Aen.	II, 97	I, 168.
	II, 125	XV, 16.
	II, 311	III, 199.
	II, 502	X, 268.
	II, 507	X, 265.
	II, 509	X, 267.
	II, 561	III, 94.
	II, 755	X, 21.
	III, 214	VIII, 38.
	III, 482	III, 1.
	III, 621	VI, 418.
	III, 64	VI, 550.
	III, 94	XIII, 4.
	III, 143	VII, 221.
	III, 261	V, 45.
	III, 262	III, 283. XI, 155.
	III, 273	III, 79.
	III, 449	XIII, 133.
	III, 482	XIII, 49.
	III, 515	VI, 616.
	V, 5	VI, 649. X, 328.
	V, 78	XI, 85.
	V, 265	I, 52.
	V, 267	XIII, 62.
	V, 395	X, 217.
	VI, 37	I, 163.
	VI, 229	II, 156.
	VI, 302	II, 150.
	VI, 315	II, 150.
	VI, 323	III, 267.
	VI, 450	III, 265.
	VI, 617	I, 2.
	VI, 825.	VIII, 254.
	VII, 684	XIII, 180.
	VII, 690	XIII, 186.
	VII, 735	X, 72.
	VIII, 362	XI, 63.
	VIII, 662	VIII, 251.
	VIII, 728	III, 62.
	VIII, 73	XIII, 63.
	VIII, 85	XII, 59.
	VIII, 92	III, 36.
	VIII, 617	II, 65.
	X, 20	VIII, 40.
	X, 467	VIII, 126.
	X, 819	III, 41.

498 INDEX SCRIPTORVM IN SCHOLIIS COMMEMORAT.

Vergilius Aen.	XI, 372	XIII, 142.
	XII, 94	II, 100.
ecl.	I, 51	II, 81.
	II, 9	III, 231.
	II, 42	XI, 65.
	III, 77	VIII, 117.
	III, 92	XIII, 57.
	VI, 44	I, 164.
georg.	I, 63	I, 83.
	I, 336	VI, 569.
	I, 339	XII, 92.
	I, 474	XI, 112.
	I, 514	XIII, 231.
	II, 141	XIII, 241.
	II, 506	X, 38.
	III, 97	X, 204.
	III, 98	VI, 366.
	III, 99	X, 205.
	III, 230	VIII, 10.
	III, 232	XII, 9.
	III, 135	III, 56.
	III, 182	VII, 208.
	III, 238	III, 91.
Vergilius ?		VI, 649.

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY
BERKELEY

Return to desk from which borrowed.
This book is DUE on the last date stamped below.

FEB 18 1958 LU	5 Mar '62 RR	APR 27 '66 13 RCQ
25 Jan 58 MF	REC'D LD	AUG 11 1978
	MAY 1 1962	REC. CIR. AUG 29 '78
REC'D LD	SEP 10 '62	S. RETD FEB 27 1982
FEB 5 1958	REC'D LD	
20 Dec 59 GM	SEP 4 1962	
REC'D LD	MAY 10 1963	
FEB 5 1958	JUL 11 1978	
	MAR 27 1982	

LD 21-100m-11,'49(B7146a16)476

YC 52072

PA
6446
A2
1851a

41656

